

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Titel | Title:

Bindbetegnelse | Volume Statement:

Udgivet år og sted | Publication time and place:

Fysiske størrelse | Physical extent:

Pontoppidan, Henrik.

Noveller og Skitser : et Udvalg.

Vol . 2

Kbh. : Gyldendal, 1922-30

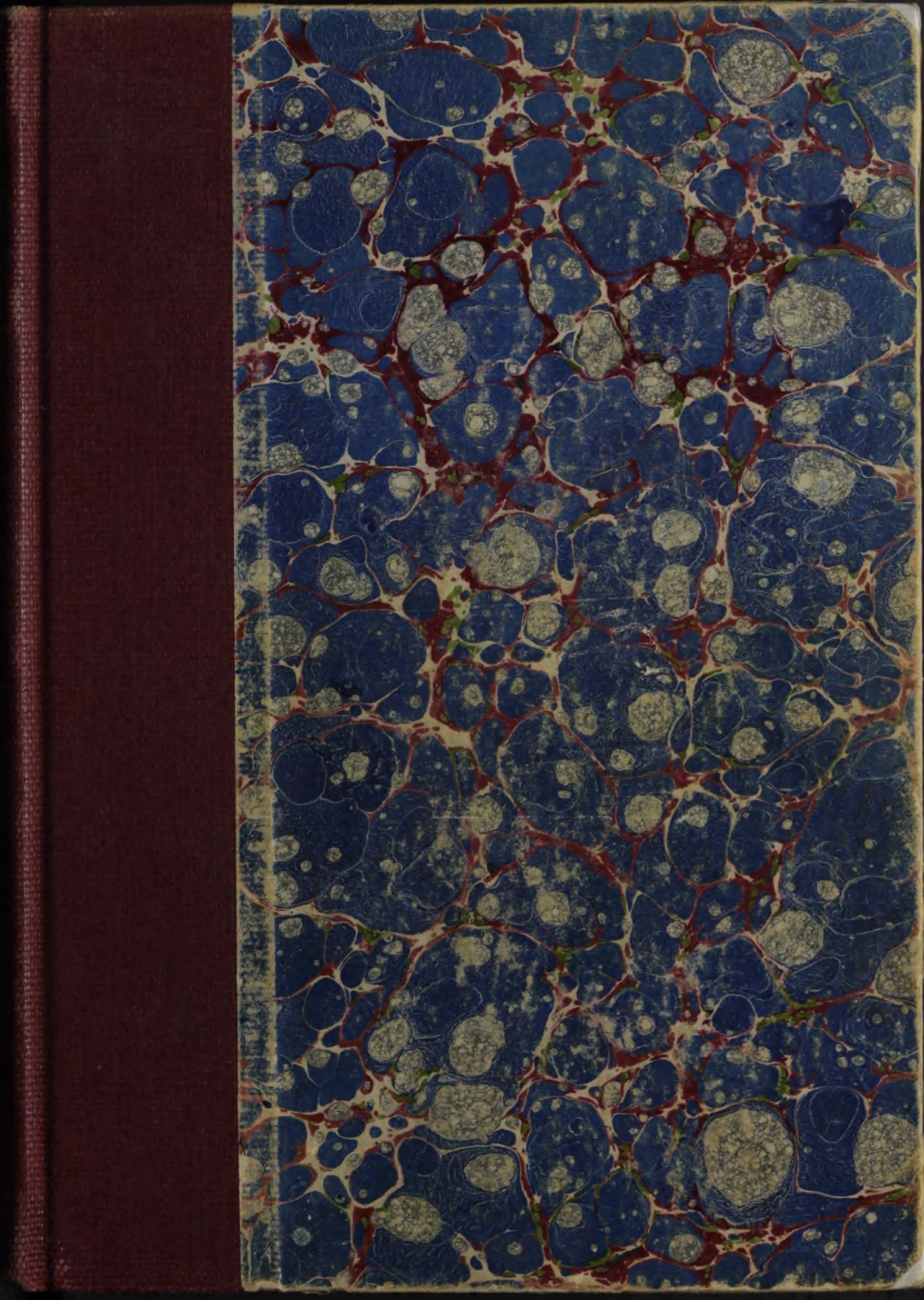
3 bd.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

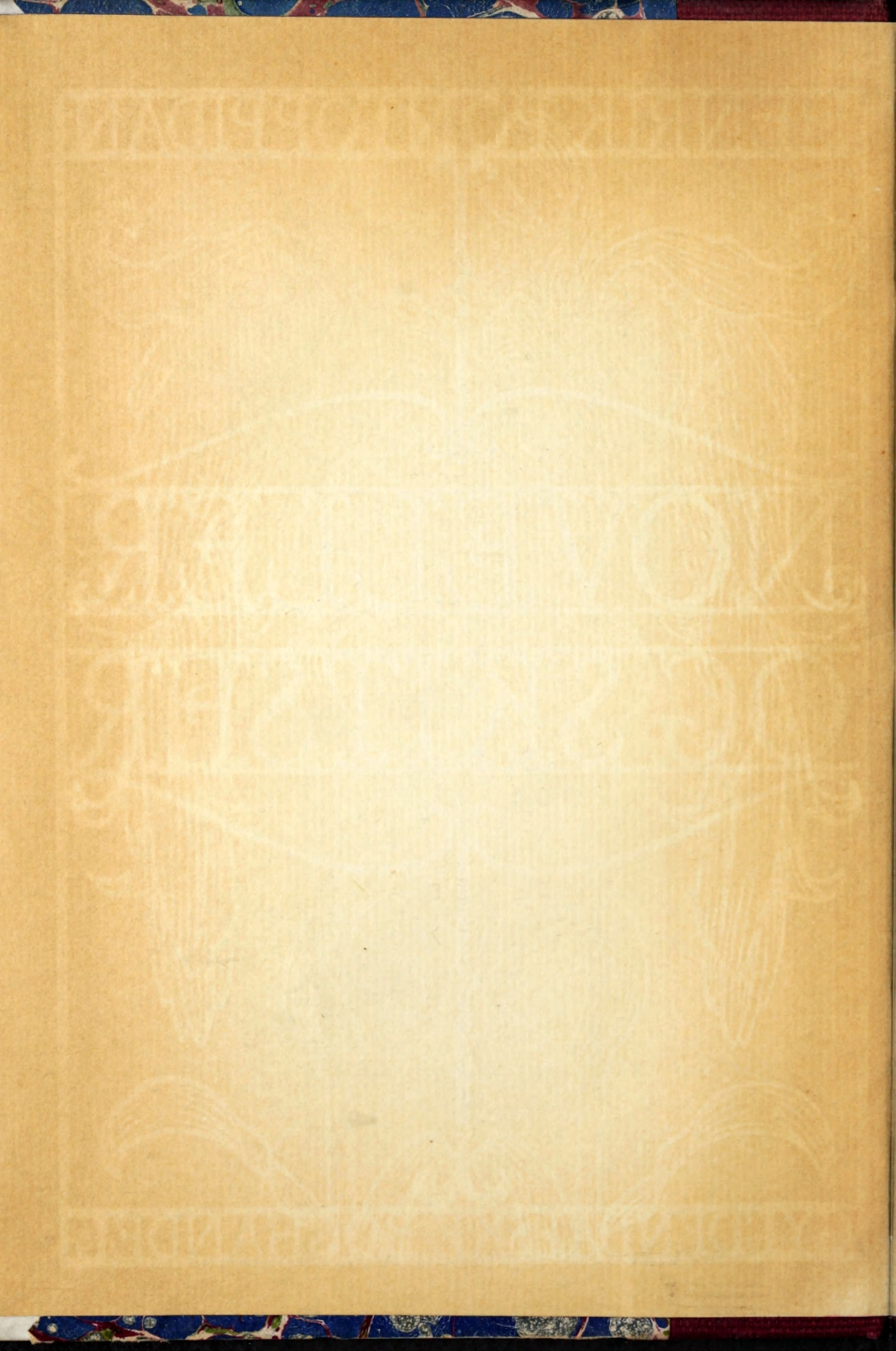

57. - 237

DET KONGELIGE BIBLIOTEK

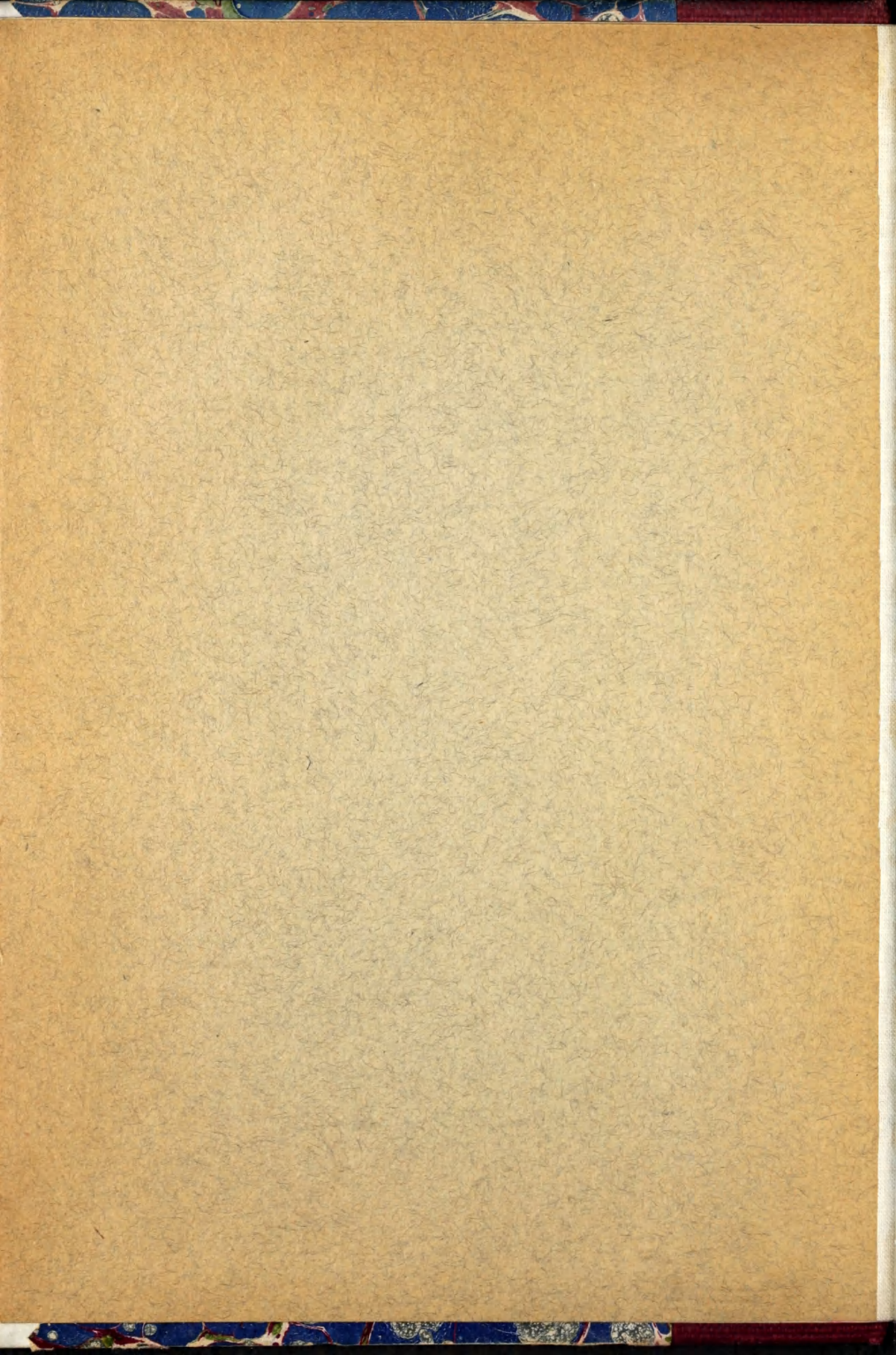
130008345865

HENRIK PONTOPPIDAN

NOVELLER
OG SKITSER

GYLDENDANSKE BOGHANDEL

NOVELLER OG SKITSER

ANDET BIND

HENRIK PONTOPPIDAN

(FORTSAT FRA FØRSTE BIND)

- Det ideale Hjem (1900). 2. Oplag 1900.
De vilde Fugle. Et Skuespil. 1902.
Et Endeligt. En Landsbyhistorie. 1904.
Borgmester Hoeck og Hustru. Et Dobbelt-
portræt (1905). 2. Oplag 1905.
Asgaardsrejen. Skuespil. 1906.
Det store Spøgelse. 1907.
Hans Kvast og Melusine (1907). 3. Oplag 1920.
Lykke Per. (I-VIII) 1898-1904. Samlet Udgave
(I-III) 1907. 5. Udgave (I-II) 1920.
Den kongelige Gæst (1908). 2. Oplag 1908.
To Portrætter. Isbjørnen. Lille Rødhætte.
Gyld. Bibl. Udgave 1909.
Torben og Jytte. En Fortælling-Kres. (De
Dødes Rige I) (1912). 4. Oplag 1916.
Storeholt. En Fortælling-Kres. (De Dødes
Rige II) (1913). 3. Oplag 1914.
Toldere og Syndere. En Fortælling-Kres
(De Dødes Rige III) (1914). 3. Oplag 1914.
Enslevs Død. En Fortælling-Kres (De Dødes
Rige IV) (1915). 2. Oplag 1915.
Favsingholm. En Fortælling-Kres (De Dø-
des Rige V) (1916). 3. Oplag 1916.
De Dødes Rige. I-V. En Fortælling-Kres.
1912-1916. Samlet Udgave (I-II) (1917).
4. Udgave 1922.
Et Kærlighedseventyr (1918). 9. Oplag 1918.
En Vinterrejse. Nogle Dagbogsblade (1920).
3. Oplag 1920.
Kirken og dens Mænd. Et Foredrag (1914).
2. Oplag 1914.

HENRIK PONTOPPIDAN

NOVELLER OG SKITSER

ET UDVALG

ANDET BIND

DET STORE SPØGELSE
MINDER · NATTEVAGT · DEN GAMLE
ADAM · THORA VAN DEKEN · BORGMESTER
HOECK OG HUSTRU · DEN
KONGELIGE GÆST

GYLDENDALSKE BOGHANDEL · NORDISK
FORLAG · KJØBENHAVN · KRISTIANIA
LONDON · BERLIN · MDCCCXXII

AARHUS STIFTSBOGTRYKKERI

DET STORE SPØGELSE

1. UDGAVE · 1907

ANDEN UDGAVE

HERMED TRYKT IALT I 12000 EKSEMPLARER

Man har en smuk Sommeraften paa en Spaseretur sat sig til Hvile oppe paa en Bakkeskraaning og hører herfra en fjern Kirke ringe Solen ned. Stilheden i Naturen, de hjemvandrede Kvægflække, Himmelrandens gyldne Fata Morgana og denne akkurat hørlige Klokkelyd, der engang imellem bliver helt borte, fremlokkes en særegen Sørgmodighed, en sværmerisk Ensomhedsfølelse, hvori der efterhaanden følger sig en ubestemt Fornemmelse af Skyld. Det kommer En for, at man virkelig har noget alvorligt at bebrejde sig. For fuld Alvor begynder man at ransage sin Samvittighed, at efterspore en eller anden skjult eller glemt eller overset Brøde. Alle Dagens smaa Forsyndelser, hvert ubetænksomt Ord, der er undsluppen En, hver lille Forurettelse eller Forsømmelse svulmer her i Skumrings-Ensomheden fantastisk op og gør Hjærtet uroligt.

Men saa bortvendes Opmærksomheden af en Svale, der flyver forbi. Tankerne falder til Hvile, og man sidder en Stund og morer sig over de dristige Ottetaller, som den lille Fugl beskriver i Luften under sin nervøse Flugt. Men saasnart den er ude af syne, synker man tilbage i den modfaldne Stemning, og allehaande uhyggelige Skyldsfornemmelser røres paany op af Sjælens Dyb.

Indtil der atter viser sig noget, der vækker Sanserne og udfrier Eftertanken af Stemningens Mareridt. Det er dennegang en lille Vogterdreng, der et Sted i Nærheden driver en Flok Køer henover Markerne under glad Hujen. Men en tung Uro, en

dyster Afmagtfølelse er bleven tilbage i Sindet. Man griber sig i med bitter Misundelse at følge den lille barbenede Purk, som gaar der saa sorgløs og knalder med sin Pisk, — og det, skønt man maaske selv for ikke en halv Time siden gik lige saa munter hen ad Vejen og mejede Grøftekantens Blomster med sin Stok.

Solrøden derude falmer, og Natten kommer listende. En efter en dukker Stjernerne frem som himmelske Spejdere. Graa og øde ligger Jorden og damper svagt i Aftenkulden. Selv begynder man at fryse men kan alligevel ikke overvinde sig til at staa op og gaa hjem. Man er i sin nedtrykte Stemnings Vold. Man er under Afmagtens Fortryllelse. Aftenstjernen, som dirrer paa den grønblege Himmel, synes at vinke saa fortroligt deroppe fra Evigheden. „Kommer hid, alle I, som ere besværede!“ synes den at trøste. „Heroppe i det tomme, kolde Verdensrum er der Hvile og Fred!“

Mens Mørket stiger, sidder man der modstandsløs med en Følelse af ulægelig Melankoli og lader sig besnakke af Døden. Hvem veed? Maaske gaar man tilsidst virkelig hjem og hænger sig.

— — Der ligger her under Nordens blege Himmel en Basilisk og lurar paa vor Eftertankes svage Øjeblikke. Allerbedst som vi sidder i vore lykkeligste Drømme, sniger Uhyret sig over os og lammer os med sin Giftbrod. Først mærker vi maaske kun en lille Kuldegysning i Sjælen, en øjeblikkelig Tunghed i Tanken. Men snart lægger Mørket sig omkring os, og før vi veed det, favnes vi af Dødens Skygearme. —

II

Paa en ensomt liggende Husmandslod ude ved Sognegrænsen boede gamle Søren Kousted og hans Kvinde.

Søren var en gudfrygtig Mand, en stille, indadvendt Natur, som ude mellem Fremmede kunde gøre et noget forsagt Indtryk, men som i Hjemmet til Gengæld hævdede sin husfaderlige Myndighed med gammeltestamentlig Strenghed. Mariane, hans Kone, var et enfoldigt Skind, kuert og sløvet af et Liv i Trældom.

Begge var de Væsner af Dværgeart, sammensunkne og med store Ansigter, hvori der stod at læse om den lidt tomme Fred, som kommer over saadanne gamle Mennesker, naar Kampen for Tilværelsen er gennemstridt og Livet ikke længer byder dem Vanskeligheder at overvinde.

En Lørdag Aften i September var Søren efter sin Sædvane gaaet tidlig til Ro. Han havde allerede ligget et Par Timer paa Inderpladsen i den brede Seng og sovet med Ansigtet mod Væggen, da Klokken blev ti og Bornholmeren henne i Krogen faldt i Slag med en rusten Snurren ligesom et gammelt Menneske, der maa rømme sig, før det kan tale. Mariane gik paa den Tid endnu halvt afklædt omkring og smaangslede i Stuen og det tilstødende lille Køkken med en Lysepraas i en Profit. Hun havde netop stillet denne hen paa Madbordet mellem Vinduerne og var beskæftiget med at omvikle sit store, næsten skaldede Baghoved med et Tørklæde, hvis Ender hun fæstede over Issen med et Par Naale.

Denne natlige Puslen var en gammel Vane hos hende fra den Tid, da Børnene var hjemme og hun gerne maatte sidde oppe den halve Nat for at bøde deres Klæder. Der var dengang saa meget, der skulde lappes og stoppes, og Søren tillod ingen Efterladenhed. Nu var alle Børnene borte, var draget hver sin Vej ud i Verden. Kun den yngste Datter, Grethe, var bleven i Sognet og tjente i Præstegaarden. Af de andre var den ene Korporal i Randers, den anden Mejerske i Herning, den tredje arbejdede som Tømmersvend i Viborg, og det var paa alle disse saa fjerne og fremmede Steder, at den gamle Kone færdedes i sin stakkels fattige Fantasi, naar hun saadan gik og puslede i Ensomhed.

Endelig fik hun da ordnet sig for Natten, vædede et Par Fingerender og slukkede Lyset. Ved det blaahvide Skær af Maaenen, der tegnede to lysende Vindues-Firkanter paa det mørke Lergulv, satte hun sig paa Sengestokken, trak Strømpeskafterne halvt ned over de aaresvulne Lægge, bandt et gammelt uldent Stykke omkring Maven og krøb op i Sengen. Under megen Stønnen fik hun sine stive Lemmer lagt tilrette under Dynen, foldede de runkne Hænder over Brystet og bad sin Aftenbøn:

„Nu sejer A dig Tak, Vorherre, for Helsen og Velfærd. Udfri os fra Synd og bevar os fra Fristelsen, Amen! Reger mit Hjærte og fri mine Hænder fra det onde. For din elskelige Søn Jesu Kristi Skyld. Amen! Det samme sejer A for dig, Per; for dig, Sofie; for dig, Hans Jørgen, og for dig, bitte Grethe. Gud i Himmelen annamme vos allesammen i sin Varetægt.“

Midt under denne halvhøjt fremmumlede Paakaldelse var et mørkt Legeme sprunget ned paa Gulvet fra Sengens Fodende. Det var Katten, der havde ligget og varmet sig oppe paa Dynen og nu følte Trang til at strække sig. Med krummet Ryg og rejst Hale stod den dernede i den ene Lysfirkant og gnistrede ud af sine grønne Øjne som en dæmonisk Aabenbarelse. Tilslidst begyndte den at mjave.

Mariane tyssede paa den, — Søren havde i Søvn givet et utaalmødig Grynt fra sig. Men Katten var sulten efter Mus. Maaneskinnet derude fristede og vakte Blodhungeren. Den satte sig hen ved Døren og blev siddende der med Halen standhaftig svøbt om Poterne og gav sig ynkelig.

Der hjalp ingen Trusler. Mariane maatte op af Sengen og lukke den ud.

Under alt dette var der atter gaaet en Time. Bornholmeruret henne i Krogen begyndte igen at stønne som en gammel Mand og udhostede elleve trætte Slag. Udenfor var der ganske stille. Landevejen laa langt borte, og der rørte sig ingen Vind.

Mariane havde paany faaet lagt sig tilrette under Dynen, og nu, da hun var bleven vred, og hendes Tanker havde faaet Katten at tumle med, faldt hun hurtigt til Ro. Med sit indbundne Hoved trygt støttet mod Mandens Ryg, som om det *der* havde sin naturlige Hvileplads, sov hun snart efter ind til sine graa og fattige Drømme.

III

Paa samme Tid gik et ungt Kærestepar med hinanden om Livet henad en Marksti langsmed et bevokset Dige: en køn, velvoksen Karl med en Rest af Holdning fra Soldatertiden og en

snaksom lille Pige, som paa en egen tapper Maade satte sine Ben unaturligt langt frem for at kunne holde Trit med ham.

Det var Grethe, Søren Koustedes yngste Barn, der tjente i Præstegaarden, og saa en Tjenestekarl der fra Byen, — Niels Hald hed han.

Grethe havde taget sit Hovedklæde af. Hun gik og svang det i Haanden og kiggede forelsket sin Kæreste op i Ansigtet, mens hun ustandselig talte og lo. De var nylig bleven forlovede, og for visse Aarsagers Skyld maatte de foreløbig hemmeligholde deres Forbindelse, og nu havde de ikke set hinanden i tre Dage, saa der var jo meget at fortælle og megen opsparret Ømhed, der maatte have Luft.

Til begge Sider strakte sig store Stubmarker, hvorover det hvide Maanelys laa som en Rim. Paa Stien, hvor de gik, var der derimod Skygge af Tjørnene paa Diget; her kunde de gaa uden at blive set, dersom der skulde komme nogen ude paa Landevejen. I Nødsfald kunde de ogsaa skjule sig i Buskene. Og det galdt om at være forsigtig. De vidste, hvor strengt Præstens fordømte al Nattesværmen.

Niels Hald var en af Sognets smukkeste Karle, og Grethe havde længe elsket ham i Løndom. Hun havde været syg af Sorg, naar hun hørte, at han var bleven gode Venner saa med den ene saa med den anden Pige af den Slags, der ikke undsaae sig for at byde sig til. Skønt hun vidste, at det var en Formastelighed, og i Grunden heller ikke troede paa, at det hjalp noget, havde hun i sin Hjærtekvide ikke kunnet lade være med at bede til Gud om, at han vilde vende hans Sind til hende. Da saa Niels kom hjem fra Tjenesten, var det utrolige sket. Ganske af sig selv var hans glade Øjne gleden de andre forbi og hen paa hende. En Dag, da de mødtes udenfor Købmanden, havde han sagt hende sin Mening.

Selv forklarede Niels Sagen saadan, at han nu var bleven fornuftig og ikke længer tog efter det ydre. De smukkeste Piger blev gerne de daarligste Koner — sagde han aabenhjærtig; og Grethe var slet ikke bleven vred. Hun havde al sin Tid maattet døje saa mange Spottegloser for sit ræverøde Haar og sine Som-

merfregner, at hun var nærved at anse sig for et rent Utske. Hendes eneste Fortrin, vidste hun, var, at hun var en ordenlig Pige og et Arbejds menneske.

Nogen Skønhed var hun nu virkelig ikke, og lidt stedmoderlig havde Naturen og Skæbnen i det hele behandlet hende. Hun havde arvet sin Moders enfoldige og ydmyge Sind og havde hidtil lært mere af Livets Tristhed end af dets Glæde at kende. Derfor formaaede hun heller ikke at give sin Lykke og Taknemlighed et helt naturligt Udtryk, men blev let overstadig og lidt fjantet i sit Væsen overfor Niels.

At deres Forlovelse ikke straks var bleven offentliggjort, skyldtes hendes eget udtrykkelige Ønske. Hun var foreløbig altfor lykkelig til at tænke paa den Misundelsens Triumf, der ventede hende mellem Egnens andre Piger. Desuden var hun lidt foruroliget af Tankens om, hvad hendes Forældre og navnlig hvad Præstens vilde sige. Niels havde jo ikke det bedste Lov paa sig fra Fortiden. Hun havde derfor anset det for rigtigst, at han først viste sig nogle Gange ved Onsdagsforsamlingerne i Præstegaarden, saa man kunde se, at han mente det alvorligt med sin Forbedring. Forresten var de netop denne Aften bleven enige om, at de nu vilde købe Ringe.

Pludselig foer hun sammen og standsede. Hun syntes, hun havde hørt Skridt i Nærheden.

„Der kommer nogen,“ sagde hun og dukkede sig.

Niels saae sig omkring.

„Der er ingen.“

„Jøsses, A blev saa angst,“ sagde hun.

De gik saa videre, men Grethe var bleven tankefuld.

„Det er mærkeligt . . . for jeg hørte li'saa bestemt et Par Træsko,“ sagde hun efter en længere Tavshed. Og noget senere, da Niels allerede en Tid havde talt om andre Ting, lagde hun til: „Har du hørt, hvad de siger, at Jesper gaar igen?“

„Hvem siger det?“

„Det er Hans Madsens Trine. Hun skal have set ham i Lørdags Nat gaa tværsover Per Ousens Toft i sin Ligskjorte.“

„Aa, Sluddervrøvl! Du tror da it' paa den Slags?“

„Nej nej, — det veed A da nok.“

„Ser du, det er bare over det, at Jesper fik en saa sørgelig Ende. Saa skal Kællingerne straks lave Historier.“

Den, de talte om, var Byens Smed, som nylig var død, og som der forinden var gaaet en Del Snak om der paa Egnen. Han havde været gift med et fordrukkent og løbsagtigt Kvindfolk, og da han selv var en ordenlig og stræbsom Mand, havde de levet i bestandig Ufred. Saa var Konen død, og fra den Dag havde han været tungsindig og var tilsidst selv begyndt at drikke. Folk mente, han havde faaet Samvittighedsskrupler, fordi han undertiden havde talt sin Kone lovlig haardt til og vel ogsaa havde givet hende en Vinge nu og da. En Morgen fandt de saa Smedjen lukket. Han havde hængt sig ovre i Vedkasten.

I et Par Timer havde de nu gaaet der frem og tilbage i Skyggen langsmed Diget. Vistnok for tyvende Gang naaede de Enden af Stien ude ved Landevejen; men nu standsede Grethe. Maanen var kommen over paa Vesthimlen; hun turde ikke blive længer ude. Her maatte de skilles.

„Nu maa A hjem, Niels,“ sagde hun modfalden.

„Har det saadan Jav,“ spurgte han.

„Ja, A maa go.“

„Jasaa da — naar det *skal* være.“

Men det var svært at slippe ham. Hun havde lagt begge Armene om hans Hals, og han trykkede hende tæt ind til sig paa Almuekæresters Vis uden at lægge Skjul paa, hvad han længtes efter.

„Aa, søde Niels,“ sagde hun. „Du skal snart faa det godt hos mig.“

Endelig fik de da sagt hinanden det sidste Godnat. Niels blev staaende paa Stien, mens Grethe skyndte sig over Landevejen og videre langsmed Diget ovre paa den anden Side for ad en Omvej at slippe tilbage til Præstegaarden uden at blive set. En eneste Gang vovede hun sig ud paa Marken i Maanelyset for at vifte til ham med sit Hovedklæde, og Niels svang til Svar sin Træsko, som han netop havde taget af Foden for at ryste noget Jord ud af den.

Først da hun var helt afsyne, kom han ud paa Vejen og gik nu hjem til den Gaard, hvor han tjente. Grethe hørte hans faste Soldaterskridt fjerne sig paa den haarde Vej. Hun var standset for at kunne følge dem til det sidste, og Hjærtet sang i hende af Taknemlighed og Glæde.

Men Ulykken var ude denne Nat. —

IV

Præstegaarden laa i en Sænkning i den vestre Ende af Byen. Det var en af disse gamle, herregaardsagtige Embedsboliger, som nu er ved at forsvinde, en Avlsgaard med vidtløftige Stald- og Ladebygninger, med Faarefold og Svinesti, med Boder og Skur, det hele omfavnet af en Lystpark paa flere Tønder Land.

Der hørte stadig en Del Jord til Kaldet; men dettes nuværende Indehaver havde bortforpagtet Avlingen til to af Byens Gaardmænd. De store Udlænger stod enten ganske tomme eller benyttedes af Forpagterne som Oplagsrum. Præstens var dertil enlige Folk uden Børn i Hjemmet, saa der var ingen andre Tjenestefolk paa Gaarden end Grethe og en gammel Mand, der passede Haven, huggede Brænde o. lign.

Grethes Kammer laa for sig selv bagved Køkkenet. Vinduet vendte ud til Urtehaven eller „Kaalgaarden“, som den kaldtes, og ad den Vej var det, hun i den senere Tid hyppigt var listet væk om Aftenen for at mødes med sin Kæreste. Hun havde haft svære Anfægtelser i den Anledning. Hun holdt meget af Præstefolkene, der aldrig havde gjort hende andet end godt, og bestandig havde hun ogsaa lovet sig selv, at det skulde være sidste Gang. Nu frygtede hun tilmed for, at Præstefruen var begyndt at ane Uraad. Forleden, da hun havde glemt at komme Salt i Grøden, havde Fruen sagt: „Jeg tror, du gaar i Giftetanker, Grethe.“ De Ord havde gjort hende saa forskrækket, at det sortnede hende for Øjnene.

Denne Aften havde hun været borte siden Klokken halvti. Hun var paa den Tid kommen ind i sit Kammer med et Lys i

Haanden og havde da hørt Niels' sagte Fløjtekvidder ude fra Havegærdet, — det aftalte Signal, som hun angstfuld og dog med en saa sugende Længsel hver Aften gik og ventede paa.

Hun var netop bleven færdig med sin Aftensyssel og havde ogsaa været inde i Stuen og sige Godnat, — det var hende derfor helt umuligt at staa Fristelsen imod. Som Tegn paa, at hun havde hørt ham og vilde komme, slukkede hun skyndsomst Lyset; og faa Minutter efter krøb hun ud gennem Vinduet. For at ingen skulde se dem sammen, søgte de hver sin Vej ud til Markskellet, hvor de havde deres Stævnested, og her glemte hun efterhaanden sine Anfægtelser, og det endda saa fuldstændig, at hun havde kunnet gaa og snakke om Præstens og Præstegaarden, uden at der derfor var kommen en Sky paa hendes Lykkehimmel.

Men nu, da hun blev ene, fik Samvittighedsnaget atter Magt over hende. I samme Øjeblik, den sidste Lyd af Niels' Skridt forsvandt ude paa Landevejen, følte hun sine Ben saa tunge. Langsomt gik hun over en Pløjemark, der stødte op til Præstegaardshaven, og sneg sig langs med Gærdet paa den Side, der var længst borte fra Præstefolkenes Sovekammer. Da hun kunde skimte de lange, maanehvidtede Mure mellem Træerne, stod hun stille for at lytte. Men alt var roligt derinde, overalt var der slukket. Der hørtes ingen anden Lyd end en svag Klapren af Snoren paa Flagstangen i den store Blomsterplæne foran Havestuen.

Hun fik igen sit Vejr og krøb over Gærdet. Ja, hun blev saa dristig, at hun listede sig helt ind i Haven til et Sted, hvor der stod et Træ med Sommeræbler. Længe stod hun stille og betragtede de store, gule Frugter. Det var hende strengt forbudt at røre dem. Aliigevel udsøgte hun sig den største og modneste af dem, hun kunde naa, og puttede den i sin Lomme. Det var til Niels. Til sig selv tog hun en af dem, der laa i Græsset. Hun var bleven sulten og gav sig straks til at spise.

I Skjul af Maaneskyggerne, der rundede sig over Plænerne, gik hun tilbage samme Vej, hun var kommen, listede sig gennem Urtehaven og hen til sit Vindue, som hun havde ladet staa paa Klem. Da gav det et Ryk i hende. Hun var lige ved at

sætte i et stort Angstskrig. Vinduet var lukket i, og Haspen var sat paa indvendig.

Forfærdelsen ramte hende som en Krampe. Hun stod et Øjeblik aldeles stiv, med Albuerne trykket ind til Kroppen. Og dog var hun i Grunden slet ikke overrasket. Hun havde for længe siden forudset, at det kunde ende saadan. Hun havde blot aldrig gjort sig rigtig Rede for Følgerne af en Opdagelse, fordi hun i den senere Tid overhovedet havde haft en Sky for at tænke sine Tanker helt tilende.

Da hun efter et Par Minutters Forløb kom til sig selv, gik hun med listende Skridt videre — først forbi den lukkede Indkørselsport og derpaa langs med Staldlængen. Hun var kommen til at tænke paa, at Præstefolkene maaske ovenikøbet sad oppe og ventede paa hendes Tilbagekomst. Det slog til. Henne ved en Laage mellem Udlængerne, hvor hun kunde se ind over Gaardsrummet, saae hun, at der endnu var Lys i Dagligstuen.

Hun havde i sin Angst klynget sig til et urimeligt Haab om, at det kunde være den gamle Jens Madsen — Karlen — som havde været ude og tilfældigvis set, at Vinduet var aabent, og nu havde villet spille hende et Puds. Men disse to Vinduer, der lyste hende imøde med et blodrødt Skær fra Gardinerne, gav hende Visheden. Baade Præsten og Fruen gik ellers regelmæssig i Seng paa Slaget ti. Og Klokken maatte være over tolv.

I sin Fortvivlelse søgte hun ud paa Marken og gav sig til at gaa rundt i en Kres, mens hun stønnede højt. Aa Gud! Hvad skulde hun gøre? Hvad *skulde* hun dog gøre? — Til Niels kunde hun ikke gaa hen og søge Raad, da han delte Kammer med en anden Karl. Og hjem til Forældrene turde hun nu slet ikke komme. Hvad vilde hendes Fader sige?

Hun saae ham for sig, saadan som han havde taget imod hende, da hun for et Aar siden var bleven fæstet til Præstens. Paa sin sære Maade havde han lagt Haanden paa hendes Hoved og sagt: „Vorherre har vist dig en stor Velgerning, Grethe. Gør dig nu fortjent til den!“ Hun kunde huske, at hun var bleven lidt krænket over de Ord. Hun syntes ikke, hun havde fortjent

nogen Paamindelse. Men hun havde troet for godt om sig selv, og det straffede sig. Nu var Ulykken kommen!

Aa, men hvor havde hun dog ogsaa kunnet forse sig saa grueligt? Præstens havde altid været over al Maade gode imod hende. Endnu fornylig havde de uden nogen Anledning givet hende Hvergarn til en Kjole. Aldrig havde hun hørt et ondt Ord af dem. Som nu forleden, da hun var kommen til at slaa Hanken af Præstens Mundkop. Fruen var jo nok bleven meget vred og havde skændt dygtigt; men Præsten selv havde ikke sagt et Ord, bare set saa inderlig bedrøvet paa hende med sine ejegode Øjne. Kunde der tænkes bedre Mennesker? — Og saadan havde hun nu lønnet alle deres Velgerninger!

Hun var i sin Fortumlelse gaaet længere og længere bort fra Præstegaarden. Uden at vide det gik hun endnu med sit halvspiste Æble i Haanden. Da hun opdagede det, kastede hun det hulkende fra sig. Ja, Tyv var hun ogsaa!

Hun satte sig tilsidst ned paa en Jordvold med Forklædet for Øjnene. Hun følte sig som det brødefuldeste Menneske i Verden.

Hvad skulde hun dog gøre? Vende tilbage til Præstegaarden vilde hun ikke. Hvad skulde det vel ogsaa hjælpe? De vilde naturligvis jage hende bort med det samme. Hvor mange Gange havde hun ikke hørt Fruen sige, naar der blev snakket om en Pige, som rendte ude om Natten, at et saadant Menneske vilde hun ikke et Øjeblik taale i sit Hus. Med Skam vilde hun blive jaget af sin Plads. Allerede imorgen vilde Folk gaa rundt og snakke om hende. Konerne i Byen vilde ordenligt faa travlt med at gøre sig Ærinder hos hinanden for at faa noget at vide. Oline og den lange Jørgine og de andre Piger, der havde misundt hende for Niels' Skyld, de vilde nu more sig. Hun kunde tydelig se dem staa udenfor Gaardportene og stikke Hovederne sammen og rigtig skraldergrine.

Men det fik endda være. Meget værre var det med hendes Forældre og Søsken. Naar hun tænkte paa dem, blev hun som et eneste Saar indvendig. Hun gruede især for Faderen, der var saa ærekær, og som havde været saa stolt af sine Børn for den Fremgang, de havde haft allesammen. Nu var den Stads forbi!

Og allerværst var det næsten, at det netop skulde være Søndag. Naar Præsten kom hjem fra Annekset, plejede han altid at have en Hilsen med til hende fra Forældrene, som gik i Kirker. Hvordan vilde den Hilsen komme til at lyde dennegang? . . . Hun kunde grangivelig forestille sig, hvad der vilde ske, naar den sidste Salme var sunget og Præsten stillede sig ud i Vaabenhuset for at tage alle Kirkegængerne i Haanden, naar de gik. Til allersidst vilde ogsaa hendes Forældre komme, Faderen med den store Salmebog under Armen og bagved ham Moderen i sin grønne Hvergarnskjole og Frynsesjalet. Og Præsten ser bedrøvet paa dem og siger: „Kære Venner! Det gør mig hjærtens ondt at maatte sige jer, at jeres Datter ikke har været værdig til den Tillid, vi har vist hende. Vi kan derfor ikke længer beholde hende i vort Hus.“ — Ogsaa Forældrenes Ansigter ser hun tydeligt. Faderen har løftet sine tykke Bryn; det bævrer om hans Mund, og han siger ikke et eneste Ord. Og bag ham staar Moderen med bøjet Hoved, nedknuget af Sorg og Skam. —

Hun sprang op og gik højt grædende endnu længere bort. Paa maa og faa drev hun ud over Markerne. Hun ønskede, hun var død. Hun syntes, at hun aldrig mere kunde faa en lykkelig Time. Og hvad vilde Niels sige? Ham vilde det sagtens ogsaa gaa ud over. Og saa vilde han maaske forstøde hende, og det var jo i Grunden hans gode Ret.

Hun standsede pludselig igen, ramt af en ny, endnu forfærdeligere Angst. Hun var kommen til at huske paa, hvordan hun hemmeligt havde lokket Niels til sig ved at bede til Gud om hans Kærlighed. Men var det ikke saadan, at den, som vendte sig til Vorherre med en formastelig Bøn, forskrev sig til den Onde? Hun vidste, at hun engang havde hørt eller læst noget derom. — Og nu var Straffen kommen! Nu fik den Onde sin Løn!

V

I flere Timer flakkede den stakkels forvildede Pige omkring paa Markerne uden at turde vende hjem. To Gange var hun

henne ved Præstegaarden for at se, om der endnu var Lys i Dagligstuen. Den første Gang flygtede hun straks i Rædsel ved Synet af de to rødt oplyste Vinduer, og dog var det hende bag-efter lidt til Trøst og Beroligelse at vide, at man endnu ventede hende. Den anden Gang — en Timestid senere — var der slukket overalt, og da syntes hun, at hun med det samme for evigt var lukket ude fra Menneskenes Samfund. Denne lange Række mørke Vinduer, denne store, tavse, maanehvide Gaards-plads virkede paa hende som en straffende Gudsdom.

Hun stod et Øjeblik og stirrede sig omkring. Uden at det blev hende selv helt bevidst, tog hun Afsked med det altsammen. Saa bøjede hun Hovedet og gik stille bort.

Hun blev ved at gaa, indtil hun af Udmattelse sank ned paa en væltet Plov et Sted ude i Udmarken. Maanen var i Nedgang. Blodrød og svullen hang den over det rygende Moseøde derude i Vest. Mørket vilde snart komme. Himlen var allerede fuld af Stjerner.

Dødtræt og tung, halvt drømmende, sad hun der med Hovedet mellem sine Hænder og stirrede ud over det lave Land. Derude i Taagen boede hendes Forældre. Hun kunde akkurat skimte Barndomshjemmets mørke Tagryg ovenover Røgen. Ogsaa den gamle Poppelpil kunde hun se, og hun kom til at tænke paa, at bag ved den laa Hullet med det sorte Mosevand, som hun havde været saa bange for, da hun var Barn. Først nu forstod hun denne sære Angst. Den havde været en Forudelse om, hvordan det vilde ende med hende.

Ganske stille sad hun der og besluttede at dø. Forstødt som hun var af Gud og Mennesker kunde hun ikke leve. — Men ogsaa for Forældrenes og hendes Søskendes Skyld vilde det være bedst, at hun gemte sig væk. Saa vilde Folk ikke være onde imod dem og glæde sig-over den Skam, der var overgaaet dem. Man vilde vise dem Deltagelse og tale trøstende Ord til dem. Og Niels, han vilde nok snart glemme hende. Han havde saa let et Sind, og der var jo Piger nok, der vilde have ham. Nogen varig Lykke kunde det jo dog aldrig være bleven til, hverken for ham eller hende selv. Der kunde jo aldrig være kommet

andet end Ulykke af en saa syndig Kærlighed. Den Onde vilde kræve sit.

Havde hun blot ikke haft denne Skræk for Vand! Men det hele var jo kun et Øjeblik's Sag. Hun havde hørt, at man bare skulde tælle langsomt til 35. Saa steg der Blod op for Øjnene, og saa var det forbi. Ganske forbi. For der var ikke noget Helvede — det havde Præsten selv sagt. Der var bare en evig Udslettelse for de Fordømte. Og en saadan var det netop, hun nu alene ønskede.

Hun havde ikke flyttet Øjnene fra den mørke Tagryg derude i Mosetaagen. Men Blikket var halvvejs udsukt. Hun følte sig allerede som en, der ikke længer tilhørte denne Verden. Udslettelsen var allerede begyndt for hende. Endogsaa rent legemligt havde hun en Fornemmelse af ikke mere at være som før.

Men idet hun nu med en Kraftanstrengelse søgte at samle sig til den sidste Afsked med Hjemmet og Forældrene, kom hun til sig selv igen. Saa mange halvglemte Ting fra Barndommens lykkelige Dage blev i disse Øjeblikke saa underligt levende for hende og gav hende tilbage til Livet. — — Hun saa sig selv som lille Pige sidde ude paa Trædestenen foran Døren og lege med sine mange Sneglehuse. Hun tænkte paa sin første Skoledag, som hun havde glædet sig saa meget til, men som var bleven hende til saa stor en Skuffelse, fordi de store Drengene havde kaldt hende „Ræveungen“ for hendes røde Haars Skyld og spurgt hende, om hun ikke var bange for, at der skulde gaa Ild i det. Hun kunde huske, at hun var kommen grædende hjem; men Moderen havde trøstet hende med en Raamælskage. — Saa tænkte hun paa dengang, da hun laa syg af Feber, og alle Folk troede, hun skulde dø. Men Faderen havde hver Aften holdt Bøn ved hendes Seng, saa hun kom sig.

Saadan skiftede Mindebillederne for hendes Øjne og slog en Englevagt om hendes vildfarende Tanker. Og pludselig lagde hun Hovedet ned i sine Hænder og begyndte igen at græde. Hun vilde alligevel saa nødig dø.

Da foer hun voldsomt sammen. Hun syntes, hun hørte Skridt bagved sig. Hun havde løftet Hovedet, men vovede ikke at vende

sig. Det var de samme spøgelseagtige Træskoskridt, hun engang før havde ment at høre denne Nat. — „Jesper Smed,” stønnede det inden i hende.

Hun vilde springe op, men kunde ikke. Hun sad sammenkuet, med stive Øjne og klaprende Tænder. Da hørte Skridtene pludselig op. Hun havde bedt et Fadervor, og næsten i det samme forsvandt de. Hun kunde næsten ikke tro det. Var hun maa-ske alligevel ikke helt forskudt?

VI

Ude i Forældrenes lille Husmandsstue havde Maanens ly-sende Vindues-Aftegninger i Nattens Løb flyttet sig fra Gulvet op paa Væggen og derfra videre hen til selve Vinduerne, hvor det allersidste, svovlblaa Skær just døde hen oppe paa Karmen. Henne i Sengen sov de to Gamle med Hiven og Prusten. Marianes indbundne Hoved hvilede stadig lige trygt paa Søren's Ryg, og det skønt han var begyndt at sove uroligt og hyppigt gnubbede sig saa det ene saa det andet Sted paa Kroppen.

Ved Tretiden vaagnede Mariane; hun syntes, hun havde hørt nogen klage sig. Hun lagde sig om paa Ryggen og laa en Stund og lyttede. Men da hun nu hørte en Mus kradse et Sted bag Træpanelet, mente hun, at det var denne Lyd, hun havde for-nummet og i Drømme taget for Graad. Hun vendte sig da igen og sov videre.

Nogen Indbildning havde det nu alligevel ikke været. Uden-for paa Trædestenen foran Huset sad en kuldedirrende Skik-kelse og krøb sammen. Det var Grethe, der havde søgt Tilflugt her for Dødsrædslens Hallucinationer. Hun sad med Forklædet trykket for Munden; men det var alligevel ikke altid, hun gjorde sig Umage for at kvæle Lyden af sin tørre Klynkegraad. Et Par Gange gav hun sig endogsaa til at kalde paa Moderen — ganske sagte rigtignok, blot med en Hvirken ind mod Muren, og dog med et lille Haab om at blive hørt, men samtidig paa Springet til at flygte ved den mindste Lyd derinde fra.

Henne fra Husgavlen kom Katten listende. Hun mærkede den ikke, før den med kælen Fortrolighed strøg sig op ad hendes Ben. Først stirrede hun paa den med forvirret Skræk og turde ikke røre den. Hun vidste ikke straks, om det maaske igen var et ondt Syn. Men da Katten begyndte at spinde, tog hun den op i sit Skød og trykkede Kinden til den varme Krop. I sin Trang til et levende Væsens Medviden gav hun sig tilsidst til at smaa-snakke med den som med et lille Barn, hviskede, at den skulde bede hendes Forældre og Søsken om ikke at være vrede paa hende, sagde, at den skulde hilse dem allesammen og sige dem, at hun havde været saa ulykkelig.

Pludselig kastede hun Dyret fra sig. Hun havde hørt Faderen hoste derinde. Lidt efter knagede Sengen, — og i samme Nu var hun i vild Flugt bort fra Huset.

Allerede ved det andet Hanegal, endnu før det var blevet lyst, stod Mariane op for at tage fat paa sit lange Dagværk. Søren derimod blev liggende, fordi det var Søndag. Han efterkom for sit Vedkommende nøje Skriftens Paabud om at holde Hviledagen hellig og lod sig endog i den senere Tid Morgenkaffen bringe hen paa Sengen.

Først Klokken syv stod han op. Efter at have barberet sig og faaet Haaret kæmmet klædte han sig i sin Højtidsdragt for at gaa i Kirke. Paa Slaget ni begav han sig afsted med den store Salmebog under Armen.

Mariane kunde dennegang ikke følge ham, fordi hun havde en Flæskeskank over Ilden. Hun var desuden daarlig tilbens nu; Vejen til Kirken begyndte at falde hende besværlig, og hun søgte gerne et Paaskud for at blive hjemme. Søren derimod var Sognets mest samvittighedsfulde Kirkegænger. Det var hans Stoltthed at kunne sige, at han i tredive Aar ikke havde forsømt nogen Gudstjeneste.

Kort efter, at han var gaaet, hændte der Mariane noget, som hun siden ikke holdt af at tale om. Fra Huset, der laa ensomt paa de store Moseenge, førte en Sti hen til en lille, halvt tilgroet Sø, blot en Snes Alen borte. I en Udhugning i Breddens Krat

af høje Rør og Siv var der anlagt en lille Vaskebro, og Mariane kom just gaaende med noget Tøj, der skulde skylles, da hun pludselig standsede. Der var noget, som rørte sig inde i Sivene. Det var, som om et stort Dyr var blevet overrasket derinde og flygtede.

Den gamle Kone vendte tavs omkring og gik tilbage til Huset med sit Vasketøj. Hun havde det med at blive forkyst, naar hun saadan gik ene ved Hjemmet. Hun talte aldrig om det, for hun vilde naturligvis ikke være ved, at hun var overtroisk; og bag-efter skammede hun sig da ogsaa over sin Frygt. Men i sin Ensomhed fremmumlede hun ofte en hastig Bøn eller rettere en Besværgelse, naar hun saae eller hørte noget, hun ikke kunde forklare sig.

Da Søren kom hjem, spurgte han straks i Døren efter Grethe.

Mariane saae enfoldigt paa ham. Grethe? Hvad var det for Snak? Det var jo nok hendes Frisøndag, men Barnet kom jo da aldrig hjem før hen paa Eftermiddagen.

„Nej, det tøv A forresten osse var noget sær noget,“ sagde Søren og fortalte nu, at det var Præsten, der havde spurgt efter hende og ligefrem været forbavset over, at de ikke havde set noget til hende.

Mariane mente, at Præsten havde husket fejl.

„Han har tænkt, te han var til Sidsttjenst.“

„Ja, saadan forholder det sig vel,“ sagde Søren. „Naa, lad vos saa faa lidt Spise i Guds Navn.“

VII

Efter Maaltidet tog Søren sig et kort Hvil. Derpaa drak de atter Kaffe, og da Mariane var bleven færdig i Køkkenet og havde faaet sig hæget lidt, begyndte den sædvanlige Husandagt, som hørte Søndagen til. Med Omstændelighed anbragte Søren sig for Bordenden med forskellige opslaaede Bøger foran sig: Biblen, Salmebogen og Mallings Prækensamling. Mariane tog Plads paa Bænken under Vinduerne med en Strikkestrømpe.

Søren Kousted var paa ingen Maade nogen Skinhellig. Hans Fromhed var alvorlig nok og fuldt oprigtig. Men i al Troskyldighed følte han en lille forfængelig Glæde ved at være det hellige Ords Forkynder i Hjemmet. Derfor var han ogsaa lidt misfornøjet med, at Grethe endnu ikke var kommen. Det var lidt fattigt ikke at have andre Tilhørere end Mariane. I gamle Dage, da alle Børnene var hjemme og fyldte op i Stuen, havde han følt sig saa vidunderlig opbygget.

Han gav sig nu til at oplæse Dagens Tekst af Salmebogen og benyttede dertil en Præketone, som var et Laan fra den forrige Præst i Embedet, der i det hele havde været hans beundrede Forbillede som Forkynder. Hans tykke Bryn bevægede sig under Oplæsningen op og ned, og efter hvert Punktum lukkede han paa Hønsevis Øjnene ligesom med et tavst „Amen“. Undertiden kunde han rigtignok ogsaa falde ganske ud af sin Rolle, som naar han f. Eks. gav sig til at snyde Næsen med Fingrene eller gjorde en uforskriftsmæssig Pause for at befri sig for et Opstød. Men saadanne Afbrydelser forstyrrede ikke Andagten hverken for ham selv eller for Mariane, endsige for Katten, der sad og slikkede Aftensol oppe mellem Blomsterpotterne i Vindueskarmen, og som med sit tillukkede Ansigt syntes at lytte til med dyb Opmærksomhed.

Søren lagde Bogen og foldede Hænderne for at fremsige en Bøn. I det samme hørtes der Skridt udenfor. Mariane vendte sig mod Vinduet og saae, at det var Præsten.

„Gud fri os!“ udbrød hun. „Der er noget forkert med Grethe.“

Præsten var en lille sortagtig Mand med et Ansigt, der var bare Skæg og Brille. Han blev staaende ved Døren med Haanden om Klinken og saae sig omkring med et uroligt og søgende Blik.

„Grethe er her ikke?“ spurgte han lavmælt.

Søren havde rejst sig.

„Nej — hun er it' kommen,“ sagde han uden at lade sig mærke med sin Ængstelse: „Værsgo'! Vil Præsten it' sit ned?“

Der blev et Øjeblik stille i Stuen. Præsten gik hen til en Stol og satte sig tungt. Nu maatte da alt fortælles!

Det var ikke nemt for ham at faa det sagt. Han var selv saa angreben, at han havde vanskeligt ved at samle sig til en ordnet Beretning. Desuden vidste han kun, hvad han havde faaet ud af den Karl, der var bleven ham udpeget som Grethes Kæreste. Niels Hald var straks om Morgenens bleven kaldt til Præstegaarden; han havde tilstaaet deres Stævnemøde og paa troværdig Maade fortalt, at de ved Midnatstid var skiltes i god Forstaaelse.

Præsten søgte, saa godt han kunde, at trøste de to Gamle, der havde modtaget Ulykkesbudskabet uden et Ord. Han sagde, at Grethe rimeligvis opholdt sig hos en eller anden Veninde. Hvor urigtig hun end havde baaret sig ad, saa var dog hendes Forseelse ikke af den Slags, man ikke nok kunde tilgive Ungdommen, — det vidste Grethe ogsaa godt.

„Naar den første Skræk har sat sig, vil hun forhaabentlig komme til sig selv,“ sagde han og mente hermed den Eftertanke og Fornuft, han ellers ikke anbefalede Folk at sætte deres Lid til i Angstens og Angerens Øjeblikke.

De gamle Forældre hørte ikke længer, hvad han sagde. Stille og ligesom udslukte sad de og stirrede. Først da Præsten rejste sig for at gaa, kom der igen Uro over dem. Søren sagde:

„Vil Præsten itte ha'e en Drik Øl? Mariane, spring ud og hent —“

Men Præsten afslog med Tak Tilbudet. Han gentog, at han havde det bedste Haab, trykkede dem begge i Haanden og sagde, at han snart igen vilde se ud til dem. Derpaa gik han ilsom bort.

Noget synderligt Haab om at finde Grethe i Live havde han i Virkeligheden ikke. Det var en af de Ting, han i sin Egenskab af Sjælesørger stadig fik Lejlighed til at forundre sig over, at Menneskene havde saa ringe Modstandskraft overfor Døden. Han forstod det ikke. Netop i det tilsyneladende saa frejdige og livsglade danske Folk, hvis daglige Liv formede sig saa betryggende, var Selvmordene hyppigere end i noget andet Land i hele Verden. Her var en Sjølegaade, han ofte forgæves havde

grundet paa. Endogsaa her i hans eget venlige og frugtbare Sogn, hvor ingen led Nød i jordisk Forstand, ja hvor de fleste sad i Overflod, selv her fandtes ikke mange Hjem, hvor der ikke paa Loftet eller i et Udhus var en skummel Krog, som Beboerne helst gik udenom, fordi den gemte et blodigt Minde. Som nu forleden med Jesper Smed. En stræbsom og almenagtet Mand, hvem Gud netop havde udfriet af et ulykkeligt Ægteskab. Det var ikke til at forstaa.

Han standsede et Øjeblik oppe paa Bakkehøjden og saae vemodig ud over Landet. Det var blevet Aften. I Øst og Vest ringede hans to Kirker Solen ned. Hvilken Fred! Hvilken rolig Lykke! — Og dog!

Derovre i den store Gaard, hvis mange Vinduer luede som en Række blanke Guldskillinger, levede i mange Aar et lykkeligt og troende Ægtepar. De var raske og sunde og havde mange Børn, som alle artede sig vel. Saa faldt der paa eengang et sært Tungsind over Konen, og en Aften gik hun ned i Mælkekælderen og skar Halsen over paa sig med en Brødkniv. Og hvorfor? — Ingen forstod det.

VIII

Efter Præstens Hjemkomst blev der straks udsendt Folk for at efterspore Grethe. Man gennemsøgte endnu samme Aften alle Mergelgrave og andre Vandhuller i Byens Nærhed med Brandhager. Den følgende Morgen fortsattes Efterforskningen, og da fandt man i Nærheden af Forældrenes Hus et blomstret Hovedklæde, der viste sig at være hendes. Det hang inde mellem Sivene ved Randen af Søen, som om det var bleven hængende der og ladt tilbage under en hastig Flugt.

Nu fandt man ogsaa Aftryk af hendes Sko i det lerede Dynd. Man kunde følge disse Spor ud over Markerne til begge Sider, og det var tydeligt, at hun længe havde kreset omkring Huset, og at hun havde haft et Skjulested nær ved den lille Vaskebro, hvor Sivene paa en større Strækning var nedtraadte.

Søren blev grundigt gennemsøgt, og Grethes Kæreste ledede selv Arbejdet. Den store, stærke Karl gråd som et Barn. Han var ganske utrøstelig og blev ved at snakke om, at han vilde gøre Grethe Følgeskab.

Inde i den lille Husmandsstue var der hele Dagen et Kørind af Bekendte, der kom for at bevidne deres Deltagelse og tilbyde deres Hjælp til Eftersøgelsen. Andre kom blot af Nysgerrighed eller fordi de tænkte, at der ved en saadan Lejlighed maatte „falde En lidt til gode“. Trods deres Sorg og Skam glemte Søren og Mariane heller ikke, hvad Anstanden krævede. Kaffe-kanden og Tobakskardusen var ikke af Bordet. Søren var tavs og forlegen, mens Mariane ravede saa underlig forstyrret omkring, næsten som en beruset.

Imidlertid kom en omvandrende Uldkræmmer til Byen og fortalte, at der om Morgenens var bleven set en afsindig Pigeovre i Nabosognet. Først havde et Par Aalefiskere faaet Øje paa hende om Natten i Maaneskinnet, mens hun flakkede om langsmed Aaen; men da de havde nærmet sig hende, var hun flygtet. Siden havde en Mand set et Glimt af hendeovre i Skovene, hvor hun løb forvildet om med udslaaet Haar, som om hun var forfulgt.

Der blev straks sendt Mandskab over til Nabosognet, og man gjorde her en ordnet Jagt paa hende i alle Hegn og Krat. Men ogsaa den Dag gik alligevel hen uden Resultat. Først den næste Formiddag fandt man Grethes Lig i en lille Sø dybt inde i Skoven. Hun laa der paa grundt Vand og havde kastet Forklædet op over Ansigtet, før hun kastede sig ud.

Ved Begravelsen nogle Dage derefter holdt Præsten en Tale, der gjorde et stærkt Indtryk paa hele det store Følge. Han var dybt bevæget og talte som altid mildt og kærligt. Som han selv sagde: han hørte ikke til disse mørke Fordømmelsesprædikanter, der i enhver Synders Grav ser en Nedgang til Helvede. Han nævnte overhovedet ikke dette Pinested, hvorimod han talte meget om Samvittigheden og om Syndsbevidsthedens forfærdelige Gru. Med en skaansom Hentydning til den ulykkelige Piges

sidste Lidelsesdage søgte han at levendegøre for sine Tilhørere det Helvede, Menneskene skabte sig i deres Hjærter ved Ulydighed mod de guddommelige Love, mod den indre Stemme, der var Guds egen, manende Røst, og som alene kunde værne os mod at fare vild.

MINDER

1. UDGAVE: 1893
2. — 1902
SAMT I FORTÆLLINGER: 1899
OG I ANDEN UDGAVE AF FORTÆLLINGER: 1903

FEMTE UDGAVE

HERMED TRYKT IALT I 22000 EKSEMPLARER

Ankomst

Tirsdag.

Den københavnske Damper tumlede i Nattens Løb over Kattegat. I Storm og Mørke huggede den sig frem gennem brølende Vande, der aabnede sig omkring den med tusinde fraadende Gab som for at opsluge den. Suk og hjerteskerende Klage steg op fra dens menneskefyldte Jernvom, og Sukkene blandede sig med Skibssidernes uhyggelige Bragen, med Maskinens anstrengte Stønnen og med de enkelte Brøl af dump Fortvivlelse fra det sammenstuvende Kvæg, der paa det aabne Fordæk fik Søerne over sig, hver Gang Skibet duvede.

Endelig i Morgenbrækningen kom vi ind i mere smult Vand. Netop som den østlige Himmel bag os begyndte at flamme, øjnedes Land forude, og Skibet styredes ind imod et bredt Svælg, en aaben Port i Kystens høje Ringmur . . . Randersfjordens Indløb.

Vi sagtnede vor Fart og gik sønden om nogle smaa Grunde af Sand, der syntes at vugge op og ned med Vandskorpen ligesom hvide, opsvulmede Buge af drivende Kæmpefiskaadsler. En Flok Sælhundede, der laa i Sandet og ventede paa de første Solstraaler, lod sig plumpe ned i Vandet, idet vi passerede; — og med Rederflaget hejst paa Formasten stod vi ind i Fjorden.

Endnu var alt derinde indhyllet i Nattedis og Taagedamp. Længe kunde vi ikke med Tydelighed skælne andet end en lille

skorstensrygende Bondeby, der laa paa Toppen af en endnu usynlig Bakke og derfor syntes at svømme ovenpaa Taagerne. Helt eventyragtigt præsenterede den sig med sine kalkede Mure og frodige Frugthaver, der allerede skinnede af det første Morgenguld.

Men lidt efter lidt afsløredes Landskabet . . . et højt og nøgent Bakkeland, hvori Fjorden skød sig ind med sine smilende Følgesvende: de lysegrønne Enge. En Samling røde Smaahuse, en lille Grøfte-Mølle og et Par rødmaalede Gaarde med hvide Vinduesrammer dukkede efterhaanden op af Disen midt paa Engen. Tilsidst øjnedes helt nede ved Bredden en Bygning med Toldskilt, en Signalstang og en skumoversprøjet Stenkaj.

Herfra styrede en Baad ud. Skibet standsede. Det var Udbyhøj, — raabte Styrmanden.

Udbyhøj! . . . Det løb som et Befrielsens Budskab ned til de Ulykkelige i de overfyldte Rum under Dækket. Halvdøde Kroppe begyndte at røre sig paa Sofaerne dernede; grønblege Ansigter løftede sig fra Puderne og stirrede med fortumlede Blikke omkring i den lille Spisesalon, hvor Morgenens graa og kolde Lys ubarmhjærtigt afslørede et uhyggeligt Billede af moderne dansk Rejseliv.

Hulter til bulter, saadan som Søsysten havde henslængt Folk og Skibets Slingren rystet dem sammen, laa her en ynkværdig Ragout af Mænd, Kvinder og ferierende Skolebørn — nogle paa smalle Hylder under Loftet og langsmed Væggene, andre oppe paa Bordene eller under Bordene, ja helt op ad Kahytstrappen laa Passagererne stuvet sammen som en Sildestime i en Hvalfiskebug.

Om en Fremmed havde været Vidne til denne Scene, var han uden Tvivl henfalden i tankefuld Forbavselse. Selv om han forud skulde have hørt et og andet fordelagtigt om den danske Nations blide og fredsommelige Karakter, havde han sikkert spærret Øjnene op. Nu var der dog virkelig enkelte, der under de natlige Rædsler havde ladet sig henrive til temmelig uærbødige Ytringer om Dampskibsselskabet, Kaptajnen, den

„nationale Slendrian“ o. s. v. Navnlig var der en fornem Herre med en ualmindelig lang Næse, der hele Natten, skønt Søsysten hvert Øjeblik i bogstaveligst Forstand stoppede Munden paa ham, i de lidenskabeligste Udtryk havde sat sin Amtmandsære i Pant paa, at denne Skandale ikke skulde gaa upaataalt hen.

Ubeskrivelig blev Forvirringen, da man, efter nogenlunde at have faaet Rede paa sig selv, skulde til at opsøge sine Ejendele. Afkastede Klæder, Støvler, „Bakker“ — alt var rutschet omkring paa Gulvet og malet sammen paa den mest trøstesløse Maade. Hist fandt en gammel Mand sine Briller i knust Tilstand midt imellem Bakkerne. Her halede en Yngling med en humoristisk Grimace en Støvle forsigtig op mellem to Fingre og bortfjernede sig skyndsomst og under almindelig Munterhed ud til Jomfruen.

Thi midt i Elendigheden fremkaldte den lykkelige Bevidsthed om, at alt nu var overstaaet, en næsten overgiven Stemning hos alle. Selv inde fra det lille skumle Abtritt, der benævnedes „Damekahytten“, og hvorfra unge Pigestemmer hele Natten i de ømmeste Udtryk havde paakaldt Døden, hørtes Latter og lystige Udbrud. Og næppe var Skibet kommet i Bevægelse paany, før man begyndte at mylre op paa Dækket.

Den friske, fugtig-salte Morgenluft virkede ned igennem Legemet som en Styrkedrik. Man hyllede sig ind i sine Plaider og gjorde sig det mageligt omkring paa Agterskibets Bænke. Og efterhaanden som nu ogsaa Damerne viste sig paa Dækket, og mens Skibet langsomt og roligt gled frem i det lysegrønne, dugbesprængte, morgentindrende Englandskab, der stedse klarede og mere vidtstrakt aabenbarede sig til alle Sider, glemtes hurtigt alle Nattens Genvordigheder.

Selv den ophidsede Amtmand blev efterhaanden ganske formildet. Han indsnuste med synlig Velbehag Saltvandsduften gennem sin ualmindelig lange Næse, trykkede Kaptajnen anerkendende i Haanden og istemte tilsidst med Overbevisning den almindelige Forsikring om, at det dog, naar alt kom til alt, havde været en baade smuk, interessant og overordentlig behagelig Rejse.

Imidlertid var Solen staaet op.

Allerede en Stund havde det gæret og glødet derude i Øst over Havets skummende Vande. Som fra en uhyre, flammende Esse, pustet op af Vestenvindens vældige Blæsebælg, havde det gnistret og blusset højt op paa Himlen, mens store, blaagraa Skyer var forsvundne i det gloende Svælg som uformelige Stykker Ved. Omsider brast Himmelranden. En Ildflod strømmede ud over Havet. Højtidsfuldt steg den nystøbte Solkugle op imellem Flammerne. —

Fjorden tabte hurtigt Havets Karakter; Lugten af Tang og Saltvand veg for fade Mosevandsdampe og den krydrede Duft af sødt Sommerhø. Fra begge Sider voksede Engene ud i Strømløbet, der tilsidst indsnevredes til en ganske smal Rende — mange Steder ikke bredere, end at Skibet akkurat kunde presse sig igennem med nogle faa Alen Vand paa hver Side.

Stadig langsommere og forsigtigere gled vi frem i den frugtbare, fuldkommen vandflade Dalbund, hvorigennem Fjorden beskrev en uafbrudt bugtet, undertiden ganske brat svingende Linje, der fra ethvert Punkt syntes at ende ganske blindt midt i Engen. Det var tilsidst helt forunderligt at sidde *der* paa Dækket og følge Manøvreringen under denne mærkelige Sejlads paa Landjorden, — at iagttage Vandets vekselvise Synken og Stigen, den fuldstændige Udsugning af Strømløbet i det Øjeblik, Forstavnen passerede, og den derpaa følgende, hastige Fyldning, naar den skummende Kølvasbølge kastede sig ind over Bredden, anrettende Ødelæggelse mellem Sivene og Forskrækkelse blandt det nysgærrige Kvæg, der alle Vegne fra drev ned imod Vandet for at hilse paa det dampende Søuhyre.

Her er Kronjydens rette Hjemstavn, et sandt Slaraffenland for Bønder.

Man skal ikke let kunne tænke sig et Sted, hvor den gamle Drøm om at „høste, hvor ingen saaede“ er bleven nærmere virkeliggjort end her. Uden anden Omsorg end Naturens egen Røgt og Pleje dækkes Dalbunden hvert Foraar af et Grønsvær saa højt og saftfuldt, at man ved Synet deraf lig en anden Ne-

bukadnezar kan ønske sig omskabt til en Ko. Naar Bonden har indbjerget Aarets duftende Førstegrøde og omgivet sin Gaard med en Vold af taarnhøje Hæs, driver han sit sortbrogede Kvæg ud over Engene, for at det i Sommerens Løb kan belægges med Jordens Fedme. Han har ikke stort andet at bestille end at købslaa med Prangere, at prutte med Studehandlere, at tinge og tuske med al denne Vorherres rige Velsignelse, der saa at sige af sig selv forvandles til Kød og Hø og Hundredkronesedler.

Og Slægten har faaet sit Præg heraf!

Vi havde i Udbyhøj faaet en Flok Bønder ombord — plumpe, rødmossede Skikkelser i grovt Vadmøl og med Merskumspiben hængende tungt ud af Mundkrogen. Man behøvede ikke at lytte længe til disse Folks larmende Passiar om Stude og Korn og „engelsk Tarif“ for at overbevises om den altid vaagne Handelsaand, for hvilken Befolkningen i dette grønne Fladland fra gammel Tid var bekendt. Men man behøvede heller ikke at stirre længe ind paa den tætte Række stolte Landsbyer, der laa derinde under Bakkskrænterne paa begge Sider af Fjorden og Engene, før man overbevistes om, at her havde Bondens sidste syv magre Aar ikke formaaet at sluge de fede. Hvor man end fæstede sit Blik derinde — overalt stod de lange, rødkalkede Studestalde, de mægtige Ladebygninger, de høje Hæs og gamle, skyggefulde Æblehaver som umiskendelige Tegn paa uformindsket Velstand i dette Sølvknappernes, Sølvspændernes og de sølvbeslagne Pibers gamle Hjem. —

Ved Færgestedet Voer forlod jeg Skibet for herfra at tilbagelægge de sidste to Mil til Randers med Apostlenes To-spand. Dette skyldtes ikke et flygtigt Indfald af mig, men skete i en bestemt Hensigt. Jeg vilde benytte Dagen til at gennemstrejfe gammelkendte Egne og paa denne Maade forberede mig til Gensynet af den By, hvor jeg var vokset op.

Hertil havde jeg udrustet mig med en Egekæp, en Tobakspibe og en Pægl gammel Jamaica Rom, og med denne Oppakning stod jeg nu paa den lille Færgebro og blev ved at stirre efter den bortdragende Dampner . . . efter dette store Skibskrog, der skred som en Kæmpe-Dampplov hen over Dalbunden

og — magtstolt — væltede en tyk, ulden Kulrøg ned over Blomsterengen.

Med et lille romantisk Hjertesuk, der ufrivilligt undslap mig ved dette Syn, vendte jeg mig endelig bort og gik ind i Landet.

Overalt Eng og Eng og atter Eng. Overalt duftende Høstakke og smørgule Blomster og „Mælkebøtter“ og Grøfter med grønt Vand og atter Høstakke og stort, fedrygget Kvæg, der med fremstrakt, saftdrivende Mule gloede paa mig, som om jeg var en rødmalet Ladeport. Og overalt Sværme af Storke! . . . Thi Storken hører Egnen til, ligesom Hjejlen tilhører Hederne, Gøgen Skovene. Storken er i dobbelt Forstand Frugtbarhedens Fugl. Den er Velstandens og det fede Levnedes selvbudne Gæst. I Hundredtal saae jeg dem spankulere med kræsen Mine omkring over Sumpenes rigt dækkede Taffel; og da jeg naaede ind til den nærmeste Landsby, sad de her rækkevis oppe paa Bøndernes Tage, som de formelig havde overbygget med et Buskads af Reder — ofte fire-fem Stykker paa en og samme Gaard. Med Hovedet og det lange, røde Næb trykket ned i det oppustede Bryst sad de og knebrede møt og søvnigt — som Forsamlinger af fornemme Fraadsere, der med omhyggeligt Velbehag lader Frokostens forskellige Lækkerbidskener „repetere“ under Siestaen.

Det var imidlertid bleven højt op paa Dagen. Solen var stegget tilvejs paa en fuldkommen skyfri Himmels og brændte allerede ganske hedt. Høstakkenes seglformede Slagskygger paa Engen krøb mere og mere ind. Om et Par Timer vilde der ikke være en Skygge at øjne over hele den milelange Dalbund.

Jeg søgte op til en Række Smaaskove, der dækkede Bakkeskrænterne i Nord, og efter nogen Vandren gennem et fuldkomment Vildnis af alenhøjt Græs naaede jeg ind i en skyggefuld Allé, for Enden af hvilken der pludselig aabenbarede sig en tung, taarnløs Bygning med mange Vinduer og hvide Markiser og forgyldt Vindfløj — Støvringgaards uadelige Frøkenkloster.

Herregud, tænkte jeg og lod mit Blik glide rundt om den ærværdige Fortidslevning, — det er virkelig Støvringgaard! Jeg blev ganske bevæget. Med hvilken hjærtebankende Ærefrygt

har jeg ikke som Barn betraadt den hvælvede Bro og overskredet den mørke Ringgrav, der syntes mig at omslutte det fredshellige Tempel som en bevogtende Slange! Hvor levende følte jeg ikke dengang, at her betraadte jeg en Plet, der ikke var af denne Verden. I overjordisk Renhed spejlede de røde Klostermure sig i Ringgravens sorte Vande, hvor tavse Svaner gled frem med hvide Englevinger saa lydløst og gravitetisk, som var de Genfærd af gamle, hedengangne Klosterdamer. Aldrig var der et levende Væsen at øjne noget Sted, saa gribende syntes mig den Stilhed, der herskede overalt, at naar jeg nu og da standsede og gav mig til at lytte, lød det rustne Gavlurs Tikken i mit Øre som en Røst dybt inde fra Evigheden.

Uvilkaarligt en Smule paavirket af disse Barneforestillinger nærmede jeg mig nu igen med en Fornemmelse af at betræde noget hinsidigt. Uden at møde et eneste Menneske gik jeg langsmed Kanalens Bred, kom over en hvælvet Bro og traadte herfra ind i en virkelig Paradishave, — at sige: ikke en saadan vildtfrodig, skyggeklølig, vellugtsvanger, kilderislende Kærlighedshave som den, hvor Adam og Eva i sin Tid favnedes i Palmers og Kæmpebananers Skygger, men en pyntelig, strengt regelmæssig, svagt lavendelduftende Gammeljomfrupark med linjeret tilklippede Buksbomgange og halvkugleformede Lindelysthuse.

Jeg tog Plads paa en Bænk i Havens Udkant og faldt i Tanker.

Jeg tænkte, at et saadant Sted maatte det være godt at kunne krybe i Ly med et Livs brudte Lykke og fejlslagne Forhaabninger. Bag disse høje Løvmure, der stængede den ganske Verden ude, maatte man kunne glemme og forglemmes. I disse snorlige Gange, mellem disse nøjagtigt tilklippede Buksbomhækker, der med deres strenge Regelmæssighed syntes bestemte til at tøjle alle endnu flagrelystne Tanker, i denne Stilhed endelig, kun afbrudt af Lærkernes Himmeltoner og Skovduens fromme Kurren, maatte hver jordisk Længsel dødes, hvert Hjærtets Skrig forstumme.

Pludselig vaktet jeg af mine Drømmerier ved at se . . . først een, derpaa endnu een og lidt efter en tredje Stork komme

flyvende hen over Haven. Og hvad saae jeg nu! Med en Forkærlighed, der tog sig ud som den blodigste Haan, havde disse Ammestuens og Børnekammerets Fortrolige valgt at yngle og bygge, om ikke netop paa Jomfruburets Tage, saa dog paa den tilgrænsende Godsforvalterbolig og i de nærmeste høje Trætoppe. Og nu anbragte de tre Spottefugle sig oppe omkring en Skorstenspipe paa selve Kyskhedens Tempel og begyndte her en Helvedeskoncert, saa skaanselsløs, saa satanisk, at jeg virkelig fik ganske ondt af to bedagede Jomfruer, der imidlertid var dukket op henne mellem Buksbomhækkerne.

Og i Tankerne tiltalte jeg dem med en lille Præken, der uvilkaarligt formede sig for mig til et Vers:

Byg ej Bro til Evigheden,
falskt er hvert et jordisk Eden,
først i Graven faar du Fred.
Først naar tyst du lægges ned
mellem fire Fjælevægge,
naaer du under Grønsværdsdække
Intethedens Salighed.
Ej du mærker Ormens Gnaven;
Stormens Hyl i Dødningehaven,
Regnens Dryp paa Kistebund —
Intet vækker dig af Blund.
O, hvor er det godt at vide,
efter Livets lange Kvide
mildeligt vi smuldrer hen,
bli'er en Haandfuld Jord igen!

Onsdag.

Hele den lummervarme Dag igaar strejfede jeg omkring i Skovene; det blev Aften, inden jeg naaede de to Mil ind til Randers.

Som et kobberødt Ansigt var Solen just dukket ned i Engenes vældige Dampbad, da jeg støvet og mødig gik ind ad Byens østre Gade — med Hjærtet bankende af den højstemte Forventning, hvormed man efter mange Aars Fravær igen betræder de Brosten, paa hvilke man har leget som Barn. Alle rede det første Glimt af Byens Kirkespir havde jaget mig Blo-

det op til Kinderne; og for hvert Skridt, jeg nærmede mig, følte jeg mig bestyrket i Haabet om her at genfinde lidt af Barneaarenes tabte Fred og sollyse Lykke.

Det første Indtryk fremkaldte Skuffelse. De mange nye Huse, de livligt befærdede Gader og alle de fremmede Ansigter virkede forstyrrende paa min ophøjede Forestilling om Byen som mine Minders hellige Stad, Barnesjælens fredlyste Mausoleum. Alt syntes mig i første Øjeblik forandret og profaneret. De Evighedens Fodspor, jeg ventede at finde, har Tiden overalt udslettet. Endog det gamle Barndomshjem søgte jeg forgæves paa den kendte Plet. Den lille Bindingsværks-Idyl med Vedbendrankerne, Gadespejlet, Skomagerskiltet over Døren og de to smaa grønmalede Bænke ved Siden af Indgangen var bleven jævnet med Jorden, forvandlet til en uryddelig Byggeplads mellem tomme Gavle og høje, nøgne Brandmure. Med en forstærket Følelse af Hjemløshed, af den sidste, fagre Illusions Bristen, vandrede jeg ud og ind ad Gaderne, hvor alle betragtede mig forskende, men ingen genkendte mig, hvor selv Husene syntes at stirre nysgærrigt paa mig gennem deres hundrede blanke Rudeøjne, som om de vilde sige: Hvem søger du her, tavse Fremmede?

Men ud paa Natten rejste jeg mig fra den mørke Krog i Hotellets Restauration, hvor jeg ved Hjælp af et Par stærke Romtoddyer havde forsøgt at glemme min Skuffelse, og hyllede mig ind i min Kappe for paany at begive mig ud i Staden. Og efterhaanden som jeg da i Sommernattens Halvdunkelhed igen fordybede mig i de nu ganske stille og mennesketomme Gader, hvor kun Lyden af mine egne Skridt forfulgte mig omkring Hushjørnerne, — fandt jeg Byen som forvandlet.

Hist opdagede jeg over en lav Dør et ældgammelt Laugskilt, forestillende to springende Løver paa hver sin Side af et Par korslagte Kæmpenøgler, der hang ud over Fortovet paa et Par stærke Jernarme. Her overraskedes jeg ved Synet af en Række pluskæbede Englehoveder, der smilte til mig fra Bjælkeenderne i et gammelt Hus, hvis Grund var sunken skævt i Jorden. Ikke langt derfra snublede jeg over en fremspringende

Hustrappe med et kunsthæderigt Smedejernsrækværk, der syntes i samme Øjeblik at være skudt frem af Murens Skygge. Og med dyb Bevægelse genkendte jeg her det Sted, hvor jeg som Barn spillede Klink med Kammeraterne om Tinknapper.

Det var, som om Kirkeurets tolv dumpe Midnatsslag havde manet den gamle By frem af den nyes Ham. Selv Murenes ejendommeligt skarpe Genklang af mine Skridt lød med eet i mit Øre som en gammelkendt Stemme, der kaldte paa mig fra Forgængenheden.

Pludselig standsede jeg foran et bedaget, brunmalet, to-etages Hus, der ovre fra den anden Side af Gaden stirrede paa mig gennem en Række af smaa Vinduer, . . . stirrede paa mig med et uslippielt, hemmelighedsfuldt Genkendelsesblik, der fik mig til at studse og næsten gjorde mig angst. Hvorledes? — tænkte jeg. Dette lavstammede Hus, denne cikoriebrune Farve, denne Række smaa Vinduer! Ja, hvordan var det nu? . . . Jo, nu huskede jeg det! Deroppe paa første Sal var det, hun boede . . . hende . . . hvad var det nu, hun hed? . . . Eleonora! Anna Eleonora! . . . den gyldenblonde Skønjomfru, der første Gang tændte Elskovens Alterlue i mit unge Hjærte. Og her — netop paa denne Flisesten — var det, at jeg stod de lange Nætter og stirrede op paa hendes Sovekammervindues blomsterbemaalede Rullegardin, der i mine lyksalige Drømme forvandlede til en maanebelyst Urskov, mellem hvis Palmer og Lianer jeg tyst vandrede med den Elskede.

Ak ja, den første Forelskelse! Hvor ofte er den ikke bleven latterliggjort! Og dog . . . hvornaar elskede vi i Grunden med oprigtigere Ømhed, end da vi som halvvoksne Drenge tænderklaprende trodsede Vinternætternes Kulde og vore Fædres strenge Forbud — blot for at have den Lykke at kunne indbilde os, at vi som en Riddervagt vaagede over vor Elskedes Slummer? Hvornaar tilbad vi ildfuldere og mere uegennyttigt, end da vi i vor Lidenskab med Lyst vilde have hugget en Finger af vor Haand, om vi dermed havde kunnet glæde den Tilbedte — og uden at vente anden Løn derfor end at høre hendes Læber sige: „Det er forresten en kæk Dreng, den lille Ludvig Glob.“

Hvem veed? Maaske elsker man i Virkeligheden kun denne ene Gang i sit Liv. Senere kan vel vor Attraa paa forskellig Maade blive vakt. Men kun een Gang — den første Gang — kommer Kærligheden over os som det Lyn, der aabner Underverdenens Afgrunde for vore Fødder og bygger Salighedens syv Himle over vort Hoved. Hvem veed? Maaske stemmes da for Livstid alle Hjærtets dybe Streng, saa de, som senere berører dem og faar dem til at klinge, kun fremkalder Toner, hin første Drøm har skabt. Vi aner det blot ikke selv, fordi vi tror saa meget glemt og dødt, som endnu fører en usporlig Spøgelsetilværelse i alle vore Tanker og Følelser og faar os til at begaa Handlinger, for hvilke vi ikke formaar at gøre os Regnskab, og som forfærder os, fordi vi tror at være under en fremmed Viljes Herredømme.

Da staar du en Sommernat indhyllet i din Kappe og stirrer op paa et skummelt, brunmalet Hus. Og pludselig aabner en Verden — Forgangenhedens Genfærdsverden — sig for dine Øjne, og det er, som om Lyden af et Navn drager dig aandedagtigt forbi. Og Lyden yngler i dit Øre. Eleonora! Anna Eleonora! klinger det i Luften rundt omkring dig. Og det er, som om du nu først forstaar dig selv . . . forstaar, hvorfra de kom, de fjærne, kaldende Stemmer i dine Nætters urolige Drømme.

Et Væld af Spørgsmaal strømmer ind paa dig og gør dit Hjærte bevæget, mens du i Sommernattens Halvdunkelhed langsomt fortsætter din Vej ned ad den øde og gravstille Gade. Hvorledes var det nu? Hvad blev der tilsidst af hende? Blev hun ikke ulykkelig gift . . . eller hvordan?

Med genopvakt Lidenskab fortaber din Tanke sig i det svundne. Alt nærværende svinder bort i Forglemmelse.

Saa befinder du dig med eet nede ved Aaen, ved Broen og Havnen, bag hvilken en gusten Fuldmaane hænger lavt over Engenes elverhvide Taager og spreder et fattigt Lys over den drømmende Skov af Skibsmaster. Oppe paa den tunge Vindebro, der fører over Havneløbet, staar der — aldeles som i for-dums Dage — en tre-fire tavse Nattefilosofer og stirrer ned i

den maanebelyste Strøm. Og dette Syn fra Fortiden fuldbyrder for dig Omgivelsernes eventyrlige Forvandling.

Virkeligheden eksisterer ikke længer for dig; du lever kun i Erindringen. Du er igen den halvvoxne Dreng, der har listet dig ned fra dit Loftskammer og svunget dig over Naboens Plankeværk for at sværme i Nattestilheden. Og som ledet af et genopvakt Instinkt gaar du hen og indtager din gamle Plads ved Rækværket i Nærheden af de andre tavse Drømmere. Og Time efter Time bliver du staaende der og stirrer ned i den gyldent rindende Strøm.

Drukken af Minder staar du der endnu, naar Hanerne rundt om i Købmandsgaardene forkynder den nye Dags Frembrud.

Byen

Torsdag.

Den, som en ganske tidlig Morgen for godt en Snes Aar siden kom ned til den gamle, tunge Trævindebro med høje Galger og svære Jernkættinger, der endnu fører fra Randers Brygge over Gudenaan, kunde være sikker paa her at træffe en Forsamling af velnærede, merskumspiberygende Skikkelser, som under en lavmælt Samtale, der i Frastand lød som en flerstemmig Grynten, iagttog Vindens Retning, Skyernes Drift og Engtaagernes langsomme Hensvinden.

Disse Mænd var kommen inde fra de store, vidtløftige gamle Købmandsgaarde, der dengang som vildsomme Labyrinter af Pakhuse, Studestalde, Tømmergaarde og Brænderibygninger indtog Kvartererne nærmest Havnen, og hvis tunge Porte de ved Solopgang havde slaaet op med rungende Brag, der ligesom en Kanontorden forkyndte Dagens Frembrud. I Skjorteærmer, hvide Lærredsfrakker eller — i Tilfælde af daarligt Vejr — indsvøbte i lange, mørkeblaa Chenillekapper og med Hovedet bedækket af en storskygget Kasket havde de i værdig Skridtgang fulgt Fortovenes smalle Fliserækker og opvakt Lyden i de tomme Gaarder med deres sømbeslaaede Træsko og smækkende Pibelaag.

Og nu stod de her for med Alvor og Grundighed at drøfte Sædpriserne, Fedestudenes Vægt og det sidste Bynyt.

Det var Byens hævdvundne Børs, der hver Morgen holdtes paa denne Plads mellem Tørvekaage, Pæreskuder, Tøndestabler

og Kulbunker. Denne halve Snes støtte, velnærede Mænd med de grove Træk i de ubarberede Ansigter; disse halvt bondeagtige Skikkelser, der var klædt i luvslidte Dragter og førte et Sprog, der bestod af en snurrig Blanding af Landbomaal og Købstad-jysk, var intet mindre end Spidserne af Randers gamle, stormægtige Købmandslag, Kronjydens berømmelige Smaakonger, Eneherskere fra Kattegat til Bjerringbro, fra Mariager til Ebeltoft.

De lurvede Bryggesjovere, der var krøben frysende frem paa Hjørnerne af de mørke Smug, som gik ned til Havnen, hilste dem ogsaa med alle Tegn paa den dybeste og frygt-somste Ærbødighed. Ligesaa Toldbetjenten, hvis forsovede Rubinansigt og hvide Haartotter dukkede frem i Toldkammervinduet. Og de høje Købmandsherrer, som agtpaagivende fulgte hvert Tegn paa vaagnende Liv, besvarede naadigt disse Hilsener ved langsomt at føre Pibespidsen op til de store Kasketskygger.

Der var et Fællespræg af aargammel, uantastet Myndighed udbredt over dem alle. Man saa det paa dem: de stod der, hvor deres Fædre stod, og frygtede intet Angreb. Arbejdsvognene, der nu begyndte at skramle ned imod Havnen med Jernstænger og tomme Tønder, Landslagternes hastige Kærre, det agende Bondelæs, der Skridt for Skridt skumplede over Vindebroens knirkende Dække, Tørvekællingerne, der efterhaanden forsamlede sig paa den indre Brygge, Begrøgen fra Skibsværftet og Fjordfiskernes Baade, der med graahvide Sejl skød sig frem af Engtaagerne . . . intet undgik i denne Time de strenge Herrers mønstrende Blik.

Først naar de saaledes havde inspiceret deres By og forviset sig om, at dens Opvaagnen havde været normal, trak de sig i sluttet Trop tilbage ind ad den brede Søndergade.

Her var imidlertid alt kommet paa Benene; alle Portene var aabnede, hist og her et Vindue slaet op med flagrende Gardiner. Langs ad Gaden, fra Kælderhals til Kælderhals, fyldtes For-tovene med Træskomændenes og „Pottekonernes“ Lerkar og Trævarer. Hist aabnede en gammel rød næset Skomager sin Bod, idet han med et søvnrustent „Godmorgen, Mester“ hilste over

Gaden til sin Ven og Genbo, den tykke Feldbereder, der i godt Humør tog sig en Morgenpris oppe paa Toppen af sin høje Flisetrappe. Her aabnedes et Vindue paa første Sal, et natkappepyrdet Hoved kom tilsyne og lod et spejdende Blik glide op og ned ad Gaden, hvor buttede Tjenestemøder færdedes til og fra Bagerens Trappe med store Hankekurve hængende over Armens lange, strikkede Ærmeskift, mens en lille bebrillet og puklet Adjunkt ilsomt listede paa udtraadte Sko henad Fliserne med en Bunke Stilebøger under Armen og Hænderne skubbede ind i Frakkeærmerne som i en Muffe.

I Døren til en splinterny Butik, hvis store Glasruder og pyntelige Vinduesudstilling — en Citronpyramide, der hvilede paa en Sokkel af marmoreret Stangsæbe — tog sig besynderlig fremmedartet ud i de ærbare, gammeldags Omgivelser, stod en ung Mand med elegant broderede Morgensko og nystrøgen Nankinsjakke. Mellem hans pragtfulde blonde Bakkenbarter fremblomstrede et medynksfuldt Smil i det Øjeblik, da han saae Stadens værdige Fædre nærme sig træskoklaprende op ad Gaden. Dog, idet Troppen gik ham forbi, forpattede han Smilet og bøjede respektfuldt sit indsalvede Hoved.

De gamle Købmænd besvarede næppe nok hans Hilsen og fortsatte ubekymret deres Gang op ad Gaden, hvor de nu lidt efter lidt tog Afsked med hinanden for hver ad sin Kant at fordybe sig i deres vildsomme Labyrinter af Studestalde, Tømmergaarde, Kornlofter og store skumle Butikslokaler med tilhørende Skænkeboder, ved hvis lange Egeborde Bønder og Havnedragere allerede sad bænkedede i tætte Rader med Dagens første Pæglemaal mellem Hænderne.

Imidlertid havde den unge Salvede atter trukket Smilet frem mellem sine pragtfulde Bakkenbarter. Og idet han stak Hænderne i Jakkelommerne og bøjede sig tilbage paa Hælene, raabte han gennem Butiken ind til sin unge, københavnske Frue, der endnu laa i Sengen med Morgenkaffen foran sig paa Dynen: „Amanda! Nu forduftede Træskoklubben!“ —

Det var den gamle og den ny Tid, der her mødtes — saadan

som gamle og ny Tider i Reglen mødes. Nu er de fleste af den gamle Borger-Garde gaaet bort; og de faa, der endnu er tilbage, har den unge Slægt allerede overbærende glemt. Stille og ubemærkede trisser de om med deres bøjede Nakker og sløvt grublende Blik — som Folk, der har set en Verden ramle sammen over deres Hoveder. Med tavs og sky Forundring betragter de disse straalende Butiker, der har rejst sig i alle Gaderne, Dampjerne i Havnen, Vareballerne paa Kajen, hele dette nye, travle Liv paa Torv og Brygge, som de ikke forstaar og ikke længer tilhører. Og hovedrystende rækker de hjem til deres egne tomme Gaarde og rustne Brænderier, hvor nu Rotterne holder Hof, indtil de endelig en Dag finder den saa længe forønskede Hvile i deres Fædres store, snehvide Himmelsenge og køres bort paa en skumplende Rustvogn, fulgt af en Graver, to Bedemænd, en halv Snes Borgere og en Droske.

Det er den ny Tidsaand, Jernbane-Aarhundredets hastigt rulende Blod, der omsider har fundet Vej til Jyllands gamle Hjærte og paany bragt det til at svulme. Det er den unge Mand med de elegante Whiskers, det friserede Haar og det velvillige Smil, der har knust de gamle Kæmper under sin broderede Morgensko. Det er de store Spejlglasruder, de lokkende Citronpyramider, Kommis'ernes belevne Spillen, alle disse smaa galante Artigheder i Blik, Buk og forbindtlige Øjekast, der lidt efter lidt har erobret Sindene, og som endog det fede Oplands sølvbeslaaede Bønder tilsidst har foretrukket for de Gamles faderlige Omsorg — og blodige Despoti.

En gammel Randrusianer, der efter mange Aars Fravær ser sig omkring i de nu saa livligt befærdede Gader, hvor militært uniformerede Politibetjente med hvide Handsker staar Vagt paa Hjørnerne, og hvor modepyntede Damer og himmelblaa Dragonløjtnanter spejler sig i Butiksruderne, . . . eller som om Eftermiddagen mellem fem og syv søger ud i de smukke offentlige Lystanlæg østen for Byen, hvor i fordums Dage Borgernes trivelige Madammer traskede ud med deres velspækkede Madkurve for efter Maaltidet at oplive deres Aand ved at høre Fuglene

syngende, men hvor nu Bankmænd og unge Grosserere med deres Fruer promenerer omkring til Tonerne af de nyeste Operette-melodier, der spilles af et militært Orkester i fuld Uniform — han kan næsten tro sig hensat til en ganske fremmed By.

Endog i Borgerklubben (dette en lille Byes sædvanlige Pulterkammer for Fortidens skimlede Efterladenskaber) er de gamle Tyranners Bondetobak og Staldduft forlængst luftet ud. Her, hvor de hver Aften sad med deres Merskumspiber og huggede Kortene i Bordene under drøje Eder, sidder nu adstadige Kontormænd og spiller en forsigtig Whist, mens unge Sagførere, unge Handlende, unge Læger — Byens lille toneangivende Klike — breder sig i Sofaerne som Borgervellets og det fremblomstrende Kulturlivs fødte Bærere.

Man maa i det mindste op i de afsides beliggende Smaagader paa „Nordre Bakke“ og omkring „Slyngborgtoften“ for at fornemme et Pust af Fortids stille Liv og stille Lykke. I disse fjærne Kroge, hvor Stadens Larm dør bort, og hvor Græsset gror fredeligt mellem de toppede Sten, kan man endnu hist og her se en aldrende Haandværksmester sidde paa en lille grønmalet Bænk ved Siden af sin Forstuedør og eftertænksomt nyde sin Aftenpibe, mens busserunneklædte Smaapiger i uforstyrret Sorgløshed danser Kringelkrans midt paa Kørebanen.

Eller man maa ned i hine gamle Smøger og Smug — Peberslippen, Provstegyden og hvad de nu alle hedder — der som et helt forglemt Kvarter, indelukket mellem Pakhusgavle og høje Mure, lever et eget hemmelighedsfuldt Liv bag den inderste Brygge. I disse snevre, ubeboede, solforladte Krinkelgange, mellem disse fugtige og nøgne Mure, der kaster Lyden af den vandrendes Skridt tilbage med et hult klingende Ekko, og som fra gabende Lemme og tomme Luger forfølger ham med en spøgelseagtig Stirren, — her synes selve Middelalderen at have forputtet sig med al sin Skummelhed og klamme Uhygge. Man vilde slet ikke forbavses synderligt, om man midt i Stilheden pludselig saae en af Fortidens smudsige Lübecker-Pebersvende (der havde deres Boder her) kigge ud bag en halvaaben Dør med sit listige

Snogeøje. Dette Halvmørke, disse halvt fortærede Bjælkehoveder og tungtludende Tagskæg hidser Fantasiën; og idet man atter naar ud i de lyse og befærdede Gader, trækker man Vejret med en befriende Fornemmelse, som om man var steget op fra en muggen Gravkælder.

N 39

Anna-Eleonora

Torsdag Aften.

Hvor det maa have været en underlig overgemt By, og hvad det dog har været for et besynderlig forældet Liv, der indtil for faa Aar siden levedes i denne fordums Laksestad! Jo længere jeg idag drev omkring i Byens forskellige Kvarterer; jo mere levende Skikkelser og Begivenheder fra Barndomsdagene dukkede op i min Erindring, des oftere maatte jeg spørge mig selv, om jeg ikke bedrog mig, om jeg virkelig selv havde oplevet hine halvt middelalderlige Tider, . . . om jeg ikke forvekslede mine egne Minder med Fortællinger, jeg som Barn har hørt berette af gamle Folk.

Er der virkelig ikke hengaaet mere end tretten-fjorten Aar siden hin mørke Vintereftermiddag, da den tykke Maren Doss under Beboernes glade Jubel blev trukket døddrukken gennem Dytmærsh-Strædet af en Sværm hujende Dreng, der ved et langt Reb slæbte hende efter sig gennem Gadesnavset, saa hendes oppustede Legeme hoppede paa den toppede Stenbro som en stor Bylt Klæder, mens Pjalter af hendes Skørt og Blod fra hendes forstødte Ansigt blev liggende efter hende henad Gaden?

Er det heller ikke længer siden, at den gamle gale Frøken, ogsaa kaldet den „hvide Dame“, Børns og unge Pigers Skræk, trippede skældende og smældende gennem Byen og med den ene Haand løftede Skørterne højt op over sine hvide, slunkne Strømpe-skafter, mens hun under rasende Fagter truede med sin Iben-holtsstok ad enhver, der kom i hendes Nærhed?

Og „Messias!“ . . . Lyslevende ser jeg atter for mig denne gaadefulde Olding, denne gamle, afsindige Billedhugger, der — Gud veed hvordan! — var havnet her i Jyllands Midte. Iklædt mørkeblaa Livkjole med forgyldte Knapper, gule Nankinsbukser og alenhøj Silkehat, med brusende Kalvekrøs i Brystet, lange, pibede Manchetter og med det hvidgule Haar hængende som en Paryk af Høvlspaaner ned over Nakke og Skuldre, stavrede han frem midt ad Gaden uden at lade sig anfægte af den larmende Drengesværn, der altid fulgte ham i Hælene. Hist og her standsede han udenfor et Hus, udfoldede med sine ringbesatte, af store gule og røde Stene funklande Hænder et mægtigt Dokument og begyndte med skælvende Gammelmandsrøst og i et Sprog, hvoraf kun enkelte Ord kunde forstaas, at oplæse en aaben Henvendelse til Gud, til Kristus eller Kongen, — alt mens Byens Borgermænd i Træsko og Støvler gik smilende forbi paa Fortovet og herfra tilraabte ham et opmuntrende:

„Raav højere, Messi's. Hejsen ka' Worherre it hør' ham!“

Men fremfor alt er der eet Billede, een Erindring, hvorved min Tanke idag har dvælet. Det er Mindet om Garnisonens Revy paa Fredrikspladsen, naar Kongen holdt Fødselsdag.

Paa det store Torv stod Dragonregimentet opstillet med Solen lige i Øjnene. De snorlige Rækker af lyseblaa Ryttere, de sølvskinnende Hjælme, de udtrukne Klinger, Standarderne, som Fjendens Kugler havde sønderflænget, Officerernes Galauniformer og „Musikkens“ blanke Messinginstrumenter, alt indrammet af et forventningsfuldt Publikums uroligt bølgende Masse . . . det var et Syn, som i hin Tid, kort efter den ulykkelige Krigs Afslutning, fik selv Børnenes Hjærter til at svulme højt i patriotisk Begejstring.

I et Hjørne af den Del af Torvet, som Politibetjent Raffenstein og tre Natvægttere med Blikskilte paa Brystet holdt afspærreret for den skuelystne Folkemængde, stod Byens Honoratiores, Byraadet og Embedsmændene; de sidste i guldbroderede Uniformer og med Glacéhandsker. Størst Opsigt vakte her Byens populære Brandmajor — til daglig Skorstensfejermester — prydet med en mægtig trekantet Hat fra Frederik den Sjettes Tid,

brandgul Pompon og Slæbeslire; samt den urgamle, krumbøjede „Stadthauptmann“ — en allersidste Levning fra den henfarne Slægt — der regelmæssig ved denne Lejlighed følte det som sin Soldaterpligt at forlade sin Sygestol og indfinde sig her paa Loyalitetens Alarmplads — i fuld Galauniform, iført den gamle Borgervæbnings skarlagensrøde, højt vatterede Officerskjole med korte Skøder og store Rabatter.

En af de sidste Gange, jeg overværede denne Højtidelighed, blev jeg Vidne til en Scene, der i og for sig var ganske betydningsløs, og som jeg da heller ikke i mange Aar har skænket en Tanke, men som nu med forunderlig Klarhed dukker op igen i min Erindring og fylder mig med en sær Uro. Det hele Optrin husker jeg pludselig saa nøje, som om det var foregaaet for et Par Dage siden.

Foran anden Eskadron paraderede en i Byen meget omtalt Ritmester von Mohrhof, en kæk og smuk, men meget udsvævende Officer, hvis mørke Krigeransigt og kulsorte (Misundere sagde sværte) Moustache havde vakt en sand Elskovsstorm i de unge Pige hjærter. Han var kommen hertil efter Krigen og havde med udfordrende Ugenerthed ført alle Feltlivets Uregelmæssigheder og vilde Vaner med sig til den fredelige Spidsborgerby. Utallige var de Historier, der fortæltes om hans Erobringer hos de Skønne, og det var ingenlunde nogen helt ualmindelig Overtro, at han maatte være i Besiddelse af „hemmelige Midler“ til at vinde Kvindernes Gunst, . . . det var den eneste Maade, hvorpaa man kunde forklare sig, at endog Damer af Byens og Omegnens bedste Familjer udsatte deres Rygte for hans Skyld, idet det var vitterligt, at han havde tabt Ungdommens første Friskhed og endog bar en lille „Plade“.

Nu holdt han *der* paa en uroligt dansende Graaskimmel, — smilende, med Haanden krigerisk støttet paa Laaret, og kastede et sidste Mønstringsblik ud over sin Skare. Thi endnu manglede Obersten, hvem man allerede en Tid havde ventet paa, og som ikke plejede at forhaste sig.

Selv stod jeg hin Dag som en tyk, tolvaars Dreng sammen med et Par Kammerater midt i Tilskuersværmen. Min Opmærksom-

hed var efterhaanden bleven henvendt paa en Skikkelse, som jeg havde opdaget i min Nærhed, — en lille, bebrillet Mand med et skægløst Ansigt, hvori der sad tre-fire Kødvorter, og med en Fortykkelse over Ryggen, som man vel ikke kunde kalde en Pukkel, men i hvert Fald en unaturlig høj Skulder.

Det var en vis Adjunkt Hammer, en begavet, efter Sigende endog en lærd Mand, en stor Sproggransker, men tillige en stor Pedant, om hvis Vaners Regelmæssighed der gik det Ord, at han aldrig forrettede selv de nødtørftigste Ærinder uden nøje at have raadført sig med sit Ur. I sin Klædedragt lignede han en Præst. Han bar lang, sort Skødefrakke, flad Silkehat og sorte Handsker, gik oftest med Galosker og altid med en Paraply under den højre Arm. Hans Holdning og Mine røbede gammeljomfruagtig Pertentlighed parret med en majestætisk Selvfølelse.

Om denne Bogmaddike, der hidtil havde siddet nedgravet mellem græske og latinske Leksika og røbet det samme hoffærdige Foragt for Damer og Damers Selskab som for grammatikalske Bommerter . . . om denne Mand vidste hele Byen, at han var kommen for Skade at forelske sig i den ganske unge Frøken Ankersen. Det var en Tildragelse, der vakte den største Opsigt og Spænding; thi vel var Frøken Ankersen Datter af en af Byens mindre og uformuende Købmænd, men til Gengæld var hun ubestridt en af de smukkeste og mest beundrede i den Overflod af smukke Damer, der i hin Tid med Rette var Randers Stolthed.

Desuden var hun netop den, for hvem ogsaa Ritmester v. Mohrhof i den sidste Tid havde røbet en ildfuld Interesse. Ved det sidste Borgerbal i Klubben — hvor Adjunkt Hammer, opflammet af Kærligheden, for første Gang optraadte som Bal-kavalier og under almindelig Munterhed tumlede afsted over Gulvet som en Hat i en Østenstorm, — havde Ritmesteren hele Aftenen med den dristigste Ligegyldighed for Folks Omdømme snappet Frøken Ankersen bort lige for Næsen af alle Herrerne. Adjunkten havde været ude af sig selv af Raseri, og Kapellan Sørensen, Provisor Spreckelsen og alle hendes øvrige Tilbedere

var tilsidst geraadet i en saadan Forbitrelse, at det paa et hængende Haar var udartet til Haandgribeligheder.

Denne Adjunkt Hammers triste Skæbne var Grunden til, at jeg hin Dag blev ved at iagttage ham med en saa levende og oprigtig Medfølelse.

Endelig ankom Obersten, fulgt af sin Adjutant.

Hans Tilsynekomst vakte straks en temmelig respektstridig Munterhed blandt den forsamlede Gadeungdom, hvorfor Politibetjent Raffenstein vendte sig om imod den med et strengt Blik og hviskede: „Stille, Drenger!“ Oberstens Person var nemlig af et saadant Omfang, at man kun med Møje kunde finde en Hest, der var istand til at bære ham. Desuden havde han en Ansigtsfarve som en røget Skinke og en Bomuldstot i hvert Øre.

Efter at have hilst paa de tilstedeværende Avtoriteter, red han hen for Fronten af sit Regiment, blottede sin Klinge og udbragte derpaa i syv Ord og med en Stemme, som galdt det om at opvække Døde, et Leve for Majestæten, der besvaredes med svungne Sabler og taktfaste Hurraer af Soldaterne samt af mindre disciplinerede, men ikke mindre oprigtige Leveraab fra den øvrige Forsamling.

Derefter fremtraadte en benradmager, glatraget Mand, Byens Borgmester, der med undselige Manerer blottede et lillebitte skaldet Hoved og begyndte paa en Tale, hvoraf ingen, end ikke de nærmeststaaende, kunde høre et Muk. Til dette Uheld bidrog Gadens Hunde, der altid under Borgmesterens Foredrag foer ind paa den afgrænsede Del af Torvet og her opførte en vild Runddans under Hylen og Bjæffen. Paa et Vink fra Politifuldmægtigen skred Betjent Raffenstein med embedsmandsmæssig Alvor over Torvet for at fjerne Urostifterne; men hans Bestræbelser forøgede blot Dyrenes Raseri. Idet den ene bed sig fast i den andens Nakkeskind, foer de lige ind mellem Soldaterrækkerne og fik Hestene til at fnyse og stejle, saa det et Øjeblik saae helt betænkeligt ud.

Imidlertid blev Borgmesteren staaende som fastgroet til Torvets Brosten og fortsatte uforstyrret sin Tale, der i det hele syntes aldrig at skulle faa Ende. Adskillige af Tilhørerne be-

gyndte at trække bort, deriblandt Adjunkt Hammer, der rimeligvis ikke længer udholdt Synet af sin sejrbevidste Rival.

Jeg havde næsten ikke haft Øjnene fra ham, og idet han nu vendte sig, saae jeg, at det ligesom gav et Ryk i ham. Men i det samme blev jeg selv greben af heftig Sindsbevægelse og følte Blodet strømme mig hedt til Kinderne.

Lidt borte fra Folkemængden stod to unge Piger med hinanden under Armen, begge klædte i omfangsrige Krinolinekjoler, korte Jaketter og smaa Blomsterhatte paa de store Chignonen, der hørte til Datidens Mode. Den ene var lang, mørk og grim, den anden omtrent af Middelhøjde, meget smuk, barnligt blaaøjet og ganske lys, næsten gyldenlys.

Denne sidste var den unge Frøken Ankersen, Anna Eleonora Ankersen, Adjunktens Tilbedte, Ritmester v. Mohrhofs forventede Bytte og — hvorfor fortie det nu efter saa mange Aars Forløb? — Genstanden for min egen sværmeriske Drengeforelskelse.

Hvordan hun i det enkelte saae ud? Næsens og Pandens Form, Læbernes Tommemaal? Jeg er skam ikke istand til at sige det. Men hvortil hjælper ogsaa et Signalement? . . . Jeg erindrer af hendes Ydre, foruden Haarets og Øjnenes Farve, egentlig kun, at hun var hvid og rød af Ansigt og — skønt næppe atten Aar — yppig som en ung Moder. Ganske tydeligt husker jeg derimod det Indtryk af noget uendelig blidt og hjærterørende troskyldigt, ja — Gud forlade mig Ordet! — næsten en Smule enfoldigt, som hendes lyse Skikkelse frembragte. „Guld-lammet“ havde man kaldt hende som Barn; og skønt en Smaakøbmands Datter, var hun aldeles ikke bleven fordærvet af den Forgudelse, hun havde været Genstand for lige siden den allerførste Gang, hun deltog i Juleballet i Borgerklubben. Tværtimod. Hendes letskræmte Væsen røbede, hvor raadvild og ulykkelig hun følte sig overfor de mange opspilede Mandfolkeøjne, der altid stirrede paa hende, fulde af Appetit, — hvor uforstaaende hun i sin barnlige Uskyldighed værgede sig i Kampen mod det halsende Begær, som hun ganske imod sin Vilje opvakte omkring sig.

Der var dog dem, der mente, at denne Ufølsomhen for Her-
rernes Hyldest havde en anden Aarsag . . . den nemlig, at hun
i Stilhed gik og bar paa en trofast Kærlighed til en ung, smuk
Student, en Fætter til hende, som for et Aarstid siden havde
været her i Besøg om Sommeren og dengang sejlet meget
sammen med hende paa Aaen, men som ikke siden havde
ladet høre fra sig. Enkelte Skumlere tilføjede endog, at den
gode Fætter vistnok paa en højst uheldig Maade havde misbrugt
sin Kusines alt for store Godtroenhed. Dog, den almindelige
Mening havde forlængst nedslaaet denne Mistanke, der kun en
ganske kort Tid havde formaaet at udelukke den unge Pige af
Byens gode Selskab. Ganske vist, hun havde vist sig i høj Grad
uforsigtig i Omgangen med sin Fætter, der var en Døgenigt og
en ryggesløs Person; men hun var dengang ikke stort mere end
et Barn, og det var overhovedet hendes svage Side, at hun aldrig
kunde sanke Mod til med Eftertryk at tilbagevise sine Tilbedere,
end ikke dem, der udsatte hendes Rygte ved deres Lidenskabe-
lighed. Hun havde altid saa daarligt kunnet bringe over sit
Hjærte at forvolde noget Menneske Sorg, havde fra Barnsben
haft en sand Skræk for Synet af vrede eller blot fornærmede
Ansigter. Allerede i Skoletiden var det blevet til et Mundheld
mellem hendes Kammerater, at Elenora ikke kunde sige nej.

. . . Adjunkt Hammer vilde gaa forbi de to Damer med en
stum Hilsen; men den grimme, mørke af dem, den altid over-
givne og slagfærdige Dorothea Nielsen, standsede ham, idet
hun sagde:

„Goddag, Hr. Adjunkt — og glædelig Kongens Fødselsdag!“

Jeg havde med bankende Hjærte nærmet mig nogle Skridt,
og nu saae jeg, hvordan Elenora Ankersen angstfuld rykkede sin
Veninde i Armen, som om hun vilde sige: „Gud, Thea! Hvor
tør du dog!“

Adjunkten var standset. Gennem sine cirkelrunde Brille-
glas stirrede han maabende fra den ene til den anden af de to
Damer uden at sige et Ord. Den dristige Pennehelt, der i en be-
rømt Afhandling, for hvilken han var bleven belønnet med Uni-
versitetets store Guldmedalje, havde sønderlemmet selve Ci-

ceros Veltalenhed, stod der slagen med Stumhed overfor et ungt, enfoldigt Pigebarn, — ja i sin Forfjamskelse troede han endog, at det var Eleonora, der havde tiltalt ham, og svarede derfor, da han endelig fik sit Mæles Brug:

„Jeg takker . . . i lige Maade, Frøken Ankersen!“

„Hvad for noget? Kalder De nu mig for Frøken Ankersen!“ lo Frøken Nielsen. „Nej, veed De hvad, Hr. Adjunkt! Skønt lærde Herrer jo har Lov til at være lidt distrahit, kunde man virkelig fristes til at bruge det gamle Ord, at hvad Hjærtet er fuldt af osv.“

Eleonoras Kinder blussede som en Ild. Hun kneb sin Veninde i Armen og vilde trække hende bort.

Adjunkten tilkastede den lange et rasende Blik. Saa lettede han en Smule paa sin Hat og sagde:

„Jeg undskylder Dem, Frøken Nielsen! Jeg veed jo, at Synet af Militær gerne sætter Dem i en overstadig Stemning! . . . Jeg anbefaler mig!“

Derpaa fortsatte han sin Vej med bred Mund og højt op-løftet Næse.

Eleonora havde trukket sig ud af sin Venindes Arm. Hun var tydelig stødt og sagde, mens Folk rundt om raabte Hurra efter Borgmesterens endelig afsluttede Tale:

„Det var stygt af dig, Thea! . . . Jeg kan ikke forstaa, at du altid kan være saa glad til at gøre Nar af Folk. Det er ikke rigtigt.“

„Man skulde virkelig tro, mit Lam, at du var begyndt at blive et Ko'n skudt i den opblæste Pedant! Maa jeg spørge dig, er det hans Pukkel eller hans store Køjne, du har forliebet dig i?“

„Aa, hvor du snakker, Thea! . . . Man kan vel have ondt af et Menneske, som alle skal gøre Nar af, uden at være forelsket i ham.“

„Tror du?“

„Om jeg tror!“ udbrød Eleonora og saae helt forfærdet op paa sin Veninde. — „Aa, jeg vil slet ikke længer snakke med dig . . . du er jo helt forrykt idag, Thea! Kom, lad os gaa!“

Af denne Samtale, der førtes i den randrusianske Borger-

dialekt, som røbede Slægtens nære Forbindelse med Omegnens Bonde, hørte jeg hvert et Ord. Hvem lægger nemlig Mærke til saadan en tyk, tolvaaers Dreng, der springer omkring med sin Boldt, som om han heller ikke selv i mindste Maade tænker paa at blive bemærket? Og hvor mange falder det ind, at saadanne smaa Fyre er Mestre i Forstillelseskunst og med oprejst Hoved og et frejdigt Smil kan skjule en ulykkelig Lidenskab, der vilde bøje mangan Mand i Knæ.

Den grimme Frøken Nielsen var bleven ved at le. Hun stak indsmigrende sin Haand ind under Eleonoras Arm og sagde:

„Maa jeg sige dig noget?“

„Hvad vil du sige mig?“

„Noget . . . noget meget fortroligt.“

„Du er altid saa underlig, Thea! Hvad er det nu igen?“

„Ja, men du maa ikke blive vred!“

„Det veed du jo godt, at jeg aldrig kan blive paa dig. Sig mig bare, hvad det er!“

„Det er . . . at dersom jeg var i dit Sted . . . saa vidste jeg nok, hvem jeg vilde forelske mig i.“

„Ja saa! I hvem da?“ spurgte Eleonora ganske ulykkelig.

I det samme aabnede der sig et Gab i Folkemassen, Højtideligheden var tilende, og under larmende Musik drog Soldaterne bort fra Festpladsen. Foran anden Eskadron glimrede Ritmester von Mohrhofs araberbrune Krigerskikkelse.

„I ham *der!*“ hviskede Frøken Nielsen og viste med glinsende Øjne op imod ham.

„Aa . . . lad os bare gaa!“ sagde Eleonora urolig og vilde bort.

„Nej, veed du hvad, min Pige — nu vil vi virkelig se dem trække her forbi. Det er et storartet Syn!“

Et Øjeblik efter red Ritmesteren forbi dem i Spidsen for sin Deling. Med sine kulsorte Øjne saae han fast ned paa de to Damer, navnlig paa Eleonora, hvem han smilende ligesom overskyggede med sin utilslørede Attraa. Samtidigt sænkede han hilsende sin Klinge dybt mod Jorden.

„Er han ikke storartet!“ hviskede Frøken Nielsen. „Det kal-

der jeg da endelig et Mandfolk! Det maa du dog indrømme mig, min Pige, at han er ikke til at holde ud for Dejlighed!"

— — Nøjagtig saaledes faldt Ordene. Jeg husker det ganske tydeligt. Og nu, da jeg genkalder mig Eleonora Ankersens sørgelige Historie, kommer jeg til at tænke paa, om dette Møde paa Kongens Fødselsdag og Venindens Fristerord muligt kan have faaet Indflydelse paa hendes Skæbne.

Derfor er Erindringen om denne Scene bleven ved at forfølge mig idag paa min ensomme Vandring gennem min Barndomsbys Gader. Den stemmer mig iaften helt sørgmodig.

I de Dødes Rige

Fredag Nat.

Nede ved Gudenaan, bagved den gamle Kaag-Brygge, ligger et lille, rødt Hus, som er velkendt af alle Randersfolk. Foran Muren staar en Bænk, og paa denne sidder Hyttens Beboer, en ældre Mand . . . nej, en Flodgud, muskelstærk, blid og rolig: et Billede af den jydesindige Strøm, hvis trofaste Vogter han er.

Manden er Baadebygger og skaffer sig en Bifortjeneste ved at udleje „Lystfartøjer“. Jeg kom derned i en af de første Eftermiddagstimer og naaede næsten helt hen til ham, uden at han hørte mig. Først da jeg traadte ham ganske nær, løftede han Hovedet fra sin barkbrune Haand og saae op paa mig med et Par store, milde, ferskvandsblaa Øjne.

Derpaa sagde han tilsyneladende uden Overraskelse, og idet han med et Smil blottede et Maskineri af hvide Kæmpetænder:

„Hva' . . . det er jo . . .“

Han havde virkelig genkendt mig.

Jeg tog Plads paa Bænken ved Siden af ham, og ligesom i gamle Dage faldt vi i en sindig Passiar om hans „Rollinger“, d. v. s. den lille Eskadre af smaa Baade, der laa og vippede ved Bolværket.

Tilsidst steg jeg ned i en af dem og fik sat Sejl op.

„De skal ikke vente mig tilbage for det første,“ sagde jeg. „Jeg gaar op over Fladbro og bier etsteds deroppe indtil Aftens-tid, naar Vinden har lagt sig. Saa kan jeg inat lade mig drive hjemad med Strømmen.“

„Aa ja . . . det kan jo nok la'e sig gøre, det!“

„Ja, lad saa kun gaa, Olufsen!“

Men just som den Gamle med sin Jættefod vilde støde Baaden fra Bolværket, faldt der mig et Spørgsmaal paa Tungen.

„Aa, vent et Øjeblik! Sig mig, Olufsen, De kendte naturligvis i sin Tid hende . . . Frøken Ankersen . . . Eleonora Ankersen . . . De husker nok hende, der engang sejlede saa meget med sin lange Fætter, hvad der kom saa megen Snak af.“

„Ankersen? Datter af salig Købmand Ankersen paa Vestregrave?“

„Javel! De erindrer nok, at det siden gik hende rent forkert . . . hun havde den slemme Historie, De veed. Men hvordan gik det egentlig til? Jeg kan ikke længere huske de nærmere Omstændigheder.“

„Ja, hvordan var det nu?“ sagde Olufsen og skubbede sin brede Sømandshat bag i Nakken for med alle sine fem barkbrune Fingre at klø den kridhvide Skaldepande. „Det var jo ham, den gale Ritmester, — ham, Mohrkopf, som de kaldte ham.“

„Ja vel! Men hvordan gik det egentlig til? Jeg forstaar ikke —“

„Ja, Gu' veed! Der var saa mange Fruentimmerhistorier dengang, saa En maa undre sig over, hvordan Vorherre selv vil kunne hitte Rede i dem paa Dommens Dag.“

„Naa ja, det kan for Resten ogsaa være lige meget! . . . Ja ja, paa Gensyn altsaa!“

Jeg stak Sejlet ud for Vinden og strøg afsted — egentlig glad over, at jeg intet havde faaet at vide. Jeg var overbevist om, at jeg nu lettere vilde kunne løsrive mine Tanker fra det Spind af gamle Minder, hvori de i de sidste Dage var bleven saa fast hildede, at det næsten begyndte at blive mig generende. Formaalet med denne Eftermiddagss-Udflugt var netop at sejle mine Tanker flot. Jeg havde blot i sidste Øjeblik ikke kunnet modstaa Fristelsen til at fritte den gamle Baadebygger lidt.

Det varede nu virkelig ikke længe, før jeg fik andre Ting at tænke paa.

Det er nemlig saa sin egen Sag at styre en Sejlbaad op ad

Gudenaæn. Fra hvad Kant Vinden end blæser — hvert Øjeblik tvinges man til paa Grund af Aæns slangeagtige Slyngninger at krydse op imod den stride Strøm, ofte i et Løb af kun et Par Baadlængders Bredde. Bedst som man sidder ved Roret med en bekvem Sidebrise og i sorgløs Ro smøger en Pibe Tobak, drejer Aænen op imod Vinden, Sejlene begynder at klapre, og Strømmen faar Magt.

Det gælder da i Hast at hale ind paa Skøderne og „lade falde“ saa meget, at Baaden faar Fart til at gaa over Stag. Men dette er her — med kun faa Alen Vand paa begge Sider — ikke saa let en Sag. Løjer Vinden lidt af under Vendingen, eller indtræffer der det mindste Uheld under Manøvreringen, presser Strømmen paa med en studestædig Kraft, der manges Gang kan blive skæbnesvanger for en ærekær Idrætsmand, som af Erfaring veed, at der altid rundt om paa Engene staar Folk, der med skadefro Smil følger ham i hans Kamp mod Elementerne. For ikke at trænges tilbage griber han i sin Fortvivlelse fat i Bredens Siv, tvinger Stævnen og den klaprende Fok op imod Vinden, haler sig Huden af Fingrene paa Skøderne, bander, stønner, skummer af Raseri. Men Sejlet vil ikke over, Baaden lystre ikke Ror. I det kritiske Øjeblik slaar saa Storsejlet ham Hatten af Hovedet, en Aare ruller ud . . . og inden han faar sanset, tager Strømmen Magten over Fartøjet og fører det i et Nu et langt Stykke ned ad Aænen.

Andre Steder gaar Sejladserne til Gengæld des fredeligere. Paa enkelte Punkter udvider Aænen sig nemlig og danner store Søer, saa rolige og blanke som en Mølledam og fuldkommen overgroede af mandshøje Siv. Kun et Par smalle Sejlløb holdes ved Kunst aabne gennem den tætte, mørke Skov af slanke Rør, der spejler sig i de umærkeligt glidende Vande. Man kan paa saadanne Steder faa en Fornemmelse af at glide ind i en fortryllet Verden. Mens man sidder paa Toften og lytter til Siveæns aændeagtige Hvisken og i Forbifarten stirrer ind i Eventyrskovens grønne Tusmørke, kan man selv ved højlys Dag tro at se hvide Glimt af flygtende Nymfelegemer. — Et herligt Skjul for et Par Elskende!

Efter en god Times Sejlads naaede jeg op til Fladbro Kro, et almindeligt Landevejsbedested, hvor jeg — følgende god gammel Skik — forfriskede mig med en Flæskkegale og en Bøtte Tykmælk. Her forlod jeg Gudenaan for at trænge ind i Landet ad en anden Vej, nemlig gennem en Aa, der hedder Skjern Aa, og som netop her optages i Østjyllands store Hovedaare.

Naar jeg titulerer dette Vandløb „Aa“, giver jeg det dog mere, end det strengt taget kan gøre Fordring paa. Egentlig er det ikke for mere at regne end en stor Bæk, men saa til Gengæld en Bæk, der er lumskere og mere ondskabsfuld end nogen Aa i hele Verden. Dette være sagt, ikke alene paa Grund af den bændelormsagtige Maade, hvorpaa den kroer og krymper sig frem gennem den flade, fede Engbund, hvori den har gnavet sig ned. Men som om den fuldt bevidst lagde an paa at drille og forstumle enhver, der har ladet sig vildlede af dens ringe Vækst og uanselige Udseende, skifter den hvert Øjeblik Karakter. I Begyndelsen stryger dens Vande kattedælt langsmed Engens Blomsterbred, troskyldigt missende mod Solen. Men pludselig rejser den Børster, hvæser og springer frem som et helt lille Vandfald. Andre Steder skyder den Ryg i Form af en stor Sandbanke, der ligger tværs over Løbet, saa man maa trække Strømper og Sko af for at hale Baaden over. Og ikke tyve Skridt derfra flyder den atter tung og dorsk som Olje henover favnedybt Mudder, hvori ikke selv den længste Aare kan finde Bund.

Der er noget af det samme lunefuldt omskiftelige ogsaa over det Landskab, hvorigennem Aaen krumbugter sig. Ved Udløbet i Gudenaan breder Engene sig i endog usædvanlig Mæglighed til begge Sider, og Drifter af stort Slagtekvæg sopper om til op over Knæene i det saftigste Græs. Men efterhaanden trænger Bakkerne sig frem fra Nord med bratte, nøgne Grusskrænter, ja hist og her stikker Lyngen sit mørke Aasyn frem mellem de dyrkede Agre — som strøg der allerede her et Pust fra Heden henover det frodige østjyske Landskab.

Udmattet af den besværlige Sejlads tøjrede jeg tilsidst min Baad ved Bredden og begav mig ind i Landet.

Efter en halv Times Vandring befandt jeg mig mellem en Samling øde, mørke Lynghøjder, et fuldkomment Ørkenland, i hvis alvorsfulde Slugter en enlig Bondemand agede møjsommeligt frem med knirkende Hjul og søvnige Stude gennem Vejens foddyybe Sand. Men pludselig bredte en Bøgeskov sig — sællandsk frodig — for Enden af Vejen. Et friskt Kildevæld af Toner — Mejsers og Bogfinkers overgivne Sladren — strømmede ud fra dens Løv. Store, mætte Krager sad og dovnede langs Skovbrynet, og inde i de kølige Skygger rislede smaa, muntre Skovbække klingende hen mellem Bregner og mosklædte Skrænter.

Jeg søgte ind i Skovens Tykning for at oplede et Skjul, hvor jeg kunde finde en Smule Erstatning for to søvnløse Nætter i Hottellets lumre Værelse.

Intetsteds sover man saa kongeligt som midt i en stor Skovs dybe Ensomhed. Aldrig vaagner man mere forfrisket, aldrig er Faldet fra det luftige Drømmerige til Virkelighedens muddergraa Verden mindre smerteligt, end naar man slaar Øjnene op under susende Trækroner og højt over de højeste Toppe ser det langsomt kresende Høgepar, der har vækket En med sine Elskovsskrig. Det er først i det næste Øjeblik, at man ængstelig ser sig omkring med en knugende Fornemmelse af at have trængt sig ind paa Enemærker, hvor Menneskets Aand er bleven landflygtig, og hvor hans Fodspor forfølges af usynlige Væsners Forbandelser.

Jeg fandt snart et mageligt Leje paa en blød Mospude i Nærheden af en halvt udtørret Kilde . . . og dog var det mig ikke muligt at finde Hvile. Netop som mine Øjne var ved at falde i, kom jeg til at tænke paa, at ogsaa herude havde jeg jo set hende — min Barndoms Eleonora.

Jeg kunde temmelig nøje genkalde mig i Erindringen, hvorledes alt var gaaet til. Det var en Sommereftermiddag . . . en ualmindelig hed Dag . . . paa en Skovtur med en Del af Byens unge Damer. Jeg havde faaet Tilladelse til som en Slags opvartende Groom at benytte Pladsen ved Siden af Kusken paa den lange Charabanc, fordi en af mine Kusiner var med i Selskabet. Efter Ankomsten til Skoven drak vi først Chokolade henne ved

Hegnshuset hos den gamle Ane Mari' med Krykkestaven og de store Fregner i Ansigtet. Derefter gav Damerne sig til at spille Ring paa en aaben Grønning inde i Skoven. Men Heden var altfor overvældende, Spillet blev hurtigt opgivet, og man anbragte sig i en stor Gruppe henne paa en Skrænt under en kæmpe-mæssig Eg.

Og hvilken Gruppe!

For tre Ting ejede Randers endnu i hin Tid Landery: for sine fede Laks, sine bløde Handsker og — ikke mindst — for sine skønne Borgerdøtre. Yppige og smilende som selve det blomstrende Engparadis, der i Aarhundreder havde været Slægtens Hjem, hvide og lyserøde af Huld som Rubenske Nymfer, med blondt, blødt, bølgekruset Haar og en svulmende Hals, der slog Folder over Kjolelinningen . . . saadan var disse unge Piger, hvis Lov blev sunget fra Skagen til Kongeaaen. Og nu hvilede de *der* i doven Ynde paa den mosgrønne Skrænt med de brede Sommerhatte hængende i Baand bag paa Ryggen og med Markblomster flettet i Haaret, alle i lyse Dragter af disse halvt genemsigtige Sommerstoffer, hvorigennem man synes at kunne skimte det nøgne Legeme. Kæmpegens vildt forvredne Grenetag indfangede dem alle i sin mægtige Skygge; men hist og her mellem Bladene dryssede Lyset ned som en gylden Regn og overstænkede de unge Damer med smaa, runde Solpletter, der skinnede i Skødet af deres Kjoler som Danaës Guldpenge.

Det hele Billede mindede om hine landlige Fester, disse et livsglad Aristokratis muntre Hyrdescener, som de gamle Flamlændere har forevigtet paa deres farvestraalende Lærreder. Der var den lattermilde, svanehalsede Olivia, Hertuginde af Arkadien, klædt i kornblomstblaat med en Buket Margariter i Brystet. Der var den barmsvulmende, grønligøjede Alma, Fyrstinde af Slaraffenland, i hindbærfarvet Musselin og en mægtig Straahat smykket med hvide Strudsfer. Men frem for alle var der min egen gyldenlokkede Eleonora, Dronning af Skønhedens, Uskylighedens og Trofasthedens forenede Riger.

Hun sad lidt oven over de andre, med Kinden støttet til den runke Egestamme, og stirrede drømmende op i Løvet. Aldrig

havde jeg set hende saa dejlig! Hun var helt klædt i hvidt og bar paa sit blottede Haar en Krans af Valmuer, som Veninderne havde fæstet paa hende. Som en smykket Brud, der sidder omgivet af sine muntert spøgende Brudepiger, . . . med Kinden farvet af bange Jomfruelskov . . . saadan sad hun der med Hænderne foldede i Skødet og stirrede op i Løvet. Aldrig havde jeg set hende saa glad og lykkelig! Tænkte hun maaske paa sin Brudgom . . . paa Fætteren, som netop denne Sommer havde besøgt hendes Familje og nys forladt Byen. Stakkel! Hun kendte den Gang endnu ikke hans Troløshed . . . vidste endnu intet om den Skæbne, der rammer de ulykkelige, som ikke kan sige nej!

En Storm af Latter og Haandklap vakte hende af Tanker. Den lystige Olivia havde faaet den Ide, at de alle skulde gaa hen og bade sig i Skovsøen, der laa ganske tæt derved . . . et Forslag, der i første Øjeblik var bleven mødt med energiske Protester, fordi det „ved Gud ikke gik an“, men som nu pludselig blev vedtaget under eenstemmig Jubel.

Først blev Olivia sammen med en anden af Veninderne sendt ud for nærmere at undersøge Forholdene; men da de efter faa Minutters Forløb vendte tilbage med den Besked, at der ikke var et Menneske at se i Nærheden, brød hele Selskabet op og stormede ned mod Søen, der laa blot et Par Hundrede Alen borte, omkranset af høje Siv og indesluttet af tætte, skjulende Træer.

Forinden var dog en tre-fire af Damerne bleven udstillet som Vagtposter rundt om Søen for at sikre mod en Overraskelse; og endelig var ogsaa min egen mandlige Ubetydelighed bleven erindret, idet jeg havde faaet strengt Tilhold om ikke at forlade Stedet og ikke at vende Ansigtet mod den Kant, hvor Søen laa.

Jeg husker endnu, hvor jeg følte mig højtidelig beklemt i det Øjeblik, da jeg blev ladet alene under Egetræet sammen med Parasoller, Handsker, broderede Lommetørklæder og alskens Pakkenelliker, der laa henkastede paa Skrænten, — omgivet af den store, aabne Grønning, der bredte sig foran mig i fuldt Sollys, rød af Valmuer. Mangen dunkel Salighedsanelse fik mit unge Hjærte til at banke tungt og uroligt, mens jeg anspændt

lyttede til den undertrykte Kvindelatter og de halvkvalte Skrig, der trængte op til mig gennem Skovstilheden.

Pludselig — just som jeg syntes at have hørt det første Plask i Vandet — lød der et højt Hvin dernede fra, og et Øjeblik efter hørtes en forvirret Støj af raslende Løv og knækkende Kviste.

Jeg sprang op. Nede mellem Træerne foran Søen mylrede det med hvide Kvindeskikkelser, der brød sig Vej gennem Underskoven. Var det en Drøm? . . . Alle de Rubenske Nymfer befandt sig i vild Flugt op imod mig!

Enkelte var næsten nøgne, de fleste kun halvt paaklædte. Alle var de blege af Forfærdelse, nogle skændtes med hæse Stemmer, et Par af dem lo . . . Alle havde de Favnen fuld af Klædningsstykker, som de i Skyndingen tabte og snublede over.

Da de fik Øje paa mig, udstødte de nye Hvin. Som en anskudt Flok af hvide Hinde spredtes de i et Nu til alle Sider og styrtede ind i et højt Hindbærbuskads, hvor de forsvandt for mit Blik.

Jeg stod som himmelfalden. Det hele Syn var faret mig saa hastigt forbi, at jeg halvt om halvt troede det et Foster af min ophidsede Fantasi. Jeg havde af alle Skikkelserne kun genkendt Alma den barmsvulmende, der havde løbet aldeles forvildet om i det blotte Underlinned med blegrødt Korset og i denne Dragt havde røbet, at hun med lige saa fuld Ret kunde bære Hædersnavnet Alma Kallipygos.

Jeg foer sammen . . . Atter raslede det i Løvet nede ved Søen. En ældre, fredsommeligt udseende Herre kom gaaende inde under Træerne med en langhaaret Vandhund i Hælene. Da han fik Øje paa min lille Person, kom han hen til mig, lagde det kolde Sølvhaandtag af sin Stok paa min Næse og spurgte smilende, hvad det var for Damer, der besøgte Skoven idag. Da jeg havde givet ham tilfredsstillende Oplysninger, lo han lunt og fortsatte derpaa rolig sin Gang, søvnigt fulgt af sin langhaarede Hund.

Der hengik nu en rum Tid, inden Damerne igen viste sig; og da de endelig dukkede frem fra deres forskellige Skjulesteder, hvor

de havde fuldført deres Paaklædning, begyndte der et livligt Skænderi.

Alle kastede Skylden for det passerede paa Thea Nielsen, — hin høje, grimme Dame, som jeg Aaret efter saae i Selskab med Eleonora ved Garnisonens Revy paa Fredrikspladsen. Hun havde nemlig staaet Vagt henne paa den Kant, hvorfra den fremmede Herre var kommen, og de fleste paastod rent ud, at hun med Vilje ikke havde varskoet i Tide, fordi det altid morede hende at bringe andre i Fortræd.

Thea forsøgte ivrigt at forsvare sig, og det ene heftige Ord tog det andet. Den tykke Almas kuglerunde Kinder blussede som Pæoner, mens hun overdyngede sin Veninde med Beskyldninger og Skældsord, der aabenbart ikke alle var beregnede for mine Øren. Det saae næsten ud til, at de to ophidsede unge Piger kunde være kommen i Haarene paa hinanden, dersom ikke Eleonora i sin barnlige Skræk for vrede Ord og lidenskabelige Ansigter havde kastet sig imellem og stiftet Fred.

„Se dog til, at I kan forliges!“ raabte hun og holdt dem hver en Haand for Munden. „Vi er dog kommen herud for at more os“.

„Ja, lad os nu blive fri for mere Vrøvl,“ istemte andre. „Lad os komme hen og spille Ring. Nu er det ikke længere saa varmt“.

„Ja, lad os spille Ring!“ raabte tilsidst alle for at faa Ende paa Tvisten.

Men først maatte man hen for at oplede de forskellige Smaating, som man i Skyndingen havde glemt nede ved Søen eller tabt under den forvirrede Flugt. En savnede en Sko, en anden et Bælte, en tredje et Strømpebaand; og mens man nu søgte efter det tabte rundt om mellem Buskene og samtidigt fortalte hinanden smaa Episoder fra det vilde Jag gennem Skoven, forvandlede efterhaanden Begivenheden for dem til et lystigt Eventyr, og Latter og muntre Raab lød atter under Bøgekronerne.

Imidlertid samledes en stadig større Rundkres ved Ringspillet ude paa den aabne Grønning. Røde, blaa og lilla Krinoline-nederdele svævede hen over Græsset som halvfylde Balloner, og de trefarvede Ringe fløj hid og did i Solskinnet. Alle de spillende Damer havde smøget det højre Kjoleærme helt op til

Skuldren for at kunne bevæge sig mere frit; hvide, fyldige Arme med Smilehuller i Albuen hævedes og sænkedes med yndefulde Bevægelser; Øjne straaledede og Kinder blussede omkap med Græssets Valmuer.

Herligst af alle straaledede for mine Øjne Eleonora. Jeg sad derhenne paa Skrænten under den store Eg og slap hende ikke et Øjeblik afsyne. Aldrig havde jeg set hende saa dejlig, aldrig saa foraarsglad som paa denne Dag! Det saae ud, som om hun endnu var beruset af det sidste, stormende Kærlighedsmøde med den bortdragne Fætter; som om hendes Kinder endnu glødede af hans Kys; . . . og jeg stakkels Fyr sad *der* som en syg Hund og led alle Skinsygens skrækkelige Kvaler.

— — —

„Men er jeg da rent forrykt!“ udbrød jeg pludselig ganske højt og sprang op fra den Plet midt inde i den mørke Skovs Ensomhed, hvor jeg havde ligget og drømt med vaagne Øjne.

Ganske fortumlet skyndte jeg mig bort, ud af Skoven og ned til Aaen, hvor min Baad laa fortøjet. Det var allerede blevet Aften. Oppe paa Bakkerne bag Skoven stod Hytter og Gaarde og stirrede med røde Øjne ud imod den Plet i Nordvest, hvor „Dagens Dronning“ var sunken ned i sin Purpur-Alkove. Snart slukkedes den sidste Skyfakkell om hendes Leje, de fjærne Højder blaanede, og henover Aaens rindende Blod vævede Engene deres lette, bølgede Taagespind.

Jeg var netop sluppen lykkeligt ned ad den lumske Skjærnaa til Gudenaasens bredere Vande, da Natten kom svævende ind paa sine lydløse Flaggermusvinger. Graa og klam sænkede den sig som en Kæmpe-Vampyr ned over den fredeligt slumrende Jord, sugende de sidste Farver, drak det sidste Liv.

Jeg lagde Aarerne ind, satte mig mageligt tilrette ved Roret — med Fødderne oppe paa Baadens Ræling — og gav mig Strømmen og Natten i Vold.

Det var som at glide ind i Dødens Riger. Paa begge Sider: de mørke, øde, tavst henstrakte Enge med ensomme sorte Piletræer, — Bakkerne i det disede Fjærne. Oven over: den kolde, dødningeblaa Himmel med Sommernattens brystne Stjerneøjne.

Og ikke en Lyd. End ikke disse Roman-Stilhedens „fjærne Hundeglam“. Blot en enkelt Gang et Plask af en Fisk i Vandskorpen eller det pludselige, gennemtrængende Skrig af en Ugle, der som en Skygge flagrede henover Engen.

Det eneste levende var den mumlende Strøm, der ilede hen i Natten med Baaden paa sin Ryg. I al denne tavse Slummer syntes den et besjælet Væsen, der med beraad Hu havde valgt denne sindigt slyngede Vej for at undvige al Modstand og ikke at forhaste sig. Der, hvor de store Sivskove drømte deres Eventyrdrøm bag spindelvævslette Taager, standsede den endog næsten helt sin Fart, — det var, som vilde den indtrængende opfordre sin natlige Rytter til at dvæle ved Synet af deres overjordiske Dejlighed.

„Et Ly for Elskende!“ gentog jeg i Tankerne, mens jeg paany i tyst Forbigliden stirrede ind i det hemmelighedsfulde Vildnis. Og jeg sank hen i Drømme . . .

Jeg drømte om en idyllisk Plet derinde i Eventyrskovens Dyb, en lille, aaben Plads paa de umærkeligt glidende Vande, . . . en cirkelrund, dunhammer-kranset Dam, hvor Aakander fredeligt breder deres svømmende Blade og gule Blomster. I en Baad, hvis Forstavn rager et lille Stykke ind i Dammen, men som ellers ligger ganske skjult i de høje Siv, sidder Eleonora, helt klædt i hvidt, med en Krans af hvide Vandliljer paa sit udslaaede Guldhaar. Ved Siden af hende sidder en ung Mand og holder Armen om hendes Liv. Det er Fætterens smukke, slanke Skikkelse, . . . det er hans store, mørktrusede Digterhaar og vilde Øjne. Hele Eftermiddagen har de sejlet om og er bestandigt trængt dybere ind i Urskoven, hvor de som to overgivne Børn har nydt alle en Verdensopdagere eventyrlige og spændende Tildragelser. Nu hviler de her i den stille, rødgylde Solnedgangstime, tavse, betagne, — magtstjaalne af Skovens trolddomsagtige Stilhed, en Stilhed, der er som sammenvævet af Sivenes hemmelighedsfulde Hvisken og de rindende Strømmes Sirenesange. Eleonoras Kinder er blevne blege, og Fætteren, der kan føle hendes Hjærte banke feberagtigt mod hans Haand, bøjer sig sagte ned over hende og hvisker hende et Ord i Øret. Hun svarer ikke, rører sig ikke, men en

Taare lister stille ned ad hendes Kind. Da drager han hende til sig for at kysse hende. . . .

Jeg foer sammen og vaagnede.

. . . Og videre gik Farten ned gennem Skyggelandet, ned mellem døde, tomme, mørke Engflader med skumringsblaa Bakker i det disede Fjærne.

Med eet vaktet jeg af en sælsom Lyd. Det var, som om der et Sted langt borte aabnedes en Dør, og lidt efter hørte jeg ganske tydeligt en Aandestemme raabe ud i Natten. Fire Gange gentoges Raabet, hver Gang mod et nyt Verdenshjørne. Saa lukkedes Døren igen, — og atter var der kun den mumlende Strøm, der gled hen under den blege Stjernevrimmel.

Jeg havde hurtigt genkendt Lyden. Den kom fra Taarnvægteren oppe under Randers Kirkespir. Det var Klangen af hans Raaber, der hver Time og i mere end en Mils Afstand kan høres over Dalbunden.

Snart dukkede ogsaa selve Randers By op af Engdisen forude. Men det var nu ikke længer den By, jeg forlod. Lille og genfærdssagtig svævede den over de blaalige Dampe — blot et Par Hustage omkring nogle tunge Taarne. Det var, som om Midaldalderens gamle Klosterstad i denne natlige Stund var stegen op af Graven. Ganske tydeligt syntes jeg at se de trange, mørke Smug mellem Kirkernes høje Stræbepiller og Munkeklostrenes skumle Mure — Peberslippen, Kejsergaarden, alle Lübeckernes stinkende Krinkelgange med de smaa, lerklinte Boder og dunkle Hornruder. Hist stod den mægtige Sct. Klemens, her Sct. Petri med sit Klokketaarn, og midt imellem dem rugede Helligaands-husets tunge Masse, hvor laskede Graabrødre laa og snorkede som Orner bag de favnetykke Mure.

. . . Alt som Baaden hastede frem, voksede Byen langsomt. Det var som fulgte jeg Skridt for Skridt dens Vækst op igennem Tiderne. Skibsmaster dukkede frem bag Vindebroens høje Galger, Husrækker skimtedes . . . men alt utydeligt, uvirkeligt, som et koglende, bestandig skiftende Skyggebillede paa en Væg af halvklar Nat.

Nu laa Byen ret foran mig, bygget terrasseformigt op ad

Skraaningen som en Samling Huse fra en Legetøjsæske — en lille, sirlig By fra Allongeparykkernes Tid, overraget af det fir-kantede Kirketaarn, hvor Vægteren regelmæssig træder frem i sin Luge som Kukkeren i et Nürnberg-Ur. Neden under ham snoer sig de dødsstille Gader, Række ved Række af pyntelige Bindingsværkshuse med fremspringende Karnapper og rigt udskaarne Vinduesposter, nogle røde, andre blaa eller grønne i de murede Felter, alle med spraglede Blomsterhaver foran Gavlene. Stejle Flisetrapper med et kunstfærdig smeddet Jernrækværk fører op til de mørke Egedøre, hvis blanke Messinghaandtag skinner i Natten. Og inde under de bredt udfaldende Tagskæg hænger yndefulde Svalegange, der skygger ned over de smaabitte, flaskegrønne Ruder, bag hvilke fyldige Borgermænd fredeligt slummer Side om Side med fyldige Borgerkoner i store, snehvide Himmelsenge. Henne paa en Rundbænk under en mægtig Lind, der groer midt paa den ujævne Gade og strækker sine løvrige Grene saa langt ud over den, at de næsten berører Hustagene til begge Sider, sidder en gammel Vægter og storsnorker over sin Morgenstjerne. Pludselig farer han op ved Taarnvagtens Raab, gaber og skutter sig, hvorpaa han melankolsk syngende fortsætter sin Vej nedad den øde Gade. Ved et Havehjørne standser han og kaster et Blik ud over et ødelagt Stræde med store, sorte Brandtomter, sønderskudte Bygningsrester og Ruiner af et Kloster, — en Uhyggens Staddel, hærget af Ilden, af Helsot og fjendtlige Indfald.

Histovre falder et ensomt Lysskær ud over Gaden fra et oval-formet Gavlvindue i et stort Hus med gule Tegl. Derinde sidder en statelig Mand i en halvslidt Gyldenlæders Lænestol, omgivet af smukke Egepaneler og Reoler fulde af vægtige Bøger i Svinelæder og Pergament. Et udskaaet Husalter dækker Stuens ene Væg, og i Hjørnet staar en sæbegrøn Fajanceovn med bibelske Reliefer. Det er velbyrdig Digter og Sognepræst Laurits Nielsen Randrop, Forfatter af den i hine Dage bekendte Klagesang, betitlet: „Randers Marsch, det er Randers Stads Drifters Beskrivelse, Dyders Bømmelse, itzige Ringheds Beklagelse, med Forønskning til Forbedring“. Der hviler en Gaasefjer i hans

hvide, fyldige, ringbesatte Haand, og idet han nu og da tankefuldt stryger sig ned ad sit sorte, spidst studsede Hageskæg, nedprenter han omstændelig sirlige Snørkler paa et Blad Papir, som ligger foran ham paa Bordet:

„Ja, Vulcanus med sit glumme Øje,
med brandgul Gab og røde Flab,
bed og blæste saa paa dig, at bedste Midler fløje
hen, men ej kom igen,
som Røg og Damp for Vinde svinde . . .“

Her bliver han afbrudt. Døren aabnes sagte, og ind træder en lysblond Kvinde i en hvid, fodsid Musselinsdragt, der falder i to lange, kyske Folder fra Armhulerne ned mod Gulvet. Men under Halsen er Kjolen dybt udskaaren, og den pragtfulde Barm svulmer nøgen frem over Livstykket, lige til de rosenrøde Brystvorter, der skælmsk kigger op over Kniplingskanten. Smilende lægger hun Haanden paa sin Husbonds Skulder og minder ham om, at det allerede er langt frem paa Natten, at han bør standse sit Arbejde og søge Hvile.

„Du rar Ret, min hjerte Eleonora!“ svarer han — og der glider et selvtilfreds Smil over den velbyrdige Hr. Pastors godmodige Ansigt — „Aanden bør standse udi sin Flugt og lig Skovens Fugle vende hjem til sin Rede for atter aarle at opstaa!“

Med disse Ord sætter han Pennen i Blækhornet, tager begge sin Hustrus Hænder, der er endnu hvidere, endnu fyldigere og besat med endnu flere Ringe end hans egne, og trykker ærbødigt — efter Tidens Skik — et Kys paa hendes hvide Barm.

Saa rejser han sig og aabner det ovalformede Vindue, hvorigennem en sød Duft af Hyazinth, Levkøj og Krusemynte strømmer ind fra Haven nedenunder. En Stund staar de begge tavse og ser ud over den lille, slumrende By, ud imod Engenes mørke Uendelighed og den staalblinkende Aa. En ensom Baad glider derude. Men alt er stille. Ingen Lyd forstyrrer Nattens dybe Fred.

Da aabnes en knirkende Dør højt over deres Hoveder. Og ud i Stilheden lyder et søvndrukkent Raab.

— — —

Jeg hører i dette Øjeblik — to Hundrede Aar derefter — det samme Raab over mit Hoved:

„Klaaken er slav-gen tow! Vinden er Sydvest!“

Hjernespind

Lørdag Morgen.

Efter et Par Timers urolig Søvn i Hotellets Seng, hvis Hovedpude lugtede af Handelsrejsendes Pomade, og hvis Fjedermandsdrats sang og sukkede som et Orgelværk, hver Gang jeg vendte mig, vaagnede jeg nu til Morgen ved en heftig, nervøs Rykning gennem hele mit Legeme. Jeg satte mig overende i Sengen, trykkede Ansigtet ned i mine Hænder og udbrød ganske højt: „Ja, — rigtigt! . . . rigtigt!“

Og paa Papiret fortsætter jeg nu:

Ja, saadan var det! Adjunkt Hammer friede paa Gammelmandsballet i Klubben! Først havde han gjort en Visit, derefter sendt et Brev og en Blomst, og endelig friede han mundtligt midt under en Inklinationsdans. Den ganske By talte i mange Dage ikke om andet. Alle mente at kende Begivenheden i dens mindste Enkeltheder, lige til Ordlyden af Frierbrevet. Baade Adjunktens Husholderske, den tykke Madam Lumholdt, og Købmand Ankersens Kokkepige, der under Adjunktens Besøg „ganske tilfældigt“ var kommen til at staa bag ved Spisestuedøren, havde givet interessante Oplysninger; men navnlig havde Eleonoras Veninde og Fortrolige, den grimme Dorothea Nielsen, været fuld af Historier, som hun med sædvanlig Skadefryd betroede enhver, der vilde høre paa hende.

. . . Forunderligt! Jeg har i Drømme genfundet Traaden i Eleonora Ankersens sørgelige Historie. Jeg vil nu forsigtig lægge den ind paa Fantasiens Væverstol og forsøge, om det skulde

kunne lykkes mig at genfremstille de forskellige Scener af dette tragiske Skuespil, der i sin Tid kostede mig saa mange vaade Lommetørklæder.

Altsaa: det var en Dag i Maj, eller maaske allerede i Slutningen af April. Ligemeget, — Foraar var det i hvert Tilfælde; og denne Omstændighed, Foraarsluftens Indflydelse paa Menne-skenes erotiske Trang, har muligvis ikke været uden Skyld i, at Adjunkt Hammer havde kunnet lade sig rive saa fuldstændigt hen af sin Lidenskab for en ubetydelig Borgerpige, Datteren af en simpel Bondekræmmer, endog uden nævneværdig Formue. Der blev i hvert Fald en Gang sagt om ham, at han havde haft ganske anderledes højtflyvende Planer med Hensyn til sin ægteskabelige Fremtid, og at det først var efter en lang Kamp med sin Stolthed, at han tog den Beslutning at tilbyde Eleonora Ankersen Meddelagtighed i hans Berømmelse.

Hvorledes dette nu end forholdt sig . . . en skøn Dag skyndte han sig fra Skolen hjem til sin lille Pebersvendebolig paa Hjørnet af Hovmeden og den lange, kedelige Vestergade. Her gjorde han et omstændeligt Toilette foran sit store Hjørnespejl, ordnede med den Omhu, han altid anvendte paa sin Person, de virkelig smukke, mørkebrune Haarlokker, der bagtil hang ham næsten ned paa Skuldrene, bandt sit lange Flagreslips, trak et Par splinternye, rødbrune Handsker paa sine store Hænder og anbragte under den ene Arm den lille, sølvknappede Stok, hvormed han i de sidste Dage, forlokket af Kærligheden, yderligere havde latterliggjort sin Person.

En Timestid senere steg han op til Beboelseslejligheden paa første Sal i Købmand Ankersens cikoriebrune Købmandsgaard midt paa Vestregrave.

Eleonora var alene i Dagligstuen. Hun sad ved et ovalt Sybord henne under det ene Vindue i sin blegrøde, med mælkehvide Knapper besatte Morgenkjole — o, hvor husker jeg den nu! — der sluttede stramt om hendes næsten altfor høje Barm. Ved Siden af hende i Vindueskarmen stod der fuldt af blomstrende Potteplanter og mellem disse det lille Glas med Violer — hendes Ynd-

lingsblomst — som man gjerne om Foraaret kunde se bag Ruden, naar man gik forbi nede paa Gaden.

Straks da den lille Adjunkt havde rakt Eleonora Haanden og bemærket den Blegthed, som hans Tilsynekomst havde fremkaldt i hendes Ansigt, forstod han, at hun anede Hensigten med hans Besøg — og dette forøgede den Adspredthed, hvoraf han regelmæssig blev greben, saasnart han befandt sig Ansigt til Ansigt med hende. Hertil bidrog desuden en anden Omstændighed. Han havde ved sin Indtrædelse faaet Øje paa Glasset med Violer henne i Vindueskarmen, og dette Syn optændte straks hans skinsyge Mistænksomhed.

Skulde disse Blomster være fra en Herre? tænkte han. I saa Fald maatte de jo være fra en, hun satte Pris paa, og hvem hun vilde vise et Tegn paa sin Bevaagenhed. Maaske var de fra den latterlige Provisor Spreckelsen eller — naturligvis! — fra Dragonen Mohrhof! At tænke sig, at her sad han, Forfatteren til „Cicero og den romerske Veltalenhedskunst“, indviklet i en erotisk Kappestrid med saadanne Personer!

Han havde taget Plads i en Armstol lige overfor hende og stirrede i fuldkommen Selvforglemmelse — med opspilede Øjne — hen paa hende gennem sine cirkelrunde Brilleglas. Eleonora havde bøjet sig dybt ned over sit Haandarbejde og lod, som om hun broderede meget ivrigt. Men — ak! — hendes Fingre røbede, hvor hun skælvede.

Pludselig foer de begge sammen ved en larmende Trommehvirvel nede fra Gaden.

Det var Stadens offentlige Udraaber, der paa denne Vis paa krævede Beboernes Opmærksomhed. Med sin kællingeagtige Stemme forkyndte han Ankomsten af en Sending fersk Fisk, der bortsolgte paa Fredrikspladsen, samt efterlyste en Guldbrosche, som den foregaaende Aften var tabt i Tøjhushaven og mod en Findeløn af to Rigsdaler kunde afleveres hos Garvermester Vang paa Brødregeade. Trommelommelom . . . bom!

En ny Trommehvirvel og taktfaste Skridt henad den stille Gade.

Denne Larm vakte endelig Adjunkten af hans Adspredthed.

Han trykkede med sin udspilede Haand Brillerne tættere ind mod Øjnene og begyndte stammende at tale om Gammelmandsballet, der samme Aften skulde afholdes i Klubben. Egentlig var det noget ganske andet, han vilde have begyndt med. Han havde i Forvejen forberedt sig paa en omstændelig Fremstilling af sine personlige Forhold og sine Fremtidsudsigter; og da de nu i nogen Tid havde vekslet Bemærkninger om ligegyldige Ting, besluttede han at skride til Værket.

Men hver Gang han gjorde et Tilløb i den antydede Retning, var det, som om en drilsk Husnisse iværksatte et eller andet forstyrrende Uheld. Den ene Gang tabte Eleonora sin Broderesaks, saa han maatte rejse sig og tage den op. En anden Gang gav Stuens gamle Sangværks-Ur sig til at slaa Heltimeslag, hvorefter den ligesom spottende afliredede Melodien til „Ach, du lieber Augustin!“

Og netop som han for tredje Gang havde rømmet sig for at begynde paa sin Selvforherligelse, trampede Eleonoras Fader ind ad Døren.

Den lille, muntert trivelige Mand, en af Byens Originaler, viste sig i sin sædvanlige Krambods-Mundering: Skjorteærmer, en firkantet Kasket med en Knap oven i Pulden, Kaptræsko og den uundværlige Merskumspibe.

„Goddaw,“ sagde han paa uforfalsket Jysk uden at tage Kasketten af Hovedet eller Pibespidsen fra Mundkrogen. „Naa, saa her sitter Jen og gør Kærresteri med min Datter. Ja ja, væssego’, Godtfolk! — Ellers Goddaw og Walkommen, Hr. Jespersen!“

„Hammer,“ rettede Eleonora undseligt henne over sit Sytøj.

„Hammer . . . mener A natyrligvis. Ja ja! Væssego’, sit ner igen, goe Mand! Og du, bitte Nore, du har vel en Kaffetaar at byde paa. De drikker jo sagtens et Slat med, Hr. Lange!“

„Hammer,“ rettede Eleonora igen.

„Ja vist . . . Hammer, mener A. Naa, hva’ har saa vi to hejsen at snakke om? La’ os se! A tænker, at han skal vel ogsaa med til dette hersens Benbrækkeri i Avten paa Klubben, hva’? Ja ja! Vi Gammelfolk maa sgu osse hen og svinge Tøserne.“

Adjunkten vred sig paa Stolen. Han var i sit Raseri lige ved at springe op og minde denne Tølper om, hvem han talte til. Men ogsaa i denne Kamp vandt Kærligheden Sejr over hans Stolthed; ja, for Eleonoras Skyld tvang han sig endog til at drikke en halv Kaffepunsch med den plumpe Bonde, skønt han afskyede Spiritus og øjeblikkeligt følte sig svimmel.

Kort efter tog han Afsked og skyndte sig hjem. Men Synet af Eleonora — og tildels den varme Kaffepunsch — havde bragt hans Lidenskab i Flamme, og af det Glossarium, han kaldte sin Hjerne, udsprang der paa Hjemvejen en virkelig poetisk Tanke. Fast besluttet paa at bringe Sagen til en Afgørelse endnu samme Dag gik han ind til Handelsgartner Bursche og udvalgte her to pragtfulde gule Roser, som han bar med sig hjem i et stort Kræmmerhus. Den ene af dem lagde han varsomt ned i en Papæske, som han udfyldte med en Tot af den Bomuld, han plejede at stoppe sine Øren med, lagde forsigtigt et Laag over, bandt det hele til med en Snor og forseglede.

Derpaa anbragte han sig ved Skrivebordet og nedskrev uden foregaaende Overvejelser følgende Linjer:

„Frk. Eleonora Ankersen!

Jeg tager næppe fejl, naar jeg formoder, at De fattede Hensigten med mit Besøg hos Dem idag. Deres Hr. Faders Ankomst forhindrede mig i at faa udtrykt, hvad jeg havde paa Hjærtet. Tillad mig nu ved disse Linjer at fremsætte det Spørgsmaal, hvormed jeg tav. Jeg tror at turde forudsætte, at saavel mine nuværende Forhold som de ikke ganske almindelige Forhaabninger, jeg tør gøre mig med Hensyn til Fremtiden, er Dem ret vel bekendte, saa jeg skal i den Henseende lade den offentlige Mening tale for mig.

Jeg har taget mig den Frihed at ledsage dette Brev med en Blomst, en Rose, og jeg beder Dem, Frøken, at svare mig ved denne. Dersom jeg ikke er Dem ligegyldig, vil De da bære denne Rose paa Deres Dragt i Aften. Skulde jeg derimod have taget fejl af Deres Følelser for mig, anmoder jeg Dem om at tilintetgøre saavel Blomsten som dette Brev.“

Saasnart han havde lukket Konvolutten, rejste han sig og ringede paa sin Husholderske, den lille, fedryggede Madam Lumholdt.

„Madam Lumholdt!“ sagde han, idet han løftede sig i Skoene. „Behag at bringe dette Brev og denne Æske hen til Frøken Ankersen . . . De veed nok, paa Vestregrave. Det er blot en Bog, Frøkenen har ønsket at læse, men jeg ønsker ikke desmindre, at De, om muligt, overbringer begge Dele i Frøkenens egne Hænder, — forstaar De!“

„Det skal saamænd ske, Hr. Hammer,“ svarede Madammen, idet et lunt Smil ligesom overfædtede hele hendes Ansigt, hvorpaa hun puttede baade Brev og Æske ind under Forklædet og løb afsted, som om hun bortbar en Kammerpotte.

Efter en halv Times Forløb vendte hun forpustet tilbage og meddelte, at hun havde udført alt nøjagtigt efter Ordren. Hun havde sneget sig op ad Bagtrappen og overleveret alt til Frøkenen selv, uden at nogen saa det.

„Det er godt, Madam Lumholdt! . . . Sagde Frøken Ankersen ellers ikke noget?“

„Aa Gud . . . dertil blev hun saamænd altfor altereret, kan Adjunkten vel tro! Hun kom saamænd straks til at græde, det bitte Skind!“

„Herregud . . . gjorde hun det, Madam Lumholdt!“ sagde Adjunkten med blødt bevæget Stemme og saa et Øjeblik bort. Men straks efter rettede han sig igen i Vejret og fortsatte: „Nu er De saa god, Madam Lumholdt, at gaa ind til Jomfru Mikkelsen og anmode hende om at være her præcis med mit Vadsketøj. Paalæg hende navnlig at gøre sig Umage med Manschetlinnet . . . jeg var slet ikke tilfreds med det sidst!“ — — —

Solen skinnede endnu paa Byens røde Tage, og Fuglene kvidrede lysteligt rundt om i Smaahaverne, da Byens eneste Droske begyndte at rulle til og fra Borgerklubben „Harmoniens“ Lokale med sin hvidgule Krikke, hvis store, tomme Vom under Løbet rumlede med en hul Lyd, som om der blev spillet Kegler inden i den.

Hist og her i de Gader, som Vognen skumplede igennem, blev et Vindue smækket op, og en Stemme raabte efter den:

„Eriksen . . . hvornaar kommer De til os?“

Og regelmæssigt mumlede Droskekusken trevent til Svar:

„Ja, tøv et bitte Stød . . . A kommer stravs.“

Rundt omkring i Lejlighederne sad de unge Piger pyntede foran Spejlet og ventede i Utaalmodighed paa deres Tur til at blive afhentet. Mange af dem havde allerede siddet i adskillige Timer ubevægelige paa samme Stol — af Frygt for at forstyrre deres høje, buddingeformede Haaropsatser, sande Kunstbygninger af Valker og tykke Haaruldspølser, hvis Opførelse havde kostet megen bitter Møje. Byen ejede nemlig heller ikke mere end een anerkendt Frisørinde, og denne havde maattet begynde sin Virksomhed allerede tidlig om Morgenen for at blive færdig med alle sine Kunder, inden Ballet begyndte.

„Men hvor bliver dog Eriksen af!“ klagede de unge Piger, mens Fødderne trippede inde under de struttende Krinoline-Skørter. „Tys! Kommer der ikke en Vogn? . . . Jo! Gud ske Lov! Der er han endelig!“

Men heller ikke denne Gang standsede han . . . eller det var slet ikke Eriksen, men en af de store Købmænds tunge, med bov-nende Bryggerheste forspændte Selvejerkarosser, gennem hvis smaabitte Ruder man skimtede et Paradis af Tyll, Blomster og hvide Kvindearme.

Henne i „Harmonien“ begyndte Balsalens nybonede Dansegulv saa smaat at fyldes. Blandt dem, der først havde indfundet sig, var Adjunkt Hammer. Med den ene af Gartner Bursches store gule Roser i Knaphullet gik han uroligt frem og tilbage foran de brede Trappetrin, der førte fra de øvrige Klublokaler ned til Balsalen.

Af Eleonora Ankersens andre Tilbedere saaes desuden den dystre, langskæggede Kapellan Sørensen, „Evangelisten Sørensen“, samt den blege Provisor Spreckelsen, et særdeles respektabelt Menneske, der blot havde den Fejl, at han ved den mindste Sindsbevægelse overfaldtes af en ildelydende Hikke. Derimod var Ritmester von Mohrhof endnu ikke kommen. Han havde

for Vane først at indfinde sig ud paa Natten, naar Luften i Salen var danset hed, og Vinen havde lagt Taager for Fædrenes og de unge Ægtemænds Øjne.

Lige i det sidste Øjeblik, før Dansen skulde begynde, viste Eleonora sig paa Trappen ved sin bredtsmilende Faders Arm. Hun bar en hvid Dragt, besat med smaa, røde Silkesløjfer, og saae i sin barnlige Uskyldighed saa indtagende ud, at hendes Ankomst formelig vakte Bevægelse i Salen. Adjunkt Hammer stod nogle Skridt fra Trappen og stirrede med vildt opspilede Øjne efter sin Rose. Han søgte paa hendes Haar, paa hendes Barm, i hendes Haand, paa hendes Kjole . . . Var det muligt? . . . Skulde han være forsmaaet? . . . Intetsteds fandt han sin Blomst!

I det samme bruste Musikens første Toner gennem Salen og skabte en vild Forvirring i det brogede Menneskemylr. Ogsaa Eleonora blev straks omringet af en Sværm Herrer, deriblandt den blege Provisor Spreckelsen, der dog i samme Øjeblik blev overfaldet af sin ulyksalige Hikke og skyndsomst maatte bortfjerne sig i Retning af Restaurationen.

Og endelig begyndte da Dansen over det store, nybonede Gulv, der laa som et Spejl under de dansendes Fødder, hvorfor Damerne i Begyndelsen følte sig saa generede, at de ikke rigtig vilde flytte Benene. Skønt det var Spidserne af Byens Købmands- og Embedsstand, der var samlet, vilde man forgæves have ledt efter nogen Udfoldelse af Velstand. De unge Pigers Dragter kunde ikke være mere prunkløse: hvidt, grønt og lyserødt Tarlatan eller Moll, hvide Bomuldsstrømper og hæleløse Safianssko, hvorfra to brune Baand var bundet korsvis op over Vristen. Til denne borgerlige Tarvelighed svarede den strengeste Anstændighedsfølelse. Herrerne holdt under Dansen deres Damer ud fra sig i stiv Arms Længde, og Damekjolernes Udskæringer røbede intet af det, der svulmede nedenfor Kravebenet. Armene var kun blottede indtil lidt over Albuen; men til Gengæld havde rigtignok Handskerne højst to Knapper og naaede ikke stort over Haandleddene.

Da første „Vals“ var tilende, blev der en kort Pavse, hvorunder to Tjenere i Kuskeliberi og med hvide Bomuldshandsker

ombar Bakker med Syltetøj, Limonade og lignende Forfriskninger til Damerne, medens de gamle Bondekøbmænd — allerede luerøde og gennemsvedte af Dansen — styrtede op til Restaurationslokalerne og med høje, nødlidende Brøl forlangte „Skyllevand“. I Grunden vilde de have foretrukket en Snaps og et Glas godt Skillingsøl eller i hvert Fald en halv Flaske Portvin; men det var nu en Gang en fast Regel, at der paa en Dag som denne kun kendtes een Drik: „Skyllevandet“, d. v. s. Champagnen. Propperne knaldede, og den skummende Vin flød i Strømme til enhver, der bare rakte sit Glas frem.

Midt under denne muntre Klinken hørtes der et heftigt Skænderi ude fra Forstuen. Det viste sig at være Adjunkt Hammer, der havde villet tage sit Ydertøj for at gaa hjem og derved var kommen i Klammeri med Garderobekonen. Aldrig havde man set det lille Menneske i en saadan Ophidselse. Hans Ansigt var ganske fordrejet, og han formelig spyttede Ordene ud af lutter Forbitrelse.

En af hans Medlærere, den gamle, godmodige Overlærer Asmussen med de store Fadermordere, der ogsaa var kommen tilstede, lagde Haanden paa hans Skulder og søgte at tale ham til Fornuft. Men dette gjorde Hr. Hammer endnu umedgørligere, og længe efter at de andre Herrer, bortkaldte af Musikens Toner, var vendt tilbage til Balsalen, blev de to lærde Kolleger staaende overfor hinanden i et højst uvidenskabeligt Skænderi.

Til sidst sagde den gamle Overlærer tørt: „Naar De er i et saa daarligt Humør, Hr. Hammer, saa gør De saamænd ogsaa bedst i at gaa hjem. Her fordærver De blot andres Fornøjelse“.

Men disse Ord bragte Adjunktens Raseri til Højdepunktet. Han løftede sig i Skoene og skreg:

„Men jeg ønsker aldeles ikke at tage hjem nu. Aldeles ikke! Og maaske jeg maa bede mig fritaget for, at De overhovedet blander Dem i mine Sager. Det agter jeg ikke at finde mig i!“

Hermed kastede han sin Hat og Overfrakke i Hovedet paa Garderobekonen og vendte tilbage til Balsalen.

Her havde imidlertid Eleonora mere og mere tildraget sig Opmærksomheden. Baade under denne og den første „Vals“ havde

hun siddet urolig og fuldkommen stum ved Siden af sin Kavalér og nu og da set sig ligesom søgende omkring i Salen med det forskræmte, ja, — Gud forlade mig min Synd! — næsten lidt faareagtige Udtryk, som hendes Ansigt kunde faa, naar hun havde maattet forvolde Nogen Sorg. Straks ved hendes Indtrædelse i Salen havde enkelte skarpe Blikke opdaget, at hendes Øjne var røde, som om hun havde grædt; og rundt om paa de lange Hydebænke langsmed Væggene, hvor de ældre Damer sad i metalglinsende Silkekjoler og med flødefarvede Krepsjaler, blev der en ivrig Spørgen og Hvisken. Takket være Veninden Theas Aabenmundethed oplystes det efterhaanden, at disse Foraarsdage havde sat den stakkels Eleonoras Hjerte paa mangelhaard Prøve. Baade Evangelisten Sørensen og Faderens Krambodsvend havde sendt hende Kærlighedserklæringer paa Vers, og fra Ritmester von Mohrhof skulde hun have modtaget en rosenrød Billet, hvori han ligeud anmodede hende om et Stævnemøde bag ved Tøjhushaven.

Et Øjeblik efter, at Adjunkt Hammer havde vist sig paa Trappen med vildt forvredne Træk og Slipset i Uorden, dansede hun ud med sin Kavalér. Det var en Dans med saakaldt „almindelig Inklinatión“; og til almindelig Forbavselse saae man nu Eleonora ved sin Kavalérs Arm gaa hen imod Adjunkt Hammer og neje dybt for ham.

Adjunkten selv blev saa overrasket, at han formeligt stod og maabede. Med Øjne saa store som Toskillinger blev han ved at stirre paa hende, mens han — som det var hans Vane — med den udspilede Haand trykkede Brillerne tættere ind mod Ansigtet. Først da Eleonora anden Gang nejede for ham, bukkede han meget stift og dansede ud.

I Begyndelsen talte han slet ikke til hende. Tilsidst sagde han dog, meget fornemt:

„Tillad mig, Frøken . . . gør De dette af Medlidenhed med mig?“

Hun svarede ikke.

„Jeg mener . . . inklinerede De for mig for at trøste mig?“

Hun tav fremdeles.

„Jeg vil dog bede Dem,“ fortsatte han, men blev i det samme afbrudt af den førende Herre, der klappede i Hænderne og raabte:

„Stor Runde . . . til Snegl!“

Under høje Bravoraab fra Herrerne tog alle Parrene hinanden i Hænderne, saa de kom til at danne en lang Kæde langsmed Salens Vægge. Ledet af den opførende Kavalier blev denne hundredleddede Menneskeslange nu ført op ad Trappen og under stormende Munterhed trukket gennem alle Klublokalerne, helt op til det maanebeskinnede Tørreloft under Taget for herfra at føres tilbage til Dansesalen.

Da Adjunkt Hammer og Eleonora, der tilfældigt var kommen til at danne Slangens Afslutning eller Hale, under denne vilde Fremstormen naaede ind i et lille, halvmørkt Værelse, der i Øjeblikket var ganske tomt, slap Hr. Hammer pludselig sit Tag i det næstsidste Par og frigjorde derved baade sig selv og sin Dame fra det øvrige Følge.

„Men Hr. Hammer! . . . Hvad gør De dog?“ raabte Eleonora ligbleg, mens Larmen af det fremstormende Mennesketog hurtigt tabte sig i fjærne Trapper og Gange.

„Frøken Ankersen!“ stammede Adjunkten, aldeles betaget af sin Lidenskab. „Jeg forstaar Dem ikke. De maa sige mig, hvad der er Deres Mening . . . hvad De tænker om mig.“

Skælvende af Angst trykkede Eleonora sig op ad Væggen og holdt afværgende Hænderne ud for sig.

„De maa sige mig Sandheden, Frøken . . . Jeg elsker Dem. Hører De? Jeg elsker Dem! . . .“

„De maa lade mig gaa,“ raabte hun i grædefærdig Fortvivlelse. „Her kan jeg ikke være. De maa føre mig ned i Salen, Hr. Hammer!“

„Men De maa og skal først svare mig, Frøken! Har De slet ikke noget tilovers for mig. Har De ikke?“

„Jeg veed ikke . . . Jeg veed ingenting . . . De maa tale med min Fader,“ svarede hun aldeles ude af sig selv og bedækkede Ansigtet med sine Hænder.

„Er det sandt! Jeg tør tale med Deres Fader! Jeg tør anholde

om Deres Haand! Men hvorfor bærer De da ikke min Blomst, saadan som jeg bad Dem om?"

„Aa, — lad mig gaa!“ bønfuldt hun og brast nu virkelig i Graad.

„Men bedste . . . kæreste Frøken! De maa dog svare mig. Græd dog ikke! Hvorfor bærer De ikke min Blomst? De fik jo mit Brev?"

„Ja, ja . . . men jeg kunde det ikke.“

„Men hvorfor? Naar jeg dog maa tale med Deres Fader —“

„Nej . . . nej.“

„Men hvad skal det sige? . . . Jeg forstaar Dem ikke. Forklar Dem dog!“

„Aa Gud . . . nej jeg kan ikke . . . jeg kan ikke! Og . . . jeg kunde jo da heller ikke bære en gul Rose til mine røde Baand.“

Det faldt hende saadan ud af Munden. Hun vidste knap selv, hvad hun sagde. Hun søgte blot for enhver Pris at faa Ende paa dette og slippe bort.

Men paa Adjunktens Ansigt bredte der sig et straalende Fuldmaanesmil. Han slog sig paa Panden og udbrød:

„Aa, jeg Dosmer! Derpaa havde jeg ikke tænkt! *Det* er alt-saa Forklaringen!“

Han udbredte sine korte Arme for straks at omfavne hende. Men i det samme hørtes Trin — Ritmester v. Mohrhof traadte frem i Døren ind til Sideværelset.

„Ah! — Undskyld! — Jeg forstyrrer!“ udbrød han, synlig forbløffet, og vilde trække sig bort.

Men Adjunkten kaldte ham tilbage. Triumferende raabte han:

„Hr. Ritmester! Tillad mig at præsentere: Frøken Ankersen — min Forlovede.“

Den erfarne Kvindeven saae et Øjeblik fra den ene til den anden med et prøvende Blik. Dermed traadte han med et forstaaende Smil et Skridt nærmere og sagde paa sit holstenske Maal:

„Hr. Adjunt! Tillat mig at inske Dem til Likke. I Sandhet! Nu har De for Alvor vundet den store Guldmedalje!“ — — —

Saa langt kan jeg forfølge Begivenhedernes Gang i Eleonora Ankersens triste Livshistorie. Men her støder min Tanke paa en Mur, som den ikke kan overspringe. Rimeligvis har den ulykkelige unge Pige bag efter villet forklare sig for Adjunkten men enten ikke kunnet samle Mod dertil eller ikke evnet at bringe ham ud af hans Vildfarelse. Og i sin fuldkomne Værgeløshed, og træt af den evige Kamp mod Mændenes Stormløb, har hun da med lukkede Øjne givet sig sin Skæbne i Vold. I hvert Fald erindrer jeg, at Adjunkt Hammer allerede den næste Dag saaes paa Gaden med Eleonora under Armen, og at der om Aftenen var stort Forlovelsesgilde hos Købmand Ankersen med „Overflødighedshorn“ fra Konditor Præstrud og Fyrværkeri i Haven.

Men hvad saa? . . . Hvorledes udfinde Tragediens fjerde Akt, det hemmelighedsfulde Optrin, der hidførte den endelige Katastrofe?

Jeg har forhørt mig hos Folkene paa Hotellet her men uden Resultat. Opvarteren, der var herinde med min Morgenkaffe, kunde ingen Oplysninger give mig; han var ikke her fra Byen, men „født i Hovedstaden“, som han overlegent meddelte. Jomfruen mener at kunne huske, at hun en Gang har hørt om en ung Pige, der for godt en halv Snes Aar siden blev fundet druknet i Gudenaalen; men om de nærmere Omstændigheder ved Begivenheden veed hun ingen Besked.

Jeg vil dog ikke opgive Haabet. Jeg vil gaa ud i Byen og blive ved at spørge mig frem hos alle dem, jeg kommer i Berøring med, indtil jeg har faaet Sammenhængen fuldt og nøjagtigt oplyst. Jeg føler, at jeg ikke vil faa Fred i min Sjæl, før jeg kommer til Klarhed og i Tankerne kan følge Eleonora Skridt for Skridt til hendes sidste Hvilested.

Hallucinationer

Lørdag Middag.

Man gaar ikke mange Skridt gennem Gaderne idag uden at opdage, at det er Lørdag, — Byens Torvedag. Vadmels-Skikkelser og tunge Støvler, Hvergarnskjoler og Bondemaal fylder overalt Gader og Stræder, hvor spraglede Tørklæder, brogede Baand, Kapper og Sjaler vinker Folk imøde fra de aabentstaaende Butiksdøre. Brølende Kvæg og brægende Faar drives ugenert gennem Gaderne, mens mavesvære Bønder med Tobakspiben i den ene Haand og Smørbrikken i den anden eller med en Pose fuld af skrigende Pattegrise over Nakken flokkes paa Torvet foran Raadhuset, hvor Niels Ebbesens harniskklædte Kæmpeskikkelse knejser mellem Rokkedrejere, Pottekoner, Skomagertelte og Marskandiserboder.

Midtpunktet for Bevægelsen er dog Kirketorvet. Her bølger et oprørt Hav af Landslagtere, Frugthandlere, Grøntkoner, Æggeprangere og Bønder, hvorimellem Købstadfruer og Tjenestepiger skubbes og trænges. En forvirret Larm, en Raaben og Prutten og Kævlen blander sig her med Hanernes kvalte Galen nede i Kurvene og Pattegrisenes ynkelige Skrig, naar de ved det ene Bagben haledes op af Poserne, mens Duften af Kaalblade, Frugt og gammel Ost stiger som en verdslig Røgelse op om den ærværdige Munkekirkes tavse Mure.

Jeg færdedes en Stund omkring mellem alle disse Mennesker; men trods Larmen og Uroen, trods Puf og Stød var det mig ikke muligt at løsrive mig fra Minderne fra de svundne Dage.

Mens jeg gik og betragtede disse Skarer af nymodens Bønder, som Jernbaner og Dampskibe har sendt ind over Gaderne, og for hvem en Byrejse er en slet og ret Forretningssag, som de søger at faa afgjort hurtigst muligt for atter at komme hjem til deres Mælkeriregnskaber, Komitemøder og politiske Foreninger . . . saae jeg i Aanden de endeløse Rækker af skumplende, tilstøvede Bøndervogne, der i sin Tid hver Lørdag Morgen rumlede langvejsfra ind i Byen med store, fedtbovnende Heste tungt dansende under de strammede Liner og med Fruentimmerne opstablede bag i Agestolen, hvor de — selv i den mest stegende Sommerhede — sad indsvøbte i tykke Hovedklæder og svære grønne Hvergarnskaaber med Sølvspænder i Halsen. Jeg saae for mig Fortidens gamle Købmandsgaarde, hvis mægtige Gaardsrum efterhaanden fyldtes med indtil halvandet Hundrede af de stive, tunge Fjælle vogne med kurveflettet Bagsmække, som den Gang brugtes selv af den rigeste Storbonde. Oppe paa Stentrappen stod Købmandens Kone — „Madammen“ — og bød Velkommen og gav Haanden, mens Krambodsvenden uden Forlov tømte Vognbunden for dens Indhold af Æg, Uld, Flæsk og Huder og bragte det altsammen ned i Lagerkælderen. Kun Smørbrikken blev taget med op i Butikken og her tømt ud i et stort Samlingskar, i hvilket to stærke, bararmede Piger midt i det overfyldte Lokales Os og Tobaksrøg æltede alle Stykkerne sammen til en fedtgraa Vællingmasse. Inde i Stuerne var Halvdelen af Møblerne flyttet ud for at skaffe Plads, og fra den tidlige Morgen beværtedes der med Kaffe og Smørrebrød, men især med Brændevin i Overflod. Enhver Bonde betragtedes som Husets Gæst; og af og til gik „Manden“ selv igennem Stuerne med sin Merskumspibe og sin storskyggede Kasket og bad Folk gøre sig tilgode. Til Genæld blev der stiltiende fordret, at Bønderne overlod Købmanden deres Varer til den Pris, han selv fastsatte, og at de gjorde deres Indkøb i hans Butik og hans Tømmergaard.

Ogsaa den Gang bølgede der ude paa Gaderne en støjende, snakkende, kævlende og spyttende Strøm af indtil titusinde Landboere, der paa denne Dag uhindret tog Byen i Besiddelse som deres retmæssige Ejendom. Især paa de saakaldte „Frilørdage“,

de nærmeste Lørdage efter tilendebragt Høst, naar alt, hvad der i Sommerens Løb havde kunnet føre et Mejerede eller en Rive, strømmede hertil med Høstlønnen i Lommen, var Tilstrømningen overvældende. Hvor tydeligt jeg endnu ser det hele Røre for mig! Lige oppe fra Gaderne under „nordre Bakke“, hvor Kvæget samledes, og ned til Fredrikspladsen med dens Honningkagetelte, Karuseller, Menneskeædere og Lirekassemænd var Byen forvandlet til en broget Markedsplads. Her saaes gamle Mænd i Fløjls Knæbenklæder og lange, hvide Uldhoser, med Spændesko, høje Uldhatter og korte Vadmeststrøjer besat med store Sølvknapper. Kvinderne bar næsten alle Hovedet indbundet i et stramtsluttende Klæde af mørkt Stof, der var knyttet over Issen; kun enkelte af de unge Piger havde allerede den Gang brudt med Overleveringen og anbragt smaa, giftigt farvede Blomsterhatter over deres glatkæmmede Haar og fregnede Ansigter.

Henad Fortovets Fliserække kom en lille, bebrillet Mand i lyse Permissioner og med en sølvknappet Lapsestok under Armen. Hans Holdning var saa overlegen, hans Mine saa bister, at de tunge Bønderkroppe uvilkaarligt veg til Side for ham og med opspærret Mund blev ved at stirre efter ham, som var det selve „Bettefanden“, der gik dem forbi.

Adjunkt Hammer — thi ham var det — var altid om Lørdagen i sit ondeste Lune. Før sin Forlovelse havde han saa vidt muligt holdt sig hjemme paa denne Dag og fordybet sig i Udarbejdelsen af sin store Bog om Livius, dette Værk, der — som han en Gang skulde have ytret — „vilde gøre hans Navn til Europas Ejendom“. Men saa fuldstændigt havde Kærligheden omskabt dette Slobrokmenneske, at end ikke hans kære latinske Leksikon længer formaaede at fængsle ham. Bedst som han sad med Haanden under Kinden og Pegefingren paa den lærde Bogs tættrykte Side, hensank han som en Skoledreng i kødelige Drømmerier. Saaledes ogsaa idag. Skønt han vidste, at ogsaa hans Svigerfaders Hus var oversvømmet af Folk, og at Eleonora var fuldt optaget af at beværte det foragtelige „Bønderkvæg“, havde det ikke været ham muligt at bekæmpe sin Længsel efter hendes friske, røde Mund.

Han drejede ned imod Vestregrave og sneg sig ind i Svigerfaderens lille Have, hvorfra man havde Udsigt til Bagsiden af Stuehuset; og trods Spektaklet derinde fra hørte han straks sin Forlovedes Stemme gennem de aabentstaaende Køkkenvinduer paa første Sal.

„Pst! Pst!“ kaldte han og strakte sig paa Tærne som en forelsket Hankat.

Men ingen svarede.

„Pst! Pst!“ mjavede han igen med det samme Resultat.

Da fik han Øje paa en tyk, tolvaars Dreng, der fra en Sidegyde kiggede ind gennem Tremmerne i Havelaagen. Uden at ane, at samme Dreng havde forfulgt ham gennem Gaderne for at belure hans Færd, kaldte han ham til sig, klappede ham paa Kinden med sin klamme Haand og bad ham om at gaa op i Køkkenet og sige til Frøken Ankersen, at hendes Forlovede ventede nede i Haven og ønskede at tale med hende.

Men Drengen kom tilbage med den Besked, at Eleonora ikke havde Tid; Huset var fuldt af Gæster, og hun havde ikke et Øjeblik at afse.

„Hvadbehager!“ svarede Adjunkten i et Raseri, der gjorde Ansigtet med dets tre store Kødvorter ganske blodrødt. „Vil du gaa op igen og sige, at det er ganske nødvendigt, at jeg faar talt med hende, og at hun maa komme straks . . . Hører du: *straks!*“

Drengen tilkastede Adjunkten et saa hadefuldt Blik, som havde han haft mest Lyst til at hugge Øjnene ud paa ham. Men Hr. Hammer var hans Lærer, og han adlød.

Lidt efter styrtede Eleonora ned ad Køkkentrappen i stort Smækkeforklæde og med Kjoleærmerne smøget op over de buttede Haandled.

„Jeg har virkelig ikke Tid,“ begyndte hun; . . . men ved at se Adjunktens ophidsede Ansigt holdt hun forskrækket inde og begyndte stammende at undskylde sig. Der havde virkelig været saa mange Folk . . . han maatte ikke være vred . . . det havde ikke været hende muligt at komme ned . . .

Synet af den Elskede formildede Hr. Hammers oprørte Sind. Uden at høre paa hendes Selvforsvar stak han sin Arm ind un-

der hendes og trak hende med sig ind i det lukkede Lysthus i Hjørnet af Haven.

Men helt lukket var Lysthuset ikke. Den tykke Dreng, der med mørk Mine og knyttet Haand var bleven staaende henne ved den lille Laage ud til Sidegyden, kunde herfra se, hvorledes Adjunkten tog Eleonora paa sit Skød og nærmede sin skægløse, gummibløde Mund til hendes Ansigt. Mens Taarer traadte ham i Øjnene, saa han paa, hvordan den ulykkelige unge Pige blev blegere og blegere, mens den lille Menneskeorm tavst og forslugent mattede sig med Kys paa hendes Kinder, Mund og dejlige, hvide Hals.

— — — Ude omkring i Byen steg Spektaklet jævnt i Løbet af Dagen, indtil det hen paa Eftermiddagen udartede til et fuldkomment Orgie. Lange Rækker af brændevinsstinkende Karle, Arm i Arm med blussende Piger i rødbrune, blaa og olivengrønne Hvergarmskjoler, drog vrælende og syngende gennem Gaderne, som de ganske spærrede fra Fortov til Fortov. Overalt var man Vidne til de uhyggeligste Optrin af Folk, der paa denne Dag havde taget Erstatning for maaske et helt Aars ensomme og trælbundne Liv ude i en eller anden fjærn og trist Afkrog ved Havet . . . Folk, der laa døddrukne og rallede midt i Rendestenen; gamle, hvidhaarede Bønder, der skrigende, med stive Øjne og Fraade om Munden tumlede fra Husmur til Husmur eller vaklende paa Vognens Agebrædt — lod de balstyrige Heste styrte med slappe Liner ud ad de samme Veje, hvor de om Morgen var rullet adstadigt ind. Især paa Fredrikspladsen, omkring Karusellerne, Lirekasserne, Beværtnings- og Menneskeæderteltene, var Spektaklet øredøvende; og i den næsten uigennemtrængelige Menneskemasse sneg Byens Dreng sig tavse og grinende omkring og drev allehaande Spilopper, kneb Bønderpigerne i Bagen eller syede i Smug Piger og Karle sammen, saa de ikke kunde komme fra hinanden. Pigernes Hvin og de drukne Karles Banden, Lirekassetoner og Telt-Udraabernes hæse Stemmer blendedes til en sand Helvedeskoncert.

Endnu sent paa Aftenen kunde man høre Vognene buldre gennem Gaderne med larmende Bønder og forskræmte Heste.

Først henimod Midnatstid faldt Byen til Ro. Købmandsgaardenes tunge Porte lukkedes; og mens Vægterens enstonende Sang hørtes fra det mørke Stræde, tømte Købmændene deres Butiksskuffers rige Skat af Sølvdalere ned i rummelige Lærredsposer, som de tog med sig ind i Sovekammeret og gemte bag Hovedpuden i den store snehvide Himmelseng.

Ogsaa Eleonora var gaaet ind i sit Kammer, træt af Dagens Uro. Hun aflaasede sin Dør og rullede Gardinet for Vinduet; thi end ikke denne Aften kunde hun gaa til Hvile uden at have set til sin dyrebare, hemmelige Skat. Hun satte sig ved et nedbrændt Tællelys, støttede Hovedet med sine Hænder og gav sig til at stirre i nogle gulnede Papirer.

Det var den troløse Fætters gamle Breve — alle hans brudte Eder og svegne Løfter. Det var lange, fantastiske Udviklinger om Kærligheden, den store Verdensaand og Urdybets Gaader, afbrudte af Vers i Tidens følelsesfulde Stil. Uden mindste Bitterhed og stadig lige dybt grebet af de mange blomstrende og kærlighedsfulde Ord gennemlæste hun andægtigt alt, især Digtene, skønt hun kunde dem udenad Linje for Linje.

Solen synker over Byen,
Uvejrstrødt i Vesten brænder,
Dagen dør, — med Gyldenskyen
Bud og Hilsen jeg dig sender.

Sidder du i Skumringsdrømme?
Hører du, hvor Vinden sukker?
Se — det er mit Hjertes ømme
Vemod, som din Rude dugger.

Kommer Storm iaften silde,
vækker dig af dybe Tanker,
husk — det er mit Hjertes vilde
Længsel, der paa Porten banker.

Slumrer du i hvide Klæder,
hører Regn paa Ruden strømme,
tænk: det er din Ven, der græder, —
send mig da et Kys i Drømme!

Stille lukkede hun Brevet sammen og tog fat paa det næste. Hun græd, — det vil sige, hendes himmelblaa Øjne stod fulde af store Taarer, hvoraf nu og da een rullede ned ad hendes runde Kind. Anden Slags Graad kendte hendes Hjærte den Gang endnu ikke.

Du spørger, hvorfor ej jeg skrev,
om jeg har glemt „min Due“,
om ej jeg fik dit sidste Brev
og Blomsten til min Stue.

Hvad skal jeg svare? Ordet kan
ej rumme Takkens Varme.
Ak — hvorfor ligger Hav og Land
imellem vore Arme?

Du veed, du er mig alt paa Jord,
mit sidste og mit første;
men siig — hvad hjælper skrevne Ord,
naar vore Læber tørste?

O siig, hvad Trøst er Blæk og Pen
i Nattens Timer sorte
for den, som har sin Hjærtensven
saa lange Mile borte?

Tys! Midnatsklokken hører jeg
fra Kirketaarnet runge.
Siig — er det dig, som kalder mig
med Klokkemalmets Tunge?

Se, — sadlet staar vor Drømmehest!
Kom, Elskte! Lad os sove!
Nu ride vi til Bryllupsfest
i store, stille Skove.

Ved det sidste Vers piblede Taarerne rigeligere ud af hendes smukke Øjne, og hun bøjede sig ned mod sin Kjolelomme og pudsede Næsen i en udhængende Snip af sit Lommetørklæde.

— — —

For Pokker! Sidder jeg ikke her og drømmer med Pennen i Haanden! — Jeg er gal!

To Timer senere.

Endnu intet Resultat. De Folk, jeg har turdet antaste og udspørge — Havnedragerne, Bybudene, Jomfruen inde hos Konditoren o. lign. — veed ingenting; og til dem, der rimeligvis kunde give Besked, har jeg ikke Mod til at henvende mig. Hvilket Paaskud skulde jeg vel ogsaa give for at paatrænge mig vildfremmede Mennesker i et saadant Anliggende?

Jeg føler mig mere og mere urolig og nedstemt. Det nytter ikke, at jeg ler af mig selv og søger at spotte over det taabelige i denne genopvakte Lidenskab for en forlængst afdød . . . i denne skinsyge Jagt efter en Skygge, et Genfærd eller — hvem veed? — maaske et blot og bart Fantom. Ja, for jeg begynder at nages af Tvivl. Jeg spørger mig selv, om ikke min Fantasi er løben løbsk med mig. Er virkelig de Begivenheder, som jeg mener genopvakte af en trofast bevarende Erindring, en Række i sin Tid fuldbyrdede Kendsgerninger, eller er det alt, lige til Adjunkt Hammer og Eleonora Ankersens Forlovelse, bare en Slags Erin-drings-Hallucinationer, udsprungne af min mindeberuste Hjerne? Snak! . . . Og dog! Hvormeget er Sandhed, hvormeget Indbildning? Jeg raster ikke, før jeg veed det!

Ritmester v. Møhrhof

Tre Timer senere. Aften.

Da jeg i Eftermiddag spaserede nede omkring Havnen, fik jeg her Øje paa en sværtbygget, ældre Herre med Sølvbriller og graa Bakkenbarter, i hvem jeg genkendte en af mine gamle Lærere og Adjunkt Hammers Medlærere . . . en Mand, hvem jeg huskede som en ualmindelig paapasselig Iagttager, egentlig lidt af en Lurer, der ogsaa i sin Tid havde været frygtet paa Grund af sit fortrolige Indblik i alle Byens private og offentlige Forhold. Det foer mig gennem Hovedet, at her havde jeg netop fundet den Mand, jeg søgte. Hos ham vilde jeg sikkert kunne faa de paalidelige, nøjagtige og udtømmende Oplysninger, jeg tørstede efter.

Med en rask Beslutning gik jeg hen til ham og forestillede mig. Han optog min Tilnærmelse ret venligt, ytrede, at han dunkelt erindrede mig fra Skolen, o. s. v., og efter at vi saaledes havde udvekslet nogle almindelige Talemaader, fulgtes vi ned ad Gaden.

Af sig selv gled vor Samtale hen paa Fortiden. I den belærende Tone, som Skolemænd aldrig formaar helt at aflægge overfor deres gamle Elever, om ogsaa disse selv er begyndt at faa graa Haar i Livets Strid, talte han til mig om Nutiden og dens Ungdom og hævdede naturligvis den gamle Tid paa den nuværendes Bekostning. Jeg lod ham snakke. Forsigtig førte jeg lidt efter lidt Talen hen paa Eleonora Ankersen, og jeg fornå snart, at han virkelig havde hele hendes Historie nærværende i

Hukommelsen og vidste Besked om den indtil dens mindste Enkeltheder.

Da jeg saae, at han gik og tyggede paa en halvt udgaaet Cigarstump, bød jeg ham i stor Ærbødighed mit Futteral, hvorover han synligt studsede. Jeg kunde se paa ham, at han fandt det lidt for voksent af mig at holde Futteral. Dog tog han en Cigar, og i en halv Timestid gik vi frem og tilbage langs Havnebolværket.

Hvad han her fortalte mig om Eleonora Ankersens sidste Dage, vil jeg nu søge at sammenføje med mine egne, spredte Erindringer, idet jeg atter her drister mig til at udfylde ved Fantasiens Hjælp, hvad der endnu mangler i det fuldstændige Billede, som det er mig en Trang at fremstille og bevare af min Barnheds Elskede og hendes tragiske Endeligt.

Det var — efter min gamle Lærers Sigende — til en Dag i Oktober, at Brylluppet var berammet. Købmand Ankersen, som var stolt af at have faaet en saa lærd Svigersøn, der talte Græsk og Latin lige saa flydende som sit Modersmaal, havde længe i Forvejen gjort store Forberedelser og navnlig forsynet sin Vinkælder saa rigeligt, som om det var hans Hensigt at drukne hele Bryllupsselskabet i en Syndflod af „Skyllevand“.

Adjunkt Hammer og Eleonora saaes hver Dag i Skumrings-timen at spasere Arm i Arm gennem Gaderne ud til det offentlige Lystanlæg østen for Byen — *han* som sædvanligt med Næsen højt oppe under Hatteskyggen og Stokken under Armen, *hun* med Blikket forsagt mod Jorden og med falmede Roser paa Kinderne. Det paastodes af Folk, der var gaaet Kæresteparret forbi og havde opsnappet nogle Ord af Adjunktens Tale, at den opblæste Pedant benyttede disse Spasereture til for sin vordende Hustru at udvikle Betydningen af sit Skrift om „Cicero og den romerske Veltalenhedskunst“. Særlig blandt Byens Ungdom blev Eleonora inderlig beklaget.

Saa var det en Dag i Midten af September, da de to Forlovede gik deres sædvanlige Aftentur i „Tøjhushaven“, at *det* hændte, der skulde blive saa skæbnesvangert. Adjunkt Hammer foretrak bestandig de skjulteste og mørkeste Stier, fordi han *der*

mere ugenert kunde hengive sig til forberedende Øvelser i Nydelsen af de ægteskabelige Glæder. Men heller ikke herinde forblev de denne Aften ganske uforstyrrede. Midt under en erotisk Situation foer de begge sammen ved at høre Skridt bag ved sig, — og Adjunkten begyndte atter med megen Lærdom at tale om Cicero og den romerske Veltalenhedskunst.

„Got Aften“, lød det Øjeblik efter med holstensk Akcent ved Siden af dem.

Det var v. Mohrhof.

Synet af denne Damernes Helt, hvis lyseblaa Felthue sad forsorent ned over det ene Øre, og som i det hele syntes at befinde sig i den oprømte Stemning, hvori han gerne forlod Klubben, fremkaldte paa den tilkommende Ægtemand samme Virkning som en kalkunsk Hane paa en Gase. Han akkurat gengældte Ritmesterens militære Hilsen og trak uvilkaarligt Eleonora beskyttende ind til sig.

Med en lille overgiven Latter besvarede Ritmesteren hans Uhøflighed og slog uanfægtet Følge med dem gennem den halvmørke Gang, hvor hans lange Ryttersabel slæbte larmende efter ham i Gruset. Idet hans smaa, mørke og fyrige Øjne søgte at fange Eleonoras Blik, holdt han sin højre, blottede Haand ud i Luften og snoede hurtigt den hvide Handske frem og tilbage omkring sin oprejste Pegefinger, alt mens han i en nærgaaende Tone talte om det smukke Vejr, der ret maatte egne sig for et Par Forlovede til at sværme i. Guds Død, — sagde han — hvor det maatte være dejligt at have sig en Hjærtenskær. Desværre! Selv var han ikke forlovet, men han bad hver Aften til Vorherre, at han snart maatte blive det. — Og efter at have kastet sin Handske lidt i Vejret og grebet den igen, trykkede han den til sit Hjærte og citerede:

„Alferdens Guld jaj gifer daj,
naar blot du lidt fil elske maj.“

„Eleonora!“ sagde Adjunkten. „Vi sætter os her paa denne Bænk. — Vi beklager, Hr. Ritmester, ikke længer at kunne nyde Deres Selskab!“

Men den overmodige Officer lod sig ikke afvise. Smilende slog han Hælene sammen, saa de lange Sporer klirrede, og idet han samtidigt kavalermæssigt løftede Haanden op til Huen for Eleonora — hvem han hele Tiden titulerede „min Naadige“ — udbad han sig Tilladelse til at gøre „det ærede Herskab“ Selskab. Og uden at vente paa noget Svar tog han Plads paa Bænken ved Siden af den unge Pige — dog i høflig Afstand fra hende — og fortsatte sin Passiar. Han spurgte til det ærede Herskabs Befindende og lykønskede Adjunkten til det forestaaende Bryllup, som „maatte være ytterst angenemt at hafe i Utsigt“.

Adjunkt Hammer svarede blot med en snerrende Strubelyd, der røbede hans indædte Raseri. Eleonora end ikke aabnede Munden. Hun sad og saae ned i sit Skød, men hele hendes Legeme skælvede af Angst.

De havde da heller ikke siddet længe, før hun mærkede, hvordan Ritmesteren i Talens Løb sagte nærmede sig hende; . . . og pludselig tog han hende om den Haand, som hun uforsigtig havde ladet hvile ved Siden af sig paa Bænkens Tremmeværk, og holdt den fast. Hun kvalte et Skrig. Det var efterhaanden bleven næsten mørkt under Træerne, hvor de sad; og Adjunkten, der — for ret at vise sin Ringeagt for den paatrængende Soldat — stadig vendte Ansigtet til den anden Side, saae ingenting. Selv turde hun ikke røre sig. Hun vidste, at om hendes Kæreste opdagede Ritmesterens Uforskammethed, vilde han i sin Forbitrelse anfælde ham med sin Stok, og det vilde blive til en Skandale, som aldrig vilde glemmes.

I sin fortvivlede Hjælpeløshed maatte hun da i flere Minutter sidde rolig og lade sig kærtegne af den dristige Officer, der — paa samme Tid som han holdt hendes Haand fangen — blidt lod sine varme, bløde Fingre glide frem og tilbage henover den og opover hendes nøgne Haandled ovenover Handsken. Samtidigt sad Adjunkten paa hendes anden Side og klappede beroligende hendes anden Haand med sin kolde og klamme Lab.

Da foer det atter igennem hende. Hun havde følt Ritmesterens Haand gøre en Bevægelse hen imod hendes Barm.

„Hvad er der, min Pige?“ spurgte Adjunkten, der havde mærket et Ryk i sin Arm.

„Lad os gaa,“ fik hun med Besvær presset frem og rejste sig i det samme med en heftig Bevægelse for at rive sin Haand til sig. Men forinden havde v. Mohrhof faaet Lejlighed til at putte en lille Billet ind bag hendes Sommerkjoles brede Livbaand — lige under det Sted, hvor Hjærtet hamrede, som om det vilde bryde sig Vej gennem hendes Side.

Ogsaa Ritmesteren rejste sig nu og tog en udsøgt høflig Afsked.

Paa Hjemvejen mælte Eleonora ikke et Ord, Brevet brændte hende under Bæltet som en Ildglød.

„Hvad er der i Vejen med dig?“ spurgte Adjunkten og betragtede hende med et mistænksomt Blik.

Hun foregav et Ildebefindende, og saasnart de naaede hjem, skyndte hun sig ind i sit Kammer. Med rystende Haand rev hun Brevet ud og kastede det ulæst i Kakkellovnen og tændte Ild i det.

Om Natten kunde hun ikke sove, men laa og græd af Fortvivelse over, hvad der var sket. Hvormed havde hun dog forbrudt sig, at man turde byde hende en saadan Fornærmelse? Hvad havde hun dog gjort, at man ikke kunde lade hende i Fred? . . . For første Gang rejste der sig i hendes forpinte Hjærte noget som en Anklage mod den troløse Fætter. Hun laa og hviskede ned i den taarevædede Pude: „Aa, Erik! Erik! — Hvorfor kom du ikke tilbage!“

Den næste Dag ved Middagstid modtog hun med Posten en længere, snildt affattet Skrivelse fra Ritmester v. Mohrhof.

Han skrev, at han — efter den Tilnærmelse, hun Aftenen i Forvejen havde tilladt ham — ikke havde Ret til at tvivle om, at de endelig var kommen til Forstaaelse med hinanden. At han elskede hende med glødende Lidenskab, havde forhaabentlig hans lille Billet allerede sagt hende. Han ventede nu en Meddelelse fra hende om, hvor og hvornaar de kunde mødes for at træffe Aftale om Fremtiden; men skulde han — imod Forventning — ikke høre nærmere fra hende i Løbet af Dagen, vilde han til-lade sig at indfinde sig i hendes Bolig Klokken seks præcis for at anholde Faderen om hendes Haand.

Da Eleonora havde sluttet Læsningen, sank hun ned paa en Stol og blev siddende der med Ansigtet skjult i sine Hænder uden at røre sig. Brevets skamløse Tone — Truslen om at udstrække Forfølgelsen til hendes eget Hjem — Udsigten til at vanæres nu tre Uger før sit Bryllup . . . det var mere, end den stakkels Pige kunde bære.

Den første bevidste Tanke, der opstod hos hende, var den at opsøge Dorothea Nielsen, betro hende hele Forholdet og bønfalde hende om et Raad. Thea var hendes bedste Veninde, — den eneste, til hvem hun havde fuld Tillid. Thea maatte hjælpe! — Thea maatte give hende et Raad! Ellers var hun fortabt!

Hun tog sit Tøj paa; men hun var kommen saadan til at skælve, at hun næppe kunde knappe en Knap eller binde et Baand. Kuldegysning paa Kuldegysning gennemfoer hendes Legeme, som om hun stod nøgen under aaben Himmel. Da hun gik gennem Gaderne, syntes hun, at alle Folk vendte sig om efter hende. „Skulde de allerede have faaet noget at vide!“ tænkte hun, og det var, som om Stenbroen sank dybere og dybere ned under hendes Fødder.

Thea var ikke hjemme. Tjenestepigen, der lukkede op, forklarede, at hun netop var gaaet ud og ikke kunde ventes hjem for det første.

„Ja, vil De saa være saa god at hilse,“ sagde Eleonora med sit vante, venlige Smil, skønt det sortnede for hendes Øjne. Som en beruset vaklede hun ned ad Trapperne, idet hun med Haanden støttede sig til Væggen. Nu vidste hun ikke sit arme Raad.

Da hun naaede ned til Indgangsdøren, hørte hun Raadhusuret lige overfor slaa tre. Hun standsede. „Tre,“ sagde hun ganske højt. — Inden tre Timer maatte hun have Hjælp! Inden tre Timer maatte hun træffe Thea! Ellers var det ude med hende!

„God Dag, min Naadige!“ lød det i det samme ved Siden af hende.

Det var v. Mohrhof. Han holdt tre Fingre op til Huen og fortalte, at han havde set hende gaa over Torvet og tilladt sig at oppebie hendes Ankomst, da han meget ønskede at tale med hende.

„Tør jeg letsage Dem lidt herind i de smø Gater? . . . Vi har vel lidt at tale om?“

Uden at mæle et Ord fulgte Eleonora Opfordringen. Med bøjet Hoved gik hun med ham ind i de smaa, mørke, mennesketomme Gyder og Krinkelgange, der krummede sig bag Byens gamle Raadhus. Hun havde fattet en Beslutning. Hun vilde i sin Nød tale ligefrem til sin Forfølger . . . vilde bede, ja trygle ham om at lade hende i Fred og ikke gøre hende ulykkelig.

Ritmesteren trykkede sig tæt op til hende og hviskede hende bagfra i Øret:

„Hvor De ser søt ut idag! Men saa blek — saa blek, min Naadige! Er De ikke glad? . . . De har faaet mit Bref, ikke sandt? — — Men Guds Dødt . . . jaj har en stor Synd paa min Samvittighet, som jaj mo bekende Dem. Jaj var altfor likkelig ved at vide, at De elskede maj . . . ok saa kom jaj i Morges for Skade at fortælle det til et Par af mine Kammerater. — Det er skrækkeligt!“

„Hvad har De sagt?“ — skreg Eleonora og standsede.

„At vi var forlofede . . . Ja, nu blifer De vredt paa maj, ok jaj har det fortjent! Men jaj kunde ikke gøre for det! Jaj var altfor likkelig!“

„Men jeg er jo forlovet med Adjunkt Hammer!“ vedblev hun i Fortvivlelsens Desperation.

„Min søte Frøken! De kan dok ikke være forlofet med to paa eet Gang. De kan dok ikke være forlofet med den ene og late Dem karessere af den andre. Har jaj ikke Ret? . . . Herre Jesus, Frøken! Hvad er der i Vejen? De falder jo!“

Eleonora var virkelig begyndt at vakle; det saae ud, som om hun skulde segne om. Men Ritmesterens Raab vakte hende. Og pludselig gav hun sig til at løbe.

„Men, min Naadige! . . . saa hør maj dok,“ sagde han og vilde følge hende.

Men da vendte hun sig lynsnart om imod ham og hævede begge Armene over Hovedet ligesom til Forsvar. Med et vildt fortrukket Ansigt udstødte hun et højt Skrig — en Vanvittigs skingrende Rædselsskrig — der fik Forfølgeren til at standse.

Før han var kommen sig af sin Forbavselse, var hun forsvunden. — Han saa sig slukøret om. Gud ske Lov! Der var Ingen, der havde set dem.

. . . Paa Slaget seks indfandt Adjunkt Hammer sig i den brune Gaard ved Vestregrave for at afhente sin Kæreste til den sædvanlige Aftenspaseretur. Da han ikke fandt hende hjemme, blev han i høj Grad opbragt; thi for denne levende Timeviser var *det* ikke at passe Klokkeslettet en Dødssynd, for hvilken der ikke fandtes Tilgivelse. Han begyndte at gaa op og ned ad Gulvet i Dagligstuen og saa hvert andet Minut snerrende paa sit Kronometer.

Men Klokken blev halv syv, og Klokken blev syv . . . og oppe paa Hjørnepiedestalen nynnede det gamle Sangværksur saa besynderlig melankolsk sin lille Vise: „Ach, du lieber Augustin, alles ist weg! — weg! — weg!“

Nu viste ogsaa Svigerfaderen sig i Stuen og blev højlig forundret over ikke at finde Aftensbordet dækket. Det var aldrig nogensinde før hændet, at hans Datter havde forglemt sine huslige Pligter, og hun plejede altid at sende Besked hjem, saasnart hun forblev hos sine Bekendte udover Spisetiderne.

Da Klokken var bleven otte, uden at hun var kommen, skikkede den bekymrede Fader et Bud til alle Datterens Veninder for at forhøre sig om hende. Men Budet kom tilbage uden Oplysninger. Kun fra den skadefro Thea Nielsen blev der bragt den Besked, at Eleonora havde været hos dem Klokken tre og da set saa bleg og daarlig ud, at Pigen, der havde lukket op for hende, var bleven ganske forskrækket.

Da blev den gamle Bondekøbmand for Alvor urolig. Han forestillede sig alle mulige Ulykker, der kunde have ramt hans Datter. Han tænkte sig, at hun laa syg og hjælpeløs i en Port eller i en af de store Tømmergaarde, hvorigennem der var Passage fra Gaderne; og da der atter var forløbet en Time i forgyvesVenten, greb han i sin Skræk til et højst usædvanligt Middel.

. . . Med hvilket bævende Liv staar ikke hele denne Aften nu for min Erindring! Det var stille og stjerneklart . . . ret en fredelig Septembraften. Rundt om paa Gadehjørnerne lyste Lygterne

med et døsigt Skær; i de snævre Gyder og Stræder var der ganske mørkt. Bag de fleste Vinduer var Lysene allerede slukkede, Beboerne var gaaet til Ro. Der hørtes ingen anden Lyd over hele Byen end Taarnvægternes Raab og nu og da et ynkeligt Hyl af Tømmergaardenes løsslupne Hunde.

Klokken kunde vel være lidt over ni. Jeg var nylig kommen hjem fra en Kammerat og befandt mig ene med min gamle, vattersotige Faster, der sad i sin Armstol henne ved Kakkellovnen og drak den Kop dampende Kaffe med Kandissukker til, uden hvilken ingen indfødt Randerskvinde kunde finde Nattero. Min Fader var gaaet hen i den nyoprettede Haandværkerforening, i hvilken han som Byens største Skomager beklædte Posten som Formand.

Jeg sad med Pegefingerenderne stoppet ind i Ørene og læste i en gammel Almanak, og saa stille var der i hele Huset, at man kunde høre Dødningsurene tikke inde i Møblerne.

„Ludvig!“ sagde pludselig min Faster. „Hvad er det, jeg kan høre?“

„Kan Faster høre noget?“ spurgte jeg og tog Fingrene ud af Ørene. I det samme sprang jeg op. „Bytrommen!“ raabte jeg. „Der er Brand!“

I et Nu var jeg henne ved Vinduet og fik det aabnet. Rundt om i Husene var der kommet Lys, og natteklædte Skikkelser strakte sig ud af Vinduerne, raabte til hinanden over Gaden og saae op mod Himlen for at opdage Lysskæret fra den formodede Ildløs. Vor Genbo, Ligkistesnedkeren, stak sit store Skaldehoved ud og brølte som en Tyr: „Hvor er Ilden?“

I det samme drejede Trommemanden omkring Hjørnet af vor Gade; men før vi kunde opfange, hvad hans kællingeagtige Stemme raabte, fik vi af en forbiilende Mand at vide, at det var Købmand Ankersens Datter, der var bleven borte fra Hjemmet og formentes at ligge i syg og hjælpeløs Tilstand et eller andet Sted i Byen.

Ikke saa saare havde jeg hørt dette frygtelige Budskab, før jeg foer ud af Stuen, ned ad Trappen og ud i Byen. Aldeles forvildet — med bart Hoved og i Filtsko — løb jeg omkring i Ga-

derne, hvor Folk overalt var kommen til Vinduerne og raabte og spurgte.

Den næste Morgen blev Eleonoras Lig fisket op af Gudenaaen et Stykke nedenfor Havnen. I lang Tid troede man, at der forelaa et simpelt Ulykkestilfælde, og Sorgen i Byen var almindelig. Den gamle Fader var utrøstelig. Derimod rettede Adjunkt Hammer sig forholdsvis hurtigt efter det tunge Slag, idet hans Afhandling netop i de samme Dage blev særdeles rosende omtalt i et tysk Fagtidsskrift.

Først flere Aar efter betroede Ritmester v. Mohrhof i et lystigt Øjeblik en Kammerat sit Eventyr med den gyldenlokkede Borgerpige . . . og ad denne Vej sivede efterhaanden en Mistanke og tilsidst den fulde Sandhed ud imellem Byens Folk.

Afsked

Søndag Morgen.

Jeg forlader om et Øjeblik Byen.

Jeg har ikke kunnet sige den Farvel uden at have besøgt det eneste Sted, hvor et Spor af min Barndoms Elskede virkelig endnu findes, — Kirkegaarden. Ganske tidligt i Morges, mens hele Byen endnu sov trygt under Engenes tunge Taagedyne, sneg jeg mig ned ad Hoteltrappen og ud til de Dødes Have. Idet jeg sagte aabnede den store Gitterport derude, frembragte dens rustne Hængsler en Lyd, der fik mig til at gyse let. Det lød i mine Øren som et Signal . . . et Varsko-Raab til et eller andet forsinket Genfærd derinde i Taagen over Gravene.

Efter nogen Leden fandt jeg Eleonoras Gravsted i et fredeligt Hjørne af Kirkegaarden, indenfor en indhegnet Plads, hvor ogsaa hendes gamle Fader havde fundet Hvile. Paa den halvt forvitrede Marmorplade, der dækkede Graven, stod i knap længer læselige Bogstaver hendes fulde Navn — Anna Eleonora Ankersen — Fødsels- og Dødsaaret samt Ordene: „Herre, forbarm dig!“

Jeg satte mig paa en lille Træbænk, der fandtes indenfor Indhegningen, og faldt hen i Tanker.

Alle de sidste Dages vekslende Stemninger, al min genopstandne Lidenskabs hvileløse Uro fik paany mit Hjærte til at banke. Vemodig kom jeg til at tænke paa, hvorledes jeg for ikke mere end fire Dage siden var kommen til Byen opfyldt af Haabet om her at genfinde Barndommens tabte Fred og lyse Paradislykke.

Ak nej, Livet giver saavist ikke det en Gang tabte tilbage, og hvad man finder, er i det højeste en Belæring, der gør sørgmodig.

„Byg ej Bro til Evigheden,
falskt er hvert et jordisk Eden,
først i Graven faar du Fred.“

Jeg har virkelig ved disse Dages Fortabelse i Fortiden høstet en Erfaring. Dette Mindernes Mareridt, hvorunder jeg har stønnet, har givet mig ligesom en Forsmag paa Alderdommen. Jeg veed nu, hvordan det er at blive gammel, at maatte vandre Livets afmægtige Krebsegang tilbage mod Evigheden. Saa bittert maa det altsaa føles i de Aar, hvori „Sindet forynges under de graaende Haar“ og Hjærtet, frigjort for Ungdommens Selviskhed og forfængelige Higen, atter aabner sig til fuld og varm og uegennyttig Hengivelse, — da at maatte flygte ind i Forgangenhedens Genfærdsverden for der at stille sin Kærlighedstrang hos Skyggerne.

Der gaar en Kuldegysning igennem mig. Jeg overfaldes med eet af en brændende Utaalmodighed efter at komme bort. Hvorfor sidder jeg her? Hvad vil jeg allerede mellem Skyggerne? Tiden er jo endnu ikke udrunden! Lad de døde være døde, det glemte være glemt. I Jorden med alle Spøgelser!

Afsted!

NATTEVAGT

1. UDGAVE: 1894

2. — 1905

3. — 1912

SAMT I FORTÆLLINGER: 1899

OG I ANDEN UDGAVE AF FORTÆLLINGER: 1903

SJETTE UDGAVE

HERMED TRYKT I ALT I 41.500 EKSEMPLARER

Op ad den stejle Gade *Via Tritone* i Rom kom en solklar Morgen i Begyndelsen af December en høj, kraftigt bygget Mand med begge Hænderne dybt begravede i Lommerne paa en blaa Pjækkert. Det var den meget omstridte, for ikke at sige berygtede, danske Kunstner Jørgen Hallager, almindeligt kaldet den „røde“ Hallager, dels paa Grund af sit Haars og Skægs Farve, fornemmelig dog, fordi han betragtedes som Føreren for en Kres af unge, radikale Malere — den saakaldte „Klump“ — der i den sidste halve Snes Aar havde opskræmt det danske Publikum og vakt et stigende Røre ved en udæskende Virkelighedskunst.

Da han naaede op til den højtliggende Barberini-Plads, i hvis Midte Berninis kæmpemæssige Bronze-Triton puster sin fine, sølvklare Vandsøjle op mod Himmelblaaet, standsede han et Øjeblik og saae sig raadvild omkring. Derpaa skraaede han over Torvet i Retning af *Via Purificatione*.

Han var endnu en „ny Mand“ i Rom. Først for to Dage siden var han kommen hertil for at holde Bryllup med den smukke Ursula Branth, eneste Barn af Etatsraaden Branth, den bekendte Kunstliebhaber, en af den københavnske Konservatismes Bedstemænd, ja efter en udbredt Mening selve Ministeriets fortrolige Raadgiver angaaende alt, hvad der vedrørte Teater, Literatur og de skønne Kunster.

„Kæltring!“ mumlede Jørgen Hallager regelmæssigt, naar han kom til at tænke paa sin Svigerfader, og samtidig krusedes hans Læbe af et triumferende Smil.

Dagen forud havde Vielsen fundet Sted paa selve Kapitol i Overværelse af Brudens Fader, den danske Konsul og Højesteretsadvokat Hoskjær; tilstede var desuden en af Jørgen Hallagers Venner, den unge Maler Thorkild Drehling, der tilfældigt befandt sig i Rom. Om Aftenen havde hele den skandinaviske Koloni været indbudt af Etatsraaden til en splendid Dinér i et af Roms fornemste Selskabslokaler, der i Dagens Anledning var bleven stilfuldt dekoreret med nordiske Flag, Vaabenskjolde og laurbærkronede Buster af berømte Kunstnere.

Jørgen gik just og brummede fælt ved at tænke paa den Skærmsild, han her havde maattet gennemgaa. Han fortrød inderlig, at han havde været saa tossegod, at give efter for Ursulas Forestillinger og ladet Svigerfaderen faa sin Vilje denne Gang. Men det skulde ogsaa blive den eneste og den sidste! . . . For Resten gad han ikke mere tænke paa det Vrøvl. Nu var det jo overstaet og han var lykkelig!

Trods sine tre og tredive Aar og sin temmelig massive Figur steg han rask op ad Trapperne i den store Hjørneejendom, hvor han boede. I Forbifarten kastede han et bredt dansk „God Morgen, Madam“ ned til den tykke Portnerkone, som var traadt ud fra sit mørke Lukaf og i højeste Forbavselse stirrede efter denne ubegribelige Brudgom, der havde forladt Brudekammeret, før Fanden havde faaet børstet sine Sko.

De Nygiftes lille Lejlighed laa paa femte Sal, helt oppe under Taget. Den morgenlystige Ægtemand kastede sin Hat hen paa Knagerækken i Forstuen og traadte ind i en noget lavloftet men rummelig Dagligstue, der duftede af friske Blomster, og hvor et festligt spillende Sollys strømmede ind gennem to brede Vinduer og Ruderne i en Altandør. Et orientalsk Gulvtæppe, Portierer, hyggelige Gardiner og en stor Gruppe Bladplanter bødede paa Stuens — efter nordiske Fordringer — temmelig spartanske Bohave, mens et Par fantastisk ophængte Draperier, nogle gamle Kobbersager, japanske Vifter og lignende Dekorationsgenstande beskedent stræbte at frembringe Indtrykket af et Kunsterhjem.

„Er Fruen staaet op?“ spurgte Jørgen paa haarrejsende

Italiensk et lille tolvaars Pigebarn, Portnerkonens Datter, der var bleven engageret som Ægteparrets Tjenestepige.

„Den naadige Frue ringede for lidt siden,“ svarede den Lille.
„Den naadige Frue er ved at klæde sig paa . . . Jeg har dækket Tebordet herinde for mit Herskab.“

„Naa, det er godt, du . . . du . . . Hvad var det nu, du hed? Jeg mener . . . hvad er dit Navn . . . hvad kalder man dig?“

„Ah! Annunciata, Herre!“

„Rigtigt! Ja, gaa du saa kun ud i Køkkenet, Nunciate, og bliv derude, til vi kalder paa dig. Forstaar du ikke? Du skal forsvinde . . . Pst, væk! . . . Skrub af!“

Stumpen snappede angst sin Støvekost op fra Gulvet og smøg sig som en Kat ud af Stuen. Jørgen gik hen til Sovekammerdøren og bankede paa.

Et lille Udraab fulgt af ængstelige Protester, lød derinde fra.

„Hallo — Det er jo bare mig,“ lo han. „God Morgen, min Pige! Sovet godt? Ja, det behøver jeg for Resten ikke at spørge om. Du laa i saa tryk Søvn, da jeg stod op, at jeg ikke nænnede at vække dig. Eller var det kanske bare Forstillelse af dig, din lille Luks?“

„Du maa ikke komme herind, Jørgen,“ bønfaaldt atter Stemmen derinde. „Hører du, min Ven?“

„Herregud, vær dog ikke saa forskræmt, Ursula! For Resten veed jeg ikke, hvad du er bange for . . . du har jo laaset Døren, din lille Nar!“

„Men du maa heller ikke staa der! Vær god, Jørgen, — og gaa bort fra Døren.“

„Du er virkelig kuriøs! Ja-ja da! Jeg adlyder! . . . Kan du høre, at jeg gaar rundt i Stuen nu? Jeg ser mig omkring her i vores Hybel; jeg fik jo slet ikke rigtig set paa den i Aftes, Guds Død, hvor den er pragtfuld! Og sikken Masse Blomster! Det er Bryllupsgaver, kan jeg tænke. Har du set, at der hænger Visitkort ved dem? — „A. P. Hoskjær, Højesteretsadvokat.“ Hm! Takker ærbødigst, Hr. Advokat! Sandelig, om jeg nogensinde havde drømt om at faa Æren af Deres Vrøvlevorenheds selvbehagelige Nærværelse ved mit Bryllup! — „Wilhelm Folehave, Forfatter.“

Vel mødt igen, lille Østers! De undskylder, at min Næve i Gaar vægrede sig ved at trykke deres Klov, Hr. Tykhud! Paa Ære, jeg var lige ved at faa hele den kostbare Dinér i den forkerte Hals ved Synet af Deres ideale Spytslikkerfjæs. — — Nej, hør nu, Ursula," afbrød had utaalmodig sig selv og gik atter hen til Sovekammerdøren. „Nu maa du sandelig komme. Teen bliver kold.“

„Ja, nu kommer jeg, Jørgen. Gaa blot bort, . . . saa skal jeg straks komme.“

„Men du er dog virkelig en Nar! Og jeg er endda vis paa, at du for længe siden er paaklædt. Jeg synes, jeg kan høre, at du staar her lige bag Døren.“

„Nu maa du gaa, Jørgen. Hører du?“

„Ja, ja! Jeg er jo nu en Gang Langmodigheden selv! Nu er jeg borte, Ursula! . . . Men det er jo sandt!“ sagde han med eet halvhøjt og greb ned i sin ene Pjækkertlomme. Han havde ganske glemt, at han paa sin Morgenvandring var gaaet ind til en Bager og havde købt en Pose fuld af smaa Tekringler for at have en lille Overraskelse at byde Ursula. Nu gik han hen til det lille runde Bord, der stod dækket foran Bladgruppen, bortflyttede her en stor Blomsterbuket, hvormed Annunciata havde smykket det, og hældte sit halvsmuldrede Indkøb midt ud paa Dugen. Saa krammede han den tomme Pose sammen i Kugleform og smed den af gammel Ungkarlevane hen imod Kaminen.

Mens han var saaledes beskæftiget, var Sovekammerdøren sagte bleven aabnet. En ung Kvinde i hvid, folderig Morgenragt stod derhenne med Haanden hvilende paa Dørgrebet. Idet Jørgen opdagede hende og med aaben Favn gik hen imod hende, løftede hun Armen op for Ansigtet og trykkede sig tættere op imod Dørkarmen.

Jørgen tog hende i sine Arme og drog hende ind til sig.

„Kæreste Ven, vær dog engang lidt fornuftig!“ sagde han og fjernede varsomt den halvblottede Arm fra hendes Øjne. „Men hvad er det? Du har jo grædt!“

Hun gemte sig ved hans Bryst under en fornyet Kamp med Taarerne.

„Nej, veed du hvad, Ursula! Nu bliver du virkelig komisk!“

— Og idet han bøjede sig ned over hende, tilføjede han sagte: „Husker du, hvad du lovede mig i Nat, . . . at du ikke vilde græde mere? Har du allerede glemt det, Ursula?“

„Men jeg græder jo heller ikke,“ svarede hun, idet hun pludselig løsgjorde sig og med Haandbagen strøg sig hastig hen over Øjnene.

I nogle Øjeblikke gik hun tavs omkring i Stuen for at tvinge sine Følelser til Ro. Saa kom hun atter hen til ham og lagde blidt Armene om hans Hals.

„Saa du synes virkelig om vor Lejlighed,“ sagde hun, idet hun smilte gennem sine store, mørke Øjnes Taarer. „Du tror, at du nok kan finde dig til Rette her . . . ikke sandt?“

„Aa jo vist — her er jo helt fortræffeligt! Det er altsaa alt dette, du har haft saa travlt med i den sidste Tid og været saa hemmelighedsfuld med i dine Breve, din lille Narrefas! Ja, jeg tænkte det jo nok!“

„Men du har jo endnu slet ikke set det allerbedste. Kom!“

Hun tog ham ved Haanden og førte ham hen til Døren mellem de to Vinduer og stødte begge dens Fløje op. De traadte ud paa en bred Altan.

De befandt sig her ligesom paa et højt Taarn. Rundt omkring dem bredte sig den evige Stad paa sine syv Høje, malerisk bestraalet af den klare Morgensol. Endnu laa dog alle de lavere liggende Dele af Byen begravet i Tiberflodens hvidgraa Dis; men op i den gyldne Luft hævede sig Mylret af Kirkernes Kuppeler og Taarne som et eneste, tusindtindet Tempel, og fjernt i Vest og Syd, langt ude bag Kampagnens giftigt rygende Øde, tegnede Bjærgenes snebestrøede Toppe sig som et luftigt Drømmesyn mod den dybblaa Himmel.

„Ja hør, du! Det er virkelig ikke ilde!“ sagde Jørgen efter nogle Øjeblikkes tavs Betragtning, hvorunder Ursula med anspændt Opmærksomhed havde iagttaget de skiftende Udtryk i hans Ansigt. „Det maa jeg tilstaa, det er et Panorama, der siger Sparto! . . . Se den Kuppel derhenne! Det maa vel være Sct. Peter. Guds Død, hvor den svulmer! . . . Hør, det er virkelig godt!“

„Ja, ja! Ikke sandt!“ jubele Ursula, idet hun pludselig —

ligesom frigjort for en stor Ængstelse — kastede sig om hans Hals. „Kan du nu forstaa, at jeg ikke kunde udholde at leve i al denne Dejlighed uden at have dig med? Aa, Jørgen, Jørgen . . . du begriber ikke, hvor forfærdeligt jeg har længtes efter dig, hvor ulykkelig jeg har været ved at gaa hernede og tænke paa, at nu sad du deroppe i Storm og Kulde og al vor Grimhed derhjemme! Det var ikke til at udholde!“

„Stille! Stille! Ikke saa eksalteret, Ursula!“ sagde Jørgen og strøg med sine store Hænder kærtegnende ned over hendes mørkebrune Haar, der fra Issens snorlige Skilning laa ganske glat over hele Hovedbunden; kun over Panden rejste det sig i et let Brus, og bagtil var det samlet i en lille Knude dybt i Nakken. Hun var saa meget mindre end han, at hun maatte løfte sig paa Taaspidserne for med Armene at kunne omslynge hans Hals; og hendes hele Skikkelse var saa fin og let, aandede en saa blid og elskelig Ynde, at den gjorde et næsten ængstende Indtryk ved Siden af Ægtemandens firskaarne Person.

„Saa er du altsaa ikke længer vred, Jørgen,“ fortsatte hun, idet hun blev ved at klynge sig til ham uden at agte paa hans Modstand og uden at tænke paa, at Folkene i Genbohusene kunde iagttage dem. „Ja for — tilstaa det kun, du stygge Mand! — du var straks ikke *rigtig* glad over, at jeg lokkede dig herved. Jeg kunde godt mærke det paa dine Breve, min Ven. Har jeg ikke Ret? Du maa gjerne sige det nu, Jørgen; jeg bliver ikke vred. Du syntes, at det var en af mine Flyveideer, som du plejer at sige, . . . ikke sandt? Men nu er du ikke længer ked af det? Vel, Jørgen? . . . Vel?“

„Nej, vist ikke nej! Det har jeg jo sagt dig, min Ven! Men siden du selv nævner det, saa skal jeg villig indrømme, at din uventede Bryllupsinvitation virkelig kom mig noget paatværs. Jeg havde jo nu en Gang indrettet mig paa at slide Vinteren igennem paa min gamle Kvist og sad desaarsag med Hænderne fulde af Arbejder, som det ikke var saa lige en Sag at rive sig løs fra . . . især ikke netop nu! Jeg skal sige dig,“ vedblev han, mens han lempeligt frigjorde sig for Ursulas Arme, „det gaar rent snavs derhjemme for Tiden. Der er over alle Folk kommen en

elendig Slattenhed, der er til at flyve i Flint over. Dersom man ikke i Ny og Næ lader en Bombe springe lige for Næsen af dem, falder Murmeldyrene Gud hjælpe mig rent i Dødsøvn. I Steden for, at vi nu skulde samle al tænkelig Modstandskraft for at værgе de Pjalter af Frihed, vi har tilbage, hører man ikke om andet end de lumpneste Frafald. Og naturligvis gaar vore ærede Pennehelte som sædvanlig i Spidsen, naar det gælder om at bede om godt Vejr og en fed Madpose. De fejge Hunde! . . . Du har vel hørt, at Sahlmann med fuld Musik er gaaet over til Højre og hver Dag skriver i „Dagbladet“.

„Hvilket? . . . Naa! Ja, Sahlmann,“ sagde Ursula adspredt og famlede nervøst ved hans Haand.

„Det kalder jeg et Mesterstykke! Den lyriske Vindsæk! . . . Men for Resten er det jo ikke andet, end hvad man kunde vente sig af den Fyr. Med alle sine byronske Bravader har han dog aldrig været andet end et tre Alen langt Pattebarn. Og saadan er de mere eller mindre allesammen derhjemme. Det er vor Ulykke! Ikke Spor af Rygrad; bare Brusk og retorisk Sprællen og lyrisk Savl —“

„Men du glemmer rent at se paa Udsigten, min Ven,“ afbrød Ursula ham. „Se, hvor Albanerbjærgene lyser derude! Er det ikke et dejligt Syn?“

„Jo, her er kønt . . . rigtig kønt. Men hør nu, Ursula, nu maa vi virkelig have noget i Livet. Jeg er sulten som en Domprovst.“

De gik ind i Stuen og tog Plads ved det dækkede Bord.

Jørgen flækkede og smurte straks to Brød og puttede tilsidst en hel Haandfuld af Tekringlerne ned i sin Kop. Ursula derimod blev hurtig færdig med sit Maaltid. Hun sad tavs tilbage-lænet i en højrygget Armstol og hvilede Hænderne i Skødet paa sin hvide, halvklaare Morgenkjole, der — efter gammel, stilfuld Mode — omsluttede Legemet som et luftigt Gevandt. Med et Blik, der straaledе af Ømhed og Lykke, saae hun ufravendt hen paa Jørgen og nød Synet af hans mandige Appetit. Nu og da, naar han kiggede op fra sin Kop, rakte hun ham smilende sin Haand med et sagte, inderligt: „Min Ven!“

Da Jørgen omsider var bleven færdig med at spise og havde tændt sig en Cigaret, rejste hun sig for at kalde paa Annunciata. Men paa Vejen til Køkkendøren indfangedes hun af Jørgens stærke Arm, der blidt tvang hende til Sæde paa hans Skød. Hun lagde sine Arme om hans Hals; og nu hengik der nogle Minutter i dyb Stilhed, i tyst, erotisk Leg, en Elskovens Nippedrikken, hvorunder Læberne ikke fik Stunder til at tale.

„Du store, store Barbar!“ sagde omsider Ursula og strøg ham med begge Hænder over hans kortklippede, stride Haar. „Hvor kan det dog være, at jeg holder saadan af dig? — Kan du huske den allerførste Gang, vi saae hinanden? Jeg blev ligefrem bange for dig, saadan som du saae ud med det store Vildmandsskæg, du havde den Gang, og din blaa Smedeskjorte . . . kan du huske? Og alligevel blev jeg vistnok straks forelsket i dig; det tror jeg nu. Er det ikke underligt?“

„Jeg veed saamænd ikke, min Pige.“

„Jeg tænker saa tidt derpaa. For jeg havde jo den Gang altid hørt og læst det allerstyggeste om dig, baade hjemme og i Aviserne, . . . alle Steder. Og saa var du endda slet ikke videre elskværdig imod mig, rigtig hoven og studs og uforskammet var du, . . . slet ikke saadan som de andre Herrer, jeg kendte. Men det var vel netop derfor, jeg kom til at holde af dig. Tror du ikke?“

„Det kan jo være, min Pige . . . Men jeg kommer til at tænke paa en Ting. Da vi igaar Aftes sad her paa den samme Stol, var der noget, du vilde have sagt mig. Du begyndte paa det, men saa kom vi til at tale om noget andet. Hvad var det egentlig?“

„Nej, nej . . . ikke idag,“ sagde Ursula pludselig urolig og holdt Haanden for hans Mund. „Idag vil vi bare være rigtig glade med hinanden. Vi vil ikke bryde os om noget andet i hele Verden . . . ikke sandt, Jørgen?“

„Nu gør du mig virkelig nysgerrig. Var det noget *saa* alvorligt? Saa maa du vist hellere sige mig det straks.“

Hun sad en Stund og fingrede ved hans Urkæde. Saa sagde hun meget stille og uden at se op paa ham:

„Kan du huske, Jørgen, at du en Gang sagde til mig, at hvad jeg bad dig om paa vor Bryllupsdag, det vilde du ikke sige nej til?“

„Har jeg lovet det? Nu, saa maa jeg holde det! — Og hvad forlanger du nu af mig?“

„Jeg vil bede dig om . . . vil spørge dig, om du ikke vil forlige dig med Fa'er.“

„Med din Fa'er? . . . Men kære Ven, du tager ganske fejl. Der bestaar det allerbedste Forhold mellem din Fa'er og mig. Igaar Aftes rystede jeg endog hans Haand og sagde med vellykket Skydebane-Pathos: En superb Dinér, Hr. Etatsraad!“

„Nej, det er ikke saadan, jeg mener det, Jørgen!“ sagde Ursula alvorlig. „Aa, jeg vilde ønske, jeg kunde ordentlig forklare mig, saa du rigtig kunde forstaa mig. Men det er virkelig sandt, Jørgen — du maa tro mig, naar jeg siger det — Fa'er holder virkelig saa meget af dig, — — Aa nej, aa nej, nu maa du ikke le. Jeg be'r dig saa inderligt, Jørgen. Jeg veed det jo godt, at Fa'er i Begyndelsen ikke var saa glad for dig og for vor Forbindelse, som han burde have været. Men du maa huske paa, at han i et og alt er af den gamle Skole, og at han den Gang kun kendte dig fra Aviserne og fra al den onde Snak, som han hørte om dig og dine Venner. Det maa dog tjene ham til Undskyldning, ikke sandt? Naar jeg tænker paa, hvordan jeg selv, der dog elskede dig, kunde ligge og græde en hel Nat, saa snart man havde fortalt mig noget om dig, saa er det dog ikke saa underligt, at ogsaa Fa'er kunde tro paa det. Vel? . . . Men jeg veed bestemt, at han nu ganske har forandret sin Mening om dig, og at det er hans oprigtige Ønske, at det skal komme til en Forsoning. Vær nu ikke haard, Jørgen . . . vær nu ikke altid saa uforsonlig! Naar du lærer Fa'er rigtig at kende, vil du selv se, hvor god og kærlig han er. Tænk blot paa, hvor opofrende han altid har været mod mig. Lige fra jeg var Barn, lige siden Moder døde, har han ikke haft Tanke for andet end for mig og mit Bedste. Jeg er vis paa, han vilde gjerne leve som den usleste Tigger, blot han kunde gøre mig lykkelig. Og nu her til vort Bryllup! Ja, han vil vist egentlig ikke gjerne have, at jeg taler om det; men jeg kan nu ikke lade være med at sige dig, at det er ham, der har hjulpet mig med det altsammen her i Lejligheden. Hver Dag har han været rundt med mig i Butikerne

. . . snart i den ene Ende af Byen, snart i den anden . . . og han er dog en ældre Mand, ikke sandt? Men alligevel har han aldrig klaget, hvor meget vi end maatte farte omkring. Han har bare været ængstelig for, at vi ikke skulde faa det godt nok, og at du ikke skulde synes om, hvad vi købte. Altid spurgte han, om du nu ogsaa holdt af den Farve, om du kunde lide den Slags Stof . . . ja, vil du tænke dig, før han bestemte Menuen til igaar, forhørte han sig hos mig om, hvilke Retter du holdt mest af, om der var nogen Vin, du særlig satte Pris paa, og om der i det hele ikke var noget, som han kunde gøre dig en særlig Glæde med. Det er virkelig sandt, Jørgen!“

„Hør nu, Ursula! Skal vi saa snakke lidt fornuftigt! At din Fader, efter at han ved alle — ikke altid for anstændige — Midler har bestræbt sig for at faa vor Forbindelse hævet, . . . at han, naar han endelig giver tabt, for Honnørens Skyld søger at kaste et forgylvende Skær over Mesalliancen — det ser jeg ved Gud ingen Grund til at falde i Rørelse over. Det var vi dog ogsaa meget enige om i sin Tid, at da han bestemte sig for denne Udenlandsrejse under Paaskud af, at den var nødvendig for din Sundhed, . . . da gjorde han det alene i det Haab, at du under fremmede Forhold og ved Omgang med nye Mennesker skulde forandre Mening om mig og slaa mig af Tankerne. Kan du huske, da vi Aftenen før din Afrejse sagde Farvel til hinanden ude i Frederiksberg Have? Du tog mig om Halsen og sagde, at før skulde jeg høre om dig, at du havde styrtet dig i en Afgrund, end at du havde givet Afkald blot paa et eneste Haar af mit Hoved. Det Udtryk brugte du netop. Husker du det?“

„Har jeg da ikke holdt Ord, Jørgen?“

„Jo vist! Du har været en rigtig kæk og standhaftig lille Pige, og det skal jeg aldrig glemme dig. Men det er ikke det, vi taler om her. Nej, vil du blot svare mig paa et eneste Spørgsmaal? Hvad sagde din Fader, da du betroede ham din Plan om at kalde mig herved, for at vi kunde holde Bryllup her. Hvad svarede han? . . . Ja, du tier! Og jeg kan saamænd ogsaa godt fortælle mig det selv. Jeg kender mine Pappenheimere! Han bad dig indstændigt at betænke dig endnu en Tid, bønfaaldt dig med sorgfuld Mine — til-

sidst med Taarer i Øjnene — om at opsætte, at overveje, endnu en Gang nøje at ransage dit Hjærte o. s. v. . . . en lang Lektie! Og da det altsammen ikke hjalp, anstillede han sig dybt krænket, indhyllede sig i sin faderlige Værdighed, erindrede dig om sine Opofrelser, om sit Livs haarde Prøvelser, mindede dig i en rystende Slotskirke-Præken om Guds Straffedom over de ulydige og genstridige . . . ja, jeg skulde vist tage meget fejl, om han ikke som sidste Knaldeffekt har manet din salig Moder frem af Assistenskirkegaarden derhjemme, for at hun kunde blande sine Anraabelser med hans. Har jeg Ret?”

Ursula drejede paa en Knap i hans Vest og svarede ikke.

„Ser du! . . . Nej, din Fa'er er en gammel Rævepels! Det har jeg tidt nok sagt dig!”

„Aa — Jørgen!”

„Ja, det nytter ikke, du be'r for ham, Ursula! Det er virkelig snart paa Tiden, at du faar Øjnene op for, hvad det er for Folk, du er vokset op imellem. Sandheden skal høres, om den saa sprænger Trommehinderne. Ærkekæltringer er det, Tyveknægte, infame Hyklere, der under Paaskud af at værgе Lov og Orden holder Folket i Søvn for at kunne bestjæle det des grundigere. Og en Mand, der gaar saadanne Slyngler til Haande, kan være titusinde Gange din Fa'er, ham skulde jeg falde om Halsen og kalde Ven og kære Svigerfa'er og maaske kysse paa Flaben —”

„Men det mener jeg jo heller ikke, Jørgen. Det var jo slet ikke saadan ment.”

„Men for Pokker, hvad er det da egentlig, du forlanger af mig?”

„Nu maa du ikke blive heftig, lille Jørgen. Jeg forlanger jo ikke noget. Jeg siger blot, at jeg vilde blive saa inderlig, saa inderlig glad, om du vilde komme Fa'er blot en lille bitte Smule venlig i Møde. Det er det hele! . . . Hør nu! Jeg veed, at han kommer og gør os et Besøg her i Formiddag; det sagde han til mig igaar. Naar du nu blot vilde være ganske ligefrem overfor ham, saadan som du er mod andre, og ikke altid saa spodsk sige „Hr. Etatsraaden“ til ham, men bare „De“ eller hvad du nu selv synes . . . aa, du vilde gøre mig saa glad.”

„Dersom det ikke er andet, du forlanger, saa kan jeg saamænd gjerne tjene dig i at spare mig Titulatsen. For Resten har jeg jo virkelig een Grund til at være ham erkendtlig. For dersom han ikke havde eksisteret, havde *du* jo heller ikke været til, og saa havde jeg ikke faaet en saadan sød lille Kone!“

„Ja, ser du! Saa vil du altsaa! Saa vil du, Jørgen!“ — Hun tog hans Hoved ømt mellem sine Hænder og saae ham længe ind i Øjnene med et Blik fuldt af usigelig Taknemlighed. „Hvor du er god! Vidste blot Folk, hvor ejegod du er, saa vilde man ikke være saa ond imod dig for dine Billeders Skyld. — Du kære, kære Ven. Min elskede Mand! Aa, hvor er det dog underligt at tænke paa, at jeg virkelig tør kalde dig min Mand. Min Mand, min Mand! Hører du? Jeg er saa stolt deraf, at jeg kunde raabe det ud over hele Verden! Min Mand! Min Mand! Lyder det ikke dejligt? — Aa min elskede Ven! Hvor har du gjort mig lykkelig! Hvor er jeg glad, hvor er jeg rig ved dig —“

„Saa saa, lille Ursula,“ begyndte Jørgen lidt utaalmodig.

„Ja ja, — nu skal jeg være fornuftig; nu skal jeg ikke plage dig mere. Nu vil vi tale om noget andet! — Har du tænkt paa, Jørgen, hvordan vi skal tilbringe Dagen idag? Veed du, hvad jeg synes? Naar nu Fader har været her — og han bliver her saamænd ikke længe — skal vi saa ikke tage ud i Bjærgene, et Sted langt borte, hvor vi er ganske ene for os selv, du og jeg, ingen andre. Hvad siger du? Kunde det ikke blive dejligt? Jeg har tænkt paa Frascati.“

„Frascati? Hvad er det?“

„Men Jørgen, det veed du da nok! Det er den bekendte lille By ude i Sabinerbjærgene. Kan du ikke huske, jeg skrev til dig —“

„Naa, jo, — du havde en Dag været derude sammen med de andre Skandinaver og med Thorkild Drebling, ikke sandt?“

„Jo. — Ser du! Vi tager derud med Jernbanen, bare en halv Times Kørsel, saa er vi der. Rundt om Byen, oppe paa Bjærgskraaning, ligger der store Villaer med Olivenlunde omkring; og en halv Mil fra Byen er der et gammelt, øde, rigtig forfaldent Slot med en helt overgroet Park og forvitrede Springvand og

væltede Billedstøtter og en forfærdelig lang og bælgmørk Allé af Stenege, der er enestaaende i hele Verden, siger Fa'er. Der var det netop, at jeg gik med Drehling den Dag. Jeg havde lige et Par Dage i Forvejen skrevet Brevet til dig om at komme herved og holde Bryllup, men jeg havde endnu ikke faaet dit Svar, saa du kan begribe, hvad for en Spænding, jeg gik i. Jeg tror aldrig, jeg har været saa betaget som den Dag. Den storslaaede Natur rundtomkring, det dejlige Solskin, de Andres Venlighed imod mig, alting gjorde mig saa bevæget, at jeg ved hvert Ord, man sagde til mig, var lige ved at komme til at græde . . . o, du vilde have skændt dygtig paa mig, du stygge Barbar! Da jeg saa tilfældig kom til at gaa ene med Drehling, — kan du tænke dig! — saa faldt det mig med eet ud af Munden, at jeg ventede dig herved! Jeg kunde ikke lade være at sige det; jeg havde en saadan Trang til at tale med En om det, der helt opfyldte mig. Og Drehling var jo din Ven og har lige fra Begyndelsen været fortrolig med vort Forhold —“

„Naa men — kort og godt — hvad sagde han til det? Han blev vel overrasket?“

„Om han blev! Du skulde have set ham! Han standsede midt i Alléen og blev ved at stirre paa mig med et Par opspilede Øjne, som om han saae Spøgelser. „Jørgen Hallager i Rom!“ sagde han. „Nu vil De have mig til Bedste, Frøken!“ — Han vilde slet ikke tro mig!“

„Ja saa! Jeg skal forresten have den Fyr lidt i Kraven! Han var mig saa løjerlig igaar, syntes jeg. Jeg er bange for, han gaar og bliver spoleret herved. Hvad er det for nogle franske Malere, han omgaas? Det huer mig ikke. Han hører ogsaa til dem, der falder sammen som et Par tomme Bukser, saa snart de kommer ud paa egen Haand. Jeg maa se at putte lidt Stivelse i ham, mens jeg er herved, og allerbedst var det vel at faa ham med hjem. Hvad skal han gaa her og drive for?“

I dette Øjeblik blev der ringet paa Forstuedøren.

„Det er Fa'er!“ raabte Ursula glædesstraalende og løb ud for at tage imod ham.

Jørgen derimod blev siddende. Der gled en Skygge ned over

hans blege Ansigt med det spidst studsede Helskæg, og han bed sig i Læben, da han hørte Ursula ude i Forstuen kaste sig med et henrykt Udbrud om Faderens Hals. Først efter mere end et Minuts Forløb rejste han sig, gik langsomt over Gulvet og naaede akkurat hen til Døren, da Svigerfaderen traadte ind.

Den hvidhaarede og hvidskæggede Etatsraad, en smuk lille Mand med et Par mørke, varmt straalende Øjne i et fint og intelligent Ansigt, gjorde sin Indtrædelse i sirligt Formiddagstoilette med en glinsende Silkehat i Haanden. Han trykkede tavs men udsøgt elskværdigt sin Svigersøns Haand, vendte sig derpaa om imod Stuen og udbrød livfuldt:

„Naa, Herskabet sidder endnu ved Tebordet!“

Men som om han frygtede for, at hans Ord skulde opfattes som en Bebrejdelse, tilføjede han hurtigt:

„Ja, det er rimeligvis mig, der kommer for tidligt. Jeg haaber, man tilgiver en Faders Utaalmodighed.“

„Vi har blot siddet og snakket sammen,“ sagde Ursula. „Kom nu og sæt dig, lille Fa'er.“

Man tog Plads omkring det dækkede Bord. De to Herrer nedlod sig hver i sin højryggede Armstol, mens Ursula flyttede en lav Taburet hen til Jørgen og satte sig der, saa nær op til ham som muligt og med den ene Albu hvilende paa hans Knæ.

Der opstod straks nogle Øjeblikkes Tavshed. Etatsraaden, der ikke havde sat sin Hat fra sig, gav sig omsider til at tale om det ualmindeligt smukke Solskinsvejr, „en virkelig Sjældenhed her paa denne Aarstid“, og spurgte tilsidst, om det unge Herskab havde taget nogen Bestemmelse med Hensyn til Dagens Festlighedelse.

„Ja, vi har tænkt paa at tage ud i Bjærgene for os selv,“ svarede Ursula og lagde et let Eftertryk paa de sidste Ord.

„Ja saa! Naturligvis!“ sagde Etatsraaden, idet han med et Smil forgæves søgte at skjule, at hendes Ord havde kuldkastet en Forhaabning hos ham. „Og hvorhen gaar saa Rejsen, om man tør spørge?“

„Til Frascati.“

„Aa, Frascati. Ja, det kan jo være rigtig passende for et Par

unge nygifte. Der er virkelig bedaarende i Frascati. Et sandt lille Mesterstykke af Natur og menneskelig Skønhedsvirksomhed i harmonisk Forening.“

Skønt han nærmest hele Tiden henvendte sine Ord til Jørgen, sad denne ganske tavs, skødesløst tilbagelænet i sin Stol, med højre Haand knyttet om sit Hageskæg, og saae ret ud i Luften, som om Svigerfaderens Tale og hele Nærværelse slet ikke vedkom ham.

Der indtraadte derfor paany en lang og denne Gang yderst trykkende Tavshed. Etatsraaden tog sit Lommetørklæde frem, tørrede sin Pande, vendte sig endelig helt om imod Jørgen og begyndte med anstrengt Stemme en aabenbart nøje overvejet og forberedt Tale.

„Ja, min kære Svigersøn,“ sagde han, idet han endnu stræbte at bevare sin fortrolige og spøgefulde Tone. „Nu er jo altsaa min Regeringstid til Ende. Min eneste Undersaat — min kære Ursula — har opsagt mig Huldskab og Troskab og kaaret Dem til sin fremtidige Herre og Beskytter. Jeg har altsaa ikke andet at gøre end at nedlægge Kronen og overantvorde Scepteret i Deres Hænder.“

„Selvfølgelig!“ svarede Jørgen kort uden at se paa ham.

„Altsaa — jeg mener,“ vedblev Etatsraaden efter et lille Op-hold og med tilkæmpet Fatning. „De vil sikkert vide . . . vil sikkert kunne forstaa, med hvilke Følelser en Fader slipper sit Barn af sit Ledebaand og lægger dets Fremtid og — jeg kan tilføje — dets Lykke i fremmede Hænder. Særlig i dette Tilfælde er Adskillelsens Vemod naturlig, fordi Ursula er mit eneste Barn, er den spæde Vækst, hvori en gammel Mand har nedlagt alt sit Fremtidshaab, samlet al sin Glæde, og af hvis Lykke han har ventet al sin Trøst. Jeg tror at turde sige, at jeg har bestræbt mig for nænsomt — uden Tvang, som det er mit Princip — at lade hende vokse op i Lyset af det, der for mig har staaet som Livets højeste Værdier. Men naturligvis, — jeg veed jo nok, at jeg i adskillige Punkter nærer Anskuelser, der af mange nu til Dags anses for grumme aflægs. Det kan jo ogsaa være,

at jeg i en og anden Henseende virkelig har taget fejl, har været hildet i visse Fordomme —“

„Upaatvivleligt!“ sagde Jørgen i samme Tone som før.

Etatsraaden standsede paany og blegnede, — Jørgens korte Ord ramte ham som Øksehug over Nakken. Han betragtede ham et Øjeblik med usikkert Blik, saa derefter hen paa Ursula, der havde taget Jørgens ene Haand, som hun stille kærtegnede i sit Skød; — og det var, som om Flammen i hans mørke Øjne ved dette Syn langsomt slukkedes.

Han var virkelig kommen herop med det faste Forsæt at tilvejebringe en Forsoning. For sin Datters Lykkes Skyld vilde han kue sin Smerte, ofre sin Stolthed, glemme sine hvide Haar og ydmyge sig for dette fremmede Menneske, der havde forblindet og forført hans stakkels Barn. Han forstod nu, at alt var forgæves. Selv en Faders Bønner, selv hans Taarer vilde højst vække et Haansmil paa dette Umenneskes Læber. Som en paa-trængende Fremmed, som en uvelkommen Gæst sad han her i sit eget Barns Stue, akkurat taalt, netop modtaget med saa megen Overbærenhed, at man ikke ligefrem viste ham Døren!

Han havde afbrudt sin indstuderede Tale og forsøgte at genoptage Samtalen om det paatænkte Besøg i Frascati. Skønt hvert Ord voldte ham Pine, fortalte han vidtløftigt om en Udflugt, han for tredive Aar siden havde foretaget til Frascati sammen med Constantin Hansen, Ernst Meyer, Digteren Hauch og andre berømte danske Kunstnere. Med en Omstændelighed, en nervøs Snaksomhed, der slet ikke lignede ham, udbredte han sig over, hvorledes Vejret den Dag havde været, i hvilke Trattorier de havde spist, hvor meget det havde kostet og andre ganske ligegyldige Ting.

Imidlertid sad Ursula med nedslagne Øjne og kærtegnede tavs Jørgens Haand i sit Skød. Det var ikke første Gang, hun følte sig lidt genert paa Faderens Vegne, naar Jørgen var til Stede. Og denne utidige Snaksomhed, hvis Aarsag hun ikke forstod, gjorde hende tilsidst saa forlegen, at hun ikke var langt fra at tilgive Jørgen, at han trods hendes Bøn slet ikke forandrede sin Opførsel overfor Faderen. Hvor meget hun end havde glædet

sig til dennes Ankomst, følte hun det derfor ogsaa nu som en Lettelse, da han endelig afbrød sin Tale og rejste sig for at gaa.

„Naa, jeg har nok siddet her og spildt den kostbare Tid. Jeg burde have husket paa, at ingen er saa nøjeregnende med Minutterne som et Par nygifte,“ spøjte Etatsraaden med et krampagtigt fremtvungent Smil, mens han med dirrende Fingre knappede sin Frakke. Han overvandt sig til at gøre et ceremonielt Buk for sin Svigersøn, men Haanden gav han ham ikke denne Gang, hvad Jørgens Holdning heller ikke opfordrede til. Derimod fulgte Ursula ham kærligt ud i Forstuen, ja helt ud paa Gangen, hvor hun, bøjet over Rækværket, blev ved at sige „Farvel, Farvel, lille Fa'er,“ mens han langsomt steg ned af Trappen.

Hvor Fa'er dog bliver gammel, — tænkte hun ved at se hans bøjede Skikkelse liste sig saa besynderlig sagte, næsten vaklende, fra Trin til Trin. Og opfyldt, som hun var, af sin egen unge Lykke, paakom der hende i dette Øjeblik en ubestemt Følelse af Medlidenhed med ham — med hans Ensomhed, hans hvide Haar, hans krummede Ryg.

„Farvel, lille Fa'er!“ raabte hun endnu en Gang ned efter ham; — og da løftede han Hovedet og saae op paa hende med et langt Blik, der mindede om en Dødsdømts sidste Hilsen.

Ursula slap Rækværket og skyndte sig ind i Stuen. Med udbredte Arme løb hun hen og kastede sig i Jørgens Favn.

„Og nu afsted! Tænk, Jørgen — nu kan vi være sammen hele, hele Dagen!“

„Ja, og Natten med, min standhaftige Glut!“

*

*

*

Paa en Bænk i en af de afsides liggende Alléer i *Monte Pincios* Parkanlæg, hvorfra man til den ene Side har Udsigt over Rom, til den anden over Villa Borgheses store Have og de blødt afrundede Bakker paa den højre Tiberbred, sad den næste Dag efter Middag en ung, tankefuld Mand og stirrede ud i det ubestemte Fjerne. I mere end en Time havde han siddet i samme, foroverbøjet Stilling, støttende Hagen paa sin Spaserestoks store Elfenbensknapp; og hverken Lyden af Ekvipagerne, der nu

og da rullede forbi paa Kørevejen bag ved ham, eller Kvidret af de mange Smaaafugle, der tumlede sig i de fuldløvede Trækroner over hans Hoved, havde formaaet at vække ham op af hans Drømmerier.

Det var Thorkild Drehling, — den unge Maler, som Jørgen og Ursula Dagen i Forvejen havde talt om. Han var Søn af en velhavende Godsejer og havde meget imod sin Familjes Ønske viet sig til Kunsten, ja endog fra sin Indtrædelse paa Kunstnerbanen været Medlem af „Klumpen“. Særlig havde han knyttet sig til dennes Fører, Jørgen Hallager, af hvis udfordrende Virkelighedskunst han var bleven en fanatisk Beundrer og Efterligner. Dengang Jørgen havde udstillet sit opsigtsvækkende Billede „En Martyr“, et Kæmpemaleri, der forestillede en vaad og nøgen Pløjemark, hvor en udslidt Landarbejder laa ynkelig begravet under en sammenstyrtet Mergelskrænt og forgæves skreg om Hjælp med sin blodfyldte Mund, eftergjorde Thorkild Drehling Aaret efter dette Billede i en Pastel: „Den sidste Trøster“. Der var ikke anden Forskel, end at det paa denne var en stakkels Kone, der midt i et øde, trøstesløst Landskab var segnet under Vægten af en tung Brændebyrde, mens der ude i Horisonten, hvor der paa Jørgens Billede tendentiøst var anbragt en elegant Ekvipage med liberiklædt Kusk og Tjener, saaes en utydelig Taageskikkelse, forestillende Døden med en Fjællekiste under Armen, — en Idé, der forøvrigt havde forskaffet ham en alvorlig Irettesættelse af Jørgen, som hadede al fantastisk Udsmykning.

Denne slaviske Efterligning havde — trods et uomtvisteligt Talent — efterhaanden kastet et komisk Skær over den unge Kunstner. I Steden for den Forargelse, det havde været hans Ærgerrighed at vække, fremkaldte han regelmæssigt Pressens og Publikums medlidende Latter. Og denne ydmygende Modgang, i Forbindelse med det stadig mere spændte Forhold til hans Familie, havde gjort den unge Godsejersøn end yderligere modtagelig for Jørgens revolutionære Paavirkning. Han havde lidt efter lidt optaget alle hans Meninger baade om Kunst og Politik og i det hele sluttet sig til ham med den blinde Underkastelse, som Jørgen fordrede af sine Venner. Ja, tilskyndet af ham havde

han tilsidst sendt sin aristokratiske Fader et formeligt Opsigelsesbrev fuldt af uærbødige Ytringer og fornærmelige Beskyldninger, der førte til et fuldstændigt Brud med hele hans Slægt og forrige Omgangskres.

Han havde fra den Tid fulgt sin Herre og Mester som en yngre Broder. Overalt hvor Jørgen Hallagers udfordrende Skikkelse viste sig, saaes ved hans Side den slanke, tavse, næsten sky Godsejersøn, „den smukke Maler“, som Aftenpigerne paa Strøget kaldte ham. Saaledes havde de ogsaa været sammen paa den Skøjtøløberbane, hvor de i Begyndelsen af sidste Vinter traf Ursula Branth for første Gang. Skøjtøløbning var den eneste Art af Sport, som Jørgen havde undt sig Tid til at dyrke; men i den havde han ogsaa drevet det til Fuldkommenhed. Færdigheden i denne Idræt var ham saa at sige medfødt, idet han var Søn af en fattig Skolelærer ovre fra de øde Egne vest for Ringkøbing, hvor Skøjterne tjener Hvermand til Befordringsmiddel, naar Fjordvigene bliver islagte.

Det var en fælles Bekendt, der dengang — halvt mod deres Vilje — havde forestillet dem for den bekendte Etatsraads og forhenværende Departementschefs tyveaarige Datter. Den unge Piges ualmindelige Skønhed, hendes mørke Øjnes sjælfulde Blik og Teintens blomsteragtige Hvidhed havde straks gjort et overordentlig stærkt Indtryk paa Thorkild Drehlings Kunstnerøje; og i Løbet af et Par Frostuger, hvori de til Stadighed saaes, forvandlede denne kunstneriske Begejstring til en dyb Lidenskab, der langt fra kølnedes af den Omstændighed, at Ursula tydeligt nok ikke gengældte den.

Af Undseelse havde han aldrig talt til Jørgen om disse sine Følelser. Ganske vist begyndte han en Gang at tale til ham om Kærlighed; men det gik ved denne Lejlighed op for ham, at han paa dette ene Punkt alligevel ikke delte sin Vens Anskuelser, ja Jørgens frie Udtalelser om Elskovsforholdet mellem Mand og Kvinde stødte ham med eet ved deres Ublufærdighed. Paa noget Medbejlerskab fra Vennens Side tænkte han dengang mindst af alt. Jørgens Opførsel overfor den unge Etatsraadsdatter tydede saa lidt paa Forelskelse, at den tværtimod ofte mishagede ham

ved sin Mangel paa Hensyntagen. Desuden vidste han, at Jørgen stod paa en fortrolig Fod med en bredskuldret Naadlerjomfru i Saksogade, hvem han bestandig havde forherliget som „et Pragteksemplar af et Skørt“, og som han ofte havde talt om at gifte sig med. Desmere lamslaaende var derfor hans Forbavselse hin Dag i Januar, da Jørgen, efter en Tidlang at have spaseret op og ned ad Gulvet med Hænderne i Pjækkertlommerne og talt om ganske andre Ting, tilsidst, idet han var ved at gaa, vendte sig i Døren og ganske tørt sagde: „Det er for Resten sandt, jeg er bleven forlovet med Ursula Branth.“

Havde Thorkild før været tavs med Hensyn til sine Følelser for den unge Pige, saa blev han nu ganske stum. Ja, ikke nok dermed! Efter en Ugestids Forløb forsvandt han pludseligt og sporløst fra København uden at have taget Afsked med en eneste af sine Venner. I flere Maaneder hørte ingen noget fra ham, og man begyndte for Alvor at frygte for, at der var tilstødt ham en Ulykke, da Ursula i et af sine første Breve fra Rom bragte den overraskende Meddelelse, at hun havde truffet ham „lyslevende i Villa Farnesina, aldeles hensunken i Betragtning af Raphaels Galathea-Billede.“

Det var en pludselig Indskydelse, der havde drevet ham ned til Livsglædens og Skønhedsdyrkelsens gamle Hjemstavn for her i Ensomhed, upaavirket af alle Kammerater, at komme til Klarhed over sig selv og de Tvivl, som Kærligheden havde saaet i hans oprevne Sind. Hans første Tanke ved det uventede Møde med Ursula havde derfor været at pakke Kufferten og øjeblikkeligt at rejse andetsteds hen. Men Ursulas mørke Øjnes Trolldom, den uforstillede Glæde, hun røbede ved Gensynet, den Venlighed, ja Fortrolighed, hun hver Dag tydeligere viste ham som Jørgens Ven, den Forekommenhed, hvormed ogsaa Etatsraaden stedse mere aabent bærede ham — alt dette havde hurtigt brudt hans svage Modstandskraft. Dag for Dag havde han opsat sin Afrejse. Han havde været Ursulas og hendes Faders Ledsager paa Spasereture, i Musæerne, paa Udflugter i Omegnen, — lykkelig over at turde være i hendes Nærhed, taknemlig for hvert lille Tegn paa Forstaaelse og Sympati — indtil hin Dag, da

hun i Villa Mondragones mørke Stenege-Allé hævdede Fortryl-
lelsen ved smilende at betro ham, at hun „gik i Giftetanker“ og
ventede Jørgen til Rom.

Den Dag slog han sin Afrejse urokkelig fast . . . Og nu sad
han her og tog den sidste, bevægede Afsked med Rom, idet han
gav efter for det Hang til drømmende at fortabe sig i sig selv,
som atter var vaagnet hos ham hernede i Ensomheden under
Sydens blaa Himmel, og som han kendte saa godt fra sin Ung-
domstid, da han gik derhjemme i sin Faders store Skove og lod
sig beruse af Trærnes mørke Susen eller sad oppe paa Skræn-
terne ved det aabne Hav og fik Taarer i Øjnene af sine egne
Tanker.

Klokketoner henne fra Nonnekirken *Sct. Trinita del Monte*
vakte ham endelig op af hans Drømme. Han saa paa sit Ur, blev
lang i Ansigtet og rejste sig hurtigt. Tiden var løben fra ham;
han maatte skynde sig, om han skulde naa at faa gjort sine sidste
Afskedsvisitter inden Aften.

Først gik han hen for at gøre sin Opvarthning hos de nygifte.

Ursula var ene hjemme. Hun rejste sig fra et lille Skrive-
bord henne ved det ene Vindue og gik ham imøde med det
stiltfærdige, næsten bly Væsen, hvormed hun altid modtog frem-
mede.

„Hvor det var kønt af Dem at se herop,“ sagde hun og rakte
ham Haanden. „Jørgen kommer straks. Han gik blot en lille Tur
for at ryge en Cigar. — Men hvad er det, man hører om Dem?
Fa'er fortalte idag, at De vilde rejse. Det er da ikke sandt?“

„Desværre! Det er endog paa høje Tid! . . . Jeg gør det
saamænd ugærne nok; men De vil sikkert indrømme mig, at jeg
ikke godt kan vende hjem uden at have set Pompeji og Neapel.
For Resten tør jeg heller ikke smigre mig med, at jeg vil efter-
lade noget Savn her. For et Par nygifte kan en fremmed ikke
være langt nok borte, siger et gammelt Vismandsord.“

„Aa ja, men med Dem er det en anden Sag; De hører jo
ligesom med til Familjen. Og nu, da Jørgen er kommen, kunde
vi netop have det saa rart sammen. Jeg vil sige Dem, Jørgen vil
blive frygtelig skuffet, dersom De rejser. Han har netop talt om,

at han har en Høne at plukke med Dem," tilføjede hun med et betydningsfuldt Smil.

Thorkild svarede kun med en beklagende Haandbevægelse.

„Ja, ja, — naar der ikke er noget at stille op med Dem, saa maa vi jo se, om vi kan finde os i at undvære Dem. Kom nu og sæt Dem ned, Drehling.“

De tog Plads i de samme to højryggede Armstole omkring det lille Bord foran Plantegruppen, hvor Jørgen og Etatsraaden Dagen i Forvejen havde udfægtet deres sidste, stumme Kamp. Thorkilds Blik sneg sig stjaalent rundt i Stuen, og efter et Øjebliks Tavshed sagde han:

„Og De var nok i Frascati igaar, efter hvad man hører.“

„Ja, vi havde en rigtig dejlig Tur. Fuldt Solskin hele Dagen, og fuldt Maaneskin hele Aftenen.“

„Ja, saa kan selv et Par nygifte næppe forlange mere. Og De spiste til Middag i *Locanda Maggiore* — ude i det tætte Lysthus i Haven — og delikaterede Dem med Hønsepostej og Falerner.“

„Naa, det veed De ogsaa!“ udbrød hun og blev lidt rød.
„Man skulde næsten tro, De havde udspioneret os.“

„Paa ingen Maade! Jeg var her i Rom hele Dagen og havde travlt med at pakke ind og gøre Visitter.“

„Men hvorfra veed De det da?“

„Kan De virkelig ikke gætte det?“

„Aa, det er sandt! Fra Advokat Hoskjærs naturligvis!“ — Ursulas mørke Bryn trak sig sammen og hun sad et Øjeblik tavs og saae ned paa Spidsen af sin Fod. — „Jeg veed jo, at Advokatens var derude. Vi kørte hjem sammen; . . . det vil sige, de sad i Kupeen ved Siden af os, men jeg kunde kende deres Stemmer. Ja, jeg kunde saamænd endogsaa høre det meste af, hvad de sagde.“

Thorkild betragtede hende opmærksomt, mens hun sad der bøjet over sine Hænder, med Albuespidserne hvilende paa Stolens polstrede Armlæn, og stadig saae ned paa sin Fod. Han var ved disse Maaneders Samliv med hende bleven saa fortlølig med de forskellige Udtryk for hendes hurtigt skiftende Stemninger,

at han øjeblikkeligt havde mærket, hvorledes hendes Sind var kommen i Oprør.

Lidt efter løftede hun næsten ogsaa trodsigt Hovedet og sagde:

„Vil De svare mig ganske ærligt paa et Spørgsmaal? . . . Men ganske ærligt.“

„Jeg skal forsøge det.“

„Vil De da sige mig, . . . var De . . . blev De meget forundret, den Gang De hørte, at Jørgen og jeg var bleven forlovede? Jeg mener ikke, om De blev overrasket. Men forbavsede det Dem? Syntes De, kort og godt, at det var et underligt Parti?“ sagde hun, idet hun med en vis Lidenskab slog Fodspidsen mod Gulvet.

Thorkild tøvede et Øjeblik med Svaret.

„Det var altsaa derom, at Advokatens igaar Aftes —?“

„Ja, ogsaa de! Men nu spørger jeg Dem. Hvorledes tænkte De?“

„Jeg?“ sagde Thorkild med et anstrengt Smil. „Behøver De virkelig at spørge? Jeg fandt det selvfølgelig ganske i sin Orden. Jeg har vist før fortalt Dem, at jeg fra den allerførste Gang, jeg saae Dem — jeg veed ikke, om det var paa Grund af noget vist i Deres Væsen, i Deres Klædedragt eller i den Varme, hvormed De talte om Kunstnernes frie Liv — men jeg fik straks det Indtryk af Dem, at De altid havde tænkt paa at blive en Kunstners Hustru.“

„Det har jeg ogsaa!“

„Og jeg finder det ganske naturligt, særlig fordi Deres Faders Hus altid har været et Hjem — og et berømt Hjem — for Kunstens Dyrkere. Maaske har Godtfolk blot undret sig lidt over, at De da ikke valgte Dem en Livsledsager af denne Deres hjemlige Omgangskres.“

„Men du godeste Gud! Skulde jeg da have giftet mig med H. P. Holst eller med gamle Professor Hagen eller med Dyrermaler Karsten med Træbenet . . . ja, for andre kom der jo slet ikke hjemme tilsidt.“

„Nej, Frue, det skulde De visselig ikke, — blandt andet af den Grund, at disse Herrer, saa vidt jeg veed, er mere end til-

strækkelig gifte i Forvejen. Men jeg kunde tænke mig — ja, De har jo bedet mig sige min Mening, — jeg kunde da tænke mig, at saadanne brave Folk som — ja netop som Advokatens — at de har haft ondt ved at forlige sig med, at Deres Valg just faldt paa den Mand, der i enhver Henseende stod Deres egen Kres fjernest, ja som rimeligvis af alle danske Kunstnere har været den mindst velrekommanderede i Deres Faders Hjem.“

Ursula svarede ikke straks. Hun havde lænet sig tilbage mod Stoleryggen; og idet hun holdt de udspilede Hænder foran sig, saaledes at Fingerenderne berørte hinanden, saa hun med et stille, fortrøstningsfuldt Blik ud gennem Vinduet . . . op paa den rødskyede Aftenhimmel, der kastede et ligesom forklarende Skær ned over hendes Skikkelse.

„Aa ja — det kan maaske synes underligt nok,“ sagde hun endelig meget langsomt og i en Tone, som om hun ikke tænkte paa, hvem hun talte til, eller som om hun talte højt med sig selv. „Men det er blot, fordi Folk slet ikke kender Jørgen, at de dømmer ham, som de gør. Det kan jo gerne være, at han tidt er hensynsløs og stormer frem, . . . men det er nu en Gang hans Natur! At han er egensindig og maaske overmodig af sin Begavelse . . . aa ja! Men hvem har vel ogsaa saaledes kæmpet sig frem ved egen Kraft som han? Naar jeg tænker paa alt, hvad han lige fra sin tidligste Barndom har gaaet igennem af alle Slags Ydmygelser, baade Fattigdom og Savn, ja ligefrem Sult . . . saa forstaar jeg godt, at han har faaet det mørke og bitre Syn paa Livet, som man altid bebrejder ham. — Men for Resten,“ tilføjede hun efter et Øjebliks Tavshed og syntes i Tankerne at smile op til Aftenstjernen. „Det er jo ikke sagt, at han altid vil blive ved at være saadan.“

Thorkild løftede Hovedet og fik store Øjne.

„Hvorledes? . . . De mener at —“

„Nu ja!“ sagde hun med et lille Hovedkast, uden at tage Blikket ned fra Skyerne. „Tænk paa Dem selv, Drehling! Er De egentlig ikke bleven en anden, siden De kom bort fra Deres mange Venner og de evige Stridigheder derhjemme?“

„De mener altsaa“, stammede Thorkild undvigende og blev

rød. „De mener, at Jørgens forandrede Livsforhold . . . at Opholdet her i Italien —“

„Det mener De vist i Grunden ogsaa selv,“ sagde hun og saa nu hen paa ham med et fast, medvidende Blik, der fik ham til at slaa Øjet ned. „De er nu for Deres eget Vedkommende saa hemmelighedsfuld; men jeg tror nu alligevel om Dem — hvad jeg tror.“

Thorkild svarede ikke; han hørte end ikke hendes sidste Ord. En Følelse af dyb Sørgmodighed og Medlidenhed havde fyldt hans Hjærte og gjorde ham stum. Han forstod hende pludselig helt. Hun havde med sine Ord, sit Blik, sine Kinders Blussen bortvejret det sidste Taagesløjr, der havde tilhyllet hendes indre Liv. Hendes Sjæl stod nøgen for hans Tanke i hele sin stolte, sværmeriske Skønhed. Dette var altsaa hendes lønlige Haab! Dette var den Drøm, som Kærligheden havde indblæst hende, og som havde givet dette unge, sarte Kvindeblod hint vidunderlige Mod til at trodse hele Verdens Dom! Hun drømte om at blive Jørgens forløsende Engel, hans Beatrice, hans Laura! —

Ude i Forstuen hørtes i det samme stærke Skridt, og Jørgen traadte ind.

Dersom Thorkild i mindste Maade havde vaklet i sin Beslutning om at rejse, saa henvejredes nu enhver Tvivl ved Synet af den elskovsfulde Henrykkelse, hvormed Ursula straks kastede sig om Jørgens Hals og kvidrende foreholdt ham hans lange Udeblivelse; — han følte, hvordan Blodet i dette Øjeblik veg bort fra hans Kinder, og at hans Mund stivnede.

„Jeg kunde jo slet ikke begribe, hvorfor du ikke kom,“ vedblev Ursula og kunde ikke faa sig selv til at slippe Jørgen. „Jeg begyndte næsten at blive bange for dig. Hvor har du været? Har du truffet nogen? . . . Se her, hvad jeg har til dig!“

„Ej, ej — Thorkild!“ sagde Jørgen og klemte Vennens Haand med sin fulde Kraft. „Goddag, du Syvsover! Jeg søgte dig i Morges i dit Atelier, men fandt Døren lukket. Du havde maaske efter sidste Parisermode ageret mystisk-sværmerisk Nattevandrør og tragisk Fuldmaanehelt? — Har I for Resten hørt det aller-sidste nyt?“

„Hvilket?“

„Anarkisterne i Paris har atter ladet høre fra sig. Jeg læste det i en Figaro henne paa Kaféen. Et Restaurationslokale sprængt i Luften, et Par Mennesker kvæstede, og en Kone flækket Hjerne-skallen. I den Anledning stor Ophidselse — naturligvis!“

„Men det er jo forfærdeligt . . . nu igen!“ udbrød Ursula, ganske bleg, og foldede Hænderne paa Nonnevis foran Brystet.

„Tja, — hvad skal man sige!“ udbrød Jørgen og kastede sig ned paa en Stol, lagde begge Hænder bag om Nakken og gav sig til at stirre op i Loftet. „Vædelse maa der til, sa'e Kællingen, hun slikkede sig om Næsen! Naturligvis er det trist med den Dynamit og de stakkels Mennesker, som bliver ødelagte. Men — hvem veed? — maaske er der i Virkeligheden ikke noget andet Middel til at skaffe sig Ørenlyd med i vor Tid.“

„Aa fy, tal dog ikke saadan, Jørgen . . . det mener du jo slet ikke,“ sagde Ursula.

„Aa nej, det gør jeg vel egentlig heller ikke. Jeg gør mig i hvert Fald endnu Umage for at holde Ideens Fane højt, som det hedder. Man vil jo nødig smudske Mansjetterne.“

Nu rejste Thorkild sig for at tage Afsked.

„Hvad? Vil du gaa?“ raabte Jørgen og sprang op.

„Jeg skal jo rejse til Neapel iaften og har endnu Visitter at gøre.“

„Men hvad skal nu det sige? Du rejser, inden vi faar snakket ordentligt sammen! Og jeg som har begge Lungerne fulde af Forbandelser til dig!“

„Ja, det er jo sandt,“ smilte Thorkild med urolig Forlegenhed. „Din Hustru fortalte mig, at du havde en Høne at plukke med mig.“

„En Høne! Nej, en Kalkun, min Fa'er! Du slipper ikke saa let!“

„Nu ja, i hvert Fald maa jeg have det tilgode til en anden Gang. Som sagt — min Tid idag er knap.“

„Ja ja — saa sætter jeg min Kalkun paa Fedesti saalænge. For du kommer vel snart tilbage? Der kan vel ikke være saa meget at kigge efter dernede.“

Uden at svare vendte Thorkild sig mod Ursula og sagde Farvel.

Ursula tog Jørgen under Armen, og de fulgte nu begge deres Gæst ud i Forstuen og derfra ud paa Trappegangen.

Da den sidste Afsked her var taget, og Thorkild var naaet ned til den første Afsats, bøjede Jørgen sig ud over Rækværket og raabte overgivent efter ham:

„Og hils Vesuv, den gamle Dynamitard! Spørg ham, om han ikke snart igen lader høre lidt alvorligt fra sig. Sig ham fra mig, at vi snart trænger til en lille Verdensforskrækkelse!“

„Men er du dog helt forrykt idag, Jørgen,“ lo Ursula og ruskede ham i Øret med en Munterhed, der dog ikke var helt oprigtig. „Hvad tror du, Drehling tænker om dig!“

*

*

*

Rom, d. 4. Januar.

Goddag, Skriverhans!

Det hører jo til god gammel Sæd blandt brave, danske Genier at hjemsende sine Indtryk hernede fra „Kunstens“ hellige Haller. Da du nu ganske specielt anmoder mig derom, og da det i denne Tid er et nederdrægtigt Regnvejr, og da jeg virkelig i Dag er stemt for fredelig Syssel, saa bekvemmer jeg mig til at tage fat paa det mig ellers temmelig uvante Redskab, der kaldes en Pen, for at imødekomme dit Ønske. Forøvrigt er du jo saa aabenhjærtig at bede dig forskaanet for ethvert lyrisk Udbrud af Kunst- eller Naturbegejstring, hvorimod du ønsker „tilforladelige Skildringer af Forhold og Personer, som du ved Lejlighed kunde finde Anvendelse for.“ Meget vel! Jeg forstaar dig, gamle Skumler! Hug bare til!

For Resten kunde du (hvad vel ikke forbavser dig) have sparet dig Ulejligheden med dit ovenfor omtalte Forbehold. Jeg kan nemlig sammenfatte mine kunstneriske Indtryk henedefra i det Udbrud, der forleden ude i Vatikanet fløj en ærlig Svensker ud af Munden overfor en Renaissance-Gruppe, forestillende tre nøgne Fruentimmer (for Velanstændighedens Skyld kaldet Bakkantinder), nemlig: „Hvad Fanden er det for no'en Mokkedul-

ler!" Jeg fik den største Lyst til at gaa hen og falde den Mand om Halsen. Han aabenbarede i disse Ord et sandere og sundere Blik for Kunsten end alle Skønhedsdyrkelsens Lægprædikanter tilsammen. Det gør dog godt en Gang at høre Sandhedens Røst, selv om den kommer fra en rødblisset Svensker. Ja, for man vader dog i Afgudsdyrkelse, hvor man gaar! Forleden kom jeg til at tænke paa, hvad for Forestillinger Efterverdenen maatte faa om vore Forfædre, dersom Vorherre en Dag fandt paa at borteskamotere alle den menneskelige Aands Frembringelser undtagen netop Kunsten, dersom man altsaa kun blev i Stand til at danne sig et Begreb om Fortiden gennem de dansende Gudinder og badende Nymfer og kokette Madonnaer og nøgne Alphonser (kaldet Diskoskastere eller saadant noget), og al den anden Bordel- og Pæderastkunst, som fra Arilds Tid har været Genstand for vor hysteriske Tilbedelse. Her kan man vandre gennem hundrede Sale uden at træffe paa et eneste Vidnesbyrd om de brede Lags Liv og Lidelser, om Menneskeaaandens Frigørelseskamp, kort sagt om nogen af de Rørelser inden for Folket, der har holdt Verdenshjulet i Gang og været dets egentlige Bevægskraft. Kommer det højt, præsenteres der os af det borgerlige Liv en eller anden Hyrde-Idyl eller en Værtshusscene. Forøvrigt lutter Ammestueeventyr og himmelske Syner og Naturhenrykkelse og liderlige Drømmerier. Kun et Par af de allerældste kristelige Malere har i deres ubehjælpsomme Fremstillinger af Kristi Forfølgelseshistorie røbet en virkelig Indignation over Sandhedens og Retfærdighedens Tiggergang her paa Jorden og helliggjort Kunsten ved fuldt bevidst at anvende den agitatorisk, ganske paa samme Maade som vor egen Tids endelig frembrydende sociale Kunst.

Naa, jeg mærker, at jeg alligevel begynder at snakke fra Leveren. Punktum altsaa — og til Sagen!

For nu at begynde med Begyndelsen, saa skal der efter Sigende være en usædvanlig Mængde Skandinaver hernede i „Vidunderlandet“ denne Vinter. Et Tidens Tegn, forstaar du! Her i Rom bestaar Karavanen af ca. 30 veltæmmede Dyr, der to Gange daglig lader sig fodre i en Beværtning — tusind om Forladelse,

„Trattoria“ — henne i Ruinerne af Diocletians Bade (et ækelt gammelt Skrummel, der ærefrygtsfuldt bevares som en Helligdom, skønt det optager et uhyre Rum lige i Byens Midte, hvor en Torvehalle, en aaben Plads eller anden borgernyttig Indretning vilde have sin naturlige Beliggenhed. I denne gamle Rotterede har en vis Signor Francesco en smudsig Beværtning, der ligner halvt en Hestestald, halvt en stor Kælderhvælving. Den er nemlig indrettet i et af de gamle Baderum og har Mure tre Gange tykkere end en Bagerovn, og det er dette og Kælderens „male- riske“ Udstyr, der har faaet „de gemytlige Sælhunde“ — som Selskabet med prisværdig Selverkendelse har døbt sig selv — til at udvælge dette Sted til deres Sammenkomster, hvor de paa gammel Romafarervis i kunstnerisk Frihed hengiver sig til Livs- glæden midt imellem Folket.

Forøvrigt bestaar Menageriet i Aar aldeles overvejende af danske Eksemplarer, ligesom ogsaa Løvens Rolle er tildelt en Landsmand, nemlig Højesteretsadvokat Hoskjær, der sammen med en oppustet Hunabe, som han kalder sin Hustru (i bevægede Øjeblikke sin Viv), udgør Midtpunktet for den skandinaviske Selskabelighed. Samme Advokat er et trøffelfedet Hjærtemen- neske paa 250 Pund og med et dertil svarende lyst og frejdigt Blik paa Livet. Han siger det stadig selv — og med en uforlig- nelig Selvfølelse — at han hader alt Vrøvl og ikke for sin Død kan lide Ophævelser. Han staar opført paa Skattelisten med en Aarsindtægt af tredive Tusinde; derfor kan han ikke faa i sit flenskaldede Hoved, hvad i Alverden Menneskene kan have at beklage sig over. Med sine røde Flæskeskinke-Kinder betragter han det som sin Livsopgave overalt at optræde som den levende Protest mod Tidens Reform-Feber og sygelige Misfornøjelse. Det undrer mig derfor slet ikke, at han i den seneste Tid er bleven en „Situationens Mand“ derhjemme, hvor man jo nu fra de for- skelligste Sider med stedse større Eftertryk raaber paa overlegne, idealt anlagte Mænd med aabent Blik for den Gemytlighed, Tiden kræver. Hernede hviskes der allerede om, at man paa allerhøjeste Steder skal have faaet Øje for hans Kvalifikationer. Ja, hvorfor ikke? Nu oprinder sikkert Tusindaarsriget for alle joviale Sæl-

hunde! For Fremtiden bedømmes Kvalifikationerne efter Spøkelaget! Bravo! Der bliver atter Haab for tykke Bagermester Darum!

Det øvrige Selskab bestaar som sædvanlig af en broget Samling entusiastiske Herrer og Damer, der er taget hened for at lufte deres Idealer under Sydens blaa Himmel. I første Række optræder selvfølgelig Repræsentanterne for de „skønne“ Kunster, der ligger henede for kultusministerielt Mammon og genføder den saa meget efterspurgte „store“ Kunst. Jeg nævner: Adonis-Petersen (der foreløbig, hvad det Ydre angaar, er bleven en fuldkommen Rafael), Ludvig Hegger, samt den store Nordmand, Billedhugger Karl Kristian Honorius Krack, der tre Gange har knust mig med sit Dovrefjeldsblik og aabent udtalt, at jeg vanhelligede Rom ved min Nærværelse. At din Kollega, Digteren Folehave, er henede, veed du rimeligvis. Han gør stormende Lykke, især blandt Damerne, fordi han paa ringeste Opfordring overrækker dem rødtindbundne Eksemplarer af sin „Ahasverus“, „Richard Løvehjerte“, „Robespierre“ og hvad nu de andre vindskebeligt forarbejdede Uddrag af Kofods Verdenshistorie hedder, der har gjort ham til Dagens erklærede Digterhelt derhjemme. For Resten maa det siges, at Lykken ikke har gjort den Mand hovmodig. Aldrig i mit Liv har jeg set noget mindre udæskende end denne lille snuskede Person, som synes at have faaet skæv Ryg af altfor underdanige Buk; som næppe tør gaa over et Gulv af Frygt for at vække Anstød; som bestandig hvisler „Om Forladelse“, „Aa, gør Dem for Guds Skyld ingen Ulejlighed“, — som kort sagt besidder den ulastelige Krumryggethed og uafrystelige Artighed, der jo altid har været nok saa nødvendig som Talent og Karakter for at faa Optagelse paa det danske Parnas.

Lad mig se, — hvad kan jeg ellers have at berette? Juleaften fejredes naturligvis henne i „Foreningen“ paa god gammelnordisk Vis med Risengrød og fed Steg og en gemytlig Svingom omkring det store Fastelavnsris, som vi kalder for et Juletræ. Bagefter fik vi Salmesang og Sodavand. Til allersidst fik Advokaten en forvreden Taa, idet han, opfyldt af Juleglæden, traadte

fejl paa Trappen. For Resten er jeg ikke i Stand til at fortælle dig videre indgaaende om vore Landsmænds Bedrifter hernede. Som du vel kan tænke dig, træffer jeg kun undtagelsesvis sammen med dem, og naar det sker, ønsker jeg dem gerne Fanden i Vold. Heraf maa dog du (og andre ligesindede) ikke slutte, at jeg gaar hernede og agerer brummende Bjørn. Det ønsker jeg ikke af en ganske bestemt Aarsag og af Hensyn til en ganske bestemt Person. Du forstaar! Ganske vist savner jeg ofte mit Arbejde svært og kan undertiden blive ikke saa lidt gnaven over min nødtvungne Ørkesløshed. Men jeg har paa den anden Side gjort den Opdagelse, at det ikke er helt Løgn, at Ægteskabet er en fortræffelig Institution. Maaske er det den eneste, der bør skaanes, naar en Gang den store Ragekniv kommer i Virksomhed. De løse Forbindelser duer alligevel ikke, de forjasker Karakteren, og man splider sin Tid og sin Kraft med alt det Renderi paa Gader og Nattekafeer for at fange nye Fugle. Læg dig det paa Sinde, du gamle Knejs- og Variété-Slave; et Hjem er i mere end een Forstand en Mands „castle“, — det har jeg ikke haft Lejlighed til at erfare før.

Om Forholdene derhjemme gider jeg ikke skrive. Hver Gang jeg hører noget derom eller læser de Aviser, som sendes mig, bliver jeg skumrasende. Jeg pines da dobbelt af min nuværende Uvirksomhed, som ogsaa — her bandte jeg! — snart skal faa Ende. I har mig med det allerførste hjemme igen! For Pokker! Der maa dog kunne gøres *noget* for at holde igen paa Frafaldet og al den anden Nederdrægtighed derhjemme. Selv et halvdødt Svin kan dog pirket op til at skribe. At Sahlmann er bleven Ridder ved Nytaarskuren, har jeg læst. Han fortjener det, den fejge, skrydende Hund! Hver Gang jeg tænker paa ham og de andre Overløbere, faar jeg Lyst til at sende dem en Spytteklat i anbefalet Brev. Og om der skete dem deres Ret, skulde de en mørk Nat druknes i en Møddingpøl og derefter graves tre Alen under Jorden i en Latrintønde. Saa kunde Renovationskompagniet in pleno lægge en Halmkrans paa deres Grav; det var, hvad de havde fortjent!

Men nu vil jeg holde op, og du er vel ogsaa træt af min

lange Passiar. — Hils Holdkæft fra mig og sig ham Tak for Brev, ligesaa Rasmus og de andre trofaste af Klumpen. Spørger de om mig, saa sig — som anført — at jeg snart vender Næsen hjemad. At Drehling blev attraperet her, veed du jo. Forresten fik jeg ikke snakket meget med ham, da han rejste et Par Dage efter min Ankomst men jeg syntes, han saae saa løjerlig mølædt ud. Jeg er bange, der er begyndt at gaa Romantik i ham hernede. Jeg skal have ham ordentlig i Skole, naar han kommer tilbage.

Det er sandt — endnu eet! Bag ved Skabet i min gamle Hybel staar (blandt andre Ting) mit Billede af Fabrikspigen, der slæbes til Visitation af en Politibetjent, mens to Udhalere med lakerede Snabelsko staar paa Fortovet og griner. Kunde du ikke hurtigt faa smækket en Ramme om det og se at faa det solgt til en eller anden liberal Smørgrosserer eller udstillet hos Blegfedt i Bredgade. Af de mulig indkomne Penge (tag, hvad du kan faa) kunde du sende den ene Halvdel til Murerhaandlangernes Strejkekasse; den anden Halvdel kan du enten sende herved eller gemme for mig, til jeg kommer.

Haandslag!

Din

Jørgen Hallager.

Det nye Aar havde faaet en trist Begyndelse. Hele Januar Maaned tilhylede den evige Stad, ligesom en sørgende Enke, sine Yndigheder med et Slør af Taage og Regn, ja endogsaa en Snestorm overraskede en Dag de skuffede Nordboer, der til Overflod havde den Ærgrelse at høre hjemmefra, at man der gik og frydede sig over en ualmindelig mild og foraarsagtig Vinter. Først i Begyndelsen af Februar viste Solen sig igen i al sin Kraft, og da det samtidig faldt ind med Fuldmaane, besluttede Skandinaverne en Dag ved Frokosten hos Signor Francesco, at man om Aftenen skulde drage ud til et af de tidt besungne Kunstner-Trattorier i Haverne ved *Ponte molle* for efter gammel Tradition at byde Foraaret velkommen ved et Symposium under aaben Himmel og lade Glassene blinke i Lunas sølvgrønne Straaler.

Der skikkedes Bud til alle fraværende Medlemmer af „Sæl-hundenes“ Kres, og Etatsraad Branth, der med Iver greb enhver Lejlighed til at faa et Ærinde hos sin Datter, tilbød straks at bringe al fornøden Besked til de nygifte i Via Purificatione.

Kirkeklokkerne ringede just fire, idet han med ængsteligt bankende Hjærte naaede op ad de mange Trapper til den lille Lejlighed under Taget, hvor han paa sit „amico“ blev lukket ind af den lille Annunciata. Da et Blik paa Knagerækken i Entreen havde oplyst ham om, at hans Svigersøn ikke var hjemme, lysnede det i hans Ansigt; med et helt fornøjet Smil traadte han ind i Dagligstuen, hvor Ursula sad i sin Armstol henne ved Vinduet og syede paa et Stramajbroderi.

Etatsraaden satte Silkehatten fra sig paa Bordet, kastede sine Handsker i den og gik hen og kyssede sin Datter paa Panden.

„Saa her sidder den lille Frue og kukkelurer inden Døre trods det straalende Vejr. Er Gemalen ikke hjemme?“

„Nej, — men jeg venter ham hvert Øjeblik. Sæt dig ned, lille Fa'er.“

„Hm — Tak — nej Tak, jeg har ikke Tid idag. Jeg vilde blot kigge op et Øjeblik,“ sagde han og tog igen sin Hat. „Jeg maa egentlig straks gaa. Jeg har virkelig en Del at udrette idag. — Din Mand er maaske ude for at ryge?“

„Nej, han gik i Formiddags ud med sin Malerkasse.“

Etatsraaden, som havde vendt sig bort, drejede sig atter helt omkring og stirrede med opspilede Øjne paa sin Datter.

„Din Mand? — Ude for at male?“

„Ja, hvorfor ikke? Vejret er jo saa godt idag.“

Udtrykket i den lille Mands Ansigt var et Øjeblik som forstenet. — Aah! sagde han derpaa ved sig selv, idet han afbrød sin Tankegang og atter vendte sig ind imod Stuen. — Rimeligvis en eller anden interessant Skarndyng, han har opsnuset! Et for-drukkent Bybud eller en Slagterbod!

„Naa“, — fortsatte han højt. — „Lad mig ikke glemme, hvad jeg er kommen herop for. Ser du, vi er bleven enige om at tage ud til Ponte molle iaften, . . . det er Fuldmaane, og du husker nok, jeg har fortalt dig om den smukke Skik, som i sin Tid blev indført

af Kunstnerne her. For tredive Aar siden, da jeg sammen med Ernst Meyer, gamle Hansen og . . . nej, det bliver for vidtløftigt at fortælle idag. Altsaa, jeg vilde blot spørge, om I ikke kunde have Lyst at tage med.“

„Jo, det kunde jo være rigtig morsomt. Hvor skulde vi mødes?“

„Vi havde tænkt at samles hos Francesco saadan ved Otte-tiden og derfra køre derud i Drosker. Kunde det passe Jer?“

„Jo, det kunde det vist nok. Men vil du ikke vente, til Jørgen kommer, saa kunde vi træffe en rigtig Aftale. Han maa være her straks.“

„Nej, jeg maa gaa nu. Jeg har sandelig ikke et Øjeblik at spille. Farvel, min lille Ven,“ — han tog hende under Hagen og løftede varsomt hendes Blik op imod sig. — „Har man det saa ogsaa rigtig godt? Og er rigtig glad? . . . Jeg synes, man har set lidt forknyt ud i den sidste Tid.“

„Saa-aa,“ svarede hun og blev lidt rød. „Det veed jeg ikke noget af. Det maa vel have været al den slemme Scirocco, vi har haft saa længe. Jeg har det godt.“

„Ja ja — Vorherre være med dig, mit Barn!“

Han kyssede hende atter bevæget paa Panden og gik stille bort. Ursula fulgte ham ud paa Trappegangen, hvor hun som sædvanlig blev staaende, bøjet over Rækværket, for at nikke til ham under Nedstigningen; — hun havde lagt Mærke til, at han satte stor Pris paa denne Opmærksomhed, ja, at det formelig gik ham til Hjærtet, naar hun en enkelt Gang glemte den.

„Farvel, Farvel!“ raabte hun ned til ham, da han et Øjeblik blev staaende ved Trappens Omdrejning og kyssede paa Fingren.

Da hun igen var kommen ind i Stuen, saae hun, at han havde efterladt sine Handsker paa Bordet.

„Herregud, lille Fa'er!“ udbrød hun ganske højt og rystede mismodigt paa Hovedet. Ja, Jørgen havde Ret! Han begyndte virkelig at gaa lidt i Barndom. Iforgaars glemte han sin Stok, forleden Dag sit Lommetørklæde. Hvad skulde det dog blive til?

Med et lille Suk satte hun sig tilrette i sin Armstol og tog igen fat paa sit Broderi. Her sank hun dog hurtigt tilbage til de

lyse Drømmerier, af hvilke Faderens Ankomst havde revet hende ud. Mens hun i det svindende Dagsskær med mekanisk Regelmæssighed stak Naalen op og ned gennem sit Stramaj, syslede hendes travle, stundesløse Tanke, nu hist, nu her, ligesom en lille Fugl, der hopper fra Gren til Gren i det Træ, hvor den har bygget Rede. Da hun kom til at tænke paa Faderens himmelfaldne Forbavselse over at høre, at Jørgen var gaaet ud for at male, spillede et Smil om hendes Mund. Ja ja, lille Fa'er! Vent blot, saa skal du nok faa Trøst for alle de Bekymringer og Ængstelser, du har haft for min Skyld. Blot lidt Taalmodighed! — — Vidste hun blot, hvor Jørgen var taget hen! Hun vilde ønske, at han var gaaet op paa Palatinerhøjen, op til de store Kejserborg-Ruiner, hvor man havde en saa højtideligt knugende Fornemmelse . . . „som om man vandrede mellem de øde Levninger af en Guds Værksted,“ som Drehling en Gang havde sagt deroppe. For noget stort, noget ualmindeligt maatte det være for at betage ham, der selv var saa stor og ualmindelig i alt, saa vældig i alle sine Lidenskaber. — O, du min stærke, vilde Ørn! Hvor mægtig, hvor stolt din Flugt vil blive, naar du ret faar Luft under dine Vinger! Hvor højt, højt, højt vil du ikke stige over alle de smaa nette Gærdesmutter og Graaspurve derhjemme, der pænt holder sig til Hustagene og de lune Møddinger! Blot du da ikke helt vil glemme mig deroppe i Æteren, men tænke lidt paa din lille Gaasemo'er, der sidder her i Reden og venter og længes og ikke kan følge dig! — — „Om hun nu ogsaa var rigtig glad?“ Hvor Faderen havde sagt det underligt! Havde man virkelig kunnet se noget paa hende? Men det havde nu ogsaa været skrækkelig uheldigt med den evige Regn og Taage, der havde gjort alting saa trist og graat. Hun fortænkte slet ikke Jørgen i, at han tilsidst var bleven utaalmodig og havde længtes hjem . . . han, som aldrig kunde finde sig i at være ledig et Øjeblik. Men nu var de slemme Dage forbi. Nu var hun lykkelig — ganske, ganske lykkelig!

Hun kastede sit Arbejde fra sig og rejste sig. Hun kunde ikke længer sidde stille for Længsel og Spænding. Nu maatte Jørgen dog ogsaa snart være her. Solen var jo nede. Her fra Vin-

duet kunde hun se hele den vestlige Himmel flamme som en Verdensbrand, og dernede laa Byen allerede halvt begravet af de røde Aftentaager. Se! Derude over Kampagnen steg Maanen langsomt op. Hvor søvndrukken den saae ud! — Du har nok ondt ved at komme op af Fjerene, du dovne Krop! Vil du se, du skynder dig lidt. Og gør dig saa Umage for at skinne rigtig smukt og klart for os iaften!

Hun foer sammen; — det ringede ude paa Entredøren. Fortrædeligt vendte hun sig om imod Stuen. At der ogsaa skulde komme fremmede netop nu! Hvem kunde det dog være? Faderens Ringning var det ikke. — Aa, ikke andet end Posten!

Annunciata stak en lille Pakke i Korsbaand ind ad Døren.
„De dumme Aviser!“

Hun gemte Pakken inde under nogle Bøger paa Skrivebordet. Idag skulde intet faa Lov at forstyrre deres Fest! — Hvordan var det nu? Til *Ponte molle*, havde Faderen sagt! Ja ja, det kunde blive herligt — herligt!. Idag vilde Jørgen saamænd nok tage med. De behøvede jo heller ikke hele Tiden at være sammen med de andre. De kunde jo i det mindste gaa hjem tilfods, naar de andre kørte, . . . ganske ene skulde de vandre i den stille, dejlige Maanenat og tale sammen om Fremtiden og deres Kærlighed. — Eller skulde de hellere blive hjemme? Fejre en Kærlighedsfest her inden veltillukkede Døre? Sidde sammen derhenne i Maanestriben ved Vinduet, tavse, tæt sammenslyngede, Mund mod Mund! . . . Hun kunde have Lyst til at smykke sig til hans Hjemkomst, modtage ham i hvid Dragt, med udslaaet Haar, bekranset af duftende Blomster! Skulde hun gøre det? — Nej, nej; det gik ikke an; Jørgen vilde ikke synes om det. — Han havde Ret; hun var virkelig alt for barnagtig.

. . . Hun hørte en Nøgle blive stukket i Forstuedøren. I næste Øjeblik stod hun derude ved Jørgens Side.

Hun overvandt dog Fristelsen til straks at kaste sig om hans Hals og overøse ham med Spørgsmaal. Trods Halvmørket havde hun faaet Øje paa de dybe Furer, der altid viste sig mellem Jørgens Bryn, naar han var stærkt optaget, — og hendes Erfaring havde lært hende, at man da ikke skulde falde med Døren ind

i Huset til ham. Hun klappede ham blot paa Kinden, hjalp ham af Ydertøjet, tog Malerkassen og hængte den paa Knagerækken uden saa meget som at aabne den paaklem, skønt hendes Fingre brændte af Nysgerrighed. Saa gik hun nynnende foran ham ind i Stuen.

Jørgen selv var ganske umeddelsom. Han lod sig træt falde ned i en Lænestol, purrede op i sit Haar og sagde adspredt, at han egentlig var tørstig. Ursula gik ud og hentede Vin. Da hun kom tilbage og havde skænket op for ham, satte hun sig paa en Skammel ved hans Fødder, tog hans ene Haand og gav sig til at stryge varsomt hen over den.

„Hvordan har du saa haft det, min Ven?“ begyndte hun, da han stadig intet sagde. „Har du været fornøjet med din Dag?“

„Aa jo,“ svarede han, satte det tomme Glas fra sig og sugede Vindraaberne af sit Overskæg. „Jeg har virkelig oplevet noget nyt idag!“

„Lad mig høre! Hvor har du været?“

„Ja, hvad skal jeg sige? Hvor jeg har været? I Underverdenen, i Samfundskloaken, i den Bærmekedel, hvor det tyvende Aarhundrede brygges . . . kort sagt, henne i Byens Fattigkvarter.“

„I Fattigkvarteret?“

„Det kom sig ganske tilfældigt. Jeg gik og drev om paa maa og faa, . . . og jeg takker min gode Skæbne, der førte mig derhen. Jeg kunde ellers let være kommen til at rejse hjem uden at have set det eneste virkelig lærerige, der findes her i Rom. Jeg har jo ofte baade læst og hørt, at det skulde være hernede, det allerførst vilde bryde løs, naar Ilden en Gang for Alvor tog fat. Jeg begynder at forstaa det nu! I saadanne Pesthuler som dem, jeg har set idag, maa den røde Bacille have det rette Arnested. Og de fleste af de Skikkelser, der lusker om derhenne, saae da ogsaa helt opbyggelige ud. Jeg tror ikke, at der paa dem alle tilsammen var saa meget Sul som paa en almindelig københavnsk Grosserer.“

„Men du har da ogsaa været andre Steder, Jørgen?“

„Andre Steder? Jeg veed skam ikke. Der var tilstrækkeligt at se paa derhenne. Husk paa, det var dog første Gang, jeg

rigtig havde Lejlighed til at kigge ned i „Samfundets væskende Saar“ — som det saa poetisk hedder. Det er dog vist vor egentlige Ulykke derhjemme, at vi ikke har noget Proletariat. Derfor har vi heller ingen Frihed og vil rimeligvis aldrig faa den, om vi saa faar lavet nok saa mange Frihedslove paa Papiret! . . . Nej, du skulde have set et Kompagni, jeg fik Øje paa inde i et sort Hul af en Beværtning derhenne — en rigtig Morderkule. Der sad fem-seks unge, blege Galgenknebler sammen med et næseløst Fruentimmer og spillede Kort. Det er saadanne Pragt-fyre, der igen kan give En en Smule Tillid til Fremtiden! De havde mørkeblaa Ringe omkring Øjnene, som om de allesammen lige var sluppet ud af Rasphuset; og idet jeg gik forbi den aabne Dør, sendte den ene af dem mig et blodrødt Blik, som jeg ikke let vil glemme! Det er den Slags Ting, man maa have set med egne Øjne for tilbunds at forstaa Tidens Bevægelser . . . især, naar man lige derfra træder ud mellem Corsoens Ekvipagerækker og ser Jødedamerne vælte sig i deres Fedt paa Silkehynderne!“

„Saa har du altsaa slet ikke malet noget?“ sagde Ursula; hun havde langsomt sluppet hans Haand.

„Aa male, . . . male her! . . . Nej, jeg maa hjem, Ursula. Nu er det paa Tide! Det faar ikke hjælpe! Jeg maa have fat paa mit Arbejde. Her gaar man tilsidst og raadner op i Driveri!“

Han rejste sig med et Sæt op fra Stolen og gav sig til at spaserede frem og tilbage over Gulvet.

„Der er nu ogsaa disse Strejker derhjemme for Tiden. Lapperier naturligvis imod Bevægelserne her og andre Steder; men der er ikke noget at gøre ved det; vi er nu en Gang Smaafolk! . . . Men har vi derfor Lov til at lægge Hænderne i Skødet? Lad være at Striden nærmest drejer sig om at faa Lejlighed til at tylle lidt mere eller lidt mindre Øl i sig, saa er det dog en Strid, en knyttet Næve, et Spark i Bagen paa Avtoriteterne og — hvem veed? — maaske virkelig et Resultat. Det undrer mig for Resten, at der ikke er kommen Aviser til mig idag. Jeg længes svært efter at se, hvad det bliver til.“

Ursula, der under denne Tale havde siddet ubevægelig frem-

overbøjet, hensunken i en dødlignende Tankefuldhed, rettede sig med eet op, rejste sig og gik hen imod Skrivebordet, hvor Aviserne laa forvarede. Men paa Vejen derhen standsede hun og betænkte sig; . . . med bøjet Hoved gik hun stille hen til Jørgen og smøg sin Haand ind under hans Arm. Saaledes fulgtes de tavse nogle Gange frem og tilbage i den nu helt maanelyse Stue, hvor der kun var mørkt af Skygger henne i Krogene og under Møblerne.

„Nej, det hjælper ikke med alle de store Talemaader om at holde Ideens Fane højt,“ vedblev Jørgen aldeles opgaaet i sin Tankegang og uden at vide, at han ikke hele Tiden havde tænkt højt. „Naar det kommer til Stykket . . . hvem er det vel saa, der fra Arilds Tid har lavet Verdenshistorien, det vil sige Revolutionerne! Det er netop den Sort blege, tarmslunkne Kælderdyr, der med Glæde tager alle syv Døds synde paa deres Samvittighed for en Flaske Brændevin. — Det er Øllebrødsbarmhjertigheden, der er vor Ulykke derhjemme! Se til vore allerbrandrødeste Socialister! Det er velnærede Borgere, skikkelige Spækhøkere, der lever i den bedste Forstaaelse med de ti Bud og Balslevs Katekismus. . . . Folk, der har Penge i Sparekassen, og som straks besvimer af moralsk Hjærtekvababbelse, naar en forstyrret Typograf skyder en Knap af en Ministers Overfrakke! Uf! De bliver mig mere og mere modbydelige, den Slags Per Nittengryn, som gaar og vil revolutionere *en detail*; Filistersjæle, der i Grunden er rigtig vel fornøjet med Tilværelsen, men har en eller anden lille oppositionel Kæphest at ride paa, enten det nu er Arbejdersag eller Kvindefrigørelse eller Republik eller saadan noget Vaas. Som om det battede at klippe et Par Kviste, naar Træet er blomraaddent ned til Roden? — — Hvad er det for Handsker, der ligger der?“

„Det er Fa’ers. Han var her i Eftermiddag, lige før du kom.“

„Og saa lod han sine Handsker blive tilbage.“

„Stakkels Fa’er . . . han er bleven saa glemsom!“

„Glemsom? — Hum!“ mumlede Jørgen, men fortsatte ikke af Hensyn til Ursula. — Den gamle Skurk, tænkte han ved sig selv; jeg har luret ham Fiffet af! Han vil have et Paaskud for at

kunne rende her og snuse tidlig og silde og øve sine sorte Kunster, naar jeg er borte. Men jeg faar vel en Gang Ræven i Saksen!

„Havde han ellers noget paa Hjærtet — din Fa'er?“ spurgte han højt.

„Ja, det havde han egentlig,“ svarede Ursula, idet hun, nervøst nynnende, standsede ved Altandøren og med sit Lommetørklæde tørrede Duggen af Ruderne. — „Nej se dog, Jørgen! Se en Gang!“

„Ja, det er stjerneklart iaften. — Men hvad var det, du sagde, at din Fa'er —?“

„Ja, Fa'er var heroppe for at fortælle, at der var aftalt en stor Udflugt til *Ponte molle* iaften. De skulde drikke Foraaret ind i en af Haverne derude. Det er nok saadan en gammel Skik, sagde han. Han spurgte, om vi ikke kunde have Lyst til at tage med.“

„Saa svarede du forhaabentlig nej.“

Ursula vendte Blikket bønfoldende op imod ham og trykkede sig ømt op til hans Arm.

„Jørgen,“ sagde hun, „vær god iaften. Jeg har længtes saa usigelig efter dig hele Dagen. Jeg vilde saa gerne, at vi var rigtig glade for hinanden idag, . . . jeg trænger saa meget, saa meget til at vise dig, hvor inderligt jeg holder af dig. Skænd kun paa mig og kald det et Lune . . . blot du ikke vil sige nej! . . . Sig ja, blot denne ene Gang, saa skal jeg aldrig plage dig mere. Hører du? . . . Sig ja, Jørgen. Jeg beder dig saa meget.“

Jørgen rynkede sine Bryn og saae ned paa hende med et koldt fremmed Blik.

„Hør, Ursula — hvor mange Gange har du nu ikke lovet mig, at du vilde begynde at blive et fornuftigt Menneske! Synes du ikke selv, det er paa Tiden? Jeg har desuden sagt dig, at jeg ikke oftere vil slide Bænke med de Abekatte hernede. Lad saa det være godt! . . . Hvad skal ogsaa det sige, at drikke Foraar ind nu! Saadan noget Vaas! Drikke Foraar ind med rødfrossen Næse, i Vinterpels og Bælgvanter! Det skal maaske ogsaa være Romantik og store Følelser og Aandens Flugt og højere Poesi? At du endnu gider gøre dig saa naragtig, Ursula! . . . For Resten

har du naturligvis din Frihed. Gør, hvad du vil! Men jeg bliver hjemme og venter paa Posten. Aviserne maa dog komme iaften."

Ursula trak hastigt sin Haand bort fra Jørgens Arm, som om hun pludselig havde brændt sig paa den. Med løftet Hoved gik hun hen til Skrivebordet, tog Avispakken og kastede den foragteligt hen paa det store Bord i Midten af Stuen.

"Der!" sagde hun.

Jørgen saae et Øjeblik overrasket paa hende. Saa gik han sagtmodig hen til Bordet, tændte Lampen og tog Plads i en Gyngestol.

"Nu skal vi se, hvad nyt fra Ravnekrogen," sagde han, som om han ingenting havde mærket, og udbredte et af Hovedstadens Oppositionsblade foran sig. — "Naturligvis er her igen idag en lang Straale af den forløbne Præst med hans religiøse Fritænkeri. Det gider jeg ikke læse . . . Religiøse Fritænkere! Sludder! Det er godt at mærke, at man lever i Hermaphroditernes gyldne Dage. Du skal se, Ursula, det varer saamænd ikke længe, før man ogsaa hører om Højre-Socialister og Venstre-Provisorister og mere af den Slags."

Ursula svarede ikke. Hun havde slaaet begge Altandørens Fløje op, saa den kolde Aftenluft strøg ind i Stuen. Med Armene korslagte over Brystet stod hun lænet op til Dørkarmen og stirrede ubevægelig ud over den maanebeskinnede By . . . ud mod de drømmende Bjerge i det sølvdisede Fjerne.

I flere Minutter var der ganske stille i Stuen.

"Herregud!" udbrød atter Jørgen henne ved Lampen, ganske fortabt i sin Læsning. "Nu skal saamænd Lønsted have det store Rejsestipendium. Har du hørt det, Ursula?"

"Det finder jeg ikke saa mærkeligt."

"Aa nej saamænd. Det er ogsaa en Virkning af Øllebrødet derhjemme, at man betragter Uddelingen af et Stipendium som en Barmhjertighedsgerning — en Erstatning til dem, hvem Naturen har nægtet Talentet."

"Ja, saadan siger man vel, naar man ikke selv har for meget."

Jørgen blev bleg bag sin Avis.

Stille, stille! sagde han til sig selv. Han havde gjort sig det

Løfte at være taalmodig over for Ursula. Han forstod godt, hvor haard en Kamp hun maatte stride i denne Tid, da hendes kuldske Sjel var ved at vaagne til Selvbevidsthed under sine tunge Drømmedyner. Han vilde for alting ikke skræmme hende. Hun skulde have Tid og Ro til at hærde sig i den nye Dags Morgenluft.

Han sagde blot og i den roligste Tone:

„Du skulde lukke Døren og ikke staa der i Kulden, Ursula. Du forkøler dig bestemt.“

Hun svarede ikke.

Efter et Øjeblik's Tavshed vedblev han:

„Selv om du ikke vil tænke paa dig selv, Ursula, husk saa paa, hvad vi forleden talte om. Hvem veed? Maaske har du allerede et andet Væsen at tage Vare paa.“

„Det haaber jeg ikke.“

Jørgen foer op. Et Øjeblik stod han og kæmpede med sin opbrusende Vrede. Saa gik han langsomt hen til Altandøren.

„Ur-sula!“ sagde han stille men bestemt.

Hun foer let sammen. En hektisk Rødme foer op paa hendes blege Kinder; hendes Læber sitrede. Saa vendte hun sig pludselig om og kastede sig under en krampagtig Hulken om hans Hals.

„Slaa mig! Slaa mig!“ raabte hun. „Jeg er ond! Jeg er slet! . . . Aa, saa slaa mig dog! Jeg har fortjent det!“

Jørgen søgte forgæves at berolige hende, først med milde Ord, derpaa med strenge, tilsidst med bydende Ord.

„Ursula! Ursula! Kan du da aldrig tage en Ting naturligt? Hvortil dog denne evige Eksaltation? . . . Du er jo helt fra Samlingen. Hvad gaar der dog af dig?“

„Jeg veed ikke . . . jeg veed ikke! Jeg forstaar mig ikke paa mig selv mere! Aa, Jørgen, Jørgen — kan man da elske et Menneske saa højt, at man bliver ond deraf?“

„Aa, Talemaader! Fraser, Ursula! Lad dem dog høre op en Gang.“

„Ja — ja, ja! Jeg skal nok være god . . . blot du ikke vil være vred paa mig,“ sagde hun og klyngede sig til ham som i

en dødelig Angst. „Men jeg har længtes saa forfærdelig efter dig idag. Jeg har aldrig længtes som idag. Det er det, der har gjort mig syg; det er ikke andet . . . Aa, jeg er saa træt, saa træt.“

Hendes Hoved sank slapt ned paa hans Skulder.

„Ja, der ser du Følgerne, min Ven!“ sagde Jørgen. „Det kommer der ud af al det dumme Maaneskinssværmeri. Du formelig ryster over hele Legemet . . . Kan du dog ikke selv se, hvor uværdigt det er for dig? . . . Vil du love mig, Ursula, at dette skal være sidste Gang? Vil du?“

„Ja — ja — jeg vil det! Jeg lover dig det . . . Jeg skammer mig over mig selv.“

„Men vil du nu ogsaa holde det?“ vedblev han, opildnet af hendes Modstandsløshed. „Og vil du love mig at kaste alle dem ned ad Trapperne, der vil søge at holde dig tilbage. Jeg synes, din Fader har løbet her saa meget i den sidste Tid, naar jeg var borte. Hvad har han sagt dig? Er det ham, som — —“

„Nej, nej — det er mig selv! Det er blot mig selv!“

„Naa, saa gør dog en Gang Alvor af at rive det gamle Afgudstempel ned til Grunden! Kan du dog ikke selv mærke, hvor al den Skimmel og Raaddenskab forgifter dit Liv og vor fælles Lykke? Spræng det i Luften, Ursula!“

„Ja, ja — jeg skal det! Jeg skal det, Jørgen! . . . Men jeg er saa træt nu, saa træt, . . . jeg kan ikke mere tænke; jeg . . . Aa, se de mange Stjerner!“

Hun sank sanseløs sammen i hans Arme.

*

*

*

Det var ganske rigtigt i et tarveligt Osteri i „Diocletians Bade“, at den skandinaviske Koloni denne Vinter havde fundet sit Samlingssted. Den kæmpemæssige Ruin, der mammutagtig løfter sine graa, græsbevroede Mure op over den moderne Bys Sprinkelværkshuse, er i Tidens Løb bleven omdannet til en Slags kolossal Noæh Ark. Alle Arter af menneskelig Virksomhed — baade rene og urene — har indrettet sig her i de mange, ganske ens byggede Badekamre, der ligger Side om Side hele Bygnin-

gen rundt ligesom Celler i et uhyre Bistade. Haandværkere og Smaahandlende, Barberer og Beværtningsdrivende, Hospitaler og Musæer, ja selv en Kirke har faaet Plads mellem de gamle Hedningemure, og omkring i Tagets dybe Revner og Sprækker har utallige Fugle, Rotter, Firben, Flaggermus og andet Smaakryb fundet Rede.

Signor Francescos „*cucina*“ var et anseligt, hvidkalket, højt-hvælvet Rum, der kunde minde lidt om det Indre af en dansk Landsbykirke. Man befandt sig her som i en Slags Noæh Ark i det smaa. Rundt om mellem Bænkene, hvor solbrændte Jernbanearbejdere og gedeskindsklædte Kampagnebønder sad og spiste deres ristede Pølser, færdedes Høns og Kyllinger, der oplukkede de tabte Smuler mellem Gæsternes Fødder. Store tigerstribede Katte sad og krummede deres Fløjlsrygge midt oppe paa Bordene; og i den tunge, af Stegeos opfyldte Luft svirrede Svaler og brogede Duer. Signor Francesco selv stod som en plaprende Papegøje henne ved det aabne Ildsted i Skjorteærmer og med blaa Papirshat, medens hans Kone — en værdig romersk Matrone med blaasort Haar og et Par Æselsko-store Sølvringe i Ørene — besørgede Opvartningen med et Diebarn paa Armen. Mærkeligst af alt derinde var dog den mægtige Brædekasse, der i Form af et Flueskab var ophængt under det høje Loft og sat i Forbindelse med Gulvet ved en stejl Hønsetrappe. Deroppe var Familjens Sovekammer; og om Aftenen, naar Lamperne var tændte, og Lokalet fuldt af Gæster, aabenbarede der sig undertiden øverst paa Trappen en sortlokket lille Dreng i bar Skjorte, der nysgerrig tittede ned gennem de tætte Tobaksskyer, — et Syn, der altid fremkaldte Haandklap og høje Henrykkelsesudbrud fra de forsamlede Skandinaver, der havde hengivet sig til en næsten religiøs Dyrkelse af „den lille Engel i Skyen“.

— — En Aften i Begyndelsen af Marts var dette Sted Scenen for et ualmindeligt Røre. Hele Aftenen var Lokalet overfyldt af Folk. Mænd og Kvinder kom og gik under høje Tilraab og liden-skabelig Gestikuleren; og rundt om ved de mange Smaaborde sad de ellers temmelig dvaske Stamgæster og skreg hinanden ind i Ansigtet, saa man næppe kunde høre Ørenlyd. Kun henne hos

Nordboerne, der sad bænkede omkring et langt Bord i den ene Ende af Rummet, var Samtalen usædvanlig dæmpet. De halm-omvundne Vinflasker stod her næsten urørte. En bekymringsfuld Alvor prægede denne Aften det ellers saa fugleglade Selskab.

Der var om Eftermiddagen forefaldet en uhyggelig Begivenhed. Anarkisterne havde paany ladet høre fra sig, og denne Gang i selve Rom. Midt under Foraarets jublende Indtog i den hellige Stad, netop som Naturen rundt om syntes at indbyde Menneskene til Fest og Forsoning, havde denne vilde, gaadefulde Morderbande aabnet en af sine uopsporlige Muldvarpegange og med et Dynamitskud skræmmet Folk op af deres lyse Vaardrømme. Et Politikontor i Nærheden af Corsoen var sprængt i Luften, fem Mennesker kvæstede og et Barn dræbt — saaledes lød det Skræk-kens Budskab, der lidt før Solnedgang fløj som en Ild gennem Gaderne . . . netop i den Time, da Byens mange fremmede traadte andagtsfulde ud fra Musæernes Skønhedsverden eller vendte hjem fra Udflugter i Omegnens Bjerge, belæssede med unge Blomster, beruste af Dagens Sol og Naturens overjordiske Dejlighed. I et Nu var hele Byen kommen paa Benene. De vildeste Rygter om vidtstrakte Komplotter og anarkistiske Truselsbreve foer fra Mund til Mund. Alle Gaderne omkring Corso bølgede og bruste af en uhyre Menneskestrøm, . . . og det var Dønningerne af dette oprørte Hav, der endnu sporedes herinde i Signor Francescos ellers saa fredelige Vinstue.

Den skandinaviske Koloni var mødt saa at sige fuldtallig. Skrækken og Uhyggen havde samlet den — ligesom Tordenvejret faar Markens Dyr til at flokkes. Der sad den statelige, jovialt rød-mussede Advokat Hoskjær og præsiderede for Enden af det lange Bord ved Siden af sin Frue, en meget smuk, tiziansk yppig Blondine, der trods sine otteogtredive Aar havde faaet Hjærtet til at vokse i mere end een af de unge Kunstnere hernede. Ogsaa Etatsraaden var tilstede, skønt nærmest som en Skygge af sig selv; og ved Siden af ham saaes Thorkild Drehling, der for et Par Dage siden var vendt tilbage fra sin Rejse i Syditalien, hvor han havde levet et eventyrligt Naturliv ude i en øde Bjergegn, alene i Selskab med et Par Gedehyrder. Han var i Mellemtiden

bleven om mulig endnu alvorligere og mere indesluttet end før. Han sad den hele Aften tilbagelænet mod Muren, med Armene korslagte over Brystet; men ikke længe ad Gangen havde han sine mørke, sært tungsindige Øjne borte fra den nederste Bordende, hvor Jørgen og Ursula havde faaet Plads.

Det var Jørgen selv, der havde foreslaaet at give Møde denne Aften, fordi han — som han med et Smil havde sagt — nok kunde have Lyst til at se, hvordan gemytlige Sælhunde gebærdede sig ovenpaa en Dynamitforskrækkelse. Han var forøvrigt ikke bleven savnet i den Tid, han havde holdt sig borte fra sine Landsmænds Selskab. Det var i Vinterens Løb lykkedes ham at gøre sig præcis lige saa forhadet af den lille Koloni her i Rom som af det store Publikum i Hjemmet. Den overmodige Haan, han ved alle Lejligheder havde lagt for Dagen overfor sine Landsmænd, ligesom ogsaa hans Opførsel overfor den gamle Svigerfader, der nu var paa Nippet til at gaa fra Forstanden af Sorg og Græmmelse, havde lige fra Begyndelsen ophidset Stemningen imod ham. I den senere Tid havde desuden hans Forhold til Ursula givet Anledning til hæslige Rygter . . . Rygter, som Ursulas forandrede Væsen og for hver Dag mere lidende Udseende ingenlunde modsagde, omend hun stadig med stolt Utilgængelighed afviste den Medfølelse, som man fra alle Sider følte Trang til at lægge for Dagen overfor hende.

Under den almindelige Forstemthed i det forsamlede Selskab følte Advokat Hoskjær det som sin Pligt at sige et Par oplivende Ord. Han rettede sin høje Skikkelse med det graasprængte Haar og de ærefrygtindgydende Guldbriller, slog kraftigt til Lyd paa sit Glas og rejste sig.

Han begyndte med at fortælle en Anekdote, — saaledes som kun *han* forstod det. Med overgIVEN Humor berettede han om en af sine Studenterkammerater, en vis Hr. Sørensen, der havde været saa omsorgsfuld for sit Helbred, at han aarlig slugte et helt Apothek og aldrig kunde høre Tale om en ny Salve, en ny Slags maveregulerende Piller eller en Vidundereliksir, uden at han øjeblikkelig maatte prøve den. Han havde været saa ængstelig for hvert et Vindpust, at han næppe turde trække Vejret i fri

Luft, og skønt han i Virkeligheden var en ualmindelig kraftigt bygget Mand i sine bedste Aar, saae han Sygdom og Død lure paa ham ved hvert Gadehjørne. En Gang, da der var forefaldet et Par Koppetilfælde i København, vaagnede han en Morgen og opdagede med Forfærdelse tre røde Prikker paa sin Haand. Halvdød af Skræk lod han sig bære ned i en Droske og køre til Hospitalet, hvor han imidlertid blev afvist med den Bemærkning, at man *der* ikke gav sig af med at kurere Loppestik.

Denne gamle Studenterkammerat — fortsatte han — kom han ofte til at tænke paa i disse Tider, hvor saa mange Mennesker, baade gamle og unge, ja allermest de unge, havde faaet en besynderlig Forkærlighed for at opsøge Livets Skyggesider og betragte Verden som et eneste stort, pestbefængt Hospital. Han forstod det ikke. Straalede da ikke Himlen lige saa blaa nu som i vore Fædres glade Dage? Var Skoven mindre grøn? Duftede Violerne mindre sødt? Var Kærlighed, Stjerneskin og Nattergalesang forsvundet med den blæsende Postillon og de „rigtige“ Bedemænd? Nej, men vi havde — ligesom hin stakels Mand — forslugt os paa Medikamenter. Vi havde af al for ængstelig Omsorg for det almene Vel givet Samfundet aandelige Kvaksalvere i Vold, der ved allehaande Mirakelkure havde forgiftet dets sunde Blod og ødelagt dets Nervesystem. Deraf de idelige Forstyrrelser i Samfundslegemets Funktioner, hvortil vi saa længe havde været Vidne. Deraf de hæslige Udslet, de sorte Bylder, som idag med Rette havde fyldt alle Sind med Afsky. Dog, — man maatte vogte sig for ikke at overvurdere Betydningen af den Slågs Uregelmæssigheder, endsige at lade sig skræmme af dem. Han for sit Vedkommende maatte tilstaa, at han — trods alt — havde den mest ubetingede Tillid til Samfundets Konstitution. Vort Samfund var bygget op af stærkt og prøvet Tømmer, der havde trodset værre Lidenskabens Storme end den, der i Øjeblikket blæste hen over Landene, og det var en Enfoldighed, ja en Forbrydelse at tænke, at det lod sig rokke blot en Fingersbred ud af sine Fuger, fordi en elendig, lyssky Morderbande havde erklæret det Krig.

„Og dog“ — sluttede han — „er det naturligt, at vi paa en

Dag som denne tænker paa vort fjerne Fædreland med dobbelt bevæget Sind. Lad os haabe, at hvad der er sket hernede idag, ogsaa hos os vil aabne Øjnene paa alle „Mirakelmænd“ — baade de røde og de sorte — der mener at eje Lægedom for alle Samfundets Brøst og ikke har indset, at kun gennem den roligt fremskridende Udvikling kan den sande Ligevægt naaes. Lad os haabe, at alle retskafne Mænd — de kalde sig Højre eller Venstre, rige eller fattige — nu vil glemme al smaalig Tvekamp og slutte sig ubrydelig sammen til Beskyttelse af vort Folks sunde, rolige Liv og Trivsel. Med denne Motivering, mine Damer og Herrer, beder jeg Dem hæve Deres Glas og med mig istemme: Gud bevare vort kære Fædreland!“

„Hør! — Hør! — Hør!“ raabtes der fra alle Kanter.

Talen havde gjort den tilsigtede Virkning. Alle rejste sig med Begejstringens Rødme paa Kinderne og gentog med højt løftede Glas:

„Gud bevare vort kære Fædreland!“

Kun Jørgen blev siddende; han rørte end ikke sit Glas. Dog lod de fleste af Selskabet, som om de aldeles ikke lagde Mærke til hans Demonstration. Som ved en stiltiende Overenskomst ignorerede de ham ganske, hvorimod man kappedes om med Smil og Nik og kærtegnende Tilraab at hilse over Bordet paa Ursula, der havde rejst sig sammen med de andre og med iøjnefaldende Iver stødt sit Glas mod de omstaaendes, skønt hun umuligt havde kunnet overse, at hendes Mand var bleven siddende.

Jørgen forsøgte at smile. Men denne Gang lykkedes det ham mindre godt at bevare den koldblodige Selvbeherskelse, der næsten mere end noget andet havde gjort ham afskyet og foragtet i dette Selskab. Med Tilfredshed bemærkedes det rundt om Bordet, at han blev bleg.

Imidlertid havde en lille, venligt udseende Herre slaaet paa sit Glas; og da Selskabet havde sat sig, bukkede han dybt til begge Sider og udbad sig Tilladelse til at knytte et Par Bemærkninger til Højesteretsadvokatens Tale. Det var Digteren Folehave.

Som Advokaten saa udmærket havde sagt — begyndte han —

frembød Samfundslivet i vor Tid Billedet af en almindelig Hensyngen. Overalt og paa alle Omraader aabenbarede der sig en sørgelig Tilbagegang, et skæbnesvangert Forfald. Og overalt, i alle Lande, fremviste Sygdommen de samme Symptomer: Træthed og Skuffelse hos de ældre, en slap og viljesvag Ungdom, et misfornøjet og uroligt Folk. Grunden til denne Hensyngen var efterhaanden bleven klar for alle, der ikke var forblindede af Partilidenskab. Den skyldtes en fejlagtig Opfattelse af, hvad der var Livets sande, bærende Værdier, eller — som Advokaten saa mageløs træffende havde udtrykt det — en altfor vidtdreven Om-sorg for vort materielle Vel og en deraf følgende Ligegyldighed, ja Ringeagt for de Skatte, som Rust og Møl ikke kan fortære.

„Hør — Hør!“ lød det bifaldende fra alle Sider.

„Dette — mine Damer og Herrer! — er altsaa Diagnosen,“ vedblev han med forstærket Stemme. „Den Pest, der har hærget vort Samfund og lagt alting øde, det er den aandelige „sorte Død“, . . . det er den golde, materialistiske Livsanskuelse, der i mere end den sidste Halvdel af dette, snart udrundne Aarhundrede har været dominerende i Kunst og Politik, i Videnskab og Literatur.“

„Det er Løgn,“ mumlede Jørgen halvt for sig selv.

„Hvadbehager?“ afbrød Taleren betuttet, mens alle vendte sig med harmfulde Blikke mod den nederste Bordende.

„Jeg siger, det er en gemen Løgn!“ gentog Jørgen og denne Gang med sin fulde Stemme.

Advokaten rejste sig i al sin Værdighed og sagde:

„Maa jeg som Forsamlingens valgte Præsident paa det bestemteste frabede os den Art usømmelige Afbrydelser. Sligt vil under ingen Omstændigheder blive taalt her. — Jeg beder Dem, Hr. Folehave, fortsætte Deres Tale og ikke lade Dem forstyrre af den Art Indblandinger.“

„Altsaa — jeg siger,“ genoptog Digteren famlende sin Tales Traad, mens Udbrud af Forbitrelse endnu hørtes rundt om Bordet, „Sygdommen er konstateret, dens Aarsag bekendt. Spørqs-maalet bliver nu om Helbredelsesmetoden. Ja — for os, mine Damer og Herrer, der er saa lykkelige i denne Tid daglig at om-

viftes af de store, svundne Tiders rene og stærke Aandepust . . . for os, siger jeg, kan Lægemedlet ikke være tvivlsomt. I Antikens ophøjede Ro, i Renaissancens skønhedsberuste Himmelflugt øjner vi det Fingerpeg, der viser Vej ud af Nutidens forsmædelige Elendighed. Først da vil der blive Haab for en Menneskehedens Fornøelse, for Lykkens og Glædens Genfødselse, naar Folkets Blik atter løftes fra Hverdagslivets triste Ødemark, naar dets Længsler og Drømme atter faar Hjem over de flyvende Skyer — —“

„Bravo!“ afbrød Jørgen igen med høj Røst. „Det er præcis som Harlequin i Pantomimen, der stiller Pjerrot hen at beskue Stjernehimlen for at kunne smutte væk med den fede Kolumbine.“

Advokaten var sprunget op.

„Nu skal De tie stille!“ skreg han, blodrød af Harme. „Vi vil ikke længer finde os i Deres uforskammede Opførsel.“

„Og jeg vil ikke finde mig i, at den Fyr staar der og siger Dumheder, fordi han selv er en altfor elendig Stymper til at forstaa Storheden af den Tid, han lever i.“

„Nej, det er for frækt! — Det er uhørt! — Den Tølper! — Smid ham ud!“ raabtes der ganske højt rundt om fra Forsamlingen, medens Hr. Folehave med et Forsøg paa overlegen Ironi vendte sig imod ham og sagde:

„Undskyld mig, Hr. Hallager! Er det Dem eller er det mig, der har Ordet?“

„Det er mig!“ raabte Jørgen, pludselig askegraa i Ansigtet, og rejste sig med et Næveslag i Bordet. Og uden at lade sig anfægte af den Storm af forbitrede Tilraab, hvormed man søgte at stoppe Munden paa ham, vedblev han: „Skal maaske en saadan Toskillingskriver ha'e Lov til at staa der og spy Skarn over en Tid, som han skulde takke sin gode Skaber for at leve i . . . en Tid, hvis Gerninger Historien en Gang vil optegne med Guldskrift, og som Eftertiden vil kalde Menneskehedens store Aarhundrede! — Ja, skrig kun! Vræl bare! Men nævn mig et Aarhundrede, hvori Udviklingen har taget Kæmpeskridt som i vort! Nævn det! Altid kommer man stikkende med den Renaissance! Som om det var saa stort med det Par Billedværker og en Smule

Eventyrkomedie! — Ja, vov, vov! Men jeg siger, at det hele Smørsammen ikke har saa meget Værd for Menneskeheden som bare en eneste af vor Tids videnskabelige eller tekniske Opdagelser, endsige en eneste af dens sociale Reformere! Selv den saa meget udskegnede Reformation . . . hvad betød den i Sammenligning med det Oplysningsværk, som vore Dages politiske og sociale Bevægelser har fremkaldt i det store Folk, og som nu begynder at bære Frugt?“

„Ja — herlige Frugter!“ skreg man op imod ham. „Socialister og Strejker og Anarkister! — Ja, Anarkisterne! Anarkisterne!“

„Ja vel! Netop, — højstærede!“ raabte han med sin Stemmes fulde Kraft for at overdøve Spektaklet. „Rejsningen af de store sociale Spørgsmaal, vor Tids politiske Agitation, Arbejderhærens mægtige Sammenslutning — det er netop vort Aarhundredes største og stolteste Triumf, et Kæmpeværk, hvortil man fra Verdens Skabelse ikke har set Mage. Det er den endelige, sejrige Kamp mod det Trælleaag, som Menneskeheden i Aartusinder har sukket under. Vent blot, mine ærede Herrer og Damer! Snart vil der spørges nyt —“

„Ja — Anarkisterne! Anarkisterne!“ raabte man igen.

„Aa ja! Ogsaa Anarkisterne gør vel deres Gavn! Det synes jeg at kunne mærke paa Stemningen her iaften. Betyder det virkelig saa stort, om et Par Menneskeliv gaar i Løbet, naar man dermed kan aabne de lukkede Øren for Millioner af undertrykte Skrig? — —“

Det var ikke længer muligt at høre ham for Larm. Al den Harm og Afsky, som i Vinterens Løb havde samlet sig imod ham, gav sig nu Luft. De fleste var sprunget op fra Bænkene, og en ganske ung, fantastisk draperet Dame raabte med vildt fordrejede Træk: „Jeg kunde spytte Dem i Ansigtet, Usling!“ . . . To andre Damer var ilet hen til Ursula, der et Øjeblik syntes en Afmagt nær. Ogsaa den stakkels Etatsraad var Genstand for megen udtryksfuld Deltagelse, hvorimod man ganske havde glemt Hr. Folehave, skønt denne stadig stod med Glasset i Haanden og uafbrudt blev ved at gentage sit overlegne ironiske Tilraab:

„Hr. Hallager! Er det Dem eller det mig, der har Ordet?“

Advokaten havde aldeles opgivet at skaffe Ørenlyd. Først da ogsaa Lokalets indfødte Gæster, der havde opfanget og forstaaet Ordet „Anarkister“, begyndte at blande sig i Tumulten, fandt han det uafviselig nødvendigt at skride ind. Med sin Tyrestemme gennemtrængte han Larmen og hævdede Sammenkomsten. Idet han henviste til de øvrige Gæsters Holdning, opfordrede han Selskabet til at bryde op og i Ro begive sig bort, hvilken Opfordring ogsaa øjeblikkelig blev fulgt. Under de heftigste Udfald mod Urostifteren forlod man Lokalet; kun Jørgen og Ursula blev tilbage ved det tomme Bord.

Etatsraaden og Thorkild Drehling fulgtes hjemad gennem de nu ganske tomme og stille Gader. Det var Etatsraaden, der havde anmodet Thorkild om at gøre ham Følgeskab; og han gik nu med ham under Armen, snublende ved hvert andet Trin, og snakkede og græd. Den gamle Mand, der altid før havde været saa behersket, saa korrekt, ja pertentlig — „sirlig med z“, som Jørgen plejede at sige — havde i de sidste Maaneder aldeles tabt Herredømmet over sig selv og kunde sjælden befinde sig paa Tomandshaand med nogen Bekendt uden at give sit syge Hjærte Luft.

„Mit stakkels, stakkels Barn!“ blev han ved at gentage, fuldstændig bragt ud af Fatning ved den nys oplevede Scene. „Hvad skal jeg dog gøre? Hvordan skal jeg frelse hende ud af den Blodhunds Kløer? . . . Han dræber hende tilsidst! Jeg veed det! Han dræber hende!“

Thorkild søgte at berolige ham, skønt han selv var stærkt betagen af Aftenens Begivenhed.

„De skal ikke tage Deres Svigersøns Ord for bogstaveligt, Hr. Etatsraad. Det er nu en Gang hans Vane at bruge altfor overdrevne Udtryk,“ sagde han uden egentlig at mene det. „Kan De huske, at De selv en Gang kaldte ham en Monoman . . . et Barn af vor politiske Tid, sagde De.“

„Ja, et Barn af vor Tid! Et Barn af vor frække, tøjlesløse, himmelstormende Slægt, som Vorherre en Gang vil straffe med sin tunge Haand! . . . Og et Barn af sin Fa'er, den oprørske og

forbryderiske Skolelærer derovre i Klitterne. De har jo kendt ham? Har De ikke? Det var jo ogsaa saadan en Anarkist . . . et Menneskedyr, . . . en Oprører mod al Avtoritet og Orden. Var det ikke?"

„Jeg veed ikke,“ svarede Thorkild undvigende. „Jeg har blot hørt, at han en Gang i sin Ungdom skulde have forgrebet sig paa betroet Guds uden dog at blive straffet derfor, da der manglede tilstrækkeligt Bevis. Han blev da forsat til et fattigt Kald ovre ved Vesterhavet, hvor han nok blev en Del forfalden og døde i stor Elendighed.“

„Elendighed! Hør! Hør! Guds tunge Haand! Saadan maa det ende! Saadan straffer Gud de genstridige! . . . Og han er sin Fa'ers Søn! Har De ikke selv fortalt mig, at han altid har forherliget sin Fa'er, ja viet ham en formelig Tilbedelse?"

„Jørgen har sikkert ikke kendt eller i hvert Fald aldrig troet paa Faderens Brøde. Der er heller næppe Tvivl om, at han har ladet sig en Del paavirke af Tanken om at være sin Faders Hævner.“

„Ja vist! Saadan er det! Hævn, Had, Mord! Tidens Løsen! . . . De kender ham! De har været hans Ven! Ingen Barmhjertighed! Ingen Underkastelse! Blot Hævn, Had og Mord!"

De var naaet hen til det Hotel, hvor Etatsraaden havde boet siden Ursulas Giftermaal. Han havde den Gang opsagt sin Privatbolig, fordi det havde været hans Hensigt snart at vende hjem. Men Uge efter Uge, Maaned efter Maaned havde han opsat sin Afrejse; han havde ikke kunnet faa sig selv til at forlade Datteren i hendes Nød.

Han vilde nu have Thorkild til at følge med op; han turde i sin Angst og Fortvivlelse ikke være alene.

„Har De ikke Lyst til at hvile Dem lidt hos mig? Kom! . . . Jeg har jo ikke en Gang rigtig faaet takket Dem for den store Glæde, De beredte mig idag,“ tryglede han som et Barn, idet han hentydede til et Besøg, som han og Ursula om Eftermiddagen havde gjort Thorkild i hans Atelier for at se hans nye Arbejder. „Ja, det har jeg altid sagt, at De vilde nok en Gang finde den rette Vej! Kom, vi vil tale sammen!"

Men Thorkild undskyldte sig med Træthed. Han var for optagen af egne Tanker og Beslutninger til at ønske Samtalen med den gamle forlænget. Han trykkede Etatsraadens Haand til Farvel, og et Øjeblik efter fortsatte han alene sin Gang gennem de tomme og tavse Gader.

Hans Vej faldt forbi den højtliggende Nonnekirke, der ligger paa Toppen af den spanske Trappe. Her stod han en Stund stille og stirrede ud over den taagetilslørede By, over det tusindtindede Eventyrtempel, hvorover Himlen bredte sig som et mørkeblaat Fløjlstæppe besat med store gyldne Stjerner. Dybt under ham i Mørket mumlede Springvandet paa den spanske Plads. Hist og her fra hørtes Lyden af rullende Vogne og Trin af enlige Fodgængere.

Han tog i dette Øjeblik et helligt Løfte af sig selv. Imorgen skulde Baandet overhugges. Imorgen skulde den Afgørelse ske, for hvis Skyld han var vendt tilbage. Ikke en Dag længer vilde han tøve med at tilintetgøre denne sidste Rest af en Fortid, der tyngede paa ham som en Skændsel! . . . At han havde kunnet være saa blind! Hvordan var det dog gaaet til, at han nogen-sinde havde kunnet lade sig forlokke af dette vilde Menneske, der styrtede afsted som en løssluppen Tyr, nedtrampede alle Sjælens fine Blomster og traadte alle Hjærtets hellige Love under Fødder. At han virkelig havde været med i denne vanvittige Jagt efter det Fantom, der kaldtes Menneskenes Frihed! Ak, Frihed for Mennesket, der indtil Verdens yderste Dag vilde vedblive at være sine egne Lidenskabers Slave; der fra Vuggen til Graven trælledes under sin Ærgerrigheds, sin Bryndes, sin Egenkærligheds jernhaarde Aag! Eller var der nogen Lovparagraf, der kunde skænke Lægedom for forsmaaet Kærligheds Kvaler, for det ensomme Hjertes Angst, det saarede Hjertes Kummer?

Aa, Ursula — Ursula!

Han saae hendes blege Ansigt lyse i Natten, . . . saae det for sig glorieomstraalet, med det Forklarelsens Lys i Øjet, hvor-med hun iaften havde trodset sin Bøddel, da hun løftede sit Glas mod de andres. Var der endnu Haab? Havde hun endnu Kraft

til at sprænge sin Lænke? — Og turde han række hende en hjælpende Haand? . . . Turde han?

Dybt nede fra Natten svarede Springvandet med sin dumpe Rislen. Den lød i hans Øre som en ulykkelig Kvindes ensomme, trøstesløse Graad.

*

*

*

Den næste Morgen ved Solopgang gik Jørgen sin sædvanlige Morgentur gennem Trastevere og langs med den højre Tiberbred. Denne tidlige Opstaaen var en Vane hos ham fra København, hvor han regelmæssig vaagnede ved Fabrikernes første Piben og altid maatte ud for at gøre sine Iagttagelser ved det interessante Skuespil, som Byens Opvaagnen var for ham. Timevis kunde han i de graa og taagede Vintermorgener derhjemme spasere ud og ind gennem Smaagaderne og se paa Arbejderne, der gik til deres Værksteder med Smørrebrødspakken under Armen og Brændevinsflasken stikkende op af Sidelommen, paa Fabrikspigerne, der — gerne to i Følge — hastede afsted med hinanden under Armen, forvaagede og blege af Nattens Eventyr, paa de travle Aviskoner med deres uhyre Papirsdynge, paa de smaa, rød næsede Børn, der halvsovende og rystende af Kulde slæbte sig hen til Kulhandleren med store Hankekurve.

Med Ursula havde han ikke vekslet et Ord siden den foregaaende Aften. Paa Hjemvejen fra Signor Francesco havde han forsøgt at anslaa en munter, overgiven Tone; men hun havde ikke villet svare ham, og de havde da tiet begge. I Nattens Løb var han flere Gange vaagnet ved at høre hende hulke i sin Hovedpude; men saa snart hun havde mærket, at han var vaagen, havde hun bekæmpet Graaden og ligget ganske stille.

Stakkels Ursula! Det gjorde ham frygtelig ondt for hende, at hun skulde blive ved at lide saa meget. Men det fik ikke hjælpe! Nu maatte der holdes ud til Enden! Hun var aabenbart nu kommen til det kritiske Punkt. Snart var Kampen udstridt, og hun vilde blive stærk og fri!

... Da han kom hjem, stod Tebordet som sædvanlig dækket henne foran Plantegruppen. Ursula var kommen op og stod ude paa den solbeskinnede Altan i sin hvide Morgenkjole med et romersk Silkesjal kastet over Skuldrene. Hun vendte sig ikke om ved hans Komme og besvarede næppe nok hans Godmorgen.

„Ja, saa skulde vi vel drikke Te,“ sagde han i ganske sædvanlig Tone. „Kom og sæt dig, Ursula!“

„Jeg skal ingenting have.“

„Ja saa! Det var kedeligt! Skal jeg virkelig spise alene? ... Du skulde dog forsøge en lille Smule. Du har ikke godt af at gaa saa længe fastende.“

Hun svarede ikke.

Jørgen kastede hurtigt et undersøgende Blik ud paa hende. Saa nikkede han ved sig selv og satte sig ved Bordet.

Paa hans Tallerken laa et Brevkort fra Thorkild Drehling. Der stod:

„Da du har ytret Lyst til at se mine nye Arbejder, forinden de indpakkes og sendes hjem til Foraarsudstillingen, bedes du komme imorgen Formiddag, helst inden Kl. 11. Skulde jeg ikke være hjemme, kan du faa Nøglen til mit Atelier hos Portneren. Forøvrigt kommer jeg op i Purificatione imorgen ved Tolvtiden og haaber da at træffe dig hjemme. Jeg skal ved samme Lejlighed medbringe en Konvolut med nogle Prospekter, som jeg fandt liggende paa mit Bord efter din Hustrus og Svigerfaders Besøg her i Eftermiddag, og som en af dem rimeligvis har glemt her.
Th. D.“

Jørgen lagde Kortet til Side og begyndte at spise.

„Det er et Par Ord fra Drehling,“ sagde han lidt efter. „Jeg skal op og se paa hans Billeder idag. Jeg er virkelig ikke saa lidt nysgerrig efter at se, hvad det er, han har faaet lavet sammen hernede. Han skriver forresten, at du og din Fa'er var henne hos ham igaar; — det har du ikke fortalt mig. Lad mig høre! Hvad er det saa for Mesterværker, han har gaaet og været saa hemmelighedsfuld med hele Vinteren?“

„Det vil du jo nu faa at se,“ svarede hun kort.

Jørgen kastede atter et hastigt Sideblik ud paa hende, — og først nu fik han rigtig set hendes Ansigt. Hvor bleg hun saae ud! Hvor mørke Skyggerne under Øjnene dog var bleven. —
— Tys! —

Ursula vendte sig derude paa Altanen og kom nu langsomt ind i Stuen. Hun gik et Par Gange frem og tilbage over Gulvet og satte sig derpaa i en Lænestol noget fra ham.

„Vil du sige mig“ — sagde hun her — „mente du alt det, du sagde igaar Aftes . . . derhenne hos Francesco?“

„Hvilket?“ spurgte Jørgen med forstilt Overraskelse.

„Det om Politik og Anarkismen . . . og alt det andet.“

Jørgen rynkede sine Bryn.

„Synes du, jeg plejer at spørge med den Slags Ting?“

„Aa nej . . . det er jo din Religion. Du har jo ikke nogen anden!“

Hun rejste sig igen og gik paany rundt i Stuen.

Nu ingen Svaghed! sagde Jørgen til sig selv.

„Hør, Ursula,“ sagde han højt lidt efter. „Det forekommer mig, at du har været saa misfornøjet i den senere Tid. Det lader til, at du ikke længer har videre Glæde af vort Ophold hernede. Da nu *jeg* er bleven her alene for din Skyld, saa finder jeg det rigtigst, at vi nu gør Alvor af at tage hjem. Ogsaa af andre Grunde er det ønskeligt, ja egentlig nødvendigt, og jeg vil derfor foreslaa, at vi rejser i næste Uge.“

„Rejser?“

„Ja . . . paa Tirsdag f. Eks. Jo før, jo hellere, mener jeg nemlig. Du har aabenbart ikke godt af Luften hernede . . . eller maaske det er Selskabet; jeg veed ikke. Men lad os faa en Ende paa det, og lad det nu være besluttet, at vi rejser paa Tirsdag.“

Ursula, der et Øjeblik var standset ved Jørgens Tale, gik hen til Vinduet, hvor hun blev staaende og saae ud.

„Gør, hvad du vil,“ sagde hun endelig. „Men *jeg* rejser ikke.“

„Hvad vil det sige? . . . Du rejser ikke?“

„Nej!“

Jørgen kastede sin Serviet paa Bordet og rejste sig op, . . . hans Taalmodighed var til Ende nu.

„Du veed vist ikke rigtig, hvad du siger, Ursula! . . . Du skulde vogte lidt paa din Tunge!“

„Ja, slaa mig kun!“ raabte hun med eet og vendte sig imod ham med flammende Øjne. „Hvorfor truer du bare? Du er jo den raa Krafts Talsmand! Du er jo Mordernes Forsvarer! Hvorfor dræber du mig ikke? Det vilde vække Opsigt! Det vilde aabne Øjnene for de undertryktes Jammer! — —“

„Nu skal du tie!“ skreg han og satte Stolen i Gulvet med en saadan Kraft, at hele Stuen rystede. „Tag dig iagt, Ursula! Det gaar snart for vidt med dig! . . . Endnu en Gang siger jeg dig det: paa Tirsdag Morgen Klokken syv har du at være rejsefærdig. Forstaar du? Jeg taaler ingen Modsigelse!“

Han skubbede Stolen ind under Bordet og forlod Stuen. I Forstuen tog han sin Hat og gik larmende bort.

Han var dog næppe kommen ned paa Gaden, før han fortrød sin Overilelse. Det var første Gang, Hidsigheden saaledes var løben af med ham overfor Ursula. Skulde han vende tilbage? . . . Nej, vist ikke! Hvad var det for Dumheder! For Pokker! Skulde man ikke kunne tale fra Leveren overfor hinanden! . . . Snart var jo ogsaa alt overstaaet, og Ursula vilde da forstaa ham, ja takke ham, fordi han ikke svigtede paa Halvvejen men uden Blødagtighed lod hende holde ud til det sidste!

Han naaede snart det store, klosteragtige Hus, hvor Thorkild Drehling havde indlogeret sig. Thorkild var ikke hjemme; men Portneren — en gammel, eenøjet Mand, der havde faaet Besked om Jørgens Komme — tog tavs et vældigt Knippe rustne Nøgler ned fra Væggen og bad ham med en Haandbevægelse at gøre Følge. Først kom de over en snever, fugtig, grønskimlet Gaardsplads, hvis Midte optoges af en forvitret Stenkumme; derfra ned igennem en lav og mørk Kældergang, over endnu et Gaardsrum og op over en muret Bro med Appelsin-Espalier paa begge Sider. Endelig stod de foran en taarnlignende Bygning, i hvis nederste Stokværk Atelieret var beliggende.

Det var et stort, højtidelig tomt Rum, der fik et køligt, grønligt Skær fra en udenfor liggende Have. Paa Væggen — lige overfor et højt, buet Vindue — var Malerierne ophængte, og Trægardinet var trukket tilside, saa at Dagens fulde Lys faldt ligeligt over dem alle.

Jørgen satte sig overskrævs paa en Stol midt paa Gulvet og gav sig til at betragte Billedværkerne.

Der var ialt en Snes Stykker, mest Udkast og ganske smaa Skitser. Fælles for dem alle var en Farvepragt, ja Farvejubil, som maatte overraske enhver, der var vant til at se Thorkild som en tro Efterligner af Jørgens kraftige, men strengt nøgterne Malemaade. Men endnu mere forbavsende end Udførelsen var Billedernes Emner. Det var Fantasier, Drømmebilleder, sære og gaadefulde Syner, henkastede paa Lærredet med en næsten oprørsk Foragt for Virkelighedens eller blot Sandsynlighedens Love. Hist fremstilledes en fantastisk Urskov, indhyllet i en tæt, purpurfarvet Dis, hvor en Samling store, graa Fabeldyr gik og græssede. Her saaes et lille Stykke mørkeblaa Himmel, hvorunder en Flok vilde, snehvide Svaner foer brusende afsted. Et tredje Billede forestillede en dybtliggende, af sorte Cypresser omgiven, smaragdgrøn Indsø, ved hvis Bred en Faun og en Nymfe laa og legede. Det største og mest udførte Billede illustrerede et Vers af Folkevisen om Agnete og Havmanden. Henover en flad og nøgen Strand, under en mørk, lavt flydende Stormhimmel, vælter Havet sine tunge Bølger. Bag en Sten ude i Brændingens vildeste Skumsprøjt ses Havmandens Skikkelse. Paa sin ene, muskelstærke Arm løfter han sig op over Vandet og stirrer ind over de øde Klitter, ind mod den lille kullede Kirke i det fjerne, hvor Agnete forsvandt. Den frie Haand strækker han afværgende ud til Siden, hvor hans lille Søn boltrer sig i Brændingen og i barnlig Sorgløshed tuder i en Konkylie. Hans skæggede Mund staar lidt aaben og giver Ansigtet et enfoldigt Udtryk; men de store, runde Fiskeøjne lyser af en uendelig Godhed, af et trofast Hjertes taalmodige Længsel, af Ægte-mandens fortrøstningsfulde Tillid. „Agnete kommer nok,“ synes han at sige til sig selv. „Vistnok har jeg ventet her i trende

Dage og Nætter. Men hun kan ikke bedrage mig. Idag, iaften, imorgen vil hun sikkert komme!" —

Jørgen havde ladet sit Blik løbe fra Billede til Billede . . . og alt imens havde hans Ansigt skiftet Farve. Tilsidst nikkede han hen for sig og mumlede mørkt: „Ogsaa du, min Søn Brutus!" — Saa havde hans Anelse altsaa været rigtig! Dette var altsaa den saa vel bevogtede Hemmelighed! For at pønse paa Svig og Forræderi var det, at Thorkild i sin Tid forsvandt og saa omhyggelig holdt sig skjult for ham og de andre Venner! . . . De andre? Var der overhovedet flere tilbage? Selv den tapre Rasmus havde jo det sidste Rygte nævnt som Offer for den nye Drømmepest! Hver Avis bragte Bud om nye Frafald, nye Nederlag, ny Huseren af gamle, gustne Spøgelser!

Han rejste sig og trak ned i sin Halskrave, som om han var ved at kvæles. Han fik med eet en Fornemmelse af at befinde sig i en Gravkælder . . . syntes at lugte Lig og Mug og gamle Tudser. Uden at bryde sig om den eenøjede Mand, der var bleven staaende henne ved Døren med sit rustne Nøglesnippe, stødte han begge Vinduets Fløje op og raabte ganske højt:

„Luft — Luft — Luft!"

Pludselig slog en Tanke ned i ham. Ursula havde jo været her igaar og set Thorkilds Billeder, . . . og imorges havde hun ikke villet tale til ham om dem. Skulde her være den rette Forklaring paa hendes besynderlige Opførsel siden igaar? Javist! Nu forstod han alt! Denne lumre Luftning fra Fantasteriets nygødede Agre havde straks igen gjort hende ør og vild! . . . Videre var hun altsaa ikke kommen! Stærkere var hun ikke bleven trods Kamp og Fortvivlelse og Nætters bitre Graad!

„Ursula! . . . Ursula!" mumlede han hen for sig.

Var da alt forgæves? Skulde ogsaa dette Haab briste? Skulde virkelig dette lille Solglimt slukkes for ham . . . det første, det eneste, der var faldet over hans Livs Vej? Nuvel! Saa maatte han atter kæmpe Tilværelsens Kamp ensom og i Mørket! Han havde ikke en Gang Lov til at beklage sig. Han havde fortjent sin Skæbne. En Taabe, en Drømmer havde han været, en Kærlighedens Nar . . . ganske som alle andre. Han forstod det nu.

Langsomt, Stykke for Stykke, var han bleven et Offer for sin Svaghed. Hvad havde Forholdet til Ursula oprindelig betydet for ham? En Sansernes Adspredelse, en Tilfredsstillelse af hans Forfængelighed, et Bytte fra hans Fjender. Og nu? Han kunde ikke tænke paa hende, uden at hans Hjærte kom til at banke. Han kunde ikke være borte fra hende blot en Time, før Længslen drev ham hjem. Han var hendes Hund, hendes Slave. Mens hun — —! At man dog aldrig kunde holde op at tro paa den Løgn om Kærlighedens Magt til at knytte Sjælene til hinanden! Jovist! . . . Nej, fælles Had! Det svejsede sammen!

Henne ved Døren raslede den gamle med sit Nøglesknippe for at tilkendegive sin Utaalmodighed. Jørgen forstod Vinket, kastede et Par Soldi i hans Hat og gik langsomt mod Hjemmet.

Paa Vejen standsede han et Øjeblik og saae ud over Byen, . . . og uvilkaarligt knyttedes hans Hænder nede i Pjækkertlommerne. Han tænkte paa, hvor mangen brav Kunstner der i Tidens Løb var kommen til denne Djævlerede, sund og stærk paa Sjælen, og her var bleven hildet af Løgnesenes prangende Fata morgana for siden at sprælle i Bedraget som en stakkels udsuget Flue i Edderkoppens syvfarvede Spind! Hvorledes var det, at Rom kaldtes i Johannes Aabenbaring? „Den babyloniske Skøge“. Ja, — og saadan var det endnu! Fra denne By, fra dette forherligede Land havde Fordærvelsen bredt sig ud over den ganske Verden. Herfra forlokkedes Sindene endnu den Dag idag til disse Febersyner, til dette Drømmegøgl, til denne gejle Leflen med alt det, der sugede Marven af Menneskeviljerne og lagde Jorden øde. Men Hævnen var kommen — Virkelighedens Hævn! Fordømt, forpint, udsultet og forarmet som intet andet Land i Kristenheden laa Vidunderlandet og stred med Døden. Og saaledes vilde det blive liggende og lide alle Tilintetgørelsens Kvaler, indtil den nye Dag kom og knuste dets Afgudsbilleder til Støv! — —

Da han ved Middagstid naaede hjem, meddelte den tykke Portnerkone ham, at der netop var gaaet en fremmed Herre op for at besøge ham. Paa Vejen op ad de mange Trapper hørte han ogsaa, at nogen blev lukket ind i hans Lejlighed efter at

have spurgt, om han var hjemme. Han genkendte Thorkilds Stemme, og først nu huskede han paa, at Vennen i sit Brev havde meldt sin Ankomst just til Tolvtiden.

Det blev ham i det samme klart, hvad Meningen med dette saaledes forberedte Besøg var. I det hele forstod han nu fuldstændig den diplomatisk affattede Skrivelse og det nøje overlagte i Arrangementet. Det var en *Visit pour prendre congé*. Som den velopdragne Godsejersøn, Thorkild var, kunde han ikke som en anden, borgerlig Pjalt tage sin Vadsæk uden Dikkedarer, men maatte nødvendigvis, af Agtelse for sig selv, foranstalte en højtidelig Afskedskomedie. Nuvel! Han skulde ikke komme til at gøre det omsonst. Han skulde faa skrevet paa sit Løbepas, saa det aldrig skulde gaa ham af Glemme!

Da han traadte ind i Stuen, havde Thorkild netop taget Plads i en af Armstolene ved det lille runde Bord foran Plantegruppen. Ursula sad henne ved Vinduet med Hagen støttet i sin Haand, og saa ud over Byen. Hendes Ansigtsudtryk forraadte en mørk Uro, og hun syntes at have modtaget Thorkild aandsfraværende, næsten med Uvilje.

Jørgen blev et Øjeblik staaende ved Døren og betragtede Vennen med et tvungent ironisk Smil.

„Ej, ej! . . . Skal jeg træffe dig her?“ udbrød han. „Hvilket heldigt Sammentræf! Du kan vist ikke gætte, at jeg netop kommer fra dit Atelier. Maa jeg paa det oprigtigste ønske dig til Lykke med dine Bidrag til den nye Chokoladepapirs-Industri. De er uovertræffelige! Jeg er ganske sikker paa, at de vil faa Hjærtet til at danse Polskdans i Livet paa det ganske Kuenbagerlaug. Med saadanne Kunstværker paa Bonbonæskerne maa de kunne tage mindst ti Øre mere for Pundet!“

Thorkild svarede ikke. Det var ikke i en saadan Tone, at han ønskede at føre denne Strid, der saa længe og alvorligt havde beskæftiget ham, og som han med beraad Hu havde valgt at udfægte her i Ursulas Nærværelse.

„Du har virkelig været lærenem . . . ligefrem sahlmannsk i Vendingen!“ vedblev Jørgen, idet han gav sig til at gaa frem og tilbage over Gulvet i Stuens hele Udstrækning og bestandig

daarligere formaaede at tilsløre sin sande Sindsstemning. „Men det undrer mig egentlig ikke! Paa ingen Maade! Du og Sahlmann er to halve Alen af samme Stykke Lammedyffel. Som ægte Sønner af vort velsignede lille Vejrmølle-Land derhjemme drejer I jer derhen, hvorfra Vinden blæser. Det er det, I kalder at være en lyrisk Natur! Ja, jeg kender mine tapre danske Drenge! . . . Men jeg gratulerer, jeg gratulerer! Der er i vore Dage ingenting saa godt som at have en retskaffen Fortid at bede om Forladelse for. Hatten i Haanden og saadan et Par undskyldende Ord paa Læben . . . det er akkurat, hvad der skal til for at gøre Karriere i disse Tider. Trøst dig derfor! Du vil saamænd ogsaa nok engang blive Ridder ved Nytaarskuren, kgl. Hof-Dikkedant eller noget andet stort!”

Uden at lade sig paavirke af Jørgens Fornærmelser svarede Thorkild roligt:

„Er det dig virkelig ganske umuligt at forestille dig, at man kan skifte Standpunkt uden at lade sig lede af andet end Beregning og lav Egennytte?”

„Beregning? Egennytte? Hvem taler om det? Var det endda saa vel! Det vilde i hvert Fald smage lidt af Mandfolk! . . . Nej, det er slet og ret det ynkelige Pjalteri, der ligger jer i Blodet, Børnlille! Det er Patteflasken og Familjevarmen og Tanternes rare Klap paa Kinden, som bliver ved at kilre jer i Kroppen. I kan ikke i Længden undvære Onkel Peters og Tante Malles Anerkendelse. Det er Sagen! — Det er det, der er det trøstefulde ved vore gevaltige, danske Radikalere; de falder altid hurtigt og sikkert tilbage i Tante Malles Arme!”

„Ja, dette med Fejgheden og Hykleriet er nu en Gang bleven din fikse Ide,” sagde Thorkild stille smilende. „Du vil slet ikke forstaa, at der kan være en anden og dybere — eller højere — Aarsag til den Tilbagevenden til de gamles Kunstideal, som for Resten ingenlunde alene hos os, men over hele Evropa — —”

„Ja vel!” afskar Jørgen ham brat Ordet. „Jeg kender det! Ganske sahlmannsk! Et nyt Ideal hver Uge. Man skifter Anskuelser, ligesom man skifter Skjorte. Har man gjort Lykke i een Forklædning, forsøger man sig med en ny. En Digter, en

Kunstner er en Gøgler, en Charlatan, en Badutspringer, der vender Vranken ud paa sig selv til et højstaret Publikums Forlystelse! . . . Er det *den* Filosofi, der har gjort dig tummelumsk i Hovedet! Er *det* de mageløse Kunstprinciper, du for Øjeblikket tilbyder?”

„Her er slet ikke Tale om Principer eller Anskuelser. Aldeles ikke! Tværtimod! I vore Dage, da enhver Bonde har en fiks og færdig Mening, en grundmuret Anskuelse om alle Ting mellem Himmel og Jord, kan vi andre vistnok tillade os den Visdom ingenting at mene. Det turde vel i det hele være udviklede Menneskers Forret at kunne nøjes med i Beskedenhed at iagttage Livet, anstille Betragtninger over det, i det højeste dunkelt at ane dets Hensigt og Maal! . . . Det er netop i mine Øjne Sahlmanns store Fortjeneste, det bedste Bevis paa hans Geni, at han før nogen anden derhjemme sagde sig løs fra alt Principrytteri og lod sin Pegasus tumle sig frit, hvor den selv lystede, i Stedet for at binde den som Trækdyr for Tidens sociale, politiske eller moralske Omnibus.“

„Ja vist . . . jeg kender jer, Kæltringer!“ sagde Jørgen; han var standset midt paa Gulvet med Hænderne i Siden. „Hele Romantikens Katekismus i nyt Oplag! At se og tænke klart, — det er Tegn paa Dumhed! At kalde sort for sort og hvidt for hvidt — det er Mangel paa aandelig Overlegenhed! Derfor op med Løgn og Gøgl og Svulst og Humbug! Hvad rager det jer, at Millioner af jeres Medmennesker dør af Sult, at Friheden trædes i Støvet, at Sandheden kværkes? I er raske Svende, der rider paa jeres Pegasus op paa de blaa Bjerge og drikker Dus med Guder og Gudinder! Hyp! Hyp! Tiden tørster efter Skønhed! Tiden tørster efter Glæde! . . . Er det ikke saadan, det nye Stikord hedder?”

„Jo — netop!“

„Netop, ja! Og straks er I Taskenspiller-Kunstnere ved Haanden som Publikums adrætte Kellnere. En Gang Glæde — væs'artig! Ønsker Herskabet Skønhed — om to Minutter! Og Publikum er henrykt, og Kellneren faar et Ridderkors i Drikkepenge!“

„Hør, jeg synes oprigtig talt —“ begyndte Thorkild.

Men Jørgen, der nu atter vandrede frem og tilbage over Gulvet med larmende Skridt, lod ham ikke komme til Orde.

„Det forundrer mig forøvrigt slet ikke, at der tørstes efter Skønhed for Tiden! Paa ingen Maade. Det er en Tørst, der svarer til den, som den forhærdede Drukkenbolt føler Morgenen efter en Rus. Vi taaler ikke længere at være nøgterne. Det er efterhaanden bleven vor Natur imod at være ædru. Saasnart vi begynder at vaagne til Selvbevidsthed, til klar Forstaaelse af vor Elendighed, ækles vi og forfærdes. Vi tør ikke se den uhumske Pøl, som vi i vore Delirier har sølet os ned i. Vi maa straks igen bedøve os, finde Glemsel i nye Orgier. En Snaps! En Snaps! . . . Og til en saadan Nederdrægtighed, til et saa fejgt Forræderi mod Livet, mod Fremtiden, mod dine, mine, alles Efterkommere, har du ladet dig trække med, — du! — du! — du!“

Han var atter standset midt paa Gulvet og udstødte sine sidste Ord som en Kanon sine Projektiler. Henne ved Vinduet havde Ursula ubemærket rejst sig. Hun stod nu henne ved Siden af Kaminen, med begge Armene lagt op paa dennes brede Marmorgesims, og stirrede herfra ufravendt paa Jørgen med et mørkt, bange Blik.

Thorkild var bleven lidt rød. Efter et Øjebliks Overvejelse svarede han meget stille og noget usikkert:

„Jeg indrømmer dig, jeg skylder dig en Forklaring. Men du har ikke villet lade mig tale ud. Jeg vilde sige, . . . det forekommer mig, at du, som saa ofte ivrer mod vor Tids Afgudsdyrkelse, . . . at du selv i høj Grad er forfalden til samme Svaghed, nemlig saasnart Talen bliver om Fyldestgørelsen af de Krav, hvori nu du ser Menneskenes Lykke og Velfærd befæstet. Jeg tror f. Eks., at du — og jeg selv og saa mange i vore Dage — i høj Grad har overvurderet baade Fattigdommens Byrde og det Gode, som den saakaldte Frihed vil kunne forskaffe Menneskeheden. Jeg kunde tænke mig Øjeblikke, da jeg misundte selv en Slave i hans Lænker og følte mig fattigere end den, der ikke har Tag over Hovedet . . .“

„Hvad mener du? Du har nok ogsaa lagt dig den nymodens, dunkle Orakel-Jargon til, kan jeg mærke.“

„Jeg synes dog, jeg udtaler mig ganske klart. Jeg mener, . . . jeg har lært at tro paa en Lykke, for hvilken jeg med Glæde bortgav den mest uindskrænkede Frihed, den kongeligste Velstand, ja selv det daglige Brød. Og jeg tror . . . ja, jeg veed, at man i Livet kan møde Sorger og Skuffelser, der nager værre — langt værre — end baade Sult og Kulde.“

„Hvad er det for Sorger, om jeg maa være saa fri at spørge?“

„Behøver du virkelig at spørge? Se dig om! . . . Gaa ned ad en Gade og betragt de Ansigter, du der møder. For hvert et, der er mærket af Næringssorg, Tvang eller anden ydre Vold, vil du finde ti, ja tyve, hvori du kan læse som i en aaben Bog om den tusindartede indre Kummer, der hærger Menneskene, uden Hensyn til Rang og Stand, ja, som maaske føles allerstærkest af dem, hvem Livet tilsyneladende har været mest gavmild imod . . . Kærlighedssorger, Forældrebekymringer, Ensomhedsfølelse, Livslede, Frygten for Døden, Frygten for Livet . . . hvad veed jeg!“

„Sludder! Dersom det, du der nævner, ikke skyldes et af Skæbnens uafvendelige Slag, som et aandeligt sundt Menneske altid hurtigt rejser sig efter, saa er det bare forkvaklede Naturs hysteriske Lamenten . . . Misfoster-Følelser, som jeg ikke har Spor af Medlidenhed med. Et frit og sundt Menneske har ingen anden alvorlig Bekymring end for sin Frihed og for sin Sundhed. Frihedstrangen, Selvopholdelsesdriften — det er Menneskets Urfølelse, det er Sjælens Rygmarv; det er den — og den alene — hvorpaa Liv og Død beror.“

„Jeg tror, du har fuldstændig Uret. Livets sande Værdier stammer fra en dybere og renere Kilde. Det, der løfter Mennesket op eller slaar ham ned, det er de store Stemningsbølger, der gaar gennem Sjælen og vækker Evighedsanelserne i os . . . det er Kærlighed, Længsel, Skønhedsglæde, Erindringens Vemod, Fantasiens Lyst — kort Tilværelsens søde eller smertelige Lyrik. Derfor er ogsaa den alene en værdig Genstand for Kunsten . . . det har netop Renaissancemestrene set og følt stærkere end andre,

og det er derved, de har faaet deres store og uvisnelige Betydning for Menneskeheden.“

„Ja, der har vi det igen! Renaissancen . . . det er den, vi skal efterligne! Den skal vi se op til! . . . Som om det ikke netop er Renaissancekunstens Aand, der er det raadne Lig, vi sejler med i Lasten og aldrig kan faa overbord! . . . Men det har hævnnet sig! Se paa vor Tids Kunst! I vort Aarhundrede, da Menneskeaaenden paa alle Omraader har fejret Triumfer som ingensinde før, er alene Kunsten sunket ned til den forsmædeligste Ynkelihood. Og hvorfor? Hvorfor? Ja — se dig om! I en Tid, da det bryder og brænder paa alle Kanter, saa hele Jorden ryster . . . i en Tid, da et gammelt Aartusinde med Tordenbrag gaar i Graven og et nyt fødes . . . hvor er saa Kunstnerne? Hvad beskæftiger Malerne, Digterne, Billedhuggerne? Gaa op paa vore Udstillinger! Slaa op i Katalogerne! En ung Pige, der lugter til en Rose. En gammel Kone ved en Spiderok. Maaneskin i en Have. En Nymfe i en Skov. Hvad mener du? . . . Og Digterne? Er de gennemgaaende stort bedre? Læs deres Bøger! Se paa din Ven, den store Sahlmann! Kærlighedsvers, Kærlighedssuk, Kærlighedsvaas. — — Og til en saadan Nedværdigelse af Talentet, af Kunsten, hvis Kald det er at lovsynge og lavrbærkranse Menneskehedens Martyrer, at forbande, piske, brænde-mærke dens Tyranner, Skurke og Narre . . . Kunsten, som skulde være Tidens „Lyre og Sværd“, den sande *vox dei*, der bragte Guds Dom fra Menneskeslægt til Menneskeslægt — — aa, jeg gider ikke snakke mere! Det er for lumpent, for ynkeligt, for forargeligt — — Nej, nej!“

Han kunde ikke tale mere for Ophidselse; Ordene blev sidende i hans Strube. Han gjorde blot en voldsom Bevægelse med Armen for at afskære al Modsigelse og gik saa hen til Vinduets, hvor han blev staaende — kæmpende med sit Sindsoprør — og saae ud.

I flere Minutter var det dødsstille i Stuen. Gennem den aabenstaaende Altandør hørtes Gadesælgerens Raab nede fra Torvet og Kvidret af Fuglene oppe paa Taget.

Endelig rejste Thorkild sig.

„Jeg tror ikke, det nytter at fortsætte denne Samtale,“ sagde han med dæmpet Stemme.

„Det tror jeg heller ikke,“ svarede Jørgen kort.

Atter Stilhed.

„Ja, saa vil jeg . . . saa vil jeg blot sige dig Farvel.“

„Farvel,“ sagde Jørgen som før uden at forandre Stilling.

Thorkild tøvede endnu et Øjeblik. Men da Jørgen stadig ikke gjorde Mine til at forlade Vinduet, vendte han sig til Ursula. Hun stod henne ved Kamingesimsen, med begge Albuerne støttet paa dens Kant, og holdt Hovedet mellem sine Hænder.

„Farvel, Frue!“

Men ogsaa Ursula blev staaende og saa ikke paa ham. Hun besvarede blot hans Hilsen med en næsten umærkelig Bevægelse af sine blege Læber.

Thorkild betragtede hende med en Studsen, der efterhaanden gik over til dyb Bestyrtelse. Han forstod, at hun nu atter fuldkommen var i Jørgens Vold. Han bøjede Hovedet, og mens hans Ansigt fortrak sig i Smærte, forlod han stille Stuen. Det kunde høres derindefra, hvordan han lukkede sig næsten lydløst ud af Forstuedøren — saadan som man gør det, naar der er en syg eller et Lig i Huset — og steg langsomt ned ad Trapperne.

Jørgen vendte sig fra Vinduet, gik to Gange frem og tilbage i Stuen, idet han snakkede med sig selv, og satte sig derefter ned paa en Stol med Hænderne for Ansigtet.

Ursula havde ikke rørt sig. Endnu en Stund blev hun staaende ubevægelig, aldeles hensunken i sig selv. Endelig løftede hun Hovedet og gik med langsomme Skridt over Gulvets bløde Tæppe hen til Jørgen. Her standsede hun og lagde tavs Haanden paa hans Skulder.

Han foer sammen og saa op. Han havde næsten glemt hendes Nærværelse.

„Hvad er der?“ spurgte han haardt.

„Jørgen . . . Lad os tale sammen!“

„Hvad vil du mig?“

„Vil du sige mig, Jørgen . . . hvordan er du bleven — saadan som du er?“

„Hvad mener du? . . . Man bliver vel det, man er født til. Nogle kommer ranke til Verden, andre pukkelryggede. I vore Dage fødes der flest af de sidste.“

De tav atter begge.

„Jørgen,“ sagde saa Ursula, hun stod endnu med Haanden paa hans Skulder og saae mod Gulvet. „Fortæl mig noget om dig selv. Det er saalænge siden, du har gjort det.“

„Hvad skulde jeg fortælle?“

„Fortæl mig, hvordan . . . hvornaar du fik de Meninger, . . . de Tanker, som du nu har. For du kan dog ikke altid have haft dem, Jørgen.“

„Det er en besynderlig Interesse, du pludselig har faaet for mig og mine Meninger. Du plejede ellers at være hastig nok til at afbryde mig, saasnart jeg begyndte at tale om den Slags Ting! . . . For Resten har jeg jo fortalt dig om min Barndom og min Opvækst. Det er vel Forklaring nok.“

„Ja, — jo. Men sig mig, Jørgen . . . var der aldrig en enkelt Lejlighed, — var der ikke et bestemt Øjeblik, — hvor du kunde mærke, at du fik det Syn paa Livet, som du nu har?“

Han svarede ikke straks.

„En bestemt Lejlighed?“ sagde han omsider, hensunken i Tanker. „Aa jo, det var der vel nok.“

„Fortæl mig — fortæl mig det!“ tryglede Ursula, pludselig ligesom vækket, og satte sig ned paa en Skammel ved hans Fødder. „Se, nu sidder jeg her! Du vil ikke støde mig fra dig. Du vil være god imod mig og fortælle.“

Jørgen havde drejet Hovedet, og først nu saae han rigtig paa hende.

„Du er saa bleg, Ursula! Du skulde vist hellere hvile dig lidt. Du er saa eksalteret, synes jeg.“

„Nej, jeg har det saa godt. Naar jeg blot er hos dig . . . bare jeg hører dig tale, har jeg det saa godt, saa godt. Og jeg er slet ikke eksalteret, Jørgen. Se, jeg smiler jo. Jeg er ganske rolig. Men jeg trænger saameget til dig . . . og du vil jo nok lære mig, støtte mig, opdrage mig . . . ikkke sandt?“

Jørgen var atter sunken tilbage i sin mørke Tankefuldhed.

„En bestemt Lejlighed?“ gentog han. „Har jeg aldrig fortalt dig om den Dag, da Fa'er blev fængslet midt i sin Skoletime?“

„Nej, Jørgen . . . fortæl mig det! Fortæl mig alt!“

Han tøvede endnu et Øjeblik. Han sad foroverbøjet med Albuerne støttet paa Knæene, begge Hænderne under Hagen, og saae stift frem for sig.

„Det er snart længe siden nu. Jeg var fjorten Aar den Gang og gik til Præsten. Fa'er var netop kommen i Embede; han havde før bare været Hjælpelærer hos en gammel Degn i Østjylland, hvor han altid havde været paa Kant med sin Præst og Egnens andre Auctoriteter. Præsten var et gammelt Svin, der stod i Forhold til Bøndernes Koner; Distriktslægen lod Sognekassen betale Medicin, som de fattige aldrig fik; og naar Birkedommeren fik en Brik Smør eller et Par fede Ænder, saa saae han ikke saa nøje paa et Par Kæltringestreger! Og Fa'er var nu en Gang en Mand, der ikke kunde tie, naar der skete ham selv eller andre Uret. — — Saa var det, at den gamle Degn døde, og Skurkene fik Fa'er forsat til det Smule Kald derovre ved Ringkøbing, som han aldrig siden kom fra. Men heller ikke der glemte de ham! — Fa'er havde som Hjælpelærer været Bestyrer af Sognets Sygekasse, og nu paastod de, at han havde begaaet Underslæb med den. Midt i en Skoletime blev Fa'er arresteret; og da han ikke straks godvillig vilde følge, blev der for alle Skolebørnenes Øjne lagt Haandjern paa ham, og saadan blev han ført bort.“

„Men var din Fa'er da virkelig uskyldig?“

„Fa'er havde hellere hugget alle ti Fingre af sig end forurettet et Menneske for en eneste Skilling. Det var netop hans strenge Retskaffenhed, som Skurkene ikke kunde tilgive ham. Den brød jo Traditionen; derfor var han en „Oprører“! . . . Mo'er mente straks, at det hele maatte være en Misforstaaelse og ventede ham hjem igen samme Dag. Men istedetfor kom Politiet igen, tre Mand stærkt, og undersøgte alle Husets Gemmer. Alt blev gennemrodet, selv Mo'ers Person skaanede de ikke. Hver skreven Lap, der fandtes i Huset, ogsaa Fa'ers og Mo'ers Breve fra Forlovelsestiden, blev taget frem, gennemlæst Stykke for

Stykke og gjort til Grin. Da de endelig blev færdige, slyngede den ene af dem Mo'er de Ord i Ansigtet, „at hun nu maatte belave sig paa at ligge alene et Aarstid“. Saa gik de. Mo'er fik et Slagtilfælde; . . . hun havde aldrig været stærk og kom sig aldrig siden. — — Den Nat, mens jeg laa vaagen og hørte Moder hulke, gjorde jeg mig selv et Løfte . . . som jeg tror, jeg har holdt.“

„Og alt det er virkelig sandt, Jørgen?“

„Som jeg siger dig! . . . Men det er endnu ikke alt! Fa'er blev suspenderet fra Embedet, som det hedder; og da han havde Kreditorer, blev hans Bo erklæret fallit. Man var saa naadig at tilstaa os Henstand, og nogle af Egnens Folk tilbød os Hjælp; men jeg overtalte Mo'er til at afslaa alle Almisser. Man skulde dog ikke ovenikøbet have den Triumf, at vi blev nødt til at ty til Folks Barmhjertighed! I otte Dage levede vi af gamle Brødskorper og Kartoffelskrællinger, som vi fiskede op af Svinetønden. Jeg skulde have været konfirmeret til Paasken men blev vist fra Præsten, fordi jeg havde slaaet Øjet ind paa en Dreng, der havde skældt min Fa'er for Tyv. Jeg fik alligevel Plads hos en Malermester i Nabobyen, og Mo'er gav sig til at sy for Folk . . . og saadan slog vi os igennem Sommeren over.“

„Men din Fa'er? Man gjorde ham dog Afbigt? Han fik da Oprejsning?“

„Afbigt? De maatte naturligvis frikende ham tilsidst — „paa Grund af manglende Bevis“, som det hed. Men han sad i Arresten i et halvt Aar, og Tyvenavnet blev hængende ved ham, saa længe han levede. Det nedbrød hans Modstandskraft, og da Mo'er døde og han blev ene, søgte han sin Trøst der, hvor saamange finder den. Jeg anklager ham ikke derfor! Og jeg gjorde det endnu mindre, da jeg var ung. Jeg saae i hans Liv et enestaaende Martyrium. Men jeg fik hurtig Erfaring for det modsatte! Jeg lærte snart, at Fa'ers Lod netop var de retskafnes sædvanlige. Man har at bøje Nakken under Tyranniet, at tie og taale . . . eller man stødes ned i Mørket som et urent Dyr!“

Han tav.

Som en Søvn­gænger sad Ursula paa sin Skammel med Hænderne fast foldede i sit Skød, og stirrede ud i Luften.

„Jørgen,“ sagde hun næppe hørligt. „Jeg tror, jeg føler som du.“

„Ja, saadan siger du idag! Imorgen, naar du er i en anden Stemning, har du igen glemt det.“

„Nej, nej,“ — hun løftede den ene Haand og strøg sig langsomt hen over Panden. „Det er, som om jeg vaagnede af en lang, lang Søvn. Jeg ser alting saa klart. Alting forstaar jeg nu . . . ogsaa mig selv. Ja, for nu veed jeg det . . . jeg har tænkt og følt det altsammen før. Jeg har blot ikke forstaaet det før nu. Du har lært mig det! . . . Ja, saadan er det! Mange Gange derhjemme, naar jeg om Aftenen laa i min Seng, og jeg hørte Stormen tude, og Ilden lyste i min Kakkellovn . . . og naar jeg saa kom til at tænke paa, at der fandtes Mennesker, der i en saadan Nat ikke havde Tag over Hovedet og ikke det Brød, de skulde spise . . . jeg kunde da pludselig komme til at fryse i min varme Seng! jeg følte mig som en Tyv, der havde stjaalet en fattigs sidste Skilling, . . . ja, jeg ønskede, at Gud vilde straffe mig, at jeg selv vilde blive saa fattig og ussel, saa jeg maatte gaa omkring med bare Fødder i Sneen og synge ved Dørene for at tigge mig til det tørre Brød!“

Jørgen saae ned paa hende med et mørkt, haabløst Blik. Hendes Ansigt var bleven graablegt, Skyggerne under Øjnene næsten sorteblaa. Med eet rejste hun sig op og blev en Stund staaende ubevægelig med de fladt foldede Hænder pressede fast ind mod Øjnene.

„Ursula!“ advarede Jørgen.

Men hun hørte ham ikke. Hun rev Hænderne bort fra Ansigtet, løsnede en Guldkæde, som hun bar om Halsen, og slængte den henad Gulvet.

„Der skal den ligge! Bort med alt Flitter nu! . . . En Usling, en Tøjte har jeg været til denne Dag — —!“

„Ursula!“ raabte Jørgen truende og sprang op.

„Ja, jeg kommer! Jeg kommer!“ næsten jublede hun ud,

idet hun løsnede og bortkastede ogsaa Skildpaddeskammen fra sit Haar, saa dette faldt i mørke, blanke Bølger ned over hendes hvide Dragt. Saa udbredte hun Armene og stirrede ham imøde med store, lykkestraalende Øjne. „Her er jeg! Her er jeg! — Nu er jeg helt din! Fri, stærk og glad! Kom, kom — min Ven, min elskede! Nu skal vort Liv begynde! — Nu kan vi følges! . . . Fra Dør til Dør vil vi gaa . . . hos fattige og hos dem, der lider Nød . . . Haand i Haand, du og jeg . . . kom!“

Jørgen kunde ikke længer beherske sig.

„Ti stille!“ tordnede han af al sin Kraft og knyttede Hænderne imod hende.

Der gik ved dette Udbrud et heftigt Ryk gennem Ursula. Hun stirrede et Øjeblik ligesom forstenet paa ham. Saa tog hun sig til Hovedet; Kinderne blev pludselig røde, Øjnene lukkede sig . . . med et lille Suk sank hun som en livløs Ting om paa Gulvet.

Jørgen tog hende i sine Arme og bar hende ind paa Sengen i Sovekammeret. Han troede, det var en af de pludselige Besvimelser, som hun i den sidste Tid havde været plaget med, og stænkede hendes Ansigt med Vand. Men da hun ikke vilde vaagne til Bevidsthed, og da han sporede en ejendommelig krampagtig Sitren i hele hendes Legeme, begyndte han for Alvor at blive forskrækket. Han aabnede Døren til Køkkenet og raabte:

„Annunciata! — — Skynd dig herind!“

— — — Nogle Timer senere drejede Etatsraaden ind i Via Purificatione; han vilde gøre sin Datter et Besøg. Som sædvanlig gik han et Par Gange frem og tilbage paa Fortovet, før han fik Mod til at gaa derop. Saa smuttede han endelig ind ad Porten og steg langsomt og under stærk Aandenød op ad de mange Trapper. Da han omsider naaede op til femte Sal, blev han overrasket ved at finde Døren til Lejligheden paa vid Gab; og da han kom ind i Dagligstuen, sad den lille Annunciata her paa Hug i en Krog, aldeles fortvivlet og øpløst af Graad.

„Hvad er her i Vejen?“ spurgte Etatsraaden forfærdet.

Barnet strakte Armene ud imod ham med en teatralisk Bevægelse og raabte:

„Min Frue! . . . Min Frue!“

I det samme aabnedes Sovekammerdøren sagte, og en fremmed Herre traadte ud. Det var en i Rom bosiddende dansk Læge, som Etatsraaden godt kendte.

„Hvad er der i Vejen med min Datter?“ spurgte han og rystede allerede over hele Legemet.

Lægen svarede undvigende. Han bad ham fatte sig, talte om en Hjærnelammelse, en Blodudtrædelse . . .

„Jeg vil se hende! Jeg vil se mit Barn!“ raabte den gamle; og inden Lægen kunde forhindre det, styrtede han ind i Sovekammeret.

Herinde var Vinduesskodderne lukket til; Stuen var mørk. Kun henne ved Hovedgærdet af den store Himmelseng, hvor den tykke Portnerkone stod og puslede med nogle Klude, brændte et enligt Lys. Det flakkende, rødgule Skær faldt hen over Sengen, hvor Ursula laa udstrakt paa Ryggen — ubevægelig, voksebleg, med dybt indsinkne Øjne.

„Hun er død!“ raabte han og kastede sig med et hjerteskaarende Skrig ned ved Sengen.

„Ja, Herre, nu har den lille Frue udstridt,“ søgte Portnerkonen at trøste ham. „Herren maa ikke tage sig det altfor nær. Vi vil alle bede for den lille Frue. Og den hellige Moder vil bede for hende. Saa faar hun det snart godt! . . . Hun kaldte saamænd paa Herren i sin Dødsstund. Fa'er, Fa'er! blev hun ved at kalde. Jeg forstod det godt! Det var Herren, hun kaldte paa. Vi havde sendt Bud; men Herren var jo ikke hjemme, og det var rigtig sørgeligt. Den kære, rare Frue!“

Den gamle Fa'er rejste sig og saae sig søgende omkring. Henne i den mørkeste Krog af Stuen traf hans Blik Jørgen, der sad foroverbøjet med Hovedet i Haanden.

„Morder! Morder! . . . Du har dræbt mit Barn!“ skreg han og styrtede sig med opløftede Arme hen imod ham. Men Lægen, der var fulgt med ind, lagde sig hurtigt imellem og holdt ham fast.

„Etatsraaden maa være rolig —“ sagde han bydende.

Jørgen havde ikke rørt sig. Hans Tanker stod stille. Han for-

stod ingenting. Fortumlet, bedøvet søgte han forgæves at udgrunde den Gaade, det altsammen var ham.

*

*

*

Der var gaaet et Par Aar. —

Den lange Forfatningskamp i Danmark led omsider mod sin Afslutning. Vel var de stridende Parter endnu under Vaaben; men — trættet af Kampen — ønskede man paa begge Sider en Udjævning af Striden, en Forsoning. Særlig røbede Folkepartiet, der havde ligget under i dette aarelange Livtag, en stedse større Tilbøjelighed til at indgaa paa et Forlig, og det betragtedes af alle som blot et Tids- eller Etikettespørgsmaal, hvornaar den endelige Underkastelse skulde finde Sted.

Da hændte det, at det gamle Kongepar fejrede sit Guldbryllup, og med Iver greb Befolkningen denne Lejlighed til at glemme alle Tvistigheder for i Enighed at kunne bringe Majestæterne sin Tak og Hyldest. Fra alle Landets Dele og fra alle Folkets Lag samlede Deputationer og Udsendinge sig som en Æresvagt om Tronens Fod. Den private Familjefest voksede ganske af sig selv, uden ydre Paaskyndelse, til en Begivenhed af historisk Betydning og blev en Slags Forsmag paa den store Forsoningsfest, man i Hjærtet længtes efter.

I flere Dage varede Festlighederne under en uhyre Tilstrømning af Tilskuere fra alle Evropas Lande. I henved en Uge nød den danske Hovedstad Æren af en Verdensstads Rang og Ry. Men aldrig havde den vel heller udfoldet en Pragt som i disse Løvspringsdage i Maj. Det var en Eventyr-By, bygget af Blomster og Flag. Og Vorherre selv sendte sin Sol til Højtiden og lod sin Torden salutere i det fjerne. Fanetog og Folkefester vekslede med Illumination og Fyrværkeri, og overalt, hvor det høje Guldbrudepar viste sig, venligt hilsende til alle Sider og med et glimrende Følge af fyrstelige Slægtninge, genlød Luften af Jubelraab, og mange Øjne stod fulde af Taarer. Der var Kongen og Dronningen af Grækenland, engelske Prinser og russiske Prinsesser, men først og fremmest Kongeparrets Svigersøn, Kø-

benhavnernes Yndling, — den hvide Czar, Selvherskeren over alle Russere. Der genføddtes i disse Dage i saa mangt et bekymret Sind ved Synet af al denne Fornemhed en Fællesskabsfølelse, en Fædrelandsstolthed, en begejstret Tro paa Fremtiden, der mindede om Landets store Sejrs- eller Trængselstider. Selv de oprindelig lunkne, ja selv de modvillige og ligefrem modstridende blev uvilkaarlig revet med af Tummelen. Efter saa lange Tiders oprivende Tvedragt følte man sig ved denne kongelige Familjefest paany som broderligt samhørende, som et sluttet Folk, som Nation.

Dog . . . ikke alle. Nede i en tarvelig Kælderrestauration i en mørk og afsides beliggende Gade, borte fra Festlarmerne, Blomsterguirlanderne og Illuminationen, sad en silde Aften et enligt Selskab omkring et Bord fuldt af tømte Ølflasker. Der var Jørgen Hallager og den unge, humoristiske Tegner Theobald, den fordrukne Journalist Hans Braage, en uhyggeligt udseende, benradmager Bogbindersvend ved Navn Reinald og endnu et Par haandværksagtige Personer. Desuden tre-fire Fruentimmer af utvivlsom Art.

Det var de sørgelige Rester af „Klumpen“ — eller „Nattevagten“, som den nu kaldte sig — forøget med et Par Medlemmer af det lille revolutionære Arbejderparti.

I denne smudsige, kun lidet besøgte Beværtning havde disse sammensvorne deres sædvanlige Mødested; og særlig i denne Tid samledes de her regelmæssig hver Aften for at diskutere Festdagens Begivenheder. Den fordrukne Journalist sad just med en lille Shagpipe under sin røde Næse og læste højt af Regeringsbladenes Festartikler; — men der var iaften ingen rigtig Klang i den haanende Latter, hvormed man nu og da afbrød Oplæsningen, og selv de bedste Vittigheder faldt døde til Jorden. Begejstringen ude i Byen havde denne Dag været ubeskrivelig. Endog bekendte, radikale Ordførere havde deltaget i Festtoget og Illuminationen.

Jørgen sad stum og sløv paa sin Stol og tømte ofte sit Glas. Hans røde Haar og Skæg voksede vildt ligesom i forrige Dage, og i det hele saae han temmelig medtaget ud. Men Tiderne havde

ogsaa i enhver Henseende været ham ugunstige. For nylig havde han endog faaet et stort Billede af strejkende Arbejdere kasseret ved Foraarsudstillingen, uden at denne Begivenhed havde vakt synderlig Opmærksomhed hos Offentligheden. Man betragtede hans Kunstretning som forældet, og det store Publikum, som før havde beskæftiget sig saa meget med ham, fordi han vakte dets Forargelse, var efterhaanden bleven ligegyldigt for hans Billeders forøvrigt ogsaa temmelig ensformige Indhold. Derimod havde flere af hans forrige Venner og Elever i det forløbne Aar vundet sig et Navn, først og fremmest Thorkild Drehling. Hans Billede af den stormslagne Kyst med den spejdende Havmand havde Publikum i sin Tid modtaget med udelt Glæde, og Kritiken, særlig i de konservative Blade, der allerede den Gang længe havde bebudet Romantikens Genfødsel i Literatur og Kunst, havde hilst den unge Kunstner med den noget overdrevne Begejstring, hvormed den gerne forkyndte Omvendelsen af en Naturalist. Men endnu større Opsigt havde han i dette Foraar vakt, særlig blandt Kunstkere, med et Billede af den protestantiske Kirkegaard ved Cestius' Pyramide i Rom — det Sted, hvor Ursula hvilede. Med gribende Virkning havde han ved Fremstillingen af de høje, mørke, alvorsfulde Cypresser og de lange, lige Rækker af hvide Marmorsten formaaet at fremmane Gravens og Dødens ophøjede Ro og ligesom ladet ane en ensom, hjemløs Sjæls dragende Længsel efter den evige Fred og Hvile.

Det svære, rødskjoldede Fruentimmer, der sad ved Siden af Jørgen med begge Hænderne mandhaftigt i Siden, var den forhenværende Naadlerpige fra Saksogade, som han i sin Tid havde kendt, og med hvem han nu havde genoptaget Forbindelsen, idet han fornylig endog havde giftet sig med hende. Hun sad i eetvæk og gabede, saa man kunde se hele Rækken af hendes ormstukne Tandstumper; og da Journalistens Oplæsning blev mere og mere søvndyssende, og da et Par af Selskabet virkelig var begyndt at sove, rømmede hun sig tilsidst og gav Jørgen et Vink med sin ene Tommelfinger. Han nikkede samstemmende, drak ud af sit Glas og rejste sig. De andre fulgte straks Eksemplet. Det var

ogsaa bleven silde. Værten maatte lukke dem ud af en Bagdør af Frygt for Politiets strenge Forbud mod Nattesæde.

Et Øjeblik efter stod de ude paa Gaden og tog som sædvanlig Afsked med „Klumpen“s gamle Slagord:

„Hold Krudtet tørt, Kammerat!“

Jørgen og hans Kone skulde ud ad Vesterbrokanten. Med hinanden under Armen drev de ned gennem et Par mørke Smøger og naaede snart de flag- og blomstersmykkede Hovedgader. Overalt var der stille og tomt. Befolkningen var gaaet tidlig til Ro for at samle Kræfter til den næste Festdags Anstrengelser. Kun henne ved Raadhuset traf de et Par Elskende, der stod midt paa Torvet og interesseret betragtede en ejendommelig formet Sky, der som et tungt, mørkt Dyr drev hen under den lyse Sommernatshimmel. Den unge Mand havde opløftet Haanden og syntes indtrængende at forklare noget, medens den unge, mørkhaarede Kvinde lænede sin Kind mod hans Skulder i en Stilling og med et Blik, der fik Jørgen til at skudre i Nattekulden. Saadan plejede ogsaa Ursula at staa, naar hun betragtede noget smukt . . . Ursula, som nu sov den evige Søvn dernede mellem de høje, mørke, alvorsfulde Cypresser, under de lange, lige Rækker af hvide Marmorsten . . . Sludder! . . . som for to Aar siden blev begravet paa Kirkegaarden i Rom og nu raadnede op i en Kiste til 275 Francs.

Hans Kone vakte ham op af hans Betragtninger ved at sige:

„Du kan nu sige, hvad du vil . . . men det er ligegodt kønt, Jørgen.“

„Hvad for noget?“

„Alt dette hersens meget Flag og Grønt og Pynt. Det er saadan Poesi . . . ligesom paa et Teater.“

„Hør nu, Nalle . . . nu tror jeg, Gud hjælpe mig, at ogsaa du begynder at leve paa Tilværelsens Lyrik!“

„Lirik? Hvad er den a’?“

„Lyrik? Veed du ikke det, min Tøs! . . . Ja, hvad skal jeg sige? Det er Skønhedsdyrkelsens Røgelse, forstaar du! Det er saadan en Slags taaget Hjærnedunst, som fremkommer ved Svæk-

kelse og mangelfuld Fordøjelse. En Lyriker, det er en Mand med en daarlig Mave!"

„Det er vist noget godt noget, du fortæller *der!*“

„Tror du? . . . Da skulde du ellers bide Mærke i den Ting, min Pige. Naar det kommer til Stykket, er det dog heri, hele Ulykken stikker. For det nytter ikke at nægte det . . . Idealisterne har for saa vidt Ret, og vi Socialister og Anarkister og Nihilister er nogen Torskepander. Det ser jeg for hver Dag tydeligere, at det er ikke Friheden, der kan hjælpe os; det er ikke Samfundet, det er galt fat med. Det er os selv . . . det er Mennesket, som der er gaaet Lyrik i, og det vil sige det samme, som naar der gaar Svamp i et Hus. *Der* bliver Børnene aldrig voksne, veed du! *Der* kan ingen Fremtid trives. Og det nytter ikke at lappe paa det. Hele Kasmarokken maa rives ned til Grunden; ikke en Flis af det gamle maa blive tilbage . . . der er ingen anden Redning! Det har Historien før vist Eksempel paa. — — Forstaar du, Nalle? Det er hverken nye Love, vi trænger til, eller ny Retfærdighed eller nye Verdensdele med nye Hjælpekilder, som man snakker saa meget om i den senere Tid. Hvad det gælder om, er at opdage et nyt Amerika i Mennesket selv, saadan en ukultiveret Plet, uden Fortid, uden Erindring, uden nogen Renaissance eller andet Efterladenskab fra gammel Tid, hvor Svampen kan faa Næring og Trivsel — forstaar du?“

Han vedblev vidtløftig at udvikle denne Tanke, mens hans Kone tilkendegav sin Interesse ved en uafladelig, højlydt Gaben.

Endelig naaede de Hjemmet.

De boede ude i en af Arbejdergaderne i Matthæuskvarteret, oppe paa en Kvist med to Værelser, hvoraf det ene tjente baade til Dagligstue og Atelier. Her modtoges de af et lille, giftigt udseende, grønblegt Fruentimmer med et smudsigt Bind for det ene Øje, . . . deres Nabokone, der havde paataget sig at passe deres nu tre Maaneder gamle Søn under Moderens Fraværelse.

„Her er vi igen, Madam Hansen!“ sagde Jørgen oprømt og gik straks hen til Vuggen for at se til Barnet. „Hvordan staar det til med den lille Rekrut?“

„Hvordan det staar til?“ snerrede hun. „Hvordan skal det

vel staa til med saadan et bitte Kræ, hvis Mo'er fjøt om ved Nattetid værre end en Rendetøs. Han er saamænd først falden i Søvn lige i dette Øjeblik. Ellers har han ligget og skraalt, som om han havde en Kniv i Halsen, den Skøgeunge!"

„Bravo!" sagde Jørgen. „Det gør ligefrem godt igen at høre et Menneske med en Smule Galde! . . . For Resten skal De ikke ta'e Dem Ungens Vræl for nær, Madam Hansen! Niels Peter er allerede en durkdrøven Gavtyv . . . han har bare villet styrke sin Fordøjelse. Han vil ikke være Lyriker, skal De se!"

„Man skulde saamænd tro, De havde studeret til Præst, saa mange Ord De altid kan finde paa," vrængede Madam Hansen af ham og gik ud i Køkkenet, hvor Nalle havde givet sig til at rumstere med Kaffekanden.

Jørgen satte sig ned ved Vuggen og gav sig til at betragte det lille, blege Barn.

En kuppelløs Lampe stod og brændte paa Bordet og kastede et grelt Skær omkring paa Rummets kalkede Vægge. Her hang der fuldt op af Studier og færdige Billeder, i hvilke man for-gæves vilde lede efter blot den allermindste Imødekommen af Tidens Smag. De yngre Kunstneres stedse stigende Trang til at idealisere havde hos Jørgen blot fremkaldt en fordoblet Liden-skab for Sanddruhed, en endnu strengere Fordring paa nøjagtig gennemført Naturløshed . . . „Den sidste Mohikaner", som man overbærende kaldte ham blandt Kunstfællerne.

Han var selv fuldstændig klar over sin Stillings Haabløshed. Med melankolsk Resignation sagde han bestandig til sig selv, at han intet andet havde at gøre, end taalmodig og standhaftig at forblive paa den Vagtpost, hvorpaa Skæbnen havde stillet ham i denne mørke, tunge, dunstopfyldte Nat, som nu vældede ind over Menneskeheden. Derfor var han ogsaa dobbelt glad over, at Nalle havde skænket ham denne lille Niels Peter, der en Gang kunde blive hans Afløser, naar han blev gammel eller ganske fordrucken . . . saadan som han selv havde afløst sin Fader paa denne Post ved Sandhedens hellige Ild, og saadan som Niels Peter forhaabentlig ogsaa en Gang vilde finde sin Afløser i en

anden lille Rekrut, og denne igen i en ny, — og saadan videre, indtil Morgenens atter gryede.

Madam Hansen kom ind igen fra Køkkenet, bandt et pjaltet Sjal om sin lille visne Krop og sagde Godnat.

„Godnat, Madam Hansen,“ svarede Jørgen og løftede sit tunge Hoved. „Og Tak, fordi De var saa god at tage Dem af Rekrutten.“

„Aa, De med Deres Rekrut!“ vrissede hun. „Hvad skal det være godt til at kalde Barnet ved saadan et Navn. De skulde saamænd skamme Dem, Hr. Hallager!“

„Kan De virkelig ikke forstaa det, Madam Hansen? Og De er dog ellers en saa forstandig Kone . . . rigtig en af mine Folk! Var jeg ikke der gaaet hen og var bleven hængende ved Nalle, kunde jeg have haft Lyst til at gifte mig med Dem. For Nalle er dog lidt anstukken alligevel. Men De — ikke sandt? — De er ikke Spor af Lyriker. De kan glo op paa Skyerne uden straks at faa Flyvekrampe. De kan lugte til en Rose uden at faa ondt i Maven. De hører ogsaa til de udvalgte, som Vorherre har frelst fra den nye Syndflod for at forplante den sunde Menneskehed til kommende Slægter!“

„Hvad er nu det for noget Vrævl, De kommer med der?“

„Vrævl, Madam Hansen! Begynder De nu ogsaa at lægge Dem fine Talemaader til? Hvorfor siger De ikke længer rent ud Sludder og Vaas og Ævl? . . . Forstaaer De ikke, hvad jeg mener? Jeg mener, at Idealisterne sgu alligevel har Ret! . . . Kan De huske, hvad det var, Advokaten sa'e den Gang? Han sa'e, at vi havde puslet alt for meget med Legemets Velvære og forsømt at holde Aanden frisk; derfor var der saa megen Bedrøvelighed og saa lidt Glæde i vor Tid. Det tykke Svin havde Ret! . . . Har det aldrig slaaet Dem, Madam Hansen, hvor løjerligt saa mange Ting har gestaltet sig her i Verden? Vi har lært at trække alle Tænderne ud af Gabet paa Folk og sætte nye ind i Stedet. Vi kan sprætte Maven op paa vore Medmennesker og skrubbe de betændte Tarme, saa Livet kan blive godt en Gang endnu. Vi har opfundet Plastre og Piller og Smørelser for alle mulige Slags Sygdomme, — men den kroniske Sjæleforkølse,

Tiden lider af, den Taaresnue og Hjærtesukskolik, som tærer paa Menneskene . . . den er der endnu ingen, der har opfundet nogen Svedekur for. Eller hvad siger De om en Aareladning . . . saadan en rigtig kraftig? De er jo en Kvinde af Folket. De tror endnu paa Aareladninger, ikke sandt? . . . Og saa kan De endnu ikke forstaa, hvorfor jeg kalder Niels Peter en lille Rekrut? Har De da heller ikke lagt Mærke til, hvilket velsignet Gavtyvefjæs der allerede sidder paa ham? De skal se, han bliver nok til noget i Livet, naar han faar den rette Opdragelse. Han bliver et Stykke af det nye Amerika . . . Tror De ikke, Madam Hansen?"

Madam Hansen, der havde staaet og set paa ham med en Blanding af Medynk og Forbitrelse, værdigede ham ikke et Svar. Det var jo en fastslaaet Kendsgerning, at Hallager havde et Par Skruer løse.

„Godnat,“ snøftede hun saa og vendte sig mod Døren.

„Godnat, Madam Hansen! . . . Og hold Galden flydende!“

DEN GAMLE ADAM

1. UDGAVE: 1894

2. — 1895

3. — 1905

SAMT I „FORTÆLLINGER“: 1899
OG I ANDEN UDGAVE AF FORTÆLLINGER: 1903

SJETTE UDGAVE

HERMED TRYKT IALT I 22.700 EKSEMPLARER

Jeg kom hertil iaftes lidt før Midnat. En stor, bleg Fuldmaane, omgivet af en hvidlig Taagering, spejlede sig i det metalblanke Bælt og kastede et feagtigt Skær over en Række hyggelige, højtliggende Smaahuse med tilhørende Frugthaver, hvormed Byen præsenterede sig fra Søsiden. I den yderste af Hytterne var der Lys, og Vinduerne stirrede ud i Maanedisen som to røde, søvndrukne Øjne.

Inde i selve Byen var alting øde og stille. I de to Rækker lave, okkerfarvede Huse, der danner Byens Hovedgade, var alle Gardinerne omhyggeligt nedrullede. Den sidste Lyd, der havde forstyrret Vægteren i hans Kælderhals, var Hotellets Omnibus, som rumlede over den toppede Stenbro med en Torden, der maatte have vækket selv de døde inde bag Kirkemuren i deres Grave. Oppe paa et maanebeskinnet Tegltag over Kirkekoret sad to kærlighedsfulde Katte og messede. En tredje stod nederunder i Skyggen og saae op paa dem, idet den misundelig slikkede sig om Munden.

Dette Syn mindede mig om, at jeg nu var kommen til Fyens Land, til Øen med det skælmske Valgsprog: Natten er vor egen. Og det blege, fede Maaneansigt, der sad deroppe i sin Præstekrave-Ring og lyste sin Velsignelse over denne Danmarks frugtbare Paradishave, syntes mig pludselig at skotte hemmelighedsfuldt ned til mig, som om det havde Lyst til at betro mig alt, hvad det belurede dernede under duftende Humleranker og bugnende Æbletræer i denne korte, tyste Sommernatstime, hvori selv Lærkerne sover.

Ved min Ankomst her til Hotellet — et stort, nyopført „Badehotel“ — fandt jeg alt slukket omkring paa Gangene og i Restavervationslokalerne. Hotellets Badegæster var netop gaaet til Ro, og jeg blev modtaget med en høflig, men meget bestemt Anmodning om at gøre det samme. Af en Slags Slutter med Guldtræse omkring Kasketten blev jeg lukket ind i et lille, lyst ferniseret Rum med Bræddeloft og Brædevægge, der uhyggeligt mindede om det Indre af et Klædeskab. Da imidlertid sørgelige Erfaringer har belært mig om, at jeg ikke er nogen Helt overfor saadanne myndige Folk, besluttede jeg stiltiende at finde mig i Arrestationen. Faa Øjeblikke efter laa jeg i Sengen.

Men trods Trætheden efter Rejsen kunde jeg længe ikke falde i Søvn. Rundtomfra trængte et ejendommeligt, puslende Røre ind til mig, — Lyden af Folk, der laa og snakkede i deres Senge eller var i Færd med at krybe i dem, og hvis mindste Foreteelser kunde høres gennem de tynde Brædevægge med en Tydelighed, der ofte gjorde mig ganske genert. Lige ved Siden af mig — næsten som var det i min egen Seng — laa saaledes et Par unge Piger, der med den største Letsindighed strakte sig i deres Senge, klappede Tæpperne tilrette omkring sig, talte om Dagens Begivenheder og betroede hinanden Hemmeligheder . . . alt under denne hendøende Smaapludren og bestandig mere langtrukne Gaben, der minder om det søde Velvære, hvormed Fuglene kvidrer sig selv i Søvn i deres Reder. Ved mine Fødder havde jeg et Par tamme Turister, kedsomme Snakkemennesker, der beregnede Vejlængder og kritiserede Hoteltakster. Og lige under mig — aldeles som det kunde været i en til Klædeskabet hørende Skuffe — laa et Ægtepar, der endnu længe efter, at alle de andre endelig var falden til Ro, holdt mig vaagen ved et haardnakket Skænderi. Det var særlig Konen, der førte Ordet. Hun havde — paastod hun — aldrig villet være til denne Ravnekrog, men derimod de titusinde Gange sagt, at hun vilde til Skotterup eller Hellebæk og ikke smides saadan midt ud i den vide Verden for at plukkes som en Gaas. Aldrig nogensinde oftere skulde hun lade sig overtale til at forlade sit kære Hjem; hun kunde græde, naar hun tænkte paa, at hun havde

været saa dum at give Afkald paa sine egne hyggelige Stuer og sin gode Seng for at ligge her mellem sammenskrabede Menne-sker og paa en Madrats, som — det vilde hun dø paa — var stoppet med Ærteris.

Med et lunt Smil svøbte jeg mig ind i mit Tæppe, lykkelig over min Ungkarletilværelse, min Sommerfuglefrihed, mit flygtige Hjertes altfor ofte miskendte Ubestandighed!

Men nu hændte *det*, som jeg egentlig vilde fortælle om. Netop som de stridbare Ægtefolk endelig var bleven tavse, og jeg selv falden hen i den salige, svævende Tilstand, hvori Sjælen ligesom i andagtsfuld Forventning banker paa Drømmelandets Porte, hørte jeg en kvindelig Stemme hviske kærligt lige ved mit Øre: „Sover du?“ Jeg foer sammen og havde af Forskræk-kelse nær udstødt et Raab. Men hurtigt gik det op for mig, at det maatte være en af de unge Piger paa den anden Side af Bræddewæggen, der kaldte paa sin Veninde; og denne Formod-ning blev stadfæstet, da Stemmen et Øjeblik efter gentog sin Kalden.

„Er du vaagen, Gerda? . . . Jeg kan slet ikke sove.“

Jeg forholdt mig stille som en Mus. Heller ikke Veninden derinde svarede uden med en tryk Søvnns dybe Aandedrag. Og da hørte jeg, hvordan den stakkels søvnløse vendte Hovedet paa Pudsen og med et langt, selvopgivende Suk lod sine trætte Arme synke ned paa Tæppet.

Jeg har altid en oprigtig Medlidenhed med Folk, der ikke kan sove. Jeg kender af Erfaring, hvad det vil sige at ligge Time efter Time og tumle med de overspændte Tanker og uhyggelige Forestillinger, der en saadan søvnløs Nat spørger i den feberhede Hjerne. Det er som at knuges af et Mareridt i vaagen Tilstand. Det er som afmægtig at kæmpe med et Genfærd af sig selv, et formummet Jeg, Sjælens natlige Skygge. Og dette dybe, dybe Kvindesuk derinde, denne ensomme, trætte Klage lød saa vaanded-fuldt i den store Nattestilhed, at jeg for Alvor blev bevæget.

Jeg var igen bleven lysvaagen, og en Strøm af Spørgsmaal satte min Fantasi i livlig Bevægelse. Hvem kunde denne unge Kvinde være? Og hvad var mon hendes Nød? . . . Kærlighed?

Ja, hvad andet vel! Naar Skt. Hansurten knoppes, sukker det unge Hjærte efter Elskov som Marken efter Himlens Væde! . . . Var hun ung? Smuk? Naturligvis! Jeg kunde ganske tydelig se hende for mig, kunde levende forestille mig, hvorledes hun laa derinde med begge Hænderne under Nakken, udmattet, med Tæppet kastet tilside paa Grund af Varmen, det ene Knæ løftet, . . . næppe en Arms Længde borte fra min Favn, kun skilt fra mig ved en usselig Bræddewæg . . . venusblond, junoyppig, med det opløste Haar bølgende ned over et Par dejlige Arme og en halvblottet Barm . . . O mit urolige Blod! Mit altfor følsomme Hjærte!

Jeg bekender det ærligt, jeg blev forelsket . . . sterbens forliebt! Allehaande faunagtige Tanker foer i Bukkespring gennem min Hjerne. Jeg tænkte f. Eks. paa, om det ikke kunde gaa an at banke ganske sagte paa Væggen og hviske et lille Trøsteord ind til den skønne Ubekendte, — ja tilsidst gav jeg mig af gammel Vane til i Tankerne at forme Tiltalen paa Vers:

Hør mig, hulde Glut derinde!
Lad ej Timen gavnløs svinde!
Snart er Nat for Dagen vegen,
snart er Sol af Hav opstegen, —
Natten er vor egen!

Frygt ej, kæln Glut, en Stemme
født af Natten — — —

Til alt Held kunde jeg ikke i Hast finde et passende Rim paa Stemme, og under mine Bestræbelser herpaa faldt jeg uforvarende i en bombefast Søvn. Jeg rødmer ved at tilstaa det. Og jeg ser i denne Hændelse et nyt og endelig afgørende Bevis for, at jeg, dersom Guderne virkelig en Gang skulde bønhøre mig og gøre mig til Digter, i hvert Fald maa renoncere paa Lyriken.

— — —
Dette var Gaarsdagens Eventyr.

Nu sidder jeg og skriver ved et lille Bord under mit aabent-

staaende Vindue, hvorfra jeg har en herlig Udsigt over den lille, langagtige Havn til Sejløbet og de grønne og hvide Brinker ovre bag den modsatte Bred. Det er endnu tidligt paa Dagen; Klokken er ikke mere end syv. Nogle ledige Arbejds mænd, et Par Skippere og en Toldbetjent staar dernede i smaa Klynger paa Bryggen og holder Morgenpassiar. Af og til indfinder der sig en yngre Forretningsmand, der med opslaaet Frakkekrave og i broderede Morgensko balancerer fra Sten til Sten paa den saltdukkede Kaj, kigger op til Skyerne, spytter i Vandet, henkaster med morgenforkølet Stemme et „G'moren, G'moren!“ til de forsamlede og derpaa vender tilbage til sit Kontor.

Det vidner alt sammen ikke om noget særdeles blomstrende Forretningsliv. Ude paa Molen flyder nogle tomme Kasser, og i Havnen ligger et Par smaa Skuder med Kul. I Luften kreser Svaler, og over mit Hoved hører jeg Duer kurre. Alt i alt: en ægte, hjemlig Spidsborger-Idyl, netop hvad Professor Jensen har tilraadet mig. I denne livsalige Fred maa mine Nerver da kunne blive stærke som Staaltraad.

Var den maaske ikke idyllisk, denne Scene, som jeg iagttog for lidt siden, da jeg stod og bandt mit Slips foran Spejlet paa Vinduesposten:

Ud fra den sortegraa Skybanke, der hviler over Bæltet, dukkede pludselig — ligesom født af Taagens Uvejrsskød — en bredbovet, grønmalet Smakke ind i Farvandet. Med slappe Sejl, Jollen vuggende bag i Kølvandet, og ligesom kløvende de hængende Skyer med sin Mastetop sneglede den ind imod Havnen under Brygge-Klyngernes opmærksomme iagttagelse.

„Hvem Fanden er det med den Klyver? Naa, det er jo Martinen! . . . Han kommer fra Flensborg af.“

I et Kvarterstid laa Skuden udenfor Indsejlingen og foretog her de ubegribeligste Manøvreringer, før den slap ind i Havnebassinet. Skipperen — en lille, gammelagtig Fyr med Straahat og Træsko — stod selv tilrørs, mens en leddeløs Dreng sprang som en Abe omkring i Rigning og paa Ræling. Tilskuerklyngen nærmede sig nu for at hjælpe til med Fortøjningen; den vagthavende Tolder kom ud fra sit Smug, Havnefogden af sit Kontor, og ned

fra Gaden drev efterhaanden alle Slags Byesfolk — Haandværkere med deres Morgenpibe, Læredrenge og gamle Mo'erliller med Hankekurve under Sjalet — for at se, hvad der var paafærde.

I samme Øjeblik viste den første Badegæst sig paa en høj Stentrappe, der fra Hotellets Sidefløj fører ned til Bryggen. Det var en ældre Kavalier, der besværligt støttede sig til en ung Tjener med hvidt Slips. Selv var han kostumeret som til et Sommer-Karneval: Benklæder af hvid- og blaastribet Kadettøj, hvide Lærredssko, Stanleyhat med Myggeslør og brune Derby-Handsker. Paa det nederste Trappetrin standsede han et Øjeblik, satte den frie Haand i Siden, løftede Næsen i Vejret og saae sig velvilligt smilende omkring, som om det altsammen: Sundet, Havnen, Smakken, de sammendrevne Klynger og den abeagtige Skibsdreng, var et vellykket Arrangement af Hotelværtens til Badegæsternes behagelige Morgenadspredelse.

— — Men jeg maa standse her. Jeg hører Frokostklokken ringe Menigheden sammen. Rust dig, min Sjæl! Nu gælder det om i Sværmen at finde min mystiske Sovekammerat!

Min Debut blev en komplet Fiasko. Hele Hotellet er i Op-løsningstilstand paa Grund af Vejret. Man ænsede min Nærværelse saa lidt, at jeg for den Sags Skyld lige saa godt kunde være bleven hos min gamle Onkel i Aarhus. I de sidste otte Dage har de nemlig ogsaa her haft Regn, og ikke andet end Regn. Og netop til idag var der berammet en stor Fællesudflugt af alle Hotellets Badegæster. Vognene var bestilte, Maden pakket, de lyse Toiletter holdt i Beredskab, . . . men Himlen bliver ved at surmule.

Under det forvirrede Frokostmaaltid skikkedes snart en, snart en anden af de unge Herrer ned til Havnen for at raadspørge Lodsens og de andre begede Orakler; og de, som vendte tilbage med blot mindste Smule Haab, blev modtaget med Jubel som Helte og tilviftet af de unge Damer. Særlig galdt dette en høj, bredskuldret Yngling paa en Snes Aar, hvem jeg lige fra Begyn-

delsen havde lagt Mærke til paa Grund af hans fremtrædende Væsen og afstikkende Sports-Negligé (rød Silkeskjorte og Bandolersko). Han synes i det hele at være Selskabets Løve og er unægtelig en ganske køn Fyr, forøvrigt en Søn af den bekendte københavnske Bygmester Ishøj og selv Arkitekt i Faderens Forretning.

Den unge Mand fik dog ikke lang Tid til at nyde sin Triumf. Netop som vi rejste os fra Bordet — i Døgnetts kritiske Moment, Kl. 9 — rullede et Vandtæppe, lysere end de andre, men koldere, lumskere, ud over Bæltet. Samtidig hørtes en melodisk Susen i Hotelhavens Trætøppe, og lidt efter begyndte en stille, jævn Rislen, der ligesom en bønlig, Sagtmodighed paakaldende Stemme forkyndte den skrækelige Vished: Dagsregn!

Der blev en frygtelig Fortvivlelse. Jeg mindes ikke ved nogen Ligbegængelse at have været Vidne til en saa almindelig oprigtig Sorg. De unge Damer var utrøstelige og havde store Taarer i Øjnene; og rimeligvis opildnet af dette rørende Syn geraadede den unge Arkitekt i et Raseri som en virkelig Løve. Med vildt fortrukne Bryn og Armene sammenslyngede over det brede Bryst som en Konditorkringle stod han henne ved et Vindue og fik Haarene til at rejse sig paa de unge Pigers Hoveder ved at udstøde de ærerørigste Sigtelser mod Vorherre og Verdensstyrelsen. Ogsaa adskillige af de ældre Damer viste sig fornærmede paa de himmelske Magter, hvorimod Gubberne syntes forholdsvis fattede og trak sig tilbage til Restavratslokalerne for yderligere at trøste sig.

Selv sidder jeg nu atter her indelukket i mit Klædeskab, mens Regnen suser ned udenfor mit aabne Vindue og af og til stænker en Draabe ind paa mit Papir. Ogsaa jeg er gram i Hu og har nogen Ret til at være det. Naar man en lang Vinter har kukkullet mellem Biblioteksmidder og Bogstøv og endda ofret en gammel, døv Onkel den halve Del af sin Sommerferie, har man Lov til at tørste efter et fuldt Drag af „Livets rosenkranste Bæger“ (Ovid: *Remedia amoris*). End ikke min natlige Ubekendte har jeg kunnet hitte i den Guds Velsignelse af skønne Evadøtre, der denne Morgenstund yndefuldt omsvævede mig. En Stund

forfulgte mit søgende Blik en nitten-tyveaars, meget smuk Blondine, højevoksen, rank, navnlig med en blændende Hals, som hun bar blottet ned til Kravebenet. Dertil en Nakke — o! Hun lignede en ung Dronning, ogsaa i sin Optræden, der tydeligt bar Vidne om, at hun var vant til at befale og beherske. Jeg blev straks ikke saa lidt forelsket i hende og haabede her at have fundet min efterstræbte Skønne . . . dog kun, indtil jeg hørte hendes Stemme. Den var tør og usympatisk, kunde slet ikke taale Sammenligning med min Ubekendtes ømme Duekurren.

Forresten har jeg fornyet et Bekendtskab her, nemlig med Assessor Tofte i Kriminalretten, — i sin Tid særlig omtalt i Anledning af de frørupske Barnemordssager. Dette Bekendtskab har sin ejendommelige Historie. For fjorten Dage siden, da jeg rejste fra København over til min gamle Onkel i Aarhus, stod jeg kort før Skibets Afgang i min sædvanlige Ensomhed oppe paa Agterdækket og saae ud over den Mængde Mennesker, der ved en saadan Lejlighed altid indfinder sig paa Kvæsthusbroen for at tage Afsked med bortdragende Slægt og Venner. I dette brogede Mylr lagde jeg særlig Mærke til en lille Gruppe, der stod tæt under mig, umiddelbart ved Bolværket — en høj, mørkladen Dame med to Smaadrenge ved Haanden. Lige over dem, lænet ud over Skibets Ræling, stod Assessor Tofte, hvem jeg kendte af Udseende fra Garden, — de andre var hans Hustru og Børn. Sjældent har et Menneske ved første Øjekast indgydt mig en saadan Sympati, ja Ærefrygt som denne Moder, der stod der i en enkel mørkegraa Spaseredragt og holdt om sine Drenge med fast Haand. Egentlig var hun vel ikke smuk; dertil var Trækkene for uregelmæssige og grove. Ikke heller var hun længer helt ung; over hvert Øre saaes en smal Stribe Sølv i det mørke Haar. Men de sorte, dejlige Øjne straaledede af en aandelig Sundhed, et ungdommeligt Livsmod, et saa varmt og rigt Hjærtelag, at man uvilkaarlig i Tankerne lykønskede baade den Mand, der havde vundet en saadan Livsledsagerinde, og de to Smaagutter, der havde faaet en saa prægtig Moder at slægte paa. Den ene af Drengene — den yngste — var en djærv, solbrændt, mørkøjet lille Purk. Moderens

udtrykte Billede. Den anden var lidt bleg og opløben og syntes benauet over, at Faderen skulde rejse.

Jeg kunde ikke faa mine Øjne bort fra denne Gruppe. I Modsætning til alle de andre rejsende og disses afskedtagende Slægtninge, der ikke kunde blive færdige med deres støjende Omfavnelser og Kys og Formaninger, vekslede Assessoren og hans Hustru kun Smil og smaa Nik. Selv da Skibet endelig lagde fra, og Kajen forvandlede til en Skov af viftende Lommetørklæder, blev de begge staaende lige rolige og fulgte blot hinanden med Blikket. Men der var i disse tavse Hilsner, i denne stilfærdige Afsked en langt inderligere Ømhed, et oprigtigere Vemod end i de andres Raab og strømmende Taarer. Først da vi var helt ude i Sejlløbet og ikke længer kunde skelne Ansigterne paa Broen, løftede hun rask sit Lommetørklæde, og Drengene svang deres Huer. Jeg stod tilfældigvis i dette Øjeblik lige ved Siden af Assessoren; og jeg lagde da Mærke til, at den høje, kraftige Mand, den hærdede Forhørsdommer, havde duggede Brilleglas.

Det er den Slags smaa, tilfældige Indblik i det ægteskabelige Eden, der kaster Uro og Tvivl ind i Hjertet paa selv en saa gammel-forhærdet, 28-aarig Pebersvend som mig. Med en Blanding af Andagt og Misundelse betragtede jeg den lykkelige Mand, mens han under Sejladsen ned ad Sundet spaserede op og ned ad Dækket, øjensynlig uden at kunne faa sine Tanker fra de tilbageblevne derhjemme. Efter Aftensbordet, hvor jeg — jeg tilstaar, ikke helt tilfældigt — kom til at sidde ved Siden af ham, fik jeg Lejlighed til at yde ham en Tjeneste ved Cigartænderingen. Vi kom derved i Snak og præsenterede os sluttelig for hinanden. Det viste sig da yderligere, at han ingenlunde er den Grobian, den offentlige Mening har gjort ham til, men tværtimod et elskværdigt, maaaske lidt stejlt, men godlidende, paa Bunden vist endog meget følsomt, dansk Gemyt. Vi drak en Toddy sammen, og endnu længe efter, at de fleste andre af Skibets Passagerer var gaaet tilkøjs, blev vi siddende paa Dækket for at nyde Sejladsen over det bølgeløse Kattegat i den blikstille, pragtfulde Sommernat. Vi passerede om mange Ting, men jeg lagde Mærke til, at han med Forkærlighed ledte Samtalen hen paa Emner,

der kunde give ham Lejlighed til at omtale sine Børn eller fremdrage Eksempler, hentede fra hans eget Familjeliv. Han anede sikkert ikke, hvor dybt et Indblik han ved forskellige af sine Udtalelser gav mig i sin huslige Lykke. Og jeg sad der ved hans Side og blev bestandig mere tavs under en inderlig melankolsk Følelse af, hvor tom og glædeløs min egen ensomme Bogorms-Tilværelse var ved Siden af denne Mands.

Ved Ankomsten til Aarhus skiltes vi. Han skulde se at finde sig et passende Badested, hvor han kunde komme til Kræfter efter en haardnakket Influenza. Ved Afskeden trykkede han mig hjærteligt i Haanden og udtalte Haabet om et snarligt Gensyn.

Jeg er unægtelig derfor bleven noget forbavset over den Maade, hvorpaa han idag modtog mig — halvt afvisende, halvt forlegen. Det var næppe nok, at han vilde erindre vort forrige Møde, og hele Formiddagen har han omhyggeligt undgaaet mig. Det er næsten, som om jeg kommer ham til Ulejlighed her, og jeg kan kun forklare mig hans Opførsel som et Udslag af den Reaktion, der undertiden indfinder sig hos Folk, som ved en enkelt Lejlighed, paavirket af et Øjebliks Stemning, har ladet sig henrive til en større Fortrolighed, end det egentlig ligger for deres Natur. Saaledes havde jeg engang en gammel Faster, der en snefuld Julenat, da jeg tilfods fulgte hende hjem til hendes Bolig paa Kristianshavn, ganske uopfordret betroede mig sin Ungdoms romantiske Kærlighedshistorie og siden den Tid ikke kunde taale at se mig for sine Øjne. En lignende Metamorfose maa rimeligvis være foregaaet her. Eller . . . o, Himmel! — der gennemfarer mig en Tanke, der faar Haarene til at rejse sig som Børster paa mit Hoved. Det falder mig ind, at da jeg imorges traadte ind i Spisestuen, stod Assessoren just, øjensynlig meget interesseret, i Samtale med den førmtalte unge Dame med den smukke Hals. Og senere — efter Frokosten — saae jeg dem følges fra Verandaen ned i Haven under samme Paraply. Det kan da ikke være tænkeligt, at den gode Hr. Assessor gaar og agerer Ungkarl her? Skulde den ømme Ægteemand, den rørende Familjefader afsløre sig som den skinbarlige Don Juan? . . .

Tantaene animis coelestibus irae? spørger den vise Vergil. Aa Snak! Saa grum kan du ikke være, o Eros!

Igen idag øser det Vande ned. Nu begynder jeg snart for Alvor at tabe Taalmodigheden. Skønt jeg højtideligen havde gjort baade mig selv og min Doktor det Løfte ikke at aabne en Bog i hele Ferien, har jeg i min Fortvivlelse givet mig til at oversætte en af Cajus Catullus' smaa Sommeridyller. Vil man have Solskin, maa man selv fabrikere det i dette nordiske Regnvejrs-klima, hvor man burde fødes med Galosjer paa og en Paraply under Armen. Ikke engang har man her den sædvanlige Trøst, at Regnen i hvert Fald „er god for Landmanden“. Fyens fede Jorder formelig svømmer i overflødig Væde, alle Vejene omkring Byen er ufremkommelige Moradser, Markerne drukner i lergult Vand.

Havde man saa endda ikke de mange dumme Tanker! Kunde man blot, som da man var Barn — og som sikkert en Gang ogsaa Voksne har kunnet det — fordrive Tiden med at sidde rolig med Næsen fladtrykt paa Ruden og glemme Verden og sig selv under en timelang, andægtig Beskuen af Regndraabernes Fald gennem Luften, af Skyernes skiftende Spejlbilleder i Stenbropytterne og af de buttede Edderkoppers livlige Leg under Tagskægget. Det er det moderne, nervøse Menneskes maaske allerstørste Ulykke, at det har mistet Evnen til den Selvfortabelse, den umiddelbare Naturfordybelse, der før var Sjælens Hvile og Husværelse, dens Forsmag paa Salighedens Glæder. Nu drukner vi øjeblikkelig enhver lagttagelse i Refleksion; vor Tanke er bleven et evigt klappende Mølleværk, der straks formaler vore Indtryk, optrevler enhver Stemning og ikke taaler at staa stille. Derfor lider vi under en ørkesløs Regnvejrs Ensomhed som denne. Uhyret forlanger Virksomhed, kræver Arbejdstof. Og i vor Nød griber vi da enhver tilfældig Erindring, enhver ligegyldig Oplevelse og kaster i dets hungrende Gab.

Hvad kommer f. Eks. Assessor Toftes ægteskabelige Forhold mig ved? Er jeg maaske forelsket i hans Kone? Er jeg hendes

Fader, hendes Broder, hendes Søn? Hvad i Himlens Navn rager det da mig, at Hr. Assessoren benytter sin ægteskabelige Ferie til lidt Flirt med en ung og ubestridelig meget smuk Pige, der synes at smigres af en saa fremragende Mands Kurmageri?

At det nemlig forholder sig saaledes, har jeg nu faaet det eklatanteste Bevis for. Igaar Aftes — er det virkelig ikke længere siden end igaar? — havde Hotelværtten arrangeret en lille Dans i Spisesalen for at trøste i Anledning af Regnvejret og den opsatte Skovtur. Ikke alene Hotellets egne Beboere men ogsaa de andre Badegæster, der har Bolig omkring i Byen, var bleven indbudte. Salen var pyntet, Damerne i klare Sommerfugle-toiletter; det hele tog sig nok saa nydeligt ud. Selv deltog jeg ikke i Dansen men opholdt mig henne i en Vinduesfordybning, hvorfra jeg kunde overse hele Salen.

Da min Mistanke nu en Gang var bleven vakt, fulgte mine Øjne naturligvis med særlig Agtpaagivenhed Assessoren og hin unge Dame — Frk. Carlsen hedder hun forresten og skal være Datter af en Lommeprokurator i en eller anden jysk Ravnekrog. Hun bar en søgrøn, dybt nedskaaren Musselinskjole og saa — det maa erkendes — underjordisk dejlig ud. Jeg forstaar for den Sags Skyld meget godt, at man kan betages af hende, endskønt jeg ingenlunde gouterer hendes raske, næsten uopdragne Væsen, der smager mig for meget af Provinsen. Saaledes har hun en højst stødende Maade at betragte en Herre paa, naar han bliver præsenteret for hende. Straks synes hendes skarpe, blaagraa Øjne at sluge vedkommende med Hud og Haar og derpaa foragtelig at spytte ham ud igen. Men det er just Ulykken, at alt klæder en smuk, ung Kvinde. Endog Uvornhed og Frækhed forhøjer blot hendes Tiltrækningskraft.

Det har da heller ikke været vanskeligt at opdage, at Assessor Tofte ingenlunde er den eneste, hvem denne duftløse Glimmerblomst har sat Fluor i Hovedet. I det hele tog jeg ikke fejl, da jeg straks igaar syntes at vejre Erotik i Luften her paa Hotellet. For sligt har jeg en utrolig fin Næse! En anden af hendes Tilbedere er den unge Arkitekt Ishøj, der optræder her som en *Orlando furioso* og ved enhver Lejlighed paa den latterligste Maade

flager med sin Lidenskabelighed. Som et bloddrukkent Rovdyr omkreser han overalt den Skønne og taaler næsten ikke, at andre kommer i hendes Nærhed. Det er ubegribeligt, at hans Opførsel ikke vækker Anstød. Men han synes nu en Gang at være bleven Kælebarn her. Navnlig kan man høre Fruerne hviskende fortabe sig i Lovtaler over ham.

Men det var Ballet, jeg vilde fortælle om. Henimod Dansens Slutning blev der foreslaaet den gammeldags „Stoltur“, der bestaar deri, at en Dame anbringes paa en Taburet midt paa Gulvet og her af den opførende Herre faar overleveret en lille Kurv, en Blomst og en Ring. Hendes egen Kavalier fremstiller derefter for hende trede Herrer, mellem hvilke hun har at fordele sine Gaver, idet hun med Ringen betegner den, hun vil danse med. Denne Tur fængsler altid i høj Grad Opmærksomheden i en Balsal og er heller ikke ilde opfunden. Den tilsteder Damerne at udfolde et endog meget vidt drevet Koketteri og giver Herrerne Lejlighed til at lægge forskellige klædelige Egenskaber for Dagen, saasom Taknemlighed, Ridderlighed, Resignation. Heller ikke ved denne Lejlighed forfejlede den sin Virkning; og da det blev Frk. Carlsens Tur at sidde paa Dommersædet, opstod der formelig Spænding i Salen. Jeg veed nu ikke, om det skyldtes et Skælmeri af hendes Kavalier, eller det virkelig var en Tilfældighed; nok er det: af de tre Herrer, der fremstilledes for hende, var Assessoren den ene, Arkitekten den anden; — den tredje var en blond Løjtnant, hvis Navn jeg ikke kender. Som jeg havde ventet det af den overmodige Provinsdronning, drev hun sit Koketteri ud over alle tilladelige Grænser, spændte de tre Herrer paa Pinebænken saa længe, at der nær var bleven Utaalmodighed i Salen. Endelig rakte hun langsomt Blomsten til den blonde Løjtnant. Saa tøvede hun atter en Stund, som om hun endnu en Gang maatte raadføre sig med sit Hjærte, gav derpaa Kurven til Arkitekten, Ringen til Assessoren og rejste sig samtidigt med en hastig Bevægelse. Folk morede sig derover og lo, Musikken spillede op, og Gulvet fyldtes atter med dansende.

Gud skal vide, at jeg er intet mindre end snerpet! Mine

Venner beskylder mig endog for at hylde altfor frie Anskuelser om Forholdet mellem Kønnene og de ægteskabelige Forpligtelser. Dog skal jeg ikke nægte, at jeg følte en lille Prikken i Hjertet ved Synet af den uforstilte Henrykkelse, der afspejlede sig i Assessorens skæggede Ansigt, da han dansede ud med sin Erobring. Endda rent bortset fra hans Forhold som Ægtemand, saa forekom det mig, at denne Glæde ved at kunne triumfere over en ung Fyr som Arkitekten ikke var en Mand i hans Alder og Stilling ganske værdig. Desuden holdt han sin Dame næsten upassende tæt ind til sig under Dansen og fløj afsted med hende over Gulvet som en forelsket paa tyve Aar. — Dog, det var ikke alt.

. . . Men jeg glemmer noget. Da Arkitekten havde modtaget sin Kurv, stod han et Øjeblik med sænket Hoved og fulgte sin begunstigede Rival med et Blik som en ung Tyr, der ser rødt for sine Øjne. Pludselig kastede han Kurven fra sig og styrtede ud af Salen. Der blev almindelig Bestyrtelse. Et Par Damer skreg op, og paa deres Bønner ilede nogle Herrer efter ham for at hindre en Ulykke. Jeg for mit Vedkommende fandt blot Fyren komisk og ærgrede mig over, at man ikke kunde lade ham gaa for den Nar, han er. Dog glædede det mig, at i hvert Fald Frk. Carlsen ikke havde kunnet observere denne Scene. Jeg undte hende ikke Nydelsen af ogsaa denne Triumf over Mandfolkenes Latterlighed og ynkverdige Svaghed.

Imidlertid fortsattes Dansen endnu en Stund. Jeg begyndte at blive træt og gik ned i Restavrationen for at drikke et Glas Sodavand.

Da jeg kom tilbage, fandt jeg Selskabet i fuld Opløsningstilstand. Det havde pludselig rygtedes, at Regnen var hørt op, og at Maanen skinnede; og nu havde nogle unge fundet paa, at det kunde være gruelig morsomt, om vi allesammen — „en hel Eskadre“ — tog ud at ro i Sommernatten. De gamles Protester æggede blot de unges Eventyrlyster; og endnu før det rigtig gik op for mig, hvad der foregik, befandt jeg mig ene i Balsalen.

I det samme hørte jeg Støj i det tilstødende Spilleværelse. Døren sloges op, og ind stormede Arkitekten med oprevet Skjor-

tebryst, Haaret i vild Uorden, — efterfulgt af et Par unge Studenter, der med en Blanding af Rædsel og Beundring søgte at holde ham tilbage og tale ham tilrette. Saasnart han fik Øje paa mig, styrtede han hen imod mig, greb mig i Frakkekraven og brølte mig ind i Ansigtet:

„Hvor er Frøken Carlsen? Hvor er Assessoren? Den Skurk! Jeg vil slaa ham ihjel!“

„Er De gal, Menneske! Vil De øjeblikkelig slippe mig!“ raabte jeg.

„Hvor er han? Hvor er den Skurk?“ blev han ved at skrige.

„For Pokker! Hvad kommer det mig ved? De veed vel nok, at Selskabet er taget ud at ro.“

Jeg havde næppe udtalt disse Ord, før han igen styrtede afsted, trofast fulgt af sine Gefrejdere.

Jeg tog mig til Hovedet. Dette begyndte at blive mig noget for broget. Det drukne Menneske havde bragt mig aldeles ud af Fatning; jeg formelig rystede i mine Knæ. Kort forinden havde han nemlig forsøgt et lignende Attentat paa mig nede i Restaurationen, hvor han sad og skabede sig som en vanvittig ved en tømt Champagneflaske og imponerede Studenterne og Hotellets Opvartere ved at slænge Pengene hen ad Gulvet som Snavs.

Jeg maatte nødvendigt se at faa mine Nerver bragt til Ro inden Sengetid, og i Stedet for at følge de andre gik jeg derfor ned i Hotellets Have. Her var dejligt stille og fredeligt. Fra Træernes vaade, klart oplyste Blade dryppede Maanesølvet i tunge Draaber ned i Gangenes skarpe Grus og fremkaldte i Nattestilheden en højtidelig, enstonig Naturmusik, der dannede en betagende Modsætning til den fjerne Larm af det overgivne Selskabs Sang og Latter ude paa Vandet. Jeg blev staaende med Hatten i Haanden for at køle min hede Pande, og i dybe Aandedrag inddrak jeg den svale, friske, kvægende Regnluft, denne Budbringer fra den høje og rene Æter. Pludselig foer jeg sammen ved for Enden af den lange Gang at se to Skikkelser passere forbi med hinanden fortroligt under Armen. Mit Hjærte stod stille. Der var ingen Tvivl. Det var Frk. Carlsen og Assessoren.

Naa — som sagt — det kommer mig jo altsammen ikke noget ved! Det er dumt at beskæftige sig med andres Hjærteanliggender, især naar man har mere end nok at gøre med sine egne. Desuden — naar jeg gennemtænker Sagen — hvad betyder saa egentlig det hele? Et uskyldigt Ferie-Galanteri! En Smule Maaneskinssværmeri! Om nogle Dage sidder Assessoren dobbelt lykkelig derhjemme hos sin Kone og sine Dreng og mindes i det højeste sit lille Sommer-Eventyr som en flygtig Drøm. Hvad Skade er der da egentlig sket? Maaske er saadan lidt Nippen til forbuden Frugt netop en passende Efterkur for Influenza. Lad os ikke skabe os! Der er ingenting, jeg afskyer som Seminarisme.

Men det er altsammen det forbistrede Vejrs Skyld. Alt mit glade Sommerhumør, hele min forventningsfulde Feriestemning er i disse Dage aldeles regnet af mig. Saa dum har jeg endogsaa været, at jeg i Nat ganske glemte at lytte efter min mystiske Sovekammerat. Er det ikke, som om jeg lige var sluppen ud fra Blaagaard? — Ak, vilde Vorherre dog snart sende en Smule Solskin!

Der findes mellem Badegæsterne et Menneske, som hverken jeg eller nogen anden her kan blive klog paa. Det er en vis Dr. Levin, en lillebitte Mand, endnu mindre end jeg selv, hvis Ansigt er bedækket med en Maske af sort Skæg, der kun aabenbarer Øjnene, en skarpskaaren Næse og en høj, bleg Pande. Aldrig nogensinde blander han sig med det øvrige Selskab; men bestandig ser man ham sidde i et eller andet afsides Sofahjørne, forskanset bag en stor, lærd udseende Bog, over hvis Rand hans uhyggeligt blanke, nøddebrune Øjne opmærksomt iagttager Menneskene omkring ham. Efter hvad der er bleven oplyst om ham, skal han — skønt oprindeligt studerende — af Livsstilling være Sæbesyder men forøvrigt endnu i sin Fritid beskæftige sig med Videnskaben. Saaledes har han for nogle Aar tilbage skrevet en Doktorafhandling om et absurd kemisk-statistisk-religionsfilosofisk Emne.

Han er Skiven for alles Vittighed her; navnlig er Damerne ubarmhøjertige imod ham. Skønt jeg ingenlunde er nogen Tilhænger af vore Dages genopstandne Antisemitisme, som jeg tværtimod finder i høj Grad forkastelig og uværdig for vor Tidsalder, maa jeg tilstaa, at jeg i dette Tilfælde fatter Folks Uvilje. Jeg har haft det Uheld at faa min Plads ved Bordet lige ved Siden af ham, og jeg har her rig Lejlighed til at irriteres af den utrolige — sikkert i en grænseløs Selvforgudelse bundende — Affektation, der præger hele hans Væsen. Blot den Maner, han har, altid omstændeligt og mistænksomt at besigtige enhver Ting — Ske, Kniv, hver Bid Mad — som han faar mellem Hænder. Eller den Maade, hvorpaa han — snart ugenert iagttagende, snart ligesom hensunken i filosofisk Grublen — lader sin hvide, underlig skyggeagtige Haand glide ned over det lange, bløde Rabbinerskæg, mens han hensynsløst lader os andre vente paa ham, idet han hverken tømmer sin Tallerken eller tillader Opvarteren at tage den bort. Jeg finder det ganske træffende, hvad jeg forleden hørte en ældre Dame sige, at man altid, naar man er sammen med Dr. Levin, har en Fornemmelse af at være tretten tilbords.

Mellem ham og mig er der — trods vort Naboskab — ikke vekslet mange Ord. Den første Morgen sad han en Stund og betragtede mig paa sin uforbeholdne Maade og sagde derpaa:
„De er Teolog?“

Jeg kan nu ikke begribe, hvorfor Folk altid skal anse mig for Teolog. Og det er langt fra, at det smigrer mig. Jeg fandt desuden hans Henvendelse temmelig *sans façon* og svarede derfor saa kort som muligt, at jeg var Biblioteksassistent. Men med den Nærgaaenhed, der er en af hans Races mindst klædelige Egenskaber, spurgte han nu igen, om jeg heller ikke oprindelig havde studeret Teologi. Jeg lod, som om jeg overhørte Spørgsmaalet, og vendte mig til min anden Sidemand. Og fra dette Øjeblik talte vi ikke mere sammen.

Men forleden Aften, da jeg stod og saae paa Dansen, gik han mig just forbi i det Øjeblik, da Assessor Tofte fløj afsted over Gulvet med Frk. Carlsen. Idet han kastede et betydningsfuldt

Sideblik ud paa disse to, standsede han foran mig og sagde med sit paataget sokratiske, forøvrigt ganske smukke Smil, der aabenbarer en Række skinnende hvide Tænder:

„Pan har nok spillet paa sin Syrinx, kan man mærke!“

Jeg forstod i Øjeblikket ikke, hvad han mente, og vendte mig bort uden at svare. Men siden har hans Ord stadig summet i mit Øre som en hemmelighedsfuld Trylleformular, der glimtvis har aabnet mig Indsigt i den dunkle Gaade, som Assessoren her har været mig. Jeg kan nemlig ikke gøre for det . . . det er mig ikke muligt at blive dette Forhold kvit. Overalt forfølges jeg af Erindringen om den høje, mørkladne Moder med de to Smaadrenge ved Haanden. Selv om Natten i mine Drømme stirrer hendes sorte, trofaste Øjne paa mig som en Tilskyndelse, en Anklage. Jeg bliver ved at spørge mig selv: hvordan er det muligt, at han kan nænne at bedrage hende? Hvordan gaar det i det hele til, at en Mand som Assessoren i den Grad kan forglemme sig selv, ovenikøbet for en saa ubetydelig Provinskokettes Skyld, en almindelig jysk Gaas fra Ebeltoft eller Løgstør? Jeg har i de sidste Dage opmærksomt iagttaget hele hans Færd, og jeg tager ikke fejl i, at hans Følelser for Frøken Carlsen er i Færd med at udvikle sig til en virkelig Passion. Og dog er han sikkert langt fra nogen Libertiner. Det Indtryk, jeg modtog af ham hin Nat paa Dampskibet, var aabenbart fuldkommen korrekt. Efter alt at dømme har han hidtil været en endog meget trofast Ægtemand, en fuldtud lykkelig Familjefader, der ogsaa meget godt føler det uværdige i sin Situation og ser de Farer, der truer hans (og andres) Lykke. — Hvordan i Alverden er da dette gaet til?

„Pan har spillet paa sin Hyrdefløjte . . .“

Ja, saadan er det! Der er ingen anden Forklaring mulig. En skøn Dag har Assessoren staaet nede ved Stranden eller ude paa Havnemolen og betragtet Naturen. Han har taget sig sit Bad, spist ved table d'hôte, drukket Kaffen sammen med de øvrige Gæster ude i Haven, har kort sagt paa Naade og Unaade givet sig hen til den ensformige, ørkesløse, vegeterende Tilværelse, man kalder Badeliv. Solen har allerede brunet hans Kind, Hotellivet rykket ham op af hans hjemlige Vaner og kastet al Erindring om

Lovparagrafer og Forhørsakter ned paa Bunden af hans Hjerne-kiste. Samtidig har den daglige, frie Færden i Mark og Skov kaldt et nyt eller rettere henslumret Menneske frem i ham. Stilheden paa hans lange og ensomme Spasereture har vugget ham hen i en blid, ejendommeligt modtagelig Stemning, hvorunder hans Længsel efter Hjemmet, efter Hustru og Børn, efterhaanden har antaget et Skær af romantisk Sværmeri. Den kloge Forhørsdommer, den skarpsindige Jurist har kunnet gribe sig selv i ungdommelige Drømmerier om at bryde op fra Hovedstadens Kulrøg og Larm, at sige et evigt Farvel til al Embeds-pligt, al ærgerrig Higen, for at bygge og bo i en lille vedbend-bevokset Hytte her ved den frie, aabne Strand.

Og nu staar han derude paa Havnemolens yderste Spidse, støttet til sin Stok, og ser sig omkring paa denne lille fredelige Plet, som han har faaet kær. Det har været en hed Dag, men Luften begynder nu at svales. Solen staar lavt paa Himlen, og alt er blikstille. Havet ligger blankt uden mindste Krusning. Himlens blegrøde Aftenskyer svømmer dybt i dets Skød. De grønne Brinker derovre paa den anden Side, de høje, spidse Træer, der rager op over Underskoven, de smaa, hvide Lerhytter nede ved Stranden, Svalerne i Luften og tre brogede Køer, der noget borte er soppet ud i Strandkanten for at svaale sig, alt viser sig paa Hovedet i det mægtige Havspejl, er fordoblet og ligesom fortryllet, . . . indtil der pludselig kommer et lille, ilsomt Vindstød farende fra Vest og træder Spejlet i tusinde Skaar. Det er Luft-Heroldernes Signal. Den kongelige Sol er ifærd med at tage Afsked. Himlen har slaaet sine gyldne Skyporte op i Horisonten, og langsomt trækker Majestæten sig tilbage til sine Purpurgemakker, sendende i sidste Øjeblik ligesom et naadigt Smil helt rundt over den underdanigt rødmande Jord.

I dette Øjeblik hører Assessoren Aareslag i sin Nærhed. Han ser sig om. En ung, hvidklædt Dame med en bred Solhat hængende bag paa Ryggen kommer roende henimod ham derude paa det perlemorsfarvede Hav. Han har været saa optaget af at betragte Nedgangs-Skyerne, at han ikke har lagt Mærke til den unge Pige, der i nogen Tid har ligget og plasket udenfor Havne-

mundingen. Og nu dukker hun pludselig op foran ham i sin Nøddeskal med gulddryppende Aarer — som en Eventyrprinsesse derude fra Solkongens Riger. Hendes Kjole skinner som Sølvmor, og det blonde Haars Nakkeknude luer over hendes Hoved som en Guldkrone.

„Hvor hun er nydelig!“ udbryder han i uvilkaarlig Henrykkelse og slipper hende ikke med sit Blik, mens hun langsomt roer ind i Havnen og lægger til derovre ved Broen under Hotellet. Her kommer en Flok lysklædte Veninder flyvende ned fra Verandatrappen og fører hende med sig tilbage til Haven — ligesom en Engleskare, der ved Paradisets Porttærskel jublende modtager en hjemvendende Søster.

Efter Aftensbordet lader han sig præsentere for den unge Dame og underholder sig et Øjeblik med hende ude paa Verandaen. Ved Sengetid sidder han som sædvanlig oppe paa sit Værelse og skriver til sin Hustru. Spøgefuldt fortæller han om Solkongens fortryllende Datter, der for Øjeblikket er Hotellets Kurgæst, og tilføjer nok saa spodsk, at efter de Erfaringer, han har haft Lejlighed til at gøre, staar det desværre højst maadeligt til med Intelligensen ved hans himmelske Majestæts Hof.

Den næste Morgen har han glemt hende.

Men da han efter Frokosten sidder i et Lysthus og læser en Avis, vækkes han af en skinger Kvindelatter, der lyder ind til ham ude fra Kroketplænen. Han ser derhen. En ung, blond Dame og en bredskuldret Yngling med rød Silkeskjorte staar derude i ivrigt Spil. Ej, ej — det er jo min lille dumme Prinsesse fra igaar, siger han til sig selv. Og paany fængsles hans Blik i umiddelbar Skønhedsglæde ved Synet af hendes ranke, ungdomsfriske Skikkelse *der* midt i det luende Solskin. Hvor malerisk tegner ikke Skyggen fra den brede Hat sig mod den fine Rødme paa hendes Kind! Hvor henrivende er ikke Halsens slanke Linje, og hvor yndefuldt røber ikke hele det jomfruelige Legeme sig under Kjolen, naar hun saaledes bøjer sig i Knæ for at lægge Kuglerne tilrette til en Krokade!

Umærkeligt for ham selv sniger Gaarsdagens drømmende Stemning sig paany ind i hans Sind. Omgivelserne forvandles

for ham, og han ser hende atter som i en Vision . . . ene midt paa det perlemorsfarvede Hav . . . styrende hen imod ham i Solnedgangens magiske Straaleskær, forklaret, fortryllet, en Skønhedsaaftenbaring fra Ungdommens evige Kongerige.

— — Ude bag Havens store Kastanietræ fremtitter den gamle Pan, grinende i sit graa Bukkeskæg.

Heureka! Den yndigste Rose er funden! Min ubekendte har jeg endelig truffet! At sige: ikke den lille mystiske fra forleden Nat — gid Pokker havde hende nu! — men mit Livs store ubekendte, hvis Billede jeg har huset i mit Hjærte siden min grønne-
ste Ungdom, hende, som min tørstende Sjæl har søgt ved Kærlighedens Kilde, ved Mimers Brønd, i de vilde Lidenskabers saltbedske Brænding . . . Punktum.

Lad mig forsøge roligt at fortælle, hvad der idag er mig vederfaret.

Imorges ganske tidlig, før andre var staaet op . . . nej stop lidt! I vore Dage begynder man anstændigvis med en Naturbeskrivelse, et malerisk Croquis. Altsaa: Solen var nylig dukket op af den glødende Horisont; Stranden, Skrænterne, Landevejens Træer, alt laa endnu indhyllet i en lysviolet Dis. Et Skib ude paa det blanke Sund gled frem med purpurfarvede Sejl, de hvide Strandfugle boltrede sig over Vandskorpen med gyldne Vinger, o. s. v., o. s. v. Jeg kom gaaende hen ad Vejen, hvis Hjulspor endnu laa fulde af Vand fra de foregaaende Dages Regnvej, og hist og her var der dannet store Pytter, hvori Himlens rosenrøde Skyer spejlede sig . . . o. s. v.!

Jeg havde været ualmindelig tidlig paa Benene og vendte nu hjem fra en lille Morgentur. Ved Indgangen til Byen drejede jeg ind paa en Sti, der løber forbi en uanselig, af Roser ganske tildækket Sommervilla og herfra fører op til en Udsigtsbænk i Udkanten af Skoven, hvor jeg paa denne Tid af Døgnet plejer at kunne sidde uforstyrret og hengive mig til mine egne Betragtninger. Imidlertid, da jeg naaede derop, fandt jeg til min Ærgrelse, at Pladsen var optaget, nemlig af en Dame, der havde

anbragt sig i Naturbænkens ene Hjørne og herfra blev ved at stirre stift ud over Landskabet, tilsyneladende meget betuttet over mit Komme.

Jeg løftede høfligt paa min nye Straahat og tog Plads i Bænkens andet Hjørne. Jeg fandt ingen Anledning til at lade mig fortrænge fra dette Sted, som jeg nu hver Morgen har opsøgt og derfor mener at have faaet et Slags Hævd paa. Jeg tænkte desuden, at det beængstede Kvindevæsen hurtigt vilde bortfjerne sig, naar hun saa, at jeg ikke i mindste Maade lod mig genere af hende men tværtimod satte mig rigtig til Borgeleje her. To, fem, ti Minutter forløb, og hun gjorde ikke mindste Mine til at rejse sig, blev tværtimod siddende ganske rolig, saa ubevægelig, saa musestille, at jeg tilsidst begyndte at tvivle om, hvorvidt hun var et virkeligt, levende Menneske og ikke en af de kæmpestore Dukker, som jeg ser Børnene løbe og lege med, og som mulig kunde være bleven glemt her.

Jeg kunde ikke længer styre min Nysgerrighed. Forsigtigt drejede jeg mine Øjne henimod hende.

Store Gud — hvor hun var nydelig! En ganske ung Pigelil — skal jeg sige seksten-syatten Aar? — med rødbrunt, tætkruset Haar (jeg har altid sværmet for rødbrunt Haar!), barnligt hvælvet Pande, højtbuede Bryn, friske, blegrøde Læber, Øjnene mørkeblaa som — fordømt! — jeg kan ikke hitte paa noget andet Billede end det forslidte med Violer. Kort og godt: et vevert, frygtsomt lille Egern, den mest henrivende Skabning, man kunde se for sine Øjne. Men ogsaa hendes Klædedragt maa jeg beskrive: lys, lillastribet Morgenkjole med en smal Strimmel om den fine, slanke Hals, en ganske simpel Halmhat (allerkæreste!) og et lille hvidt Sjal over Skuldrene. Hænderne med de besløjfede Halvhandsker hvilede i hendes Skød; Fødderne holdt hun omhyggeligt inde under Bænken.

Skønt hun godt mærkede, at jeg iagttog hende, rørte hun sig stadig ikke; — blot skød der en stærk Rødme op i hendes Kind og gjorde hende endnu smukkere, endnu mere lig den rosenrødmende Psyche paa antike Vægmaleries. Jeg kan ikke prale af noget stort Konversationstalent, navnlig ikke overfor unge

Piger, men jeg blev straks saa fortryllet af hende, at jeg ikke kunde lade være med at tiltale hende. Efter at have rømmet mig et Par Gange lod jeg nogle Ord falde om det smukke Vejr, vi nu endelig igen havde faaet. Hertil svarede hun dog intet. Men da jeg nu ogsaa gjorde opmærksom paa det muntre Fugleskrig, der lød op til os nede fra Stranden, gav hun sig til at pille ved Barken paa Bænkens Sidestykke. Jeg forstod, at jeg skulde tage dette for et imødekommende Svar. Og nu foer der en sand Snakke-Trold i mig; jeg blev ligefrem veltalende. Hun saae et Par Gange hurtigt hen paa mig — ligesom i sky Overraskelse; men lidt efter lidt svarede hun med større og større Frimodighed, ja, tilsidst, da jeg fortalte hende om den tykke Hotelkarl, der igaar gik omkring og vakte Munterhed paa Grund af en stor Plakat med Paaskriften: „Jeg er gift“, som Arkitekt Ishøj i Smug havde fæstet ham paa Ryggen, fik jeg hende endog til at smile lidt.

Jeg havde egentlig ikke ventet saa let at overvinde hendes store Frygtsomhed. Men endnu mere forundrede det mig, at min Smule Kurmageri øjensynlig glædede hende. Jeg forstod ikke dette, al den Stund jeg kunde sige mig selv, at en saa indtagende ung Pige overalt maatte være Genstand for alle Herrens smigrende Hyldest, — og mine Erfaringer har hidtil ikke givet mig Ret til at tro paa nogen særlig Uimodstaaelighed ved min Person. Paa den anden Side: nogen Kokette kunde hun sikkert ikke være, dertil var hendes Umiddelbarhed for umiskendelig. Jeg havde snarere den samme Fornemmelse overfor hende, som man har overfor en halvtam, skælvende lille Fugl, som man har lokket til sig ved et blødt Fløjtekvadder, men som stadig sidder paa Vagt for ved den mindste uventede Bevægelse, den ringeste Støj at flyve forskræmt afsted og atter forputte sig i Skovens Mørke. Uvilkaarlig dæmpede jeg endog min Stemme af Frygt for at skræmme hende med min umelodiske Bjørnebas.

Gennem vor Samtale fik jeg aftvunget hende enkelte, spredte Oplysninger om hende selv. Jeg erfarede saaledes, at hun boede hos sin Tante nede i den rosenbehængte Villa lige under det Sted, hvor vi sad; og da hun tillige røbede, at hun havde været

her i over en Maaned, kunde jeg ikke tilbageholde et Udbrud af Forundring over, at jeg ikke før havde set hende, hverken ved Stranden, i Byen eller paa Tennis-Pladsen — „og jeg havde sandelig ikke overset Dem,“ tilføjede jeg galant.

„Spillér De maaske ikke Tennis, Frøken?“ spurgte jeg, da hun ingenting svarede.

Hun rystede blot paa Hovedet.

„Men Krokett spiller De, ikke sandt? Krokett spiller alle unge Damer.“

Hun svarede først, efter at jeg havde gentaget mit Spørgsmaal. Da sagde hun — besynderlig kort, og idet hun vendte sig bort i synlig Uro:

„Jeg holder mest af at være hjemme.“

„Det er virkelig ganske forkert af Dem, Frøken!“ vedblev jeg indtrængende. „Jeg er sikker paa, det er heller ikke efter Deres Læges Forskrift. De burde vist netop søge Adspredelse . . . De var jo ikke engang med til Dansen forleden Aften paa Hotellet. Hvordan kan det være? De danser dog vel?“

„Nej,“ sagde hun ligesom før; og paany skød en dyb Rødme sig op over hendes Hals og Ansigt — helt ud i det lille, gudsvelsignede, af Haarkrøllerne fremtittende Øre, der pludselig blev som dyppet i Blod.

Jeg begreb hende mindre og mindre. Hvad var det egentlig for et besynderligt lille Menneske, jeg her havde overrasket paa denne Tid af Døgnet — ensomt drømmende ligesom en Sommer-nattens forsinkede Elverpige? Gode Gud, hvilken Hjærtesorg havde allerede ramt det smukke Barn, at hun saaledes ganske lukkede sig ude fra Verden, skjulte sig som en saaret Hind i Ensomhedens tornefulde Tykning? . . . Jeg blev greben af en hæftig Attraa efter at lære Hemmeligheden ved hendes forunderlige Væsen at kende. Jeg forstod, at jeg med mine Spørgsmaal havde nærmet mig hendes Sjæls saare Punkt; men for ikke yderligere at skræmme hende drejede jeg foreløbig Samtalen ind paa andre Omraader.

Jeg blev imidlertid afbrudt ved, at der blev kaldt paa hende nede fra Villaen, hvor hun boede.

„Gertrud! . . . Gertrud!“ raabtes der.

Der gik som en let Gysning igennem hende, og uden at gøre Mine til at rejse sig blev hun ved at stirre ned paa sin Haand, der nervøst krammede om Bænkens Sidestykke.

Jeg forstod hende ikke og sagde derfor ganske troskyldigt:

„Det er vistnok Dem, man kalder paa, Frøken! De hedder altsaa Gertrud . . . Det er et smukt Navn. — Hør! Nu kalder de igen! Ja, saa maa jeg nok sige Dem Tak for behageligt Selskab!“

Men hun rørte sig stadig ikke. Engang imellem gjorde hun vel ligesom et lille Tilløb til at rejse sig; men det var, som om hun ikke kunde komme op fra Bænken.

Dette var mig fuldstændig gaadefuldt. Jeg vidste virkelig et Øjeblik ikke rigtig, hvad jeg skulde tænke om hende. Der foer mig gennem Hovedet en Tanke om, at hun maaske ikke ønskede at komme ned til Tanten, at der var opstaaet en Uenighed imellem dem; og jeg forstod, at jeg i hvert Fald vilde gøre hende en Tjeneste ved hurtigst muligt at bortfjerne mig og dermed gøre en Ende paa den pinlige Situation. Jeg rejste mig op, hilste „God Morgen“ og forlod Stedet.

Ganske underlig tilmode søgte jeg ind i Skoven. Men efter at have gaaet et halvt hundrede Skridt vendte jeg mig om, og mellem Træstammerne saae jeg da den unge Pige rejse sig fra Bænken og gaa ned imod Villaen. Da opklaredes Gaaden: den fine, psycheagtige Skabning haltede paa en stor Klumpfod.

Jeg kan endnu i mit Ben fornemme det pinlige Indtryk, som dette Syn i allerførste Øjeblik gjorde paa mig. Det var aldeles, som om En traadte mig med en Jernhæl paa min højre Fod. Under bitter Forstemning gik jeg Vejen hjem. Det var mig, som om jeg havde grebet Skabningens Herre i en Plumshed, en daarlig Vittighed, en drukken Spøg. Alle mine Følelser oprørtes over denne Forsyndelse mod Naturen.

Nu forstaar jeg ærlig talt slet ikke hint første Øjebliks Op-hidselse. Ja, som jeg sidder her og tænker paa den unge Pige, forekommer det mig næsten, at hendes Legemssvaghed blot forhøjer hendes sarte Skønhed og gør mig hende dobbelt kær. En

Daare var jeg, om jeg ønskede hende anderledes! Er det maaske ikke netop denne saakaldte „Svaghed“, der har bevaret hendes Sjæl i dens friske Uberørthed; der har farvet hendes Kind med hin dybe Uskyldsrødme, som fremfor alt fortryllede mig? Desuden: det er en Naturlov, som allerede Posidonius omtaler i sine *fabulæ*, at alle Skabningens fuldkomneste Mesterværker paa et enkelt lille Punkt har en Misdannelse, der synes bestemt til at fremhæve det heles Majestæt. Har ikke Løven en Kohale? Vralter ikke Ørnen som en Gaas? Det er, som om Skaberen, lykkelig over sit Held, har afsluttet Værket i et overgivent Kunstnerlune. — —

Hele Formiddagen har jeg været paa Jagt for at søge nærmere Oplysninger om den unge Pige og hendes Forhold. Mærkelig nok synes flere af mine Gisninger at slaa til paa en Prik. Hun hedder Frk. Meissen ligesom Tanten, hos hvem hun er opdraget, da hendes egne Forældre forlængst er døde. Forholdet mellem dem skal ikke være det bedste, (netop hvad jeg anede!) og Tanten skal have en væsentlig Skyld i hendes tilbagetrukne Tilværelse. En hel lille Roman altsaa! Jeg kan mærke, at min Sjæl faar ikke Fred, før jeg har udfundet dette elskelige Væsens Livshistorie.

— — —

Jeg har endelig faaet at vide, hvem min natlige Sovekammerat da egentlig er. Jeg har nemlig udspurgt Stuepigen, — et Middel, jeg hidtil har vægret mig ved at anvende, fordi det forekom mig pikantere selv at udfinde den mystiske Skønne. Pigen svarede mig, at de to Damer, der havde Værelse ved Siden af mig, var Frøknerne Enevoldsen, den bekendte Svineslagter Enevoldsens to fede Døtre, der her gaar under Navnet „Skinkerne“. O, høje Guder! Da I ret vilde drive Gæk med Menneskene, skænkede I dem Fantasiens Gave! — Nu veed jeg blot ikke, *hvilken* Skinke det er, jeg har svoret evig Kærlighed og Troskab. Men jeg tør bande paa, at det er den fedeste.

Der fortælles mig i dette Øjeblik om en Skandale, der skal være foregaaet igaar Aftes nede i Restavrationen. Arkitekt Ishøj

sammen med et Par andre unge Mennesker sad ved nogle Drikkevarer og var bleven noget oplivede, da Dr. Levin tilfældigt kom igennem Lokalet. Arkitekten skal da have løftet sit fulde Glas og raabt til ham: „Skaal, Schmaus!“ Levins Svar refereres forskelligt. Han skal for Resten være optraadt ganske værdigt.

Naturligvis er Hr. Ishøjs Adfærd i høj Grad dadelværdig; men han undskyldes noget ved den andens Væsen. Selve Udraabet forklares ved den selvbehagelige Maade, hvorpaa Dr. Levin ved enhver Lejlighed har stillet sin Afholdenhed til Skue, idet han f. Eks. bestandig, naar der er bleven serveret Vin ved Bordet, har holdt Haanden over sit Glas og med et medynksfuldt Blik betragtet os andre, der uden Skrupler har ladet os Druen smage. Et saadant kramt Pedanteri maa naturligvis særligt irritere et ungt Brushoved som Arkitekten, der er et varmbloedigt, lidenskabeligt Temperament, et Renaissance-Menneske, hvem jeg i min første Bedømmelse sikkert har gjort en hel Del Uret. Vi spaserede forleden Eftermiddag lidt sammen nede ved Stranden, og jeg var ikke langt fra at blive helt charmeret i ham. Han er virkelig et ualmindeligt Menneske. Skønt han ikke er mere end toogtyve Aar, har han allerede vundet Akademiets store Guldmedalje, har paa sin Fod gennemvandret Italien og Frankrig og har nu nylig vundet en Pris for sit Udkast til det paatænkte nye Raadhus i København. Ved Siden af sin Arkitektvirksomhed plejer han alle Slags Smaatalenter, spiller baade paa Violin og Fløjte, er Sportsmand paa en Hals, særlig paa Kapsejladsens Omraade. I det hele synes han at være ikke saa lidt af en Tusindkunstner, saa man maa holde ham hans smaa Unoder lidt tilgode.

For Resten interesseres jeg ikke synderligt hverken af denne eller de andre Skandale-Affærer her paa Hotellet. Jeg har faaet mine egne Interesser at forfølge nu, og — i Sandhed! — det har været en indholdsrig Dag. Jeg troede skam ikke, at jeg stod mig saa godt med Lykkens Fe. Men hvad hjælper ikke et godt Indfald? Det gode Indfald er den himmelske Manna i Tænkningens Ørken. Det er Vorherres Sædekorn, som det gælder at pleje og udnytte, og som han engang vil kræve igen med hundrede Fold.

Imorges, da jeg gik frem og tilbage i mit Kammer og klædte mig paa, standsede jeg pludselig midt paa Gulvet med Flippen i Haanden og udbrød ganske højt: „Hvorledes? Frk. Meissen?“ . . . Navnet syntes mig med eet underlig bekendt. „Meissen? Frk. Meissen?“ blev jeg ved at gentage, medens den lille himmelsendte Gnist, der var falden i min Hjerne, blussede op derinde som Lyset i en Lygte. Var det ikke saadan, hun hed, den Dame, min gamle Tante Sara bestandig omtalte som sin bedste Barndomsveninde? Jo vist! Der var ingen Tvivl! Skulde det da være tænkeligt, at . . . Ja, hvorfor ikke? Meissen var jo ikke noget almindeligt Navn, og efter hvad jeg havde bragt i Erfaring om den gamle Frk. Meissens Alder og Karakter, svarede begge Dele forbavsende godt til Tanta Saras. Da Tanken først var begyndt at spørge i mit Hoved, kunde jeg ikke faa den manet bort; den ene haartrukne Slutning drog den anden med sig . . . kort og godt: jeg helmede ikke, før jeg havde bestemt mig til endnu idag at trænge ind i Helligdommen under Paaskud af at have en Hilsen at overbringe fra gamle Tante Sara.

Det er godt, at Lykken er Daarernes Formynder. Jeg begriber i dette Øjeblik ikke, hvordan jeg kunde fatte et saa dumdristigt Forsæt, endsige udføre det. Men der er siden igaar faret en Djævel i Kroppen paa mig, og min medfødte Besindighed maa give tabt overfor hans forfløjne Luner. Men det gør heller ikke noget. Pokker tage alt Levinsk Filisteri! Hvad er her desuden at risikere? I det højeste en Forlovelse. Men hvad saa? Er jeg ikke 28 Aar gammel? Har jeg ikke mit *testimonium publicum*, min kgl. Udnævnelse, ti nye Skjorter og en ubegrænset Kredit hos min Skrædder? Frisk Mod, Antonius! — du har jo hele Saaler i Støvlerne og et rent Lommetørklæde i Baglommen.

Netop med disse Ord søgte jeg at opmuntre mig selv, da jeg ved Et-Tiden stod foran den lille, hvide Laage, der fører ind til Villaen, mens jeg — en Smule beklemt — kiggede ind i Haven. Alt derinde paa den idylliske lille Plet stod saa fredeligt og stille, næsten som indslumret. Selv Sollyset syntes at blunde trygt i Græsset og paa de ubevægelige Blade. Ganske sagte aabnede jeg Laagen, hvilket fremkaldte en lille knirkende Lyd . . . og

da var det, som om Haven et Øjeblik vaagnede tungt af sine Drømme og i Halvslummer bønfuldt mig om ikke at vække den. Ikke desmindre traadte jeg endnu nogle Skridt længere frem. Intet Menneske var der at se eller høre nogetsteds. Men overalt saae jeg Roser; overalt fornam jeg Blomsterduft; overalt indfiltredes jeg i lange, hvide Spindelvæv, der ligesom med Magt vilde hindre min Fremtrængen. Jeg fik tilsidst en helt eventyrlig Fornemmelse af at have vovet mig ind i Prinsesse Torneroses fortryllede Slot. Og virkelig var jeg jo kommen med den Bagtanke at blive en troldbunden Dejligheds befriende Ridder!

Da der stadig ingen viste sig, gik jeg dristig helt igennem Haven og steg op ad Trappen til Verandaen. Her snappede jeg hurtigt Hatten af Hovedet — inde i den lille, halvmørke Havestue sad Tanten og syede.

Den bøvede Heks modtog mig straks med slesk Forekommenhed, spurgte smilende, „med hvem hun havde den Ære o. s. v.“, og da jeg nævnede Tante Saras Navn, var hun nær falden mig om Halsen af Henrykkelse. Jeg maatte da endelig tage Plads, det glædede hende overordentlig at gøre mit Bekendtskab, og i Stedet for at høre paa mine Undskyldninger gjorde hun mig ganske skamfuld ved at overøse mig med Komplimenter for min gode Eksamen, for mit Stipendium og min Biblioteksansættelse, hvilket Tante altsammen havde fortalt hende om. Adskilligt mindre smigret følte jeg mig derimod af, at hun i mine Ansigtstræk fandt en paafaldende Lighed med Tante Saras. Særlig i dette Øjeblik, hvor jeg ønskede at gøre Indtryk paa et ungt Pige hjærte, maatte en saadan Udtalelse virke dybt nedslaaende paa mig.

Vi havde vel talt sammen i en fem Minutters Tid, da jeg hørte Trin i en Loftstrappe udenfor. Mit Hjærte fik med eet frygtelig travlt. Den dumpe Lyd af en Klumpfod fortalte mig, at det var Frk. Gertrud. Et Øjeblik efter gik Døren op, og øjensynlig uden at ane min Nærværelse traadte hun ind i Stuen. Da hun fik Øje paa mig, foer hun sammen; ja, jeg smigrer mig med at mene, at hun var paa Nippet til at udstøde et lille Skrig. Blodrød, i yndigste Forvirring, blev hun staaende med Haanden

paa Dørgrebet, mens hendes opskræmte Blik foer som en fælde-fangen Due frem og tilbage mellem Tanten og mig.

Rimeligvis var denne Bestyrtelse heller ikke undgaaet Tantens Opmærksomhed. Efter en Pavse, hvorunder hun ligesom havde hentet sig en anden Stemme frem, spurgte hun med en ejendommelig skarp Betoning af Ordene, om jeg maaske havde set hendes Niece før. Jeg blev hed om Ørene og vidste ikke, hvormeget jeg turde tilstaa. Men med Uskyldens Frimodighed svarede den unge Pige for mig:

„Det er den Herre, jeg talte om igaar.“

„Ja — jeg havde den Fornøjelse at træffe Frøkenen oppe paa Udsigtsbænken,“ indskød jeg. Og smittet af hendes Aabenhed fortalte jeg nu vidtløftigt om vort Møde og røbede vistnok temmelig ubehændigt den sande Bevæggrund til mit Besøg. Ja, efterhaanden løb Tungen saaledes løbsk i min Mund, at jeg busede ud med den Anmodning, som det havde været min Hensigt kun at fremkomme med i allergunstigste Tilfælde og endda først i sidste Øjeblik, nemlig om Tilladelse til at invitere Frk. Gertrud med til Hotellets store Skovtur, som nu endelig skal finde Sted imorgen. Jeg forsikrede, at jeg skulde passe omhyggeligt paa hende, og at jeg troede at turde love en fornøjelig Udflugt. Det var Hensigten, tilføjede jeg, at tage ud til Bækkelund med Madkurve; bagefter vilde der rimeligvis vanke en lille Svingom paa Hotellet.

Jeg indser nu meget godt, hvilken Dumhed jeg her begik, navnlig ved ikke at udstrække Invitationen til ogsaa at gælde Tanten. Jeg fik da ogsaa straks at mærke, at jeg i min altfor store Ivrighed havde ladet mit velberegne Spil falde mig ud af Haanden. Den sleske Maske gled med eet fuldstændig af Heksens Ansigt, der nu fremviste sig i sin hele æddergrønne Hæslighed. Hun rettede sin lille, tykke, vattersottige Krop, vendte sine blodskudte Øjne bag Brillerne og sagde, at hun rigtignok ikke kunde begribe, hvordan jeg kunde falde paa en saadan Ide. Maaske var det efter nymodens Begreber passende, at en ung Pige tog i Skoven med en fremmed Herre; men saadanne Anskuelser delte hun Gudskelov ikke. Hvad forøvrigt Dansen

angik, saa var hendes Niece overhovedet ikke istand til at deltag i den Art Underholdning.

Der var i denne sidste Bemærkning en saa giftig Ondskab, at jeg nær havde hugget min Hat hen i Ansigtet paa den lede Trolde. Kogende af Harme skottede jeg hen til Gertrud, der havde taget Plads ved Vinduet, hvor hun sad halvt bortvendt og lod sin Finger glide henover Bladene paa en Rose. Den Engel! Jeg kunde se paa Fingerens Skælven, hvor hendes Stolthed krympede sig, og hvor hun kæmpede med Graaden! Og pludselig forstod jeg hendes Væsen helt, — forstod, hvordan hjærteløs Haan og daglige Ydmygelser havde kuert denne fine Sjæl og allerede i Barneaarene skræmmet hende ind i Ensomhedens Mørkeskjul. O Guder, at der endnu findes saa megen Nedrighed blandt Menneskene. Om hun var min, — jeg vilde netop elske denne syge Fod, føle Trang til at kæle for den og kysse den, som man dækker for et hjælpeløst Barn.

— — Jeg fandt det under de forhaandenværende Omstændigheder rigtigst ikke at forlænge mit Besøg og rejste mig. Idet jeg tog Afsked med den unge, yndige Pige, forsøgte jeg ved mit Blik og Haandtryk at bede hende om Tilgivelse for den Ufred, jeg her saa ganske mod min Vilje havde forvoldt hende. Hun saae ikke op paa mig; men gennem hendes varme, skælvende Haand, der hvilede i min, fornam jeg hendes Hjertes heftige Banken som en ufrivillig Bekendelse, en udtalt Bøn om Hjælp og Frelse. Og sandelig! Hun skal ikke have bedet forgæves. Du skal atter høre fra mig, du fule Heks! Vent blot!

Hele denne Eftermiddag har jeg drevet omkring; jeg veed ikke, hvor jeg skal gøre af mig selv. Jeg gider ikke engang spise sammen med de andre idag men vil gaa ud til en eller anden Landevejskro for at være alene. Dersom jeg havde en Baad, vilde jeg tage ud paa Havet — saa langt, at ingen kunde se mig. Her vilde jeg lægge mig ned paa Bunden af Baaden, med Hænderne under Hovedet, og stirre op paa Skyerne, mens jeg roligt lod mig drive afsted for Vind og Vove. Og stille vilde jeg hviske hen for mig: Gertrud — Gertrud — Gertrud!

I tre Dage har vi nu haft Solskin, og i Eftermiddag skal Skovturen endelig gaa for sig. Allerhelst blev jeg hjemme; men jeg frygter, det vilde kunne vække Opmærksomhed og maaske give Anledning til nærgaaende Undersøgelser, der kunde ende henne i min lille, hellige Rosenlund, som jeg ønsker vedvarende skærmet mod profane Blikke.

Jeg var for Resten tidlig i Morges oppe paa Udsigtsbænken. Jeg havde et svagt Haab om at gense min lille Frøken Gertrud, hvis Hjærte sikkert maa have tilsagt hende, at hun for Fremtiden vil kunne træffe mig der paa den Tid af Døgnet. Jeg ventede een, to, halvtredje Time; jeg ofrede endog min Frokost . . . men hun kom ikke. Egentlig er jeg ganske glad derved. Det bestyrker mig yderligere i min Forvisning om hendes Hjærtes uplettede Renhed, og jeg skal ikke nægte, jeg har i de sidste Dage faaet en hel Del tilovers for Velanstændighedsfølelsen, for denne gode, gammeldags Ærbarhed, som vi i vor Tid driver saa mange Løjer med. Det er dog altid den mest udsøgte Frugt, der gemmer sig bag Bladene. Der er gjerne noget ormstukkent ved den, der byder sig frem i al sin rødmussede Nøgenhed og ligesom tilraaber enhver Vejfarende: Tag mig!

Her paa Hotellet falder Figenbladene efter en foruroligende Maalestok. De endnu let rødmende Eroter, jeg straks ved min Ankomst sporede i Luften, har de sidste Dages Sol udruget til en Skare brunstige Fauner. Og tilmed har de ynglet saa rigt rundt om i Krogene, at Størsteparten af de unge (og enkelte af de gamle med) synes at gaa omkring med Hjærteblodet i Kinderne. Jeg har observeret det før: der er noget epidemisk ved erotisk Attraa. Hvor den unge Eros, den gamle Adam, eller hvad man nu vil kalde denne dunkle Guddom, der forklæder Menneskene som Engle eller som Aber, . . . hvor han først faar opbygget et Alter i et Menneskehjærte, samler han sig hurtigt en hel Menighed. Alene Frk. Carlsen kan sikkert for Øjeblikket tælle mindst otte ophidsede Tilbedere for sin Fod; og den dumme Flane kroer sig i al denne Hyldest som en Gaas i et Gadekær. Endog den apoplektiske Ekscellence i det latterlige Karnevals-kostume har hun indfanget i sine Snarer. Det er just ikke op-

byggeligt at se dette vandrende Lig, der akkurat kan slæbe sig afsted ved en Tjeners Arm, en Storkorsridder og forhenværende Minister, gøre sig til Nar ved hofmæssigt at kysse denne Vinkelskriverdatters Haand og fremlalle Galanterier med sin lamme Tunge. Han har skaffet sig Plads ved Bordet lige ved Siden af hende; og naar hun binder ham Servietten om Halsen eller hjælper ham med at tranchere en Kylling, fortrækker han Ansigtet med en Grimace som en gammel Galt, der endnu paa Slagtebænken gatter sig, naar man klør den paa Ryggen.

Assessor Tofte er her endnu, skønt det hver Dag hedder sig, at han skal rejse. Jeg forstaar mig ikke paa det Menneske. Enten maa han være meget sikker paa sig selv, eller hans Lidskab har allerede taget Magten fra ham. Jeg frygter, det er det sidste. Igaar efter Middagen, da vi Herrer stod og røg Tobak paa Verandaen, kom han for første Gang hen til mig og indledede en Samtale om de nyeste Mykenæ Fund, som han netop havde læst om i Bladene. Jeg fik det bestemte Indtryk, at han endelig havde taget den Beslutning at frigøre sig, og at han nu bl. a. ogsaa vilde bortjage det ugunstige Indtryk, hans hidtidige Opførsel havde maattet gøre paa mig. Han saae meget nervøs og forvaaget ud. Det var aabenbart kun med den største Anstrengelse, at han holdt sin Opmærksomhed fæstet ved Samtalen. Nede i Haven stod nemlig Frk. Carlsen mellem en Flok leende unge Piger og underholdt sig med et Par Herrer. Jeg kunde mærke, hvordan der ved hvert forstærket Latterudbrud dernedfra gik en uvilkaarlig Sitren igennem ham; og da Frk. Carlsen tilsidst tog den ene af Herrerne under Armen og løb syngende ned igennem Haven, tabte han fuldstændig Talens Traad.

Hvordan i Alverden skal dette ende. Man begynder allerede at hviske livligt om ham rundt i Krogene, og han kan umulig undgaa at mærke det. Desuden bliver Forholdet mellem ham og Arkitekt Ishøj for hver Dag mere truende. Det er ligefrem uhyggeligt at være Vidne til den Balstyrighed, hvormed denne unge Buk ved enhver Lejlighed render ham sine Horn i Livet. Den grove Spøg med Plakaten paa Gaardskarlens Ryg, (hvis Mening alle godt forstod), har aabenbart givet ham Blod paa

Tanden. Igaar, da der ved Middagsbordet serveredes Champagne i Anledning af Ekscellencens Fødselsdag, løftede han pludselig sit Glas og raabte op til den øverste Bordende, hvor Hr. Tofte og Frk. Carlsen netop sad og spøjte med en Knallert: „Deres Frues Skaal, Hr. Assessor!“ — Assessoren blev bleg som sit Skjortebryst, og rundt om Bordet blev der en forlegen Stilhed. Jeg begriber ikke, at han vil udsætte sig for sligt! Hvor er det dog uværdigt for en saadan Mand at maatte tie til en saa blodig Fornærmelse af en Dreng som Arkitekten!

— — Men jeg maa holde op. Jeg hører Vognene køre frem for Porten. Gid jeg dog kunde blive hjemme! Jeg har ikke den bitterste Lyst til den Udflugt. Vilde endda min lille Gertrud titte ud gennem Rosenhækken, naar vi kører forbi! Blot et Glimt af hendes Kjole, og jeg skal være taalmodig og tilfreds. — — Ak, jeg er jo selv en forelsket Nar! Fordi jeg ikke har set hende idag, er jeg allerede ganske modløs. Allerværst er det dog, at jeg igen er begyndt at faa lyriske Griller. Hele Dagen summer Rim og Versstumper i mit Hoved som sværmelystne Bier i en Bikube. Jeg frygter meget for, at jeg en skønne Time nedkommer med et pukkelrygget Kærlighedskvad.

Da kan jeg med Sandhed sige, at jeg er vel rejst!

Maanen skinner ind paa mit Papir. Jeg har forsøgt at skrive ved den — (hvorfra stammer den vellystfulde Højtidelighed, der griber En, naar man skriver ved Maaneskin? Man har en Fornemmelse af at korrespondere med Aanderne, at være i hemmelighedsfuld Forstaaelse med det hinsidige. Eller er det kun saadan, naar man er forelsket?). Altsaa: jeg forsøgte paa det, men det lykkedes ikke længe. Jeg har maattet tænde min Lampe til Hjælp, og jeg sidder nu og skriver i denne mystiske Dobbeltbelysning, hvori der uafladelig ligesom pusler smaa Skyggedjævre frem under min Pen. En frisk Havluftning stryger ind gennem det aabne Vindue og køler dejligt paa min Pande. Ude fra Punschebordet i Haven høres endnu Sang og Skaalen.

Jeg kommer lige henne fra min skjulte Rosenlund. Jeg sneg

mig bort fra Punschesoldet for mulig at faa et Glimt at se af min Gertrud! Desværre! En ubarmhjærtig Haand havde lukket og slukket overalt. Ogsaa Vinduet oppe i Gavlen, hvor hun sikkert har sit Jomfrubur, var ganske mørkt. Hvor gjerne havde jeg ikke set hendes Skygge paa det oplyste Gardin, mens hun løste sit Haar! Havde jeg endda haft en Luth! Det er dumt, at det ikke længer er Brug at give sin Elskede en Serenade. Arkitekten har Ret, det er en afskyelig Bedemandstid, vi lever i. Hele Verden har anlagt Kammersorg og bærer sort Flor om Hjærtet. Allesammen har vi vore Anfald af seminaristisk Salvelse — — Hallo, hvor de klinker dernede, de glade Bakkanter! Ja, saadan er det ret! Leve Elskov og Glæde! Lad os genopbygge Templerne for den tvefoldigt smilende Eros. Han er Vejen og Livet! Evoë!

Det var for Resten Skovturen, jeg vilde skrive om. Den gik nok saa fornøjeligt, langt bedre end jeg havde ventet det. Vi var ialt kun en Snes Stykker, fordi en Del af Selskabet havde holdt sig tilbage (vistnok moralsk indigneret). Først kørte vi til Bækkelund og blev herfra i en Pram færget over til Kalvø. Paa Overfarten oplevede vi et Eventyr, der straks satte os i Stemning. Paa Grund af Lavvande kunde vi nemlig ikke naa helt ind til Kysten med Baaden og maatte lade os bære i Land af Matroserne. Det var uhyre morsomt! Ekscellencen var ogsaa med. Han havde endog ladet sin Tjener blive hjemme, da vi havde lovet at tage os af ham. Han er egentlig mageløs, den gamle! Trods Ekscellencetitel og Apopleksi og Storkors og Gud veed hvor mange andre Onder var han under hele Turen den ungdommeligste af os alle og trippede forliebt i Hælene paa Frøken Carlsen med den lamme Tunge hængende ud af Mundkroen. Der kan man dog se, at Kærligheden virkelig er Menne-skets sande Foryngelseskilde. At elske, det er at være atten Aar. Jeg mærker det selv i disse Dage. Jeg har ikke en Gang behøvet mit Karlsbadertsalt. — Naa-naa!

Det var altsaa Skovturen. Først kørte vi i Vogne til Bækkelund og lod os derfra færges over til . . . naa, det har jeg fortalt. Altsaa: Kalvø er en lille, træbevokset Ø, en Slags svømmende

Skov, eller rettere et Vildnis, hvor man mange Steder har ligefrem vanskeligt ved at trænge igennem. Øens eneste Beboere er Ræve og Krager; men til Gengæld optræder de sidste i saa enorme Masser, at vi i Begyndelsen maatte skraale hinanden ind i Ørene for at overdøve de opskræmte Skarers vilde Skrig. Da vi endelig havde fundet en passende aaben Plads inde i Skoven, fik vi Mad- og Flaskekurvene frem (der var ikke sparet paa nogen af Delene) og bredte en Dug over Græsset. Min „Borddame“ var en vis Frk. Semberlin, københavnsk Almuelærerinde, henved fyrretyve Aar, ung, forøvrigt ganske pikant, en Slags moderne Mænade med et stort, ræverødt Haar i yppig Fylde ned over magre Skuldre, lille Fladnæse og en bred, umættelig Mund; dertil en fortræffelig Tallie og Buste (hvad enten nu Vorherre eller Skrædderinden har Æren af disse Herligheder); endelig er hun ikke Spor af snærpet, men „taler naturligt om naturlige Ting“ — som det hedder. Lige over for mig sad Arkitekt Ishøj, der havde erobret sig hele to Borddamer (deriblandt Frk. Carlsen), og straaled i Kresen som en ung Olympier. Der var virkelig noget gudeagtigt over ham. Henimod Slutningen af Maaltidet hældte han en hel Flaske Vin ned i Osteklokken, hævdede denne som et Nektarbæger og raabte først et Pereat for alle Tidens Dyndtorsk og Galosjehelte, saa et Leve for fri Skønhed og Glæde, saa igen et Pereat for alle fedtede Spækhøkersjæle og sluttelig et Leve for Kvinden med Liljer paa Kinderne, „at sige: Elskovens flammende Ildliljer“. Derpaa tømte han Osteklokken i et eneste Drag, mens vi andre raabte Hurra.

Bagefter skete der noget, som jeg ikke længer husker ganske klart (jeg begynder ogsaa at blive søvnig nu). Jeg tror nok, det var Damerne, der fik den Ide, at Arkitekten skulde bekranses; og en Del af Selskabet — deriblandt jeg — løb i den Anledning ind i Skoven for at finde passende Grønt. Som sagt, de nærmere Omstændigheder kan jeg ikke gøre Rede for . . . jeg veed blot, at jeg pludselig befandt mig ene med Frk. Semberlin inde mellem nogle Buske, og at jeg her — Pokker maa vide, hvordan det kom over mig! — slog mine Arme omkring hende og gav hende et Kys. Hun udstødte et Skrig og flygtede, — dog ikke

hastigere, end at jeg nemt igen indfangede hende. Det er hidtil ikke ofte faldet i min Lod at kysse unge Damer. Det var mig helt berusende at holde et kvindeligt Væsen fangen i mine Arme; og da hun ikke gjorde synderlig Modstand, gav jeg hende paany et Kys, denne Gang lige paa Munden (hun havde varme, dejligt bløde Læber!). Hun vred sig atter fra mig og løb bort, og denne Gang indhentede jeg hende ikke, før hun havde naaet de andre ude paa den aabne Plads.

Her var imidlertid Herrerne begyndt at springe Buk, mens Damerne og Ekscellencen havde anbragt sig henne under et Træ, hvor de klappede i Hænderne og viftede med Sjaler og Lommetørklæder efter hvert vellykket Hop. Den første Springer, jeg saae, var Assessoren, der trods sine fyrretyve Aar og en Vægt af mindst 170 Pund fløj som en Gummibold hen over Hovedet paa Kandidat Hansen. Samtidig faldt mit Øje paa Frk. Carlsen, der stod op ad Træstammen og tilviftede ham sit Bifald med sin Hat.

Denne løsslupne Munterhed smittede uvilkaarlig. Skønt jeg ingensinde har været nogen Akrobat, gav ogsaa jeg mig uden Forlegenhed i Kast med Idrætten og lo med de andre, naar jeg trimlede om i Græsset. Saadan bør man leve! Fri og frank som glade Guder! Ingen gnomagtig Biden-Negle i Krogene! Tilsidst fandt vi paa, at ogsaa Ekscellencen skulde med i Legen. Trods hans Protester løftedes han af fire Mand op over Kandidat Hansens Nakke og anbragtes derpaa midt i Græsset, hvor han blev siddende aldeles hjælpeløs og kluklo med apoplektisk Gurglelyd, saa Taarerne trillede ham ned ad Kinderne. Vi andre — Damerne ogsaa — sluttede Kres omkring ham, og Haand i Haand gav vi os til at danse og synge.

Men jeg er altfor søvnig nu, og der er for Resten heller ikke mere at berette. Paa Hjemturen kørte jeg i Charabanc sammen med Frk. Semberlin, der under hele Kørslen laante mig nogle mærkelige Øjekast; men jeg har ikke Erfaring nok til at kunne afgøre, om de skulde tilkendegive mig hendes Fortørnelse over min Dristighed eller maaske det modsatte. — — Jeg kan næsten ikke holde mine Øjne aabne længer. Maanen er ogsaa gaaet

bort, og nede i Haven er der ganske stille. For lidt siden hørte jeg Kirkeuret slaa. Det er Tid at komme tilkøjs. — Jeg gad for Resten nok vide, hvad Frk. Semberlins Blik havde paa Samvittigheden. Skulde det virkelig betyde en Invitation?

Det hed sig igen i Morges, at Assessor Tofte skulde rejse. Man fortalte endog, at hans Orlov udløb idag, saa han nu umuligt kunde opsætte Rejsen længer. Ikke desmindre er han her endnu, og jeg ser ikke Spor af Tegn til Opbrud. Derimod forlyder det, at han i Formiddags skal have været paa Telegrafstationen og telegraferet, endog to Gange. Hans Færd bliver nøje udspioneret her, især af Damerne, og hver Dag svirrer det med Rygter. Blandt andet vil man vide, at han og Frøkenen igaar Aftes efter Punschegildet skal være set sammen nede ved Stranden, begge meget animerede — (vi var vist for Resten alle temmelig oplivede igaar!) — og der hersker øjensynlig blandt en Del af Gæsterne en stærk Ophidselse. Jeg veed snart ikke længer, hvad jeg skal tænke. Jeg gaar idag omkring med en Fornemmelse af, at Himlen er ifærd med at styrte ned over os allesammen.

Mere end een Gang i disse Dage er det faret mig gennem Hovedet, om jeg ikke skulde tage Mod til mig og tale rent ud til Assessoren om hans Forhold og om den Folkesnak, han har udæsket her; — jeg synes, at jeg ligefrem har en Forpligtelse dertil. Nu ved Middagstid mødte jeg ham paa Trappen, og jeg kom næsten til at gyse ved ret at faa Øjet op for den afskrækkende Forandring, der i det sidste Døgn er foregaaet med ham. Han saae ud som et Menneske, der i mange Nætter ikke har faaet Søvn, og som endnu ved højlys Dag forfølges af haarrejsende Syner. Jeg tænkte: nu skal du tale! Men han gik mig saa hastigt forbi, at jeg ikke kunde faa Ordet sagt. Desuden gengældte han næppe nok min Hilsen, hvorimod han i Forbifarten saae paa mig med en unaturlig barsk, næsten udfordrende Mine, som vilde han paa Forhaand tilbagevise enhver Dom om hans Handlemaade.

Ak ja, vi Mennesker gaar daglig omkring og smaasnakker

om Kærligheden — saa glade, saa trygge i Tillid til den Indbildning, at ogsaa Lidenskaberne i vore Dage er blevne tamme og smukt afrettede. Fra Barnsben lærer vi at forherlige Kærligheden; vore Digtere lovsynger den som Himlens søde Naadegave, og Kunstnerne fremstiller den billedligt som et hvidt Duepar, der næbbes. Derfor sniger denne Rædsel sig over os alle, hver Gang Vilddyret viser sig for os i sin sande Skikkelse, som den blodtørstige, umættelige Grib, der sønderslider Menneskenes Hjærte.

Men jeg vil ikke mere tænke derpaa. Jeg har en afskyelig Hovedpine idag, og jeg har slet ikke truffet Gertrud, skønt jeg hele Formiddagen har kreset om hendes Bolig. — Dog, det er maaske netop godt! Allerbedst var det maaske, om jeg aldrig saa hende mere — hvem veed? Jeg sætter, at vi for Alvor blev forelskede i hinanden. Umuligt var det dog vel ikke. Hvad saa? Er jeg bedre end Assessoren? Hvad der kan hænde for den ene, kan vel ogsaa blive den andens Lod. — Jeg gjorde sikkert allerbedst i at tage helt bort. Denne evige Nervespænding, hvori jeg her vil komme til at leve, kan heller ikke være mig god; og det Selskab, som jeg i de sidste Dage har sluttet mig til, passer egentlig slet ikke for mig. Et Par af de unge Mennesker fra igaar har allerede generet mig med en paatrængende Familiaritet og foreslaar hvert Øjeblik med et dumt Grin, at vi skal springe Buk. Selv Ekscellencens Selskab er ikke frit for at være kompromitterende. Jeg hørte imorges, at hans Rygte aldrig har været det bedste, og at han langtfra er velset i de gode Krese.

En gammel Krønike rinder mig idag stadig i Hu:

Det er en hed Middagsstund i Paradisets Have. I en Kæmpebanans lyse Skygge sidder den unge Adam og knækker Nødder ved Bredden af en lille, himmelblaa Bæk, der rinder hastigt hen mellem Bregner og mosbegrøede Sten.

Hans Bryn er rynkede i Vrede.

Han er saa fortvivlet over sin Ensomhed, saa træt og syg af Tilværelsen, saa mæt af Havens bugnende Overflod, at han ikke

engang gider spise de søde Nøddekærner, men spytter dem fra sig, saasntart han har tilfredsstillet sine hvide Hjørnetænders Knusetrang paa de stenhaarde Skaller. Da han ikke har flere tilbage, smider han sig paa Ryggen i det jomfruelige Græs, lægger Hænderne under Nakken og begynder af lutter Kedsomhed at løfte skiftevis det ene og det andet Ben i Vejret, mens han med oppustede Kinder søger at eftergøre snart Løvernes Brummen, snart Sjakalernes Hyl, snart Papegøjernes øresønderrivende Skrig.

Et lille rødt, vevert Egern kommer hoppende ned fra Træet og begynder at pusle indsmigrende omkring ham. I sin Forbitrelse sparker han det med Foden ud i Bækken.

En Stund sidder han atter oprejst og ser interesseret paa, hvordan det lille Dyr kæmper med Bølgerne. Da det tilsidst i et Krampeanfald tumler rundt, dukker under og forsvinder, opslaaar han en vild, hoverende Latter, der giver Genlyd i Kæmpe-træets mægtige Krone og faar den lille Verden af kvidrende Smaafugle deroppe til pludselig at forstumme. Tavse flyver de bort over hans Hoved.

Han ser sig ængstelig omkring.

Godt, at den Gamle ikke saae det! tænker han og griner med sin brede, af sorte Dun beskyggede Mund. Jeg fik mig vel ellers en Præken ligesom forgangen, da jeg vred Kæben af Led paa den sorte Hanbjørn. Haa!

Og atter lægger han sig tilbage i det blomsterfyldte Græs og puster sine solbrunede Kinder op, idet han søger at snakke efter „den Gamle“ ved at efterligne de store, blaasnudede Abers dybe Gluffen.

Men Duften fra et Heliotropbuskads et Sted i Nærheden og Middagsstundens tunge Varme har gjort ham døsig. Uden at vide af det falder han hen i en fast Søvn.

Mens han sover, drømmer han.

Han drømmer, at Gud Fader kommer til ham og skærer i hans Side. Og da han vaagner ved Smerten og vil rejse sig overende for at gnide Sønnen af Øjnene, staar Vorherre virkelig

foran ham, indhyllet i sit lange, hvide Haar og Skæg, der dækker hans Legeme som en skinnende Sølvkjortel.

Men bagved Vorherre, holdende ham forsagt i Kjortelen, staar en anden Skikkelse, som Adam ikke før har set, og hvis hvide Hud og røde Kinder og lange, bløde, mørke Haar faar ham til at stirre . . . stirre med vidtopspærrede Øjne og tilbageholdt Aandedræt.

Han vil springe op. Men Vorherre holder ham blidt tilbage med sin Haand og siger:

„Min kære Adam! Jeg gav dig min Have at vandre i, Frugter gav jeg dig at æde, og alle Markens og Skovens Dyr bød jeg dig til Selskab og Glæde. Og dog hungrede dit Hjærte, og du glemte din sønlige Lydighed. Se, derfor, da du sov, tog jeg et Ribben ud af din Side og skabte denne Kvinde, som for dig staar, at give dig hende til Medhjælp. — Adam! Se, dette er Eva! Del med hende dit Liv og dit Leje, som det er Eders Fader velbehageligt.“

Efter disse Ord lader han sin Haand glide beroligende hen over Evas blussende Kind og klapper Adam ligesom mildt formanende paa Haaret. Derpaa forlader han dem. I dybe Tanker vandrer han tilbage ad den lange Allé af skyhøje Palmer, der fører op til de himmelske Boliger.

Henne i Bananens blaa Skygge staar Adam og Eva længe ubevægelige overfor hinanden — *han* ganske fortabt i Beskuen, *hun* bortvendt, med frygtsomt nedslagent Blik.

Omsider bøjer Adam sig frem for at kigge hende ind i Øjnene. Og varsomt og stille lader han sin ru Haand glide ned over hendes hvide Lemmer.

Hun kommer til at skælve og vil fly. Men da slynger han sine brune Arme omkring hende og løfter hende jublende fra Jorden. Hun mægter ikke at gøre Modstand. Og bærende hende i sin Favn skrider Adam stoltelig over Busk og Sten ned til sit Leje i Liljernes Lund, mens Eva skjuler Ansigtet i sit lange Hovedhaar.

Mens Skyggerne falder lange i Palmernes Allé og Himmel-

rummet fyldes af en rødlig Dis, gaar Vorherre den sædvanlige Aftentur i sin Have.

Overalt jubler Fuglene ham imøde og kaster sig i Skarer for hans Fod. Løven og den guløjede Tigerkat slæber sig paa Bugen gennem Græsset for at slikke Skaberens Haand.

Da han er naaet til Enden af den høje Allé, hvor Terrænet sænker sig ned mod Svanedammen og det mandelduftende Liljekrat, som er Nattergalenes Hjem, sætter han Hænderne for Munden og raaber med Vælde:

„Adam! . . . Hvor er du?“

En Abefamilje, der sidder i et Cedertræ, farer angstfuld op i Træets endnu solbelyste Top. Svanerne i Dammen dukker Hovedet ned i det gyldne Vand, og inde i et Ris-Krat vender en stor Elefant pludselig omkring og jumper bort med den stive Hale stukket bagud som en Træstok. — Men Adam viser sig ikke.

Da oplader Vorherre atter sin Røst og kalder, saa det giver Genlyd i Haven:

„Adam! — A . . . a . . . a . . . dam!“

Endelig rasler det henne i den blomstrende Liljelund, der blusser ligesom i dyb Skam under Solnedgangens Straaler. Fortumlet, betaget kryber Adam ud.

Med brændende Kinder og med rosenrøde Liljeblade hængende i Haaret kaster han sig for Vorherres Fødder, griber skælvende hans Haand og fremstammer:

„Fader! Herre! . . . Tag alle mine Ribben og skab mig Kvinder af dem!“

Da formørkes Skaberens Aasyn. Han støder Adam fra sig og vender sig bort.

Og sorte Tordenskyer samler sig over Paradisets Have, mens han i tunge Tanker vandrer tilbage til sine himmelske Boliger.

„Tag dit Sværd!“ siger han her til den gyldenvingedede Kerub. „Ser du Manden og hans Mandinde! Før dem ud af min Have og lad dem forsmægte i Ørkenen!“

Ja, jeg maa rejse. Jeg tror bestemt, at det i alle Henseender vil være mig tjenligst. Maaske burde jeg endda aldrig have opholdt mig her. Om det saa er Landskabet, begynder det at virke nedtrykkende paa mit Humør. Det lille Stykke aa-smalle Bælt, disse smaa, grønne Skove, disse jævnt stigende Kyster, det er altsammen saa smaastilet, saa indestængt, næsten legetøjsagtigt. Jeg burde være rejst bort til fjerne og ensomme Steder med fremmed og storladen Natur, til Blaavandshuk eller Bulbjærg. I Stedet for at ligge her og pjaske i denne Brakvands-Rendesten skulde jeg have følt Vesterhavets saltsydende Brænding brydes over min Ryg. Jeg trænger til en Gang igen at gribes af Naturen i dens Vælde, til at lade Tankerne hvile ud i store Vidders ubrydelige Stilhed og skaffe Blikket fri Tumleplads i et uafstumpet Himmelrum. Her promenerer man spidsborgerligt paa den lilleputagtige Strandvej, der aldeles ligner et Stykke udflydt København. Som en Art Ferie-Pensionist sidder jeg regelmæssig hver Aften paa Bænken ude paa Molen, med Hænder og Hage hvilende paa Haandtaget af min Sommerparaply, og betragter over Brillerne den ensformige Solnedgang, ser paa, hvorledes efterhaanden Farverne fortøner sig over Himmel og Hav, hvorledes Skrænterne og Skovene hyller sig ind for Natten i blaalige eller graalige Gevandter, indtil det altsammen ligesom synker ned og forsvinder i en gusten Taagedyne.

Jeg kommer netop derudefra, hvor jeg har haft en Samtale med Dr. Levin, der sad paa Bænken, da jeg kom. Jeg kan ikke gøre for det, . . . endskønt jeg godt indser, at vi alle er uretfærdige mod denne Mand, der sikkert er et baade kundskabsrigt og originalt begavet Menneske, formaar jeg ikke at overvinde min Aversion for ham. Fra hele hans Person slaar der mig imøde en isnende Kælderkulde, som uvilkaarlig faar mig til at vende det lodne ud.

Det var nu idag ikke saa meget hans aparte Væsen, der stødte mig; ikke heller den aabenmundede Maade, hvorpaa han uden Spor af Indledning (som det synes at være hans Vane) begyndte at tale om det, som forresten alle i disse Dage taler om: Assessorens formentlige Forhold til Frk. Carlsen. Det var den

filosofiske Overlegenhed, hvormed han drøftede og bedømte den hele sørgelige Affære. Det var den fuldkomne Ufølsomhed, der kom tilorde i de langsomt udtalte, aabenbart nøje overlagte Bemærkninger, hvormed han uddissekerede og optrævlede de forskellige Traade i Assesorens Forhold for at bevise, hvorledes en saadan Mands „kaotiske Aandstilstand“ under de givne Omstændigheder naturnødvendigt maatte føre til den foreliggende Katastrofe. Det var som at se en Vivisektør koldblodigt tilfredsstille sine videnskabelige Intereser i en tilskadekommens rindende Saar.

Jeg blev lidt hed i Kammen; og skønt jeg ellers i visse Maader kunde have givet ham Medhold, svarede jeg (vistnok temmelig hvast), at Begivenheden forekom mig adskillig mere egnet til at vække Medlidenhed end til psykologisk Underholdning. Jeg tilføjede, at man overhovedet skulde vogte sig for at dømme i en saadan Sag, og at man — hvor meget der end kunde bebrejdes Assessoren — dog til syvende og sidst var nødt til at anerkende Lidenskabens Ret.

Han strøg sig med sin skyggeagtige Haand ned over det lange Rabbinerskæg og sagde efter en Pavse:

„Lidenskabens Ret . . . Er det ikke ogsaa en af de overtroiske Forestillinger, som bidrager til at holde Menneskene nede paa Halvbarbarernes Niveau? Hvorfor skulde vel de Handlinger, der er Udslag af en abnorm, sygelig Aandstilstand, have en højere Gyldighed end de, vi foretager os i Sjælens sunde og klare Ligevægtsøjeblikke? Og naar den sygelige Tilstand endda er selvforskyldt?“

Jeg tænkte i mit stille Sind: ja saadan snakker Ræven om Rønnebærrene. Og da han blev ved at udvikle sin Tanke og tilsidst drev den ud i det rene Paradoks, bl. a. ved at forlange Lidenskaberne bedømte fra et Synspunkt, svarende til det, der har gjort sig gældende i en Bestemmelse i den militære Straffelov, hvorefter Forseelser, udøvede i Beruselse, paafører dobbelt Straf, nemlig baade for Rusen og Forseelsen — afbrød jeg ham med den ret nærliggende Indvending, at Menneskehedens højeste Ideer, dens værdifuldeste Tanker, dens største og stolteste Bedrifter dog næppe var undfangede eller udførte i den upaavirkede

Sjælsligevægt, han syntes at vurdere saa højt, men tværtimod i Lidenskab, ja Ekstase.

Men han lod sig ikke anfægte. Med sin uforstyrrelige Selvtillid erklærede han, at ogsaa det var en Overtro. Det var ikke blot i Fuglenes Verden, at de, der løftede sig højest og skuede videst, tillige havde det roligste Vingeslag, den mest beherskede Flugt. „Konsekvensen vilde jo ellers ogsaa være“ — sagde han — „at hysteriske Kvinder og Tyfus-Rekonvalescenter kom Menneskeidealet nærmest, da det dog uimodsigelig er dem, der lettest og stærkest kommer i Affekt.“ Han tilføjede, at denne Miskenndelse af en strengt nøgtern Livsbetragtning havde været skæbnesvanger for Menneskene, idet den havde forledt dem til paa alle Omraader at skabe sig falske Forbilleder. Selv en tilsyneladende saa uhildet Mand som Assessoren var i Virkeligheden et Offer for den lyriske Overspændthed, vi alle fra Barndommen opdroges til. Og derfor taaltes, ja beundredes til en vis Grad en Menneskekarikatur som den unge Arkitekt Ishøj, der var en slet og ret Attrape, dannet efter de gængse Forestillinger om en Helt.

Jeg huskede i Øjeblikket ikke hans Kontrovers med Arkitekten og indskød derfor den Bemærkning, at en ung Mand, der i Toogtyveaars-Alderen havde vundet Akademiets store Guldmedalje og desuden paa forskellige andre Maader indlagt sig Fortjeneste, dog ikke ret vel kunde benævnes en Attrape. Men da saae han paa mig med sit uigengivelige, sokratiske Smil og spurgte:

„Hvem har fortalt Dem det?“

„Det har han selv.“

„Ja, jeg kunde næsten tænke det. Tilfældigvis kender jeg Hr. Ishøjs Forhold temmelig nøje, idet jeg i adskillige Aar har staaet i Forretningsforbindelse med hans Fader, og jeg kan forsikre Dem, den unge Mand har altid været en stor Døgenigt, der i al sin Tid kun har udmærket sig ved tre Ting, nemlig ved at lyve, skryde og gøre Gæld.“

Han udtalte sig med saa stor Bestemthed, at jeg blev tvivlraadig. Og uvilkaarlig foer det mig ud af Munden, om Arkitekten da heller ikke havde vundet Præmier for Kapsejlads.

„Aldrig.“

Om han heller ikke spillede paa Violin og Fløjte.

Hr. Ishøj kendte temmelig sikkert ikke en Node, mente Dr. Levin. Og han tilføjede: „Alt dette har han altsaa bundet Dem paa Ærmet! Ja, hvorfor ikke? Det betragtes jo i vore Dage ikke alene som undskyldeligt, men næsten som en særlig Naadegave at have vanskeligt ved at skelne Løgn fra Sandhed. Det kaldes at være i Besiddelse af en frodig Fantasi.“

Jeg vilde endnu i dette Øjeblik ikke have troet, at han talte sandt, dersom jeg ikke ved min Hjemkomst havde faaet hans Ord fuldstændig bekræftet af Kandidat Hansen, der kender den unge Labans Forhold meget godt, og hvem jeg derfor straks op-søgte. Aldrig har jeg kendt Mage til Frækhed! Det ærgrer mig unægtelig, at jeg har kunnet lade mig saaledes dupere af dette „Renaissancemenneske“. Jeg plejer dog ellers at have et ret aabent Blik for mine Medmenneskers svage Side. Men det trøster mig, at min første Bedømmelse af Fyren altsaa var fuldkommen korrekt.

Min Beslutning er tagen, min Ransel snørt. Imorgen er jeg over alle Høje!

Jeg har set Gertrud. Efterat jeg i de sidste to Døgn forgæves havde søgt hende paa Udsigtsbænken og Vejene omkring Villaen, opdagede jeg hende i Formiddags inde i Haven, hvor hun stod i en tankefuld Stilling, med Haanden under Kinden, Albuen støttet til Verandatrappens Rækværk, og saae paa, at en Havekarl opbandt en Rosenbusk. Jeg blev længe staaende paa Afstand for ubemærket at kunne betragte hende. Hvor hun var yndig i sin hvide Kjole! En Tanagra-Statuette, forestillende den drømmende Uskyld! Jeg havde ikke troet, at hun virkelig var bleven mig saa nær, saa dyrebar. Jeg forstaar det ikke selv; men jeg føler det med vemodig Glæde, at jeg nu endelig, virkelig elsker!

Da jeg gik forbi Havelaagen og hilste, saae hun op — først ligesom studsende, derpaa med et uroligt, næsten sky Blik, der

endnu tydeligere end forleden røbede for mig, at jeg har faaet en lille Plads i hendes Hjærte.

Hele Dagen har jeg vanket omkring i Skoven og ved Stranden som en viljeløs Ting, tumlet om som en Bold mellem ja og nej. Nu har jeg overvundet mig selv. Jeg vil betrygge mig mod enhver Fare ved paa Forhaand at undvige den. Jeg vil ikke styrte dette uskyldige Barn i Ulykke, vil ikke, at den Dag skal kunne komme, da jeg søndertræder hendes Hjærte, da jeg dræber hendes Livs Lykke og glemmer maaske mange Aars Hengivenhed og Troskab for en slank Hals eller en velskabt Fod. Jeg vil ikke have et Sjælemord paa min Samvittighed. Jeg tør ikke!

Er dette overspændt? Handler jeg i Overilelse? Mit Hjærte siger ja, ja . . . og tusinde Gange ja. Men en anden, en dybere Røst tordner ubønhørlig for mit Øre sit afgørende: Nej! — Er jeg ikke en Mand som alle de andre, der sveg deres Troskabsløfte? Har jeg ikke de samme Lidenskaber, de samme Drifter, maaske endda stærkere end de fleste? Har mit Liv været mere uplettet, min Dyd større? Dersom jeg havde Dr. Levin her, vilde han sikkert med matematisk Nøjagtighed kunne bevise mig, at Assessor Toftes Skæbne ogsaa vilde blive min. Behøver jeg forøvrigt Beviser? Den rødhaarede Almuelærerinde minder mig hver Dag tilstrækkelig om min Svaghed. Siden jeg forleden paa Skovturen begik den Uforsigtighed overfor hende, omkreser hun mig bestandig i al sin afskrækkende Hæslighed og udstiller frækt sin smækre Tallie og fulde Barm til min Beskuelse. Og — hvorfor lyve for mig selv? — skønt jeg aner, ja er fuldt overtydet om, at disse Yndigheder alene er Skrædderindens Værk, tildrages uvilkaarlig mit Blik.

Det er den sande Forbandelse, vi tog med fra Edens Have — aldrig at mættes, evigt at hungre.

Det staar fast: jeg rejser. Jeg har betalt min Regning for at kunne drage afsted allerede imorgen ved Dag gry. For sidste Gang sidder jeg da her og skriver ved mit lille Bord. For sidste Gang hører jeg den hyggelige, puslende Støj af Folk, der gaar tilsengs rundt omkring mig. Den eneste, jeg har taget Afsked med, er Dr. Levin, der af sig selv kom hen til mig og sagde

Farvel. Han havde af Hotelværten hørt, at jeg vilde rejse, og trykkede mig ligesom anerkendende i Haanden. Jeg forstaaer det ikke. Skulde han ane noget om Grunden til min Forsvinden? Eller var det blot en Indbildning af mig? . . . Han gør mig altid saa underlig tilmode, den Mand. Da jeg fortalte ham, at jeg agtede at anvende de faa resterende Dage af min Ferie til en Fodtur omkring paa Fyn, sagde han, at vi da muligvis mødtes igen; han agtede om et Par Dage at besøge en Ungdomsven, der var Læge et Sted i den sydvestlige Del af Øen; og han anbefalede mig et Krosted der i Nærheden, som han selv et Par Gange havde overnattet i. Jeg forstaaer ikke, hvad det er for en Interesse, han pludselig har faaet for mig, og jeg tror, det er bedst at sørge for, at vore Veje ikke oftere krydses.

Det er Midnat. Jeg har skrevet et Brev til min Søster Ellen, et andet til Fætter Fredrik, og jeg har bundet en lille Buket af Lyng og Timian, som jeg i Eftermiddags plukkede ude paa Bjerre Bakker. Den er til Gertrud. Imorgen tidlig, mens alle endnu sover, vil jeg med Ranslen paa Ryggen liste mig ind ad Havelaagen og lægge den paa Verandatrappen. Vil du da forstaa, at den er fra mig? Og vil du tage den som en Afskedshilsen fra en, der blot vilde dig det allerbedste? — Men naar Dagen er tilende, saa kast den bort tilligemed enhver Erindring om den sortsmudsede Trolld, der dristede sig til for et Øjeblik at vække dig af din Tornerosesøvn. Sov, sov, Prinsesse, i Ungdomsdrømmenes fortryllede Borg! *Der* er du lykkeligst!

Jeg boer her i et lille Krosted paa et afsides Stykke Land, en gemt Krog, der tilsyneladende ikke har mindste Samkvem med den Verden, der er udenom. Jeg er dumpet ned mellem Folk, der lever et mærkeligt, stillestaaende Liv, uberørt af den sidste Menneskealders hæseblæsedede Fremskridt, Fordærvelse og Kultur, uden fjerneste Trang til at kaste Blikket ud over deres egne Sognegrænser. Hvad der ligger indenfor Hjemmets Hori-
sont, er for dem den hele Verden. Ud over disse grønne Bakker

gaar ikke deres Tanker; over disse lange Pilehegn søger ikke deres Længsler. De veed, at de har det godt og trygt, hvor de er. Forsynet har skænket dem en frodig Ager, en dygtig Kvægbestand og en bred Ryg til at bære deres gode Dage. De fortæller det selv, at saadan som de lever nu, har deres Fædre levet i et Aarhundrede; og disse døde med Vorherres Velsignelse og tyve tusinde Rigsbankdaler gemt i Sengehalmen. Hvorfor skulde de saa forandre sig? — Nej, hvorfor skulde de egentlig?

Jeg kom hertil igaar Eftermiddags i det mest straalende Vejr. En Samling drikkende og snakkende Bønder sad inde i Skænkestuen i en saa tæt Tobakstaage, at Solen næppe formaaede at gennemtrænge den. Alle stirrede de mig imøde med saa bestyrte Miner, som om jeg i Stedet for at træde ind med en fredelig Paraply havde gjort mit Indtog med dragne Vaaben. Det var ligefrem med Vanskelighed, jeg fik den gamle Krokone gjort begribeligt, at jeg var en skikkelig Vejfarende, der ønskede Mad, rigtig, virkelig Mad — Æg, Brød, Smør, Øl — og at jeg ikke havde nogetsomhelst ondt eller skalkagtigt isinde.

Nu befinder jeg mig allerede som hjemme her, og de fortræffelige Krofolk veed ikke, hvor godt de vil gøre det for mig. Da jeg imorges satte mig til Frokostbordet og betragtede det nykærnede, saltkornede Smør, den hjemmelavede Pølsemad, de næsten alenlange Skiver af det hvide Helligdagsbrød og den gule Sødmælksost med de røde Safranpletter; eller da jeg iaftes strakte mig i min hyggelige Alkove med den friske Halm og de store (maaske noget tunge og lidt klamme) Dynner og hørte Vejrhanen dreje sig oppe paa Tagryggen, — da forstod jeg med et usigeligt Velbehag, at jeg endelig var kommen rigtig ud i Naturen, væk fra Tidens Humbug og forfalskede Glæder.

Ja, det var godt, jeg kom bort! Det er det egentlig forfriskende og fornyende ved Rejselivet, at man hvert Øjeblik voldelig rykkes ud af den Vanemæssighed, hvori vor Aand saa hurtigt lægger sig til Hvile og sover ind. Det er som at faa en Række Sjæle-Styrtebade; det isner men staalsætter. Tanker og Sindsstemninger faar ikke Lov at gro fast. De idelige Omskiftelser,

de mange forskelligartede Indtryk af fremmede Mennesker og ukendt Natur fremkalder stadig nye Synspunkter hos os og dermed nye Indblik i vort eget Indre.

Nu kunde jeg i saa Henseende vistnok vanskelig have valgt en bedre Plet end det frodige Fyn med dets livfulde og lettilgængelige Befolkning. Det kan lyde underligt og overdrevent, naar man tænker paa de smalle Bælter, der skiller Fynboen fra deres Landsmænd i Øst og Vest, men det er ikke desmindre sandt, at de er ligesom af en anden Race, en Race, hvis Blod ruller hastigere, hvis Forstand spiller livligere, og hos hvilken alle selskabelige Instinkter er udviklede næsten som hos en Sydbo.

Jeg kom f. Eks. igaar paa min Vandring hertil gennem en Landsby, hvor jeg standsede hos en Mand, der stod og gravede i sin Have, for at spørge ham om Vej. Jeg kender fra Jylland al den ulidelige Mistænksomhed, hvormed man der i lignende Tilfælde bliver betragtet og ligefrem forhørt. Før man opnaar noget Svar, maa man nøje gøre Rede for, hvem man er, hvor man vil hen, hvor man kommer fra, hvad der er Ens Haandtering, hvor man har sin Fødestavn osv. Jeg blev derfor behagelig overrasket, da Manden straks med munter Mine huggede Spaden i Jorden og fulgte mig op paa en Høj i hans Have, hvorfra Egnen lod sig overskue, og her gav mig en paa een Gang livlig og nøjagtig Beskrivelse af det, jeg ønskede oplyst. Ganske vist forsøgte han bagefter af sædvanlig selskabelig Nysgerrighed at udfritte mig lidt om mig selv. Men til Gengæld bød han mig ind i sit Hus, forestillede mig for sin lille, trivelige Kone, der hjertelig rakte mig en blød Haand, og for sine to unge, friske Tvillingdøtre (nydelige!), hvis blanke Øjne og buttede Kinders Farve tydelig røbede, at min uformodede Tilsynekomst straks havde sat deres letvakte Fantasi i Bevægelse. Derpaa førte han mig rundt paa sin Ejendom, viste mig sine Stalde, sin Præmietyr, sin selvlavede Hestegang o. s. v. og lod sig ikke stille tilfreds, før jeg havde udtalt mig om det altsammen og fundet det udmærket. Imidlertid havde den lille Kone og de buttede Tvillinger faaet travlt i Køkkenet; og da vi kom tilbage til Stuen, stod

Bordet her dækket; — og til min Forundring erfarede jeg, at den navnkundige jyske Gæstfrihed lettest er at finde paa Fyn.

Da vi havde spist, bød Manden mig en blæksort Cigar — „Ekstravare“, tilføjede han med en Smule Stolthed — hvorefter han fulgte mig paa Vej. Og idet han ustandselig blev ved at snakke, mens jeg selv gik tavs ved hans Side og i mit stille Sind beundrede denne hurtige Forstand, denne mangesidige Indsigt, dette fornøjelige Lune, forstod jeg Grunden til den uforholdsmæssige Mængde af netop fynske Almuesønner, hvis Navne lyser i vor Kulturhistorie. Endelig tog han Afsked, rakte mig Haanden og takkede mig for Besøget; — det var altid saa fornøjeligt at høre lidt nyt og se fremmede Mennesker. Hvorpaa han med raske Skridt og aabenbart ganske velfornøjet med sig selv vendte tilbage til sit Arbejde. — —

Jeg kunde fylde Side efter Side med saadanne smaa Oplevelser fra Gaarsdagens lange Vandring. Min Hjerne har optaget og bevaret utallige præcise Øjebliks-Fotografier af Landskaber, Mennesker og Boliger. Naar jeg gennemblader min Erindring, ser jeg som i en koloreret Billedbog gulnende Kornmarker under en violblaa Himmel; Bondebyer med nydelige røde og gule Huse; grønne Enge med røde Køer; Landsbygader vrirlende af rødmosset Ungdom; Haver fulde af rødmosset Frugt; muntre Bækkeløb, overskyggede af blomstrende Hyben og Tjørn; sorttjærede Bindingsværks-Kroer, men fremfor alt en rig Samling af pragtfulde Herresæder, der ligger her saa tæt som Musereder i en Hvedemark, nogle stigende yndefuldt op af spejlblanke Kanaler som en Nymfe af Badet, andre hvilende fornemt mellem mørke Lunde som en straalende Juvel i sin Indfatning.

Uforglemmeligst for mig er dog en Plet med en Kirke og en Præstegaard, der laa oppe paa en mægtig Højderyg, nær ved en Skov og omgivet af en prægtig, omfangsrig Have eller rettere Park, der gik i eet med Skoven. Jeg kom gaaende ved Middagstid hen ad en Vej, der steg jævnt tilvejs dybt nede mellem høje og nøgne Bakker. Jeg havde den største Lyst til undervejs at kravle op paa dem allesammen, saa indbydende hævdede deres Toppe op mod den blaa Himmel, forjættende svale Luft-

ninger og vide Syner. Men jeg holdt mig skikkeligt nede paa Vejen, indtil jeg oppe paa den højeste af Bakketoppene øjnede den omtalte Kirke. Da modstod jeg ikke Fristelsen længer; og efter nogle Minutters besværlig Opadstigen befandt jeg mig ved Randen af et langt og svimlende dybt Svælg, der med stejle, tjørneklædte Sider sænkede sig under mine Fødder og dannede det gigantiske Leje for en lillebitte Bæk, der gennemstrømmede dets stenede Bund. Langs Skoven og Afgrundens Rand var der dannet en Vej; og overvældet af den Verden af Lys og Land, der ved en Drejning af denne pludselig aabenbarede sig for mig hinsides Svælget, sank jeg uvilkaarlig ned paa en Bænk, der hensigtsmæssigt var anbragt her, for ret at hengive mig til Beskuelsen.

Dette var imidlertid lettere sagt end gjort. Det første Indtryk var Forvirring. Jeg vidste ikke, hvor jeg skulde lade Blikket hvile i denne Mangfoldighed. Det var, som om hele Fyns Land her laa udstrakt for mine Øjne. Jeg kunde slet ikke finde Rede i det Net af Veje og Pilehegn og Aaløb, i den Uendelighed af Landsbyer, Skove og smaa, hvide Hytter, der ligesom myldrede op af Jorden overalt, hvor jeg fæstede mit Blik. Af gammel Vane begyndte jeg at tælle Kirketaarne men opgav det, inden jeg var kommen over et Felt, som nogle Haandflader kunde bedække. Jeg gav mig til med Øjet at følge Veje, men de filtrede sig ind i hinanden og knyttede sig sammen og blev pludselig borte under min Forfølgelse.

Og jeg faldt i Tanker.

Jeg begyndte at fatte, hvor Verden dog er stor, idet jeg gjorde mig det klart, at alt, hvad jeg her saae omkring mig, hele denne uhyre Flade, kun var en forsvindende lille Del af det ganske Danmarks Land, et af Verdens allermindste Lande, kun en næppe synlig Prik paa et Landkort, et lille, grønt Fnug paa Huden af den stormægtige Moder Jord. Og — tænkte jeg videre — denne stormægtige Moder Jord er selv kun en lille, rullende Himmelbold, en af Verdensaltets allermindste; et uanseeligt Sandskorn, der flyver forskræmt gennem Himmerummet med sine Lande og Have, sine Folkeslag og „Verdensbyer“, med

sin Sum af Lidelse og Lykke, af Viden og Kunst, af Suk, Jubel og Elskov. Intet vilde forrykkes, om det altsammen pludselig forsvandt. Solen vilde lige rolig vandre hen ad sin Bane, Stjernerne vilde blinke med deres sædvanlige ligegyldige Ro, og kun Maanen vilde faa sig en Forskrækkelse og dumpe ned paa en eller anden Kæmpeklode for der at opbevares som et Kuriosum i et meteorologisk Musæum.

Og dog gaar vi Mennesker omkring med en højvigtig Alvor, tyngede af vort indbildte Ansvar som „Skabningens Herrer“. Hildet — som alle Puslinger — i vor Forfængeligheds Snarer forbitrer vi os Livet og forspilder dets Gøder under en latterlig Følelse af Forpligtelse til at gennemskue den uhyre Verdensmaskine, hvis Storhed vi ikke en Gang formaar at opfatte. Var det mon ikke bedre at lade al hovmodig Grublen fare og naivt og taknemmeligt nyde Livet og Øjeblikket saadan som disse jævne, lykkelige Bønderfolk, mellem hvilke jeg her lever, — dyrke vor moderlige Jord, æde dens Frugter, forplante vor Slægt og betragte alt, hvad der ligger udenfor vor Sognegrænse, som et dunkelt, ufatteligt Hinsides, Verdensssjælens mystiske Bolig? — Jeg begynder at tro det!

„Hvor stedes du, min Gertrudlil’?“ —

Nu flammer Himlens Aftenild,
og Natteduggen falder.

Fra Højens Krat en Fuglelil —
sin Mage til sig kalder.

Jeg ser dig sidde bag din Bog
i Havestuens Vindueskrog,
i Aftensolens Strømme.

En Drossel nys i Haven slog
og kaldte dig af Drømme.

I Lænestolens Pude-Flom,
en Tudse lig, med Mine from
den gamle Trolldheks smiler.

Paa højt oppustet Æddervom
de runkne Hænder hviler.

Dit Vemodsdrag hun stirrer paa,
mens giftigt Blik i Øjets Graa
som Slangetunger spiller.

Et Solskær ligger, brudt paaskraa,
som Blod paa hendes Briller.

Selv sidder jeg ved Kroens Mur
løssluppen i Guds fri Natur
og dog saa tung i Sinde.

Hin Time i dit Rosenbur
mig aldrig gaar af Minde.

Farvel, du Engel paa min Vej!
Du blev mig kær, — du veed det ej
og skal det aldrig vide.

Kun Sengens Straa fortæller jeg
hver Nat, hvad jeg maa lide.

Jeg har igen idag været oppe ved den højtsvævende Præstegaard, der ligger kun en halv Mils Vej herfra. Jeg er bleven ganske forelsket i denne stille Plet; og naar jeg gaar deroppe i Skoven eller sidder paa Bænken ved Randen af den dybe Afgrund og stirrer ud over det vidtstrakte, solflimrende Landskab, vaagner der en Tvivl i min Sjæl. Jeg begynder at tænke paa, om jeg ikke har taget fejl af mig selv; om jeg ikke i Stedet for at have ofret mig til kritisk Vurdering af døde Sprog skulde have viet mit Liv til det levende Ords Forkyndelse, — reverenter talt studeret til Præst, saadan som mine Forældre saa meget ønskede det. Udseendet har jeg jo, efter hvad Folk siger. Og Gud veed, om ikke virkelig en saadan fredelig Sjælehyrdevirk-somhed, et landligt, trygt Familjefaderliv sammen med mit Hjærtes kære vilde være langt mere overensstemmende med min Natur end den moderne Videnskabsmands ensomme og tankeoprivende Bibliotekstilværelse.

For de har det dog i Grunden godt, de gode Landsbypræster i det gode, lille Land Danmark. Deres Gerning er ikke overvættets opslidende, de jordiske Goder tilmaales dem ikke altfor knapt; deres Stilling er højagtet, deres Person ukrænkelig, næ-

sten hellig, og de er sikre paa deres Pension som paa deres Salighed. Men næsten allermest misunder jeg dem deres Præstegaarde og de fast guddommelige Præstegaardshaver. Som disse ligger der under de hvidkalkede Kirker — fredeligt Side om Side med de Dødes Have, fra hvilken ofte kun en lille Laage skiller dem — synes en særegen Himlens Velsignelse at hvile over dem. Store og pladsrige, dog i al Fordringsløshed; kølige og skyggefulde, dog uden nogen eventyrlig Skummelhed, breder de sig med en egen gæstevenlig Hygge ned imod Bøndernes Gaarde til Landevejen langs det store Gadekær, hvor der ligeledes staar en lille Laage paa Klem, som om den vilde sige til de vejfarende: Træd kun frit ind, alle I, som søger Hvile og er lidt anstændigt paaklædte. Vær velkomne alle, naar I blot vil børste lidt af Verdens Støv af eders Fødder og ikke helt forglemme, at det Sted, I betræder, er en af Himmeriges Forgaarde. Frygt ikke, at I skal blive for mange; vi har Rum nok under vore brede Trækroner baade til gamle og unge. Vi er vant til at give Læ for Alderdommen, at være Ly for al sømmelig Ungdomsglæde, det lønlige Skjul for kyske Sværmerier. Vi er alle ferierende Turisters Sommerherberge, Skuepladsen for alle Studenteres første Forelskelse, Emnet for alle danske Digteres første Sonet. Træd derfor ind uden Frygt! Store Overraskelser eller svulmende Blomsterpragt kan vi ikke byde; men til en Nellike for Knaphullet, en Rosenknop til Haaret har vi altid Raad; og hvis du til Gengæld vil sige et lille opmuntrende Ord om vore unge Pigebørns tarvelige Arrangements, der er deres hemmelige Stolthed — den lille Stendysse med Gedeblad, denne Farvesammenstilling af Roserne, denne Vedbend, slynget om den runke Egestamme — saa veed vi, at det vil glæde dem; og naar Efteraarsstormene har slukket hver lille Blomsterfakkel og Sneen bredt sit hvide Jordelin over de gustne Plæner; naar Brændeknuden buldrer i Kakkelloven, og Lampen brænder den halve Dag, da vil de med Venlighed mindes dig og dit Besøg. — —

Det er mange Aars og mange Slægters kærlighedsfulde Om-sorg, der har opelsket disse Idyller, hvortil saa mange af vore bedste og lykkeligste Minder knytter sig. Hvert Træ har en

hemmelig Historie; ved hver Busk hænger dyre — lyse eller vemodige — Erindringer. Og naar vi i stille, maaneklare Sommernætter sidder ensomt derude under de brede Kroner og lytter til Løvet's højtidelige Sus, der spøger over vort Hoved som en aandeagtig Hvisken, synes denne at fortælle os om de mange Præsteslægter, der kom og gik, der virkede her og døde, som Lindene løves og falmer.

Da manes frem for vort Blik Billedet af den brede Bondepræst fra Aarhundredets Begyndelse, Sognets „vor Fa'er“, der vandrede frem og tilbage i disse Gange i sit tommetykke, graa Vadmelsestøj, med den posede Hage værdigt sænket i det stive Halsbind — en Kæmpeskikkelse, hvis lange, stride Haarduske hænger som Blaartotter ud under den bredskyggede Kastorhat; hvis rødgarvede Ansigtshud med de sølvhvide Skægstubbe, hvis svulmende Næse og store, knortede Hænder røber en Mand, der ikke udelukkende stoler paa sin aandelige Overlegenhed.

Men — se! — nu aabnes lydløst Laagen til Kirkegaarden, og ind træder under Maanelyset et nygift Par — nu forlængst døde og glemte — hine unge Præstefolk, der kom hertil en Julidag med Lærkesang og Duft af nyslaaet Høj. Stille sætter de sig derhenne paa Udsigtsbænken ud mod Dalen og Kirken, hvor de sad saa mangen Sommeraften og saae paa Solen, der sank derude bag de fjerne Høje, mens de andagtsfuldt lyttede til Kirkeklokkens dybe Tone, som var den Herrens egen Stemme. Hendes tilhyllede Hoved hviler paa hans Skulder; hans alvorlige Kristus-Ansigt med de stjerneklare Øjne lyser af en usigelig Ømhed, mens de Haand i Haand stirre tavse ud i Dalens hvide Maanetaage.

Men hør—hør! Henne bag Lindehækken hvisker og tisker Løvet, og Bækken sladrer om den unge Student, der var her sidste Høst; om Præstens egen Betty, der mødte ham her, naar de gamle sov Middagssøvn; om Bogen, han læste i, om Kyssene, han tog — hys! tys! — og om Ringen, som han satte paa hendes Finger.

— — Saadan spøger og hvisker det hyggeligt rundt om i alle Landets gamle Præstegaarde. Men en Højtidsidyl som den,

jeg her har truffet, finder man dog ikke mange Steder. Her er al Præstelivets ejendommelige Poesi samlet som i et fuldbaarent Digt, forstærket og højnet af den omgivende Naturs Storhed, med hvilken den vidunderlig smelter sammen — ligesom Haven, der gaar i eet med den brusende Storskov rundt om den.

Hvor herligt maatte det ikke være daglig at kunne vandre her, løftet op over Verdens Ufred og Larm, — fortabe sig i Havens slyngede og skjulte Stier eller sidde derhenne paa den lille, fremspringende Digestump, hvorfra Udsigten aabner sig ned over Dalen til den lange, støvede Vej, hvis slangebugtede Linje kan forfølges af Øjet, indtil den langt borte forsvinder mellem Bakkerne. Fra dette Punkt har sagtens Slægt efter Slægt tilviftet Feriegæsterne det sidste bedrøvede Farvel og det første jublende Velkommen, naar de skumplede bort eller dukkede frem i den høje, buklede Kalesche med de fede Heste halvt skjulte af Støvet! . . . Ak ja!

Og saa den indbydende Bænk under Rønnebærtræerne derude ved Randen af det dybe Svælg! Hvor dejligt maatte det ikke være at sidde der en stille Lørdagskvæld med sin strikkende Hustru, sin Puddelhund Trofast og sin lange Tobakspibe og i Mag memorere sin Prædiken, mens Solen langsomt daler og Klokken fra Sognets Kirke ringer Søndagsfreden ind over det vidtstrakte, bølgende og rødmande Land, over hvilket man skuer ud som fra en Himmels Trone.

Ja — sandelig! — de har det godt, de gode Præstemænd i det gode, lille Land Danmark!

Jeg rejser herfra idag. Jeg befinder mig alligevel ikke vel her, og der er over tre Mil til et Apotek. Jeg er altfor meget ene. De Tanker, de Anfægtelser, jeg vilde fly, overfalder mig i min Ensomhed som glubske Vilddyr, og jeg er hjælpeløs her som i en Ørken. Inat har jeg ikke faaet Blund i Øjnene. Hannerne galede lige fra Midnat, og Vejrfløjet skreg over mit Hoved som et Spøgelse. Der maa sikkert være Uvejr i Vente.

Desuden — jeg pines uafslædelig af en Drøm, et Syn, lige-

meget hvad! Jeg ser bestandig for mig en Række festligt oplyste Værelser, Assessor Toftes Hjem. Henne under Lampen i Dagligstuen sidder den høje, mørke Moderskikkelse, hvis Billede i de sidste Uger har forfulgt mig Dag og Nat. Hun smiler roligt og lykkeligt, mens hun træder sin Naal; og rundt om hende springer de to Smaadrenge glade og længselsfulde . . . de venter iaften Fa'er hjem. Hun har ikke villet hente sin Mand ved Stationen. Hun kan ikke lide den forstyrrede Modtagelse midt i Perronens Trængsel og Træk, men vil give ham sin Velkomst — varm og uforbeholden — her i deres eget Hjem. Inde i Spisestuen staar Aftensbordet dækket med Blomster foran hans Kuvert; og baade hun selv og Drengene har pyntet sig. Hun har ønsket at give Hjemkomsten Præg af en Fest; det er første Gang i deres Ægteskab, at de har været saa længe skilte fra hinanden. Men hvor har hun ikke ogsaa længtes! Hver Morgen naar hun vaagnede, har hun sagt til sig selv: nu er der een Dag mindre, til han kommer hjem. Og saa meget de har at tale om! Saa mange Spørgsmaal hun har at gøre! . . . Nu ruller en Vogn ind i Porten. Endelig er han her! — Og der træder han nu ind ad Døren i sit Rejsetøj, endnu varm af Frk. Carlsens kolde Kys, endnu fortumlet af den sidste, oprivende Afsked. Hans Hustru kaster sig om hans Hals, Børnene klynger sig til ham, . . . og mens han med en grusom Viljesanspændelse kvæler den sidste, gispende Rest af Skamfølelse, der endnu rører sig i hans Bryst, fremhykler han Gensynsglæde, slutter Hustruen i sin Favn, kysser Børnene paa Panden . . .

Nej, nej!

Jeg vil ikke tro det, før jeg faar Vished. Det er umuligt! Saa langt kan det ikke være kommet! . . . Jeg vil forsøge at træffe Dr. Levin i den Kro, han talte om. Han maa vide Besked, maa kunne fortælle, hvad der er hændet, siden jeg rejste; om Assessoren er der endnu; eller hvad?

Ja, Dr. Levin! Jeg har ofte tænkt paa ham i disse Dage. Skulde denne Dødens Apostel virkelig have Ret? Er virkelig alt, hvad der varmer vor Sjæl, hvad der faar Hjertet til at svulme og vore Kinder til at gløde, lutter tomt Bedrag? Er Kær-

lighed, Troskab, Livets Lyst og Sindets Lykke bare taabelig Indbildning, straalende Fatamorgana-Billeder, skabte af vor forræderske Fantasi? — Jeg begynder for Alvor at tro det.

Jeg stod just nu i Aftenstunden ved Solens Nedgang her udenfor Kroen og betragtede et højt Stillads, der staar midt ude paa Mosen tæt herved. Det er blot nogle gamle, sammentømrede Planker, et faldefærdigt Skelet af et fordums Pumpeværk, der rimeligvis i sin Tid har været benyttet ved Vandudtømmningen . . . rigtig et hæsligt Skaberak! Men som det stod der og spejlede sig i den blanke, rødligt farvede Tørvegrav . . . ensomt midt i det store, dystre Moseøde, med en Baggrund af luende Solnedgangsskyer, var det af en gribende Skønhedsvirkning. Enhver Maler havde øjeblikkelig i Begejstring uddødeliggjort det med sin Pensel; og dersom et Par Forlovede havde siddet henne paa Skrænten og altfor længe hengivet sig til smægtende Beskuelse, kunde Synet af disse fire raadne Planker maaske have bragt deres Dyd i Fare.

Ak, ja . . . saadan er det! Det nytter ikke at løbe fra det. Vi Mennesker *vil* bedrages. Sandheden i sin Nøgenhed er os altfor afskrækkende; kun Løgnen finder vi ophøjet og skøn. Derfor skælver vor Sjæl i denne sene, graa Skumringstime, Forvandlingens Time, da den gamle, trætte Moder Jord afstryger sig Dagens Maske og Solens Flitterguld og fremviser sit sande, mørke og furede Aasyn, forstenet i navnløs Rædsel.

Dersom Dr. Levin ikke er Fanden sely, er han i hvert Fald hans Amanuensis. Jeg kom hertil for et Par Timer siden, og næppe havde jeg hos Krofolkene forhørt mig om ham, før der rullede en gul Postkaret frem for Døren. Og ud steg Hans sataniske Majestæts Substitut med en ildrød Vadsæk i Haanden.

Han bragte min Tro en Hoben galante Nyheder, en sand Helvedes-Post! Assessor Tofte er rejst til København for at lade sig skille fra sin Hustru, og denne ubetydelige Geschichte var allerede saa vidt ordnet pr. Brev og Telegraf, at han inden sin Afrejse fra Badhotellet kunde forestille Frk. Carlsen som

sin Forlovede. Se, det kan man kalde ekspedit Ekspedition, en Skilsmisse pr. omgaaende. „Kære Kone, jeg ønsker at skilles fra dig, vær saa venlig at lade mig din Mening desangaaende vide med næste Post.“

Saaledes er dette hellige Ægteskab, der sluttes i Himlen og brydes paa det første det bedste Borgmesterkontor. Skønt jeg ikke har personlige Erfaringer at tale af, kan jeg af alting forstaa, at det i vore Dage er adskilligt lettere at komme af med sin Kone end med en Elskerinde. I første Tilfælde agerer Staten Koblerske og er lutter Gelassenhed. Hvad ønsker De? Ah, Skilsmisse! Sørensen, et Par Stole til den Herre og Dame! Vær saa venlig at tage Plads, vi skal straks være til Tjeneste, det hele er blot et Øjebliks Sag. Og mod Erlæggelse af et Par Kroner for et Dokument besørger Staten i en Haandevending et Hjem splittet for alle Vinde, gør et Par uskyldige Børn fader- eller moderløse, fraskriver dem deres helligste Rettigheder og sætter med sit kongelige Segl Skammens og Vanærens Stempel paa en hel Familie. Saadan er vor menneskekærlige Tids Retfærdighed! Den samme Mand, som nylig med saa tung en Haand svang Lovens Sværd i Sagen mod det Frørupske Ægtepar — et Par Stakler, der, forpint af Sult og Nød, udfriede deres Børn af en haabløs Armods Kvaler ved et Par Draaber Skedevand, — den samme Mand rækker Loven en hjælpende Haand til i Anledning af en smuk Hals at dræbe et Par Smaadrenge frejdige Livsglæde, forgifte dem deres Ungdom og kaste en mørk Skygge over hele deres fremtidige Liv. Og under hvilket Paaskud? Med hvilken Ret? . . . „Lidenskabens Ret“. Ha, ha! Nu slaar jeg mig selv paa Munden. Men det er alle Idealisters Lov. Vi vil flyve med Vildgæssene og — pladask! — der ligger vi med Næsen i den stinkende Rendesten. Nej, den sorte Substitut har Ret! Lad os holde os til Jorden. Lad os ganske nøgternt se paa Tilværelsen og os selv. Og naar vi da roligt afklæder vor helliggjorte Kærlighedsgudinde det poetisk guldindvirkede Skønhedsdraperi, den blussende Blufærdighedskaabe og det figenbladede Kyskhedsbælte, hvormed vor altid emsige Pyntekone-Fantasi har udstafferet hende, — da maa vi erkende, at vi alle slet og ret er

Adams Børn. Kvinderne ogsaa! Lad os ikke skabe os! Naar man i fire raadne Planker kan skue en Skønhedsaaftenbaring, hvad kan man da ikke med lidt god Vilje gøre ud af to rosenrødmende Kinder og et Par Dueøjne!

Hvorledes var det, Dr. Levin sagde for lidt siden? „Det er en Kendsgerning“ — sagde han — „at Nutidens Kvinder, selv de dydigste, ikke kan være sammen med en net, beleven ung Mand uden til en vis Grad at forelske sig i ham.“ Saadanne var hans Ord. Og han talte af Erfaring! Som en ganske dagligdags Ting fortalte han mig, at ogsaa han en Gang havde været gift og ladet sig skille; og jeg forstod, at det i dette Tilfælde var Konen, der en skøn Dag rømmede fra Hjemmet og Landet med en Galan og tog Børnene med sig.

Ja, saadan er det! . . . Jeg havde forleden en løjerlig Drøm. Jeg drømte, at Verden var gaaet under, og at det nu var den første Time i Evigheden. Solen og alle Stjerner var bleven splintrede i Himmelrummet under en artig Kanonade, og nu gik de gyldenvingede Engle skarevis omkring paa den store Paradis-slette og sang og plukkede Blomster eller sad i Kres omkring Apostlene og andre hellige Mænd og lyttede til disses vise Tale; — thi nu var Timen kommen, da alle Gaader skulde løses og alle Tvivl forstumme. Henne under et Figentræ sad Sct. Peder, omgivet af en Skare unge Jomfruengle med lysende Glorier om de lokkede Hoveder. Han holdt Armene korslagte over Brystet, en Pegefinger paa Næsen, og forklarede omstændelig alle hidtil dunkle og forunderlige Mysterier. De unge salige skottede nu og da lidt utaalmodigt til hinanden og syntes ikke rigtig at more sig. Men da bøjede en lille gulløkket Uskyldighed sig frem og sagde:

„Jamen, kære Sct. Peder! Vil du forklare mig een Ting, som jeg aldrig har kunnet forstaa?“

„Sig frem, mit Barn,“ sagde Sct. Peder venligt.

„Hvor kan det være, at Vorherre, som dog ellers var en saa god og kærlig Fader for os dernede paa Jorden og altid undte os det saa godt, — at han kunde forbyde os at spise af det Træ, du veed nok . . . det med den forbudne Frugt?“

„Ja, ja!“ istemte straks alle de salige Jomfruer i kvidrende Kor. „Hvorfor maatte vi ikke smage paa den forbudne Frugt?“

Sct. Peder satte begge Hænderne i Siden, spærrede Øjnene op og saae sig forbavset om i Kresen.

„Vidste I virkelig ikke det?“ sagde han. „Ih, det var naturligvis blot, for at den skulde smage Jer des bedre.“

„Aa . . . aa!“ udbrød de paa een Gang i hendøende Kor. Og alle de unge Engleansigter blev saa lange, saa lange; og de saae ned for sig, som om de stille tænkte — — noksagt!

Se, den Drøm burde jeg have Digtergage for. Det er ikke alle, der formaar at drømme sig til en saa fornuftig Livsanskuelse. For Resten . . . Pokker med en Livsanskuelse! Jeg har ingen — og har ikke Brug for nogen. Jeg vil ikke mere tro paa noget, ikke paa Dyd, ikke paa Trofasthed, ikke paa Skønhed, ikke en Gang paa Vorherre selv. Naar jeg nemlig betænker, hvordan han fra sin høje Himmel har kunnet overskue hele den menneskelige Maskerade med dens Narre og Hyklere og sminkeede Klovner, føler jeg mig overbevist om, at han for længe, længe siden maa være revnet af Latter.

Det har regnet i Nat. Endnu drypper det fra Træerne, og Himlen hviler tung og graa over Jorden. Skoven, Pilehegnene, den ensomt liggende Kirke derude paa Bakken, — alt, hvad jeg i den tykke Luft kan overse her fra mit Krovindue, staar underlig udvisket, ulegemligt, ligner fortættet Regn.

Dr. Levin blev allerede iaftes afhentet af sin Regenskontubernals Vogn — og jeg er egentlig ganske glad derved. Hvor meget jeg end respekterer, ja delvis beundrer denne Mand, som virkelig synes at høre til de sjældne Mennesker, der lever i streng Overensstemmelse med deres egne Teorier, kan jeg ikke udholde længe ad Gangen at være i Stue sammen med ham. Denne matematiske Retlinjethed er mig dog for meget af det gode. Under en Samtale med ham har man en Fornemmelse af at blive klempt fastere og fastere i en Skruestikke, en logisk Spændetrøje, hvori man gisper efter Luft. Naar han er gaaet, føler man uvilkaarlig

Trang til at danse rundt paa Gulvet med en Stol, vende Mølle eller drikke sig en ustyrlig Rus.

Vi havde igaar, umiddelbart før hans Afrejse, en længere Diskussion inde i Krostuen (han var under hele sit Ophold her ikke et Øjeblik udenfor Kroen, idet han — som han forklarede — med Vilje havde gjort sig „absolut uimodtagelig for Naturindtryk“). Naturligvis talte vi igen om Assessor Toftes Skilsmisse. Jeg havde i vor første, korte Samtale derom nok bemærket, at han ikke røbede Spor af Medfølelse med Assessorens saa brutalt forladte Hustru; men efter mit forudgaaende Kendskab til ham havde jeg egentlig heller ikke ventet mig synderlig andet af ham. Desuden fandt jeg en Forklaring, ja næsten en Undskyldning herfor i den Misskæbne, der havde ramt ham i hans eget Ægteskab. Derimod mente jeg rigtignok (med hans forrige Udtalelser i frisk Minde), at han — endog i langt højere Grad end jeg selv — maatte fordømme Assessorens hele Forhold i denne Sag. Men til min største Forbavselse erklærede han det for at være den naturligste Ting af Verden, at enhver Mand i fuldeste Maal udnyttede en Kvindes Gunst. Med den roligste Mine og i en Række nøje udarbejdede Læresætninger, hvis pedantiske Formulering dannede en pudsig Modsætning til deres revolutionære Indhold, hævdede han — af „Hensyn til Fremkaldelsen af de bedst mulige Forudsætninger for Sjælens tankefrembringende Sysselsættelse“ — den mest uindskrænkede Frihed paa det erotiske Omraade, ja betegnede enhver af Lov eller Vedtægt skabt Begrænsning som et uberettiget Indgreb i den personlige Frihed.

Jeg svarede, at ogsaa jeg i høj Grad vurderede den personlige Frihed, dog kun saalænge dens Udøvelse ikke skete paa Bekostning af andres Fred og Lykke. Men da strøg han sig langsomt ned ad det store Skæg og sagde med sit ubehageligt selvgede Smil:

„Frihed under Ansvar, mener De? — Er det ikke saaledes, vore Dages Stikord lyder?“

„Nu vel.“

„Men vil De ikke tjene mig i at gennemtænke Meningen

med denne Sætning,“ vedblev han i let docerende Tone. „De vil da indrømme mig, at disse tre Ord indeholder en dobbelt Modsigelse. Det ene Begreb ophæver Betydningen af det andet. Naar jeg hører denne Sentens, kommer jeg altid til at tænke paa den gamle Remse: „En Bøfsteg uden Løg, en Skorsten uden Røg o. s. v.“ Dersom nemlig Frihed betyder noget andet end Ansvarsløshed, saa har Ordet slet ingen Mening. Enten er noget tilstedeligt, eller det er utilstedeligt. At sige: dette maa du gøre, men gør du det, risikerer du alligevel at faa Straf — det vilde enhver kalde en Meningsløshed. Lad os betragte Sagen nærmere. Hvad er Frihed? Der er i vore Dage intet Ord, der saa ofte misbruges, idet dets sande Betydning saa uforstandigt bortforklares. Vi taler om politisk Frihed, personlig Frihed, Troesfrihed o. s. v.; men egentlig mener vi overalt: Nydelses-Frihed, Retten til vore Drifters uhindrede Udfoldelse. Enten har vi denne, og har den fuldt ud, eller vi har slet ingen. Naar saa faa vil erkende dette, ligger det i, at vi i vor Tid ikke vil være vore Instinkter som saadanne ærlig bekendt, ikke aabent nok anerkender dem som Meneskenaturens Grundpiller men poetisk forklæder dem som Lidsenskaber, Længsler eller „Sjæleattraa“, formummer dem i al Slags fantastisk Udstaffering paa samme Maade, som den middelalderlige Gothik — i Modsætning til den klassiske Arkitektur — skjulte en Bygnings sande Struktur under et uroligt Krimskrams af symbolske Rosetter, Liljer og Fabeluhyrer.“

Saadan omtrent faldt hans Ord. Jeg har nu ikke synderlig Interesse for den Slags Filosoferen i det Blaa og søgte derfor at lede Samtalen tilbage til dens oprindelige Udgangspunkt. Jeg førte igen Assessorens Sag paa Bane og gjorde den Bemærkning, at selv om man vilde se ganske bort fra hans Forhold til Hustruen, hvis Krav — det indrømmede jeg — maaske ikke kunde siges at have absolut Gyldighed, saa kunde man i hvert Fald umulig fritage ham for Ansvar overfor Børnene, hvis Uskyld han krænkede, og over hvis Ungdom han uretfærdig kastede en mørk Slagskygge.

Men denne Indvending afviste han med en Bestemthed, ja næsten Varme, der særlig var mig paafaldende i Betragtning af,

at han selv havde lidt den Skæbne at se sine Børn kastede vilkaarligt ud for Lud og koldt Vand mellem Fremmede.

„Jeg tror snarere“ — sagde han — „at Assessoren (maaske ubevidst) har gjort sine Børn en stor Tjeneste, for hvilken de en Gang i Tiden vil være ham taknemlig. Disse nordiske Hjem, dette meget lovsungne Familjeskød fremkalder i Sjælene en kunstig Varme, en Drivhus-Ømfindtlighed, der udygtiggør dem til at modstaa Livets Storme. Læg Mærke til, at i dette Land, hvor Hjemmet og Familjehyggen er holdt i Ære som næppe mange Steder, her er Daareanstalterne altid overfyldte, og Selvmord hyppigere end maaske noget andet Sted i civiliserede Lande. Jeg selv er kommen til Verden paa Fødselsstiftelsen; og naar jeg — som jeg tror — er lykkeligere end de fleste, har dette hovedsagelig sin Grund i den Omstændighed, at jeg aldrig har været Genstand for en Moders ellers Faders Kærlighed, aldrig har kendt den Familie-Omsorg, der — samtidig med at svække Viljekraften — uvilkaarlig sætter Skranker for Instinkternes frie Rørelser og derved fremkalder sygelige Forstyrrelser i Sindets naturlige Ligevægt.“

Han gav sig til at forklare sin Tanke nærmere. (Han synes i det hele at høre til den Slags tavse Mennesker, som, naar de en enkelt Gang indlader sig paa at udvikle deres Anskuelser, ikke formaar at holde op igen). Han hævdede, at den sande og eneste paalidelige Lykke var den absolute Uafhængighed af andre. Hvad det galdt om, var at gøre sig til Enehersker over sig selv. Han anførte det Sted hos Epiktet, hvor der tales om den Pris, for hvilken Verden sælger sine indbildte Goder, saasom Kærlighed, Hæder, Medmenneskers Agtelse o. s. v.; og han citerede denne Passus: „Hvad koster Salaten paa Torvet? Lad os sige en Obol. Er denne Pris dig for høj, saa misund derfor ikke dem, der mener at kunne betale den. Har disse Folk Salaten, saa har du din Obol, som du ikke har udgivet.“ Dette var Friheden: at have sin Obol i Behold. Vi var lykkelige — sagde han — naar vi med Sandhed kunde sige, at vi ikke skyldte noget Menneske Hensyn, at ingen havde Krav paa en eneste af vore Tanker, at vi ved vor Død ikke vilde efterlade noget Savn, og at ingen

og intet, saalænge vi levede, havde Magt til at forstyrre vor indre Ro, hæmme det Sjælens stille Planteliv, hvorunder Menneskeaanden opfyldte sin Bestemmelse og naaede sit Endemaal: Klarhed og Fred.

Huh! Jeg syntes, at der med eet blev koldt i det Værelse, hvor vi sad, — koldt som i en Ligstue. Selv i dette Øjeblik, da jeg i Tankerne genkalder mig hans Ord, kommer jeg til at fryse, og mine Fingre er bleven blaa af Kulde ved at nedskrive dem.

Og jeg beder i det stille: O Gud, er dette Livets Sandhed, saa lad mig alligevel hellere fortfare i Løgnen og det skønne, varmende Bedrag!

Eggen her omkring er et helt lille Alpeland. Jeg er ganske overrasket af den sydlandske Frodighed og yppige Afveksling, man møder overalt. Snart vandrer man gennem dybe, skovfyldte Kløfter, snart langs med Bredden af smaa, idylliske Søer, snart gennem tætte Hindbærkrat med et øredøvende Fuglekvidder. Hvert Øjeblik beredes der Blikket nye Overraskelser. Hist hænger en Klynge Smaahuse ned ad en Skrænt; her ryger alle Skorstenene i en Bondeby ved en Mose. Pludselig aabner Bjærgene sig for en storslaaet Udsigt vidt over Kysten til et blaanende Hav fuldt af smaa, svømmende Engstykker, . . . og et Øjeblik efter lukker alt sig omkring En, og man befinder sig dybt inde i mørke Skovslugters ubrydelige Stilhed.

Men nok herom. —

Jeg kommer henne fra en Bænk i en pragtfuld Herregaards-park, der med prisværdig Liberalitet staar aaben for Publikum. Jeg havde her — ja, hvad skal jeg kalde det? — en Drøm, et Syn, en Hilsen fra Vorherre.

Jeg har nu altid haft en Forkærlighed for smukke Haveanlæg, — ja, naar jeg skal være ærlig, foretrækker jeg dem for den egentlige, ukultiverede Natur. Jeg føler det bestandig stærkere: vor Sjæl foruroliges i det vilde Fri. Skovenes tætte Skygger, Viddernes Ensomhed, ja selv Strandens enstonige Bølgeslag indgyder os noget af Nattens og Mørkets Angst, af Mareridts for-

virrede Rædsel. En saadan stilfuld, smukt vedligeholdt Park virker derimod altid velgørende paa Sindet, fylder det med Fred og en ejendommelig barnlig Glæde. Den strenge Lovbundethed, der hersker overalt, Anelsen om den Inspiration, der har fremtryllet denne harmoniske Helhed, denne enkle, stærke Stemning, fremkalder hos os en Højtidelighed, der minder om den, hvormed vi betræder en Kirke.

Den Park, hvorom jeg her taler, var nu uden Spørgsmaal en af de største og prægtigste, jeg nogen Sinde har set. Den dækkede begge Skraaninger af en langstrakt Indsænkning, i hvis Bund der hvilede en kanalformet, sivomkranset Sø, hvori selve Slottet, de grønne Skrænter, Busketter, Drivhuse, Springvand, store, hvide Stenvaser og to langsomt glidende Svaner højtidsfuldt spejlede sig. Det første Indtryk var paradisisk. Overalt mødte Blikket en Yppighed, der syntes ikke at tilhøre denne Verden. Der var enkelte, fritstaaende Træer, hvis Kroners Løvmasse lignede en hel Skov, og hvis Stammer mindede om de Kolosser, man endnu kan grave stykkevis op af vore Moser fra hine fjerne Tider, da en tropisk Vegetation dækkede vore Øer. Men saa man nøjere til, bemærkede man ogsaa snart, hvorledes hvert eneste af Havens hundrede Træer havde faaet netop den Plads, det Lys, den Luft, det Læ, der var nødvendig for dets fuldkomneste Udvikling. Man anede, at der laa et overordentligt Studium bag dette tilsyneladende saa tilfældige Arrangement; at der næppe var plantet en Busk, næppe bortklippet en Gren uden med den sikreste Beregning, uden at hver enkelt lille Del nøjagtigt var stemt ind i den fælles storslaaede Harmoni.

Solen var netop brudt frem gennem de tætte Skyer, og jeg blev siddende paa Bænken i over to Timer uden at trættes. Al den Uro, der saa længe havde pint mit Hjærte, al den Gravkammerstemning, som den blege Troldmand havde indblæst mit Sind, vejredes i disse Timer ganske hen. Jeg kunde ligefrem føle, hvordan Traadene sprængtes i det logiske Hjørnespind, hvori min Bevidsthed var holdt fangen. Som en Flok Dreng, der er sluppen fra Skole, tumlede mine Tanker sig rundt paa Græsplænerne og mellem Buskene. Der var artige Tanke-Dreng, der

andægtigt beskuede de slyngede Blomsterbedes brogede Mønstre; der var viltre Krabater, der maalte Kæmpetræernes Højde og Vandets Dybde i Kanalen; og der var visnæsedes Kritici, der lastede Stenvasernes Linjer og Slotsbroens tarvelige Arkitektur.

Men pludselig fløj de alle tilside og forputtede sig bag Buskene; . . . hen ad Gangens solgnistrende Grus kom langsomt en Mand i en lang, hvid Kutte, med bart Hoved, Sandaler paa Fødderne og Hampereb om det slunkne Liv.

Jeg var kommen til at tænke paa det Cistercienser-Munkekloster, der i sin Tid har ligget her paa Herregaardens Plads, og som jeg imorges havde læst om i Rejsehaandbogen. *Insula dei* var dets smukke Navn, som jeg hele Dagen havde hørt klinge for mit Øre som Toner fra en himmelsk Klokke. Jeg kunde tydelig se det for mig med dets lille Spir og den hvide Ringmur, der var grøn af Fugtighed næsten op til Tagskægget. Portbroderen, en gammel Graaskæg, sad paa Tærskelen og bad sin Rosenkrans; og saa stille var der overalt, at man langt borte kunde høre hans mumlende Bønner. Men nu lød Bedeklokkens Slag. Og straks hørtes slæbende Trin af mange Sandaler derinde i de lange Gange. Et kronraget Hoved kiggede ud af en Glug i Muren og raabte noget ned til den gamle, der derpaa rejste sig og forsvandt ind ad Porten. I det samme lød de første, dybe Munkerøster inde fra Klosterkirken:

„Frigør din Sjæl, o Broder i Christo, at du kan annamme Lyksaligheden!“

Selv sad jeg paa en Stenbænk i den grønne Abildgaard — en livstræt Vandringsmand, hvem Klosterfreden vinkede, men som endnu manglede Mod til at sige Verden det sidste Farvel. Med bævende Hjærte tænkte jeg paa mit Hjem, hvor jeg vilde blive savnet, paa min lille Søster, som vilde græde, paa min Plads, som skulde staa tom.

Da hørtes en enkel, mandig Røst inde fra Kirken:

„Nøgen kom du hid, nøgen gaar du herfra, nøgen skal du staa for mit Aasyn.“

Og Munkekoret faldt ind:

„Ora pro nobis!“

Vandringsmanden rejste sig med eet og traadte besluttet Klostret nær. Men idet han vilde banke paa Porten, saa han sig endnu en Gang langeligt tilbage — ud over det dejlige Alpeland, som han nys havde gennemvandret. Derude bag Skoven boede hans Fæstemø. Og hun ventede ham iaften med blussende Læber og Hjærtet fuldt af Kærlighed.

Da lød atter Stemmen fra Kirken:

„Derfor hvævede Gud Himlens blaa Kuppel over Jorden, derfor skabte han Kødets Lyst og Jordelivets Tillokkelser, at vi skulle nyde Forsagelsens rene Glæde.“

„*Ora pro nobis!*“ faldt Munkekoret atter ind — og denne Gang med en saadan Vælde, at jeg vaagnede op af min Drøm. Jeg gned fortumlet Øjnene og saa mig om. Jeg var virkelig falden i Søvn derinde i Parken, skønt denne imidlertid var bleven befolket af et Selskab Damer og Herrer, der stod i livlig Passiar ikke langt fra mig.

Jeg rejste mig lidt skamfuld og forlod kort efter Haven.

Men endnu i vaagen Tilstand bevarede mine Tanker en forunderlig Klarhed. Der hvilede om mig en klosterlig Fred, som jeg aldrig vil glemme. Tonerne af Munkekoret blev ved at forfølge mig paa min ensomme Vandring, . . . og jeg lyttede andægtigt, mens jeg stille gik hjemad gennem de grønne Dale.

Først ved en Drejning af Vejen, paa Toppen af en Bakke, vaktes jeg til fuld Bevidsthed af et pragtfuldt Naturfænomen, der aabenbarede sig lige foran mig. Lavt paa Nordhimlen lyste en glimrende Regnbue — dobbelt blændende, fordi den tegnede sig mod en sorteblaa Skybanke bagved Skovene. Jeg havde dog næppe fæstet Blikket paa den, før den forsvandt. Men et Øjeblik efter brød en ny, endnu mægtigere Bue frem højere oppe i den regngraaf Luft og ompændte Himlen fra Horisont til Horisont uden en eneste Afbrydelse. Det var et betagende Syn. Jeg blev staaende aldeles fortryllet. Gennem den vældige, syvfarvede Æter-Port saaes hele det bagved liggende, vidtstrakte Regntaage-Landskab i et vidunderligt forklaret Skær. Det var som at se den hele Verden afspejlet i Guds Øje.

„Nøgen kom du hid, nøgen gaar du herfra, nøgen skal du staa for mit Ansigt.“ — Det er jo næsten Dr. Levins Ord. — „Bevar din Sjæl i Frigjorthed, at du kan annamme Lyksaligheden.“ — Det minder om Epiktets Formaning om at vogte paa sin Obol. — Fra alle Sider altsaa det samme Svar. Kristi Efterfølgere, den hedenske Filosof og den moderne Kateder-Anarkist: alle stræber de — hver ad sin Vej — mod det samme Maal: den absolute Uafhængighed. Dette er altsaa Sandheden! Gennem Friggørelse til Herliggørelse. Er det saa?

Ak, jeg duer ikke til Grublerier. Jeg har mærket det før: min Hjerne mangler filosofiske Sugeskiver til at holde et Problem fast med. Griber jeg ikke Sandheden, saadan som en Dreng fanger en Sommerfugl, faar jeg den aldrig fat. Ved Gud, jeg er bleven ganske bleg af de sidste Dages megen Spekuleren. Da jeg imorges saae mig i Spejlet, kunde jeg næsten ikke kende mig selv. Men det er ogsaa en rent forhekset Kro, jeg her er kommen til. Det spørger omkring mig Nat og Dag. Snart stiger blege Munkeskikkelser op af Gulvsprækkerne og strækker — saligt smilende — deres magre Arme ud imod mig. Snart synes jeg at se Dr. Levin træde lyslevende ind ad min Dør, sætte sig paa min Stol og straks begynde paa en docerende Udvikling af sine Anskuelse. Jeg begriber ikke, hvad der gaar af mig. Jeg fatter ikke, hvad det er for en Galskab, der driver sit Spil med mig i disse Dage. Jeg føler nok, at jeg ikke er rask. Men jeg kan ikke sige, hvad det er, der fejler mig.

Derfor vil jeg rejse hjem nu. Hvad skal jeg her? Jeg læn- ges efter min egen Stues Hygge, efter mine Bøger og efter Søster Ellen. Egentlig er her frygteligt herude paa Landet; især om Aftenen. O, disse saa lovsungne Sommeraftener — hvor er de egentlig utaalelige! Denne forherligede landlige Stilhed, — hvor er den nærgaaende og paatrængende! Selv ikke for den fjerneste Lyd forskaanes vort Øre. Hundelarm og Børneskraal fra langt bortliggende Huse, Bønderkarlenes raa Tale og Pigernes uterlige Latter bagved Høstakkene, — alt føres ind til os, uden at vi formaar at værgе os derimod. Ogsaa Blikket krænkes overalt i sin Blufærdighed. Skovene i Horisonten, de lange

Pilehegn og de smaa Krat, der kigger op over Bakkerne, alt-sammen staar det og ligesom lokker i Aftenrøden, — vinker os ud til sig med tavse Lader ligesom Skøggerne.

Imorgen vil jeg rejse. Der er kun een Ting, der gør mig tvivlraadig. Skal jeg rejse direkte hjem, eller skal jeg endnu en Gang opsøge Gertrud, . . . blot for at sige Farvel, give en Slags Forklaring, fjerne enhver Uvished? Ak ja, det nytter dog ikke, jeg vil blive ved at lyve for mig selv. Jeg veed jo meget godt, hvad der fejler mig. Lad mig være helt ærlig en Gang. Bort med al Forstillelse nu! Disse Dages megen Tankelarm, hele denne spekulative Rummel har jo blot skullet overdøve mit Hjertes tyste Kalden, bortskræmme det Minde, der i hver stille Time frygtsomt har besøgt mig. Det har ikke før været mig bevidst; men nu forstaar jeg det. — Ja, dette er min Sygdom! Bestandig har jeg jo ligesom i Smug taget det kære Billede frem af min Erindring og stjaalet mig til at betragte det — angst for min egen Hævn. Du gode lille Pige! Hver Dag har jeg været hos dig og set din lyse Skikkelse sidde ude i Haven, anspændt lyttende efter hvert Skridt, der nærmede sig. Og hver Aften har jeg sneget mig ind i din Stue, hvor du har siddet bøjet over dit Sytøj, aarvaagent iagttaget af et Par grøngule Øjne. Over dii klare Pande har Tankeskyer jaget — som drevne af en Storm af urolige Spørgsmaal: Hvorfor kommer han ikke? Forstod han ikke mit Haandtryk? Kan han virkelig være rejst? Og vil han da aldrig komme tilbage?

— — —

Jo, det staar fast nu. Jeg kommer! Jeg kommer! Følge, hvad der vil! Jeg maa have Luft! Jeg maa ud af denne kvælende Dunst, hvori den sorte Trolldmand har tryllet mig! Hvad er vel det hele? Frihed, Uafhængighed . . . jeg giver jer det alt sammen for et Kys af en varm Pigelæbe. Fred? Nej, i Storm vil jeg leve! Hellere gaa tilgrunde i Lidenskabernes Brænding end sidde paa sin Hale som en levinsk Søjlehelgen og stirre sig salig paa sin egen Navle.

Ja, jeg kommer, Gertrud! Jeg kommer! Blot jeg nævnede dit Navn, manedes alle de gustne Spøgelser i Jorden. Jeg vil

straks gaa ud for at finde en Blomst til mit Knaphul, en Fjer til min Hat.

Atisch! Jeg nøs. — Jeg har været i Styrtebad, at sige i et af de aandelige Styrtebade, der saa herligt driver den lyriske Forkølelse ud af Kroppen paa os. Jeg har faaet, hvad man i daglig Tale kalder en kold Douche, og det har taget et Par Dage for mig at komme rigtig til Hægterne igen. Men hvor den alligevel styrkede! Det er nu min bestemte Hensigt at lade mit ømtaalelige Følelsesliv gennemgaa en regulær Koldt vandskur efter Dr. Levins Metode. Atisch!

O, du skalkagtige Phantasus, som naadige Guder sendte os Mennesker til uskyldigt Tidsfordriv, — du er vor Tids sande gamle Adam, som er bleven til vort Livs Fordærv. Og hvor har den gamle Kavalier ikke huseret ubarmhjærtigt mod mig denne Sommer! Nu, da jeg sidder her i min egen Stue, i mine gamle Omgivelser, i min hjemmевante Atmosfære og tænker tilbage paa den gradvise Stigen i disse Ugers Rejsefeber, — nu løfter sig mit Mellemgulv, og en homerisk Latter klinger op mod mit sværtede Loft.

Men jeg maa give en Beretning om mit sidste Besøg hos Frk. Tornerose. Jeg skammer mig næsten ved at nedskrive den; men jeg maa føre denne min Sjæls ærlige Bekendelse til Ende — til Advarsel for kommende Slægter.

Jeg vil dog overspringe alt, hvad der hændte mig paa Rejsen dertil. Jeg skal ikke dvæle ved den triste Erindring om, hvorledes jeg i mit Hjertes søde Gensynsglæde steg ind i et forkert Jernbanetog og paa Længslens Vinger foer mod Syd i Stedet for mod Nord; hvorledes jeg af den Grund endnu en Gang maatte overnatte i en smudsig Landevejskro og der glemte min nye Straahat, saa jeg maatte optræde for min elskede i en tærnet Rejsekasket. Jeg skal først optage Fortællingens Traad fra det Øjeblik, da jeg med heftigt bankende Hjærte stod ved mine Drømmes ophøjede Maal — d. v. s. den hvidmalede Havelaage

— og her med nogen Forbavselse hørte en munter Latter klinge ned til mig fra Verandaen.

Deroppe stod min elskede i livlig Passiar med et smukt, ungt, uniformeret Menneske af næsten sydlandsk Udseende, med mørk Hudfarve og sort Haar. Idet hun fik Øje paa mig, foer hun sammen med den urolige, næsten sky Bevægelse, jeg før havde bemærket hos hende. Rødmende rakte hun mig Haanden og forestillede det unge Menneske som sin Fætter, Marineløjtnant et eller andet.

Jeg blev unægtelig noget underlig tilmode ved at se denne unge Fyr pludselig dukke op ved hendes Side; men jeg fik ikke Tid til at anstille mange Betragtninger derover. Inde fra Havestuen hørtes Trin, og Tantens lille runde Skikkelse viste sig i Døren med sine Glarøjne.

Jeg skylder denne Dame en Afbigt. Straks ved Synet af hende slog det mig, at min Fantasi her havde spillet mig et Puds: hun var ikke nær saa hekseagtig, som jeg i Forelskelsens stigende Hede havde ophidset mig til at mene. Snarere mindede hun i dette Øjeblik om en noget for velfyldt Flødebolle. Hun næsten omfavnede mig med en oversvømmende Hjærtelighed, og under mange Ytringer af Gensynsglæde bød hun mig tage Plads inde i Stuen.

Jeg er ikke i Stand til at gengive vor Samtale. Jeg havde al min Opmærksomhed mistænksomt henvendt paa de to unge, der sad noget bagved mig, hver i sit Hjørne af Stuen, men saaledes, at jeg kunde iagttage dem begge i et Pillespejl, der hang paa Væggen overfor mig. Pludselig saae jeg, at de gav hinanden et Vink, og lidt efter listede de bort bag min Ryg og forsvandt ned i Haven.

Jeg gad gerne have set mit eget Ansigt i dette Øjeblik. Jeg saae vistnok overordentlig dum ud. I hvert Fald har jeg aldrig i den Grad havt en Fornemmelse af, at min Forstand sad nede i mine Støvler. Det forekom mig nemlig — jeg skriver „forekom“, fordi jeg endnu i dette Øjeblik ikke med Sikkerhed tør paastaa det — at hun ude paa Verandatrappen hviskede til ham: „Er han ikke skrækkelig uheldig?“

Rimeligvis mærkede Tanten min Distraktion. Med en vis Forlegenhed — og som en Slags Undskyldning for de unge Menneskers Opførsel — gav hun sig til at tale om deres Ungdommelighed og om det nære Forhold, de fra Barnsben havde staaet i til hinanden. Og af al hendes forblommede Tale, og navnlig af den megen, overbærende Hovedrysten, hvormed hun ledsagede den, forstod jeg tilsidst, at det unge Par var hemmelig forlovet.

Jeg følte mig mere og mere som Idiot. Mine Tanker tumlede rundt nede i mine Støvler, og min Storetaa var lamslaet af Bestyrtelse. Dog, da jeg var kommen nogenlunde til mig selv, gik jeg den gamle Dame lidt nærmere paa Klingen. Skønt jeg nu godt indsaar, hvor ubesindigt jeg havde betroet mig til min upaalidelige Indbildningskraft, forekom det mig, at Sagens Enkeltheder alligevel trængte til lidt nærmere Forklaring. For sigtigt ledte jeg Samtalen hen paa mit forrige Besøg og det bestemte Afslag, jeg den Gang havde modtaget paa min Indbydelse til Hotellets Skovtur; og af de mange ængstelige Undskyldninger, hvormed hun straks afbrød mig, af den febrilske Iver, hvormed hun søgte at forsvare Niecens store Sky for at komme mellem fremmede, forstod jeg yderligere, at jeg havde gjort den gode Dame skammelig Uret. Hun var ingen Diplomat, og hendes Forstand stod aabenbart ikke i noget rimeligt Forhold til hendes Hoveds Omfang. Hun fortalte rent ud, hvor ulykkelig hun havde været over min Udeblivelse; hvor hun havde frygtet, at jeg skulde være bleven fornærmet — „for hun vilde rigtignok grumme nødig støde en af Tante Saras Slægtninge“ — og tilsidst dumpede det hende da ud af Munden, at det var Niecen selv, der i hint Øjeblik ved et Tegn havde paabudt hende ikke at tage imod Indbydelsen.

Det risler mig endnu koldt ned ad Ryggen, naar jeg ret betænker min Letsindighed. Jeg sætter det Tilfælde, at den unge Frøken havde været en Kokette, en Flane, ja en løs Fugl — kri-kra! — jeg føler mig som En, der er sluppen fra Galgen efter at have mærket Strikken krilre paa Halsen. Hvad kendte jeg egentlig til hende? Hvad andet vidste jeg om denne Dame,

end at hun havde et kønt Ansigt, en pæn lille Figur og en vanskabt Fod? — — Men saadan er det! Et mildt Blik fra et Pige-øje . . . og vort Hjærte staar i Flamme. Et frygtsomt Haandtryk . . . og vi lægger vort Liv for hendes Klumpfod! Og naar jeg saa tænker paa, at det var mig, — mig! — der vilde moralisere for Assessor Tofte! Ja, vi er allesammen gale, skrupgale! Og de fleste af os er endnu ganske uhelbredelige.

Jeg fik en Bekræftelse paa denne Menings Rigtighed imorges, da jeg læste min Avis. Jeg saa de forskellige Artikler flygtigt igennem; men der var ingenting i dem, der fængslede mig. Selv Overskriften „Sensationelt Selvmord“ vakte ikke min Interesse paa denne Aarstid, hvor Selvmordene hører til Dagens Orden hertillands. Først da jeg ved at lade Blikket løbe ned igennem den alenlange Artikel stødte paa Arkitekt Ishøjs Navn, spærrede jeg Øjnene op. En uhyggelig Anelse foer igennem mig, og jeg læste med tilbageholdt Aandedræt.

Sandelig! Den unge Mand havde aflivet sig i en Baad udenfor Bækkelund. „Af Fortvivlelse over en forsmået Kærlighed“ — som der stod — havde han affyret en Revolver mod sit Hoved. Paa moderne journalistisk Vis var den hele Begivenhed afmalet i sine mindste Enkeltheder. Der berettedes, at han i flere Dage havde gaaet ualmindelig tavs og indesluttet omkring, uden at ville spise eller deltage i de andres Selskabelighed. Saa var han sammen med et Par unge Venner taget ud til en lille Ø, Kalvø, og havde her paa en aaben Plads i Skoven (rimeligvis den samme, hvor vi hin Dag festede), fejret et vildt Orgie, som han selv havde kaldt sin „Dødsmesse“. Her havde han sat sig en Krans af Vandranunkler paa Hovedet, og da Vennerne senere kom ned til Stranden, var han sprungen alene i Baaden under Paaskud af at ville plukke endnu en Blomst til sit Haar. Da han var kommen en halv Snes Alen fra Land, havde han trukket en Revolver frem, og før Vennerne paa Stranden kunde forhindre det, havde han med Udraabet: „Tilgiv mig, Kammerater — og hils hende!“ fyret Revolveren af mod sin Tinding. Forøvrigt var Skuddet saa klodset rettet, at han først døde flere Timer efter. — „Saa brat

endte denne unge Mands saa korte men forjættelsesrige Liv," sluttede den taarekvalte Referent.

Javel! Hvordan skulde det ellers ende? Naar man daglig indøver sig i allehaande Lidenskaber og ved enhver Lejlighed draperer sig med Tragediens Heltekappe, maa man sikkert tilsidst selv tro paa, at man er en Helt, og føle sig overbevist om, at man af Skæbnen er bestemt til at lide en saadans højtragiske Endeligt. Saasnart et Pigebarn vender En Ryggen, griber man derfor — fortrolig med sin Rolle — straks til Mordvaabnet og stiller sig i Positur som en Skuespiller, der er sikker paa Galleriets Bifald. Det er det, man kalder, at de store Følelsers Tid er vendt tilbage. Ha, ha!

O, disse Renaissance-Mennesker! Denne Katzenjammer-Forherligelse! Hvor er den ynkelig! Og hvor er den i det hele latterlig og uværdig, denne vor lyriske Maskerade med en svunden Tids efterladte Garderobe. Hvor er den flov og pjaltet, denne evindelige Snak om de „store“ Tider, der paany skal oprinde. Altid denne længselsfulde Tilbageskuen, denne kvindagtige Smægten efter det svundne; aldrig en dristig Klippen-over, en frisk Nybegyndelse, en frejdig Stirren-frem efter nyt Land. — Stille! Jeg har ingen Ret til at være kæphøj. Men jeg har nu ikke mindste Tillid til disse „Genfødelser“. Jeg tror ikke det bitterste paa, at Historien saaledes gentager sig selv. Vorherre er saamænd ikke af dem, der gør en Dumhed to Gange.

Nej, Dr. Levin har Ret. For hver Dag forstaar jeg bedre denne blege Mand med den skyggeagtige Haand. Jeg begynder at tro paa en sandere Lykke, en værdigere Glæde, . . . at ane Nydelsen ved det Sjælens stille Planteliv, hvorom han talte. Dette skal være mit Haab, og paa det vil jeg fremtidig bygge.

THORA VAN DEKEN

1.	UDGAVE (LILLE RØDHETTE) .	1900
2.	— — —	1900
3.	— (TO PORTRÆTTER) .	1909

FJERDE UDGAVE

HERMED TRYKT IALT I 31.000 EKSEMPLARER

Paa en af Træbænkene i Ventesalen paa en lille østjysk Landstation sad en regnfuld Efteraarsaften et Par Bønder og ventede paa et Tog, der skulde komme om en lille Timestid. Røgen fra deres Piber strakte sig i lange Striber op gennem den raakolde Luft og samlede sig omkring Petroleumlampen under Loftet som en søvnig Sky. De sad og smaasnakkede om en, der laa for Døden. Det var Godsejer Engelstoft, Egnens Standsperson, Herre til Sofiehøj og Ejer af en god Slump rentebærende Papirer.

Denne Mand og hans huslige Forhold havde i de sidste Aar givet Sladderer gode Dage der paa Egnen. Efter et attenaarigt Ægteskab var han bleven skilt fra Konen og havde forlovet sig med en ganske ung, meget borgerlig men saare dejlig Pige, en Søster til Realskolebestyreren inde i Købstaden.

Der var jo adskillige, som i den Anledning havde fordømt Godsejeren strengt. Men ved Siden af al officiel Forargelse havde man gennemgaaende været meget tilfreds med Begivenheden. Fru Engelstoft havde ikke gjort sig elsket paa Egnen. De fleste saae et rent Uhyre i hende. Det var og blev Folk en Gaade, hvordan den smukke og livsglade Godsejer havde kunnet gifte sig med hende. Ganske vist havde hun selv engang været en Skønhed, ikke stor af Vækst men dog ret statelig. Endnu var der en vis Højhed over hendes askeblonde Skikkelse med den linjerette Ryg. Det maatte jo ogsaa erkendes, at det væsentlig skyldtes hendes Paapasselighed og mageløse Energi, naar

Sofiehøj og Engelstofts andre Besiddelser, som baade han selv og hans Far havde skaltet noget skødesløst med, igen var bleven bragt i en blomstrende Forfatning. Men hun var saa mistroisk, trætkekær og paaholdende, at Folk sagde om hende, at hun fordrede Regnskab aflagt ogsaa for de halve Øre, der gik med i Husholdningen.

Hun var paa fædrene Side selv af Godsejerslægt. Hendes Mor derimod havde været af Bondeæt, Datter af en rig Gaardejer og Hestehandler fra Randerseggen, hvad hun saa langt fra søgte at skjule, at hun tværtimod altid gjorde sig til af sin Mor og hendes Slægt, mens hun overfor Fremmede aldrig nævnede sin Far, Jægermester van Deken. Med junkerlig Frimodighed havde denne nemlig spist og drukket Hestehandlerens Formue op, saa Moderen efter hans Død stod paa Landevejen med sine to halv-voksne Børn. Da Engelstoft første Gang saae sin tilkommende Hustru, var hun slet og ret Gouvernante paa en af Egnens Proprietærgaarde og havde sin Plads ved Bordets nederste Ende ved Siden af Proprietærens Børn.

Men til Trods for sin eventyrlige Ophøjelse fra fattig Lærerinde til Frue paa Sofiehøj var hun Aar for Aar bleven mere indesluttet og menneskefjendsk. „Eddertudsen“ kaldte Egnens Bønder hende. Bestandig tvang hun sin fredsommelige Mand til Retsforfølgninger og Sagsanlæg, saa han snart laa i Proces med det Offentlige om Istandsættelse af et Vejstykke, snart med en Købmand, af hvem hun mente sig bedraget, snart med en Nabo i Anledning af et Markskel. Ved den blotte Mistanke om en Forurettelse satte hun før deres hele Velfærd paa Spil, end hun vilde høre Tale om Forlig.

Det havde da ogsaa kostet Ægtemanden en svær Kamp at faa Skilsmissen bragt i Stand. Folk begreb ikke, hvordan Engelstoft havde faaet Mod til det. Hans juridiske Raadgiver, Sagfører Sandberg, havde daglig været paa Sofiehøj i den Uge, Forhandlingerne stod paa; og det fortæltes, at Ægtefolkene, der havde barrikaderet sig i hver sin Fløj af Slottet, kun talte sammen i Vidners Overværelse, mens deres Datter, den sekstenaarige

Esther, sad indelukket paa sit Værelse og bevogtedes af Moderen som et Gidsel.

Det var omsider blevet bestemt, at Godsejeren selv skulde beholde Sofiehøj, der havde været Familjens sædvanlige Opholdssted, og at Fru Engelstoft paa Datterens Vegne overtog Agersøgaard, der laa oppe i en afsides Krog af Vendsyssel og var en betydelig større men vanrøgtet Ejendom med store uopdyrkede Hede- og Mosestrækninger. Hun havde foretrukket denne netop paa Grund af Stedets Ensomhed. Desuden tildeltes der hende personlig hundrede Tusinde Kroner i Kontanter.

Samme Aften, som Skilsmissekontrakten om Eftermiddagen var bleven underskrevet for den konstituerede Amtmand, forlod hun Sofiehøj tilligemed Datteren, der end ikke fik Lov til at sige sin Far Farvel. Det fortaltes, at det opskræmte og fortumlede Barn havde villet vifte til ham, da han oppe fra sit Vindue i Fortvivelse raabte hendes Navn ud i Mørket, idet Vognen kørte. Men Moderen havde revet hende Lommetørklædet ud af Haanden.

Allerede et Par Uger efter deklarerede Godsejeren i Stilhed sin Forlovelse med den unge Pige, hvis friske, zigøjneragtige Skønhed havde besat ham. Hun og hendes Bror, Realskolebestyreren, der begge var lige utaalmodige efter at sætte sig tilrette paa Sofiehøj, levnede ham ikke Tid til at falde hen i sin Sorg over Tabet af Datteren.

Men Ulykken havde nu en Gang fæstet Bo paa Gaarden. Knap et halvt Aar efter forkølede den unge Brud sig paa et Julebal, fik Lungebetændelse og døde.

Det blev ved hendes Begravelse sagt, at Engelstoft saamænd snart vilde gøre hende Følgeskab. Han var med eet bleven en gammel Mand. Fra sin Ungdom havde han baaret paa Spiren til en Hjærtelidelse, som nu blussede op og fortærede hans Livskraft.

„Det er, som jeg siger Dig, Per!“ sagde den ene af de to Bønder, der sad i Ventesalen og bakkede paa deres Piber. „Han har højstens otte Dage igen. Saa er det forbi. Det er Doktorsens egne Ord.“

„Herregud,“ sagde den anden, der var en ældre Mand med et indadvendt Udtryk. „At det skulde faa saa hastig en Ende med ham!“

„Ja, besynderlig er det at tænke paa — det er sikker og vis. For saa meget skal siges — en Stadsmand har Engelstoft alle sine Dage vaaren. Og skikkelig mod Fattigfolk, — saa længe han da fik Lov til det for Kællingen.“

„Herregud!“ gentog den anden fortabt i sine Tanker. „At det skulde ta'e en saadan Ende!“

„Ja, hvem skulde ha'e tænkt det! For Engelstoft er dog endnu en yngre Mandsperson. Lad vos se, — han kan vel næsten knap være et halvhundrede. Men det er ikke altid Aarene, der skal regnes paa. Det skal man lægge Mærke til! Sorgerne æder paa Indvoldene, — det er et gammelt Ord. Og Engelstoft, han har nu ligegodt haft sit Læs at trække paa. Gud i al Evighed, hvad har den stakkels Mand ikke gaaet igennem med Eddertudsen, inden han kom vel af med det Spøgelse. Uha! Uha! Hun har sat ham mangen hvid Tot oven i Skallen.“

„Ja, hun var en led Heks. Det maa ikke siges anderledes.“

„Uha! Uha! — Og kan man nu tænke sig noget mer krepert, end at Kæresten saadan skulde gaa hen og dø fra ham af, ligesom han bedst havde faa't henner. Det maa jo dog ha'e ærkret ham gevaltig.“

„Ja ja, Mads, — det var nu saadan Guds Vilje.“

„Det var natyrlig, det er et sandt Ord, Per! — Men saadan en dejlig Pige det ligegodt var. Jeg kan huske engang — det var lige akkurat et Aarstid siden omtrent — jeg kom agendeovre fra Lime Mose med et Læs Tørv. Saa mødte jeg dem inde i Østskoven. De kom ridende lige imod mig paa et Par røde Bæster. „Goddav, Mads Iversen!“ sa'e Engelstoft nok saa frejmodig og slog ud med hans Ridepisk. Og Kæresten hun smisket lidt og red om til fjermer. Hun var lidt rød i hendes Kinder — for de havde jo siddet hinanden noget nær. Det var et helt yndigt Syn.“

„Aa ja . . . det kan jo nok vær'! Men — n . . .!“

„Aldrig i mine livsskabte Dage har jeg set et Mennisk' med

saa fornøjeligt et Øjekast som det Pigebarn! Og sikke Lemmer der sad paa hende! Det skulde Pinedø' ingen ha'e tænkt dengang, at hun tre—fire Maaneder efter skulde ligge tre Alen under Jorden og kede sig."

„Ja, det skulde nu saadan være, Mads!"

„Javel; der er ikke noget at sige til det. Og sikken Begravelse hun fik! Jeg er sikker aa, at Engelstoft selv faar den ikke kostbarere."

„Godavten!" lød det i det samme fra det andet Hjørne af Ventesalen.

Det var Stationskarlen. Han kom ud fra Kontoret med en tændt Haandlygte.

„Godavten!" svarede den ældre af Bønderne efter en Stunds Forløb.

„Godavten!" sagde nu ogsaa den anden, en stor, duknakket Mand med en rødlig Skægvekst, der fortsatte sig helt ud paa Ørene. „Vi sitter og snakker om Engelstoft."

Stationskarlen gav sig til at skrue op paa Lampen under Loftet — Tegnet paa, at Toget var i Vente.

„Ja, det skal nok være bleven rent skidt med ham, siger de."

„Han har højstens en otte Dages Tid at holde Livet i. Det skal være Doktorsens egne Ord."

„Han maa nu ligegodt ha'e holdt en Klat af det Pigebarn, siden han la'r sig saadan sla' ner."

„Det maa du ha'e Lov at sige. Det beviste han da ogsaa godt nok, dengang han købte sig fri for Tudsen for at faa henner. Agersøgaard og et hundred Tusind i Kontant, — det er en rund Skilling for en Kæreste. Den unge Kresten Balle, der er kommen hjem fra Seminariet, han regnede ud forgangen, at om hun ikke var gaaet hen og var død for ham, og de havde været gifte bare som i tyve Aar, saa havde det været 93 Kroner for hver evige gudskabte Dag — med Renterne, forstaar I. Det var en god Dagløn!"

„Ja — og hvad fik han saa for det!" indskød den gamle Bondemand.

„Det har du ogsaa Ret i, Per. Men saadan er det med den

Slags Minnisker. Nærensti' det gælder Fruentimmer, la'r de det ryge af alle Skorstenene."

"Har I ellers læst, hvad der staar i Bladet idag?" spurgte Stationskarlen.

"Hvad er det?" udbrød begge Bønderne samtidigt og slap Pibespidsen af Munden.

"Engelstoft har nok givet Sofiehøj hen. Som Døds gave eller hvad det hedder."

"Til hvem?"

"Det skal laves om til en Velgørenhedsstiftelse efter hans Død. For enligstaaende og svagelige Kvindspersoner. Det staar i Bladet."

"Det kan da vist aldrig ha'e sin Rigtighed," kom det med et helt betænkeligt Tonefald fra den gamle Bonde.

"Jo, det er saamænd nok lige, hvad det skal være!" sagde Røds-kæggen og slog bedyrende Haanden mod sit Knæ. "Det ligner justement lige præcis Engelstoft. En rask Mand har han alletider vaaren."

"Ja, for se" — forklarede Stationskarlen videre — "det er jo ligesom en hel Mærkværdighed, at hun — Kæresten — netop skulde hedde Sofie. Det passer med Sofiehøj, forstaar I. Saa bliver jo paa den Maade det hele som en Slags Minde om hende."

"Men kan det nu ogsaa være rigtig lovligt?" sagde den Gamle. "Han har jo da sin Datter."

"Aa, Gud Fader i Himmerig! Det Barn faar jo Guds Gaver alligevel!" skraldede hans Sidemand op. "Agersøgaard falder jo engang til hende. Og en masendes Hovn Penge faar hun fra begge Sider af. Tudsen klatter s'gu ikke *sine* Skillinger hen. Det skal være farligt, hvad hun klør paa deroppe. De siger, hun har allerede brækket over et halvhundrede Tønder Hede op. Det er et morderligt Fruentimmer."

Udenfor lød der nu tre Slag paa en Signalklokke. Stationskarlen bed Enden af en Rulle Skraatobak og slentrede ud paa Perronen med sin Lygte.

I det samme blev Døren ud til Landevejen slaaet op. Og sammen med Stormen, der fejede ind gennem Rummet og hvirv-

lede Sand og Papirstumper op fra Gulvet, aabenbarede der sig en livlig lille hjulbenet Mand med en stor Hosekræmmer-Bylt paa Ryggen og en Stav i Haanden.

„Det er jo Wolle.“ hviskede den store Bonde til den anden.

„Det bette Pjevs skal nok igen afsted med Pakken.“

„Naa — hva' sitter I to saa og præker om?“ sagde Manden efter at have væltet Bylten af sig og taget Plads paa Bænken ved Siden af de andre.

„Vi snakked om Engelstoft.“

„Jeg kunde næsten tænke det. Ja, han er snart ekspederet, sølle Mennisk' — Har I ogsaa hørt det sidste Nyt?“

„Mener du det, som staar i Bladet idag?“

„Nej, jeg mener minsæl det, som staar derovre i Rejsestalden.“

„Hvad er det?“

„Det er Engelstof's den nye Landauer, han køvt ifjor. Den kørte nyssens derind. Der ventes store Fremmede til Sofiehøj iavten.“

„Saa er det kanske Amtmanden?“

„Nej, du maa højere op, Mads Iversen!“

„Jeg sku' da it' tro, det er den ny Bisp?“ spurgte den Gamle underlig betuttet.

„Nej — højere op endnu!“

„Slidder Sladder! Du vil kanske komme her og fortæl', at det er Kongen selv?“

„Nej — højere op endnu!“

„Hør nu, bette Wolle, du skulde it' drive Fastelavn ved Mikelsdagstid. Hvem er det, som skal komme iavten, om du ellers veed det?“

„Det er Fandens Oldemo'er i egen Højhed — om I saa forstaar mig.“

„Tudsen!“ udbrød paa eengang begge Bønderne og formelig løftede sig i Sædet.

„Det er lige, hvad det er! Hun og Datteren kommer nu med Toget. Jens Kusk fortalte det. Kapellanen sad med i Vognen.

Han skal ta'e imod dem. Og han er da ogsaa nærmest til det, efter hvad der siges."

"Ja ja — Døden forsoner," sagde den gamle Bonde efter nogen Tids Stilhed og nikkede hen for sig.

"Og det er godt det samme!" faldt den anden ind. "For det var egenlig saa fælt at tænke paa, at han skulde gaa hen, uden at de var bleven forligte. Men jeg havde ligegodt ikke tiltroet Tudsen det Hjærtelav."

Døren ud til Vejen aabnedes nu igen. Vejsnavset og Papirstumperne tog sig paany en lille Runddans paa Gulvet, og Hængelampen rakte en lang, sort Tunge op mod Loftet. Der var et Øjeblik næsten mørkt i Salen.

Da de tre Mænd paa Bænken saae, at det var Kapellanen, lattede de ærefrygtfuldt paa deres Hatte og sagde Godaften. Kapellanen nikkede venligt til dem, sagde nogle Ord om Vejret og gav sig til at gaa op og ned ad Gulvet med Hænderne bag paa Ryggen.

"Vi kan vel snart vente Toget?" spurgte han lidt efter.

"Ja, han har da meldt," svarede de tre Mænd i Kor, — de fulgte ham med stive Øjne paa hans Vandring over Gulvet, mens Læberne mimrede af Spørgelyst.

Paa Sofiehøj havde Dørene hidtil været lukket for den unge Præst, der ikke var mere end niogtyve Aar. I deres Forhold til Kirken havde Engelstoft og hans Hustru stemt overens, dog med den Forskel, at Fru Engelstoft aabent havde vedkendt sig sit Brud med den, medens Godsejeren af Hensynsfuldhed mod den gamle Provst, der havde konfirmeret ham, og overhovedet for ikke at vække Anstød, et Par Gange om Aaret lod sig se i den udskaarne Bedestol, der var ham forbeholdt som Herregaardsbesidder og Kirkens Ejer. Men efter sin Forlovedes Død, og navnlig efter at han selv var bleven syg og havde forstaaet sin Tilstands Haabløshed, kunde han ikke længer undvære Religionens Trøst. Og netop fordi Kapellanen var en Fremmed, som han kun kendte i hans Egenskab af Præst, aldrig havde set ved et velbesat Bord eller som Fjerdemand ved et Spilleparti, faldt det ham lettere med Tillid at aabne sit Inderste for ham end for

den gamle Provst, der havde en iøjnefaldende Svaghed for denne Verdens Goder.

Det var da ogsaa Kapellanen, der havde faaet dette Afskeds-møde med Godsejeren og hans Hustru bragt i Stand. Med Engelstofts Samtykke havde han tilskrevet hende et Brev og heri indtrængende bedt hende og Datteren om at komme, „forinden Døden fuldbyrdede den endelige Adskillelse — eller den evige Forening“. Der var dog længe ikke kommet noget Svar, men nu ved Middagstid havde hun meldt sin Ankomst i et kortfattet Telegram: „Kommer med Toget iaften“.

Henne paa Træbænken havde de tre Landboere siddet og smaahevsket. Nu tog den store Bonde Mod til sig og sagde højt:

„Der kommer nok Fremmede til Sofiehøj iavten.“

Kapellanen standsede, lukkede Øjnene og smilte.

„Ja — der gør saa!“

„Det skal nok være Fru Engelstoft, der er ventendes.“

„Ja ja! Saa det vides allerede!“

„Jeg havde ligegodt ikke tiltroet den Kvinde saa meget Hjærtelav.“

„Aa nej, vi vil jo altid helst tro det værste om vore Medmennesker. Hvorfor gør vi det? Kristus lærte os dog noget andet.“

Den svære Bonde tog beskæmmet Øjnene til sig og tav, og for at undgaa flere Spørgsmaal om Fru Engelstoft gik Kapellanen kort efter ud paa Perronen.

Rygtet om „Tudsens“ Komme var imidlertid fløjet ud fra Kroen og havde jaget Folk op af Aftendøsen i de nærmest liggende Huse og Gaarde. Fra alle Sider kom de i gungrende Træsko ned imod Stationsbygningen, Karlene med deres lange Piber, der sprudede Ild i Blæsten, Pigerne med Tørklæder over Hovedet, grinende og snakkende. Da Toget endelig saaes derude i det store Mørke og lidt efter holdt ved Stationen, var Perronen fuld af Nysgerrige, der trængtes og strakte Hals for at se hende.

Konduktøren aabnede alle Vogndørene og raabte Stationens Navn. Fra en Kupé foran i Toget var en Dame i Graaværkskaabe allerede steget ud.

„Der er hun!“ lød det fra Klyngerne.

De, som kendte hende fra Fortiden, saae straks, at hun var ældet. Det tætte Haarpur omkring Panden var blevet graat, og Huden hang i Poser under de store, lyse, stærkt udhævede Øjne. Men hun bar sit Hoved lige saa højt som i gamle Dage og havde de samme hastige, instinktmæssige Bevægelser.

Kapellanen gik hen til hende og forestillede sig. Hun besvarede hans Hilsen uden at give ham Haanden, og da hun i det samme blev opmærksom paa den sammenstimlede Menneskemængde foran Ventesalen, trak hun med en sky Bevægelse Hattesløret ned for Ansigtet.

Kapellanen havde imidlertid kigget ind i Kupeen og fundet den tom.

„Er Frøken Esther ikke med?“ spurgte han forskrækket.

„Nej,“ svarede Fru Engelstoft og vendte sig i det samme om for at give en Ordre til sin Kammerjomfru, der nu var kommen tilstede fra en Kupé i en af de andre Vogne.

„Men saa kommer Deres Datter vel med et senere Tog, ikke sandt?“

Hun lod, som om hun ikke hørte Spørgsmaalet, samlede Kjo-len om sig og styrede med sine smaa, sikre Skridt lige mod Ventesalsdøren, hvor den nysgerrige Menneskehob uvilkaarlig veg til Side for hende. Enkelte af Mandfolkene lettede endog lidt paa Huerne.

Kapellanen fulgte efter hende med et opskræmt Udtryk i sine store Barneøjne.

Udenfor Stationsbygningen holdt en lukket Landauer. Paa Bukken knejsede den tykke Jens Kusk, der frygtsomt skævede ned til sin fordums Herskerinde, mens han gjorde Honnør med Pisken.

Fru Engelstoft, der endnu ikke havde spurgt til den Syges Befindende, satte sig midt paa Bagsædet, aabenbart for at undgaa, at Kapellanen skulde tage Plads ved Siden af hende. Kammerjomfruen, der vilde stige op til Kusken, gav hun Ordre til at sætte sig ind i Vognen — i den tydelige Hensigt at umuliggøre enhver fortroligere Samtale.

Under den henvend to Timer lange Kørsel blev der da heller ikke talt mange Ord. Den unge Præst sad tilbagelænet i sit Vognhjørne og vidste ikke, hvad han skulde tro. Med Uro og Betymring tænkte han paa, hvor frygtelig Skuffelsen vilde blive for Engelstoft, naar han fik at vide, at Datteren ikke var med iaaften. Han mindedes det forklarede Udtryk af Taknemlighed og Lykke, hvormed den stakkels dødssyge Mand havde sagt ham, at hun vilde komme. Fra sine mange fortrolige Samtaler med ham vidste han desuden, at Engelstoft nok saa meget følte sig knuget af den Sorg og Skam, han havde forvoldt Datteren, som af sin Uret overfor Moderen.

Selv havde han aldrig kendt den unge Pige. Han havde et Par Gange mødt hende paa hendes Rideture sammen med Faderen, og herfra huskede han hende flygtigt som en blond, endnu kun halvt udvokset lille Kvindeskikkelse med et Par store, luftblaa Øjne. Men rundt om i Egnen havde han ofte hørt Folk tale om, hvad de kaldte for Moderens Mishandling af hende. Mens Faderen i Smug forkælede sit Barn, skulde Fru Engelstoft have givet hende en meget streng Opdragelse og ved alle Slags Hærdningskure og et forceret Friluftsliv søgt at gøre en Amazone af hende.

Hvad Hensigt kunde nu dette uudgrundelige Menneske have med at komme alene? Han syntes, at der i hendes tilknappede Væsen overfor ham var noget, der ikke varslede godt.

II

Godsejer Engelstofts Svoger, Realskolebestyreren, sad paa samme Tid inde i Bibliotekssalen paa Sofiehøj og ordnede nogle Papirer. Hvert andet af Lysene i den store Glasprismekrone var tændt, og desuden var der anbragt Lamper rundt om paa Bordene. Den uldhaarede og negerlæbede Mand, der trods sin Grimhed lignede den afdøde Søster eller i hvert Fald mindede om hende paa Grund af sit sydlandske Udseende, havde forstaaet at gøre sig mere og mere uundværlig for sin syge Svoger. Siden

denne ikke mere kunde forlade Sengen og ikke taalte at tale med Fremmede, havde han helt overtaget Styrelsen af Godset. Hver Dag efter Skoletid lod han sig hente derud i Gaardens bedste Ekvipage, og her i Biblioteket modtog han Forvalter og Fuldmægtig uden at lægge Skjul paa, at han nu var Gaardens Herre, og at der heller i Fremtiden skulde gælde anden Vilje end hans.

De Papirer, han i Øjeblikket saa ivrig gennembladede, var en Samling gulnede Akter, som han havde fundet frem af Gaardens ældgamle Arkiv. Realskolebestyreren var en universitetsdannet Mand med en ingenlunde udslukt videnskabelig Ærgerrighed, og det var med en særlig Forkærlighed, han havde taget sig paa at ordne dette støvede Arkiv med dets aarhundredgamle Breve, Skøder, Indlæg i Retstrætter og lignende Efterladenskaber. Han var af Fag Historiker og betragtede sig i sine store Øjeblikke som en Miskendt, hvem Ondskab og Dumhed havde fordrevet til Provinsen som almindelig Drengepisker.

Han var netop kommen ind fra Middagsbordet, oplivet af megen Mad og god Vin. En ringformet Sky af Havannarøg svævede over hans Hoved som en Glorie, og foran ham stod en Kaffeopdækning med et Udvalg af Likører.

At der ventedes Fremmede til Gaarden, vidste han ikke, end-sige hvem det var. Svogeren havde haft et slemt Anfald af Aandenød, lige før han kom, og havde derfor ikke kunnet tage imod ham. Og de faa andre, der vidste Besked, havde strenge Ordre til ingenting at sige. Engelstoft vilde selv meddele sin Svoger, hvad der forestod.

Der var ogsaa ganske stille overalt, ingen usædvanlig Uro eller Travlhed, der kunde vække hans Mistanke. Hvert Kvarter lod det store Rokoko-Skabsur ude paa Gangen høre fra sig med et eller flere rappe Slag efterfulgt af en lille Valsemelodi. Og kort efter drønedes ligesaa regelmæssigt Taarnurets Dommedagsrøst. Ellers var der kun det evige, tunge Sus af Efteraarsblæsten ude i Parkens halvnøgne Træer.

Han havde bundet et Baand omkring den gamle Dokumentpakke, og nu lagde han sig tilbage i Armstolen, mens hans kød-

fulde Læber sendte en ny Røgstraale tilvejs med et energisk lille Smæld.

Han troede nok, at han allerede havde gjort adskillige Fund af betydelig videnskabelig Interesse. Naar han fik Otium til at ordne og sigte det hele Materiale, vilde han udgive en Bog derom, flot udstyret med Billeder og Facsimiler. Et nationalt Pragtværk, som den tilkommende Institution her paa „Sofiehøj“ naturligvis maatte sætte en Ære i at bekoste.

Hans smaa, sorte Øjne, let forgyldte af Vin som de var, legede med liflige Syner oppe under det høje Stukloft.

Hvilken Bog det vilde blive! De gode Professorer og Doktorer derinde ved Universitetet skulde ikke dennegang rive ham i Næsen, at hans historiske Undersøgelser ikke var nye og ikke bygget paa Kildestudier. De skulde, Fanden gale ham, nu faa Kildestudier, og det, saa de skulde bide sig i Tungen af Misundelse! — Hvilket Galleri af dybt interessante Fortidsskikkelser havde ikke disse gustne Dokumenter gjort levende for ham! Og hvilket Liv, de havde ført, disse gamle Herremænd, der boede her bag vejløse Skove og tumlede som egenraadige Konger med Næstens Liv og Gods. Intet Under, at Folk i natlige Timer endnu hørte det spøge her paa Sofiehøj! At de saae blodige Gengangere spasere gennem Stuerne og hørte Jammer og Skrig nede fra Kælderne! Her havde en Mand som hin Ebbe Brok regeret, der engang med højst egen Haand huggede Maven op paa en fredelig Vejfarende, den rige og ansete Borger Nils Paaske af Randers, og som en anden Gang, da han var stævnet til Herredsting i Anledning af et Tvistemaal om Fiskeretten i Aaen, lod Fogden gribe og slæbe ind i Estrup Mølle, og her med Sværd i Haand tvang ham til at besegle hans Fordringer. En anden Besidder havde paa en eneste Nat i Drukkenskab bortspillet begge sine Gaarde, og i denne Sal — maaske i den samme Gyldenlærs Armstol, hvor han nu sad — havde for halvandet Aarhundrede siden den onde Fru Elsebe siddet, hun, som af Hævnnergerrighed mod en Farbror, af hvem hun troede sin Slægt bedraget ved Skiftet, lod hans Ben grave op og kaste for Hundene.

Han var faldet saa dybt i sine historiske Drømmerier, at han havde overhørt en forsigtig Banken paa Døren, der førte ud til Gangen. Døren gik nu op; det var den gamle Jomfru Andersen, som kom for at spørge, om han ønskede Vognen forspændt. Hun og de andre Indviede paa Gaarden var bleven meget ængstelige, fordi hans Besøg trak saa længe ud. De mente det ganske nødvendigt at forhindre, at han og Fru Engelstoft allerede denne Aften stødte sammen her.

„Er Klokken allerede saa mange?“ sagde han og saae paa sit store Guldchronometer, — en Fødselsdagsgave fra Svogeren. „Ja ja, — men lad mig faa den lukkede Landauer. Det er saadan et grimt Vejr iaften.“

Det gamle Tyende famlede uroligt med Haanden op og ned ad sit Livstykke.

„Landaueren er ikke hjemme, Hr. Bestyrer.“

„Hvad skal det sige? Hvor er den da?“

„Jens kørte ud med den før. Jeg tænker, han er kørt efter Doktor.“

„Men Doktoren plejer jo altid at blive hentet i den gamle Landauer. Han var her jo desuden i Middags.“

„Men Herren har haft saadan et slemt Anfald nu i Eftermiddag, saa —“.

Den Gamle tav. Hun havde svært ved at lyve og saae forlegen til Siden.

„Ja ja — lad mig da faa Kalesjen,“ svarede Skolebestyreren uden at ane Uraad. „Vil De spørge Søster Bodil, om Godsejeren er visibel.“

„Ja, Sygeplejersken bad mig sige, at Herren venter Hr. Bestyreren.“

„Godt.“

Han flyttede en Broncehund fra nogle sammenheftede Ark og gav sig til at blade i dem med sine hvidfede, pølsetrinde Fingre. Det var et stort Dokument i korngult Omslag.

Det var selve det Testamente, Bladene havde omtalt, et Gavebrev, hvorved Engelstoft bortskænkede Sofiehøjs Gaard og Gods med den Bestemmelse, at her skulde oprettes et Hvilehjem for

Kvinder. Hans Øjne løb nedover de pragtfuldt skønskrevne Sider, nedover hundrede og fjorten Paragraffer med tilhørende Underparagraffer, som han delvis selv havde udarbejdet. I Virkeligheden var det ogsaa ham, der oprindelig havde indgivet Engels-toft Ideen til det store Velgørenhedsværk, omend han til sin Ærgrelse havde maattet ty til Kapellanens Hjælp for at faa Svogeren til at se stort paa sig selv og Rigdommens Forpligtelser.

Heldigvis var det dog lykkedes ham under Planens videre Udførelse at holde dette Tossefaar udenfor, mens han selv og Sagfører Sandberg var bleven indsat til livsvarige Medlemmer af Kvindehjemmets Direktion. Dette Hverv skulde ganske vist være et Æreshverv og altsaa ulønnet; men rundt omkring i Brevets Uendelighed af Paragraffer var der snildt forpuppet en Mængde Smaabestemmelser, der tilsammenlagte betød en anelig aarlig Ydelse i Naturalier. og andre Begunstigelser. Desuden var han i Forening med Sagfører Sandberg udset til at være Eksekutor i det samlede Bo, hvad der ligeledes vilde kaste adskilligt af sig. Alt i alt betragtede han nu sin Fremtid som betrygget og vilde efter Svogerens Død opgive sin Skolevirksomhed for helt at kunne hellige sig den historiske Forskning.

Han lagde Cigaren fra sig og stod op. Med Testamentet i Haanden gik han hen til den Dør, der førte ind til Sygeværelset, og bankede paa.

Den Syge sad halvt oprejst i den svære Mahogniseng støttet af Puder, der var stablet saa højt op omkring ham, at ogsaa Hovedet kunde finde lidt Hvile. Sengen stod ud fra Væggen i Skyggen af et højt, mørkegrønt Skærmbræt, der var stillet op langsmed dens ene Side og gennemskinnedes af Lyset fra en bagved staaende Lampe. Med Undtagelse af det herved afskaarne Hjørne af Stuen, hvor der stod en hvid Porcellænsovn, laa hele det store, højloftede Rum i Halvmørke.

I et andet Hjørne stod en Dør aaben ind til et Sideværelse, hvor Sygeplejersken sad ved et Bord og lagde Kabale.

Skolebestyreren nærmede sig paa Taaspidserne. Den Syge laa med lukkede Øjne, som om han sov.

„Nu, kære Ven! Hvordan gaar det?“

„Daarligt! Hør, hvor det piber i Brystet.“

„Vær dog ikke saa mistrøstig. Du ser virkelig helt kvik ud idag, synes jeg. Har du ikke ogsaa sovet?“

Den Syge vendte Hovedet bort og svarede ikke.

„Hvad har du der?“ spurgte han lidt efter ved Lyden af Papirerne, som Svogeren holdt i Haanden.

„Ja, det er altsaa Testamentet. Det er nu i behørig Orden med Underskrifter, Stempling o. s. v. Jeg vil nu blot gerne vide, hvor du har tænkt at opbevare det. Vilde det egentlig ikke være rigtigst at deponere det hos Sandberg?“

„Det skal ligge i Skabet. Sammen med de andre Papirer. Du ved jo, . . . den midterste Hylde. Nøglerne ligger her paa Natbordet.“

„Ja ja.“

Han aabnede to smaa Jerndøre i Væggen. De førte ind til et indmuret Skab.

Da han igen stod ved Sengen og havde lagt Nøgleknippet paa Plads, spurgte han deltaende:

„Er du meget træt?“

„Ja. — Hvormange er Klokken?“

„Klokken? Den er snart otte. Det er sandt, du venter Doktoren?“

„Doktoren?“

Engelstoft slog pludselig sine dødsmatte Øjne op og saae paa Svogeren med stor Uro. Han havde glemt, at denne endnu ingen-ting vidste.

„Sæt dig lidt ned,“ sagde han og pegede paa en Stol, der stod ved Siden af Sengen.

Men da det kom til Stykket og han skulde fortælle, hvad der var sket, slog hverken Modet eller Kræfterne til. Han vidste, at Svogeren vilde føle sig krænkede paa sin Søsters Vegne, og han var altfor betaget af Spænding og Forventning til at kunne samle sig til en Redegørelse.

Nu kom desuden Sygeplejersken ind og meldte, at Skolebestyrerens Vogn var kørt frem.

„Ja ja,“ sagde Hr. Brandt. „Det er maaske ogsaa rigtigst ikke at trætte vor kære Patient længer. Paa Gensyn imorgen! Og fortsat god Bedring, kære Ven!“

„Vil Godsejeren ikke prøve paa at sove lidt?“ spurgte Sygeplejersken, da han var gaaet. „Godsejeren ser lidt anstrengt ud. Og nu kan vi jo snart vente Fruen og Frøkenen.“

„Ja. Hvormange er Klokken nu?“

„Den slog nylig otte.“

„Saa kører de fra Stationen. Jens har da vel Hendriks-holmerne for? Naa — det er sandt! — det kender De ikke noget til. — Hvad er det for en sær Lugt? Aa ja, det er hans Tobak. — Hør, Søster Bodil, har De set efter, om der er bleven lagt i min Hustr. . . i Fruens Værelser? Der maa ikke være for varmt, bare kuldslaaet. Og saa er der no'en blaa Silketøfler, som min Datter glemte dengang. De skal staa udenfor hendes Seng. Alting skal staa inde i hendes Værelse akkurat ligesom den Aften. Vil De sige Mamsel Andersen det fra mig af.“

„Det skal blive besørget.“

„Tænk, at den Lugt kan være mig saa meget imod. Og jeg var dog selv en passioneret Røger. Men saadan er det med alting, naar det gaar mod Enden!“

„Godsejeren skulde ikke tale saa meget. Skal jeg ikke tage de Puder bort. Saa hviler De bedre.“

„Ja, tag dem bort! — Men hvorfor har De ikke givet mig min Medicin, Søster Bodil?“

„Doktoren mente, at De helst ikke skulde tage den om Aftenen.“

„Ja, Doktoren! Han siger saa meget! Han skulde hellere hjælpe mig! — Dersom Folk vidste, hvor svært det er at dø, kunde de ikke være saa glade.“

Da Sygeplejersken havde puslet ham og givet ham noget varm Mælk, vilde hun gaa, for at han kunde falde lidt til Ro. Men før hun var naaet ind til sine Kort, kaldte han hende tilbage.

„Sæt Dem lidt her hos mig, Søster Bodil,“ bad han med Angst i Stemmen. „Jeg kan alligevel ikke sove, skønt jeg er saa træt. — Det er sandt! Dersom Kapellanden følger med herop, vil De

saa sige ham, at iaften kan jeg ikke modtage ham. Men det har jeg vist forresten sagt. Man mister ogsaa Hukommelsen! Jeg er helt forstyrret i Hovedet. — Lidt Vand, Søster Bodil!”

Men næppe havde han drukket, før hans tunge Øjenlaag faldt til. Lidt efter sank han atter hen i sin Morfin-Døs.

Han sov endnu, da der en Timestid efter pludselig blev Uro i Huset, fordi Vognen var kommen. Søster Bodil nænnede dog ikke at vække ham. Hun tænkte, at der endnu var god Tid, og vilde spare ham for overflødig Spænding. Da forskrækkedes hun ved Lyden af Stemmer inde i Biblioteket ved Siden af. Døren blev sagte aabnet, og gamle „Mamsel“ Andersen viste sig med en tændt Armstage i Haanden.

Den Gamle traadte et Skridt til Siden og holdt med forlegen Mine Døren aaben for Fru Engelstoft, der kom ind i sin Rejse-dragt med Hat og Handsker paa.

I Døren betydede hun med en Haandbevægelse Mamsellen, at hun skulde gaa. Med et sky Blik saae hun derpaa hen til Sengen, og ved Synet af det blege Hoved derhenne i Puderne foer hun voldsomt sammen.

„Godsejeren sover!“ sagde Søster Bodil, rød i Hovedet af Forvirring.

Fru Engelstoft nikkede. Og da Søster Bodil nu af sig selv trak sig tilbage, nikkede hun igen og blev staaende for at forvisse sig om, at Døren ogsaa blev ordenlig lukket.

Hun havde hidtil kun tænkt flygtigt over den Tilstand, hvori hun skulde finde sin tidligere Mand. Det var ganske andre Tanker, der havde opfyldt hende baade under det natlige Opbrud paa Agersøgaard og den daglange Rejse hertil. Først da hun atter stod i sit gamle Hjem og saae Tjenestefolkernes blege Ansigter, greb Dødsstemningen hende. Med vildt bankende Hjerte var hun traadt ind i det stille Sygeværelse, der havde levet i hendes Erindring i Eventyrets mørkt koglende Lysflimmer, fordi det var hendes Brudekammer.

Nu nærmede hun sig Sengen; men ved dens Fodende standsede hun igen og lukkede Øjnene.

Var det virkelig ham? Dette bengule Ansigt! Dette stakkels

hentørrede Legeme — var det alt, hvad der nu var tilbage af den Mand, man havde kaldt Landets smukkeste Godsejer og derfor misundt hende? Sandelig! Den evige Retfærdighed havde taget Hævnen i sin almægtige Haand! Hun aabnede atter Øjnene og saae paa de døde Haartrevler, der hang ned fra de indsunkne Kinder, de sørgelige Rester af det gyldne Skæg, der havde været blødt og krøllet som Skindet paa et nyfødt Lam! Og hun gyste paany ved Synet af de blaalige Hinder omkring den lange Række døddningeagtigt fremstaaende Tænder! Var det virkelig de samme Læber, hvis Kys engang havde berøvet hende Forstanden?

Den Syge slog Øjnene op. En Tid stirrede han paa hende uden Bevidsthed, saae sig derpaa søgende omkring og blev omsider helt vaagen. Men da det gik op for ham, hvem hun var, faldt de tunge Øjelaag atter i, og han blev liggende en lille Tid uden at røre sig. Han maatte samle Mod til at løfte Øjnene mod den, han havde krænket saa dybt.

„Saa er du kommen, Thora!“ sagde han endelig og rakte hende sin lange, knoklede Haand. „Tak!“

Det varede lidt, før hun kunde overvinde sig til at tage den fremstrakte Haand. Det var ikke saadan, hun havde tænkt sig at møde ham igen. Men Mindet om deres lykkelige Timer i dette stille Kammer strømmede ind over hende og gjorde hende svag. Med bortvendt Ansigt gled hun ned paa en Stol, der stod ved Siden af Sengen, og lod ham endog beholde hendes Haand.

„Hvor er Esther? Lad hende dog komme ind!“

Hun tav og var i dette Øjeblik nær ved at ønske, at hun havde taget Datteren med. For at spare ham for Skuffelsen og Kampen i det mindste til den næste Dag tænkte hun paa at sige, at Esthers Afrejse var bleven forsinket. Men da faldt det hende ind, at der kunde være Fare ved en Opsættelse. Det kunde ske, at han ikke levede Natten over.

Resolut trak hun sin Haand til sig og sagde:

„Esther? Hun er hjemme.“

„Hjemme?“

Den Syge rejste sig pludselig ved egen Hjælp op paa Albuen og stirrede paa hende, skælvende af onde Anelser.

„Hjemme — siger du!“

„Ja. Hvor skulde hun ellers være?“

„Hvorfor er du da selv kommen, Thora?“

„Du bad mig jo om det. Du lod i hvert Fald en af dine Øjentjenere sende mig Bud. Det er altsaa dig selv, der har ønsket dette Møde. Hvad vil du mig?“

Engelstoft faldt tilbage i Sengen. Han løftede Armene og lod dem altopgivende synke ned paa Tæppet.

„Jeg tror, du begynder igen, hvor du slap!“

„Har du tænkt, at jeg havde forandret mig? Hvad Grund skulde jeg egenlig have haft til det?“

„At du kan have Hjærte til at pine et døende Menneske, Thora! Hvad er det, du vil mig?“

„Du maa vist kunne forstaa, Niels, at det ikke har været for min egen Skyld, at jeg har gjort denne Rejse til et Sted, hvor jeg i sytten Aar dog havde en Slags Hjem. Du og jeg vedkommer jo ikke hinanden længer. Saadan har du selv ønsket det. At jeg fjøede mig dengang, har jeg for Esthers Skyld ofte fortrudt.“

„Saa sig da, hvorfor du er kommen. For din og min Skyld er det altsaa ikke.“

„Aa jo. For din Skyld ogsaa, Niels!“

Hun tav et Øjeblik, glattede sin Kjole over Knæet og fortsatte:

„Jeg læste i Aftes i en Avis noget om et Gavebrev, du skulde have udstedt. Det er vel rigtigt? . . . Du forstaaer jo nok, det er ikke af Nysgerrighed, jeg spørger. Mig personlig vedkommer Sagen jo ikke. Det er som Esthers Mor, jeg maa vide Besked.“

„Du skal faa Lejlighed til at læse hele mit Testamente. Saa vil du se, at jeg har betrygget Esthers Fremtid paa alle Maader, ogsaa med et aarligt og rundeligt Tilskud her fra Sofiehøj, saa længe hun lever.“

„Men altsaa . . . selve Sofiehøj skal efter din Bestemmelse gaa over i fremmede Hænder . . . skal blive til en Velgørenhedsstiftelse, ikke sandt?“

„Ja, Thora. Jeg har hidtil ikke agtet tilstrækkeligt paa Ordet om at give Tiende af sit Gods. Nu har jeg inden min Død villet

opfyldte min altfor længe forsømte Kristenpligt. — Men jeg taaler ikke at tale saa meget, Thora. Læs selv! Du kender jo Skabet derhenne. Nøglerne ligger her paa Bordet. — Du vil finde Gavebrevet paa den midterste Hylde," forklarede han, da hun havde faaet aabnet. „I et gult Omslag.“

Fru Engelstoft gik med Papirerne hen til Lampen bag Skærmbrædtet. Mens hun ilsomt løb dem igennem, steg og sank hendes Bryst i hurtigt Skifte, og Kinderne brændte. Tilsidst slog hun en haanlig Latter op.

„Jeg tænkte det nok! Alt dette her har du jo slet ikke selv fundet paa, Niels! Og en Blind kan da se, hvem der har været Mester for det. „Der meddeles Hr. Skolebestyrer Brandt Mynlighed til —“. „— Hr. Skolebestyrer Brandt i Forening med Hr. Sagfører Sandberg har derfor alene at tage Bestemmelse om —“. Men jeg vidste det! — Det undrer mig bare, at jeg ikke ogsaa finder Kapellanens Navn.“

Den Syge havde igen løftet Overkroppen lidt ved Hjælp af Albuerne.

„Du har virkelig ikke forandret dig, Thora! Lige mistroisk overfor alle! Lige hadefud! Men nu vil jeg sige dig et Ord, inden jeg dør. Og nu kan du vel ikke længer mistænke mig for at have skjulte Hensigter med, hvad jeg siger. Du er syg, Thora! Dit Sind er sygt. Du har altid levet ene med dig selv og dine egne Tanker. Derfor er du saa bitter og bidsk mod alle. Gid du vilde komme mere sammen med Folk. Saa vilde du se anderledes paa dem. Og Livet vilde blive lykkeligere baade for dig og Esther.“

Han taalte ikke at tale mere. Aandeløs og svedbedækket sank han tilbage paa Pudlen med lukkede Øjne.

Under hans Tale var Fru Engelstoft kommen frem bagfra Skærmbrædtet. Hun stod ved Sengens Fodende med Papirerne i Haanden. Og atter var hun fattet, og hendes Svar uden Bitterhed.

„Husker du, Niels, den Morgen, da du sagde mig, at du var kommen til at holde af en anden og bad mig om din Frihed? Jeg kunde se paa dig, at du blev forundret over, saa roligt jeg

tog det. Jeg skal nu fortælle dig Grunden. Jeg var forberedt. Lige fra vor Bryllupsrejse, det vil sige fra den Tid, jeg virkelig lærte dig og mig selv at kende, havde jeg vidst, at naar Fristelsen engang mødte dig, vilde du bukke under for den. — Du skal ikke sige mig imod. Saadan forholder det sig. Du var smuk, rig, letsindig, og Kvinderne forkælede dig. Og hvad var jeg? En fattig Lærerinde, som du i et Kærlighedslune havde sat i Høj-sædet. Du veed selv, at med Skinsyge plagede jeg dig alligevel ikke. Men een Ting gjorde jeg. Jeg stræbte, hvad jeg kunde, for i Tide at betrygge Esthers og min Fremtid. Jeg vilde ikke for anden Gang smides paa Landevejen som en foragtet Stodder og lide min Moders Skæbne.“

„Det havde jeg dog i hvert Fald ikke givet dig nogen Grund til at frygte for, Thora.“

„Det veed du ikke. Du har aldrig kendt dig selv. Du havde altid levet i Overflod — deraf kom meget af vor Ulykke. Du havde vænnet dig til at lege med Penge som med saa meget andet. Du vilde ikke forstaa min „Spørgelsefrygt“ for Fattigdommen, som du kaldte den. Men er man een Gang bleven traadt i Skarnet og har maattet ydmyge sig for det tørre Brød, saa lærer man at tage Vare paa Krummerne. Har du glemt, hvordan det gik min Bror derovre i Amerika? Den stakkels Dreng døde af Sult. — Mistroisk kalder du mig. Aa ja. Det er vel, hvad Livet har lært mig at være. Du har for din Bekvemmeligheds Skyld foretrukket ikke at lade dig belære. Det er hele Forskellen mellem os to.“

„Nu kan jeg ikke mere, Thora. Du maa lade mig i Fred.“

Men hun var nu helt sunket hen i sit eget og hørte ham ikke.

„Kun een Gang glemte jeg min Mistro. Det var den Skt. Hansaften, Niels, da vi to blev forlovede. Den Glemsomhed har jeg dyrt nok maattet betale.“

„Aa, Thora! At du kan blive ved! Er du da kommen for at dræbe mig! — Var det maaske mig alene, der havde Skylden for, at det gik, som det gjorde. Nej. Du veed selv, at jeg altid var den, som gav efter. Jeg søgte altid Forsoning. Men du vilde Ufred og Kiv. — Hør nu, hvad jeg siger. Det er en Døendes Bøn,

Thora! Lov mig, at du ikke igen vil begrave dig deroppe i Ensomheden og Uhyggen paa Agersøgaard. Tænk dog paa Esther! Hun er kun sytten Aar. Lad ikke dine bitre Tanker forgifte dit og hendes Liv længer. De har gjort ondt nok!“

„Vil du sige mig, Niels — havde du virkelig haft Mod til selv at fortælle Esther, at du nu ogsaa havde gjort hende arveløs?“

„Jeg har jo sagt dig, at Esthers Fremtid er fuldkommen sikret. Hun faar ikke alene alt, hvad hun har Krav paa efter Loven, men meget, meget mere til.“

„Det behøvede du ikke at fortælle mig. Det kunde jeg sige mig selv, at du havde Loven paa din Side. Det plejer man at have, naar man begaar en Nederdrægtighed. Det havde du ogsaa, dengang du jog mig med Skam af dit Hus og gjorde mit Barn faderløs. Men der er en anden Lov, Niels! Og jeg siger dig, du har ingen Ret til det, du her vil gøre. Esthers Fremtid er tilstrækkelig sikret, siger du. Hvor veed du det fra? Der er ingenting sikkert. Hvor gik *min* Mors Penge hen? Der levede vi sorgløst i den Tro, at vi var rige nok for Tid og Evighed, og Folk saae op til os som til højere Væsner. Og en skøn Dag stod Mo'er som en Tiggerske udenfor Porten til sit eget Hjem med Jean og mig. Sikret! Gud bedre det! I en Verden fuld af Skurke og Pak. — Men ligemeget! Selv om saa var! Sofiehøj er Esthers Barn-domshjem. Her har hun levet sine første seksten Aar. Her i denne Stue, Niels, blev det stakkels Barn født! Og jeg selv? — Ja, jeg veed det nok. Dengang vi sidst taltes ved og du havde kaldt din Prokurator herud til Assistance, tvang I mig til at skrive under paa det lumpne Papir. Det var saa Lovens Bydende, sagde I. Men nu er vi ene, Niels. Den, der i sin Tid skilte os, er ikke mere. — Aa, Niels!“

Hun lagde sig pludselig paa Knæ ved Siden af Sengen, kastede Testamentet fra sig og greb hans Haand.

„Niels! Gør det ikke! Sværg mig til, at du ikke vil gøre det! Du har dog engang holdt af mig, Niels. Husker du vor Bryllupsdag? Husker du, hvad du højtideligt lovede, dengang vi blev ene her i denne Stue?“

„Thora! Rejs dig dog! Der kan komme nogen.“

„Tænk paa, Niels, hvormeget herligt vi har haft tilsammen. Du maa godt sige, at jeg var en daarlig Kone for dig. Jeg vil gerne tage al Skylden paa mig, naar du blot ikke vil kaste ny Skam over mig og Esther. Vi vil rette os efter dig i alt andet. Kun det ene forlanger vi . . . nej, vi beder dig om det, Niels —“

„Hold op! Hold dog op! Du dræber mig! . . . Min Medicin! Kald paa Søster Bodil!“

Hun rettede sig i Vejret og stod op. Hun var bleg af Op-hidselse, og det dirrede om hendes Mund.

„Brænd det skidne Papir!“ sagde hun og stødte med stigende Vildskab til Skolebestyrerens sirligt kaligraferede Dokument, der var gledet ned paa Gulvet. „Kast det i Kakkelovnen! Forstaar du da ikke, hvor det forhaaner os! At din Datter maa rødme af Skam over dig! Hvad tror du, hun vil tænke om en Far, som stjæler fra hende for at kunne oprette et Æresminde for den — den Dame, for hvis Skyld hendes Mor blev forskudt. Du har sikret hende et aarligt Underhold fra Sofiehøj. Hvor smukt! Og du kan tro, at Esther vil tage imod det! At hun vil lade sig byde som Almissee, hvad der tilkommer hende med Fødselens Ret! Men det ligner dig! Med al din Fornemhed og Adelsære — Hjærtets Stolthed har du aldrig kendt!“

Den Syge havde villet standse hende, men det var kun blevet til en hæs Stønnen. Nu begyndte han at fægte med Armene under forgæves Forsøg paa at rejse sig. Fra Struben hørtes en dyb Rallelyd.

Da Fru Engelstoft endelig blev opmærksom paa hans forandrede Udseende, blev hun angst og skyndte sig at kalde paa Sygeplejersken. Søster Bodil tog straks en lille Flaske, der stod paa Natbordet, og talte nogle grønne Draaber op i en Ske. Sveden brast ud af hans blaanende Pande som store Vabler. Fingrene krummede sig og stivnede.

„Skynd Dem! Skynd Dem dog!“ raabte Fru Engelstoft. Synet af hans Lidelser havde med eet forvandlet hende.

Søster Bodil førte Skeen til hans Mund, men det var for silde. Læberne var krampagtig sammenklemte. Der boblede lidt Skum i den ene Mundvig. Efter et Par Minutters Kamp sank hans

Legeme sammen i hendes Arme, og Hovedet faldt ned paa hendes Skulder.

Fru Engelstoft havde sky trukket sig hen bag Sengens Fodende. Her stod hun under Dødskampen med Haanden trykket over Øjnene. Endnu en Stund efter at Striden var endt og han uigenkaldelig var rykket bort fra hendes Kærlighed og hendes Had, blev hun staaende stille og forsagt, uden Mod til at møde Synet af den Døde. Mens Søster Bodil styrtede ud for at kalde Folk til, fulgte hendes sværmeriske Sjæl ham hulkende ind i det store Mørke. Indtil Tanken svimlede og maatte slippe ham.

Da tog hun sig sammen og betragtede Liget, der endnu laa paa Siden med halvaaben Mund og vidt aabne Øjne. Stille nærmede hun sig for at sige sin fordums Elskede det sidste Farvel og trykke hans Øjne til, saadan som hun engang i deres lykkelige Tid havde lovet ham det. Da opdagede hun Dokumentet, der laa inde under Natbordet, og dette Syn standsede hende. Ramt af en Indskydelse, der i et Nu flammede op i Beslutning, snappede hun Papiret til sig og skjulte det i en Lomme under Kjoleskørtet.

Hun havde akkurat faaet ordnet sine Klæder, da Sygeplejersken kom tilbage med den bestyrkede Mamsel Andersen. Et Øjeblik efter kom ogsaa Godsfuldmægtigen og Forvalteren og siden andre af Gaardens Folk. Hele Natten stod der grædende Mennesker omkring Dødsengen, indtil Rettens Folk ud paa Morgenen indfandt sig og satte Segl for den Dødes Gemmer.

III

Nogle Dage senere blev Godsejer Engelstoft begravet fra Sognets Kirke under stort Tilløb af Nysgerrige fra By og Land. Skønt der i Bekendtgørelserne om Dødsfaldet udtrykkeligt havde staaet, at Jordfæstelsen foregik „i Stilhed“, var alle Vejene omkring Kirken ved Middagstid som Myrestier at se til oppe fra Taarnet, hvor Klokkeren sad og holdt Udkig. Køretøjer og Fod-

gængere mylrede op af Jorden i det høstlige Solskin. Gaardsrummene nede i Landsbyen var tilsidst pakfulde af alle Slags Vogne. Købstadmatadorenes flotte Landauere stod her Side om Side med umalede Husmandskærrer; og ude i de endnu grønne Vænger løb de fremmede Heste rundt i deres Tøjr og vrinskede til hinanden som paa en Dyrskueplads.

Det havde overalt vakt stor Bevægelse, at „Tudsen“ var bleven kaldt til Godsejerens Dødsleje. Og Overraskelsen over hendes Komme var vokset til Forbløffelse, da Fru Engelstoft efter Godsejerens Død roligt blev boende paa Sofiehøj og greb Styret som den, der igen ejede Magt og Myndighed der. Straks om Morgen efter Dødsfaldet havde hun ladet Godsfuldmægtigen, Forvalteren og Ladefogden kalde til sig og havde ganske som i gamle Dage udstedt Ordre og krævet Regnskab af dem. Samtidig forlød det paa Slottet, at det var kommet til Forlig mellem de fraskilte Ægtefolk, og at Godsejeren tilsidst havde tilintetgjort sit Gavebrev, saa at Fru Engelstoft nu paa Datterens Vegne virkelig raadede retmæssigt over al hans efterladte Ejendom.

Historien lød troværdig nok. Det var ingen Hemmelighed, at Godsejeren havde været en Ja-Broder. Og „Tudsen“ havde jo før vist, at hun forstod at drage Nytte af hans Svaghed. Det lede Djævelsfruentimmer! Al den Frygt og Afsky, hun i Fortiden havde indgydt Folk paa Egnen, pibede igen op i Sindene. Især var Ophidselsen stor paa selve Sofiehøj, hvor man endogsaa havde gjort Forsøg paa at fordrive hende med Vold. Samme Aften, som Godsejerens Lig blev ført til Kirken ledsaget af ridende Karle med brændende Fakler, var et Par nævestore Sten faret gennem Ruderne i den Fløj, hvor hun opholdt sig. Og Aftenen efter havde Flokke af Gaardens Folk, baade Karle og Piger, stillet sig op nedenunder hendes Vinduer og givet sig til at huje og skrige.

Nu sad hun deroppe i Kirkens Kor ved Siden af den Blomsterhøj, der skjulte Kisten, klædt i sædvanemæssig Enkedragt med et langt, tæt Slør ned for Ansigtet. Ved hendes Side sad Datteren, den blege lille Frk. Esther, hvis Øjne var ophovnede

af Graad. Den menneskekærlige Degn havde anbragt deres højryggede Stole saa langt fremme paa Gulvet, at saa mange som muligt af de Tilstedeværende kunde beskue dem i deres Sorg. Paa almindelige Rørstole bag ved dem sad nogle af den Afdødes fjernere Slægtninge, og ovre paa den anden Side af Kisten var der ligeledes opstillet en Række Stole bestemt for Egnens Honoratiores og Husets nærmeste Venner.

Fru Engelstoft sad ubevægelig med højt baaret Hoved og rank Ryg. Hænderne laa som lænkede i Skødet. Der var noget forstenet over hende. Men bag sit lange Enkeslør var hun lutter Agtpaagivenhed. Som gennem et Hjelmgitter stirrede hun ud for sig og betragtede de lange Rækker af Ansigter dernede i Kirkens Halvmørke, de hundrede af Øjne, der alle var rettet mod hende. Der var ikke en, der rømmede sig, uden hun blev opmærksom, ikke to, der hviskede sammen, uden at hun iagttog dem mistænksomt. Saa dybt hun end foragtede denne Hob, undervurderede hun dog ikke dens Magt. Hun kendte dens Ondskab, dens Skadefryd og det ubrydelige Sammenhold, der er Lumpenhedens Styrke.

Efterhaanden som Kirken fyldtes og Notabiliteterne indfandt sig — Embedsmændene i Uniform og med hvide Handsker — kom hun til at tænke paa sin Fars Begravelse for snart tredive Aar siden. Det var de samme officielle Hædersbevisninger. Det var en lignende Horde af forspiste Herrer med eller uden Uniform, der dengang sad som Æresvagt omkring Kisten, — hendes Fars „Venner“, der havde holdt gode Miner til hans naragtige og forbryderiske Selvglæde, saa længe der var Haab om endnu en splendid Middag paa hans Bekostning. Tre Uger efter, da Hjemmet blev plyndret indtil de nøgne Vægge, havde den hele Bande vendt Ryggen til. Ikke en af disse Snyltere havde rørt en Finger for at afværge Ulykken. Hun havde selv været tilstede, da Rettens Folk kom og Moderen maatte overgive dem sit Nøglenippe. Hun var kun tolv Aar dengang, men til sin Død vilde hun huske den Scene. Uden rigtig at forstaa, hvad der gik for sig, havde hun med et Skrig kastet sig i Vejen for Herredsfuldmægtigen, da denne vilde aabne Moderens Schatol, Hjemmets

Helligdom. I sin barnlige Taabelighed havde hun truet ham med Politiet.

Nu tav Kirkeklokken. Der blev sunget en Salme, og den gamle Provst stillede sig op bag Kistens Hovedende. Med de foldede Hænder hvilende paa sin mægtigt fremspringende Bug som paa en Bedepult stirrede han ud over Forsamlingen, der nede i Kirken fyldte hver Plads lige til Stodderbænkene ved Indgangsdøren. Ja, ogsaa udenfor denne trængtes Folk Hoved ved Hoved indtil langt ud paa den solbeskinnede Kirkegaard, hvor en Forening stod opstillet med sit Banner og fire Messingblæsere, der skulde blæse en Korol over Graven.

Provsten havde ikke talt længe, før det stod klart for alle, at hvad Rygtet havde fortalt om den Afdødes Gavebrev, virkelig var en Kendsgerning. Hans enfoldige Tale formede sig som en højtidelig Genindsættelse af Fru Engelstoft i alle hendes forrige Værdigheder. Ganske vist dristede han sig ikke til at anvende sin sædvanlige Begravelsesvending „den Hensovedes utrøstelige Hustru“, men desto flittigere benyttede han Udtryk som „de kære, hæderværdige og dybt bedrøvede Efterladte“ og gjorde samtidig en allerunderdanigst Bøjning hen imod Fru Engelstoft.

Nede i Kirken blev der skumlet lidt i den Anledning. Men Provsten var en gældbunden Mand, hans Embede ikke stort. Højtidssofret fra Sofiehøj maatte ikke forskertses.

Efter hans Tale blev der atter sunget en Salme. Og nu traadte Kapellanen frem for at afslutte. Hans lyslokkede Dregehoved tog sig mærkværdig ud over den lange, sorte Samarie med den middelalderlige Pibekrave.

Kapellan Bjerring tilhørte „De Unges Mission“, en af disse pludselige Hvirvelvinde, der med hvert nyt Slægtled rejser sig i Kirkens lukkede Hus, flytter lidt omkring paa Støvet derinde og for en kort Stund faar de søvnige Alterlys til enten at flamme op eller ose. Hans Ord havde især fundet Vej til Ungdommen og til dem af de ældre, der ikke var gamle nok til at kunne mindes, hvordan ogsaa Provsten i sin Tid var kommen dertil som en saadan glad og forhaabningsfuld Budbringer med Tro paa Menighedslivets lykkelige Genoplivelse. At Kapellanens

religiøse Iver og Troesmod ikke var Mundsvejr, havde han forøvrigt nylig givet Bevis for, idet han havde tilbudt at overtage en udsat Missionspost i det østlige Asien, hvorfra endnu ingen Missionær var vendt levende tilbage. Til hans store Sorg havde Planen maattet opgives, fordi Missionsselskabet for Tiden manglede Penge.

Hans Tanker var ret almindelige Søndagstanker; men han udviklede dem i et friskt og levende Sprog, og der var dødsstille i Kirken, mens han talte. Selv den unge Frk. Esther blev opmærksom og standsede sin stærke Graad for at lytte.

Fru Engelstoft derimod hørte og saae ingenting. Hun havde hele sin Opmærksomhed henvendt paa to Mænd, der i sidste Øjeblik havde taget Plads yderst paa Stolerækken ovre paa den anden Side af Kisten. Den ene kendte hun kun altfor godt fra tidligere Tid. Det var Sagfører Sandberg. Og hun gættede sig til, at den anden med Negerfjæset var Skolebestyrer Brandt. Hele Tiden under Provstens Tale havde de siddet og hvisket med hinanden og samtidig uafbrudt iagttaget hende. Hver Gang hun saae derhen, lyste disse to lumske Øjepar hende imøde som Mundingerne af blanke Bøsseløb, der sigtede paa hende fra et Baghold.

Efter Højtideligheden i Kirken fandt Jordfæstelsen Sted ude under et Par høje Hængeaske, hvor Fåmiljegraven var. Ifølge den Afdødes Ønske kastede Kapellanen Jord paa. Og næppe havde han med sin stærke Stemme udtalt Ordene „Af Jord skal du igen opstaa“, før Vælgerforeningens fire Messingblæsere faldt ind med en Koral, der fik Hundene nede i Landsbyen til at hyle.

Gennem en Alle af forlegent hilsende Mennesker gik Fru Engelstoft og hendes Datter ud til den ventende Vogn med de floromhyllede Lygter. Ogsaa udenfor Kirkegaardsporten var der fuldt af Nysgerrige, der havde stillet sig op paa begge Sider for at se hende. Saasnart hun var kommen til Sæde og Vogn døren var bleven lukket, trak hun derfor Gardinerne for Vinduerne.

Under Kørslen hjem til Sofiehøj var hun meget urolig. Det var Sagfører Sandbergs og Skolebestyrer Brandts lurende Øjne, der blev ved at forfølge hende. Hun havde igen set et Glimt

af de to Skurke, da hun forlod Kirkegaarden; og dersom hun ikke tog fejl, havde Sofiehøjs egen Ladefoged staaet sammen med dem og smilet ondt i sit store, røde Skæg. Var det et Komplot? Og hvad havde de i Sinde?

Hun opbragtes paa sig selv, fordi hun lod sig forurolige af en saa taabelig Sammenrottelse. Hvad havde hun at frygte? Saalænge ikke de Døde kunde bringes til at tale, skulde hverken List eller Vold fravriste hende nogen Tilstaaelse. For sin Samvittighed var hun tryg. Den havde frikendt hende. Hun havde kun gjort, hvad Moderpligten bød hende, naar hun satte Svig mod Svig for at værne sit Barns hellige Fødselsret. Desuden var hun overbevist om, at Niels tilsidst selv vilde have indset sin Uret og gjort den god igen, dersom han havde levet. Hun havde da i Virkeligheden kun gjort, hvad han ved et ulykkeligt Tilfælde var bleven forhindret i selv at udføre.

Ved en Drejning af Vejen kom pludselig Sofiehøj tilsyne over de rustbrune Skove. Hun skød Gardinet til Side. Den dalende Sol skinnede paa det lille hvidkalkede Taarn med den blaa Urskive og de forgyldte Romertal.

Og hun mindedes den Efteraarsdag for atten Aar siden, da hun kørte denne samme Vej fra Kirken til Slottet som lykkelig Berust Brud. Ogsaa dengang havde Kirkens Klokker ringet, og Folk havde trængt sig omkring Vognen for at faa hende at se. Og i sin Enfoldighed havde hun troet paa deres Smil og Lykønskninger, paa Festtalernes Svulst og sin skønne Brudgoms dyre Løfter. Hun vidste dengang endnu ikke, at et Menneskes Ord, selv det højtideligste, var en Talemaade, og at Ja og Nej i Virkeligheden gav samme Mening.

Men *det* havde hun faaet lært i disse atten Aar, at i Løgner og Bedraget fejrede Livet sine store Triumfer. Verden *vilde* sin egen Skændsel. Som Mennesket allerede i Fostertilstanden havde sin naturbestemte Plads mellem Skarnet, saadan trivedes Størsteparten af dem ogsaa siden bedst i Smuds og Fornedrelse. Naar hun tænkte paa de Par Mennesker, hun havde holdt af for deres Godheds og Trofastheds Skyld, hendes Mor, hendes stakkels Bror Jean, et Par smaa Barndomskammerater — hvad var der saa

blev af dem? Traadt ned! Knust! Mens alle de, hun havde afskyet og foragtet — Menedere og Kvindeskændere, Falskspillere og aabenbare Forbrydere — nu bredte sig til Højboards rundt om i Landet som Nationens ledende Mænd, betitlede og bekransede. Folkets og Landets Hæder! — —

Vognen drejede ind i den lange Alle, der førte op til Gaarden. Esther, der under hele Køreturen havde siddet og hulket med Lommetørklædet for Øjnene, kastede sig ind til Moderen i et Udbrud af Angst og Fortvivlelse ved Tanken om den Tomhed, hvortil de vendte tilbage.

Fru Engelstoft tog hende ind til sig, men gjorde ikke noget Forsøg paa at trøste. Hun strøg hende ned over Kinden og segde:

„Du er lykkelig, Barn! Du kan endnu græde!“

IV

Der var gaaet en Uge siden Begravelsen, og Fru Engelstoft opholdt sig stadig paa Sofiehøj. Saa meget hun end længtes tilbage til Ensomheden paa Agersøgaard, tænkte hun ikke paa at rejse foreløbig. Hun maatte blive her for at bringe Orden i Gaardens forsømte Styrelse. Hun vilde personlig sætte alt i Skik, vilde genindføre Sparsommelighed i Bedriften, Punktlighed i Regnskabsførelsen, ja hun tænkte ogsaa paa at optage en gammel Proces med Vejvæsenet, som Niels efter Skilsmissen havde stillet i Bero.

Med alt dette undgik hun dog al unødigt Udæskning af Folketnemningen. Hun vilde give sine Fjender Tid til at komme til Ro efter den store Skuffelse, hun havde voldt deres Rovbegærlighed. Imod Sædvane viste hun sig hverken i Staldene eller Mejeriet men blev i sine Stuer. Hun havde indrettet Havesalen til sit Arbejdsværelse og ledede hovedsagelig Bedriften ved skriftlige Ordre. Der var endnu megen Uro blandt Folkene. Hver Aften stod der stadig hujende Karle og Piger nedenfor hendes Vinduer, og næsten daglig fik hun tilsendt anonyme Trusels-

breve, hvori der rent ud blev sagt, at hun havde stjaalet Gavebrevet efter at have ombragt Niels ved at kvæle ham.

En Eftermiddag stod hun i Tanker ved et af de høje Vinduer i sit Arbejdsværelse, da hun nedenfor i Haven opdagede Esther og Kapellanen. Den sidste var kravlet op paa en Stige under et Æbletræ. Esther stod nedenunder med en Kurv og viste ham, hvor Æblerne sad.

Den unge Præst var den eneste af Egnens Folk, som endnu havde sin Gang paa Sofiehøj, idet Fru Engelstoft havde indset, at hans Venskab for den Afdøde havde været ganske uegennyttigt. Desuden brugte hun ham uden hans Vidende som en Slags Spejder. Ungdommelig aabenmundet, som han var, og ganske uden Mistanke, fortalte han hende alt, hvad han hørte omkring i Egnen. Saaledes blev hun til Stadighed holdt underrettet om, hvad der planlagdes imod hende.

I Øjeblikket var hun dog nærvædt at fortryde, at hun havde givet ham fri Adgang til Huset. Som hun saae Esther staa der ved Foden af Stigen og gribe de Æbler, Kapellanen kastede ned til hende, blev hun lidt urolig. Hun kunde ikke tænke sig en større Ulykke, end om Esther allerede nu, som det uudviklede Barn hun var, kastede sig i Armene paa en Mand.

Hun lovede sig selv at være paa sin Post. Rigtignok havde hun ondt ved at tænke sig, at Kapellanen kunde være farlig for nogen Kvinde, allermindst for Esther, som i sine Drømme altid levede i Skyslotte befolket med Kongesønner og Prinsesser. En tyndbenet Teolog, hvis eneste Skønhed var det lyse, krøllede Haar! — Alligevel! Maaske var han en farligere, en mindre naiv og mere beregnende Person, end hun havde troet. Var han ikke smuk, saa havde han til Gengæld et livligt og paagaende Væsen, som nok kunde forvirre et ubefæstet Sind. — — Det var jo det fortvivlede med Esther, at hun aldrig kunde blive rigtig voksen. Det var, som om Sorgen og Skammen over Faderen havde standset hende i Væksten baade legemligt og aandeligt. Næsten hele Dagen opholdt hun sig ude i Haven, og det kunde mærkes paa hende, at hun igen var faldet tilbage til sine barnagtige Sværmerier derude paa de gamle Legepladser, hvor

Blomsterne og Fuglene havde været hendes Kammerater. Skønt hun nu var fyldt sytten Aar, faldt det hende aldrig ind af egen Drift at tage sig noget nyttigt for.

— — Fru Engelstoft vendte sig pludselig om mod Stuen og lyttede. Hun havde hørt en Vogn køre ind i den indre Slots-gaard.

Lidt efter kom Husjomfruen ind og meldte, at Herredsfogden var kommen og bad om at faa Fruen i Tale.

Herredsfogden? — Det sortnede et Nu for hendes Øjne. — Hvad vilde han her?

„Bed ham komme ind!“ sagde hun og gik med sine smaa hurtige Skridt hen til Arbejdsbordet, hvorfra hun atter rejste sig, da Herredsfogden viste sig i Døren.

Han var en lang, leddeløs Mand i Slutningen af Fyrreerne, meget elegant og med et kavalmæssigt Væsen, men paaklædt efter en Mode, der var en halv Snes Aar gammel og allerede virkede afstikkende. I sig selv var han desuden paafaldende paa Grund af sin Grimhed. Han havde et abeagtigt, blaarødt og ligesom flaaet Ansigt, hvis platte Træk han havde søgt at bøde paa ved et aristokratisk Kindsæg.

Forøvrigt var han en Barndomsbekendt og Ungdomstilbeder af Fru Engelstoft. Hendes Forældres Gaard laa i det samme Sogn, hvor hans Far havde været Præst. Han var da ogsaa den eneste her, som havde vist hende Deltagelse under Skilsmissen; og saa var det dog netop ham, der ved et besynderligt Tilfælde kom til at fuldbyrde den under Amtmandens Fraværelse.

Med al sin ydre Naragtighed var han en ridderlig Personlighed og noget af en Karakter; visselig kun en maadelig Politimand, men et hæderligt og varmt følede Menneske, der endnu kunde oprøres over en Forbrydelse. Imellem sine Standsfæller og andre Ligesindede betragtedes han derfor som en komisk Person, og hans Øjnes og Kinders Blodsprængthed røbede da ogsaa, at han var tilbøjelig til at søge den Trøst, som hæderlige og rettænkende Mennesker saa let forfalder til i deres dybe Ensomhed.

„Hvormed kan jeg være Herredsfogden til Tjeneste?“ spurgte Fru Engelstoft efter at have budt ham Plads.

Et lidt forlegent Smil blottede hans forlorne Gebis.

„Undskyld, kære Frue! Jeg vilde just tillade mig at gøre Dem det samme Spørgsmaal.“

„Mig? Hvordan mener De?“

„Tillader De, at jeg fremfører mit Ærinde ganske uden Omsvøb?“

„Ja, det ser jeg netop helst.“

„Altsaa — det er i min Egenskab af Stedets Politivrighed og Ordenens Haandhæver, at jeg har søgt denne Samtale. Der er nemlig tilflydt os Underretning om visse Demonstrationer og ligefremme Optøjer, der skal have fundet Sted her paa Godset. Jeg beder Dem være forvisset om, ærede Frue, at det vil være Politivrigheden — og specielt mig personlig — en Æressag at yde Dem og Deres Hjem al Beskyttelse mod Pøbelens Overlast.“

Hvor vil han hen med det? tænkte Fru Engelstoft.

„Jeg takker Dem,“ svarede hun koldt.

„Helst havde jeg skredet ind mod Tumultuanterne for længe siden. Men — ærlig talt, Fru Engelstoft — jeg har ventet paa en Anmeldelse fra Dem selv. Uden en saadan kan vi vanskeligt gribe ind. Da jeg nu idag af anden Aarsag opholdt mig her paa Stedet, fandt jeg det rigtigst at benytte Lejligheden til at tale med Dem om Sagen og indhente Deres Tilladelse til at tage Affære. Jeg gaar nemlig ud fra, at heller ikke De — allermindst De, Frue! — kan billige, at saadanne Uvornheder gaar upaataalt hen.“

„Herredsfogden har ganske misforstaaet min Tavshed. Naar jeg ikke har beklaget mig, er det, fordi jeg ikke finder Grund til at ulejlige Politiet for saadanne Bagatellers Skyld.“

„Bagateller, Frue? . . . Stenkast! Mange knuste Ruder!“

„Naa ja! Saalænge man ikke ligefrem beskylder Sofiehøj med Kanoner, under jeg gerne mine Folk den Morskab.“

„Ja, hvorledes tør jeg egentlig forstaa denne . . . denne virkelig overraskende Udtalelse?“

„Ganske efter Bogstaven, Hr. Herredsfoged! Maaske finder De det meget utaknemligt af mig, at jeg ikke skønner bedre paa Politiets Ømhed for mine stakkels Ruder. Men jeg har fra Barndommen af haft en Skræk for Retten og dens Haandhævere. Ogsaa naar den tilbød Beskyttelse.“

„Beklager det meget! Beklager det af mit inderste Hjærte! . . . Tillad mig alligevel at sige Dem, at en fortsat Eftergivenhed overfor Tumultuanterne efter min Mening vilde være højst urigtig. Den kan saa let understøtte visse . . . visse . . . ja, det lyder jo helt fornærmende . . .“

„Gener Dem endelig ikke! Tal kun rent ud!“

„De har sikkert hørt om disse taabelige Historier, der er i Omløb. Det er min Overbevisning, at Bevægelsen har faaet et Omfang, saa den ikke længer helt kan ignoreres. Især ikke efter at de gemene Sigtelser — som De maaske har set — nu har fundet Vej til et af Egnens Blade.“

„Hvad skriver man da?“ spurgte hun, mens Blodets Sus steg i hendes Øre.

„Ikke noget direkte — naturligvis — men desto mere mellem Linjerne — saadan som det er Sædvane i vore Smudsblade. Disse Smædeskrivere bliver jo som blodtørstige Vilddyr, saa snart de vejrer den mindste Mulighed for at skabe Sensation og Skandale.“

„Hvad vil De da raade mig til at gøre?“

„Jeg anser det for nødvendigt ufortøvet at skride til Aktion. Jeg er overbevist om, at Deres Passivitet — netop fordi den ikke var ventet — er bleven udlagt til Ugunst for Dem. Og jeg behøver vist ikke at sige, hvem det er, De har imod Dem i denne Sag. Der findes jo visse Personer, som Deres Tilbagevenden til Sofiehøj er kommen højst ubelejligt. I Betragtning af disse Personers Karakter er der Grund til at frygte for, at Uvæsnet vil gribe om sig, dersom det ikke standses i Tide.“

„Javist! Jeg tror, De har Ret! Arrester de Folk! Og skaf mig Fred!“

„Maa jeg endnu have Lov til at sige Dem, Fru Engelstoft, at det virkelig vilde glæde mig, om det skulde kunne lykkes mig

at udslette det uheldige Indtryk af vor Retsorden, som De — jeg indrømmer det — havde nogen Grund til at faa ved vort sidste Sammentræf. Det hører til mit Livs tungeste Minder, at det skulde falde i min Lod at gøre Bøddeltjeneste ved den Lejlighed.“

Fru Engelstoft tog Øjnene til sig og blev stille.

„Jeg vil tro, at det ikke skete med Deres gode Vilje. Jeg takker Dem ogsaa, fordi De er kommen og vil give mig Raad.“

Herredsfogden besvarede disse Ord med en ærefrygtsfuld Hovedbøjning.

„De veed nok, kære Frue, at jeg har en gammel Taknemlighedsgæld at afbetale hos Dem paa mine Forældres Vegne. Baade min kære Far og min kære Mor var saa henrykt for Dem, hver Gang De som Barn havde været i vort Hjem. Det var de to Gamle en virkelig Hjertesorg, da Deres Fru Mor flyttede fra Egnen. Maaske erindrer De endnu, at der fra Præstegaardens Dagligstue var en smuk Udsigt ud over Smededammen, hvor vi om Vinteren løb paa Skøjter. Mine Forældre sad gerne ved Vinduerne og saae ud paa Skøjteløbningen, og jeg tror nok, at det mest var for mulig at faa et Glimt at se af Dem og Deres Bror. Min salig Fars Ansigt straaledede, naar han saae Dem komme gaaende ned over Snemarkerne med Deres røde Kyse og holde Deres lille Bror saa trofast i Haanden. Han kaldte Dem altid den lille Rødhætte. Indtil sin Død kaldte han Dem aldrig andet paa Grund af den Kyse.“

Fru Engelstoft afbrød ham. Hun holdt ikke af at blive mindet om sin Barndom. Og de fælles Erindringer gav Herredsfogdens Tale en Fortrolighed, der generede hende.

„For at komme tilbage til, hvad vi talte om: De mener alt-saa, jeg skal indgive en Klage.“

„Ja, jeg anser det for nødvendigt. En politimæssig Under-søgelse er og bliver det eneste virksomme Middel til at slaa den pøbelagtige Sladder ned med. I Retssalen — foran Skranken — forstummer Bagvaskelse. Edsfæstelsen er et mægtigt Vaaben i en Dommers Haand. Saaledes med sin evige Salighed at skulle staa inde for hvert Ord, man siger, det faar i de fleste Tilfælde

Folk til at omgaaes varsomt med Sandheden. Jeg beklager kun, at jeg vanskeligt vil kunne undgaa at drage Dem, kære Frue, personligt ind i Sagen. Men forhaabentlig behøver jeg ikke at forsikre Dem om, at det skal ske med Skønsomhed og det Hensyn til Deres Følelser, som De i saa høj Grad kan gøre Krav paa.“

Fru Engelstoft vendte Ansigtet bort og smilte for ikke at røbe sin Uro.

„Ærlig talt, jeg finder, at det er et altfor urimeligt stort Apparat at sætte i Bevægelse for den Sags Skyld. Og sandsynligvis til ingen Verdens Nytte.“

„Frue! Nu taler igen Deres Mistillid til Rettens Haandhævelse her i Landet.“

„Nu ja! Er det maaske uden Grund? Dengang vi sidst taltes ved, Hr. Herredsfoged, stillede jeg mig under Deres Beskyttelse. Men der galdt ingen Ret for mig og mit Barn. Og dengang drejede det sig dog om noget mere end et Par knuste Ruder!“

„Jeg sagde Dem før — og jeg beder Dem tro mig — det var med tungt Hjærte, jeg foretog den Handling, De sigter til.“

„Men De gjorde det dog! I Lovens og Kongens Navn!“

„Min triste Embedspligt!“

„Ja! Og naar De nu mener, at jeg skal værgе min borgerlige Ære, maa jeg saa minde Dem om, at den Mand, der gjorde min Mors Haar hvidt, før hun var fyrretyve Aar gammel, og som satte den sidste Rest af hendes Formue overstyr hos en Tøjte — den Mand nød ikke desto mindre sine Medborgeres fulde Agtelse. Han var indtil sin Død højt anset i det bedste Selskab, hædret af selve Kongen med en Titel og en Orden, mens Jean, den stakkels Dreng, maatte rejse til Amerika og dø af Sult og Skam, fordi han havde taget fattige to Mark af sin Principals Kasse. Mistillid til Retfærdigheden i dette Land! Ja — Gud være lovet — det har jeg! Lad Folk beskyldе mig baade for det ene og for det andet. Lad dem kalde mig Tyv og Bedrager, Morder og Giftblanderske. Det rører mig ikke.“

„Det forstaar jeg saa udmærket godt, Fru Engelstoft. Men De ønsker dog at leve i Fred, ikke sandt; og derfor maa De til-

lade mig at bringe Æreskænderne til Tavshed. Det er med den Slags Affærer som med Lavinedannelse. En oprindelig ganske uskadelig Snebold, som kommer i Fart, kan anrette utrolig Skade, naar den ikke standses i Tide. — Men jeg trætter Dem. Jeg har allerede plaget Dem altfor længe med denne elendige Sag.“

Han rejste sig og tog en ceremoniel Afsked. Fru Engelstoft gav ham Haanden. Med et Par fremmumlede Ord takkede hun ham ogsaa for hans Deltagelse, og denne Tak rørte den gamle Tilbeder, saa han dristede sig til at trykke et ærbødigt Kys paa hendes hvide, endnu formsskønne Haand.

— — —

Længe efter, at hans Vogn var rullet ud af Slotsgaarden, sad Fru Engelstoft i sin Stol ved Skrivebordet og saa frem for sig med et grublende Udtryk. Det var begyndt at mørkne rundt om i Stuens Kroge. Vinduesruderne havde store Dugpletter, der fik et rødtligt Skær fra den nedgaaende Sol og bebudede Vejrforandring.

Hun fortrød nu, at hun havde modtaget ham. Det var en Uforsigtighed. Hun skulde paa Forhaand have tilbagevist enhver fremmed Indblanding. For ikke at vække Mistanke havde hun nu været nødt til at gaa ind paa hans taabelige Forslag. Forhør — havde han sagt. Og Edsaflæggelse. — Naa ja, saa maatte hun gennem *den* Ild ogsaa! Hun havde jo heller ikke ventet at skulle blive sparet for noget!

Hun tog sig sammen, da hun hørte Esthers og Kapellans Stemmer ude i Forstuen. Med en mægtig Viljesanspændelse ry-stede hun de tunge Tanker af sig og modtog de to Unge med et fast og aarvaagent Blik.

Hun syntes, at der laa som et Skær af dulgt Lykke over Datteren. Hendes Væsen var som altid stilfærdigt, men Kinderne havde faaet Farve, Øjnene Glans. Ogsaa Kapellanen forekom hende mistænkeligt oprømt, og hun lovede sig selv, at det skulde være forbi med de Præstebesøg. Hun blev i dette Øjeblik næsten overbevist om, at han med al sin Tjenstvillighed var en farlig Person, en falsk Ven, der havde en Snøre ude efter det

uerfarne Barn. Hvor havde hun dog kunnet være saa taabelig at lade denne Ulv i Faareklæder gaa saa frit ud og ind i Huset! Hun maatte tage sig sammen. I den kommende Tid vilde selv den mindste Svaghed kunne blive skæbnesvanger. Ikke en Fiber i hendes Hjærte maatte dirre nu, da hele Hundekoblet af hendes Fjender stod med de blodtørstige Tunger ud af Halsen parat til at styrte sig over hende.

„Her har nok været Fremmede, Mor!“ sagde Esther med sin lille blonde Stemme, der selv i Glæde lød sørgmodig som aftenligt Fuglekvidder. „Er det sandt, at det var Herredsfogden?“

„Ja, han var her i et Skifteanliggende.“

„Saa haaber jeg for Dem, Fru Engelstoft, at han har haft en af sine klarhovedede Dage,“ sagde Kapellanen. „Man siger, at han pimper lidt rigeligt.“

„Folk siger saa meget. Man gør bedst i at tro saa lidt deraf som muligt. — Hvor har du været henne, Esther?“

„Jeg har været ude og plukke Æbler ned. Det veed du jo, lille Mor! Pastor Bjerring har været saa elskværdig at hjælpe mig.“

„Ja, med min Hjælp var det nu ikke stort bevendt. Men Frøkenen har gjort mig viis paa mange Ting. Jeg indser nu, at jeg hidtil har været mere ukyndig som Pomolog end selv et Købstadbarn har Lov til at være. Men nu kender jeg en halv Snes forskellige Æble- og Pæresorter paa Smagen. Det er virkelig et Studium. Og tænk, at ethvert Træ her i Haven bærer en Helgens Navn — frisk hentet ud af Almanaken — det vidste jeg sandelig heller ikke.“

Esthers Kinder blussede. Hun skottede frygtsomt hen til Moderen, hvis Blik stadig vandrede mistænksomt frem og tilbage imellem dem. Men Fru Engelstoft var bunden af sine egne Tanker og opfattede kun lidt af, hvad der blev sagt.

„Hvordan er det?“ svarede hun Kapellanen. „De er Københavner? Jeg synes, De har sagt det engang.“

„Jeg er født tyve Skridt fra Kongens Nytorv. Kan altsaa med utvivlsom Ret kalde mig Københavner med K.“

„Og skulde egenlig have været Jurist, ikke sandt? Det har De ogsaa talt om, synes jeg.“

„Ja, det var mine Forældres højeste Ønske at faa mig at se i guldbaldyret Uniform. Men paa det Punkt var det mig umuligt at føje mig efter dem.“

„Det gjorde De Ret i. En saadan Uniform havde vist ikke rigtig klædt Dem. — — Men hvorfor blev De saa i Grunden Præst?“

„Det Spørgsmaal har De gjort mig engang før, Fru Engelstoft. Og jeg svarer Dem nu som dengang: fordi jeg følte Kald til den Gerning.“

Fru Engelstoft trak paa Skuldren.

„Kald? En Talemaade! Fra oven faar vi ingen Hjælp. I godt og ondt bliver vi, hvad Livets Hasard gør os til.“

„De veed, at jeg ogsaa heri er ganske og aldeles uenig med Dem. I alt det, der synes et lunefuldt og hensigtsløst Spil af Tilfældigheder, raader en alstyrende Guds Vilje.“

„Naa, og det var altsaa Guds Vilje med Dem, at De skulde blive Præst?“

„Det tror jeg. Det stoler jeg paa. Fra jeg gik til Konfirmation, har det været mit eneste Ønske at være med i Arbejdet for Guds Riges Fremgang.“

Fru Engelstoft havde betragtet den unge, selvsikre Præst med et uvilligt Blik. Nu rejste hun sig og gik hen til et af de høje Vinduer, hvor hun blev staaende som for at betragte Solnedgangen over den høstlige Have.

„Guds Rige,“ sagde hun her. „Det er igen en af disse tomme Talemaader. Det Rige eksisterer jo ikke. Menneskene har afskaffet det. Vi har erstattet det med den Røverrede, der kaldes den civiliserede Retsstat. Den, der nu vilde følge Guds Lov, blev i det samme en Landflygtig her paa Jorden.“

„Hvad forstaar De ved Guds Lov, Fru Engelstoft?“

Hun vendte sig om, og mødte udfordrende Kapellanens bekymrede Blik.

„Der staar en Lov skrevet i vort eget Indre, Hr. Pastor *junior*! Vidste De ikke det?“

„Jeg har hørt derom. Veed naturligvis ogsaa fra mig selv, at det forholder sig rigtigt. Men, ærlig talt, jeg tror, at den Lov i mange Tilfælde er lige saa vanskelig at tyde som det Udkast til en ny Veksellov, jeg forleden læste om i en Avis. Der stod, at det var saa indviklet, at ingen kunde blive klog paa det uden at miste Forstanden. Jeg vil tilstaa, at den „indre Stemme“, som Vantroen altid henviser til som et usvigeligt Kompas, har jeg kun en stærkt betinget Tillid til. Hvem siger os, at det ikke er vor fromt maskerede Egenkærlighed, Forfængelighed eller Begærlighed, der agerer Skriftefar for os? Samvittighedens Røst er i hvert Fald saa mangetunget. Den taler til et Menneske i en helt forskellig Tone, eftersom Solen skinner og han har Penge paa Lommen, eller Himlen er graa og der er Smalhans eller Sygdom i Huset. I sin herlige Bog om Syndefaldet har Stiftsprovst Mogensen paa sin myndige Maade udtalt, at Samvittigheden skal konfronteres med den evige Visdom, før vi kan være sikker paa, at den ikke er en falsk Guds-røst, ja selve Djævelens Lokkestemme, der underfundigt vil forlede os til Synd.“

Fru Engelstoft, der frygtede en skjult Hentydning i disse Ord, tav og trak paa Skuldrene.

„Hvor De er ung!“ sagde hun og gik tilbage til sit Arbejdsbord. Her gav hun sig til at blade i nogle Regnskaber; og idet hun over Papirernes Rand sendte ham et ondt Øjekast, tilføjede hun i ligegyldig Tone:

„Lad mig høre! Hvor søger De saa Guds Lov?“

„I hans Ord. I hans klare, aabenbarede Ord, som aldrig er tvetydige, aldrig levner Plads for Misforstaaelse eller Juristeri. I den hellige Skrift staar hans Lovbud prentet med en Tydelighed, saa selv den enfoldigste begriber dem. Du skal ikke stjæle, du skal ikke ihjelslaa, du skal ikke begære, hvad din Næstes er. Det er disse Bud, som danner Grundlaget for alle kristne Staters Samfundsorden, saa man kan ikke uden en stærk Fordrejelse af Sandheden sige, at den guddommelige Lov ikke længer eksisterer for Menneskene. Kampen mod Kaos er ganske vist langtfra tilende. Guds Ordensrige er endnu kun i sin Vorden her paa Jorden. Men for hver Dag, der gaar, vokser det i Mørket som en

Kylling i Ægget, og engang vil Lyset bryde sejrende ind over Verden. Maaske er Dagen endda slet ikke saa fjern. Og i hvert Fald — ja, De maa undskylde, at jeg siger det saa lige ud, Fru Engelstoft — naar man, som De, har stillet sig udenfor den kæmpende Kirke og de Troendes Samfund, mangler man en afgørende Betingelse for at kunne dømme retfærdigt om Sejr og Nederlag.“

Fru Engelstoft kastede Papirerne fra sig og tog et strikket Skuldtersjal, der hang over Ryggen af Skrivebordsstolen. Hun var kommen til at fryse. Med sine smaa, hurtige og sikre Skridt gik hun henover Gulvet, idet hun viklede Armene ind i Sjalet for at nedkæmpe de Kuldegys, der gennemrystede hende.

At Kapellanen et Par Gange havde skottet hen til Sofaen, hvor Esther sad, og at hans Tale i det hele lige saa meget var henvendt til Datteren som til hende, havde hun trods sin Aandsfraværelse godt bemærket. Men hans Ord naaede hende fra det Fjerne som over en dyb Afgrund.

Pludselig standsede hun, kastede Hovedet tilbage og næsten raabte:

„Hvor gider De tage alle de luvslidte Fraser i Deres Mund! Ser De da ikke, Mand, hvordan Guds Bud hver Dag forhaanes, og det i selve Kirken og af Kirkens egne Mænd! Du skal ikke ihjelslaa. Nej, men naar Kongerne eller Børsmatadorerne vil Krig, nedbeder Præsterne gladelig Velsignelse over Mordvaabnene! Der staar ogsaa skrevet, at du skal ikke sværge, din Tale skal være Ja Ja, Nej Nej. Og du maa ikke begære din Næstes Hus eller Gods, og den, der tager en Fraskilt tilægte, bedriver Hor. Men hvad gør Præsterne? Staar de ikke foran Alteret og helliger den første den bedste uanstændige Forbindelse i Faderens, Sønnens og den Helligaands Navn? — — Jeg siger Dem, at fra den Dag, en Præst viede et Menneskepar, endskønt han *vidste*, at hvad han velsignede bare var en Lejekontrakt med saa og saa mange Maaneders Opsigelse, fra den Dag tog Gud sin Aand bort fra Menneskenes Samfund. Da vanhelligedes Livets Allerhelligste! Det sidste Alter blev prisgivet til Skændsel! — Guds Rige! Nej, en Djævel regerer Verden, og den som

stjæler, lyver og dræber mest samvittighedsløst, mætter han med sin Velsignelse!”

Kapellanen svarede ikke. Han vidste, at naar Fru Engelstoft kom ind paa Skilsmisesspørgsmaalet, tog hendes Lidenskab ganske Magten fra hende. Af Hensyn til Datterens Nærværelse tav han stille for ikke at give Anledning til flere af disse hadefulde Ord, der slyngedes ud som glødende Stene fra et Krater. Forlegen skottede han atter hen til den unge Pige, der under Moderens Udbrud var bleven hvid af Angst.

Stakkels Barn! — tænkte han — Hun har det ondt her!

Fru Engelstoft vendte tilbage til Skrivebordet og satte sig tilrette i Stolen ved sine Regnskaber for at betyde Kapellanen, at han var til Ulejlighed og maatte gaa.

Saa bukkede han, og gik modfalden bort.

V

Da Vægteren paa Sofiehøj i den mørke Regnnat havde gjort sin tredje Rundgang omkring de store Ladebygninger, forbi Staldene og de lange, aabne Materialskur og naaede tilbage til Slottet, steg han med sin sædvanlige gnavne Brummen og Sværgen ned i Kælderen under Økonomifløjen for at spise sin Nattemat og drikke noget kogt Øl, der var sat frem til ham i Borgestuen.

Det var blevet Skik, naar han sad dernede ved det lange Bord i det store, skumle Rum med Lygten foran sig paa Skiven, at han slog en Passiar af med Pigerne, der laa i Kammeret bagved, og af hvilke gerne en og anden vækkedes af Skæret fra hans Lygte eller Trampet af hans tunge Træskostøvler. For at skaffe Luft stod Døren mellem de to Rum altid aaben om Natten. Søren Vægter var jo en gammel Fyr, som man ikke behøvede at undse sig for, og med al sin Knurren og Banden var han en Pudsensmager, som Pigerne godt kunde lide at have lidt Løjer med.

Begyndelsen blev som oftest gjort inde fra Sengene med et Spørgsmaal om Vejret, en lang Gaben eller en søvndrukken Forbandelse over „det Satans Mudder, han holdt“. Og Søren, hvis

Ry for Vittighed kom sig af, at han var grovere i Munden end selve Ladefogden, besvarede ufravigelig enhver nok saa uskyldig Bemærkning paa en Maade, saa den fik en uanstændig Betydning. Der blev da en Fnisen og Grinen derinde under de tykke Uld-dyner, og flere og flere af Pigerne vaagnede.

Da Søren denne Nat kom ned fra Regnen, hørte han allerede ude paa Gangen, at Pigerne var vaagne. Knævren gik derinde som i en Spindestue. Det var knap nok, de mærkede, at han trampede ind, og ingen svarede paa hans Godaften. Det var Herredsfogdens Besøg og de Rygter, dette havde fremkaldt paa Gaarden, som holdt dem i Aande. Utilfreds satte han sig ned ved Bordet og gav sig tavs ilav med sit Maaltid. Med en Foldekniv skar han en Luns af den tommetykke Mellemmad og proppede den ved et Tryk af Tømmelfingeren godt ned i den højre Kæbepose.

Da han en Tid forgæves havde ventet paa, at man skulde tage Notits af ham, sagde han med brysk Stemme:

„Hvad er det for et Kissejav, I holder derinde, Tøser? I har vel it' Karlfolk hos jer?“

„Du kan jo komme ind og kigge under Dynen,“ sagde En.

„Naa-haa! Det er dig, Lotte, min søde Snut. Du trænger kanske. Ja, bi et Korn, saa skal A stravs være der.“

„Kender Søren noget til, hvorfor Herredsfogden var oppe hos Tudsens idag?“ spurgte nu en anden.

„Det er noget, Smaapiger it' skal rage sig ind i. Det har I it' godt af. Sid I paa jeres eget, bette Børn. Der er Plads nok!“

„Jens Kusk siger, at der skal være Forhør,“ lød det ængstelig fra en tredje.

„Se Godavten, bette Ellen! Snakker du om Jens Kusk. Ja, det er en Karl, der har sine Sager i Orden. Spørg bare Sine, om det it' er sandt, hvad A siger.“

Der blev en skrækkelig Grinen derinde under Dynerne. Men en af Pigerne rejste sig overende med en Kraft, saa Sengen knagede, og spurgte fornærmet:

„Hvad mener du med det, Søren?“

„Hvad A mener? Ja, vidste A det bare, hvor hun er bleven

saa trind, som han sagde, Degnen i Vadum, han skulde sige Amen.“

Saadan blev de ved en Stund, indtil En med myndigt Mæle sagde:

„Lad vos nu være fri for mere af det Vaasesludder. Pas du din Mell'mad, Søren, og lad vos anner faa Fred til at sove.“

„Se se! Maren Gimmerlam! Det er svært med dig, som du har faaet Læret smurt. Naar saae du sidst bette Per Knøv i Himmerig?“

Men Pigerne var nu bleven trætte. En efter en vendte de sig om paa Siden og klappede Dynen tilrette for at sove.

„Godnat, min Skat!“ sagde en.

„Katten være med dig, Søren!“ sagde en anden.

„Kys mig her, Gamle!“ sagde en tredje.

Søren brummede med Kæbeposen udspilet af en ny, forsvarlig Luns.

„Ja ja, nu skal A stravs kom' og gøre Besked. — Hvad er'et, du si'er, min Lottesnut?“

Men der var ikke længer nogen, der svarede ham. Snart lød en flerstemmig Snorken derindefra tilligemed en sørgmodig Fløjtelyd af en forstoppet Næse.

Lidt efter foldede Søren sin Kniv sammen, tørrede sig med Haandbagen over sin fedtede Mund, drak endnu en god Slurk af Ølkrukken, ræbede et Par Gange med dybt Velbehag og rejste sig endelig.

Udenfor var Regnen hørt op, men Himlen var endnu overtrukken. Søren saae op paa Vejrføljet over den høje Ladebygning. Han spaaede godt Vejr efter Solopgang. Saa hægtede han Lygten i sit Bælte for paany at begynde sin ensomme Nattevandring.

Da standsede han med et Ryk. Han saae, at der var kommen Lys i et Par Førstesalsvinduer i den Ende af Slottet, hvor Fru Engelstoft og Datteren havde deres private Opholdsrum og Sovekamre.

„Nu spørger hun igen!“ sagde han til sig selv og følte sig helt uhyggelig tilmode.

Hver Nat siden Godsejerens Død havde han set de samme Vinduer oplyste, undertiden et Par Timer i Træk. Søren var ikke overtroisk, men han havde dog i denne Tid ofte maattet tænke paa, hvad han havde læst om saadanne onde og ryggesløse Kvinder, at de om Natten fik Besøg af den Slemme og lod sig betale af ham med Magt og Rigdom. Naa! Det kom ham jo ikke ved! Han gik her i sit lovlige Ærinde, og havde ikke noget at frygte. — —

De to oplyste Vinduer hørte til et Kabinet, som laa foran Fru Engelstofts Soveværelse. Til hendes øvrige Hjem søgelser var ogsaa kommen Søvnløshedens Plager. Time efter Time kunde hun ligge vaagen. Uroligt vendte hun sig fra den ene Side om paa den anden, og naar Sengen tilsidst var bleven som en gloende Ovn, maatte hun staa op og gaa lidt omkring paa Gulvet eller sætte sig til at arbejde med sine Regnskaber for at døde Tankerne og bringe Nerverne i Ro.

Indsvøbt i en rød Klædes Slobrok gik hun lydløst frem og tilbage over Gulvtæppet. Det svære, graablonde Haar hang hende løst ud over Skuldrene. Trods et stærkt Sovepulver havde hun endnu ikke faaet Søvn. Samtalen med Kapellanen havde rokket hendes Selvtillid. Hun var saa forpint, at hun var nær ved at ønske nu, at hun kunde gøre det skete usket. Alt andet havde hun været forberedt paa; men at hun skulde kunne tvinges til at staa op i et Forhør og bøde sin Opdigtelse — derpaa havde hun ikke tænkt, og herfor veg hun uvilkaarlig tilbage.

Hun gik et Øjeblik ind i Sovekammeret og kom tilbage med sit Nøgleskæppe. Derpaa flyttede hun Lampen hen paa et Schatol, der stod mellem Vinduerne, og fremdrog fra et hemmeligt Rum bag en af dets mange Smaaskuffer nogle krøllede Papirer i et korngult Omslag. Det var hendes Mands Testamente. Skønt hun forlængst huskede dets hundredeogfjorten Paragrafer udenad, tyede hun stadig paany til dette Dokument som til en Trøstebog, naar hendes Sind var uroligt. I dets Skamløshed søgte hun sin Retfærdiggørelse. Ligeoverfor dette Vidnesbyrd om menneskelig Lumpenhed styrkedes hun i sin Forvisning om at have handlet, som Samvittigheden bød hende. Derfor havde hun heller ikke

villet tilintetgøre det. Skønt hun godt indsaar, hvor farligt det var for hende, at det endnu eksisterede, vilde hun ikke skille sig ved det. Det var dog i sidste Instans det Bevis, der skulde frikende hende. I det mindste hos Esther. Hun vilde derfor gemme det til sin Død. Maaske da ogsaa en Efterverden vilde dømme mere retfærdigt om hende.

Dørene omkring hende var forsvarligt lukkede og laasede. Kun Døren til hendes Sovekammer stod aaben, og herfra var der ogsaa aabent ind til Esthers Værelse ved Siden af. Hun vidste ikke, at Datteren var vaagen, og heller ikke anede hun, at Esther fra sin Seng kunde iagttage hende i det store Spejl, der hang inde i hendes eget Soveværelse. Derfor gav hun sig tilsidst helt hen i sin Fortvivlelse. Hun kastede sig ned ved Schatollets udtrukne Skriveklap og lagde Hovedet paa sin Arm med en stum Hulken.

Esther havde ligget derinde i Mørket med Hænderne under Kinden, holdt vaagen af sine egne, uroligt drømmende Tanker. Nu rejste hun sig op paa Albuen, forfærdet ved Synet af Moderens Graad. Hun havde godt hørt, at Moderen hele Natten havde kastet sig i Sengen og tilsidst var staaet op. Men hun var saa vant til hendes natlige Færden og desuden saa opfyldt af sit eget, at hun blot havde kastet et Blik ind til Spejlet nu og da for at sikre sig mod en Overrumpling.

Denne Graad vakte hende af hendes Drømmerier. Det var første Gang, hun havde set Moderen græde. Stakkels Mor! Altid skulde hun have det saa ondt! Hvad kunde der være sket? Hun var bleven saa underligt forandret efter Herredsfogdens Besøg. Ogsaa overfor Kapellan Bjerring. Hvorfor var hun bleven saa vred paa ham? Det var Synd, for han tænkte altid selv saa smukt om alle Mennesker og vilde dem bare godt. — Han havde sagt til hende derude i Haven, at hun skulde se at faa Moderen lidt bort fra sine Regnskaber og ud i Naturen, saa vilde hun nok blive mere tilfreds. Ja, kunde hun det bare! Aa, disse Regnskaber, disse forfærdelig lange Talrækker, som hun undertiden selv blev sat til at tælle sammen, — de var hendes Skræk! Dag og Nat sad Moderen over dem og blev mere og

mere bleg af Ophidselse. Hvad kunde det nu være for Papirer, hun sad med der, og som havde gjort hende saa fortvivlet? Det var ikke første Gang, hun havde set hende sidde midt om Natten ved Schatolklappen og blade i dem. Hun kunde kende dem igen paa det gule Omslag.

Pludselig foer hun sammen. Hun havde i Spejlet set Moderen tage Hænderne bort fra Ansigtet og rejse sig; og det gik op for hende, at hun i Selvforglemmelse var kommen til at rømme sig. Stille krøb hun ned under Tæppet, og da Moderen lidt efter traadte frem i Døren, lod hun som om hun sov.

Og atter laa hun med Hænderne under Kinden og tænkte paa Kapellanen. Skønt hun sagde til sig selv, at nu *vilde* hun sove, hørte hun to Gange Taarnuret slaa Kvarterslag, før hun faldt i Søvn. Men hun var slet ikke ked af det. Det var saa dejligt at ligge saadan og tænke paa ham og rigtig gennemtænke alt, hvad han havde sagt. Og hun sov ind med det inderlige Ønske, at Moderen igen vilde vise sig venlig imod ham, saa hun kunde lære ham at kende, som han virkelig var, vistnok det bedste Menneske paa Jorden. —

Imidlertid havde Søren Vægter paany fuldført en Rundgang omkring de store Ladebygninger, forbi Staldene og de lange Materialskur. Han stod nu igen nedenfor Slottet og skævede op til de to oplyste Vinduer i den vestre Fløj. Med et Grynt gik han videre.

Omme ved Mejeriet satte han sig paa Bommen af en Hestegang, stoppede en lille Træpibe og tændte den inde i sin Skindhue. Han kunde fra denne Plads overse hele den vidtløftige Samling Bygninger lige ned til Ishuset og Smedjen. I den stille Nat kunde han ogsaa opfange enhver Lyd derfra lige til Museungernes Piben inde i Halmstakkene.

Der laa nu det gamle Slot foran ham med sit lille tykke Taarn, der lyste mod den mørke Himmel. I snart fyrretyve Aar havde han siddet her hver Nat og vogtet paa sin Helligdom. Han kunde huske saa langt tilbage som til den gamle Gehejme-raad, der altid sagde „Æsel“ til sine Tjenestefolk og slog til

dem med Stokken, naar han var galhovedet. Han havde siddet her i Etatsraadens glade Tid, da der om Natten brændte Begfakler rundt om Slotsgraven, naar der var Fest, og Parken skinnede som et Paradis af kulørte Lys. Han huskede den store Dag, da Kongen Han-selv kom hertil med alle sine Generaler og kastede en Guldskilling i hans Hat, da han kørte bort gennem Porten. — Men saa kom Eddertudsens sørgelige Tid. Det var onde Aar! Harskt Fedt paa Brødet og sur Mælk. Rigtig Svineæde! Og ingen Vesperkost! Føj for Satan!

Den Aften her forgangen, da den unge Godsejer døde, havde han lige gjort sin anden Rundgang og stod i Slotsporten. Saa med eet saae han Skriveren komme løbende helt forstyrret med bart Hoved ovre fra Kontoret. Aldrig vilde han glemme det Øjeblik! „Godsejeren er død“, raabte han. — Ja ja! Det gode varer aldrig længe! Men han vilde lægge sin Hals i Strikke paa, at det var den lede Djævelskvind' deroppe, der havde givet Godsejeren noget ind. Maatte Guds Straf ramme hende! Men Herredsfogden, det Narrefjot, fik hende saagu' aldrig til at bekende.

VI

Fru Engelstoft sad den næste Formiddag ved Frokostbordet sammen med Esther, da Kapellanen blev meldt. Hun kastede et Blik hen paa Datteren og gav derpaa Ordre til at vise Præsten ind i Havestuen. For at sikre sig imod, at de unge senere mødtes i Parken, sagde hun bagefter til Esther, da de rejste sig fra Bordet, at hun skulde gaa op paa sit Værelse og revidere Uge-regnskabet fra Agersøgaard.

Esther saae forundret paa sin Mor. Men som altid adlød hun uden Modsigelse.

Kapellanen stod ved Vinduet, da Fru Engelstoft kom ind. Han snurrede sig rundt paa Hælen og hilste med sit kejtede Buk.

„De har sendt mig Bud,“ sagde han. „Jeg er til Tjeneste.“

„Værsgo, tag Plads! — Kan De huske, Pastor Bjerring, De lovede mig forleden at gaa ind til Deres Ven Murermester Jør-

gensen, naar De kom der forbi, og sige ham fra mig, at jeg ønsker at tale med ham om en Ombygning af Mejeriet her? Jeg veed ikke, om De har glemt det. Manden har i hvert Fald ikke været her.“

Kapellanen foldede forlegen sine Hænder.

„Glemt det har jeg ikke. Men Jørgensen svarede mig, at han ikke agtede at give Tilbud paa det Arbejde. Jeg vilde have sagt Dem det igaar, men jeg fik ikke Lejlighed dertil.“

„Skal jeg forstaa hans Svar saadan, at han for Fremtiden overhovedet ikke ønsker at overtage noget Arbejde her paa Gaarden?“

„Sandheden i Ære, Fru Engelstoft! Jeg tror, det skal forstaas saadan.“

„Og den Mand er en af Deres kirkelige Venner, Hr. Pastor! Det tager sig lidt mærkeligt ud!“

„Folkestemningen er imod Dem, Fru Engelstoft. Det har jeg ikke skjult for Dem. Dersom jeg maa have Lov til at give Dem et Raad, saa skulde De opsætte baade Byggeforetagender og andre af de paatænkte Forandringer her paa Sofiehøj, indtil Sindene er faldet lidt til Ro.“

„Jeg har ikke anmodet Dem om noget Raad.“

„Det har De ganske vist ikke. Men De har hidtil tilladt mig at tale frit til Dem, Fru Engelstoft; ja De har udtrykkeligt sagt, at De vilde sætte Pris paa, at jeg ikke stak noget under Stolen. Og nu er det min Overbevisning, at De i Øjeblikket ikke let vil faa nogen til at tage Arbejde her. Dersom jeg er rigtigt underrettet, har nok flere af Deres Folk allerede forladt Gaarden.“

Herpaa svarede Fru Engelstoft ikke. Hun havde atter vogtet paa hans Udtryk for at komme til Klarhed over, om hans Naivitet var ægte eller han med jesuitisk Underfundighed var hemmelig Deltager i Komplottet mod hende. Nu vendte hun sig bort og sagde:

„Mejeriet skal ombygges, og det med det samme. Vil Bandidterne her boycotte mig, henter jeg Arbejdskraft udefra. Mig kan det være ligemeget, hvem der faar Fortjenesten.“

Kapellanen tav mismodig.

„Vil De give mig Lov til at gøre Dem et Spørgsmaal, Fru Engelstoft?“ sagde han tilsidst.

„Værsgod!“

„Jeg har ladet mig fortælle, at naar De har bestemt Dem til denne Ombygning af Mejeriet, er det for at faa det indrettet efter et nyt Princip, som De allerede har indført paa Agersøgaard. De skal derved kunne indvinde een Procent mere Smørudbytte, siger Folk.“

„Naa — og saa?“

„Ja, jeg kender jo Deres beundringsværdige Energi. Men — naar De saa har aftunget Jorden ogsaa den Procent og maaske har forhøjet Værdien af Sofiehøj med en lille halv Tønde Guld — vil De saa føle Dem blot den allermindste Smule mere lykkelig?“

„Aa, maa jeg være fri for Deres Seminaristvisdom! Jeg har engang for alle frabedt mig Prækner her i Huset. Sanker ikke i Lade! Eders Liggendefæ skal være i Himlen! De hører, jeg kender Lektien.“

„Jeg hører, at De spotter, Fru Engelstoft. Men jeg vil sige Dem, jeg tror ikke, at jeg er hovmodig. Jeg indbilder mig heller ikke at have megen Livserfaring. Ingen veed bedre end jeg selv, at jeg har uendelig meget at lære. Men her er netop noget, jeg ikke forstaar, og derfor spørger jeg. Naar jeg betænker dette Livs Korthed, begriber jeg ikke, at nogen kan føle Beroligelse ved at sænke sine Rødder saa dybt i det jordiske. Det er jo, som om Sommerfuglen vilde samle sig Vinterforraad, skønt den kun lever en eneste Dag.“

„De glemmer, Hr. Pastor, at vort Liv fortsættes i vore Børn.“

„Ja — undskyld! — men er det stort andet end en smuk Talemaade?“

„En Talemaade!“

„Ja, gaar det ikke som oftest saadan her i Livet, at naar Børnene vokser til og bliver selvstændige, søger de deres Lykke langt borte fra de Veje, som Forældrene med saa megen Omsorg og tidt under saa mange Afsavn har beredt for dem? Jeg tror det. Og jeg kender ikke saa lidt til den Ting af smertelig Er-

faring. Jeg har vist fortalt Dem, Fru Engelstoft, at mine Forældre havde ganske andre Planer for min Fremtid end at gøre mig til Præst. Det var deres Haab at kunne sikre mig en af de højt ansete Stillinger i Samfundet, som min Far selv engang havde eftertragtet. Og saa kom alle mine egne Ønsker og Forhaabninger til at gaa i en ganske anden Retning, og jeg maatte bedrøve mine kære Forældre med at kaste Vrag paa al deres opofrende Forsorg. Men en saadan, virkelig tragisk, Skæbne udsætter enhver sig for, der søger Livsmaalet udenfor det evige og uomskiftelige.“

„Ja, De blev altsaa Præst,“ svarede hun tørt. „Men hvordan var det? Tænkte De ikke paa at blive Missionær? Ovre i Asien, ikke sandt? En af Østens Apostle? — Hvorfor opgav De det i Grunden?“

„Omstændighederne tvang mig.“

„Ja — nu husker jeg, De har fortalt mig det. Missionsselskabet manglede Penge, ikke sandt?“

„Jo.“

„Hvor stor en Sum drejede det sig om?“

„Fem—seks Tusinde.“

„Ja, der ser De! Og alligevel taler De saa foragteligt om denne Verdens Gods og Guld. Selv Vorherre kan jo ikke undvære Pengene. De stakkels Kinesere maa nu vente paa deres Omvendelse, indtil der igen er noget i Kassen.“

Kapellanen rystede paa Hovedet.

„Nu spotter De igen, Fru Engelstoft. Vi Kristne tager ikke saa udvendigt paa den Slags Ting. Vi forstaar, at Gud, som har sine skjulte Planer med alt, hvad der sker, ogsaa i et Tilfælde som dette har haft en Hensigt med at lægge en Hindring i Vejen.“

„Ja saa. Ja, bekvemmere er det jo i hvert Fald at missionere herhjemme. Men kunde De ikke have faaet Deres Forældre til at tilskyde den Sum, der manglede? Det er jo velhavende Folk.“

„Mine kære Forældre gav hellere det tidobbelte for at holde mig tilbage. Klimaet er jo ikke rigtig sundt derovre. Det var Sumpfeber, de tidligere Missionærer døde af. Forholdene er vist i det hele lidt vanskelige for Europæere.“

„Naa, saadan noget overdrives vist altid.“

„Det er ogsaa min Trø. Og Klimaet skræmmer mig heller ikke. Jeg har altid været rask, og taaler baade Kulde og Hede.“

„Saa vil De maaske alligevel følge Kaldet, naar Missions-selskabet engang igen kommer paa Fode og kan afse Rejse-pengene?“

„Det vil jeg absolut. Jeg har givet Gud mit Løfte, og det holder jeg.“

Fru Engelstoft havde siddet og fingret uroligt ved en Kvast, der hang ned fra Lænestolens Armpølle. Men nu rejste hun sig og gik over Gulvet hen til det ene Vindu, som om hun pludselig flygtede for sine egne Tanker.

Samtalen gik i Staa, og da Esther stadig ikke viste sig, faldt det Kapellanen ind, at han maaske ligesom den foregaaende Dag kunde træffe hende ude i Haven. Han havde ikke alene faaet megen Deltagelse for den ensomme unge Pige, han havde paa det sidste ogsaa faaet et stort Haab for hendes ungdommeligt sværmeriske Sjæls Frelse. At hun var vokset op som et Hedningebarn, en lille Vild, vankundig og fortroldet, det vidste han jo nok. Men i hendes barnlige Samleven og Afguderier med Blomster og Fugle saa han en vildledt religiøs Længsel, en slumrende Gudstrang, der — en Gang vakt — vilde storme Himlens Porte.

Han gik hen til Fru Engelstoft og sagde Farvel. Hun gav ham Haanden uden at se paa ham. Hun kunde ikke faa sig til at møde hans Blik. Skønt hun stadig ikke var klar over, om hans Frimodighed var naiv eller fræk, skulde der nu gøres Alvor af at lukke Porten for ham.

Bagefter stod hun atter henne ved Vinduet og lod de febrilske Fingre tromme paa Karmen. Med en egen svimlende Magtfølelse tænkte hun paa, at hun ved at ofre seks tusinde Kroner kunde sende den Mand, der i Øjeblikket maaske var hendes farligste Fjende, ind i den visse Død. I hvert Fald saa langt bort, at han blev uskadelig. Hvorfor betænke sig? Skulde en Mor ikke sætte sig til Modværge, naar der blev lagt Snarer for hendes Barn? Hvad hun havde begyndt, maatte nu fuldendes. Et Tilbagetog var ikke længer muligt.

VII

En Ugestid senere mødte Stævningsmændene en Dag op paa Sofiehøj og tilsagde Fru Engelstoft til Afhøring paa Tinghuset i Købstaden Tredjedagen efter. Herredsfogdens politimæssige Indskriden i Anledning af Optøjerne paa Gaarden havde ikke haft den tilsigtede Virkning. I Stedet for at nedslaa Mistanken havde den tværtimod bevirket, at de uhyggelige Rygter var kommen i Omløb, og at flere anonyme Indsendere i Egnens Blade havde forlangt en kriminel Undersøgelse af Tildragelserne ved den afdøde Godsejers Dødsseng. I tilslørede Vendinger var Fru Engelstoft endog bleven anklaget for Mord.

Klokken ti om Formiddagen paa den berammede Dag holdt den gammeldags Wiernervogn, der fra Fortiden kaldtes „Fruens egen Vogn“, nedenfor Trappen i den indre Slotsgaard. Bag alle Kælderruderne og bag Godskontorets Vinduer i Sidefløjen saaes fladtrykte Næser og skadefro Blikke. Det var Køkkenpigerne og Skriveren, der haabede at faa et Glimt af „Tudsens“ Ansigt at se, naar hun steg tilvogns. Og det kribledes saa sødt i dem ved Tanken om, at den stolte Dame nu skulde trækkes frem for Politiskranken ligesom en anden Stodder og være nødt til at svare paa alting.

Ikke to Minutter efter, at Taarnuret havde runget, viste Fru Engelstoft sig paa det øverste Trappetrin. Til stor Skuffelse for de Nysgerrige var hun tæt tilsløret, hele Skikkelsen skjult af det lange, sorte Enkeflor. Mamsel Andersen og Kammerjomfruen fulgte hende ned til Vognen, mens den tykke Jens Kusk gjorde sin forskriftsmæssige Honnør paa Bukken.

Oppe ved Vinduet i Kabinettet stod Esther skjult bag Gardinet. Da Vognen kørte, blev hun ved at stirre efter den, mens hendes store, luftblaa Øjne fyldtes af Taarer. Hun var fuld af Bekymring for Moderen. Atter denne Nat havde hun hørt hende gaa frem og tilbage inde i sine Værelser, havde ogsaa igen i Spejlet set hende sidde ved Schatolklappen og stirre i Papirerne med det gule Omslag. Nu til Morgen havde hun været saa

underlig adspredt. Hun var bleven helt forfærdet ved at se, hvor gammel og træt hun saae ud.

Gamle Mamsel Andersen kom ind for at se til Kakkellovnen. Skønt Moderen havde forbudt hende at underholde sig med Tjenestefolkene og særlig havde advaret hende mod Mamsellen, som hun beskyldte for at lure ved Dørene og at lyve, gik Esther lige bus paa den gamle Pige og spurgte, hvad der var paa Færde.

Det gav et Ryk i Jomfru Andersen.

„Paa Færde? Hvad mener Frøkenen?“

„Hvorfor er I allesammen saa underlige idag? Og hvorfor tog Mor bort? Skulde hun til Byen?“

„Ja, det mener jeg da. Fruen har vist Forretninger derinde.“

„Men hvad skulde Mor hos Politiet? — Ja, det kan ikke nytte, De vil nægte det, Jomfru Andersen. Jeg hørte imorges, at Anna og Maren-Sofie stod og hviskede om det ude paa Gangen. Er der nogen, der har stjålet?“

„At Frøkenen vil bryde sig om, hvad saadan et Par tovlige Piger staar og sladrer om!“

„Der er noget, De ikke vil sige mig, Jomfru Andersen. Hvad er det?“

Den Gamle laa paa Knæ foran Kakkellovnen og lagde et Par Brændestykker over Ilden.

„Naa ja, har Frøkenen hørt saa meget, kan De saamænd ogsaa gerne faa Resten at vide. Det er ellers noget, som Frøkenen it' behøver at befatte sig med.“

„Hvad er det da?“

„Det er nok et vigtigt Papir af salig Herrens, der er bleven henne. Saadan har jeg da forstaaet det. Men jeg kender ingenting te.“

„Et Papir?“

„Ja, det er nok saadan hvad man kalder et Dokument at sige.“

„Men hvad har Mor med det at gøre? Hun kan jo da ikke vide, hvor det er blevet af.“

„Ja, se det er maaske det, at Skifteretten alligevel mener,“ sagde den Gamle og gav sig ivrig til at puste paa Gløderne, som havde hun allerede sagt for meget.

„Saa var det vel i den Anledning, at Herredsfogden var her dengang.“

„Det kan nok tænkes,“ sagde hun og rejste sig fra Kakkelloven. „Men nu er det nok paa Tide, at Frøkenen faar sin Mellem-Frokost. Klokken er over ti.“

Esther satte sig hen i Sofaen, hvor hun krøb ind i det ene Hjørne, betaget af en Angst, der fik hende til at fare sammen ved enhver Lyd. Hun holdt Haanden under Hovedet, og atter piblede Taarerne frem af hendes Øjne. Hun kunde ikke holde dem tilbage. Stadig syntes hun at høre sin Fars Fodtrin inde i den store Sal. Det var en Fornemmelse, hun oftere havde haft under sit Ophold her. Ogsaa Faderens Stemme mente hun undertiden at kunne høre derinde.

Bare Pastor Bjerring vilde komme her idag! — tænkte hun. Hun begreb ikke, hvad der gik af ham. I en hel Uge havde han ikke været her. Kunde han være syg? Hun havde i disse Dage rigtig mærket, hvor godt hun kunde lide ham. Hun følte i hans Nærværelse noget af den samme Tryghed, hun altid havde følt hos sin Far. Var det maaske, fordi hans dybe Stemme mindede hende om Faderens, der saa ofte havde gjort hende glad, naar hun hørte den ude i Forstuen? Kunde hun blot faa Moderen til at synes om ham! Men ikke med et Ord havde Moderen nævnet ham i alle disse Dage eller ladet sig mærke med, at hun savnede ham.

Hun tørrede i Hast Taarerne af Kinden. Mamsel Andersen kom ind med hendes Frokost paa en Bakke.

„Her er noget, der er godt for Frøkenen. En krabat Bøf. Og to Æg.“

„Aa, kan jeg ikke være fri idag, Jomfru Andersen? Jeg har slet ingen Appetit. Og saa har jeg saadan Hovedpine.“

„Nej, spise maa man skam i de Omstændigheder. Ellers bli’er det bare meget værre.“

„Men hvad kan det nytte? Jeg kommer bare til at kaste op ligesom forleden.“

„Naa, det glider nok ned, skal Frøkenen se! Husk ogsaa paa, hvad Fruen saa tidt har sagt. Fruen vilde rigtignok blive *meget* vred, om hun fik at vide, at Frøkenen ikke havde spist sin Bøf.“

Den sidste Advarsel gjorde Esther føjelig. Hun satte sig hen til Bordet og nødte sig til at spise, skønt bare Synet af de blodige Kødstykker fik det til at kvalme for hende.

Imidlertid stod Jomfru Andersen bag ved en Stol paa den anden Side Bordet og betragtede hende med et medlidende Blik. Det skar hende i Hjærtet at se, hvor bleg hun var bleven, efter at Kapellanen var jaget paa Porten. Trods de kolde Styrtebade og de andre Hærdrningskure, som hendes Mor plagede hende med, havde der aldrig været mange Blodsdraaber i hendes spinkle lille Krop, og i den sidste Tid saae hun ud, som om hun snart skulde følge sin Far i Graven.

Derfor nænnede den Gamle heller ikke at fortælle hende, hvad hun lige havde hørt, at Kapellanen alligevel rejste over til Kineserne nu. Han skulde selv have sagt det den foregaaende Aften i Forsamlingshuset. Vorherre havde sendt ham Rejsepengene, havde han sagt. De var kommen til Missionsselskabet med et Brev uden Navn. Hvor var det sørgeligt! At tænke sig, at det rare, unge Menneske, der kunde have det saa godt herhjemme, maaske nu vilde blive myrdet og ædt af de fæle Kinesere.

Esther havde ikke tvunget mange Mundfulde i sig, før hun skød Bakken bort og erklærede, at nu kunde og vilde hun ikke spise en Smule mere. Naar hun talte i den Tone, vidste Mamsel Andersen, at det ikke nyttede at prøve paa at snakke sig tilrette med hende. Saa blid og føjelig hun i Almindelighed var, kunde der en Gang imellem fare en Trold i hende, saa man mærkede, at hun var „Tudsens“ Datter.

Bagefter tog Esther sin lysegraa Ulster paa for at gaa ud i Parken. Skønt hun nu havde opgivet Haabet om, at Kapellanen vilde komme, stod hun dog længe foran Spejlet ude i Forstuen, mens hun satte en lille sorttærnet Uldhue paa Hovedet og ordnede Krøllerne i Tindingerne. Hun havde engang kunnet se paa ham, at han syntes, den Hue klædte hende. Ogsaa gned hun sine Kinder kraftigt med den flade Haand, da hun opdagede, hvor bleg hun var.

Solen skinnede; men alligevel slog hun Kraven op om Ørene, saasnart hun var kommen udenfor, og stak Hænderne dybt i Kappelommerne. Hendes Albuer bevægede sig ud og ind, saadan rystede hun af Kulde.

De sidste Blade var faldne. Nattefrosten havde afklædt Parken, der endnu for faa Dage siden stod i al Efteraarets Farvepragt. Ogsaa hendes Barndomsvenner Fuglene var borte. Ved Synet af deres tomme Reder hist og her i de nøgne Trækroner følte hun sig dobbelt ensom og forladt. Kun Solsorterne var tilbage. Men de sad ikke som om Sommeren oppe paa Grenene og sang. De løb stumme om nede paa Jorden og forskrækkede hende, naar de pludselig lod sig tilsyne i den røde Løvbund som sorte Rotter og lige saa pludselig forsvandt igen bag Stammerne.

I den yderste Ende af Parken standsede hun ved en Laage og blev staaende der nogle Øjeblikke med Armene paa Tremmeværket. Laagen gik ud til den gamle Lindealle, der fra Landevejen førte op til Avlsgaarden, og man havde herfra Udsigt over Markerne ned til Landsbyen med den hvide Kirke. Ved Vejkanten ovre paa den anden Side af Alleen opdagede hun gamle Anders, der sad bag sin Halmskærm og slog Skærver. Hun kom da til at tænke paa, at hun maaske af ham kunde faa at vide, om Pastor Bjerring var syg. Hun vidste, at gamle Anders hørte til de „Hellige“, der hver Søndag gik i Kirke og havde Forbindelser i Præstegaarden.

Med en rask Beslutning aabnede hun Laagen og balancerede fra Sten til Sten over den opkørte Vej, hvis dybe Hjulspor var fulde af Vand. Hun begyndte diplomatisk med at tale om Vejret og at spørge til hans Kone og til ham selv. Men gamle Anders, der nok var en gudfrygtig Sjæl men alligevel en stor Skælm, bemærkede med sammenknebet Øje og et forstaaende Smil, at dersom det var den unge Præst, hun gik og kiggede efter, skulde hun bare bie et bitte Kon. Det var ikke en halv Time siden, sagde han, at Kapellanen var kommen her forbi i Kjole og Krave paa Vej op til Avlsgaarden for at berette en af Karlene, der var bleven syg i Nat.

Esther blev brændende rød og forlod ham straks, opbragt og

forvirret. Den Tanke, at Folkene paa Gaarden var begyndt at snakke om hende og Kapellanen, og især det, at Snakken kunde komme Moderen for Øre, indjog hende en stor Angst. Og nu skete der det, da hun paa sit hurtige Tilbagetog kastede et Blik ned ad den lange Alle med de store Vandpytter, hvori den blaa Himmel spejlede sig, at en ornatklædt Person i det samme traadte ud af Ladegaardsporten.

Hendes første Indskydelse var at komme ham af Syne ved at skynde sig ind i Parken. Men da hun indsaae, at han rimeligvis allerede havde set hende, bestemte hun sig til at blive staaende ved Leddet og vente paa ham. Han kunde ellers let tænke, at hun løb sin Vej for at undgaa ham. Gamle Anders maatte saa tro om hende, hvad han vilde.

Efterhaanden samlede hun endogsaa Mod til at gaa ham et Par Skridt imøde paa Græskanten ved Siden af Vejbanen.

„Har De været bortrejst, Pastor Bjerring?“ spurgte hun straks, da de havde hilst paa hinanden. „Det er saa længe siden vi har set Dem.“

I Selvforglemmelse beholdt han hendes Haand, mens han forundret betragtede hende.

„Veed De ikke, Frk. Esther, at Deres Mor ikke ønsker at se mig paa Sofiehøj mere?“

„Mor!“ sagde hun forskrækket og blev bleg.

„Det skyldes forhaabenlig kun en forbigaaende Misstemning,“ vedblev han og gav endelig hendes Haand fri. „Jeg veed da ikke af, at jeg har gjort noget galt. Derfor vil jeg heller ikke sige Farvel til Dem allerede nu. Saasnart Deres Mor igen sender mig Bud, kommer jeg. — Men det er sandt! De veed maaske slet ikke, at jeg skal rejse.“

„Til København?“

„Nej, meget længere bort. De husker vist nok, jeg har fortalt Dem om en Missionspost i Kina, som længe har været ubesat. Det har jo altid været min Lyst at blive Missionær. Især derovre i det store Vankundighedens Rige, som kalder sig selv det himmelske. Ved en uventet Tilskikkelse er det blevet mig

muligt at komme afsted. Mit inderligste Ønske har Vorherre nu opfyldt.“

Det svimlede for Esther. Hvad var det, han sagde? Hun stirrede paa ham i Haab om at møde et spøgefuldt Smil i hans Ansigt. Men Udtrykket var dybt alvorligt ligesom hans Stemme. Det var altsaa sandt!

Af Angst for at røbe sin grænseløse Skuffelse forsøgte hun nu selv at smile.

„Nej tænk! Saa maa man altsaa ønske Dem til Lykke!“ sagde hun.

„Ja, det maa De! Saa ondt det end gør mig at skulle forlade mine Venner her — og mine kære Forældre i København — er jeg lykkelig og fuld af Haab.“

Et rødt Ansigt tittede i dette Øjeblik ubemærket frem bag Halmskærmen ovre paa den anden Side af Vejen.

Præsten rakte hende atter Haanden. Hun tog den som i Drømme og hørte ham sige:

„Gud velsigne Dem!“

Hvad han mere sagde, hørte Esther ikke.

VIII

Bag Skranken i den skumle Retssal, der vendte ud mod Byens Torv med en Række snavsede Vinduer, sad Herredsfogden i guldbroderet Uniform, og paa hans venstre Haand havde Skriveren Plads med den store Protokol. Henne ved den Dør, hvorigennem Vidnerne førtes ind og ud, sad en kæmpestor Politibetjent med blaarøde Kinder og nikkede i Halvsøvne, mens Retsvidnerne — et Par gamle Pensionister — havde Sæde under et Vindu bagved Skranken.

Der var afhørt flere Vidner, og Luften derinde, der i Forvejen havde været tung af gammelt Støv og af Kulos fra Kakkelloven, var allerede bleven kvælende. I Øjeblikket sad Real-skolebestyrer Brandt foran Skranken og afgav Forklaring. Han

erklærede, at han faa Timer før sin Svogers Død havde talt længe med ham netop om Gavebrevet, som han efter dennes Anmodning havde lagt ned i det indmurede Pengeskab. Dersom Svogeren virkelig senere havde givet sit Minde til, at det blev tilintetgjort, kunde han paa det Tidspunkt sikkert ikke have været sig sine Handlinger klart og fuldt bevidst. Men forøvrigt troede han ikke paa den Forklaring.

Paa Herredsfogdens Spørgsmaal, om han da mistænkte nogen for at have understukket Gavebrevet, svarede han et klart og bestemt Ja.

„Er Deres Mistanke rettet mod nogen bestemt Person?“

Herpaa nægtede han at svare. Derimod mindede han om, at Fru Engelstofts forlængst afdøde Broder, efter hvad der nu var bleven oplyst, som ungt Menneske havde forgrebet sig paa sin Principals Kasse, hvad der syntes at tyde paa forbryderiske Familjetilbøjeligheder.

Dette Giftstik bragte Herredsfogden i Raseri. Kalkunblaa i Hovedet raabte han:

„Her er ikke Stedet til at fremsætte løse Formodninger. Jeg spurgte Dem, om Deres Sigtelse havde en bestemt Adresse.“

„Og jeg maa gentage, at jeg ikke mener mig forpligtet til at besvare Samvittighedsspørgsmaal.“

Dermed var Herredsfogden kørt i Grøften.

„Har De mere at fremføre til Sagens Oplysning?“ spurgte han.

„Nej.“

„Saa er vi færdige med hinanden.“

Det næste Vidne var Sygeplejersken, Søster Bodil. Herredsfogden bad hende tage Plads og sagde:

„De kendte jo den afdøde Godsejer ret nøje. De har i længere Tid plejet ham under hans sidste Sygdom.“

„Ja.“

„Og De var tilstede i Dødsøjeblikket?“

„Ja. Det vil sige — under Godsejerens og Fru Engelstofts Samtale opholdt jeg mig paa mit Værelse — men jeg blev kaldt ind.“

„I hvilken Tilstand forefandt De saa den Syge?“

„Dødskampen var dengang begyndt.“

„Var han i Stand til at tale?“

„Jeg tror det ikke.“

„Havde De Indtryk af en forandret Sindsstemning hos ham, da De blev kaldt ind?“

„Jeg havde kun Indtrykket af et døende Menneske.“

„Men altsaa, noget Tegn paa en umiddelbart forudgaaende, heftig Ordstrid eller voldelig Overtalelse fandt De ikke?“

„Nej.“

„Hvorledes forklarer De Dem da det pludselig indtraadte Dødsfald?“

„Jeg tror nok, at Sindsbevægelsen i Anledning af Fru Engelsefts Komme kan have fremskyndet Døden; men Godsejeren var saa svag, at vi hver Dag havde ventet en Katastrofe.“

„Meget vel. Det stemmer med Doktorens Udsagn. Nu blot dette: Efter Dødens Indtrædelse forlod De Sygeværrelset, ikke sandt?“

„Jeg gik ind gennem Værelset ved Siden af og kaldte paa Jomfru Andersen, der sad i Spisestuen.“

„Var De saa længe borte, at der under Deres Fraværelse kan være oplukket Skuffer eller Skabe inde i Dødsværelset?“

„Nej, det anser jeg for umuligt.“

„Meget vel. Og straks efter kom der jo flere tilstede. Forvalteren og Godsskriveren, ikke sandt?“

„Jo.“

„Meget vel.“

Efter at Herredsfogden havde gjort hende endnu et Par Spørgsmaal og dikteret den hele Forhandling til Protokollen, blev denne oplæst for hende, hvorpaa hun fik Lov til at gaa.

Men hun blev siddende og sagde, at hun endnu gerne vilde sige noget.

„Hvad nu?“ udbrød Dommeren utaalmodigt.

I stærk Bevægelse forsikrede hun, at hun ikke ønskede ondt over noget Menneske. Men hun maatte for sin egen Samvittig-

heds Skyld sige noget, som hun — og rimeligvis hun alene — med Bestemthed vidste.

„Ja, det samme har ogsaa alle de andre sagt. Og naar det saa kom til Stykket, var det Vrøvl og Sludder det hele. Hvad er det, De vil sige?“

Hun havde hørt, sagde hun, at det omtalte Testamente eller Gavebrev skulde være bleven brændt i Kakkellovnen i Gods-ejerens Soveværelse. Men det kunde ikke være Tilfældet.

„Hvorfor ikke?“

„Fordi der slet ikke var Ild i Kakkellovnen den Aften. Den blev overhovedet ikke brugt.“

„Hvad skal det sige? Som om man ikke kan faa et Stykke Papir til at brænde i en Kakkellovn uden at der er Ild i den. Sikke noget Vaas! Er det for at lette Deres Samvittighed for den Slags taabelige Skrupler, at De opholder Retten, saa —.“

„Herredsfogden misforstaar mig. Der kan den Aften i det hele taget ikke have været brændt noget i den Kakkellovn, hverken Papir eller andet.“

„Hvor kan De vide det?“

Hun forklarede, at Kakkellovnrummet havde været fuldt af Vatstumper, som var bleven brugt til Indgnidning af Godsejerens Bryst og Arme med Spiritus. De havde ligget der endnu Dagen efter, at Godsejeren var død, og det var jo indlysende, at et saa brændbart Stof vilde have fænget ved den mindste Berøring med Ild.

Herredsfogden lagde sig tilbage i sin Tronstol og slog Armene overkors. Se se! — tænkte han og fikserede hende skarpt. Denne skikkeligt udseende Person hørte altsaa ogsaa med til Komplottet! Naa! Hun skulde ligesom de andre hurtigt blive afsløret!

„Hvad De her fortæller, lyder besynderligt. Hvor kom De paa den Ide at gaa rundt og kigge i Kakkellovnene? Der vidstes jo paa det Tidspunkt slet ikke noget om, at Gavebrevet var tilintetgjort, endsige at det var brændt.“

„Det er min foreskrevne Pligt, før jeg forlader et Sted, at gøre rent i den Stue, hvor min Patient har opholdt sig, og bortskaffe alt, hvad der har været i Berøring med den Syge.“

Herredsfogdens Ansigtsmuskler slappedes med eet. Han maatte for sig selv indrømme, at her var et Punkt, der burde have været nøjere undersøgt.

„Naa — saa bortfjernede De altsaa de Vatsykker?“

„Ja, jeg brændte dem.“

„Hm . . . De er vel klar over den Betydning, Deres Meddelelse muligvis kan faa for den Sag, det her gælder om at oplyse? Jeg maa derfor tilraade Dem endnu en Gang alvorligt at betænke, hvad Følgerne vil blive for Dem, dersom den skulde vise sig ikke at være i Overensstemmelse med Sandheden.“

„Det er den,“ forsikrede hun med Taarer i Øjnene.

„Betänk, at De staar i Vidneskranken, og at De i fornødent Fald er pligtig at bekræfte, hvad De her har sagt, med Deres Ed. Er De beredt dertil?“

„Ja.“

„Ja, saa har jeg i Øjeblikket ikke mere at spørge Dem om. Men er De saa god at blive her, da jeg rimeligvis senere nødsages til at tale nærmere med Dem.“

Han fulgte hende med Øjnene, mens hun gik bort. Her stikker noget under! — tænkte han. Stod hun ikke her og løj og græd paa en Gang!

Efter nogen Overvejelse gav han nu den lange Politibetjent Ordre til at kalde Fru Engelstoft ind fra den særskilte Ventsue, som af Galanteri var bleven anvist hende. Betjenten aabnede Døren og udraabte hendes Navn.

Hun traadte over Tærsklen med stolt Holdning, standsede derpaa og saa sig lidt usikkert om. Men straks efter fortsatte hun med sine smaa faste Skridt hen til Skranken.

Herredsfogden hilste hende med saa meget af den ham i Kødet baarne Artighed, som Stedets Hellighed og Dommersædets Værdighed tillod. Med en Hovedbøjning og en Haandbevægelse bad han hende tage Plads paa Stolen foran Skranken.

Og han begyndte Forhøret med at beklage, at han havde været nødsaget til at ulejlig hende. „Men da det fornemmelig gælder om at faa oplyst, hvorvidt Godsejer Engelstoft, dengang han besluttede sig til at tilintetgøre sit Gavebrev, var sig den

paagældende Handling og dens Følger klart bevidst, vil De sikkert forstaa, at Deres Vidneudsagn er af særlig Betydning.“

Fru Engelstoft nikkede. Med en fornem Haandbevægelse havde hun slaaet Sløret op for sit blege Ansigt og set Dommeren i Øjnene uden en Blinken. Hun kendte sin Magt over denne Mand og var besluttet paa at bruge den.

Hun havde forud nøje overlagt, hvad og hvormeget hun uden Risiko kunde sige, og lod sig heller ikke et Øjeblik bringe ud af Fatning. Derimod viste Herredsfogden sig temmelig forvirret. Først efter en halv Snes Minutters planløs Frem- og Tilbage-snakken og en omstændelig Dikteren til Protokollen gjorde han hende de afgørende Spørgsmaal.

„Tilintetgørelsen af Gavebrevet skete altsaa efter den Afdødes udtrykkeligt udtalte Ønske? Med hans fulde og frivillige Billigelse?“

„Ja.“

„Og Grunden var den, at han ved Samtalen med Dem var kommen til den Overbevisning, at de Personer, der havde indgivet ham Ideen til det paatænkte Hvilehjem og udfærdiget Dokumentet, havde haft et egoistisk Formaal dermed?“

„Ja.“

„Hvad blev der af Dokumentet? Jeg mener, paa hvilken Maade blev det tilintetgjort?“

„Det blev brændt.“

„I Kakkellovnen?“

„Ja.“

„I den Kakkellovn, der stod i den Afdødes Soveværelse?“

Der var noget i den Maade, hvorpaa Spørgsmaalet blev stillet, som ogsaa i det spændte Udtryk, hvormed baade Skriveren og Retsvidnerne pludselig slugte hende med Øjnene, der fik hende til at holde sit Ja tilbage. I et Nu gik det med Angst op for hende, at her var lagt en Fælde.

„Er det ikke ligegyldigt?“ spurgte hun for at vinde Tid.

„Det er nødvendigt, Frue, at vi ogsaa faar dette Punkt fuldt oplyst.“

„Nej, det var ikke i Sovekammerkakkellovnen,“ sagde hun;

og da hun saae, hvordan Herredsfogdens Ansigt opklaredes, mens Skriveren tog sine ondskabsfulde Øjne til sig med et skuffet Udtryk, fortsatte hun: „Jeg var bange for, at Røgen paa Grund af Blæsten skulde slaa ud og genere den Syges Aandedræt.“

„Meget naturligt! En anerkendelsesværdig Betænkksomhed! . . . Hvor fandt saa Opbrændingen Sted?“

„I Biblioteksstuen ved Siden af. I den store Kamin derinde.“

„Meget vel!“

Herredsfogden begyndte igen at diktere til Protokollen; og efter at denne var bleven oplæst for hende og godkendt, tilføjede han med en ærbødig Bøjning, der skulde undskylde Ordene Lige fremhed:

„Det er nu min foreskrevne Embedspligt at tilspørge Dem, om De nøje har ransaget Deres Samvittighed og betænkt Følgerne, i Fald De senere skulde komme til anden Erkendelse? Og om De sluttelig uden Frygt kan bekræfte den afgivne Forklaring med Deres Ed?“

„Ja.“

Der fulgte en ny Protokoltilførsel og en ny Oplæsning og Godkendelse. Derpaa vendte Herredsfogden sig helt oplivet om mod Retsvidnerne og sagde:

„Saa vil vi skride til Edsaflæggelse.“

Han var under Forhøret blevet enig med sig selv om, at han kun med et edsfæstet Udsagn vilde have Magt til at slaa den ondsindede Sladder til Jorden.

„Vil De give mig Formularen, Hansen. Den ligger vist i Deres Skuffe.“

Skønt Fru Engelstoft hele Tiden havde haabet, at selve Eden ikke vilde blive hende afkrævet, bevarede hun sin rolige og stolte Holdning. Men hendes Hjerteslag standsede et Øjeblik. Og med Skyhed betragtede hun den sort indbundne Bog, som Skriveren havde taget frem af Skuffen.

Herredsfogden rejste sig og tilkendegav hende med en Haandbevægelse, at hun skulde gøre det samme. Ogsaa de andre Tilstedeværende stod op fra deres Stole og blev staaende under hele Oplæsningen.

„Den Sværgende forsikrer, at han har udsagt Sandheden, den rene og fulde Sandhed, saa at han intet har forklaret, som han ikke vidste, og intet fordulgt af, hvad han vidste til Oplysning angaaende det, hvorom hans Forklaring blev æsket, ej heller har brugt nogen Forbeholdenhed men oprigtigen taget Ordene i den Mening, hvori han vidste, at de blev forstaaede. Han staar for Menneskers Dom, som haardeligen vil straffe den Mensvorne, naar Gud lader Sandheden komme for Lyset, og alles Hjærter ville tillukke sig for den, der er mærket med en Meneders forfærdelige Navn.“

Mens Herredsfogden hurtigt og vanemæssigt opramsede disse Truselsord, tog Fru Engelstoft som tilfældigt med sin ene Haand om Skrankens Kant. Skønt hun gjorde sig Umage for ingenting at høre, begyndte det at sortne for hendes Øjne, saa hun maatte støtte sig.

„Den Sværgende staar for den alvidende Guds Aasyn, som ser i det skjulte og betaler aabenbare; som lod Forbandelsen udgaa, at den skal komme til Tyvens Hus og til dens Hus, som sværger falskeligen ved hans Navn. Den Sværgende oprækker derfor efter den gamle Vedtægt de trende Fingre paa sin højre Haand, at dette synlige Tegn skal minde ham om, at han kalder den treenige Gud til Vidne, og at, dersom han sværger falskeligen, har han frasagt sig Gud Fadere Naade, Beskærmelse og Velsignelse; han har fornægtet Verdens Frelser og kan ikke søge Tilflugt hos ham i Livets Angester eller paa Dommens Dag; han har tillukt Vejen for Guds Aand og opgivet al Trøst af Guds Ord i Livets og Dødens Nød. Medens han er paa Jorden, vil hans Hjærte være bævende og hans Fod ikke finde Hvile; derefter gaar han hen, hvor der skal betales enhver efter hans Gerninger. Thi hvad et Menneske saar, det skal han og høste. Med denne Formaning og Advarsel have vi gjort vort. Hver, der bliver ved Sandhed, aflægge med Frimodighed sin Ed; men enhver vogte sig for at sværge falskeligen ved den Højstes Navn.“

Herredsfogden kastede Formularbogen og berørte respektfuld Fru Engelstofts Arm.

„Den Sværgende oprækker de trende Fingre paa den højre

Haand med disse Ord: At den af mig afgivne Forklaring er overensstemmende med Sandheden, bekræfter jeg herved med min Saligheds Ed, saa sandt hjælpe mig Gud og hans hellige Ord.“

Intet i hendes Træk røbede andet end en naturlig Sindsbevægelse ved at foretage en højtidelig Handling. Men i Virkeligheden var hun knap ved Bevidsthed. Med Møje løftede hun den blytunge Haand og gentog mekanisk Ordene:

„At den af mig afgivne Forklaring er overensstemmende med Sandheden, bekræfter jeg herved med min Saligheds Ed, saa sandt hjælpe mig Gud og hans hellige Ord.“

Herredsfogden bukkede; og med høj Røst erklærede han derefter Retten for hævet.

Faa Minutter senere sad Fru Engelstoft nede i sin Vogn, der havde samlet et lille Opløb paa Tinghustrappen. Hun hørte en af Flokken raabe Morderske efter hende, da Vognen kørte. Men det gjorde intet Indtryk paa hende. Hun lænede sig tilbage og lukkede Øjnene med en vidunderlig Følelse af Befrielse. Nu var det overstaet! Hun havde rystet Utøjet af sig! — Samtidig følte hun en uimodstaaelig Trang til at sove. Hun havde i flere Døgn ikke faaet Søvn. I nogle Minutter var hun halvt bevidstløs. Som en Druknende saae hun i disse Øjeblikke et Tog af flimrende Erindringsbilleder jage hende forbi. Indtil hun vækkedes af Kulderystninger og begyndte at græde.

IX

Ved Tilbagekomsten til Sofiehøj mærkede Fru Engelstoft straks i Forstuen, at der var sket noget under hendes Fraværelse. Esther, der plejede at give hende en saa stormende Modtagelse, naar hun blot havde været borte et Par Timer, lod sig slet ikke se. Mamsel Andersen, som hjalp hende Ydertøjet af, var tydeligt nervøs og syntes at have grædt.

„Hvor er min Datter?“ spurgte hun.

„Frøkenen maatte gaa i Seng. Frøkenen befandt sig ikke vel.“

„Hvad fejler hun?“

„Ja — jeg maa jo sige det til Fruen, som det er. Frøkenen fik saadan en Slags Anfald.“

„Et Anfald?“

„Ja, det kom lige med eet. Frøkenen havde spaseret lidt i Parken efter Frokost. Jeg stod netop i Vinduet, da Frøkenen kom tilbage. Jeg kunde se, at hun gik saa underlig og var helt hvid i sit Ansigt. Saa skyndte jeg mig jo ned, — ja — og saa, ligesom Frøkenen var kommen herind, fik hun ondt og besvime.“

„Hvornaar var det?“

„Det var vist godt en Timestid efter, at Fruen var kørt . . . Frøkenen har selv været saa ked af det. Hun sagde, at jeg ikke maatte sige noget til Fruen.“

„Min Datter er vel bleven forskrækket for noget. Kan hun have truffet nogen i Parken?“

Den Gamle strøg sig forlegen ned over Forklædet.

„Nej — det har da Frøkenen ikke talt noget om.“

„Staa nu ikke der og lav Historier! Veed De noget?“

„Ja, naar Fruen ønsker, at jeg skal sige det, saa tror jeg nok, at Frøkenen har truffet Kapellanen. Han var her paa Gaarden og berettede en af Karlene. Det skal være gamle Anders, der har set dem sammen i Alleen.“

Fru Engelstoft tog Øjnene til sig.

„Naa ja,“ skyndte hun sig at sige. „Min Datter er lidt upaselig i disse Dage. Det vidste jeg forresten godt. Gaa op til hende og sig, at jeg om lidt skal komme op og se til hende.“

Hun gik ind til sig selv og sank ned i en Lænestol, dødrætt og opreven. Hun blev siddende der næsten en halv Time, fordi hun ikke vilde vise sig for Esther i den Tilstand. At Barnet havde haft et Besvimelsesanfald, ængstede hende heller ikke saa meget. Det hørte hendes Alder til. Langt mere foruroligedes hun af dette Møde med Kapellanen. Den hykleriske Hund! Saa vidt var han altsaa allerede kommen med hende, at de havde benyttet sig af hendes Fraværelse til at holde Stævnemøde! . . . Godt, at hun ikke var vegen tilbage for at skaffe ham af Vejen! Alle

hendes Opofrelser — ogsaa denne sidste — kunde maaske ellers været gjort forgæves. Det var paa høje Tid, at han kom herfra. Var han først kommen over paa den anden Side af Jordkloden, glemte Esther ham nok.

Hun vilde rejse sig men sank rædselsslagen ned igen og begyndte at ryste. Hun var kommen til at se ned paa sin højre Haand, der laa om Stolearmen, og det forekom hende, at den var bleven sandgraa og vissen. Skønt hun udover det første Øjeblik ikke var i Tvivl om, at det var en Indbildning, fremkaldt af hendes oprevne Sindstilstand, blev hun alligevel ved at stirre paa Haanden med en Skræk, som om den virkelig var forandret. „Hvordan er det fat med dig?“ tænkte hun og lukkede tilsidst Øjnene for Synet.

Og hun mindedes sin Mor, der saa ofte havde advaret hende mod hende selv og skræmmet hende med Daarekisten. „Vogt dig, mit Barn!“ hørte hun hende sige med sin brudte Stemme. „Dit stridbare Sind vil engang blive din Ulykke! Kun det sagtmødige Hjerte har Fred i Livet og i Døden. Husk det! Bøj dig lydigt for Herrens uransagelige Vilje. Væk ikke hans Vrede, for han er en nidkær Gud, der straffer strengt.“

Hvorfor havde hun ikke arvet sin gode Mors ydmyge Sind? Nu havde den guddommelige Hævn ramt hende. Af den selvraadige lille Pige havde Himlen gjort en Ligrøver og en Menederske. Skulde hun nu ogsaa miste sin Forstand? Ende Livet i Vanvid? . . .

Tungt slæbte hun sig lidt efter op ad Trappen til Soveværelserne, idet hun holdt Haanden paa Rækværket for ikke at segne. Hun frygtede dette Møde med Datteren og ønskede paa samme Tid, at hun kunde tage hende ind til sit Hjerte og betro hende alt. I sin grænseløse Ensomhed trængte hun til en Medvider, der ikke vilde forraade hende. Alligevel ængstede den Tanke, at Esther selv skulde komme Sandheden paa Sporet, hende mere end noget andet.

Esther laa i Sengen med Ansigtet vendt ind imod Væggen. Hun blev liggende i samme Stilling ogsaa efter at Moderen var

kommen ind og havde sat sig paa hendes Sengekant. Hun vilde skjule, at Taarerne løb hende ned ad Kinderne.

Fru Engelstoft strøg hende kærligt over Haaret, idet hun uvilkaarligt brugte sin venstre Haand og holdt den højre i Skødets.

Stakkels Barn, hun havde virkelig faaet sin første Forelskelse! At den galdt en Præst, var ikke saa underligt. *Det* hørte jo ogsaa hendes Alder til.

„Hvad er der i Vejen, Barn? Har du ondt noget Sted?“

Esther rystede paa Hovedet.

„Hvorfor græder du da?“

„Jeg græder ikke,“ sagde hun og søgte at unddrage sig Moderens Kærtegn.

Da faldt det Fru Engelstoft ind, at Esther naturligvis af Kapellanen havde faaet at vide, hvorfor han ikke mere kom her, og hun besluttede sig til at tale aabent om sit Syn paa denne Mand. Hun sagde til hende, at selv om hun ikke kunde forstaa hendes Handlemaade, maatte hun ikke miskende hende men stole paa, at hvad hun fordrede af hende, altid var til hendes eget Bedste. Hun sagde, at hun endnu var for uerfaren til at kunne bedømme, hvor meget der stod paa Spil for hende, og at den Mand, hun havde ladet sig overliste af, enten maatte være en Fantast, der vilde styrte sig selv og hende i Ulykke, eller en Eventyrer, der spekulerede i hendes Enfoldighed. Hun mindede hende om sin egen Skæbne og talte om sin Mor, der var bleven bragt til Tiggerstaven, fordi hun ikke havde haft Kraft til at modsætte sig en Mands forbryderiske Letsindighed.

„Du maa tage dig sammen, Esther, og huske paa, at du ikke er noget Barn længer. Jeg vil ikke mere vide af den Lediggang. Du gaar og fanger Griller og bliver syg deraf. Jeg har tænkt paa, at du skal begynde at hjælpe mig lidt med Opsynet. Det er ikke for tidligt, at du vænner dig til at handle paa eget Ansvar. Men det skal vi tale om en anden Gang. Tør nu dine Øjne, og vis dig som en fornuftig lille Pige, at jeg ikke skal faa Skam af dig.“

Hun kyssede hende paa Panden og lod hende derpaa i Fred. Hele Eftermiddagen tilbragte hun inde i sin Arbejdsstue, hvor

hun ved sine ophobede Regnskaber tvang Tankerne tilbage fra de vilde Veje og holdt dem fast. Lidt efter lidt faldt hendes Sind ogsaa til Ro. For ikke at give Folkene paa Gaarden ny Anledning til Skumlerier lod hun efterhaanden baade Forvalteren, Ladefogden og Mejeribestyreren kalde, og havde som sædvanlig time-lange Forhandlinger med dem, fremsatte Planer og udstedte Ordre.

Men da var ogsaa hendes Modstandskraft brudt. Saa snart den sidste havde forladt hende, sank hun sammen. Det var den samme dødelige Mathed, der havde overfaldet hende paa Vejen hjem fra Byen. Hun vaklede hen til den store Lænestol ved Vinduet, og mens Skumringen og Aftenstilheden voksede rundt omkring hende, sad hun indsvøbt i et Sjal, nedsunken i en Halvdøs, hvorunder hun stadig paany saae den gulkalkede Tinghussal for sig og genoplevede Rædselstimen foran Skranken som i en ond Drøm.

At det var paa denne Dags Morgen, hun satte sig ud i Vognen og kørte til Byen, forstod hun ikke. Hun syntes, at der maatte ligge Aar mellem dette Øjeblik og hendes Hjemkomst, med en saadan Sum af sjælelig Lidelse havde disse Timer været fyldt. Skulde hun opleve een Dag til som denne, vilde hun ikke længer kunne modstaa Fristelsen til at gøre en hastig Ende paa det hele. Livet havde længe nok været hende en Gru og en Pine. Kun for Esthers Skyld havde hun taalt de sidste Aars Skam og Ydmygelse. Alene dette hjælpeløse Barn havde holdt hende tilbage i en Verden, som var bleven hende et Helvede.

Var nu blot denne Hykler af en Præst vel af Vejen! Intet nagede hende som Frygten for, at hun skulde miste sit Barn og se alt, hvad hun havde samlet til hende under tyve Aars Kamp og Selvforsagelse, ja som nu havde kostet hende Sjælens Fred og halvvejs hendes Forstand, prisgivet en Fremmed.

Pludselig rungede Taarnurets Gravrøst ned gennem Huset. Hun kunde aldrig høre disse mørke Toner, uden at hendes Hjærte stod stille et Øjeblik. De bar saa mange Minder med sig fra de sytten Aar, da hun levede her med Niels. De havde vævet sig ind i deres Samlivs Lykke og Ulykke lige fra Bryllupsnatten, da

hun første Gang forskrækkedes ved at høre dem drøne ned gennem Stilheden.

Hun talte Slagene — seks. Og hun kom til at tænke paa en anden Nat, den, da Esther blev født. Tidlig om Morgenen var hun vaagnet ved at føle et heftigt Sting, og just som hun blev klar over, hvad Smerten betød, slog Uret seks. I sin Angst følte hun disse tunge Klokkeslag som en overnaturlig Bebudelse af, at hendes Time var kommen. Og dog skulde hun endnu tyve Gange høre Heltimeslagenes Gravtone gennem sine egne Skrig, før Barnet kom til Verden. „Den unge Dame har ladet vente paa sig,“ havde Doktoren sagt, da han endelig stod med det lille halvdøde Væsen i sine blodige Hænder. Selv følte hun ingen Glæde ved at høre sit Barns Stemme. Hun anede jo allerede dengang, til hvilken Vanære det var født. Og heller ikke Niels gav det stakkels Barn nogen videre hjærtelig Velkomst, fordi han havde ønsket sig en Søn. Var det da underligt, at Esther aldrig rigtig vilde trives?

X

En Ugestid senere holdt Pastor Bjerring sin Afskedspræken i en overfyldt Kirke, og ikke længe efter forlod han Landet uden at have faaet den ønskede Lejlighed til at sige Fru Engelstoft og hendes Datter Farvel. Hovedbygningen paa Sofiehøj forblev lukket for ham indtil det sidste. Saa længe han endnu befandt sig paa Egnen, havde Fru Engelstoft desuden sørget for, at Esther aldrig gik ud alene. End ikke i Parken fik hun Lov at gaa uden Ledsager.

I Begyndelsen havde Esther underkastet sig den moderlige Vilje med vanlig Lydighed. Men efterhaanden som Tiden gik, og hendes Haab om, at Pastor Bjerring skulde faa Lov til i det mindste at gøre et Afskedsbesøg, ikke gik i Opfyldelse, kom Tolden op i hende. Hun vilde ikke spise, ikke sove, ikke svare Moderen, naar hun spurgte. Al denne Bevogtning havde desuden vakt en Anelse hos hende om, hvem det var, der havde sendt Missionsselskabet de mystiske Penge, og i hvilken Hensigt det

var sket. Den Dag, hun fik at vide, at Pastor Bjerring var rejst, faldt hun gamle Mamsel Andersen sanseløs om Halsen og græd fortvivlet.

Fra den Dag viste hun sin Mor aabenlys Trods. Hun vilde, at Moderen skulde forstaa, at hun aldrig, aldrig vilde glemme Pastor Bjerring. Han havde engang lært hende et lille Salmevers og anbefalet hende at sige det for sig selv hver Aften, inden hun faldt i Søvn, hvad hun ogsaa i al Hemmelighed havde gjort. Nu fremsagde hun det højt og med foldede Hænder ogsaa naar Moderen var i Nærheden og kunde høre det. Og i Stedet for at passe sit Kontorarbejde satte hun sig undertiden hen med en Bibel, som hun havde fundet i Biblioteket, og udskrev Skriftsteder for at lære dem udenad.

Fru Engelstoft lod sig ikke mærke med noget. I det Haab, at Barnet snart vilde komme til Fornuft, viste hun sig overbærende mod hende, ja forkælede hende mod Sædvane ikke saa lidt i denne Tid. Da Esther en Aften saae ualmindelig daarlig ud og havde Kuldegysninger, gav hun Ordre til, at der fremtidigt skulde lægges en Varmedunk i hendes Seng, noget hun tidligere paa det bestemteste havde modsat sig. Ligeledes fritog hun hende for den Frokostbøf af halvraat Kød, der fra Barnealderen havde været hende en daglig Lidelse.

Al denne usædvanlige Eftergivenhed forøgede dog kun Esthers Utryghed overfor Moderen. Og nu skete der det, at hun en Dag fandt et afrevet Stykke af en Avis paa sit Bord. Det var en af Gangpigerne, der af Ondskabsfuldhed havde lagt det derind i et ubevogtet Øjeblik. Der stod en truende Erklæring fra Skolebestyrer Brandt og Sagfører Sandberg, der paa „mange agtede Medborgeres Vegne“ opfordrede Herredsfogden til at genoptage Undersøgelserne i Anledning af det paa Sofiehøj forsvundne Gavebrev, som den afdøde Godsejer efter Fru Engelstofts til almindelig Overraskelse edsbekræftede Udsagn skulde have ladet tilintetgøre.

Hun vilde tidligere have kastet et saadant Papir i Kakkelloven uden at læse det til Ende. Saa længe hun kunde huske, havde Folk talt ondt om Moderen og forfulgt hende med Bag-

vaskelser. Men nu var hendes Mistro bleven vakt. Tilmed stod der, at Dokumentet havde været otte fuldskrevne Ark i et gult Omslag. Derfor grebes hun af en ond Anelse.

„Jomfru Andersen!“ sagde hun Dagen efter til Mamsellen. „Det Papir . . . det Dokument, De veed nok . . . det er jo ikke fundet, vel?“

„Fundet? Nej, hvor skulde det være fundet? Godsejeren havde jo bestemt, at det skulde it' eksistere mere. Paa sin Døds-seng bad han Fruen om at brænde det. Ellers sad Frøkenen nok it' her. Men hvor kommer Frøkenen paa saadan Tanker? Er det igen de tossede Piger, der har staaet her paa Gangen og ført Sladder?“

Esther vendte sig om uden at svare. Hun gik hen til Vinduet og blev staaende med Ryggen til Stuen for ikke at røbe sin angstfulde Uro. — —

Fru Engelstoft tilbragte disse Dage i uafbrudt, rastløst Arbejde. Og som hun ikke viste sig selv nogen Skaansomhed, sparede hun heller ikke mere sine Undergivne. Trods alle onde Øjekast maatte Forvalter og Ladefoged flere Gange daglig stille hos hende for at modtage Ordre; og hverken Køkkenpigerne eller Folkene i Staldene og paa Markerne var længer sikker paa ikke at blive overraskede af hende.

Al denne Aarvaagenhed hindrede dog ikke, at Gaarden næsten daglig hjemsøgte af Ulykker. Den ene Dag var det Køerne, der blev syge og kastede Kalvene; den næste et Tærskværk, der sprængtes, eller en ung Hest, der var kommen løs og havde brækket Benet. Længe vilde hun i denne Række Ødelæggelser kun se et nyt Udslag af Folkenes Ondsindethed. Men da Stormen en Nat slog et Faarehus omkuld, hvorved et Par sommergamle Lam blev dræbt, maatte hun tænke paa de Ord, der var bleven oplæst for hende hin Dag i Retssalen, Ordene om den alvidende Gud, „der ser i det skjulte og betaler aabenbare; som lod Forbandelsen udgaa, at den skal komme til Tyvens Hus og til dens Hus, som sværger falskeligen ved hans Navn.“

Efter hvert nyt Ulykkesbudskab skottede hun uvilkaarlig ned til de tre Fingre paa den højre Haand. Skønt hun godt følte,

hvordan hun hermed lokkede for det Vanvidsspøgelse, som laa og lurede i hende, kunde hun ikke lade være. Hvor ofte hun end sagde til sig selv, at det var en Daarskab, kunde hun ikke slippe den Indbildning, at de tre Fingre daglig blev mindre — visnede hen.

En Dag maatte der Vogn ind til Byen efter Lægen. Esther var pludselig bleven syg. Hun vaagnede om Morgenens med Feber og klagede over Smerter i Hovedet og Ryggen. Da hun forsøgte at staa op, besvimede hun.

Lægen antog det bare for en Forkølelse, men sagde dog ingenting derom. Af Hensyn til Honoraret sad han længe ved hendes Seng med et grublende Udtryk, gjorde de besynderligste Spørgsmaal og trak Tiden ud med gentagne Undersøgelser. Til sidst skrev han en Del Medicin op og sagde, at han vilde komme igen den næste Dag.

Hans betænkelige Udtryk havde gjort Fru Engelstoft ængstelig. Da de var kommen udenfor paa Gangen, bad hun ham sige hende uforbeholdent, hvad han mente om Datterens Tilstand.

„Jeg kan ikke udtale mig nærmere derom idag. Jeg kan kun sige, at der er ingen overhængende Fare. De maa ikke ængste Dem, Frue! Forhaabentlig faar vi Bugt med Ondet!“

Da han var gaaet, vendte Fru Engelstoft tilbage til Datterens Soveværelse og satte sig paa hendes Sengekant. Esther havde vendt sig om mod Væggen, da hun hørte hende komme. Hun havde faaet en uovervindelig Rædsel for Moderen, efter at hun endnu en Gang om Natten havde set hende sidde ved Schatolklappen med Papirerne i det gule Omslag. Ved den blotte Berøring af hendes Haand kom hun til at skælve.

„Fryser du? Nu skal jeg hente et Tæppe. — Vil du ikke prøve paa at komme til at sove?“

„Jo — Tak.“

„Kan du ikke tænke dig at spise lidt?“

„Nej. Men vil du ikke kalde paa Jomfru Andersen?“

„Lad dog mig hjælpe dig, Barn!“

„Nej, jeg vil helst have, at Jomfru Andersen kommer.“

„Ja ja — som du vil! Nu skal jeg ringe.“

Først da Esther var bleven alene med Mamsellen, vendte hun sig om mod Stuen.

„Hvad sagde Doktoren?“ spurgte hun.

„Han sagde vist ikke noget. Frøkenen skal ikke være bange.“

„Det er jeg heller ikke. Jeg vil allerhelst dø,“ sagde hun og brast i Graad.

„Næ, veed Frøken nu hvad! Nu maa vi skam ligge ganske stille og prøve paa at komme til at sove lidt.“

„Det vil jeg jo ogsaa. Kan De rette paa min Hovedpude, Jomfru Andersen.“

„Saadan — er det nu, som det skal være?“

„Ja, bare jeg nu maatte drømme noget rigtig godt.“

„Hvad for noget, lille Frøken?“

„Jeg drømte saa stygt i Nat. Da jeg vaagnede, var jeg vaad over hele Kroppen af Angst.“

„Ja, det er den Feber.“

„Jamen saadan skulde det ikke være, Jomfru Andersen. Naar man er syg, skulde man netop drømme allersmukkest.“

„Hvad vil Frøkenen saa helst drømme om?“

Esther vendte igen Ansigtet mod Væggen og lukkede Øjnene over de paany frembrydende Taarer.

„Om min Frelser!“ sagde hun stille, som var det noget, hun egenlig ikke vilde have sagt højt.

Mamsellen tænkte sit ved dette Svar. Hun havde selv engang været forelsket i en Præst. Og Minderne fra den Tid gjorde hendes egne gamle Øjne vaade. —

Fru Engelstoft var gaaet ned i sin Arbejdsstue og sad allerede ved sine Regnskaber. Hun turde ikke være ledig. Fredløs, som hun var bleven endog i sit eget Hjem, maatte hun bestandig være i Virksomhed. Hun havde været oppe siden Klokken fire, havde hobet Arbejde paa Arbejde, Anstrengelse paa Anstrengelse som Værn mod sine forvildede Tanker.

Men nu vilde Kræfterne heller ikke slaa til længer. Gang efter Gang maatte hun lægge det svimle Hoved ned paa sin Arm og lade Hjærnen rase. Stævningsmændene havde den foregaaende Dag igen været hos hende. Herredsfogden var af Folke-

stemningen bleven tvungen til at optage nyt Forhør. Derfor brændte det i hendes tre Fingre som af en fortærende Ild, og stadig syntes hun at høre Stemmer omkring sig i Stilheden, en Mumlen af mørke, truende og anklagende Røster.

I saadanne Øjeblikke, hvor hendes Tanker omtaagedes, ønskede hun næsten, at Esther maatte dø. For da slog Befrielsens Time ogsaa for hende selv, og hun kunde endelig ty til den Revolver, der overalt havde fulgt hende som en Ven, der skulde give hende den sidste Haandsrækning.

XI

Da Lægen kom til Sofiehøj for tredje Gang, fandt han til sin Overraskelse Patientens Tilstand alvorligt forværret. Feberen var stegen, og Aandedrættet stærkt besværet. Ved en fornyet Undersøgelse kunde han konstatere en allerede vidt udbredt Lungebetændelse. Den var hidtil undgaaet hans Opmærksomhed af den naturlige Grund, at han hørte daarligt med det ene Øre og var døv paa det andet.

For ikke at urolige Patienten lod han sig ikke mærke med noget, saalænge han stod ved Sygesengen.

„Det gaar jo stadig godt fremad,“ sagde han. „Om et Par Dage har vi saamænd nok den lille Frøken oven Senge igen.“

„Hvorfor er jeg da saa træt?“ spurgte Esther med sit hæse Mæle.

„Det betyder ikke noget. Det er kun, som det skal være,“ forsikrede han og bad hende være ved godt Mod.

Heller ikke til Fru Engelstoft kunde han faa sig til at sige den hele Sandhed, da de bagefter opholdt sig ude paa Gangen. Men hans paafaldende Iver for at komme afsted, fik hende til at ane Uraad.

„Jeg ønsker ikke at føres bag Lyset. Mener De, at der er Fare for min Datters Liv?“

Han havde Tilstaaelsen paa Læben men holdt den tilbage, fordi han i det samme saae, hvor Fru Engelstofts Udseende havde

forandret sig de sidste Dage. Hun var med eet bleven ældet. Ansigtet var graablegt af Nattevaagen, og der var en vild Opskræmthed i hendes Blik, der gik ham til Hjærtet.

„Lad Dem dog ikke ængste, Fru Engelstoft! Deres Datter har ganske vist ingen stærk Konstitution . . . og en Lungebetændelse er jo altid en lidt alvorlig Sag . . . Men der er aldeles ikke nogen Grund til at opgive Haabet om, at hun skal staa det igennem. De maa være overbevist om, Frue, at jeg i hvert Fald skal gøre mit Bedste.“

Endnu i fire Dage kæmpede Esther stille med Døden. For det meste laa hun hen i en Døs. I sine Feberdrømme forflyttedes hun til fjerne Lande, færdedes i paradisskønne Egne med blaanende Bjerge og blomstrende Magnolieskove . . . med store, mørke Sumpe, hvor vilde Bøfler laa og svaalede sig i Dyndet . . . med kinesiske Bambushytter . . . med Flodbredder, hvor blegrøde Flamingoer spankulerede om . . . med gamle Landeveje . . . Oksekærrer . . .

I Drømme fremhviskede hun nu og da Ord, der forraadte hendes Syner.

Dag og Nat sad Fru Engelstoft ved Sengen; men hun forstod godt, at om Esther end levede endnu, saa havde hun dog allerede mistet hende. En anden havde taget hendes Hjærte fra hende. Hver Gang Esther vaagnede og saae hende sidde der, vendte hun Ansigtet bort. En Gang sagde hun det ligefrem, at hun længtes herfra, „hjem til Jesus“.

Fjerde Dags Aften gled hun ind i Døden. Umiddelbart forinden havde hun i Uro heftet sine Øjne paa Moderen med et sært bønfoldende Blik. Det var, som vilde hun betro hende noget. Men da Moderen bøjede sig over hende for at høre, kom der den samme Rædsel i Blikket, som hun hele Tiden havde mødt der.

„Aa, Mor!“

Med dette Nødraab sank hendes Hoved ned mod Brystet.

Hele Natten sad Fru Engelstoft alene hos Datteren, hvis Hænder Mamsel Andersen havde dristet sig til at folde, da hun lagde det døde Legeme tilrette i Sengen og strakte det ud. Kun

en Vaagelampe brændte. Lægen, som man havde hentet, var atter kørt bort, og Folkene var gaaet til Ro.

Hun sad der i sin røde Slobrok og stirrede ud for sig med taareløse Øjne. Sorgen stivnede hendes Træk, men hun var sig fuldt bevidst. Synet af Datterens Lig virkede helt anderledes paa hende, end hun selv havde ventet. Hendes Tanker rugede over Hævn. Dersom Esthers Død var Himlens Straf, fordi hun havde villet værne sit Barn mod Tyve og Røvere, saa var Himlens Gud et Uhyre. Og var den *ikke* det, men blot en Tilfældighed, et lunefuldt Indfald af Skæbnen — hvad var det da for en Verdensorden, der gjorde sligt muligt?

Inde i en af Schatolskufferne laa Revolveren parat med fire Patroner. Men hun vilde ikke dø. Hun undte ikke sine Fjender den Triumf. Hun vilde netop leve nu, for at Hadet mod hende ret kunde flamme op, og Hykleriet og Forargelsen brede sig. Fra denne Dag skulde Helvede slippes løs over Sofiehøj for at alt kunde blive lagt øde.

De følgende Dage viste hun sig ikke udenfor sine Værelser. Hun gav de nødvendige Ordre angaaende Begravelsen men modtog ellers ingen. Hverken Forvalter eller Ladefoged fik Foretræde. Der blev givet dem Besked om at styre Bedriften paa eget Ansvar.

Dagen efter Begravelsen, der fandt Sted uden forudgaaende Bekendtgørelse i Bladene, opholdt Fru Engelstoft sig i Kabinettet ved Siden af Soveværelserne, da Jomfru Andersen bankede paa og bestyrtet meldte, at Herredsfogden var kommen til Gaarden.

„Jeg har sagt ham, at Fruen ikke tager imod. Men han siger, at Fruen selv har sendt Bud efter ham.“

„Det forholder sig rigtigt. Bed ham gaa ind i Dagligstuen, saa skal jeg komme om et Øjeblik.“

Herredsfogden var urolig og beklemmt. Han mente, at hun havde ladet ham kalde for at give sig Luft overfor ham i Anledning af den nye Tilsigelse til Forhør. Da hun nu kom ind, saa han til sin Forbavselse, at hun var i Rejsedragt, endog havde Hat paa Hovedet og en Taske i Haanden. Ogsaa hendes Ud-

seende fik ham til at studse. Hun var bleven næsten hvidhaaret. Og de lyse, udhævede Øjne havde mistet al Glans.

Uden at give ham Haanden tog hun et Papir op af Tasken og rakte ham det.

„Nu har jeg ingen Brug for det mere,“ forklarede hun roligt.

Det var et Dokument i gult Omslag. Hendes Mands Testamente.

Herredsfogden saae i Papirerne og derpaa usikkert op paa hende. Hans Hænder begyndte at ryste.

„Hvad er dog dette? Jeg forstaar Dem ikke. Hvad betyder det her?“

„At min Ed var falsk. — Jeg er parat til at følge Dem.“

Længe stod de to Ungdomsbekendte og stirrede hinanden ind i Øjnene. Der lyste noget vildt og grusomt op i Herredsfogdens enfoldige Træk, da han af det haarde Udtryk i Fru Engelstofts Ansigt havde forstaaet, at hun talte sandt. Forfærdelsen gjorde ham svimmel. Han maatte sætte sig.

I lang Tid var der Stilhed i Stuen.

Derpaa sprang Herredsfogden op med Graaden i Halsen. Ungdomsminderne og de gamle Følelser vandt atter Overhaand i hans Sind. Han tilbød hende fireogtyve Timers Frist, for at hun kunde flygte og unddrage sig Lovens Straf. Han vilde, sagde han, sætte sin egen Ære og sit Embede paa Spil for hendes Skyld og være tavs, indtil hun var kommen i Sikkerhed.

Men hun rystede paa Hovedet og svarede, at hun ikke kunde modtage saa megen ædelmodig Opofrelse. Dersom hun havde villet undfly den straffende „Retfærdighed“, havde hun jo haft Lejlighed nok dertil. Men hun ønskede netop, at Straffen skulde fuldbyrdes. I Fængselscellen vilde hun glæde sig ved at tænke paa de Herrer Brandts og Sandbergs triumferende Indtog paa Sofiehøj. Hver Dag skulde hun gotte sig ved Tanken om, hvordan Skurke og Falsknere nu havde deres gode Dage her, indtil Truget var tomt og al Slags firbenet Utøj sloges om de sidste Levninger.

Hun ringede i det samme paa Kammerjomfruen, og kort efter kørte hun bort fra Gaarden som Arrestant. —

De følgende Dage var Egnens Aviser fulde af Beretninger om hendes Ugeringer, og i dem alle fremstilledes hun som et Uhyre i Menneskeskikkelse. Den eneste, som tog hendes Parti, var Herredsfogden, der en Aften i Klubben ved den fjerde Toddy endogsaa ytrede, at det meget brogede Selskab, hvis Livsvilkaar hun nu i en Aarrække vilde komme til at dele, i Grunden var det honneteste i Landet, fordi de Folk i Almindelighed indrømmede, at de var Forbrydere.

Men denne dristige Udtalelse vakte en saadan Storm af Forbitrelse, at han siden forholdt sig tavs, naar Fru Engeltofts Skændselsgerninger kom paa Tale. Som sædvanlig nøjedes han med at dølge sin Smerte ved at forstærke sine Toddyer. Der sad han da i sin Ensomhed med fugtige Øjne og mindedes bevæget sin Ungdomskærlighed, saa hende for sig som i en Straaleglorie — den yndige lille Herregaardsdatter med den røde Fløjls hue, som altid gik med sin lille Bror saa trofast ved Haanden.

Forøvrigt blev Fru Engelstofts Fængselsliv ikke af lang Varighed. Hun taalte ikke Indespærringen. Kort Tid efter, at hun havde faaet sin Dom og var bleven overført til Forbedringshuset, sank hun sammen. Hun døde uden at ville nogen Forsoning hverken med Gud eller Mennesker. I et efterladt Brev forlangte hun at blive begravet i sin Fangedragt og uden Præst eller Klokkeringning.

BORGMESTER HOECK OG HUSTRU

1. UDGAVE · 1905
2. — 1905
-

TREDIE UDGAVE

HERMED TRYKT IALT I 13000 EKSEMPLARER

I

En lille By i Festdragt. Flag i alle Gaderne. Vimpelbehængte Skibe i Havnen. En Æreport foran en stor, moderne Villa i Byens Udkant. Over det hele en skærende klar Aprilhimmel, dirrende af Lys. Paa Jorden ikke en Skygge.

Et Folkeoptog var netop draget gennem Hovedgaden med en Politibetjent og fire Messingmusikanter i Spidsen, paa Vej til Villaen. Et Par Køtere stod endnu midt paa Kørebanen og gøede af det. —

Kort efter blev der ringet ganske sagte paa Forstueklokken i Borgmesterens tavse Hus i en af Sidegaderne. En ældre Husholderske aabnede sit Vindue paa Klem og kiggede ud. Det var den lille, bredhoftede Apotekerfrue, der stod derude paa Flise-trappen med en stor Buket Paaskeliljer i Haanden.

Husholdersken lod hende vente nogen Tid, før hun lukkede op. Med en stum Hilsen førte hun hende ind i Spisestuen, hvor det betroede Tyende i denne Tid daglig gav Besked til Folk, der kom for at høre til hendes syge Frues Befindende.

„Hvordan gaar det, lille Jomfru Mogensen?“

„Det er i hvert Fald ikke bedre,“ svarede Jomfruen som den, der veed mere, end hun vil sige. „Fruens Søster fra Tyskland er kommen idag.“

„Saa er det virkelig sandt! Jeg hørte det jo inde hos Sørensen & Lund, at der var kommen en fremmed Dame med Morgen-toget, som saae saa udenlandsk ud. Saa jeg tænkte jo straks mit ved det. — Har hun forandret sig meget?“

„Majorinden?“

„Ja.“

Husholdersken trak overbærende paa Mundvigene.

„Det kan jeg jo ikke vide, Fru Bergmann. I min Tid har Majorinden ikke været her.“

„Aa, nej, nej, — jeg snakker. Men De kan tro, Jomfru Mogensen, hun var dejlig som ung. Rigtig som en Dronning at se paa! Og De kan tro, at her blev Sorg og Græmmelse, da han, den skidt Tysker, fik Lov til at rende af med hende. Folk kunde nu ellers aldrig blive enige om, hvad for en af de to Søstre der var den kønneste. Men jeg for min Del holdt nu altid paa Deres Frue her. — Tror De, jeg kan komme ind idag?“

„Nej, det tror jeg ikke. Fruen har haft en daarlig Nat. Men jeg skal gerne høre ad.“

„Aa ja, gør det, lille rare Jomfru Mogensen, saa er De sød. Maaske det ogsaa vil kunne mere Borgmesterinden at høre lidt om Festen. Jeg kommer netop lige henne fra Haandværkertoget. Ja, De har sagtens hørt Musiken.“

„Jeg har nok at gøre med mit eget, Fru Bergmann. Naar man har et Ansvar —“

„Ja, jeg forstaar det saa godt. Der ligger i denne Tid meget paa *Dem*, Jomfru Mogensen.“

„Man gør sin Pligt.“

„Men De skulde nu alligevel se at komme lidt ud i Dag og se paa Stadsen. Villaen skal jo illumineres iaften, naar vi har spist. Og Regimentsmusiken fra Randers er bestilt til at spille. Det maa man lade Jørgen Ovesen, naar han gør noget, saa gør han det, saa det baade høres og spørges.“

„Skal jeg bringe Borgmesterinden de Blomster, Fruen har der?“

„Ja, vil De? Jeg er blot ked af, at de er saa ringe.“

II

I en Seng, der stod frit ud fra Endevæggen i det store Soveværelse, laa den syge Frue udstrakt paa Ryggen mellem blaa-hvide, skinnende rene Lagner med meget Mellemværk. En lille dunkelrød Silkepølle var stukket ind under hendes Nakke.

Ved den Side af Sengen, der vendte mod Vinduerne, sad Søsteren i en Kurvestol. Ved den anden Side stod et af disse lave, med Flakoner og Smaakrukker opfyldte Toiletborde, hvorover der kan hvile en egen mysteriøs Stemning, og som tilligemed Spejl og Spejlmhæng danner et Kærlighedens Alter for Kvinderne, naar de elsker. Efter Lægens Ordre var ellers alt overflødig Bohave fjernet fra Værelset. Endog Gardinerne var taget ned for at skaffe saa meget Lys og saa megen Luft derind som muligt. Men denne Helligdom havde Borgmesterfruen ikke villet undvære under sin lange Sygdom, og de mange tilvante Smaating, som stod paa Bordet, vilde hun ogsaa have ved Haanden. De dækkede desuden saa rart for Medicinflaskerne og Pilleæskerne, som hun ikke vilde se.

Paa Bordet stod tillige fire langstilkede Roser i et Blomsterglas. Endvidere en lille Sølvskaal med Pebermyntekager og Konfekt, hvoraf hun bød Lægen og andre, der kom paa Besøg. Midt i det altsammen saaes endelig et Par Portrætter, deriblandt et Kabinetsbillede af Borgmesteren.

Ogsaa dette vilde hun bestandig have hos sig; og med vaade Øjne havde hun stirret paa det i de mange, lange Timer, hun havde ligget her ensom og kæmpet med sine Dødsængstelser og sine Selvanklager. Selv nu, da Søsteren sad hos hende, faldt hun et Par Gange i Tanker med Blikket rettet paa det, og ofte afbrød hun lidt nervøst Samtalen med at sige, at de nu snart kunde vente hendes Mand.

Majorinde v. Rauch var en Dame nær de fyrre, fire Aar ældre end Borgmesterinden. De to Søstre havde begge været smukke Kvinder og — hver paa sin Vis — glade for deres Skønhed. Majorinden, der var barnløs, tog sig endnu udmærket ud. Hun var af Ydre ganske en prøjsisk Officersfrue, stramsnørt og svulmende, aldeles fortystet i sin Smag. I Borgmesterindens finere og blødere Træk havde Aarene og da navnlig denne maanedlange, tærende Sygdom sat dybere Mærker. Over hendes før saa varme, brune Øjne laa nu den Spejlglass, der er Dødens første Forvarsel. Den skønne Mund, der havde haft Form som et lille Hjerte, laa nu blodløst strammet omkring de fremtrædende, hvide

Tandrækker. Alene disse Tænder og det rødbrune Haar havde endnu holdt Stand overfor Sygdommens Ødelæggelser.

De to Fruer var Døtre af en Toldforvalter, der i Treserne havde ført et lystigt Liv her i den samme lille jyske Fjordby, hvor den yngste senere skulde blive Borgmesterfrue. Det var i Krigens Tid, og et Aar efter Fredslutningen var den ældste Datter til stor Forargelse for Folk i Byen bleven gift med en af Fjendens Officerer, der under Besættelsen havde haft Kvarter i Faderens Hjem.

For første Gang i atten Aar besøgte Majorinden nu sit Fædreland. Søsteren og Svogeren havde hun i den Tid kun set en eneste Gang, nemlig paa deres Bryllupsrejse for fjorten Aar siden. Der var dengang bragt et Møde i Stand paa et af de store Hoteller ved Comosøen, hvor Fru v. Rauch det Foraar laa paa Landet for at gennemgaa en Luftkur efter en alvorlig Sygdom, om hvis Natur hun forøvrigt ikke havde villet udtale sig.

Imidlertid havde Søstrene i alle disse Aar staaet i stadig Brevveksling, og Gensynet denne Morgen havde været stormfuldt bevæget.

Borgmesterfruen var dog temmelig hurtig bleven træt og tilige noget fraværende. Det var næsten, som om hun efterhaanden blev lidt sky overfor Søsteren paa Grund af hendes mange Spørgsmaal. Ofte lod hun, som om hun overhørte dem, og hvert Øjeblik søgte hun et nyt Emne for Samtalen.

Tilsidst var hun bleven tavs, og nu laa hun med lukkede Øjne og lod Majorinden fortælle om sit Liv i Tysklands Hovedstad uden i Grunden at høre efter.

Der blev banket sagte paa Døren. Det var Jomfru Mogensen, der kom ind med Apotekerfruens Buket.

„Hvad er det nu igen?“ spurgte den Syge utaalmodigt.

„Det er Fru Bergmann, som er derude. Hun spørger, om hun maa komme ind og hilse paa Fruen.“

„Nej, nej — det er umuligt. Jeg kan Ingen modtage idag. Sig Fru Bergmann det.“

„Fru Bergmann mente, at Fruen maaske kunde have Lyst til

at høre noget om Festen i Byen. Hun kommer lige hende fra Haandværkertoget.“

„Aa, kære — hvad bryder jeg mig om de Taabeligheder! Ja, det skal De naturligvis ikke sige, Jomfru Mogensén. Sig Fru Bergmann, at det er forfærdelig elskværdigt af hende, men jeg er for træt.“

„Saa skulde jeg bringe de her Blomster. Vil Fruen have dem herinde?“

„Aa nej, — der er saa mange. De lugter vist ogsaa for stærkt. Sæt dem ind i Dagligstuen.“

„Det er næsten Synd,“ sagde Majorinden, der havde rejst sig og nu tog Buketten. „Den er virkelig pæn. Lad mig i det mindste tage et Par Stykker og sætte i Glasset *der* i Stedet for de Roser. De er ikke helt friske længer.“

„Aa nej, dem vil jeg ikke saa gerne af med. De kan nok holde sig lidt endnu. Det er min Doktor, der har bragt mig dem. Er de ikke yndige? — Vil De bringe Fru Bergmann min Tak, Jomfru Mogensén. Og sig hende, at det gør mig forfærdelig ondt, men jeg kan Ingen modtage idag.“

„Hvad er den Fru Bergmann for en Dame?“ spurgte Majorinden, da Husholdersken var gaaet. „En af dine Veninder her?“

„Det er Apotekerens Frue. Det er sandt, — Du maa jo kende hende. Husker du ikke min gamle Klassekammerat Laurine Holm?“

„Ja — Navnet klinger mig bekendt.“

„Kan du ikke huske . . . Mor brugte hende altid som afskrækkende Eksempel for os, — „Vrikkegumpen“, som hun kaldte hende.“

„Aa jo . . . jo vist. Hun var ellers ganske køn, ikke sandt? Blond og med en god Teint. — Og hun er derude?“

„Ja, hun kommer næsten daglig og spørger til mig. Og naar jeg ikke er altfor ødelagt, faar hun ogsaa Lov til at komme ind. Hun er i Grunden sød. Men frygtelig trættende, kan du vide.“

Trods sin alvorlige Bekymring for Søsteren kom Majorinden til at smile af hende. Hun tænkte ved sig selv, at i Forholdet til sine Veninder havde Anne Marie aabenbart ikke forandret

sig. Det var den samme lunefulde Ligegyldighed, hvormed hun under Opvæksten havde tyranniseret de mange kvindelige Beundrere og Velyndere, som altid omsværmede hende.

„Det kunde i Grunden mere mig at hilse paa din Veninde. Tror du, hun husker mig?“

„Husker? . . . Aa, du aner ikke, hvor godt man husker i en saadan lille By! Dersom du vil vide, hvad du spiste til Middag her idag for femogtyve Aar siden, er jeg sikker paa, at der er en eller anden, der kan fortælle dig det.“

„Og du tror, hun er derude endnu?“

„Hys!“

Den Syge strakte Haanden ud. Hun havde opfanget Lyden af Mandstrin inde i Dagligstuen ved Siden af.

„Det er min Mand!“ udbrød hun jublende, — og den svage Rest af Blod, hendes Legeme endnu ejede, skød op i hendes Kinder.

III

Borgmesteren kom lige fra et Forhør paa Raadhuset og var i Uniform. Han bukkede formelt for Majorinden.

„Det er forhaabenlig ikke mig, der jager Dem bort?“ sagde han, da han saae, at hun gjorde Mine til at gaa.

„Paa ingen Maade,“ svarede hun kort. „Men jeg hører, at der i Øjeblikket befinder sig en gammel Skolekammerat her i Huset, og jeg har faaet Lyst til at hilse paa hende. De undskylder mig.“

Borgmesteren bukkede igen med en noget tvungen Høflighed.

Henne i Sengen havde hans Kone imidlertid allerede udstrakt Haanden mod ham. Paa Grund af Søsterens Tilstedeværelse var hun forresten lidt ked af, at han var i Uniform. Hun vidste ikke, hvordan det kunde være, men trods hans høje og ranke Skikkelse klædte Uniformen ham ikke. Hun havde desuden straks set, at der stak lidt af Stroppen op i Nakken.

Da han efter Majorindens Bortgang traadte hen til Sengen, straaledes hendes Ansigt af Ømhed. Hun tog hans store, sol-

brunede Haand og lagde dens aareopsvulmede Bagside mod sin Mund, idet hun ligesom i Smug kyssede den.

„Veed du af, at vi næsten ikke har set hinanden idag?“ spurgte hun.

„Jeg har ikke villet forstyrre. Det er jo saa naturligt, at du og din Søster har haft en Del at tale med hinanden om.“

„Du forstyrrer aldrig. Hvor ofte skal jeg dog sige dig det? Jeg har netop savnet dig saa meget hele denne Formiddag. Er det ikke underligt, jeg tror næsten, jeg længes mindre, naar jeg er alene, end naar jeg har Selskab, — selv om det er min egen Søster.“

„Du har vist overanstrengt dig med at tale,“ sagde han i Stedet for at svare, — og hans skæggede Ansigt, der var som skaaret ud af gammelt Egetræ, fik et endnu koldere, mere til-lukket Udtryk.

„Jeg er ogsaa træt nu . . . og saa urolig,“ sukkede hun og trykkede sin Kind ind mod hans Haand som et Barn, der søger Hvile paa en Pude. „Lise og jeg har talt saa meget om gamle Dage . . . om vor Bryllupsrejse . . . dengang vi mødtes i Bellagio. Den vidunderlig dejlige Aften nede ved Søen. Husker du?“

„Ja, vi havde smukt Vejr,“ svarede han i en tør Tone og tog — lempeligt men bestemt — sin Haand til sig.

Hun laa en kort Tid med lukkede Øjne uden at tale. Hun havde mærket det lille Ryk, der var gaaet igennem ham ved hendes Spørgsmaal.

„Vil du ikke sætte dig lidt hos mig?“ spurgte hun og gjorde en Bevægelse med Haanden mod Kurvestolen uden at se paa ham.

„Jeg har i Øjeblikket ikke Tid. Jeg var egentlig paa Vej ind til Mogensen for at faa min Kakao. Der sidder Folk i Kontoret og venter paa mig. Klokken Tre er der Modtagelse hos Jørgen Ovesens, og der skal jeg møde som Ordfører for Byraadets Deputation.“

„Fortæl mig lidt om Haandværkertoget. Var der noget ved det? Jeg vil saa gerne høre om det.“

„Jeg saae det kun flygtigt fra Raadstuevinduerne. Det var ganske net. Jørgen Ovesen har jo selv arrangeret det hele.

Pudsigt nok er der forresten opstaaet Tvivl om, hvorvidt han virkelig har Jubilæum idag. Men i hvert Fald er det jo en god Reklame for hans Forretning.“

„Er det sandt, at han vil illuminere Villaen iaften?“

„Jeg har hørt det sige.“

„Hvornaar skal du møde?“

„Klokken Tre.“

„Og hvad er Klokken nu?“

„Halv Et.“

„Du maa love mig at komme herind og sige Farvel, før du gaar.“

„Det faar jeg næppe Tid til. Som jeg siger dig, Kontoret er fuldt af Folk.“

„Men naar jeg nu beder dig saa meget om det.“

„Hvor du dog har mange sære Luner, Anne Marie.“

„Du forstaar mig godt. Dersom jeg nu laa her og døde, mens du er borte.“

„Bestandig kommer du med den urimelige Tale,“ sagde han men slog i det samme Øjnene ned for at undvige det angstfuldt spændte og vedholdende Blik, hvormed hun saae op paa ham.

„Lover du mig saa at komme?“

„Ja — naturligvis — naar du sætter saa megen Pris paa det.“

„For du veed jo dog, hvad Doktoren har sagt.“

Borgmesteren rettede sig lidt.

„Naa ja, Doktor Bjerring,“ sagde han overbærende. „Han siger nok saa meget. — Men nu burde du forsøge at falde lidt til Ro. Du har vist idag talt mere, end du taaler.“

Kort efter gik han.

Den Syge laa med bævende Læber og saae hen imod den lukkede Dør, hvorigennem han var forsvunden, — indtil Munden fortrak sig og Øjnene svømmede i Taarer.

IV

Naar Borgmester Hoeck færdedes i sit Kontor, der laa i en Sidefløj af den store Bygning, var hans Væsen adskillig friere og ogsaa varmere, end naar han opholdt sig i sin Hustrus Værelser. Han aflagde vel aldrig en vis, embedsmæssig Højtidelighed, og da hans Selvfølelse var overordenlig prikken, maatte man i det hele omgaaes ham med nogen Forsigtighed. Men overfor Folk, der ikke glemte, hvem han var, kom der ofte en jævn, mild og eftergivende Venlighed tilorde, hvad der særlig havde gjort ham afholdt af den tarveligere Del af Befolkningen.

Mod Forbrydere, selv de farligste, de mest skamløse, viste han ofte en besynderlig Overbærenhed. Til Gengæld kunde han fornærme skikkelige Folk, endog blandt Byens første Borgere, ved at optræde overfor dem med hele Lovens Strenghed i Anledning af Smaaovertrædelser, de ikke selv tillagde nogen Betydning.

Lidt utryg følte man sig derfor altid overfor ham, og i det hele var Meningen om ham ret delte. Derom var dog alle enige, at en almindelig Politistud var han ikke. I Grunden var man ikke saa lidt stolt af ham. Man indrømmede, at baade han selv og hans Frue pyntede i Byen. I de første Aar, før Fru Hoeck blev syg, da de hver Eftermiddag sammen med deres lille, smukt paaklædte Datter kom gaaende gennem Hovedgaden paa deres Tur ud til Anlæget, var deres Tilsynekomst en af Dagens Hovedbegivenheder for dem, som sad inde bag Dagligstuevinduerne og fulgte de Spaserende i Gadespejlet. Borgmesterens ranke Skikkelse med det højt baarne Hoved, det mørkladne Ansigt og det allerede næsten hvide Haar og Skæg virkede ganske fornemt i disse Omgivelser, og om hans Frues Skønhed var der kun een Mening ved Siden af Misundelsens.

Ogsaa af en anden Grund følte man sig beæret af dem. Borgmester Hoeck havde tidligere tilhørt Kriminalretten i København. Han ansaaes for en af Landets skarpsindigste Forhørsdommere og var i det hele et af den juridiske Verdens fine Navne. Han bar den sjeldne Titel *Doctor juris* og betragtedes engang

som selvskreven til at træde ind i Højesteret. Efter Sigende stod han netop for Tur til at iklædes Jurisprudensens Purpur, da han til almindelig Forbavselse lod sig forflytte herover til den lille jyske By som Borgmester.

Han havde overfor sine Venner givet det Udseende af, at det var et Offer, han — iøvrigt uden stor Selvovervindelse — bragte sin Hustru, som længtes tilbage til den Egn, hvor hun var født; og Fru Hoeck gav heller ikke selv nogen anden Forklaring.

I fem Aar havde de nu levet her, fjernt fra hans Venner og Aandsbeslægtede, ja allerede halvvejs bragt i Forglemmelse hos dem, men uden nogensinde at beklage sig derover eller lade sig mærke med, at de ikke opholdt sig her af egen fri Lyst og Tilbøjelighed.

V

Efter at Majorinde v. Rauch havde fulgt den lille Apotekerfrue ud, stod hun nogen Tid henne ved det store Hjørnevindue i Spisestuen og trommede paa Karmen med sine ringbelastede Fingre. Hendes Ansigt havde faaet et tankefuldt Udtryk.

At hendes Søster ikke var lykkelig i sit Ægteskab, var noget, hun længe havde anet, til Trods for, at Anne Marie havde gjort alt for at skjule det i sine Breve. Hun havde ikke ladet sig vildlede af den Række begejstrede og kærlighedsfulde Adjektiver, hvormed Søsteren bestandig havde omtalt sin Mand. Mellem de fine, uroligt bølgende Skriftlinjer havde hun tydelig læst om et Savn, en skjult Sorg, der var bleven dybere med Aarene og tilsidst var endt i selvopgivende Fortvivlelse.

Dernede i Tyskland havde Majorinden efterhaanden opgjort sig en Mening derom. Med sine Erfaringer fra de Krese, hvori hun selv færdedes, og da navnlig fra sit eget Ægteskab med en livsforslugen Officer, hvem hun allerede Aaret efter Bryllupet greb i Utroskab, havde hun lagt al Skylden over paa Manden. Dengang Anne Marie meddelte hende sin Mands Forflyttelse til Provinsen og i den Anledning udtrykkelig skrev, at *hun* ikke

havde tilskyndet dertil men kun føjet sig efter sin Husbonds Ønske, opfattede Majorinden disse Ord som et Forsøg paa at skjule en ydmygende Sandhed for hende. Selv om ogsaa hendes mange Lovord om Manden udelukkede Tanken om egenligt Troskabsbrud fra hans Side, kunde hun jo derfor godt have haft Grund til at ønske ham bort fra Hovedstadens Fristelser.

Men efter sin Samtale med Apotekerfruen begyndte hun at forstaa, at det maatte forholde sig anderledes med denne Kærlighedstragedie. Den lille Provinsdame havde omtalt Borgmesteren i de respektfuldeste Udtryk og syntes overhovedet ikke at have Anelse om nogen ægteskabelig Ulykke. Og forresten maatte Majorinden ogsaa tilstaa for sig selv, at Svogeren ikke svarede synderlig godt til det Billede, hun paa Afstand havde dannet sig af ham som Familjefader — tildels i sin egen, vinduftende Ægteherres Lignelse.

Men hvad i Himlens Navn kunde der da være sket?

Da hun efter et Kvarterstids Fraværelse vendte tilbage til Sygeværrelset, fandt hun Søsteren alene. Anne Marie havde ved egen Hjælp rejst sig op paa Albuen og taget et Haandspejl fra Toiletbordet for at ordne lidt paa sit Haar.

„Veed du, at Klokken er næsten Et?“ spurgte hun. „Vi kan vente Doktoren hvert Øjeblik. Vil du ikke stænke lidt herinde. Luften er vist ikke god.“

„Men hvad er der, Anne Mi'e? Har du grædt?“

„Kan du se det? Er jeg røddøjet? Jeg er ogsaa saa træt.“ — Hun lagde med en tung Bevægelse Spejlet fra sig. — „Jeg tror, jeg vil hvile lidt, indtil Doktoren kommer.“

Hun vendte sig om paa Siden med Ryggen mod Søsteren, mens denne ordnede lidt paa Lagenerne og lagde Pudren tilrette under hendes Hoved. Den Anstrengelse, det altid kostede hende at løfte sine Arme, havde taget stærkt paa hende. Under forskellig ligeegyldig Smaapludren sank hendes Øjelaag lidt efter lidt i. Tilsidst blundede hun.

Fru v. Rauch havde igen taget Plads i Kurvestolen ved Siden af Sengen og blev siddende her uden at røre sig. Hun var helt bestyrtet over at se, hvor grøngusten og medtaget Anne Marie

pludselig var bleven. I det hele havde hun fundet Søsteren langt svagere, end hun havde troet, og end hun efter dennes egne Udtalelser i Brevene havde haft Grund til at vente. Her maatte jo virkelig være noget alvorligt paafærde.

Hun saae tydeligt Søsteren for sig, saadan som hun havde set ud dengang, da hun selv blev gift og rejste. Hvor var hun nydelig! Endnu halvt et Barn, knap seksten Aar gammel, middelhøj, harmonisk bygget, klædt i halvlange Kjoler med en lille Krinoline og korte Pufærmer. Det store Haar var snoet op om Baghovedet som en Bakkelse, hvad der forresten misklædte; men fra den sidste Vinter huskede hun en stor Fløjlskyse med Skindkanter, hvori hun til Gengæld havde set forfærdelig sød ud. Altid var hun glad som en Fugl, fuld af Indfald og Spilopper, og dog helt Dame, korrekt til det yderste, navnlig overfor Herrere. Hvor havde hun ofte moret sig over hende, naar der var Fremmede og hun viste sig i Stuen med den fuldkomneste Grandezza umiddelbart efter, at hun ude i Køkkenet havde været oppe at slaas med Pigen for at faa Lov til at slikke en Syltetøjsasjet. Ogsaa i legemlig Henseende var hun tidlig udviklet, og hun havde selv været meget optaget af at følge, hvordan hendes Bryst voksede. Alligevel skulde der gaa over fire Aar, før hun med hele sit lille Legemes Varmblodighed kastede sig om Halsen paa en Mand.

Majorinden huskede endnu meget tydeligt det morsomt halvførlegne Brev, hvori hun meddelte hende Forlovelsen. Hun tilstod deri aabent, at hendes Kæreste slet ikke var smuk. Og dog var hun øjensynlig meget optaget netop af hans Person. Den daværende Kriminalretsassessor havde opholdt sig der i Byen et Par Maaneder som Kommissionsdommer i Anledning af et Mord, og længere havde de ikke kendt hinanden. Efter at Majorinden havde gjort hans Bekendtskab ved hint Møde paa deres Bryllupsrejse, havde hun forstaaet, at den tavse Mands fremmedartede Væsen og Vaner, der ved Sammenligning med Provinsboernes let kunde faa et Skær af Fornemhed, dertil hans Stilings Anseelse og det Ry, der kronede hans Navn efter Mord-

komplottets Opdagelse, — at alt dette havde gjort sit til at idealisere ham i hendes Øjne.

Hun havde siden ofte tænkt paa, at hun maaske aldrig havde set to saa lykkelige Mennesker. De havde en Ugestid strejft om oppe i Bjergene som et Par rigtige Landstrygere og havde herfra ført en snefrisk Luftning med sig ned til den lumre, madosende Hotelby, hvor hun selv henslæbte Dagene i Ensomhed og Savn. Anne Marie havde da ogsaa betroet hende, at hun aldrig havde tænkt sig Livet saa vidunderlig dejligt, og det henvorne Udtryk, hvormed hun havde sagt det, kunde hun aldrig siden glemme, — det havde ligesom boret en Naal ind i hendes Hjærte. Indtrykket af hendes Mand var derimod i Aarenes Løb bleven temmelig udvisket. Egenlig huskede hun kun hans Tavshed, hvori der maatte have været en vis Magt.

Hvad var der nu i Mellemtiden hændt, som havde forstyrret deres Lykke?

Hun snublede med eet over en gammel Erindring. Hun mindedes en Fætter, den lange Aleksander, der var ansat paa Faderens Kontor og daglig kom i deres Hjem. Han havde været meget optaget af Anne Marie, der paa sin Side heller ikke var ligegyldig, — glad som hun overhovedet tidlig havde været for Mænds Hyldest. Men Fyren var en Døgenigt, lige saa doven og uefterrettelig, som han var smuk. Han maatte pludselig skaffes bort fra Byen, og de saae ham ikke siden.

Anne Marie, som dengang gik i sit sekstende Aar, hang en Dagstid med Næbet og lod derefter som ingenting. Alligevel havde hun vist aldrig helt glemt ham. Majorinden huskede nu, at hun flere Gange, endogsaa efter sit Giftermaal, havde omtalt ham i sine Breve og røbet megen Medfølelse for ham paa Grund af hans sørgelige Skæbne. Med den ejendommelig moderlige Trofasthed, hun bevarede overfor dem, hvem hun engang havde haft Godhed for, havde hun sikkert i al Hemmelighed fulgt ham paa hans krumme Veje, som nok mere end een Gang førte ham meget nær de tykke Mure med Jernstængerne.

Kunde det tænkes, at denne uvorne Fætter igen havde krydset hendes Vej? Man hørte jo undertiden mærkelige Fortællinger

om den uhyggelige, spøgelseagtige Magt, hvormed den første Kærlighed kunde overrumple selv et iøvrigt vel befæstet Sind.

Aa Snak! Nu huskede hun det! Fyren var jo for længe siden dødovre i Amerika. —

Den Syge aabnede igen Øjnene, saae sig forundret om og spurgte:

„Hvormange er Klokken?“

„Den slog netop halv To. Det var vist Uret derinde i Stuen, der vækkede dig.“

„Saa maa vi nok opgive Doktoren for idag,“ sagde hun, endnu halvt isøvne, og vendte med et uvilligt Udtryk atter Hovedet bort for at sove videre.

Men lidt efter rakte hun sin benede Haand ud efter en Kølnervands-Flakon og strøg sig med dens Glasprop henover Panden.

„Hvor her er varmt!“ klagede hun. „Jeg befinder mig slet ikke rigtig vel.“

„Jeg skal lukke et Vindue op.“

Nu gik der igen nogen Tid med spredt Smaapassiar om Vejret og Byens Folk og tilsidst om Ingrid, Husets tolvaarige Datter og eneste Barn, der var anbragt i et Skolepensionat i en større Nabokøbstad. Majorinden havde hidtil saa vidt muligt undgaaet at tale om hende, fordi hun kunde tænke sig, at det vilde angribe Søsteren; men nu slog det hende, at denne ikke en eneste Gang af sig selv havde nævnt Barnet, hvis Billede dog stod paa Toiletbordet i en Sølvramme ved Siden af hendes Mands. Hermed var hun paany stillet overfor Spørgsmaalet om, hvilken Hemmelighed dette Ægteskab gemte, og dennegang paa en Maade, der vakte ikke alene hendes søsterlige Medfølelse men ogsaa en lille Smule almindelig kvindelig Nysgerrighed.

Den Syge havde lagt sig om paa Ryggen og vendte Ansigtet mod Lyset. Sønnen havde forfrisket hende. Hun havde endog igen faaet lidt Farve paa Kinderne.

„Sig mig,“ sagde Majorinden efter nogen Tavshed, „hvorfor i Alverden lod din Mand sig i Grunden forflytte herover til denne lille Muserede, hvor der aabenbart ikke findes passende Omgang

for nogen af jer? Alene for Ingrid's Undervisnings og hele Uddannelses Skyld maatte det dog have været langt bedre at blive i København.“

Anne Marie syntes lidt opskræmt af Spørgsmaalet, der unægtelig ogsaa kom dumpende noget hovedkulds ind i Samtalen. Idet hun vendte sine Øjne fra Vinduet op mod Loftet, strejfede hendes Blik Søsteren med det lidt sky og forskende Udtryk, hvormed hun et Par Gange før havde iagttaget hende i Anledning af hendes mange Spørgsmaal.

„Tidspunktet var maaske for Ingrid's Skyld ikke saa heldigt,“ svarede hun. „Men Embedet var altsaa ledigt dengang, og det maatte jo blive det afgørende, naar min Mand vilde herover. Forresten er jeg nu selv rigtig glad for at være her. Jeg savner ikke København det bitterste. Naar jeg bare maa blive rask! — — I det hele taget, naar det blot er sammen med min Mand, maa man gerne sende mig til Grønland, om det saa skal være.“

„Naa ja, saadan noget siger man. Og naturligvis mener man det i en vis Forstand ogsaa. Men jeg synes nu alligevel, det maa have været en slem Overgang for dig. Du holdt jo dog meget af København.“

„Aa du, jeg fik saamænd ingen Tid til at mærke den Overgang . . . paa den Maade. Vi var knap kommen i Orden her efter Flytningen, før lille Kaj blev syg. Og tre Maaneder efter var Drengen død.“

„Ja, det er sandt! Du har hans lille Grav her. — Du kan forresten tro, det har været underligt for mig at tænke paa, at du har haft saadan en stor, seksaars Knægt, som jeg aldrig fik at se. Han var jo saa smuk.“

„Smuk? Det veed jeg ikke. Men han var en dejlig Dreng. Han havde sin Fa'ers Øjne. Saa alvorlige og dybe. Saa fulde af Tanker.“

„Det maa have været en streng Tid for dig, lille Anne Mi'e!“

„Aa ja, det var det vel egenlig nok,“ sagde hun, — hun laa med Haanden under Hovedet og stirrede vedvarende op i Loftet. „Og alligevel. Det er saa underligt, for tidt synes jeg, at det i Grunden var en dejlig Tid. Man kommer hinanden saa inderligt

nær under en saadan stor Ulykke. Alle Hverdagens Smaating bliver saa ligegyldige, alle smaa Uoverensstemmelser glemmes. Og du veed ikke, hvor min Mand var mig til Trøst og Støtte. Han veg ikke fra mig i den Tid. Dersom jeg ikke havde haft ham, var jeg vist ogsaa bleven afsindig. — Det er næsten Synd at sige det, men jeg synes undertiden, naar jeg tænker tilbage paa de Dage, at han ved sin uendelige Kærlighed gav mig fuld Erstatning for, hvad jeg havde mistet.“

Der blev en kort Tavshed efter disse Ord. Majorinden faldt igen et Øjeblik i Tanker. Udenfor i Havens skærende Foraarssolskin fløjtede en utrættelig Stær.

„Jeg kan nu dog ikke forstaa, at I ikke savner Omgang her,“ tog Majorinden igen tilorde. „I havde dog vist mange gode og fornøjelige Bekendte i København. Jeg kan huske, du skrev om flere af din Mands Kolleger, som I kom en hel Del sammen med. Var der ikke især en — hvad var det nu, han hed? — Assessor Lunding, tror jeg.“

„Naa ja, han var ganske morsom,“ svarede Anne Marie lidt hurtigt. „Men han viste sig at være et daarligt Menneske. Min Mand havde forresten altid sagt, at han ikke havde noget godt Lov paa sig. Saa kom der en Historie med en gift Kone, og i den sidste Tid omgikkes vi slet ikke.“

Majorinden iagttog hende mistænksomt; hendes kvindelige Instinkt sagde hende, at hun her var kommen Hemmeligheden paa Sporet. Hun kunde dog ikke faa sig til at trænge ind paa Søsteren. Af Frygt for at gøre hende urolig afbrød hun sit underfundige Forhør.

„Bliver her ikke for koldt?“ spurgte hun. „Skal jeg ikke lukke?“

„Jo, gør kun det. Den Fugl skriger ogsaa saa grimt.“

Samtalen gled tilbage til Forholdene der i Byen og til Ingrid, der ventedes hjem paa et lille Besøg i Anledning af Tantens Ankomst.

„Hvor jeg glæder mig til at se hende,“ sagde Majorinden.

„Du maa jo savne hende forskrækkeligt. Gør du ikke?“

„Forfærdeligt,“ sagde Moderen, idet Ordet ligesom fødtes

besværligt af et Suk. Taarerne var traadt hende i Øjnene, og det rykkede paany omkring hendes Mund.

„Men havde det da ikke været bedre baade for Barnet og for jer at beholde hende hjemme? Der maa dog være Undervisning at faa ogsaa her. Om den maaske ikke er af første Slags, saa kan hun da foreløbig nøjes med den. Hvordan bærer de andre Familjer i Byen sig ad? Fru Bergmann f. Eks.? Sender hun ogsaa sine Børn ud?“

„Nej, nej. Skolen her er saamænd upaaklagelig. Og Ingrid gik der jo ogsaa indtil for et Aarstid siden. Men saa mente min Mand, det var paa Tiden, at hun kom hjemmefra.“

„Jeg synes, det er saa urimeligt. Især nu, du er syg. Du skulde tale alvorligt til din Mand derom.“

„Tror du ikke, jeg har gjort det!“ — hun laa med tillukkede Øjne for at skjule Taarerne, der blev ved at pible frem under Vipperne.

„Ja, undskyld, at jeg siger det; men jeg finder det virkelig i høj Grad uforstandigt af din Mand. For nu forstaar jeg da, at du maa ligge her og blive daarlig bare af at længes efter Barnet. Det maa dog, ved Gud, ogsaa han kunne begribe. — Vil du give mig Lov til at tale med ham om det?“

„Det nytter ikke. — Jeg veed det!“

Der var noget ubehersket, noget fortvivlet haabløst i dette Udbrud, der fik Majorinden til at studse.

„Men jeg fatter det virkelig ikke,“ sagde hun. „Du siger jo, at din Mand ellers er saa betænksom og forstandig.“

Fru Anne Marie vendte tøvende Ansigtet om mod Søsteren og saae længe og ligesom skamfuldt paa hende med sine store, taarefyldte Øjne, mens hendes Mund stadig blev bredere af tilbagekæmpet Graad.

„Du har altsaa ikke mærket noget, Lise?“

„Hvilket?“

„At min Mand er . . . er . . . syg?“

„Syg? Er din Mand syg? Jeg synes dog, han netop ser saa kraftig ud i Forhold til sin Alder.“

„Nej, det er ikke paa den Maade . . . Det er ikke saadan, jeg mener. Du forstaar mig ikke.“

Hun vendte sig atter bort, løftede med en altopgivende Bevægelse begge Armene lidt i Vejret og lod dem falde dødtungt ned paa Sengetæppet.

„Ingen forstaar mig!“ klagede hun fortvivlet.

Majorinden forstod virkelig i Øjeblikket mindre end nogen-sinde; men hun turde ikke spørge mere. Søsteren havde igen faaet det blaalige Skær over Ansigtet, der syntes hende saa foruroligende.

Desuden blev der nu paa anden Maade lagt Beslag paa hende. Anne Marie klagede igen over Hede og bad om noget at drikke. Saa skulde hun ogsaa have sin Medicin, og hendes fugtige Hænder maatte aftørres. Majorinden hjalp hende med det altsammen. Hun vilde ikke tillade, at der af den Grund blev ringet paa Jomfru Mogensen.

„Jeg vilde jo saa gerne være dig lidt til Hjælp,“ sagde hun og søgte ved sin Tone at lægge en dybere Betydning i Ordene. „Det er jo dog derfor, jeg er kommen hertil, lille Anne Mi’e!“

VI

Midt under denne Forstyrrelse kom Doktoren. Der var ingen af Søstrene, der havde hørt hans Ringning, heller ikke, at han bankede. De anede intet, før han stod i Stuen.

„Saa De kommer dog,“ sagde Anne Marie lidt misfornøjet. „Jeg havde saamænd opgivet Dem idag. Det er Doktor Bjerring. Min Søster, Majorinde v. Rauch.“

Doktoren var en yngre, lidt forvokset Mand, paaklædt med den hoffærdige Elegance, hvormed den Slags Mennesker gerne søger at bøde paa deres legemlige Skavank. Indtrykket af hans Person var dog ikke netop latterligt eller afskrækkende. Han havde et langagtigt, blegt og skægløst Ansigt med store, ganske smukke Træk, en Underbidsmund med stærkt røde Læber, svære Bryn, dybe, blaalige Øjenhuler og et Par tindrende mørke Øjne

med denne metalliske Glans, der for det kyndige Blik forraader den kvindekære Mand. Over Issen laa et tyndt, blæksort Haar, der saae ud, som om det var malet paa den.

Han syntes meget ulykkelig over at have paadraget sig sin Patients Unaade og gjorde mange Undskyldninger, han var bleven forsinket undervejs.

„Naa ja — tag Dem nu en Stol, Doktor. Og lad os saa høre lidt om Selskabet iaftes. Om mig er der saamænd ikke noget at berette. Jeg er den samme idag, som jeg var igaar. Ingen Appetit, ingen Kræfter . . . ingenting.“

„Og Sønnen?“ spurgte han, idet han med sine lange, hvide Fingre tog om hendes Haandled for at føle Pulsen. „Har Pulveret ikke hjulpet?“

„Ikke det mindste. De er en daarlig Doktor, som ikke kan hjælpe mig. Men nu skal De ikke spørge om mere. Idag vil jeg have Ferie. — Og fortæl saa lidt om Soireen paa Krogstrup. Var der mange Mennesker?“

„Ja, det var jo, om jeg saa maa sige, Hofjægermesterens store Nadvere dennegang. Der var vistnok alt, hvad der kunde præsteres af Herrekjoler her paa Egnen. Ja, det er dog sandt, Borgmesteren sendte jo Afbud.“

„Ja, det var kedeligt. Jeg bad ham dog saa meget om at gaa og ikke bryde sig om mig. Han vilde have haft saa godt af at komme lidt bort fra det Kontor. Saa kunde jeg ogsaa have faaet Beretningen ganske frisk. — Naa, men nu Damerne? Var der mange smukke Toiletter?“

„Ja, der var virkelig flere af Damerne, der ikke havde særdeles meget paa.“

„Hører du, Lise? Doktoren er umulig! . . . Og hvem havde De saa den Ære at føre tilbords?“

„Hofjægermesterens nye Guvernante, Frk. Lang.“

„Ja saa. Hun skal jo være smuk, har jeg hørt. Hvad synes De?“

„Ganske net.“

„Ikke mer? . . . Men livlig maaske?“

„Paa et vist Omraade, ja. I fem Kvarter aabnede hun ikke

Munden uden for at spise. Jeg sad virkelig tilsidst i Angst for, at hendes Korset ikke skulde holde.“

Den Syge lo fornøjet.

„De er skrækkelig, Doktor! Men vilde hun alligevel ikke kunne passe for Dem, den Frøken Lang? Du skal vide“ — hun vendte sig mod Søsteren — „jeg gør mig al tænkelig Umage for at skaffe Doktor Bjerring en Kone. Jeg anbefaler ham de smukkeste og rigeste unge Damer paa Egnen. Men lige meget hjælper det.“

„Doktor Bjerring vil maaske slet ikke gifte sig,“ sagde Søsteren. „Det er jo ogsaa ofte et voveligt Spil.“

„Aa, ikke just af den Grund, Fru Majorinde,“ sagde Doktoren og saae ud gennem Vinduet. „Men det er med Kærlighed ligesom med Teaterbilletter: den Plads, man gerne vil have, er i Almindelighed allerede optaget.“

„Ja, Udflugter har De altid nok af,“ sagde Borgmesterinden hurtigt. „Og nu iaften skal De igen i Selskab. De er rigtignok paa Farten i denne Tid. Er det sandt, at der skal illumineres og være Fyrværkeri i Haven? Det bliver jo storartet!“

Saadan gik Passiaren muntert som i en Dagligstue. Ogsaa Majorinden tog livligt Del i den, ganske interesseret som hun efterhaanden var bleven af den lille Provins-Levemand.

Da han endelig gik, fulgte hun ham ud i Forstuen. Hun vilde tale i Enrum med ham om Søsterens Tilstand. Herude rystede han alvorligt paa Hovedet og sagde, at han egenlig gik og ventede en Krise. Kræfterne var jo aabenbart stadig i Aftagende; men Muligheden for en pludselig Bedring var dog ikke udelukket, ja det var slet ikke utænkeligt, at Borgmesterinden en skønne Dag blomstrede op og fuldstændig genvandt sin gamle Sundhed. Saa-danne Nyresygdomme var uberegnelige. Man kunde blive hundrede Aar med dem, og de kunde slaa ihjel paa en Time.

Paa Tilbagevejen gennem Spisestuen stødte Majorinden paa Borgmesteren. Han kom inde fra sine egne Værelser og var i fuld Galla. Bag efter ham fulgte Jomfru Mogensen med hans Overfrakke.

Borgmesteren spurgte om, hvordan det gik „derinde“, og

Svigerinden svarede, at Anne Marie ikke havde haft det rigtig godt.

„Men nu har Doktoren været her, og det har oplivet hende,“ sagde hun.

Hertil svarede Borgmesteren ingenting.

Det havde været hans Hensigt for ikke at vække nogen Mistanke hos Svigerinden at gaa lige indenfor og sige Farvel til sin Kone, saadan som hun havde ønsket det. Nu nøjedes han med at sende en Hilsen. Saasnart han havde faaet Frakken paa, gik han.

Majorinden vendte tilbage til Sygeværelset. Her laa Anne Marie endnu i den samme Stilling med Haanden under Kinden, som da hun og Doktoren forlod hende. Blikket vendte ud mod Vinduerne, og hun var falden saa dybt i Tanker, at Søsterens Komme ikke straks bragte hende til sig selv.

„Naa, hvad synes du saa om min Doktor?“ spurgte hun, da Majorinden igen havde indtaget sin gamle Plads i Kurvestolen ved Siden af Sengen. „Han er jo ingen Skønhed; men han er virkelig saa rar. Og du veed ikke, hvor han var rørende i sin Omhu for lille Kaj.“

„Men tror du ogsaa, han er en dygtig Læge? For det er dog Hovedsagen.“

„Kære, han regnes for en hel Mirakeldoktor! Dersom det ikke var for den Legemssvaghed, havde han aldrig nedsat sig i Provinsen, — det veed jeg bestemt. Du kunde vist ogsaa nok mærke, at hans Munterhed ikke var helt ægte. Han er i Virkeligheden en forfærdelig tungsindig Natur. Det kan næsten skære En i Hjærtet at se, hvor nedtrykt han til Tider kan være, naar man har ham paa Tomandshaand. Han har undertiden siddet her et Par Timer, bare fordi han har trængt til at tale med et Menneske, som forstaar ham. Lagde du ikke Mærke til hans Øjne? Der er saa megen Sorg i dem, synes jeg. — Nu slog den Tre.“

Det var Uret inde i Dagligstuen, der mindede hende.

„Venter du nogen?“ spurgte Søsteren.

„Nej — ingen andre end min Mand. Ham venter jeg altid.“

„Det er sandt, — din Mand er gaaet ud. Jeg skulde hilse dig fra ham.“

„Er han gaaet?“

„Ja. Han havde travlt, sagde han. Han skulde vel til Gratulation hos Jubilaren. Han var i fuld Stads.“

Anne Marie blev tavs. Hun lukkede Øjnene og vendte sig tilsidst bort som for igen at blunde lidt, trak ogsaa Tæppet helt op over Skuldren, saa Ansigtet næsten skjultes, og laa ganske stille. Men da Søsteren efter nogle Minutters Forløb strakte sig frem for at forvise sig om, at hun sov, saae hun, at Taare paa Taare trillede ned ad hendes Kinder.

Da kunde Majorinden ikke længer beherske sig. Hun bøjede sig ned over Sengen, tog Søsterens Haand og sagde:

„Anne Marie! Lille Søster! Sig mig dog — hvad er der i Vejen? Betro dig til mig. Maaske kan jeg hjælpe.“

„Nej, her hjælper ingenting! Ingenting!“

„Saa tal alligevel. Det vil lette dig.“

„Hvad nytter det? Du forstaar det dog ikke. Og jeg forstaar det jo heller ikke selv.“

„Prøv dog paa det. Fortæl mig alt.“

„Aa du, det er en lang, lang Historie. Jeg vilde aldrig blive færdig med den.“

„Jeg skal nok være taalmodig. Husk paa, jeg er jo dog din Søster.“

„Ja!“ sagde hun og trykkede i dødelig Angst hendes Haand ind til sit Hjærte.

VII

Anne Marie begyndte med at fortælle om sin afdøde Svigermoder, Justitsraadinde Hoeck, Enken efter en skikkelig Postmester. Det havde været en lang, tør og selvgod Dame med meget ensidig udviklede aandelige Interesser. Hun var af en bekendt Præsteslægt, en født Sidenius, hvad hun var meget stolt af. Rundt om i Landet havde hun Brødre og Fætttere og Halvfætttere, der alle var Præster og alle skrev Bøger om ophøjede Emner,

hvad hun ganske særlig følte sig stolt af. Som i det hele Familien Sidenius i hendes Øjne var den fremfor alle benaadede Slægt, der af Forsynet havde faaet tildelt en hellig Mission her i Landet, var disse Skrifter for hende Sandhedens sidste, inspirerede Ord om Livets og Dødens store Gaade. Hvad man end kom til at tale om, hvor hun var tilstede, altid fik hun Samtalen drejet saaledes, at hun kunde finde Lejlighed til en Bemærkning som: „herom har min Broder Peter et herligt Stykke i sine Søndagsbetragtninger“, — eller: „det Spørgsmaal har min Fætter Johannes udviklet med vidunderlig Klarhed og Dybde i sine Adventsprækker“. Fandt Samtalen Sted i hendes eget Hjem, rejste hun sig straks og hentede det nævnte Værk i Bogskabet, hvorpaa hun med sin grove Mandfolkestemme oplæste lange Uddrag deraf, idet hun efter hvert Punktum tilkastede sine Tilhørere et Blik over Brillerne for at indkræve deres Beundring.

Sønnens Valg af Livsledsagerinde havde vakt hendes dybe Misfornøjelse og Bekymring, og med den ubestikkelige og hensynsløse Redelighed, der var en af hendes Væsens Grundegenskaber, havde hun ikke lagt Skjul herpaa overfor Anne Marie, endsige overfor Sønnen selv. Skønt Anne Marie for sin Kærestes Skyld havde udfoldet al sin Kunst for at indynde sig hos sin strenge Svigermoder, havde denne straks ved hendes første Besøg rent ud sagt til hende, at hun var en „forsømt lille Pyntekrukke“, og at hun følte det som sin Pligt af Hensyn til sin Søns Lykke at blive hendes Opdrager „for at se at faa et Menneske ud af hende“.

Svigermoderen boede i København, og for Fredens Skyld havde Anne Marie tiet stille og fundet sig i hendes Formynderskab. Med englelig Taalmodighed havde hun som nygift siddet Aften efter Aften og hørt paa hendes endeløse Oplæsninger, mens hun fortvivlet kæmpede med en krampagtig Gabetrang. Den Slags Underholdning var hun ikke vant til fra sit Barndomshjem, hvor man om Aftenen spillede Rampus eller sang Erik Bøghske Viser ved Klaveret. Men hun elskede sin Mand indtil Skamfuldhed, og hun frygtede den Indflydelse, hans Moders Vrede eller Mishag kunde faa paa hans Kærlighed.

Efterhaanden var Forholdet da ogsaa blevet noget bedre; men til virkelig Tillidsfuldhed blev det dog for Svigermoderens Vedkommende aldrig. Anne Marie kunde ikke vise sig for hende med en moderne Hat eller et Par nye Handsker eller blot med et rigtig livsglad Smil, uden at hun straks blev mistænksum og begyndte et nærgaaende Forhør. Og da Anne Marie var yderst saarbar for Kritik, saasnart det drejede sig om hendes Ydre, kom det et Par Gange til ret heftige Scener imellem dem. Navnlig var det en Kilde til stadig Forargelse for den gamle Dame, der altid selv havde haft et Ansigt som et frossent Æble, at Anne Marie i en egen, instinktiv Trods ikke vilde give Afkald paa sin kvindelige Forret til at bruge Skønhedsmidler.

„Den Slags Stads er for Skøger — ikke for ærbare Kvinder,“ havde Svigermoderen de hundrede Gange opbragt foreholdt hende.

Det var særlig dette Forhold, Anne Marie søgte at udrede for sin Søster, der iøvrigt i Forvejen kendte noget til det gennem hendes Breve. Om sin Mand sagde hun, at han i Begyndelsen havde stillet sig ridderligt ved hendes Side i Kampen mod Svigermoderen og ofte talt hende tilrette med megen Myndighed. Der havde aldrig været nogen stor Kærlighed mellem ham og denne Moder, der i hans Drengaar havde trættet ham med sine evige Formaninger, og af hvem han derfor ogsaa — yderst ærekær, som han i det hele altid havde været — allerede i en tidlig Alder havde gjort sig uafhængig, idet han ved eget Arbejde skaffede sig Midler til sit Underhold.

Men efter Moderens Død — forklarede hun — havde hun sporet en Forandring i hans Følelser. Han fik bestandig mere at udsætte paa hende. Det var, som om Moderens Mistro og Misfornøjelse gik igen hos ham som en nedarvet Sindslidelse. Hans Virksomhed som Politimester gjorde ogsaa sit dertil, troede hun. Det, at han altid beskæftigede sig med Forbrydere og Forbrydelser, havde efterhaanden faaet ham til at se Bedrag og Forstillelse overalt. Det var bleven helt som en fiks Ide hos ham. Tilsidst havde han en Dag i sygelig Ophidselse fundet paa, at Barnet skulde ud, fordi hun efter hans Mening havde en skadelig

Indflydelse paa det. Ingrid var kommen hjem med nogle Æbler, som hun havde faaet af en af Kæmnerens store Dreng, og han havde heri set en upassende Tilnærmelse fra Barnets Side. Det havde været frygtelige Dage!

Hun talte hastigt og stakaandet, med mange Sidespring og pludselige Standsninger, saadan som den, der ikke længer formaar at gemme paa sin Hemmelighed men alligevel ikke kan faa sig til at sige den fulde Sandhed og med Forsæt søger at forvirre. Ogsaa undgik hun hele Tiden at se paa Søsteren, hvorimod hun stadig holdt om hendes Haand med et krampagtigt, angstfuldt Greb.

Majorinden strøg hende stiltiende over Haaret. Hun var begyndt at fatte Sammenhængen og maatte kæmpe med et heftigt Sindsoprør. Den Ulykke, hun nu anede, var saa meget frygteligere end nogen af dem, hun havde forestillet sig, at hun ikke kunde faa sig til at trænge ind paa Søsteren med flere Spørgsmaal. Medlidenheden gjorde hende tavs.

Til Trods for den Selvanklage, der tydelig havde ladet sig høre gennem Anne Maries usammenhængende Tale, troede hun ikke paa noget Fejltrin. Hun vilde dø paa, at Anne Marie ikke havde noget alvorligt at bebrejde sig. Forholdet var langt sørgeligere. Hendes stakkels Søster var et Offer for en vanvittig Mands Skinsyge. Og i sin Ensomhed og Fortvivlelse var hun paa Veje til selv at tro sig skyldig.

Der blev banket paa Døren. Det var igen Jomfru Mogensen med sit store, snehvide Smækkeforklæde.

„Hvad er der?“ spurgte Majorinden og rejste sig. Anne Marie var for angreben til selv at tage mod Besked.

„Pastor Torm er derude. Han spørger, om han kommer Fruen belejlig.“

„En Præst?“ sagde Majorinden overrasket og vendte sig mod Sengen. „Det er vist ikke værd.“

„Jo, lad ham dog komme!“ sagde Anne Marie. „Han er saa rar. Han kommer her næsten daglig og ser til mig.“

„Men er du ikke for anstrengt nu?“

„Jo men netop derfor. Jeg føler mig altid saa beroliget, naar Pastor Torm er hos mig.“

„Bed Pastoren komme ind,“ sagde Majorinden lidt kort.

Pastor Torm var en pæn gammel hvidhaaret Mand, der skinnede af Properhed.

„Hvem er De?“ spurgte han forundret ved Synet af Majorinden. Han havde været Præst der i Byen i femten Aar og kendte dens Beboere indtil Hundene og Kattene paa Gaden.

„Det er min Søster,“ forestillede Anne Marie. „Majorinde v. Rauch.“

„Naa,“ sagde han ligegyldig. „Ja saa . . . Naa, . . . Rauch, ja.“

Pastor Torm havde ingen Interesse for Fremmede. Hvad der laa udenfor hans egne Sognegrænser, eksisterede ikke for ham.

„Hvordan gaar det saa, lille Frue?“ spurgte han og satte sig i Kurvestolen ved Sengen. „Er det ikke ligesom en bitte Smule bedre?“

„Nej, slet ikke. Jeg føler mig Dag for Dag svagere.“

Præsten rystede paa sit lille sølvhvide Hovede med en sukkende Hvislelyd.

„Hvor det gør mig ondt! Jeg har dog bedt saa inderlig for Dem, lille Frue.“

„Har De det, kære Pastor Torm. Saa er det vel Guds Vilje, at jeg ikke skal komme mig.“

„Sig ikke det! Guds Raad kender Ingen. Han gaar saa mange skjulte Veje for at finde ind til vort Hjærte. Han lægger tidt sin Haand saa tungt paa os, for at vi skal kaste denne forfængelige Verdens Byrder af os. Derfor skal vi jo takke ham ogsaa for vore Lidelser. Glem ikke, lille Frue, at hver søvnløs Nat bringer Dem nærmere til Gud.“

„Ja, det har jeg følt. Og det er min eneste Trøst.“

„Jeg kommer netop henne fra Slagter Andersens. De veed, han har ligget syg hele Vinteren. Der var for hans Vedkommende ikke meget Haab . . . det var Kræft . . . og nu imorges sov han blidt og stille hen.“

„Er Slagter Andersen død?“

Anne Marie rejste sig lidt op i Sengen og saae paa Præsten med store, runde Øjne.

„Ja, — det var saa kønt. Om ham kan det med Sandhed siges, at hans Lidelser blev ham til Genfødelse. Før hans Sygdomstid saae jeg ham aldrig ved Herrens Bord, og jeg havde ogsaa længe svært nok ved at vække hans tungt indslumrede Syndsbevidsthed. Men paa det sidste gav han sit Hjærte helt til Gud. Imorges Klokken syv blev jeg kaldt til ham for at give ham det hellige Maaltid, og jeg kan sige, at jeg aldrig med større Fortrøstning har sagt til et Menneske: Dine Synder ere dig forladte. Faa Minutter efter sov han yndigt hen med Herrens Blod paa sine Læber.“

Anne Marie havde lukket Øjnene. Ethvert Dødsfald gjorde i denne Tid et saadant Indtryk paa hende, at hun kom til at ryste.

„Pastor Torm,“ sagde hun. „Vil De bede sammen med mig?“

„Ja, kære Frue! Derfor er jeg jo kommen, ikke sandt?“ —

Majorinden havde imidlertid trukket sig tilbage og var gaaet ind i Dagligstuen. Her stod hun ved et af Vinduerne og trommede heftigt med Fingrene paa Karmen, mens det svære Bryst steg og sank med Stormgangsbølgerne i hendes Sind. Døren til Sovekammeret stod paaklem. Hun kunde høre Anne Marie bede Fadervor derinde. Og hun var paa Nippet til at briste i Graad af Sorg og Harm, da hun hørte Søsteren med forstærket Stemme udsige Ordene: „Og forlad os vor Skyld.“

VIII

Det var paa Borgmesterens udtrykkelige Anmodning, at Pastor Torm dennegang var kommen. De to Herrer havde truffet hinanden paa Jubilarens Trappe, og Borgmesteren havde da sagt, at hans Kone følte sig uvel og vistnok vilde blive glad ved at se ham. Svigerindens mistrøstige Udtalelser om Anne Maries Tilstand havde gjort hans Sind uroligt. I og for sig overraskede de ham vel ikke; han troede selv, at det med stærke Skridt gik mod Døden, og han ønskede ikke heller andet. Men det var første

Gang, han fik sit Haab bestyrket af andre end Doktoren, til hvis Ord han ingen Tillid havde.

Sit Lykønskningsbesøg gjorde han af samme Grund saa kort, som Forholdene og pligtskyldige Hensyn tillod det. Sammen med et særligt Byraadsudvalg, hvis Ordfører han var ved Overrækkelsen af Byens Gave, et Sølvkaffestel, drak han et Glas Vin med Jubilaren og hans Familje, hvorefter han undskyldte sig og trak sig tilbage.

Han havde nu heller ikke saa meget tilovers for Dagens fejrede Helt, omend han beredvilligt erkendte hans store Dygtighed og hans Fortjenester af Byens Opkomst. Paa et Tidspunkt, da den afsides liggende lille Skipperby syntes viet til Undergang, var han — sytten Aar gammel — kommen herind fra Landet som den Muldjordskraft, der skulde blive dens Genskaber. Efter Sagnet havde han gjort sit Indtog i Byen med en Otteskilling i Lommen og derpaa tjent sig op fra Krambodsvend i et gammelt, halvfalleret Købmandshus, indtil han efter blot en halv Snes Aars Forløb endte som dettes Chef. Med den Blanding af Studens og Rævens Egenskaber, der under danske Forhold udgør det store Forretningstalent, havde han bragt Byens Handel paa Fode, havde forøget Skibsfarten, udvidet dens Opland og samtidig skabt sig selv en Formue paa henimod en Million. Og dog kunde man egentlig ikke sige, at han brovtede af sine Fortjenester. Han var en jævn, gemytlig, paa sin Vis endog en barnlig Mand med et aabent Hjærte og en gavmild Haand.

Ikke desmindre følte Borgmesteren altid nogen Forlegenhed, naar han — som idag — paa Grund af sin Stilling blev tvungen til at holde Lovtale over ham. Den brede, blonde, lysblaaøjede Mand med den stærke Stemme og det ravjyske Maal virkede rent fysisk ubehageligt paa ham. Fin var han nu heller ikke, og omend han vist ikke havde begaaet nogen ligefrem Uredelighed, saa havde han dog som alle den Slags Folk hyppig bevæget sig meget nær den lovbevogtede Grænse mellem mit og dit. De Transaktioner f. Eks., hvorved han paa et Tidspunkt, da Sagerne syntes at skulle tage en for hans tidligere Principal gunstig Vending, havde tilegnet sig Handelshusets Styrelse, var indhyllede

i et mystisk Mørke, som Borgmesteren trods indgaaende Under-søgelse ikke havde kunnet gennemtrænge.

Han var derfor ogsaa bange for, at hans Lykønskning idag var falden noget tør ud. Men heldigvis havde Realskolebestyrelsen haft Ordet efter ham og ikke sparet paa Taleblomster.

Han gik nu oppe paa den højtliggende Landevej, der førte i en Bue udenom Byen, og hvorfra der var en smuk og vid Udsigt over Fjorden og Engene. Dog var det ikke for Udsigtens Skyld, han i den senere Tid havde foretrukket denne Vej til sine Spasere-ture, men fordi han her var mere uforstyrret end i Byens lille Lystpark. Ikke heller var det alene paa Grund af det smukke Vejr, at han gik saa langsomt eller saa hyppig standsede for at trække Vejret dybt og inderligt. Endnu mindre end ellers følte han idag nogen Længsel efter at komme hjem. Den fremmede Svigerindes Nærværelse var ham særdeles pinlig paa Grund af de Minder, hun vakte.

Hun havde ved Frokostbordet underholdt ham med Erindringer om deres Møde paa Bryllupsrejsen, om Anne Maries Breve fra Forlovelsestiden og meget andet, hvorom han helst ikke vilde høre. Fortidens halvglemte Begivenheder var igen bleven ulide-ligt nærværende for ham. Dens Skuffelser og Sorger levede spøgelseagtigt op paany som Gigt i gamle Saar.

Han gik just her paa den samme Vej, ad hvilken han for femten Aar siden — en Foraarsdag omtrent som denne — var gaaet ud for at anholde om Anne Maries Haand. Hendes Forældre boede dengang i en gammel, forfalden Trævilla deroppe under Bakkehædet, hvor nu Byens Vandbeholder havde Plads. Det havde slet ikke været nogen let Gang for ham, og det var med en egen højtidelig Rørthed over sig selv, at han tænkte tilbage paa denne Dag. For det kunde vel nok gælde som Vidnesbyrd om hans Følelsers Alvor og Oprigtighed, at han, den dengang saa selvbevidste Kriminalretsassessor, havde kunnet overvinde sig til at fremtræde som Supplikant hos en Mand, om hvem alle vidste, at han kun ved sine Klubvenners Hjælp var bleven reddet fra Embedsfortabelse og Vanære. For ham i hans daværende Stilling og med hans daværende Fremtidsudsigter

havde det i det hele været en virkelig Opofrelse, ja noget af et Vovespil at knytte Forbindelse med en Familie, som Rygtet ogsaa af andre Grunde hyppigt havde haft travlt med, og hvis Anseelse ingenlunde var bleven forbedret derved, at den ældste Datter nylig havde giftet sig med en prøjsisk Officer.

Og dog havde han været meget lykkelig, da han hin Dag sad derude i den gammeldags, lyserøde Havestue med Anne Maries lille, urolige Haand i sin. Solen skinnede festligt ind i Stuen og slog Gnister af Sherryglassene, da Svigerfaderen udbragte deres Skaal.

Trods sine tredive Aar var han temmelig uerfaren i Elskov. I sin Ungdom, mens de fleste af hans Venner og Medstuderende lystigt tumlede sig i Selskabslivet og dansede sig en ny Forelskelse til paa hvert Bal, gik han op i sit Studium, levede ganske i Arbejdet for sin Fremtid. Han havde ikke vidst, at der kunde gemmes en saadan Sødme i en Kvindes Kys. Anne Marie helt fortryllede ham med sine smaa, forlegne Kærtegn. Han lod sig fuldkommen besnære af hendes ømme, kvidrende Munterhed.

At han ikke var hendes første Kærlighed, ja at Anne Marie i al Uskyldighed havde haft forskellige Smaapassioner, det vidste han fra Bysnakken; men det anfægtede ham dengang ikke. Hvad der tilhørte Fortiden, skulde nu være glemt, og Anne Maries Væsen havde ogsaa forandret sig ikke saa lidt efter Forlovelsen; hun var bleven mere stille, mere behersket overfor Fremmede. Tilsyneladende havde det frugtet, hvad han en Dag hensynsfuldt havde ladet hende forstaa, at en ung, smuk Kvinde udsatte sig for Bagvadskelse ved at vise sig for indladende overfor Folk, og at det efter hans Mening ikke engang klædte hende at være for livlig og smilende; hun var netop allersmukkest, naar hendes Ansigt var i Ro; en vis Tilbageholdenhed misprydede overhovedet hverken Kvinder eller Mænd; det gav Fornemhed, Holdning, Ynde.

Han forstod ikke nu, naar han tænkte tilbage derpaa, at han havde kunnet være saa forhaabningsfuld; og det var ham et nyt, retfærdiggørende Bevis paa hans egen Kærligheds Alvor, at han havde ladet sig saa ganske forblinde. For han havde dog hurtig

indset, hvad for et — i moralsk Forstand — uordenligt og for-
sømt lille Menneske hun var. Hvad kunde det hjælpe, at hun
efterhaanden lærte at lægge lidt Baand paa sig i sin Fremtræden,
naar dog al hendes Tanke gik ud paa at vække Opmærksomhed
og tage sig ud? Der var ikke gaaet mange Dage efter deres
Forlovelse, før han begyndte at spore den nervøse Uro, der greb
hende overalt, hvor der var Herrer tilstede. Endnu var hun ogsaa
en Del optaget af sine forskellige Tilbedere der i Byen. Uden at
hun vistnok selv anede det, drejede hendes Tale sig stadig mest
om, hvad en Provisor Andersen, en Fuldmægtig Jørgensen eller
en Kommis Jensen ved den og den Lejlighed havde sagt og gjort,
og at hun havde brugt sine Øjne godt overfor dem, røbede
hun ved at vide fuldstændig Besked ikke alene om deres Figur og
deres Haars og Øjnes Farve, men ogsaa om Hænders og Fød-
ders Form, ja om Enkeltheder i deres Paaklædning, hvilket
hun altsammen paa sin overgivne Maade roste eller latterlig-
gjorde.

Der var imidlertid noget saa troskyldigt i hendes Optagethed,
at han aldrig nænnede at tale til hende derom. Han vilde
heller ikke udsætte sig for, at hun antog ham for skinsyg. Des-
uden fandt han en Undskyldning for hende i hendes Ungdom og
navnlig i den daarlige Paavirkning fra Hjemmet. Hendes Moder
var en Flane, for hvem kun det Ydre havde Værd; det var sikkert
hovedsagelig hendes Fornøjelses- og Pyntesyg, der var Skyld i,
at Manden forgreb sig paa Embedskassen. Smuk som hun selv
var, havde hun ligefrem opdraget sine Døtre til Forfængelighed.
Anne Marie havde fortalt om, hvordan det var med en Fornem-
melse af at være oppe til Eksamen, at hun og Søsteren under
deres Opvækst havde fulgt Forældrene paa deres Spasereture
gennem Byen. Bestandig lød Moderens Paaminder: „Hold
Hovedet lidt højere, Anne Marie!“ Eller: „Stræk Vristen, Lise!
Albuerne i Siden begge to!“

Saa var det, han havde besluttet at holde Bryllup endnu
samme Sommer for saa hurtig som muligt at faa hende bort fra
Hjemmets og de provinsielle Forholds Paavirkning. Men paa
selve Bryllupsrejsen havde hans Tillidsfuldhed faaet nye Stød.

Majorindens Fortællinger ved Frokostbordet havde netop mindet ham om en saadan Episode. Det var knap fjorten Dage efter Brylluppet. De havde en Ugestid strejft ene om oppe paa Bjergene, helt oppe i Skyregionerne, hvor Anne Marie efterhaanden ganske havde overvundet sin jomfruelige Blu og endog ret ubehersket givet sig sin stærke Hengivelsestrang i Vold. I Grunden var hun ganske uden Sans for Naturen. Hun kunde i det højeste nyde dens grovere Effekter, de milevide Udsigter, de afgrundsdybe, svimlende Kløfter, men saa paa Lys og Linjers fine Spil med samme Mangel paa Forstaaelse som en Vild. Naar hun alligevel havde været saa betaget af Rejsen og muntert udholdt endog meget anstrengende Bestigninger, var det, fordi Naturindtrykkene, som overhovedet alt, hvad hun oplevede, nærede det vakte Kønsliv i hende, omsatte sig i erotisk Varme. Solskinsregn over en Bjergsø, en Susning gennem Skoven, Lyden af en skjult Kilde, ja endog Skuffelser og Rejseuheld blev for hende blot Anledninger til en fornyet Rus i elskovsfulde Kærtægn.

Han havde undertiden kunnet blive lidt betænkelig derved. Der var noget som en løssluppen Naturmagts Ubønhørlighed i denne spinkle, lille Kvindes Ømhed. Det var som et Udbrud fra et glødende Dyb, naar hun klyngede sig til ham under en Ildregn af Kys. Men han var selv altfor betaget, følte sig altfor lykkelig ved hendes Hengivenhed og havde tillige dengang endnu for liden Erfaring til rigtig at forstaa en saadan Kvinde og frygte hende.

Samme Dag, som de var kommen ned til den menneskefyldte Hotelby for at træffe Søsteren, sad de om Eftermiddagen alle tre ude paa en Terrasse foran Hotellet, da en Herre kom hen og hilste paa Fru v. Rauch og paa dennes Opfordring tilsidst tog Plads hos dem. Det var en Mand af Løjtnantstypen med et ganske net men intetsigende Ydre, — en østerrigsk Landjunker. Anne Marie var paa eengang bleven en anden. Hun havde igen faaet det nervøst urolige og paatagne Væsen, han saa godt kendte; og da den unge Mand straks begyndte at overøse hende med nærgaaende Artigheder, var det saa langt fra, at hun tilbageviste dem, at hun tværtimod ved sine Smil ligesom bød sig til for hans Kurmageri. Hun forstod saa meget Tysk, at hun nogenlunde kunde

føre en Samtale paa Sproget; men forøvrigt gav hendes sproglige Ubehjælpsomhed blot den unge Fremmede Lejlighed til at vise sig yderligere elskværdig og sige hende Behageligheder. Saa fuldstændig glemte hun herunder hans Nærværelse, at hun — der for faa Øjeblikke siden hemmeligt havde knuget hans Haand under Bordet og i fjorten Dage ikke sanset andet end ham — ikke engang gjorde noget Forsøg paa at drage ham med ind i Samtalen.

For at prøve hende rejste han sig op under det Paaskud, at han vilde gaa til Posthuset og høre efter Breve. Hun blev rolig siddende, sendte ham smilende et Nik og sagde, at hun vilde vente paa ham. Da han efter en halv Times Forløb kom tilbage, var den unge Mand lige gaaet. Han lod sig ikke mærke med noget, og Anne Marie havde tilsyneladende ikke selv mindste Fornemmelse af at have gjort noget urigtigt. Ikke en Mine forraadte, om hun vidste, at hun havde vakt en Misstemning hos ham. Da de senere spaserede en Aftentur sammen i Maaneskin langsmed Søen, gik hun med Hovedet indsmigrende lænet til hans Skulder og var meget kærlighedsfuld. Den Aften fik han første Gang for Alvor Mistanke til hendes Redelighed.

Han havde ofte siden tænkt paa, at han allerede dengang burde have forudset, hvortil hendes Natur maatte føre hende, og ladet sig skille fra hende, forinden nogen større Ulykke var sket, og da navnlig, før de havde sat Børn i Verden. Men hun forstod igen at gøre ham tryk. Desuden haabede han stadig paa den Indflydelse, som de nye Omgivelser, hvori hun nu som hans Hustru vilde blive indført, skulde faa paa hende.

Det viste sig imidlertid, at denne Indflydelse blev helt anderledes, end han havde ventet. Med sin Ungdom og Skønhed vakte Anne Marie overalt en berettiget Opmærksomhed, og hun tog straks — og med uforstilt Glæde — mod den floveste Kur, ja selv mod den efter hans Mening upassende. Han kunde dog ikke faa sig til at tale med hende derom. Med sin endnu gode Tro til Naturbunden i hende lovede han sig selv at vise Taalmodighed, ligesom han foreholdt sin Moder ikke at være uretfærdig overfor hende.

Han havde forsaavidt ogsaa haft let ved at tilgive hende, som

han ikke dengang havde nogen Grund til at tvivle om hendes Kærlighed. Hun kunde være helt rørende i sin Lykke og Taknemlighed for deres smukke Hjem, som han helt og holdent havde bekostet. Aldrig saa snart var han kommen indenfor Døren, før hun fløj ham om Halsen; og hun havde gerne kysset ham utallige Gange, endnu inden han fik Overtøjet af. I sin Henrykkelse over Livet søgte hun at gøre hver Dag til en Fest ogsaa for ham, pyntede sig og brugte al sin kvindelige Opfindsomhed for at være ham til Behag.

Alligevel fandt han tilsidst Anledning til at advare hende mod at være for indladende overfor Fremmede. Fuldkommen roligt, uden at vise nogen Uvilje, endmindre nogen Skinsyge, bad han hende om for sin egen Skyld at være lidt forsigtig. Han gentog, hvad han havde sagt til hende i Forlovelsestiden, at det ikke engang klædte hende rigtig at være saa livlig. Trods sine smukke Tænder var hun allermest indtagende, naar hendes Ansigt var i Ro.

Hun hørte overbevist paa ham, og Samtalen endte med, at hun laa grædende og angerfuld ved hans Bryst.

Den næste Aften skulde de i stort Selskab. Anne Marie saae betagende ud med sin blottede Hals og de fuldkommen nøgne Arme, som han ikke uden nogen Vanskelighed havde vænnet sig til at se hende stille til Skue i Selskabslivet. Idet de skulde til at køre, lagde hun disse Arme om hans Hals, saae ham med et ærligt Blik ind i Øjnene og sagde:

„I Aften skal du ikke faa Grund til at bebrejde mig noget. Det lover jeg dig!“

Ikke desmindre var der knap gaaet en Time, før hun begyndte at vække Opsigt med sin Livlighed. Herrerne flokkedes omkring hende og smiskede af Tilfredshed. For at advare hende, og desuden for at vise Folk sin Tryghed, idet han havde mærket, at man begyndte at skotte lidt medlidende til ham, stillede han sig tilsidst hen mellem hendes Kavalerer og tog med et Smil Del i Underholdningen. Alligevel forsøgte hun ikke i mindste Maade at lægge Baand paa sig. Selv da han gjorde sin Mine alvorlig for ligesom at give hende et Tegn, lod hun, som om hun ikke

saae det. Der var noget af en Besættelse heri. Hun var som under Herredømmet af en Naturdrift, hun ikke kunde betvinge.

Da de sad i Vognen paa Hjemvejen, ventede han, at hun skulde tale. Men hun lod som ingenting, fortalte om Selskabets Damer og kritiserede Herrerne. Han forstod hende endnu dengang kun halvt. Er dette Forstillelse? — tænkte han. Eller er det Selvskuffelse? Eller findes der hos Kvinden Følelser og Sindstilstande, som Mænd ikke fatter, og for hvilke de ikke har noget Navn?

Hun var Aar for Aar bleven ham mere af et Mysterium. Jo længere de levede med hinanden, og jo fortroligere deres Samliv paa en vis Maade blev, des mere syntes hun ham en Fremmed. Bedst som han troede endelig at kende hende helt, kunde et Ord af hende, en tilfældig Bemærkning eller blot et Øjebliks Tankefuldhed afsløre skjulte Følelser, aabenbare fremmede Sider af hendes Væsen, som derefter blev borte i nyt Mørke, ny Skjulthei. Hendes Sind mindede om visse hede Kilder, hvis sydende Vande i det ene Øjeblik bobler uskyldigt over Jordoverfladen og i det næste kaster sig med pragtfuld Regnbueglans højt mod Himlen for lige saa pludselig igen at synke og forsvinde dybt i Jorden, gemme sig i Afgrunde, hvis Bund Ingen lodder.

Han huskede, at der engang, mens de sad ved Middagsbordet, kom et Brev til hende fra en af hendes jyske Slægtninge med Meddelelse om en Fætters Død ovre i Amerika. De havde allerede været gift i flere Aar, og Anne Marie havde ganske frimodigt fortalt om denne Fætter, hvorledes han i hendes første Ungdom var kommen i hendes Forældres Hus, og at de dengang havde været lidt forelskede i hinanden. Han blev derfor højst forbavset ved at se det stærke Indtryk, Dødsbudskabet gjorde paa hende — ikke netop straks, men lidt efter lidt. Hun blev tilsidst helt bleg, og han kunde se, hvordan hun maatte tvinge sig til at lade, som om hun spiste. Da han ud paa Aftenen uventet traadte fra sit eget Værelse ind i Dagligstuen, saa han, at hun hurtigt skjulte noget under en Avis. Da han forlangte at faa det at se, vægrede hun sig og blev endog lidt heftig. Saa tog han det selv.

Det viste sig at være nogle Smaaerindringer om Fætteren, nogle visne Blomsterbuketter, et Par Balsløjfer med paaskrevne Datoer, et Gækkevers og lignende Ting, som hun havde haft gemt i en eller anden aflaaset Skuffe i sit Chatol. Han skammede hende ud for hendes Barnagtighed, men mest, fordi hun havde villet skjule den for ham. Og paany gentog sig nu den gamle Scene. Efter et svagt Forsøg paa Selvforsvar hørte hun angergivent paa ham, kastede sig tilsidst grædende om hans Hals, — og forblev den samme som før.

Og dog følte han sig endnu dengang ofte meget lykkelig. Anne Maries Hengivenhed og Ømhed havde i en vis Forstand aldrig været større end netop i disse Aar efter Børnenes Fødsel. Skønt han var saa meget ældre end hun og paa Veje til at blive graasprængt, viede hun stadig selve hans Person noget af en ydmyg Dyrkelse. Selv var han i hine Aar maaske mere betaget af hende end nogensinde. Barnefødslerne havde modnet hende som Kvinde, havde gjort hende fyldigere og hvidere i Huden. Med Undseelse havde han siden maattet tænke paa, til hvilke Nedværdigelser hans Lidenskab ofte havde forledt ham.

Helt og udelt ejede han hende alligevel aldrig. Selv i Hengivelsens Øjeblikke var han ikke altid sikker paa Arten af hendes Følelser. Der var Tider, da han endog havde Fornemmelsen af at være en blot og bar Stedfortræder. Langsomt aabnedes hans Øjne endelig helt.

En Aften, da de kom fra Selskab, og han selv var træt og udspreddt, klyngede hun sig til ham i et ubegrundet Ømhedsanfald, der gjorde ham mistænsom. Ved i Tankerne at gennemgaa Aftenens Begivenheder faldt det ham ind, at han et Par Gange havde set hende sammen med en af hans Kolleger, Assessor Lunding, en smuk, yngre Mand og et behændigt Underholdningstalent. De havde i den senere Tid oftere truffet ham i Selskabslivet og havde ogsaa en enkelt Gang set ham i deres eget Hjem ved deres aarlige Juristmiddag.

Han fandt nu Anledning til at fortælle hende, hvad der blev sagt om denne Mands tvivlsomme Karakter, saadan som den

særlig kom frem i hans Forhold til Kvinder. Hun blev noget alvorlig ved hans Ord og takkede ham for, hvad han havde sagt.

„Jeg havde forresten en Anelse derom,“ sagde hun. „Han havde en Maade at se paa, som jeg ikke kunde lide.“

Et Par Uger efter hændte det, at han under en vigtig Retssag i nogle Dage ikke kunde naa hjem og spise Frokost. Fra Vinduet i den Restavration skraas overfor Industriforeningen, hvor han under saadanne Forhold plejede at spise, saa han nu Anne Marie komme gaaendeovre paa den anden Side af Gaden med sin Musikrulle i Muffen. Det undrede ham, fordi det var mindst en halv Time før Tiden for hendes Sangundervisning, og endda syntes hun at have Hast. Desuden lagde han Mærke til, at hun havde sin nye Hat paa, skønt det var mørkt i Vejret og truede med Regn.

Han kaldte paa Opvarteren for at betale, og en Tid fulgte han hende derpaa i nogen Afstand, idet han skjulte sig i Menneskemyret paa den anden Side af Gaden. I Frederiksberggade kastede hun Blikket op paa et Ur i et Butiksvindue og sagtnede derefter sin Gang. Et Øjeblik efter dukkede Lundings høje, lyse Skikkelse op forude paa det samme Fortov. Han hilste hende med smilende Ansigt, og skønt hun igen havde givet sig Udseende af at have travlt, standsede han hende. I et Par Minutter stod de i ivrig Passiar, Anne Marie med stærkt røde Kinder, dog stadig i et Par Alens Afstand fra ham, paa Springet til at haste videre.

I det samme var der dukket en Erindring op for ham. Anne Marie havde for en Tid siden ved Middagsbordet fortalt ham, at hun havde mødt Lunding paa Gaden, og hun havde ved samme Lejlighed — med en Underfundighed, han først nu forstod — udtalt sin Forundring over, at Lunding kunde komme saa tidlig fra Retten. I sin Godtroenhed havde han da forklaret hende, at Lunding for Øjeblikket varetog den offentlige Ret, der hævdes paa et fastsat, tidligt Klokkeslet.

Trods alt dette bestemte han sig til foreløbig ikke at gøre noget ud af Sagen. Han kunde ikke faa sig selv til at tale om

den. Desuden vidste han, at Lunding netop havde søgt Orlov for at foretage en Udenlandsrejse. Han vilde da se Tiden an.

En Aften nogle Uger efter sad de i Teatret i en Balkonloge, hvorfra de havde fri Udsigt over hele det fyldte Gulv. Under første Akt mærkede han, at Anne Marie sad saa urolig og flere Gange rettede sin Kikkert mod en af Yderpladserne i den mørke Del af Parkettet, og da han i Smug saae derhen, opdagede han Lunding, der sad fremoverbøjet og underholdt sig med en Dame paa Pladsen foran ham, en vis Fru Ellingsen, om hvem det senere blev bekendt, at hun havde truffet ham paa hans Rejse og allerede her indladt sig i et Forhold til ham.

I Mellemakten, hvor Anne Marie var meget tavs, spurgte han hende, om hun saae nogen Bekendte mellem Publikum, hvortil hun paa den naturligste Maade svarede Nej. Men da Tæppet igen var gaaet op — og iøvrigt hele Resten af Aftenen — vendte hun idelig og med stigende Nervøsitet Kikkerten mod det hviskende Par dernede i Parkettet, der under Forestillingen benyttede sig af Mørket paa Tilskuerpladsen til en fortrolig Tilnærmelse.

Paa Hjemvejen sagde han henkastet:

„Assessor Lunding var i Teatret i Aften. Du veed, han har været bortrejst. Saa du ham ikke?“

Hun tøvede et Øjeblik.

„Nej. Hvor sad han?“ spurgte hun saa, som om hun havde tænkt paa andre Ting.

Det var første Gang, han greb hende i vitterlig Usandhed; men han kunde stadig ikke faa sig til at sige noget. Han havde Medlidenhed med hende. Han mente at kunne se, at hun denne gang selv led under sin Mangel paa Oprigtighed, og han forstod jo ogsaa godt, at naar hun løj, var det delvis, fordi hun frygtede for at miste hans Tillid og Hengivenhed ved at sige Sandheden.

Ikke længe efter var det, at Borgmesterembedet her i Byen blev ledigt ved Dødsfald, og han saae heri noget af et Vink fra oven. Han havde ikke længer nogen Tro paa at kunne indvirke paa Anne Maries Natur ved Overtalelse. Ogsaa et Forsøg med Religionen havde dengang vist sig ganske frugtesløst. Den

var for hende blot bleven en Forlystelse mere. Hun gik nok regelmæssigt i Kirke og til Alters, men var, naar hun kom hjem, altid mere optaget af Præsten end af Prækenen, mere af Menigheden end af Salmesangen.

Nu tænkte han sig, at en Tilbageplantning i den hjemlige Jordbund med de forholdsvis uskyldige Barndomsminder, ligesom i det hele en lille Provinsbys rolige, ensformige Liv vilde kunne hjælpe hende til at samle sit Sind og gøre en Ende paa hendes Tankers og Følelsers Forvildelser. I Haab om at kunne redde de sidste, fattige Stumper af deres Kærlighedslykke havde han bragt dette tunge Offer.

Saa ganske forgæves!

IX

Borgmesteren havde taget Plads paa en Bænk, der stod under en Løn udenfor Kirkegaardsmuren ved den sydlige Nedkørsel til Byen. Han sad med Hænderne paa sin Stokkeknep, og hans Blik hvilede tungt ude over Fjorden og de brede Enge. Og dog saae han ingenting. Hans Tanker kunde ikke slippe Fortiden. Det ene bitre Minde drog det andet frem. Desuden kunde han jævnlgt gribes af en Trang til ret at fordybe sig i sin Ulykke. Navnlgt hver Gang det syntes at glide mod en Afgørelse med Anne Maries Sygdom, blev det ham en Fornødenhed paany at gøre sit ægteskabelige Fallitbo samvittighedsfuldt op.

Men nu peb Kirkegaardslaagen ved Siden af ham, og en sørgeklædt Mand med bøjet Holdning viste sig paa Vejen. Det var Bogholderen i Sparekassen, en midaldrende Mand, der for et Par Maaneder siden havde mistet sin Kone og endnu hver Dag efter Kontortid gik herud til hendes Grav.

Han hilste ærbødigt med sin florumvundne, høje Hat og standsede.

„Siddet Borgmesteren der! Ja, her er en dejlig Udsigt.“

„En prægtig Udsigt, ja. Og et usædvanligt Vejr idag.“

„Ja, og en stor Dag for Byen, Hr. Borgmester. Det er ogsaa

saa smukt med de mange Flag. Kanske det undrer Dem at træffe mig her paa denne Tid, mens alle andre Folk er ude og se paa Stadsen. Men jeg har ingen Lyst. For mig er Livet forbi. Jeg har mit Hjem ved Graven derinde.“

„Jeg veed, De har lidt et stort Tab, Hr. Jensen. Maaske ikke netop det allerstørste, en Mand kan friste . . . men alligevel, det forvindes ikke let. Jeg forstaar det godt.“

„Det forvindes aldrig, Hr. Borgmester!“

„Aa nej, det tror jeg ogsaa. Men det gælder om at kue sin Sorg, Hr. Jensen. Fortaber man sig i den, vokser den En let over Hovedet.“

„Ok, Hr. Borgmester! For mig er dog alt forbi! Min Kone og jeg var saa usigelig lykkelige med hinanden. I tyve Aar levede vi Side om Side, og jeg kan godt sige, at vi har været alt for hinanden. Børn undte Vorherre os ikke; men alligevel passede vi saa ualmindelig godt sammen. Vi havde de samme Interesser, den samme Smag i alle Ting, tilsidst ogsaa de samme Vaner, kan man sige. Naar jeg nu kommer hjem, saa er det til Tomheden, Hr. Borgmester. Der er bare min Kones Kanarifugl, som jeg kan snakke med; og naar jeg tænder Lampen og sætter mig hen med en Bog, saa er det kuns for mig selv, jeg læser, og det føler jeg ingen Glæde ved.“

Enkemandens Sorg gjorde et dybt Indtryk paa Borgmesteren; den lod ham føle hele hans egen haabløse Fattigdom. Fra Bogholderens Øjne, der var ophovnede og betændte af to Maaneders Graad, trillede store Taarer ned i hans graanende Kinds-kæg.

„Gaar De ikke for meget alene, Hr. Jensen? De skulde vist forsøge at adsprede Dem lidt. Saa De nu heller ikke Haandværkertoget i Middags?“

„Jo, det gjorde jeg. Sparekassen lukkede jo i Dagens Anledning Klokken tolv. Jeg fandt saamænd en rigtig udmærket Plads udfor Smedestræde . . . oppe paa Feldbereder Hansens høje Trappe, De veed. Det var et mageløs festligt Syn. Synes Borgmesteren ikke?“

„Jo, det var pænt . . . særdeles pænt.“

„Og en stor Mand, vi fejrer idag! En Velgører mod Byen!“

„Javist! Javist!“

„Borgmesteren skal naturligvis ogsaa med til Festen iaften.“

„Nej, det skal jeg dog ikke. Min Kone ligger syg.“

„Ja ja, jeg staar og snakker hen i Taaget. Man glemmer helt sig selv. — Hvordan har Fru Borgmesterinden det?“

„Det er ved det samme. Men med Forsynets Hjælp bliver det snart helt godt.“

„Gud ske Lov! Det er dejligt at høre. For naar man selv er Enkemand og veed, hvad det vil sige at miste det kæreste, saa —.“

„Hvem styrer nu Deres Hus, Hr. Jensen?“ spurgte Borgmesteren afledende. „De kan dog ikke være uden Hjælp.“

„Jo, foreløbig er jeg ene, ganske ene. Naar jeg kommer hjem, er det til Tomheden, Hr. Borgmester. Men et Menneske skal man jo have i Huset, og nu har jeg fæstet en Husholderske til Maj. Det er Jomfru Broager, som Borgmesteren maaske kender.“

„Naa ja, er det ikke hende, der engang var Husjomfru paa Krogstrup?“

„Jo.“

„Og som siden har gaaet ud og koge for Folk her i Byen?“

„Ja, det er hende. Borgmesteren har da ikke hørt noget ufordelagtigt om hende?“

„Nej, tværtimod. Hendes Kogekunst er jo endda berømt. De har sikkert der gjort et godt Valg.“

„Det tror jeg i Grunden ogsaa selv. Jeg har rigtignok hørt, at hendes Helbred ikke skal være rigtig stærkt, og det har jo ængstet mig lidt. Men hun ser da sund og frisk ud.“

„Ja, saavidt jeg erindrer hende, er hun endogsaa et ualmindelig stort og kraftigt Fruentimmer.“

„Det er hun. Meget anselig af Skikkelse.“

Borgmesteren studsede lidt ved Tonen. Han saae nærmere paa ham. Jo, ganske rigtig! Paa Bunden af de graadopsvulmede, endnu taarevaade Øjne fangede han et lille lystent Glimt.

„Hvor længe er det nu, siden Deres Kone døde, Hr. Jensen?“

„Det er paa Fredag netop to Maaneder. To lange, frygtelige Maaneder.“

„De skal se, Tiden vil nok gaa bedre for Dem, naar De først faar Jomfru Broager i Huset. Saalænge vi selv lever, udøver Livet sin Magt over os.“

„Hvorledes mener Borgmesteren?“

„Aa, jeg mener blot, at De maa ikke være for mistrøstig. Livet er gavmildt. Der er maaske endnu forbeholdt Dem megen Glæde.“

Enkemanden saae stadig uforstaaende og dog lidt sky hen paa ham.

Men Borgmesteren tav. Hans Fattigdomsfølelse var med eet strøget af ham. Han forstod nu, at Manden midt i sin oprigtige Sorg over Konen allerede i Tankerne havde prøvet og nydt den andens Fortrin. Inden et Aar var gaaet, vilde de to holde Bryllup, og den lille Mand vilde være den lykkeligste Brudgom under Solen.

Bogholderen løftede igen paa sin florumhyllede Hat og tog ærbødigt Afsked.

Med et Blik fuldt af Foragt saae Borgmesteren efter ham. Lidt senere rejste han sig og gik hjem.

X

Da Borgmesteren kom hjem, var det bleven næsten mørkt. Anne Marie modtog ham med Bebrejdelser, fordi han var gaaet uden at sige hende Farvel. Hun syntes i det hele en Del nervøst ophidset. Hun sagde det ogsaa selv, at hun var meget medtaget. Skønt hun efter Præstens Bortgang igen havde sovet en Times-tid, følte hun sig urolig, kraftesløs og usigelig træt.

Majorinden sad i Kurvestolen ved Siden af Sengen. Borgmesteren stod ved den anden Side og hørte tavs paa hendes Klage. Et graaligt Tusmørke fyldte Stuen. Kun henne paa Gulvet foran Kakkellovnen lyste det af en nytændt Brændeild.

Jomfru Mogensen kom ind og meldte, at der var rettet an.

Da Majorinden og Borgmesteren var kommen tilbords, begyndte den første straks og med Heftighed at tale om Søsterens Tilstand. Hun sagde, at Anne Maries Nedtrykthed og Mangel paa Modstandskraft sikkert ikke udelukkende skyldtes hendes legemlige Lidelser, og hun spurgte tilsidst — og ret udfordrende — om ikke f. Eks. Savnet af Datteren kunde tænkes at have en uheldig Indflydelse paa Sygdommens Forløb.

Borgmesteren undveg Sagen med nogle almindelige Talemaader. Hvorefter han gav sig til at udspørge Svigerinden om de sociale og politiske Forhold i Tyskland, og om hun stadig følte sig tilfreds i sit nye Fædreland.

Hertil svarede Majorinden, at de store Samfund i hvert Fald besad den Fordel fremfor de smaa, at man *der* ikke absolut vilde klippe hinanden til efter gængse Mønstre, men tilstod sine Medmennesker Ret til at udfolde sig efter deres Natur.

„Og den Forret har De virkelig følt som et Gode?“

„Ja, ubetinget.“

„Jeg maa sige, det undrer mig en Smule.“

„Hvorfor?“ spurgte Majorinden og blev lidt rød.

„Aa —. Men muligvis misforstaar jeg Dem. Hvilke Forhold tænker De særlig paa?“

„Paa alle Forhold. Men sikkert nok er især Ægteskabet en saadan Prokrustesseng, hvori mange af de smaa Samfunds bedste Kvinder forbløder.“

Borgmesterens mørkladne Ansigt var ligesom bleven længere. Der var kommet noget stivnet over hans Træk. Han var begyndt at forstaa, hvad der laa under.

„Det er mig jo ikke ubekendt,“ sagde han og bød hende mere Steg, „hvorledes man i det moderne Evropa ser paa Ægteskabet og dets Forpligtelser. Jeg maa dog tilstaa, at en saadan Frigørelse for alle Baand, som man der tilsigter, ikke har min Sympati. Og jeg troede — ærlig talt, kære Svigerinde — at den heller ikke kunde have Deres.“

„Jeg foretrækker den ikke desto mindre for den Art ægteskabelig Trofasthed, der lægger sig omkring Halsen paa sit Offer som en Strikke.“

„Desuden,“ — fortsatte Borgmesteren, som om han ikke havde hørt dette sidste — „jeg forstaaer ikke, hvorfor De kun nævner Kvinderne som Ofre for Ægteskabets Tvang. Havde De taget Mændene med, vilde jeg have forstaaet Dem bedre. Ægteskabet er langtfra nogen ideal Institution; det skal jeg gerne indrømme Dem. I min dobbelte Egenskab af Politimand og Dommer har jeg altfor ofte Lejlighed til at se det bekræftet. Naturen har jo desværre skabt Kvinden og Manden saa forskellige, at der skal megen Kultur eller — om De vil tillade mig Ordet — megen Selvfornægtelse til paa begge Sider for at gøre et Samliv fuldt tilfredsstillende.“

„Aa, var det ikke andet! Det er jo netop Forskelligartetheden, der fremkalder Tiltrækningen. Det er vor instinktmæssige Trang til at supplere os, der giver sig Udtryk i vor Lidenskab. Og jo større Gnidningsmodstanden er, des mere Varme!“

Jomfru Mogensen kom i det samme ind fra Anretterværelset med Desserten, og Borgmesteren søgte at lede Samtalen ind i et andet Spor. Men Majorinden holdt kampmodigt fast ved Emnet og tvang ham til at udtale sig.

Han sagde da, at for Lidenskabens, som hun havde nævnt, havde han den største Ærefrygt. Uden iøvrigt paa nogen Maade at dele hendes Begejstring for det naturlige Menneske vilde han indrømme, at særlig den erotiske Passion var en stor og hellig Magt, overfor hvilken man kun havde at resignere. Men efter hans Erfaring var det langt sjeldnere denne ophøjede Følelse, der fremkaldte de ægteskabelige Miserer, end Letsindets mange smaa Troløsheder, Forfængelighedens og Behagelystens uafledelige Smaabedrag. Og det maatte vistnok siges, at det netop var Kvinderne, der i saa Henseende frembød de fleste Angrebspunkter.

Majorinden lo ubehersket.

Havde Mændene maaske ikke ogsaa deres Forfængelighed? Gjorde ikke selv de bedste af dem sig ofte baade latterlige og foragtelige i deres Jagt efter at opnaa Udmærkelser og Indflydelse? Og spurgte de deres Koner eller Kærester om Forlov? Det var i Almindelighed endog en meget ringe Del af en Mand

der levnedes den Kvinde, som elskede ham. Naar han ikke desto mindre forlangte at besidde hende helt og udelt, at eje og beherske hende indtil hendes tilfældigste Tanker, hendes flygtigste Drømmerier, saa var dette en Anmasselse, et oprørende Barbari, lige saa raat og umenneskeligt som Middelalderens Fruerbure og Kyskhedsbælter. Den eneste Undskyldning for saadanne Mænd var, at de i deres Lunkenhed ikke havde nogen Anelse om det Væld af Ømhed, en Kvinde kunde besidde, — langt større, end baade Manden selv og en stor Flok Børn var i Stand til at tage imod. Hun vilde ganske simpelt kvæles eller sprænges, dersom hun ikke i hvert Fald ad Fantasiens Vej bortskænkede af sin Overflod.

Borgmesteren svarede med et tomt Smil, der blottede hele hans store, velbevarede Tandrække:

„Den Opfattelse af Deres Køn, De her udvikler, synes mig paa mislig Maade at føre ud i det absurde. Efter den Anskuelse maa Skøgen være den ideale Kvinde. Hvad hun nok forøvrigt virkelig er paa Veje til at blive, i det mindste indenfor Literaturen.“

Majorinden kastede sin Serviet hen ad Bordet.

„Aa, denne Præstemoral herhjemme — hvor jeg kender den!“

Borgmesteren saae hurtigt op paa hende og blev tavs.

„Velbekomme!“ sagde han kort efter og rejste sig med et knebent tilmaalt Buk.

Majorinden blev siddende.

Hun fortrød ikke sin Udæskning. Ikke alene var hun bleven fuldkommen sikker paa, at Søsteren ikke havde noget alvorligt at bebrejde sig; men hun følte sig desuden overbevist om, at Anne Maries Afkræftelse ikke — som Doktoren havde ment — udelukkende skyldtes hendes Nyre, der jo altid havde været svage, men at hun var det ulykkelige Offer for en vanvittig skin-syg Mands Hævngerighed.

Jomfru Mogensen var gaaet bort straks efter at have budt Desserten om. Hun var bleven krænket, fordi Borgmesteren og Majorinden paa Grund af hendes Nærværelse havde givet sig til at tale Tysk.

Ude i Køkkenet gav hun sig Luft overfor Pigen.

„De ligefrem sat og skændtes. Hun, Tyskeren, kastede sig tilbage i Stolen paa en rigtig simpel Maade, og Borgmesteren saae ud i sit Ansigt, som naar han har sit Hjærteonde, helt askegraa. Jeg kunde se, hvordan hans Hænder formelig rystede, da han tog af Omeletten. Jeg har ikke set ham saa ophidset siden den Dag, da Ingrid havde tigget Æbler af Kæmnerens den store Dreng.“

XI

Borgmesteren var gaaet ind paa sit eget Værelse, som laa for sig selv ved Siden af Forstuen. Der brændte en Lampe paa Skrivebordet mellem Vinduerne; men Størstedelen af Værelset laa i Halvmørke.

Det var et stort, langagtigt, solidt udstyret Rum, som dannede Forbindelsen mellem Familielejligheden og Kontorlokalerne.

Han gik op og ned ad Gulvet paa det bløde Tæppe, som dæmpede Lyden af hans Skridt. Hans Skygge gled frem og tilbage over Reolerne og den høje, hvide Porcellænsovn paa den indre Længdevæg.

Anne Marie havde altsaa gjort Søsteren til sin Fortrolige og beklaget sig over ham. Naturligvis; det var, hvad han burde have forudset. Saa lidt forstod hun endnu sig selv! Og hvad havde hun saa fortalt? Og hvormeget havde hun fortiet?

Et gammelt Ur henne i Krogen slog Syv. Han standsede foran Skrivebordet, hvor Forhørsakter, Sagførerindlæg, Dødsboregnskaber og ubesvarede Embedsskrivelser i den sidste Tid havde hobet sig op, saa han skammede sig over det.

Der var næsten intet, der pinte og ydmygede ham mere end dette, at han, som engang havde været punktlig indtil Pertentlighed, var bleven efterladende, ja skødesløs. Han kunde næsten ikke længer samle sig til sit Arbejde. Saasart han blev alene, gik Tankerne deres egne Veje. Han havde endog lidt den Tort, at to af hans Domme i det sidste Aar var bleven underkendte af de overordnede Retter.

Ned over Byen lød Kirkeurets søvnige Timeslag.

Han blev staaende i Tanker med Haanden paa Stoleryggen og Blikket heftet paa Lampekuplen. Han mindedes en Aften for halvtredje Aar siden, da Anne Marie havde siddet her ved hans Bord og hjulpet ham med at skrive Dommen i den store Brandstiftelsessag. Selv havde han gaaet op og ned ad Gulvet og dikteret.

Det var omtrent to Aar efter, at de var kommen her til Byen. Han kunde huske, at Anne Marie endnu gik sørgeklædt efter lille Kajs Død.

Det store Haab, hvormed han var kommen hertil, syntes endnu dengang at skulle opfyldes. Og Drengens Sygdom og Død havde jo gjort sit til igen at føre dem sammen. Den fælles Sorg, det fælles Savn, den fælles Fortrøstning til et Gensyn havde en Tid knyttet dem meget inderligt til hinanden, og Bevidstheden om, hvor dyrekøbt Forsoningen dennegang havde været, satte for dem begge et Hellighedspræg paa deres Genforening.

I Grunden havde han vel aldrig følt sig lykkeligere end disse første Aar i denne lille døde By, hvor han udenfor sit eget Hjem befandt sig som i et fremmed Land, hvis Sprog han akkurat forstod. Anne Marie havde ligesom gennemgaaet en Lutringsprøve. Sorgen havde givet hende et saa smukt Udtryk. Hun sagde det ogsaa selv, at nu, da hun havde lært Livets Alvor at kende, forstod hun først ret dets Værd. Ogsaa selve Sørge- dragten bidrog til at give hendes mørkblonde Skikkelse en ny og fin Ynde.

De var dengang altid sammen, fulgtes daglig ud til Kirkegaarden, unddrog sig al Selskabelighed og levede helt for hinanden. Sit Hus havde Anne Marie jo altid passet mønsterværdigt. I disse Aar gik hun fuldkommen op i sine Pligter som Hustru og Moder.

Om Aftenen, naar Ingrid var bragt tilsengs, satte hun sig gerne herind til ham med sit Haandarbejde, fordi Ensomheden inde i Dagligstuen skræmmede hende. Hendes Nærværelse forstyrrede ham heller ikke; tværtimod, han følte det netop hyggeligt at have hende siddende derhenne i Sofaen, og han arbejdede

aldrig lettere, end naar han hørte Lyden af hendes Naals ensformige Prikken, eller hun puslede om i Stuen for at bringe Orden i hans Bøger eller se til Kakkellovnen.

Engang, da han havde beskadiget sin højre Haand, tilbød hun straks at være hans Sekretær. I de Dage forsømte hun endog sit Hus for helt at kunne opofre sig for ham. Han havde netop faaet det vidtløftige Materiale til den store Brandstiftelsesaffære samlet og var utaalmodig efter at faa Sagen ekspederet og Dommen skrevet. De maatte tilsidst tage Natten til Hjælp for at blive færdige, og i sin Optagethed tænkte han ikke paa, at Anne Marie kunde blive overanstrengt. Selv sagde hun ingenting; men pludselig faldt Pennen hende ud af Haanden, og hun besvimed. Bagefter var hun helt utrøstelig, gemte sig skamfuld ind til ham og gjorde Undskyldninger.

Han var under alt dette bleven saa tillidsfuld, at han end ikke længer troede paa Muligheden af et Bedrag. Allermindst tænkte han paa nogen Fare i Forholdet til Doktor Bjerring. Anne Marie havde ofte talt om sit Ubefindelig ved dennes Person og havde i sin Tid trods hans Dygtighed været ked af at skulle have ham til Huslæge. Først en Dag, da han ved sin Hjemkomst fra Retten fandt Doktoren der paa Visit og saae, at der mod Sædvane var dækket op med Konfekt og Vin, begyndte han at ane Uraad.

Han var herefter ikke længe om at konstatere Anne Maries Optagethed af den lille vanføre Mand og hans Skæbne. Han lagde Mærke til, hvor ofte hun talte — ikke om ham selv, men om hans Patienter, om Folk, han med Held havde kureret, og om, hvad man i Byen fortalte om ham baade af ondt og godt. Han gjorde et Par Gange den lagttagelse, at hun blev tankefuld ved at høre hans Navn; og naar der nærmede sig en Vogn ude paa Gaden, kunde han, skjult bag sin Avis, læse i det spændte Ansigtssudtryk, hvormed hun vendte sig mod Vinduet, at hun tænkte paa, om det skulde være ham, der kom kørende forbi i sin Doktorstol.

Det var i Anledning af lille Kajs Sygdom, at Doktor Bjerring første Gang var kommen i deres Hjem. Han kom der paa den Tid daglig, traf hyppig Anne Marie alene, og her — over selve

Barnets Dødsseng — var Spiren bleven lagt til dette nye Forræderi.

Rimeligvis var hun dog først senere bleven sig sine Følelser bevidst. Men da Sørgeaaret var omme, og de igen begyndte at tage Del i Byens Selskabelighed, havde det i hvert Fald ikke længer været svært for ham at følge, hvorledes Forholdet udviklede sig ganske i Overensstemmelse med de tidligere, hvorledes hun blev modstandsløs overfor hans floveste Smiger, henryktes af hans fadeste Snak og i Fantasien stadig mere ubunden gav sig hen til sit Sværmeri. Samtidig forstak hun sig igen for ham og for sig selv i et Urede af Smaafortielser og Sandhedsfordrejelser, indtil hun tilsidst virkelig ikke vidste Forskel paa ret og vrangt.

Som saa ofte før havde han ogsaa dengang tænkt paa at lade sig skille fra hende, men han opgav det, ikke for Skandalens Skyld — Folks Mening om ham var bleven ham ret ligegyldig nu — men af Hensyn til Ingrid, hvem han efter Loven ikke vilde kunne tage fra hende, og som i hendes Hænder vilde være viet til Undergang. Hvad skulde desuden en Skilsmisse hjælpe ham? Hans Liv var dog uopretteligt ødelagt. Fremtid som Fortid var forgiftet for ham. Hvert godt Minde var bleven besudlet. Selv for Erindringen om sin Moder maatte han blues. Her var kun eet, der kunde sone Brøden og mildne Smerten og maaske tilsidst bringe Glemsel — Døden.

XII

Borgmesteren havde endelig faaet sig anbragt i sin Skrivebordsstol og taget fat paa Aftenens Post, som et Bud havde stukket ind ad Kontordøren. Mellem forskellige Embedsskrivelser i store, blaa og gule Omslag greb han straks et lille Brev med barnlig Udskrift; det var fra Datteren. Hun skrev:

„Kære Fader! Mange Tak, fordi jeg maa komme hjem paa Lørdag i Anledning af Tante Lises Besøg. Jeg vilde nu gerne spørge, om jeg ikke allerede maa komme Fredag. Vi har kun

Regning, Geografi og Haandarbejde, saa det gør ikke saa meget. Frøken Andersen har givet mig Lov, dersom jeg maa for dig. Hils søde Mo'er tusinde Gange. Jeg glæder mig forfærdelig.

Din hengivne

Ingrid.“

Borgmesteren trak Vejret misbilligende gennem Næsen. Han fortrød, at han overhovedet havde tilladt hende at komme hjem. Bekendtskabet med denne Tante maatte hun aabenbart helst undvære. Om nogen yderligere Pligtforsømmelse kunde der i hvert Fald slet ikke være Tale.

Han havde taget Brevpapir frem for straks at svare hende, da Jomfru Mogensen kom styrtende ind, aldeles hvid i Ansigtet. Det gamle Anstandsmenneske var saa rystet, at hun endog havde glemt at banke paa.

Hun bad ham komme øjeblikkelig. Fruen var pludselig bleven meget syg. Hun var vist ved at dø.

Borgmesteren blev i første Øjeblik selv alvorlig forskrækket. Men paa Vejen ind til Sygeværrelset kom han til at tænke paa, at Anne Marie en Aften for nogen Tid siden paa lignende Maade havde opskræmt dem alle, og det uden anden paaviselig Grund end den at faa Doktoren hentet. Hun havde nemlig vidst, at Dr. Bjerring var i Middagsselskab sammen med en vis Fru Grabe, der var Gæst hos Toldforvalterens, og af hvem han efter Folks Sigende skulde være en Del optaget. Denne Dame var, saavidt han vidste, endnu her i Byen og deltog rimeligvis i Øjeblikket ligesom Dr. Bjerring i Festen hos Jørgen Ovesen; og han formodede, at det var Tanken herom, der igen havde gjort Anne Marie urolig.

Men da han kom ind i Soveværrelset, saae han straks, at der virkelig var Nød paa færde.

Anne Marie laa med aabne, blinde Øjne og rallede — stivnet i en Kvælningskrampe. Søsteren stod bøjet over hende og holdt paa hendes dirrende Arme. Hele Sengen rystede.

„Er der gaaet Bud efter Doktoren?“ spurgte han Jomfru

Mogensen, der aldeles fortumlet havde anbragt sig midt paa Gulvet med foldede Hænder.

„Ja, Jens Kristian er løbet.“

„Jomfru! Ræk mig den Eaudekologneflakon der!“ kommanderede Majorinden. „Og en Ske!“

Hun slap Søsteren med den ene Haand, badede hendes Tindinger og løsnede Natdragtens Halslinning. Et hæst lille Skrig trængte sig gennem den sammensnørede Strube, og der fulgte en Opkastning.

Kort efter var Anfaldet ovre.

Slap og svedbedækket, med lukkede Øjne, sank Anne Marie tilbage i Sengen. Der gik endnu enkelte Skælvninger gennem hendes Legeme, og hun aandede besværligt. Da hun hørte sin Mands Stemme, gjorde hun et Forsøg paa at strække en Haand op imod ham, men hun mægtede det ikke; Haanden faldt dødt ned paa Tæppet, og straks efter sank hun ind i en Døs.

Borgmesteren var bleven saa angreben, at han maatte støtte sig ved Sengens Fodstykke. Han anede, at dette var Døden.

„Hvordan er det kommet?“ spurgte han.

Majorinden fortalte, at Anne Marie den sidste Timestid havde klaget over voldsomme Hovedsmerter og Klemsel inde i Brystet. Saa havde hun med eet faaet Kuldegysninger og var begyndt at kaste op. Midt derunder var Krampen kommen.

Borgmesteren vendte sig mod Jomfru Mogensen med sit Ur i Haanden.

„Mon Jens Kristian veed, at Doktoren er hos Jørgen Ovesens?“

„Ja, Fruen sagde det selv, da hun mærkede, at hun blev syg.“

Herefter spurgte Borgmesteren ikke om mere, og der gik en halv Snes Minutter, uden at der overhovedet blev talt. Ude fra den ellers saa stille Gade hørtes mange Fodtrin. Det var Folk, der skulde ud og se paa Illuminationen i den anden Ende af Byen.

Da begyndte Anne Marie igen at stønne. Øjenlaagene løftede sig. Et nyt Anfald var i Frembrud.

„Kommer den Doktor dog ikke snart!“ udbrød Majorinden fortvivlet.

Borgmesteren tog med rystende Haand igen sit Ur frem.

„Jeg forstaar det heller ikke. Jeg synes, han maatte kunne være her.“

„Maaske er Karlen alligevel gaaet fejl. Lad dog Pigen derude løbe.“

Borgmesteren sagde, at han hellere selv vilde gaa ind til en gammel pensioneret Distriktslæge, der boede i Huset ved Siden af, og bede ham komme. Dersom han var hjemme, kunde han være der i Løbet af to Minutter.

Han var dog næppe naaet gennem Dagligstuen, før det ringede. Han gik da ind paa sit eget Værelse for at vente derinde, indtil Pigen havde lukket op.

Han hørte Doktor Bjerring tage sit Overtøj af og gaa ind gennem Spisestuen.

Der gik paany en halv Snes Minutter. Han var et Par Gange henne ved Døren, men kunde ikke overvinde sig til at vende tilbage til Sygeværelset saalænge den Mand var derinde og Undersøgelsen stod paa. Han var desuden ogsaa legemligt saa angrebet, at han følte sig en Besvimelse nær. Hvert Øjeblik standsede Hjerteslaget, og han maatte ty til sine Naftadraaber for at holde sig oppe.

Saa hørte han Fodtrin, og det bankede paa Døren.

„Kom ind!“

Det var Jomfru Mogensen.

„Doktoren vilde gerne tale et Ord med Borgmesteren.“

„Værsaagod!“

Doktor Bjerring var i Selskabsdragt og havde i Hastværket glemt at tage en Blomst af Knaphullet. Han sagde ikke andet end „Ja —“ og slog i dyb Beklagelse ud med begge Hænder.

„De tror ikke, der er noget Haab?“ spurgte Borgmesteren.

„Desværre nej, jeg tror det ikke.“

„Men dog . . . maaske?“

„Nej, jeg har ikke Lov til at skjule for Dem, Borgmester Hoeck, at Deres Hustru næppe har mange Timer tilbage. Men jeg har jo forberedt Dem og flere Gange sagt Dem, at De vistnok saae for forhaabningsfuldt paa Deres Hustrus Sygdom.“

„Jeg veed det. De har ingenting at bebrejde Dem. Jeg forstaar blot ikke . . . saa pludselig det er kommet.“

„Det er den Forgiftning af Blodet, jeg længe har frygtet, som nu er indtraadt. Den kan virke dræbende paa utrolig kort Tid. Og Fruen var jo desuden paa Forhaand meget afkræftet.“

„Og De mener ikke, at der kan gøres noget — blot til Lindring?“

„Deres Frue har faaet et beroligende Pulver, og forresten har jeg givet Ordre til at holde et varmt Bad i Beredskab for det Tilfælde, at der skulde komme nye Krampeanfald, hvad jeg forresten ikke tror. Andet er der desværre ikke at gøre.“

Borgmesteren gjorde ikke flere Spørgsmaal. Han kunde mærke, at Doktoren var utaalmodig efter at komme tilbage til Festen og i Øjeblikket mere havde sine Tanker hos den smukke Fru Grabe end hos sin Patient. Og han fyldtes helt af sin Medynk med Anne Marie, der for dette Menneskes Skyld havde ofret Hjemmets Lykke og sin egen Fred og nu døde ensom som den, hvis Liv havde været til Forbandelse.

„Jeg bør ikke opholde Dem længer,“ sagde han høfligt. „De er jo i Selskab.“

„Aa, det betyder ingenting. Dersom min Nærværelse blot kunde være til nogen Nytte, saa —.“

„Nej, nej. Efter hvad De nu har sagt mig, forstaar jeg, at den ikke kan det.“

„Jeg ser dog herind engang senere i Aften. Jeg tænker ved Ellevetiden.“

„Ja, siden De dog skal her forbi, saa . . . Jeg mener paa Hjemvejen fra Festen.“

„Ja vist!“

— Da Doktoren var gaaet, gik Borgmesteren tilbage til Sygeværket. Allerede i Dagligstuen slog der ham en stærk Moskuslugt imøde.

Anne Marie laa igen i en Døs, men vaagnede, i det samme hun anede hans Nærværelse. Hun slog Øjnene op og stirrede paa ham med vild Angst i det stive Blik. Hun kunde allerede

ikke længer tale. Ogsaa Hørelsen var næsten borte. Det sidste Ord, hun havde sagt, var besværligt bleven hvisket ind i Søsterens Øre under Doktorens Besøg. Det var Ordet „Ingrid“.

Majorinden rejste sig straks for at lade ham være alene med Anne Marie. Paa en egen sky Maade gik hun i en Bue udenom ham hen til Døren.

Hun gik ind paa sit eget Værelse, der laa ved Siden af Spise-stuen. Maanen skinnede ind paa Gulvet derinde, og hun tændte ikke Lys. Hun var i et Oprør, saa hun ikke kunde være rolig. Snart satte hun sig i Sofaen, snart gik hun op og ned ad Gulvet, og tilsidst kastede hun sig ganske ubehersket over en Stoleryg og trykkede Lommetørklædet for Munden, for at Ingen skulde høre hendes Hulken.

„Morder! Morder!“ skreg det uafsladelig indeni hende.

Hun huskede ikke længer, hvornaar Mistanken første Gang var dukket op hos hende; men da hun ved Middagsbordet saae det tomme, dødningeagtige Smil, hvormed Svogeren havde svaret paa hendes Bemærkning om Ravnekrogs-moralen, vidste hun, at han med Forsæt havde lagt Anne Maries Liv øde for at gengælde indbildte Forurettelser. Med Vidende og Vilje havde han dræbt hende. Med en Vanvittigs lumske Grusomhed havde han Dag for Dag mættet sin Hævnlyst ved at se hende lide og pines under hans Kulde og Foragt. Og han havde forstaaet, at det vilde blive Døden for hende. Det var et Løn-mord, der her var begaaet. Han havde vidst, at Anne Marie ikke kunde leve uden Kærlighed.

Hun rejste sig og tændte endelig Lys. Hun vilde bort herfra. Og det endnu denne Nat. Hun turde ikke være under Tag med dette Menneske, efter at Anne Marie havde lukket sine Øjne! For ikke at fristes til en blodig Gengældelse vilde hun bort, saa snart Døden var indtraadt. Med det første Tog vilde hun tage til den By, hvor Ingrid var sat i Pleje, for at bringe det stakkels Barn Moderens sidste Hilsen. —

Borgmesteren sad i Stolen ved Siden af Sengen; han havde ikke talt til hende, og Anne Marie var heller ikke længer i Stand til at opfatte noget gennem Hørelsen. Kun af Synet havde hun

endnu lidt tilbage. De opspilede Øjne var uafbrudt rettet mod ham men havde ikke mere noget Udtryk, Blikket kunde ikke længer bede for hende.

Hendes Haand — hendes altid før saa urolige lille Haand — laa nu uden Liv paa Tæppet. Den venstre, der var ham nærmest, havde hun vendt opad; den laa der som en stum Bøn om at vise Barmhjærtighed.

Men Borgmesteren var slet ikke bleven opmærksom paa dette skjulte Livstegn.

Derimod havde han faaet Øje paa Doktor Bjerrings Roser, der endnu stod paa Bordet ved Hovedgærdet. Ligeledes tildroges hans Blik af den lille Sølvskaal med Konfekt; han mindedes, hvorledes Anne Marie havde anskaffet sig den engang, da hun havde faaet at vide, at Doktoren satte Pris paa den Slags Lækkerier, som derfor aldrig siden savnedes i Huset.

Timerne gik. Ved sit svindende Livslys spejdede Anne Marie stadig forgæves efter et lille Glimt af fordums Kærlighed eller blot af Tilgivelse i hans Ansigt. Dog havde han tilsidst taget hendes Haand; og som han sad der ubevægeligt sammenbøjet og gusten, lignede han selv en Døende.

Ude paa Gaden var der igen bleven livligt af Folk, der vendte tilbage fra Illuminationen. De talte begejstret om Lysballoner og Raketter og kulørte Lamper.

Anne Maries Aandedræt var bleven omtrent uhørligt. Øjenlaagene lukkede sig mere og mere. Munden stod lidt aaben.

Da Majorinden og Doktoren ved Midnatstid kom ind i Værelset, var hun død.

DEN KONGELIGE GÆST

1. UDGAVE · 1908

2. — 1908

TREDIE UDGAVE

HERMED TRYKT IALT I 12500 EKSEMPLARER

Naar Folk, der tumler rundt i en Storstads Hurlumhej, engang imellem — maaske med et lille Længselssuk — tænker paa Livet ude paa Landet, foresvæver der dem gerne en Tilværelse med en Guds Velsignelse af Tid. De forestiller sig en uendelig Række roligt henrindende Dage, hvor hvert Minut forløber med en højtidelig Omstændelighed som den, hvormed et Bornholmerur udmaaler Evigheden i en gammel Bondekones Stue.

Og saa er der jo i Virkeligheden ingen Steder, hvor Tiden er flygtigere, og hvor Livet føles kortere end netop paa Landet. Om ogsaa de enkelte Dage kan være træge nok i deres Ensformighed, allerede Ugerne har travlt, — Aarene flyver. Og en skøn Dag er Livet faret hen og det hele forbi som en Stump af en Sommer- eller Vinternatsdrøm.

Naar den unge Læge Arnold Højer og hans kønne lille Frue kom til at tænke paa, at de havde boet i Sønderbøl i fulde seks Aar og havde været gift nøjagtig lige saa længe, maatte de le af Forbavselse. Seks Aar! Umuligt! Der kunde ikke være gaaet mere end seks Maaneder siden hin uforglemmelige Stjernetat, da de som Nygifte var kommen dertil med Diligencen. Rigtignok havde de i den mellemliggende Tid sat tre Børn ind i Verden, og deres Hjem, som dengang var et almindeligt Stykke Haandværkerarbejde, der endnu lugtede af Kalkkulen, var bleven selve Verdens Midtpunkt og Himmeriges Tærskel.

De hørte begge to til i Hovedstaden, og midt i deres store Kærlighedslykke havde de til at begynde med været stille for-

tvivlede. De mange nye Forhold og fremmedartede Skikke, selve det træløse, jyske Landskab med den uhyre Mængde Himmel gjorde dem benovede som et Par vildfarne Kyllinger.

Fru Emmy fik Taarer i Øjnene ved den blotte Tanke om København. Naar Arnold var borte i Sygebesøg, satte hun sig ind i hans Stue med en knugende Følelse af Forladthed og bestilte ikke andet end at vente paa, at han skulde komme tilbage.

Hvor var det underligt at tænke paa nu! At hun virkelig havde været saa barnagtig! — Der havde hun siddet ved Vinduet med Haanden højtideligt under Kinden og stirret ud over de mørke Hedebakker med en svimlende Fornemmelse af at være bleven ladet alene tilbage paa en fremmed Klode langt ude i det uendelige Verdensrum. Mindre kunde ikke gøre det!

Et mere ensomt Sted end Sønderbøl skulde man nu virkelig lede om. Der var tre Mil til nærmeste Station; en Diligence besørgede Forbindelsen med Omverdenen, men ikke engang den saae de noget til. Den store, gule Karosse med den skarlagensklædte Kusk, som ellers kunde have livet lidt op i det dystre Landskab, passerede Byen om Natten baade paa Ud- og Tilbageturen. Den illuminerede nu kun deres Drømme, naar den i mørke Nætter rumlede forbi paa Landevejen og slæbte Skæret af sin Lygte henover Sovekammerets Rullegardin.

Selve Byen bestod kun af en syv-otte magre Bøndergaarde og det dobbelte Antal Fattigmandshytter. Ikke engang en Præstefamilje husede den, blot en Skolelærer, som tilmed var en slem Krakiler.

Det første Aarstid havde de nogle Gange haft Besøg af Familie og Venner, der var nysgerrige efter at se, hvordan de havde indrettet sig derude i Ørkenen. Men allerede det andet Aar blev Besøgene sjeldne, og da savnede de dem heller ikke længer. Nu efter seks Aars Forløb tænkte de slet ikke mere paa deres Ensomhed.

De havde ganske simpelt ikke Tid til det. Emmy gik aldeles op i sit Hjem og sine Børn; og naar Arnold ikke var borte i Sygebesøg, havde han travlt ude i Haven, eller han stod

og svedte ovre i Vedkassen, idet han for den kære Sundheds Skyld selv savede og huggede, hvad de i den skovløse Egn kunde skaffe sig af Brænde. Desuden fik de daglig et Par Aviser til Underholdning, og om Vinteren abonnerede de paa en Læsetaske, der bragte et Lispund af Aarets ypperste Literatur hver fjortende Dag.

Der stod da ogsaa skrevet paa deres Ansigter, og det baade med Linjer og Farver, at de trivedes og var tilfredse. Indenfor det Plankeværk, der omgav Hus og Have og lyede for Vestenstormen, havde de skabt sig et lille jordisk Eden, hvor en lille Kain og en lille Abel brunedes i Sol og Vind, mens en aarsgammel Evadatter med lyse Lokker red Fedtelam paa sin Moders Ryg og forskellige Slags nyttige og frugtbare Dyr snadrede, kaglede og gryntede ude paa Gaardspladsen og i Udhusene.

Dersom ikke deres Nabo Skolelærer Sørensen og hans glædte Madame havde været, vilde de have følt sig fuldkommen lykkelige.

En Dag i Februar, efter at de i lang Tid ikke havde hørt fra deres københavnske Paarørende, kom der Brev fra Emmys to Kusiner og en Fætter, der meldte deres Besøg i Fastelavnen.

Det var just ikke den bedste Aarstid til Fremvisning af deres Herligheder. Der laa Sne i Haven; og Pladsen inden Døre var efterhaanden bleven temmelig indskrænket, saa det kneb med at skaffe Sengeleje. Men Emmy vidste altid Raad. Som en Tusindkunstner tumlede hun med Sofaer og Senge og gjorde ogsaa store Anstalter i Køkkenet. De Fremmede skulde ikke mærke andet, end at der var Hjerterum, sagde hun. Og desuden følte hun det som en Slags Mission at vise disse Københavnerne, hvad for et sundt og naturligt Menneskeliv man kunde leve herude paa den jyske Hede.

Men Fanden var paa Spil den Dag, da Gæsterne ventedes. Huset stod festlig beredt til Modtagelsen, og Lagnerne var netop hængt frem paa Stole omkring Kakkellovne for at afdampes, da der kom Telegram med Afbud. Der var i sidste Øjeblik kommen Forhindringer. Besøget maatte opsættes til en anden Gang.

Arnold var borte i Sygebesøg, da Telegrammet kom, og da han ved Middagstid kom hjem, var Huset allerede bragt i den vante Orden. For at afværge et altfor ubehersket Udbrud af Ærgrelse modtog Emmy ham i Døren med en glad Latter.

Det hjalp alligevel ikke. Arnold var et Brushoved, der følte sig personlig krænket ved enhver Modgang. Da han havde læst Telegrammet, blev han gulbleg ovenover Skægget og raabte op om uforskammet Hensynsløshed.

Emmy tænkte i Grunden ganske som han; men hun kunde nu engang ikke tage den Slags Ting saa højtideligt.

„Nu snakker vi ikke mere om *det*, Arnold!“ sagde hun tilsidst. „Og kom nu ind og spis. Nu har vi da Mad nok i Huset, veed jeg.“

Efter Bordet sad de som sædvanligt sammen inde i Arnolds Værelse og holdt Mørkning, mens Barnepigen havde Opsigt med Smaadrene ovre i Spisestuen paa den anden Side af Gangen. Arnolds Sind var faldet til Ro. Han sad — godt mæt — med sin lange Pibe i Gyngestolen ved Kakkelovnen og havde gjort sig det mageligt i Slobrok og Filtpøfler.

Emmy sad ved Vinduet og havde sin lille Pige paa Skødet. Det tykke Barn laa paa Ryggen og sprællede velbehageligt med de nøgne Ben, mens det fik tørt paa. Udenfor faldt en tæt Sne. Det havde drysset saa smaat hele Dagen, men nu var det blevet Alvor. Der laa allerede en tommehøj Bræmme ude paa Vindueskarmens Fod og oppe paa Sprosserne. Men det forøgede kun Følelsen af Tryghed og Hygge, at Vinteren saaledes selv syntes at lene og tætte for dem.

Emmy havde ikke faaet Tid til at klæde sig om. Hun var endnu i sin Morgendragt og havde Haaret indbundet i en Stump sort Slør. Aarene havde gjort hende lidt skødesløs med sit Ydre, og det skønt hun ingenlunde havde tabt sig i sit Ægteskab. Hendes fyldige Person med de mørkebrune Øjne og stærke Brynbuer — „Uglen“ som hendes Veninder i gamle Dage kaldte hende — havde holdt sig temmelig uforandret, havde i det højeste faaet endnu lidt moderligere Former, endnu lidt blødere Omrids.

„Veed du hvad,“ sagde hun, mens hun puslede med Ungen.

„Jeg tror ikke, vi skal være saa ked af, at de ikke kommer. Det havde maaske slet ikke været saa morsomt med den Indkvartering. Jeg kan mærke nu, at jeg har ikke følt mig rigtig hjemme i mine egne Stuer de sidste Dage.“

Arnold tog Blikket ned fra sine Tobaksskyer og kom til at smile. Som det hyppigt skete havde hun her udtalt, hvad han selv netop havde siddet og tænkt paa. Dersom han ikke lige havde været oppe af Stolen for at faa fat i en Tændstik, skulde hun have haft et Kys for de Ord!

Nu sad de nogen Tid og smaasnakkede. De talte om, hvad der var hændt omkring i Byen, drøftede deres egne huslige Anliggender, talte om Børnene og om en ny Hønserace, som de agtede at indføre der paa Egnen, — Emner, hvorom de i de sidste Dage paa Grund af de forstyrrede Forhold ikke havde haft Lejlighed til at udveksle Tanker.

Pludselig udbrød Emmy:

„Det er sandt! Det har jeg ikke fortalt dig! Jeg saae i Formiddags gamle Thorvald Andersen gaa ind paa Skolen med et Papir. Tror du, det kan være den Adresse?“

Pibespidsen faldt Arnold helt ud af Munden. Hans Ansigt fik et Øjeblik et maabende Udtryk. Derpaa blev hans Pande helt op til Haarrødderne gennemfuret af Rynker som en opløjet Mark.

„Det vil jeg sige dig, Emmy. Dersom Skolelærer Sørensen gør Alvor af den Adresse og sender den ind til Sogneraadet, saa bliver her Krig. Jeg *vil* ikke have hans væmmelige Spildevand ud i vores Grøft. Gaar *han* til Sogneraadet, saa appellerer *jeg* til Sundhedskommissionen. Og jeg skal ligesom sidst skrive et Indlæg, der har Næb og Klør. Det kan du stole paa!“

„Ja, bare du vilde! Uh, jeg kunde unde det fregnede Bæst en ordenlig Lussing. Hør! Har jeg fortalt dig det? Igaar, da jeg var ovre hos Købmanden, hvem staar saa der midt i Butikken — selveste Fru Adolfine. Du skulde have set hende! En, to, tre vender hun Ryggen til. Jeg lod naturligvis som ingenting og gik hen og sagde Goddag og hvordan har De det og spurgte til Børnene, — det var en Komedie, kan du tro!“

Ovre fra Spisestuen hørtes Graad og Skænderi. Halvmørket havde gjort Drengene søvnige. Emmy rejste sig for at tænde Lys derinde og samtidig lægge den Lille i Seng.

Da hun kom tilbage, havde Arnold selv tændt Hængelampen og trukket Gardinerne for Vinduet. Han stod og stoppede sin Pibe ved Tobaksbordet men vendte Ansigtet ind imod Stuen.

„Veed du, hvad jeg staar og tænker paa, Emmy? Vi talte forleden om, at der var bleven lidt bepakket inde i Dagligstuen. Hvad vilde du sige til, om vi skubbede Reolen der lidt længere hen mod Døren og saa satte den ovale Piedestal herind i Hjørnet med en Gibsbyste paa. Det vilde live op!“

„Nej, du er umulig, Arnold! Synes du ikke, vi har rumsteret tilstrækkelig her i Huset de sidste Dage? Lad mig dog nu faa Fred.“

„Naa-naa, du behøver ikke straks at tage paa Vej. Det er jo kun et Forslag.“

„Jamen, det er virkelig bleven en hel Mani hos dig. Jeg tror, du lider af Flyttesyge.“

„Og du er virkelig bleven en rigtig Rugehøne, Emmy. Du kan snart ikke taale, at der flyttes en Stol her i Huset.“

„Nej — hvorfor skal der ogsaa det?“

Arnold lo.

„Kan du huske, da jeg ifjor foreslog at flytte Lysthuset over i Vester for Udsigtens Skyld? Dengang satte du dig ogsaa straks med Hænder og Fødder imod det, — du sagde, at det blæste mere der, hvad jeg benægtede. Indrøm mig nu, at jeg fik Ret.“

Nu var det Emmy, der maatte le. Hun gik hen og lagde Haanden paa hans Skulder.

„Nej, lille søde, rare Arnold — det kan jeg virkelig ikke indrømme dig. Der var jo ikke til at være hele Sommeren for Træk. Det kan du da ikke have glemt.“

„Jeg har ikke glemt, at du blev ved at paastaa det. Men det er noget ganske andet.“

Hun vendte sig fra ham.

„Aa, det mener du jo ikke selv. Du vil bare ikke tilstaa, at du tog fejl. Det har jeg sagt dig mange Gange.“

„Hør, Emmy, dersom du bliver ved med den dumme Paa-stand, tager jeg en Dag hele Lysthuset ned. Jeg er snart ked af at høre de Historier. Saa kan du og Børnene have det saa godt!“

Han tog en Avis og satte sig ved Bordet med Ryggen til hende. Emmy vendte sig ogsaa bort og gav sig til at støve af. Samtidig begyndte hun at smaaanynne, saadan som hun gerne gjorde det, naar hun var bleven stødt og det lumrede op til et ægteskabeligt Uvejr.

Da aflededes Stemningens Spænding ved Lyden af en Kane, der standsede udenfor Huset.

„Der er nok Bud efter dig,“ sagde Emmy forsonligt: „I det skrækkelige Vejr!“

Arnold havde løftet Hovedet.

„Det maa jo være Præstens! Hørte du ikke? Det var Heste med Klokker.“

Der gik et Par Minutter. Saa klemte Lillepigen sig ind ad Døren fra Forstuen og var saa betaget, at hun havde glemt at sætte Lygten fra sig. Hæsblesende fortalte hun, at der var en fremmed Herre derude, som spurgte, om der var nogen hjemme.

„Sagde han ikke sit Navn?“

Næ, han havde bare spurgt efter Herren og Fruen.

„Aa, det er naturligvis Præstens Svoger, — Landinspektøren.“

Aa nej! Det var et helt fremmed Menneske. Og en gruelig fin Herre var det vistnok. Hun troede nok, det var den nye Bisp, der havde været der til Visitats sidste Sommer.

„Aa — sikke Snak!“ sagde Arnold, men saa dog med Bekymring ned ad sig.

Ogsaa Emmy fik Uro paa sig ved Tanken om sin Dragt, der ikke var beregnet paa at ses af Fremmede.

„Du maa blive og tage imod,“ sagde hun og skyndte sig ud gennem Døren til Dagligstuen.

Arnold satte Piben bort og samlede Slobrokken omkring sig for saa godt som muligt at skjule Manglerne ved sin Paaklædning. Gennem den halvaabne Dør saa han ude paa Forstue-

væggen Skyggen af en svær Mand, der med Pigens Hjælp trak et Par store Pelsstøvler af Fødderne og bagefter fik en Kavaj smøget af sig.

Lidt efter viste Personen selv sig i Døren.

II

Det var en middelstor Mand paa et halvhundrede Aar med en Krans af graabrune Krøller omkring en høj Skaldepande. En overordenlig velklædt Mand i lang, sort Selskabsfrakke med store Silkeopslag. En Mand, der trods sit ualmindelige Omfang slet ikke gjorde noget latterligt eller frastødende Indtryk. En Mand med Holdning. I Grunden en ganske smuk Mand, frisk og rødhusset, med et Par livfulde Øjne og en ungdommelig Mund fuld af hvide Tænder.

„Det er Doktor Højer, jeg har den Ære at hilse paa?“ spurgte han, da Arnold var gaaet ham imøde.

„Ja. Værsgo' — maa jeg bede Dem tage Plads.“

De satte sig paa hver sin Side af Bordet under Hængelampen, og nu, da Arnold saae den Fremmede i fuld Belysning, gjorde han et meget yngre Indtryk paa ham. Han anslog ham — trods Tykkelsen — til højst at være et Par og Fyrre. Ligheden med den nye Bisp kunde han akkurat skimte. Men ellers var der ikke det mindste hos Manden, der mindede om Gejstlighed. Dersom han ikke havde baaret et lille, studset Overskæg og en tilsvarende Fip paa Underlæben, og dersom ikke hans Paaklædning og hele Optræden saa fuldkommen havde været en Verdensmands, vilde han have antaget ham for Skuespiller ved et eller andet omrejsende Selskab.

„De kommer fra Jerrild,“ sagde han, idet han undrede sig over, at den anden endnu ikke havde forestillet sig.

Den Fremmedes Ansigt mørknedes af en flygtig Studsen. Han syntes et Øjeblik at skjule en ubehagelig Overraskelse. Men straks efter smilte han igen med alle sine hvide Tænder.

„De sætter mig virkelig i Forbavselse, Hr. Doktor! Jeg begriber ikke, hvordan De kan vide —. Jeg maa jo næsten tro Dem i Besiddelse af hint magiske Spejl, som Eventyrene fortæller om.“

„Aa nej, Forklaringen er saamænd ganske simpel. Pastor Jørgensen er den eneste her paa Egnen, der kører med Klokker. Bønderne har allesammen Bjælder.“

„Aa — saaledes! Ja, saa kan jeg altsaa lige saa godt straks gaa til Bekendelse. Men allerførst maa De tillade mig at fremkomme med en Anmodning, som rimeligvis vil synes Dem meget besynderlig. Jeg vil nemlig gerne bede om, Hr. Doktor, at De vil fritage mig for en Præsentation af mit statsborgerlige Menneske og give mig Lov til at træde frem for Dem som en slet og ret, navnløs Vejfarende. Ja, jeg ser, De studser. De tænker maaske endogsaa, at det er en gal Mand, De har for Dem. Men jeg forsikrer Dem, jeg har virkelig ganske fornuftige Grunde for min Anmodning.“

„Det tvivler jeg ikke om,“ erklærede Arnold med et kejtet Smil. Selskabslivets Kunstsprog var bleven ham fremmed. Han var ikke sikker paa, om Mandens Ord skulde forstaaes bogstavelig eller bare var en elegant Talemaade.

„De vil vistnok indse, Hr. Doktor, at dersom jeg skulde forsøge paa at undskylde — eller i det mindste at forklare — min dumdristige Nærværelse her — min uforskammede Paatrængenhed, som De rimeligvis i Deres stille Sind tænker —.“

„Paa ingen Maade!“ mumlede Arnold mere og mere usikker.

„Ja ja! Kort og godt: Pastor Petersen i Jerrild er min gamle Barndomsven —.“

„Petersen?“ udbrød Arnold. „Der er ingen Pastor Petersen i Jerrild.“

„Hvad behager? Naa ja — det er sandt! — det kan De ikke vide. Men i Grunden hedder han Petersen.“

„Hedder Pastor Jørgensen Petersen?“

Den Fremmede lo højt.

„Ja, det vil sige, saadan har alle vi, hans gamle Ungdomskammerater, altid kaldt ham. Det kom sig af, at han engang —

halvt for Spøgg forresten — beklagede sig over sit ordinære Navn. Vi fandt saa paa, at vi for Fremtiden vilde kalde ham Petersen. Og vi var saa glade for den Vittighed, at vi ikke har kunnet glemme den siden. — Nu har jeg ikke set min kære Barndomsven i mange Aar, og det har længe været mit Ønske en Dag at overraske ham i hans Præstegaardsidyl. Men jeg har ikke været heldig med Valget af Dagen. Da jeg i Eftermiddags kom hertil, var Familjen lige taget bort, og man ventede den ikke hjem før engang i Nat.“

„Aa — nu forstaar jeg!“ sagde Arnold.

„Ja, Hr. Doktor, jeg vil ærlig bekende, at jeg hører til de selskabelige Naturer. Udsigten til at skulle tilbringe en lang-sommelig Vinteraften muttersene i en Række fremmede Stuer bragte mig til Fortvivlelse. Saa var det, jeg kom paa den forvovne . . . nej forvorpne Ide at søge ud i Egnen og anraabe den menneskelige Barmhjærtighed. Jeg forhørte mig hos Tjenestefolkene og fik at vide, at der en Mils Vej borte boede en højst elskværdig og gæstfri Lægefamilje, — ja, og her sidder jeg nu og er ganske skamfuld over min uhørte Dristighed.“

„Det er der saamænd ikke mindste Grund til. Der er ikke nogetsomhelst at gøre Undskyldning for.“

Den Fremmede bøjede sig for ham med et hjærteligt Udtryk af Taknemlighed.

„Jeg tør virkelig haabe paa, at De vil tillade mig at besvære Dem nogle Timer med min Nærværelse. Saasnart Maanen kommer op, har Kusken Ordre til at spænde for og befordre mig tilbage.“

„De er meget velkommen. Det skulde glæde mig, om vort Hjem kunde give Dem en Smule Erstatning for Savnet af Deres Venner.“

„Aa, det er jeg allerede ganske sikker paa! Men nu vil De rimeligvis sige, at alt dette endnu ikke forklarer, at jeg saa gerne vil have Lov til at være inkognito hos Dem. De maa ogsaa gerne kalde det et Lune af mig, et barnagtigt Indfald, en fiks Ide. Og dog, kære Hr. Doktor, De vil vistnok kunne forstaa, at jeg — virkelig alvorlig trykket, som jeg er, af min

utilgivelige Paatrængenhed — vil føle mig langt friere overfor Dem i Forklædning.“

Skønt Arnold unægtelig fandt Indfaldet lovlig ekstravagant, vidste han ikke noget at sige. Den anden tog da hans Tavshed for Samtykke og fortsatte, idet han nu helt frejdig lagde sit svære Legeme tilbage i Stolen:

„Vil De ogsaa sige mig, kære Doktor — hvad Glæde kunde De i Grunden have af, om jeg præsenterede mig som Grosserer Snydenstrup fra Aarhus eller Bygmester Falittenberg fra København? Jeg er overhovedet af den Mening, at jo mere det personlige holdes udenfor en Samtale, des friere og mere underholdende bliver den. Al Forudviden afpæler straks en mere eller mindre snever Forestillingskres, der øver samme Virkning paa Tanken som hin berømte Kridtcirkel paa en Høne. Giver De mig ikke Ret? Desuden — det er jo Fastelavn. Vi har ligefrem en Slags Forpligtelse til at optræde under Maske. Hverdagens strenge Love er suspenderet for en liden lykkelig Stund. Er det ikke rigtigt?“

„Naturligvis,“ sagde Arnold med sit forlegne Smil — „naar det er Deres Ønske. Men *noget* maa vi dog kalde Dem. Vi kan dog ikke helt undvære et Navn eller i det mindste Deres Titel.“

„Nu, kald mig saa . . . ja, f. Eks. . . . kald mig Prins Karneval!“

De gav sig begge to til at le, Arnold halvt mod sin Vilje. Han følte sig igen paa ubehagelig Maade usikker overfor Manden og trykket af hans selskabelige Overlegenhed.

Han hørte nu Emmy inde i Dagligstuen, hvortil Døren stod paaklem. Hun tændte Lampen derinde, slog Klaveret op og rullede Stole paa Plads. Lidt efter viste hun sig i Døren i sin brune Søndagskjole med Brystsløjfen.

Han kunde se paa hende, at hun havde hørt noget af deres Samtale. Skønt den Fremmede bukkede for hende med den største Artighed og røbede den behageligste Overraskelse ved Synet af hende, blev hun staaende i Døren og besvarede hans Hilsen med en yderst knapt tilmaalt Hovedbøjning. Samtidig sendte

hun ham selv et Blik fra Øjenkrogen, der sagde saa meget som: Du skulde ikke have taget imod ham. Vis ham dog bort!

Han havde i Virkeligheden Lyst nok til at følge Anvisningen. Men det var saa sin egen Sag at kaste en god Ven af Pastor Jørgensen paa Døren, især da der jo ellers ikke var noget at udsætte paa Mandens Opførsel. Og — som han havde sagt — det *var* jo Fastelavn.

Han vidste derfor ingen anden Udvej end at gaa ind paa hans Spøg. Efter fattig Evne forsøgte han sig i det humoristiske og sagde til sin Kone:

„Maa jeg forestille dig en celeber Gæst: Hans kongelige Højhed Prins Karneval!“

Emmy saae fra den ene til den anden og lagde ikke Skjul paa, at hun følte sig krænket. Hun havde virkelig hørt det meste af, hvad den Fremmede havde sagt til Arnold; og af Lillepigen havde hun desuden faaet at vide, at Manden medførte to store Haandkufferter, som han uden videre havde bedt hende om at sætte ind i Gæstekammeret. Aldrig havde hun kendt Mage til Frækhed!

Den Fremmede traadte hen til hende og gentog sine Undskyldninger med mange veltalende Haandbevægelser. Hun saae mistroisk paa ham og svarede ham ikke; men saa lidt syntes han at mærke hendes Misstemning, at da hun efter nogle Øjeblikkes Forløb trak sig tilbage til Dagligstuen, gjorde han hende kavalermæssigt Følgeskab.

Arnold fulgte slukøret. Ogsaa han fandt nu, at Spøgen havde varet længe nok. Men Manden gik smilende omkring, udbredte sig i Lovtaler over Stuernes hjemlige Hygge og tænkte øjensynligt ikke det mindste paa at gøre sin Skyldighed.

Nu standsede han henne ved Klaveret. Han havde faaet Øje paa et gammelt Familieportræt, der hang paa Væggen ovenover. Han talte om dets smukke Farve, spurgte om, hvem det forestillede, gættede paa Malerens Navn og fandt straks det rigtige, skønt Billedet ingenlunde skyldtes nogen anerkendt Mester.

Skulde han være Kunstner? — tænkte Arnold overrasket og

saae hen paa Emmy, der med demonstrativ Fynd havde plantet sig i Sofahjørnet med en Strikkestrømpe.

Den Fremmede vilde gaa videre, da pludselig selve Klaveret fangede hans Opmærksomhed.

„Aa — et gammelt Marschall-Instrument!“ udbrød han henrykt. „Nej, hvor morsomt! Jeg lærte i min Barndom at spille de første, femtonige Øvelser paa et saadant Instrument, og jeg har siden elsket de Klange! Tillader De, jeg prøver det?“

Uden at bie paa Tilladelsen tog han Plads paa Taburetten, der gav sig ynkelig under Vægten af hans to-tre Hundrede Pund.

Emmy og Arnold saae hjælpeløse paa hinanden. Navnlig var Emmys store Ugleøjne fulde af Anraabelse. Hvad skulde de stille op med dette gale Menneske?

„Fruen spiller naturligvis?“

„Min Hustru har maattet lægge Musiken paa Hylden,“ svarede Arnold for hende. „En Husmoder har jo sjelden Tid tilovers.“

„Det er virkelig Skade. For Instrumentet er godt. Det trænger blot til at bruges.“

Han havde ladet Fingrene løbe et Par Gange over Tangenterne, og nu begyndte han at spille. Det var Schuberts spøgefulde Menuet, som Emmy kendte Tone for Tone, fordi hun selv engang havde indøvet den med sin Musiklærer. Hun kunde af den Grund bedømme hans Spil fagmæssigt og blev henreven af hans mesterlige Teknik og Foredragets Inderlighed.

Hvad hun tænkte, slap hende uforvarende ud af Munden i samme Øjeblik, han sluttede:

„De er Musiker . . . Komponist maaske?“

Han rejste sig smilende op og bukkede med Haanden paa Hjertet:

„Naadige Frue! Jeg beder ydmygst, at De vil tro mig paa mit Ord. Jeg er virkelig den, jeg udgiver mig for. Ikke sandt — saa kender De min berømmelige Familje? Min Bedstefader er den ærværdige Hr. Uglspil. Min Fader hed Hans Kvast. Og Harlekin er min Fætter. Min Hjemstavn er Slaraffenland, og jeg er Rejsende i de renommerede stegte Duer, der af sig selv

flyver ind i Munden paa enhver, som bare vil gabe tilstrækkelig højt!“

Arnold faldt igen ind med sin korte og anstrengte Latter. Emmy derimod viste sig stadig uimodtagelig for hans Morsomheder. Hun fortrød, at hun overhovedet havde talt til ham, og sad igen med sin krænkede Husfruemine og løftede ikke Øjnene fra sine Strikkepinde.

Under hans Spil havde Drengene nysgerrigt kigget ind fra Spisestuen, og Lillepigen havde tilsidst faaet et Vink om at bringe dem bort og lægge dem i Seng. Nu aabnedes Døren atter sagte paaklem; men der viste sig dennegang ingen.

„Kendte De det, jeg spillede, Frue?“ spurgte den Fremmede.

„Ja. Det var Schuberts Menuet,“ svarede hun i ligegyldig Tone. Hun kunde ikke dy sig for at vise, at hun vidste Besked, men ærgrede sig samtidig over, at hun igen indlod sig med ham.

„Sætter De megen Pris paa Schubert?“ spurgte Arnold og nærmede sig. Han var ganske uden Musikforstand, men havde en Svaghed for i alle Forhold at ville optræde som den kyndige.

„Ja, jeg holder meget af Schubert. Han er et saa hjærtens Barn. Men min Yndlingskomponist for Tiden er Petschoff. Den geniale unge Russer. De kender ham, ikke sandt?“

Emmy havde aldrig hørt det Navn og tav derfor. Arnold derimod sagde:

„Hvilke af hans Kompositioner sætter De højest?“

Den Fremmede betænkte sig et Øjeblik og saae lidt underfundig ud. Saa udbrød han med oprakte Hænder:

„Dødedansen! Jeg kan aldrig høre de vidunderlige Indledningstakter uden at faa Hjærtebanken. Jeg tænker mig, at saadan omtrent maa den store Revelje lyde, der paa den yderste Dag skal vække alle os Syvsovere op af Gravene. Det er en Dans lige lukt op i den syvende Himmel!“

Spisestuedøren aabnedes endelig helt. Det var den halvgamle Kokkepige, der havde staaet paa Lur. Under Skin af at ville hente Besked om Aftensmaden plumpede hun ind for at tage den Fremmede i Øjesyn og i det hele komme paa det rene med, hvad det var for noget sært noget, der gik for sig derinde.

Fra sin Sofakrog vinkede Emmy hende lidt utaalmodigt bort.

Men Pigen lod sig ikke afvise. Hun blev staaende ved Døren med de store, gule Øjeæbler stift og mistænksomt rettet paa den fremmede Mand.

„Ane kan godt gaa,“ maatte Emmy tilsidst sige. „Jeg skal komme ud og give Dem Besked.“

Saa tøflede hun surmulende af.

„Har De ikke Lyst til at spille lidt af den *Danse macabre*?“ spurgte Arnold.

„Aa, jeg er jo kun en elendig Amatør! Men dersom De vil tage til Takke —.“

Han satte sig igen paa Taburetten, gjorde forsøgsvis et Til-løb med en Række Akkorder, men standsede saa, rystede paa Hovedet og rejste sig. Han blev staaende med Haanden paa Klaveret og kastede et uroligt, ligesom forlegent Blik omkring i Stuen.

„Ja, nu synes De vist igen, at jeg er en underlig Patron. Men jeg har en Bøn til Dem. Vil De ikke nok give mig Tilladelse til at tænde Lysene i Kronen der? Dem allesammen! Og saa maa jeg indtrængende bede om Lov til at klæde mig om, — jeg var før saa fri at lade mine Rejsesager bringe ind i Deres Gæsteværelse. Jeg skal sige Dem, jeg er — som sagt — kun Amatør, og det er mig ganske umuligt at komme i den rette Musikstemning, uden at jeg er i *dress*.“

Det gav formelig et Ryk baade i Emmy og Arnold. De saae uvilkaarligt igen til hinanden. Nu var de ikke længer i Tvivl om, at Manden havde en Skrue løs.

Han gik frem og tilbage over Gulvet og begyndte at forklare sig. Det var gaaet ham med Petschoffs Musik — sagde han — omtrent som det gik en af hans Venner med Shakespeares Digtning, som han længe ikke kunde afvinde mindste Interesse. Denne Ven fik engang det Raad, at han en Aften skulde klæde sig i Galla og smykke sine Stuer med Blomster og Lys, som om hen ventede højfornemme Gæster. Saa skulde han i Timerne omkring Midnat sætte sig til at læse „Som Jer behager“. Han fulgte Raadet og tilstod siden, at ikke alene Shakespeares men

overhovedet Poesiens Verden den Nat havde opladt sig for ham i al sin Herlighed.

„Og saadan gaar det vistnok de fleste af os stakkels dødelige med Kunstens Gaver. Og maaske med Livet i det hele taget. Uden man selv har noget af Djævelen i Kroppen, forstaar man ingenting af et Genis Værk. Heller ikke af Vorherres. Det har jeg — som sagt — ganske i Særdeleshed maattet erkende overfor Petschoffs Musik.“

Nu standsede han foran Emmy og sagde, idet han lagde Hovedet bønfaldende paa Siden:

„Vilde De tage mig det fortrydeligt op, Frue, i Fald jeg mindede Dem om den allerkæreste middelhavsblaa eller himalajafarvede Silkekjole, som De sikkert har hængende et eller andet Sted i et Klædeskabs Gravmulm, hvor den kun er til Glæde for Møl og andre Mørkets Kreaturer? Og De, højtærede Hr. Doktor, vilde De have meget imod at klæde Dem i Kjole og hvidt ved denne lille petschoffske Opstandelsesfest? Vil De i det hele taget tillade mig i al Sømmelighed at vende en Smule op og ned paa Huset her iaften? Det er jo Fastelavn! Og jeg har sagt Dem, hvem jeg er. Altsaa bør De ikke fortørnes paa mig.“

Hans lysebrune Gedebukkeøjne løb frem og tilbage mellem Ægtefolkene med et frittende og æggende Blik. Da ingen af dem svarede noget, anbefalede han sig, idet han — ærbødigt bukkende — udtalte Haabet om, at han maatte have vist sig i Besiddelse af lidt af den Overtalelsesgave, man tillagde en vis Mand, om hvem det hed, at havde man først rakt ham en Lillefinger o. s. v.

Endnu i Døren bøjede han sig to Gange dybt til Jorden og sagde:

„Paa Gensyn!“

Ikke saa saare var han borte, før Emmy fløj op af Sofaen, kastede Strikketøjet fra sig og foer hen til sin Mand.

„Det er rædsomt! Hvad skal vi gøre? Han er jo ganske forrykt!“

„Ja, helt vel bevaret er han aabenbart ikke.“

„Hvem tror du, han kan være?“

„Jeg veed skam ikke. Men jeg kan huske, at Pastor Jørgensen engang talte om en af sine Venner — en Godsejer, tror jeg — som paa en Studenterskovtur faldt ned af Vognen og siden blev noget underlig.“

„Du skulde ikke have taget imod ham. Det var ikke rigtigt.“

Hun sagde dette med et Ansigtsudtryk, som fik ham til at smile af Ømhed. Det mindede ham paa rørende Maade om hendes Pige dage, da hun lod sig skræmme af alting og straks tyede til hans Beskyttelse.

„Jeg tror, han har gjort dig rigtig bange,“ sagde han og lagde Armen omkring hende. „Dit Hjærte banker formelig.“

„Jamen — vil du sige mig — hvad skal vi gøre?“

„Aa, vi skal behandle ham med al mulig Venlighed. Vi skal frem for alt ikke give Præstens nogen Grund til at klage over, at deres Gæst ikke blev ordenlig modtaget. Gaa du nu ud og giv Besked i Køkkenet. Vi faar jo ovenikøbet her en passende Anvendelse for al vor gode Mad. Lad os bare sætte baade Rødvín og Sherry paa Bordet, siden vi nu engang har det i Huset.“

„Jamen, du mener jo dog selv, at Manden er gal.“

„Naa — gal; det er nu saa voldsomt sagt. Han har maaske en Ligtorn paa Hjærnen; det er da endelig det hele. Forresten gør han jo et meget sympatisk Indtryk, synes jeg. Og han er ganske underholdende. Og nu vil han jo spille for os. Hvad var det, den Russer hed?“

Emmy svarede adspredt. Hendes Haand laa om hans Nakke, og hun trykkede endnu som i Angst sit bløde Legeme tæt ind til hans. Men hendes Tanker var langt borte.

Arnold vedblev at berolige:

„Han spiller jo smukt. Det var virkelig en forbavsende Færdighed. Og det kan jo blive ganske morsomt at faa en lille Musikfest. Vi har i den Henseende haft det lidt tørt i de senere Aar.“

Emmy tog nu fat i hans øverste Vesteknap, der saaes over den tilbundne Slobrok.

„Men du kan da ikke mene, Arnold — — Du vil da ikke for

Alvor have, at jeg — som han sagde — skal tage min lyserøde Silkekjole paa?”

Arnold kom til at le.

„Nej, det vil jeg virkelig ikke! . . . Skønt, du! Hvorfor i Grunden ikke? Jeg kunde godt have Lyst til engang igen at se dig i din Stads. Du har ikke haft den paa siden din Onkels store Selskab — kan du huske? Og Herregud, det *er* jo Fastelavn! — Ja, du ser paa mig. Men jeg mener det for Alvor!”

„Aa, det kan du ikke gøre, Arnold! Det vilde jo være sindssvagt . . . aldeles vanvittigt!”

Hun ruskede ham forsvarligt i Vesteknappen og blev mere og mere rød.

Men nu blev han netop opsat paa at faa hende at se i Festskrud. Han slog ogsaa den anden Arm omkring hende og vilde tiltvinge sig et Kys.

„Jeg siger dig, det er mit Alvor! Jeg har virkelig faaet Lyst til at slaa Gækken løs. Hører du, Emmy! Jeg vil se dig i din Silkekjole. Jeg vil se dig i al din Herlighed!”

„Nej, nej — det nytter ikke, Arnold! Det gaar ikke an. Husk paa, jeg er en gammel Kone! — Hvad vil ogsaa Pigerne sige?”

„Pigerne?”

„Ja. Imorgen vilde hele Byen snakke om det.”

Denne Forudsigelse afsvaledes ham et Øjeblik. Han saae i Aanden Skolelærer Sørensen stolpre omkring og kolportere Nyheden med sit skæve, skadefro Smil. Men paa den anden Side hidsede dette Syn ham ogsaa yderligere op.

„Lad Folk snakke! Hvad kommer det os ved? Det er jo forresten en god gammel hævdvunden Bondeskik at have lidt Løjer i Fastelavnen. — Kom! Nu gaar vi begge to ind og trækker i Stadsen.”

„Nej, Arnold. Jeg gør det ikke. Kjolen passer mig naturligvis heller ikke længer.”

„Hvad saa? Vi skal jo ikke til Grossererbal.”

„Og saa er den jo nedringet.”

„Ja, hvad gør det? Du er jo netop allerdejlignst i det hvide Silkekostyme, Vorherre selv har syet til dig. — Av!“

Hun havde givet ham et Dask paa Øret.

„Vil Mosjø nu være artig!“

Han lo og slog overgivent begge Armene omkring hendes Ben for at bære hende bort.

„Det er jo vanvittigt! Arnold! Arnold! Slip mig!“ blev hun ved at smaaskrige, mens hun sprællende førtes hen imod Sovekammerdøren. „Er I da lige gale begge to?“

Pludselig slap han hende, og de foer fra hinanden. Spisestuedøren havde knirket. Det var den gamle Ane, der igen jumpede ind paa sine Klude-Sutter for at spørge om Aftensmaden. Hun havde aabenbart hørt noget, for hun blev staaende ved Døren og maabede helt betuttet med sin grimme Hængemund.

Arnold blev rasende og foer imod hende for at skælde ud. Men Emmy lagde sig imellem. Med sin sædvanlige Bestemthed og husmoderlige Omtanke gav hun Pigen fornøden Besked. De sprængte Ænder — sagde hun — skulde sættes kolde ind paa Bordet sammen med Salaterne, og der skulde piskes Flødeskum til Svedsketærten. Smørret skulde sættes op i Kugler, og Osten skæres i Terninger og lægges i en ombøjjet Serviet —

„For vi holder Fest iaften!“ indskød Arnold med opdreven Livlighed. „Har De glemt, Ane, at det er Fastelavn?“

III

Hin stjernestore Efteraarsnat for halvsyvende Aar siden, da Arnold og Emmy som nygifte kom til Sønderbøl med Dilligencen og deres store Bagage i al Hast maatte aflæsses paa Landevejen foran Huset, var der i Dyngen af Kufferter og Pakkenelliker en splinterny Rejsekurv, som Emmy vaagede over med særlig Bekymring og straks fik bragt i Sikkerhed inden Døre.

Det var ogsaa den, hun allerførst aabnede den næste Dag, da hun begyndte at pakke ud og gemme hen i sit nye Hjem.

Den indeholdt hendes Jomfrustands Helligdomme, først og fremmest alle Bryllupserindringerne: Brudekjolen, Sløret og Myrtekransen, desuden den Buket, Arnold havde sendt hende før Vielsen, Middagskortet og de trykte Sange, endvidere alle Arnolds Breve og Smaaforøringer fra Forlovelsestiden, endelig det værdifuldeste af hendes personlige Udstyr, deriblandt en rosa Silkekjole med hvid Kniplingsbesætning, som hun havde haft paa til et Familjeselskab Dagen før Bryllupet.

I det første Aarstid havde hun ofte tyet til disse Klenodier i de lange, tomme og ensomme Timer, naar Arnold var borte. Hun sad da paa Kanten af den udtrukne Skuffe og lod Bryllupsforberedelsernes festlige Sindsbevægelser drage som i Drømme gennem hendes Sind. Eller hun prøvede sine smukke Kjoler foran Spejlet, satte Haaret op med Smykker og Blomster, — teede sig i det hele paa en Maade, som hun siden ofte havde let af og fundet forskruet. Som hun plejede at sige: hun havde Gudskelov faaet andet at tænke paa og andet at bruge sine Gemmer til. Hun kunde endnu huske, ja næsten fornemme, hvordan hendes Tanker i Løbet af det første Svangerskab langsomt vendte sig fra det svundne imod det kommende. Aar for Aar maatte nye Skuffer ryddes i Kommoder og Skabe for at skaffe Plads til Børnetøjet.

Da hun og Arnold nu kom ind i Sovekammeret og skulde have fat i Silkekjolen, maatte hun søge den i en gammel Papæske, der stod ovenover Klædeskabet; og da hun fik den at se, opgav hun straks at tage den paa og erklærede meget bestemt, at hun ikke vilde være med til de Narrestreger.

Ogsaa hos Arnold var Humøret pludselig dampet bort. Blot det at komme af Slobrokken og skulle finde Selskabstøjet frem, gjorde ham nøgtern. Men det var altfor flovt at tilstaa det, og i sin Raadvildhed gav han sig til at skamme Emmy ud. Nu maatte hun ikke skabe sig! Om ogsaa Kjolen var lidt krøllet og maaske lidt gammeldags i Façon, — hvad gjorde saa det? Det hele var jo bare en Karnevalsspøg.

Men Emmy vilde ikke høre noget. Hun anbragte sig paa

Sengekanten og gentog med grædefærdig Hefthighed, at hun ikke vilde gøre sig til Nar.

Ude i Køkkenet forefaldt der paa samme Tid et bevæget Optrin.

Den gamle Pige tussede om paa sine Kludetøfler og gav ondt af sig, saadan som hun plejede, saasnart alt ikke gik efter hendes eget, tykke Hoved. Hun kom just op fra Kælderen med de kolde Ænder paa et Fad og gav Lillepigen Ordre til at sætte en Kasserolle over, da den Fremmede pludselig aabenbarede sig i Døren i fuld Puds med en Rose i Knaphullet.

Hun sank i det ene Knæ og gav et Støn fra sig. Det var lige ved, at hun havde sluppet Fadet. Hun kunde ikke være bleven mere ophidset, om det havde været den Slemme selv, der var kommen bag paa hende.

Han blev staaende i Døren og nikkede venligt til hende.

„Lad Dem ikke forstyrre! Jeg vilde blot sige . . . Jeg ser, at De har begyndt at dække Bordet inde i Spisestuen. Men der er temmelig koldt derinde og i det hele ikke rigtig hyggeligt. Jeg vil foreslaa, at De dækker i Dagligstuen. De kan saa bruge Spisestuen til Anretterværelse.“

Ane satte Fadet fra sig paa Køkkenbordet med en Kraft, saa det sang i det.

„Jæ ta'er it mod Ordre af andre end Herren og Fruen, — det vil jæ la' ham vide.“

Han saae et Øjeblik fast paa hende.

„Her er naturligvis ikke Tale om Ordre,“ sagde han i uforandret venlig Tone. „Det er kun en Henstilling. Men jeg er forøvrig ganske sikker paa, at Deres Frue vil billige den. Vær altsaa af den Godhed at gøre, som jeg her siger. Og skulde De tilfældigvis have Adgang til et eller andet Stykke gammelt Sølv eller noget smukt Porcellæn — en Vase eller lignende — vil De saa sætte det frem.“

„Jæ veed it, hvad det er, her gaar for sig,“ sagde Pigen hvid af Arrigskab og opvældende Angst. — „Væs'go'! Jæ vil it ha' me'et aa bestil'!“

Hun rev Forklædet af sig og kastede det hen paa Køkken-

stolen, jumpede saa ind i Pigekammeret og huggede Døren i efter sig.

Den Fremmede trak paa Skuldren.

Derpaa vinkede han ad Lillepigen, der havde holdt sig skjult i Krogen henne ved Komfuret. Det var et Barn paa femten Aar, en lille, rødkindet Hvidfødning med et Par store luftblaa, enfoldigt glade Øjne.

„Kom her hen, lille Ven!“ sagde han.

Hun adlød som en Hypnotiseret. Frimodigt stillede hun sig op foran ham med Hagen i Vejret og nedhængende Arme ligesom et Skolebarn foran sin Lærer.

„Følg med mig ind. Vi to skal hjælpe hinanden med at dække Bordet. Men det skal gaa ganske stille af. Ingen Støj! — Lad mig se, hvad du har paa Benene?“

Hun strakte som paa Kommando sin højre Fod frem og viste, at hun gik paa Strømpesokker.

„Det gaar an! Men heller ingen Snakken! Husk det! Det skal være en Overraskelse, forstaar du nok. — Vent lidt! Hvad hedder du?“

„Abelone.“

Han klappede hende paa Kinden.

„Det er et godt Navn. Et festligt Navn. Men hør nu, min lille Ven! Du har vel nok en anden Kjole at tage paa, end den gamle Gulvklud der? En sort Kjole, ikke sandt? Din Konfirmationskjole. Og et rent, hvidt Forklæde? — Godt! Følg saa med!“

Inde i Dagligstuen havde han allerede i Tysthed gjort de første Forberedelser. Han havde flyttet de trivielle Geledder af Potteplanter bort fra Vindueskarmene og skønsomt anbragt dem som Udsmykning rundt om i Værelset. Det runde Bord var rullet bort fra Sofaen og stillet midt paa Gulvet under Loftskronen, og her fik nu Abelone Ordre til at dække.

Det gik i Begyndelsen rent fortvivlende. Hun var lydig som en Avtomat, men rigtignok som en, der er forkert indstillet. Beständig misforstod hun hans Ordre, fordi han paa Grund af Sovekammerets Nærhed ikke turde tale højt, men maatte ind-

skrænke sig til Tegn og Fagter. Da hun engang fik Besked om at skaffe Vinglas, foer hun nok saa adræt ud i Køkkenet men vendte tilbage med Støvekosten; og da han vilde have en Blomsterskaal, kom hun trækkende med en Vandspand.

Pludselig hørtes en Dør gaa. Der lød hastige Skridt udenfor paa Sovekammergangen. Han blev forskrækket. Men Skridtene fløj forbi og forsvandt.

Det var Arnold, der gik derude i Skjortearmer og med et Lys i Haanden. Han var paa Vej op til Loftet, hvor hans Livkjole hang et Sted i et af Pulterkamrene. Han gik og nynnede men var i Virkeligheden i skrækkeligt Humør. Inderst inde havde han en ubehagelig Fornemmelse af Flovhed og ønskede den fremmede Snyltegæst og hans Karnevalsløjer Fanden i Vold.

Deroppe i Mørket og Ensomheden paa Loftet gik han helt i sig selv. Med en lykkelig Følelse af at frigøres for en uhyggelig Tvangstanke indrømmede han, at Emmy havde Ret, at de begge stod paa Nippet til at gøre sig til Grin.

Han lod Livkjolen hænge og gik rolig og beslutsom ned igen.

Men Skæbnepillet Gang var han ikke længer Mand for at standse. Da han kom tilbage til Sovekammeret, modtoges han af et uventet Syn, der tændte hans Sind i lys Lue.

Emmy havde alligevel ikke i Længden kunnet modstaa den lyserøde Silkes Fortryllelse. Under hans Fraværelse havde hun forsøgsvis taget Kjolen paa, og hun stod nu foran Spejlet og strakte sig paa Taaspidsen for at blive tynd om Livet, saa hun kunde faa Bæltet hægtet.

„Nej dog!“ — Han strakte uvilkaarlig begge Armene i Vejret. — „Emmy! Du er jo storartet!“

Hun kunde næsten ikke faa hægtet for Nervøsitet. Hendes Kinder blussede. Hun havde staaet i Angst for, at han skulde finde hende latterlig og give sig til at le. Hendes Hjærte havde banket vildt, da hun hørte ham komme tilbage gennem Gangen.

„Synes du, at den endnu klæder mig?“

„Glimrende, kære! Aldeles storartet! Og den passer dig jo rigtig godt. Tænk, at du ikke har forandret dig mere!“

„Synes du ogsaa, jeg skal tage dette her paa?“

Fra en lille rød Æske tog hun to Egeblade af Sølv med smaa Dugdraaber af Diamanter. De dannede tilsammen et Diadem.

Arnold stillede sig bagved hende og saae over hendes Hoved ind i Spejlet, mens hun fæstede Smykket i Haaret.

„Kan du huske det?“ spurgte hun.

„Om jeg kan! . . . Tænk, hvor det er længe siden!“

„Synes du, det gaar an, at jeg tager det paa?“

„Ypperligt! Aldeles glimrende! Du bliver jo til en hel Eventyrprinsesse! Jeg siger dig, Emmy, du har aldrig været dejligere!“

Hun rødmede igen. Og i et pludseligt Udbrud af overstrømmende Lykkefølelse bøjede hun sig bagover, lagde begge Hænder om hans Hoved og trykkede hans Mund ned mod sin.

„Engang til!“ sagde han leende.

I det samme rørte en Haand Klaveret inde i Dagligstuen.

De slap hinanden i Forskrækkelse. De havde begge to været lige ved at glemme deres sælsomme Gæst.

„Det er jo rædsomt,“ sagde Emmy. „Han er allerede derinde!“

„Aa hvad! Nu underholder han sig jo med at spille!“ trøstede Arnold.

Til Tonerne af en pragtfuld, festmarschlignende Musik fuldførte de deres Omklædning. Men Arnold maatte jo endnu engang op paa Loftet. Og desuden maatte han stadig give Emmy en Haandsrækning, ja endog engang træde til med Naal og Traad for at faa Kjolen til at sidde. Og alt dette sinkede saa meget mere, som hans komiske Ubehjælpssomhed hver Gang gav Anledning til fornyede Udvekslinger af Kys og anden Slags elskovsfuldt Gækkeri, akkurat som i deres Hvedebrødsdage.

Med hinanden under Armen foretog de den sidste Mønstring foran Spejlet. Men da de stod ved Døren ind til Stuen, maatte de endnu engang bestaa en lille Kamp med Forlegenheden. Under tvungen Latter søgte den ene at faa den anden til at gaa

først ind. Indtil Arnold pludselig slog Døren op og brasede ind med Emmy ved Armen.

Da stivnede de begge to som et Par Støtter, og Latteren gik over i et Forundringsudbrud. De kendte ikke deres egen Stue igen.

Der var tændt Lys ikke alene i Kronen under Loftet men ogsaa i nogle Væglampetter, som ikke havde været brugt siden deres første Barnedaabsgilde. Og allevegne var der Blomster. Midt paa Bordet stod en stor Skaal med dejlige gule Roser, hvorimellem modne Ferskner og blaa Drueklaser kiggede frem. Henover Dugen var der spredt smaa Violbuketter.

Den Fremmede rejste sig fra Klaveret. Med Haanden paa Hjærtet hilste han dem ærefrygtsfuldt.

„Naadige Frue! Højtærede Hr. Doktor! De vil forhaabenlig tilgive mig, at jeg saadan ganske ukaldet har ophøjet mig selv til Ceremonimester ved denne lille improviserede Festlighed. Jeg beder ogsaa om Tilgivelse for, at jeg har tilladt mig at anvende en Smule Bordpynt, som jeg bragte med i min Kuffert for ikke at komme ganske tomhændet til min gamle Præsteven. Som De ser, taaler den ikke godt at gemmes.“

Arnold og Emmy havde ophørt at forundre sig over noget. Mens den sidste gik rundt om Bordet med et Udtryk som et Barn omkring et Juletræ, blev Arnold staaende henne ved Døren med begge Hænder i Siden og lod de blændede Øjne løbe rundt i hele Stuen.

Tilslidst gik han hen til sin Gæst og trykkede hans Haand.

„Deres kongelige Højhed!“ sagde han med et Buk — og der var ikke længer noget kejtet i hans Munterhed — „Maa jeg saa bede Dem være saa god at føre min Hustru tilbords!“

IV

De havde siddet tilbords henvend en Time og var naaet til Desserten. Den lille rosenkindede Abelone, der besørgede Bordtjenesten, tog sig meget nydelig ud i sin sorte Konfirma-

tionskjole og sit hvide Smækkeforklæde; men hendes Opvartning var baade til at le og græde over. Engang snublede hun i den lange Kjole, saa et Par Tallerkener fløj hen over Gulvet. Men til hendes største Forbavselse blev hverken Doktoren eller hendes Madmoder vred eller gjorde hende Bebrejdelser. Doktoren slog endda en Latter op og raabte: „*Dacapo!*“

Gamle Ane stod paa Lur udenfor den halvaabne Dør til Spisestuen. Hun havde i Længden ikke kunnet nære sig for Nysgerrighed. Hun havde tilsidst endogsaa givet en Haandsrækning med ved Borddækningen. Men nu var hun igen helt ude af sig selv af Forargelse over, hvad hun blev Vidne til.

Det var den Fremmede, der hele Tiden førte Ordet. Arnold kunde ikke andet end le. Han havde efterhaanden helt opgivet at komme under Vejr med, hvem hans Gæst var. Han brød sig ikke engang om at vide det. Han havde paa Naade og Unaade overgivet sig til Øjeblikkets eventyrlige Stemning.

Emmy derimod følte sig ikke helt tryk og var stadig paa sin Post. Den Fremmedes Anekdoter blev hende undertiden lovlig dristige. Alligevel var han ikke paa nogen Maade anmassende eller støjende. I Modsætning til Arnold, der begyndte at blive noget omtaaget, paavirkedes han heller ikke af Vinen. Farven paa hans Kinder var blot bleven endnu en Kende dybere, og Skælmen i de klare Gedebukkeøjne havde ligesom vovet sig længere frem i Lyset. Han lignede en aldrende Satyr, som han sad der og smilede med sin druerøde Mund, mens de graabrunte Haarlokker strittede omkring den blanke Isse som en høstlig Vinløvkrans.

Emmy havde ikke glemt hans Løfte om at spille for dem. Da Desserttallerkenerne var bleven bragt om og Abelone kunde sendes bort, mindede hun ham derom.

Han gjorde ingen Indvendinger. Kun udbad han sig en Gunstbevisning forinden. Han anholdt om Tilladelse til først allerunderdanigst at maatte krone hende som Festens Dronning.

Hun forstod ikke, hvad han mente, og følte sig ikke rigtig modig ved dette nye Paafund. Men som altid, naar hun ikke

straks svarede, tog han hendes Tavshed for en Indvilligelse. Han havde i Forvejen plyndret Frugtskaalen for nogle af de største og smukkeste Roser; og med let og behændig Haand fæstede han dem nu i hendes Haar, saa de dannede en Krans nedenunder Sølviademet.

Hun syntes først ikke om det. Det var hende ubehageligt at have hans svære Krop saa nær ind paa sig og føle hans Fingre i sit Haar. Hun var ogsaa bange for, at Abelone skulde komme ind igen. Men da hun et Øjeblik havde spejlet sig i de andres Miner og set, at „Kroningsdragten“ klædte hende, gjorde hun ikke længer Modstand. Arnold var aldeles borte i Beundring. Han slog Hænderne sammen og raabte ubehersket op om hendes Vidunderlighed.

„Og nu Musik!“ sagde hun bydende for helt at gaa op i sin Dronningerolle.

Den Fremmede bøjede sig dybt for hende:

„Jeg er Deres Majestæts allerydmygste Tjener!“

Men i Stedet for at gaa hen til Klaveret forsvandt han gennem Arnolds Værelse ud i Forstuen og kom tilbage med et langhalset, perlemorsindlagt Instrument, en Mellemtung af en Mandolin og en Lut.

Emmy blev lidt skuffet. Arnold derimod raabte Bravo.

„Deres kongelige Højhed er ogsaa Sanger!“ sagde han.

„En uskyldig lillebitte Smule!“

Først sang han en fransk, siden to kælné italienske Smaasange i Folkevisetone. Arnold, som kun forstod lidt af Teksten og ikke havde nogen Fornøjelse af Musiken, blev hurtig uopmærksom. Han sad tilbagelænet mod Stoleryggen og fingrede sig i Skægget, mens han saae over paa Emmy med et Blik, der var fugtigt af Vin og Forelskelse. Han var begyndt at faa nok af den Fremmede. Han længtes nu kun efter at blive ene med Emmy. De skulde da fortsætte Gildet ganske for sig selv og i langt dristigere Former. Pigerne skulde hurtigst muligt skikkes i Seng. Kun de tændte Lys skulde endnu en lille Tid være Vidne til deres østerlandske Nattefest!

Den Fremmede havde taget fat paa en ny Sang, dennegang

en dansk. Det var en Vise om Eventyrets Gud, som drog formummet omkring i Verden i en Narrekappe og manede søvndrukne Eroter og tungsindige Satyrer ud fra skumle Lofter og mørke Kældere, hvor Hverdagslivets Kedsomhed havde jaget dem ind og skimlet dem til. Melodien var frisk og fuld af Humør, og hvert Vers endte med et sekslinjet Omkvæd:

„Ja, Livet gaar sin skæve Gang,
gør hvidt til sort,
gør smaat til stort
og krænger om paa ret og vrang.
Tra-Tra! Da kommer Hr. Bajads
og sætter alt paa rette Plads!”

Arnolds fugtige Øjne havde ikke sluppet Emmy, der lyttede til Sangen med Haanden under Hovedet. Han tænkte først, at heller ikke hun var synderlig opmærksom men som han selv kun længtes efter at blive den besværlige Gæst kvit. Saadan som hun sad der med den nøgne Albu paa Bordet og Haanden under den blomstersmykkede Nakke, var der noget af en elskovsdrømmende Mænade over hende. De store Øjenlaag var sænkede. Om Munden laa et stillestaaende, et forjættelsesfuldt Smil.

Han forsøgte at lokke hendes Blik til sig ved at støde til hende under Bordet med sin Støvlesnude. Han fandt ogsaa hendes Fod; men til Trods for, at han efterhaanden stødte ganske haardt, saae hun ikke op. Da tog han pludselig sin Fod til sig og blev mistænksom.

Lidt efter, da Visen var ude, rejste den Fremmede sig med Glasset i Haanden og udbragte en Skaal for Eventyrgudens bukkefodede Følge, for alle disse smaa Hjærtetyve og Forstands-røvere og Søvnforstyrre, som i Naturens kongelige Husholdning opfyldte en lignende Bestemmelse som visse Forraadnelsekim i ædle Champagnevine: de skænkede Livets Drik dens Buket og fik den til at moussere.

Han bøjede sig for Emmy. Og som i Drømme løftede hun sit Glas op mod hans, smilede til ham med et lykkestaalende, et henrevet Udtryk, der gjorde Arnold ganske ædru.

Den Fremmede vendte sig nu ogsaa imod ham.

„Skaal, Hr. Doktor! Et Leve for Fordærvelsen! For Livets og Dødens Aroma!“

Men Arnold rørte ikke sit Glas og saae stift frem for sig, som om han ikke havde hørt noget.

„Men hvad gaar der dog af dig?“ sagde Emmy bebrejdende. „Klink dog med os!“

Men han stak begge Hænderne i Lommen og svarede ikke.

Der blev et Øjeblik uhyggeligt stille. Saa tog den Fremmede sit store Guldur frem og sagde, at han desværre nu maatte bryde op. Klokken var bleven altfor mange. Hans Kusk maatte være falden i Søvn derovre i Kroen og have forglemt Tiden.

Man rejste sig i Tavshed — Emmy med en fortrædelig og skamfuld Mine — og Gæsten tog Afsked.

Da Arnold vilde følge ham ud, søgte han at afværge det.

„Gør Dem dog ingen Ulejlighed, kære Doktor. Der er koldt derude paa Gangen. Og De har jo set, at jeg klarer mig uden mærket paa egen Haand.“

Men Arnold var nu bleven roligere og vilde gøre sin Skyldighed til det sidste. Da de var kommen ud i Forstuen, tilbød han endog at sende Bud over til Kroen efter Slæden, hvad den Fremmede dog paa det bestemteste frabad sig.

„Det manglede virkelig, at De ogsaa skulde have den Ulejlighed af mig. De ser her,“ — han pegede paa sine store, lodne Rejsestøvler og lo — „Jeg er væk paa mindre end et Sekund. Det er de berømte Syvmilestøvler, forstaar De nok.“

Afskeden var kort og fra Arnolds Side præget af den stiveste Høflighed. Det var akkurat, at han huskede at bede den anden om at bringe Pastor Jørgensen en Hilsen.

Da han kom ind i sin Stue, stod Emmy derinde. Hun havde stillet sig hen bag Gyngestolen og ventede i ophidset Stemning paa en Forklaring. Døren ind til Dagligstuen havde hun lukket, for at Pigerne, der var i Færd med at tage af Bordet derinde, ikke skulde høre noget.

Men Arnold gik forbi hende uden at mæle et Ord. Han gik gennem Dagligstuen ind i Sovekammeret for at tage sin Slo-

brok paa. Da han paa Tilbagevejen blev opmærksom paa, at Lysene endnu brændte baade i Loftskronen og paa Væggene, fløj Vreden ham igen til Hjærnen.

„Sluk dog, for Satan!“ brølte han til Pigerne. „Er I rent splittergale! Sluk — siger jeg!“

Da han kom tilbage til sin Stue, stod Emmy endnu paa den samme Plads.

Hun havde i Begyndelsen antaget hans Opførsel ved Bordet for et Udslag af Beruselse og rigtig ærgret sig over ham. Men der var noget i hende selv — en lille Uro i Samvittigheden — som nu sagde hende, at der vistnok maatte være andet i Vejen.

Der var da heller ingen rigtig Fasthed i den krænkeede Tone, hvori hun nu spurgte, hvad alt dette skulde betyde.

Han drejede Hovedet om imod hende, som om han først nu opdagede hende, og maalte hende langsomt fra Fod til Øje.

„Du hørte det jo! Jeg sagde, at de skulde slukke derinde. Der er vel ingen Mening i at lade Lysene brænde hele Natten.“

Han havde taget en Bordlampe med inde fra den anden Stue. Og nu satte han sig ved sit Skrivebord og slog sin Protokol op som for at benytte Tiden til at udskrive Regninger.

Emmy stod med Armene paa Stoleryggen. Hun bøjede sig fremover og begyndte at gynge sig saa smaat frem og tilbage. Saa beklemmt hun var, kunde hun næsten ikke lade være med at smile. Det vakte saa mange muntre Minder hos hende at se ham saadan. Hun havde næsten glemt, hvor godt han kunde se ud, naar han var rigtig tilgavns vred paa hende.

Hun huskede nu ogsaa, paa hvilken Maade hun i gamle Dage plejede at berolige ham, naar han følte sig tilsidesat af hende eller af andre. Efter at have givet ham Tid til at sunde sig lidt, gik hun hen til ham og satte sig frimodigt paa Stolens Side-stykke. Med Armen om hans Hals sagde hun:

„Arnold — har jeg gjort dig noget imod?“

Men Virkningen blev en ganske anden end i Forlovelsesdagene. Han stødte hende ublidt bort og bad sig fritaget for hendes Overhæng.

„Men Arnold dog —!“

Nu blev hun for Alvor krænket og satte ham alvorligt til Rette. Men da vendte han sig om imod hende med et Ansigt saa fortrukket, at hun uvilkaarlig tav.

„Du ser jo, jeg er optaget. Nu har du vel ogsaa moret dig tilstrækkeligt for i Aften.“ — Og han føjede til, idet han atter et Par Gange saae og og ned ad hende med et foragteligt Blik: „Du trænger vist stærkt til at komme til Ro. Du er saa eksalteret. Den fremmede Herre har vist ikke haft nogen heldig Indflydelse paa dit Nervesystem.“

Hun løftede med eet Hovedet og saae forbavset og bedrøvet paa ham. Hun ventede paa, at han skulde tage de sidste Ord i sig igen. Da det ikke skete, sagde hun lavt, idet hun vendte ham Ryggen:

„Du skulde skamme dig!“

Lidt efter gik hun ud af Stuen.

Da hun kom ind i Sovekammeret og stod foran Spejlet, blue-des hun pludselig over sig selv og sin Halvnøgenhed. Hun slog Friserkaaben om sig og plukkede skamfuld Roserne af Haaret. Men hun gjorde det dvælende og med en dulgt Medlidenhed med sig selv, saadan som man tager Afsked med en altfor smuk Drøm. Saa gik hun ind i Barnekammeret ved Siden af for at se til Børnene; gav derpaa Pigerne de sidste Ordre gennem Døren ud til Køkkengangen, lukkede den i Laas og gik tilbage til Soveværelset.

Her stod de to Senge fredeligt Side om Side ud fra Væggen med tilbageslaaede Tæpper. Under Loftet brændte den lyserøde Ampel. Hun havde selv tændt den, dengang hun klædte sig paa; den havde ellers ikke været brugt i flere Aar. Nu trak hun den ned og slukkede den.

Saa satte hun sig mismodig foran Spejlet og gav sig til at løse sit Haar. Hun var ikke længer vred paa Arnold, skønt hun ikke forstod, at han havde kunnet nænne at ødelægge denne Aftens Glæder for dem begge. Men hun burde have forudset det. Hun vidste jo fra gamle Dage, hvor urimelig han kunde være. Derfor tilgav hun ham ogsaa. Naar han nu fik sovet paa

det, vilde han selv indse, hvor latterlig hans Mistanke havde været, og fortryde den.

Hun klædte sig langsomt af og gik i Seng. Dog lod hun Lyset brænde endnu nogen Tid. Men først en hel Time efter hørte hun Arnold komme ind. Da lod hun, som om hun sov.

V

Den næste Formiddag var de endnu ikke bleven forligte. Emmy havde hele Morgenens haft fuldt op at gøre med at bringe Huset i Orden efter Gaarsdagens Forstyrrelse, og tilmed var der udbrudt en larmende Strid mellem Pigerne i Anledning af en Guld-Tyvekrone, som den Fremmede havde efterladt paa Servanten i Gæstekammeret. Den gamle Ane, der stadig havde sin egen, hemmelige Mistanke til den fremmede Mandsperson og syntes at kunne lugte Svovl overalt i Stuerne, vovede ikke at tage mod sin Part af disse Penge men undte paa den anden Side ikke Abelone en eneste Øre mere end den Tredjedel, der retmæssig tilkom hende. I denne svare Pine var hun endnu mere galsindet end ellers, og Emmy maatte Gang efter Gang ud i Køkkenet og stifte Fred.

Arnold var bleven hentet til en Husmandsfamilje langt ude i Heden og kunde ikke ventes hjem før hen paa Eftermiddagen. Da Emmy endelig blev færdig med sin Husgerning, og mens Børnene hvilede efter Middag, begyndte hun som i gamle Dage at føle sig ensom og længes efter hans Tilbagekomst. Hun plejede at anvende denne uforstyrrede Time paa sit Husholdningsregnskab men havde denne Dag ikke Ro paa sig til den Slags Arbejde. Det var første Gang i deres Ægteskab, at der havde været en saa alvorlig og langvarig Misstemning imellem dem. Arnold havde ikke engang sagt Godmorgen til hende og var taget bort uden Farvel.

Hun satte sig tilsidst hen ved Vinduet i hans Værelse, hvorfra hun kunde følge Landevejen med dens Telegrafpæle helt ud til

Hedebakkerne. Hun sad med en Stoppestrømpe paa Armen og en Kurv med Uldtøj foran sig og kastede nu og da et langeligt Blik ud paa Vejen.

Det var en stille, graa Tøvejrstag uden Himmel, og dette døde Vejr virkede særlig nedtrykkende her, hvor man var vant til enten at høre Vestenvinden larme eller Sydosten stryge sig katteblidt op ad Huset og mjave ved Døre og Vinduer. Et søvnigt Tagdryp var det eneste, der oplivede den tunge Stilhed.

Der gik af og til Folk forbi i Snesjappet; men imod Sædvane lagde hun slet ikke Mærke til, hvem det var. Selv da hun saae Skolelærer Sørensen skræve over Vejen paa sine vaklende Kalveben, gled hans Billede rent skyggeagtigt gennem hendes Bevidsthed sammen med en flygtig Formodning om, at han nu igen skulde ud om den Adresse.

Hun sad og tænkte paa noget, hun vilde sige Arnold, naar han endelig var gaaet i sig selv og havde bedt hende om Forladelse. Hun vilde ikke gøre sig kostbar eller lave Scener. Hun ønskede ham i Virkeligheden heller ikke anderledes, end han var. Hun vilde blot tage Mosjø i Øret og lade ham vide, at han ikke havde Lov til at mistænke hende for at have saa slet en Smag, at hun foretrak en halvgammel og skaldet Musikanter med Basunengel-Kinder for en Mand som ham. Maaske vilde hun ogsaa minde ham om dengang i deres Forlovelsestid, da han sendte hende Ringen tilbage, fordi hun paa et Studenterforeningsbal havde danset to Danse med en anden og ladet sig traktere med en Iskage. Arnold havde ofte selv talt derom her i Sønderbøl og korset sig over sin Daarskab.

Ogsaa den Fremmede tænkte hun forresten paa, mens hun sad der ved Vinduet og spejdede. Hun vilde forsøge paa en eller anden Maade at komme i Forbindelse med Præstegaarden, saa de kunde faa at vide, hvem han var. Men stadig greb hun sig i at forundres over, at han virkelig eksisterede og ikke var længere borte, end at han for den Sags Skyld igen kunde træde ind ad Døren naarsomhelst. Aftenens Oplevelser havde allerede fortonet sig for hende som noget, hun bare havde drømt; og saadan vilde hun i Grunden ogsaa helst forestille sig dem.

Det blev langt ud paa Eftermiddagen, før Arnold kom hjem. Børnene var forlængst kommen op fra Middagshvilen. Hun havde sat sig ind i Dagligstuen med Drengene og sad der og viste dem Billeder.

Hendes Hjærte fløj hende op i Halsen, da hun hørte ham ude i Forstuen. Mens hun adspredt svarede paa Drengenes Spørgsmaal, lyttede hun til hans Skridt, og hun syntes at kunne fornemme, at han var forsonligere stemt.

Han sagde da ogsaa Goddag, da han kom ind, og bad hende — omend lidt kort — om sin Mad. Hun tænkte et Øjeblik paa, om hun skulde følge med ind i Spisestuen. Men hun blev siddende og nøjedes med at sende den ældste af Drengene ud i Køkkenet med Besked til Pigerne. Det tilkom dog virkelig ham at gøre det første Skridt!

Da Arnold havde spist, kom han ogsaa ind igen i den aabenbare Hensigt at gøre en Tilnærmelse. Foreløbig maatte Børnene tjene til Bro imellem dem. Han klappede dem paa Haaret, spurgte, hvad det var for Billeder, de havde der, og hvad de ellers havde moret sig med den Dag. Tilsidst blandede Emmy sig i Samtalen med et Par henkastede Ord.

Ved hendes blotte Stemme — stiltfærdig og usikker, som den var — opløstes det sidste Bundfald af Bitterheden i hans Sind. Da Drengene lidt efter kaldtes ind til deres Mellemmad og de blev ene, gik han hen til hende og lagde sine Hænder om hendes Hoved.

„Skal vi saa lade det være glemt, Emmy?“

Hun vendte til Svar et Par taarefyldte Øjne og en stum Mund op imod ham. Og Munden bredte sig og sitrede som paa et forurettet Barn, der kæmper med Graaden.

„Naa naa! Nu ingen flere Scener!“ formanede han blidt og fik hende virkelig — som en Fredsbesegling — til at smile.

Om Gaarsaftenens Begivenheder blev der dog ikke talt et Ord, og i det hele fik de ikke Lejlighed til at snakke videre sammen. Endnu før Arnold var færdig med Kaffen, holdt der igen en Vogn udenfor Døren.

Emmy fulgte ham mod Sædvane helt ud i den kolde Forstue

og viste sig meget omhyggelig for, at han pakkede sig godt ind. Og da han ud paa Aftenen kom tilbage, havde hun skikket Pigerne i Seng og stod selv i Døren med Lygten for at hjælpe ham af Tøjet.

Men Slangen var nu engang sluppet ind i deres lille Paradis. Da Arnold den næste Dag i Mørkningen kom hjem fra et Sygebesøg i Byen, studsede han ved at høre Klaverspil inde fra Stuen. Han blev staaende for at lytte, og hans Hjærte bankede. Kunde det være muligt . . . ? Skulde det være *ham*?

Døren til Dagligstuen var lukket; men han kunde efterhaanden af det famlende Foredrag forstaa, at det var Emmy selv, der spillede. Og nu genkendte han en af de smægtende franske eller italienske Melodier, som den Fremmede havde sunget til.

Han aabnede brat Døren og gik ind. Hun havde aabenbart ikke hørt ham komme. Det var virkelig lykkedes ham at overraske hende, og han kunde se, at hendes Tanker havde været paa Afveje. Hun holdt straks op at spille. Og idet hun rejste sig, saae hun hurtigt op paa ham fra Siden med et sky Blink i Øjet.

Uden at sige noget gik han ind i Sovekammeret og tog sin Slobrok paa. Da han kom tilbage, stod hun henne ved Vinduet og saae ud. Idet hun vendte sig om, spurgte hun, om han vilde have Lampen tændt. Han svarede Nej.

„Det er noget Nyt at se dig ved Klaveret,“ sagde han efter en Tids Tavshed henne fra Lænestolen ved Kakkellovnen. „Hvad var det, du spillede?“

„Aa — det var bare nogen Fingerøvelser.“

Det pinte hende at maatte lyve for ham. Det var første Gang i mange Aar, men hun vidste ikke andet at svare. Hun havde det paa Fornemmelsen, hvor haabløst det vilde være at forsøge paa at forklare ham sine Følelser. Hun forstod dem jo ikke engang selv. Hun vilde ikke kunne sige ham, hvad det var, der gjorde hende saa sørgmodig, kunde ikke med Ord forklare sine Tankers lønlige Flagren om det fremmede og forbudne, „dette Gran af nedarvet Fordærvelse“ — som den sære Fremmede igaar havde besunget — denne evige Længsel, havde han sagt, der

bevarede Kvindens Kærlighed saa sprudlende frisk og skænkede den dens Sødme.

Arnolds vedholdende Tavshed ængstede hende tilsidst. Børnenes glade Stemmer, der lød ind til dem fra Spisestuen, gjorde kun Angsten større. Det var for hende, som om der med hvert Minuts Tavshed lagde sig Mile mellem hende og de andre. Hun syntes, at Verden mere og mere forsvandt for hende, blev borte bag et isnende Svælg af Mørke og Kulde. Hun vidste, at hun havde forbrudt sig. Med Forfærdelse havde hun stirret ind i Dybet af sit eget Hjærte, ned i de skjulte og uanede Afgrunde, hvor de onde Aander vinkede.

Hun vendte sig svimmel om, og hendes angstfulde Øjne søgte Arnold. Han sad sammensunken derhenne i Lænestolen med et Ansigt saa blegt, at det lyste i Halvmørket.

Da tog hun sig til Hjærtet og gik hen til ham.

„Arnold —“

Mere fik hun ikke sagt. Han greb hende om Armen og slængte hende fra sig med en brutal Kraft, saa hun faldt overende.

„Tøjte!“ hvædede han.

Hun var sunken om paa Siden midt ude paa Gulvet. Fortumlet af Overraskelse, ør af Vrede og Skam, og samtidig genemsitret af en Vellystfølelse, der jog hende ny, lammende Rædsel i Blodet, blev hun liggende paa Knæ med Hænderne for Ansigtet. Først efter henvend et Minuts Forløb var hun i Stand til at rejse sig. Langsomt gik hun ind i Sovekammeret, mens hun stadig skjulte Ansigtet med sine Hænder.

VI

Andendagen efter kom Arnold kørende ude over Heden med en god Vestenstorm paa Ryggen. Han sad tilbagestrakt i sin Doktorstol og havde trukket Pelsen godt op om Ørerne. Der var ikke stort andet synligt af ham end hans Skæg og saa et Par graa Uldvanter. Den svære Træpibe, der plejede at forbinde Haand

og Mund som en Krukkehank, var denne Dag borte; den sad forglemt og hang med Mundstykket i Rejsestolens Sidelomme.

Han havde nu i halvandet Døgn ikke talt til Emmy. Af Hensyn til Børnene og Tjenestefolkene havde de siddet sammen ved Maaltiderne og i det hele undgaaet ethvert Brud paa Husordenen. Men efter Bordet var de regelmæssig gaaet hver til sit. Siden den første Aften, da Emmy havde ligget og grædt i Sengen og sagte kaldt paa ham, havde heller ikke hun gjort Forsøg paa en Tilnærmelse.

Hvad han følte for hende, var dog ikke Vrede alene, ogsaa Medlidenhed. Han undskyldte hende, fordi hun var Kvinde, det vilde sige et Væsen med et abnormt Følelsesliv og en deraf flydende, forvirret Tankegang. Han var end ikke sikker paa, om hun ikke var begyndt at betragte sig som den forurettede. Der var noget i den Trods, hun denne Morgen havde vist ham, der kunde tyde derpaa. Og det vilde jo kun ligne hende! Hvor huskede han hende fra de gamle Dage, da hun paa den uskyldigste Maade kunde fortsætte med sine Benægtelser, indtil hun selv troede paa dem, endda han havde begge Hænderne fulde af Beviser imod hende!

Han gjorde da heller ingen andre end sig selv ansvarlig for den Skuffelse, han havde lidt. Som han sagde til sig selv: han havde ikke været et Haar bedre end de mange stærblinde Ægtemænd, hvis Hanrejslykke han havde været med til at udle paa Teatret. Han havde dannet sig et Idealbillede af sin Kone, og nu, da Glorien var røget, maatte han erkende Sandheden af det Ord, at der paa Bunden af selv den uskyldigste Kvindes Hjerte laa en Giftøgle i Dvale. Det kom kun an paa Tilfældigheder, om den skulde faa Lov at blunde eller vækkes til Live og bringe Fordærv.

Han havde været til Ligsyn hos en stakkels Husmand ude paa Heden og var nu paa Hjemvejen. Han plejede at tage sig en lille Lur paa denne øde Strækning, hvor man kun sjældent mødte nogen. Men ogsaa Søvnens svigtede ham dennegang. Han følte heller ingen Trang til som ellers at tælle Telegrafpælene eller sammenlægge mangechifrede Tal i Hovedet for at fordrive

Kedsomheden. Som selve Livet havde vendt et fremmed Ansigt imod ham, saadan var ogsaa Naturen bleven fornyet for ham i disse Dage. Det store, nøgne Landskab og den vældige Skyhimmel drog hans Tanker til sig med en Magt, han længe ikke havde kendt. Mens han sad der omhyllet af Stormen, genfødtes der i hans Sind store, højtidelige Stemninger, der bevægede Hjærtet og gjorde Tankerne frugtbare.

Han var i det hele begyndt at finde sig tilrette og hygge sig inde i sin Ensomhed, som han betragtede som uafhjælpelig. Der var Øjeblikke, da han ikke var langt fra at føle sin Lykkes Forlis som en Befrielse eller dog at finde en Slags Erstatning i et forsagende Vemod, der aabnede Sindet ud imod Uendeligheden.

Tanken om den fremmede Mand var ham dog stadig en Torn i Kødets, og længe ad Gangen glemte han ikke den Beskæmmelse, der var overgaaet ham. Før han med Sikkerhed vidste dette Menneske borte fra Egnen, vilde han ikke faa Fred, og hans Følelser for ham var af en saadan Art, at et fornyet Møde kunde blive skæbnesvangert.

Vognen var nu naaet over de yderste Hedebakker. I raskt Trav gik det ned mod Sønderbøl By. Den laa dernede paa de sneplettede Marker med sin Mølle, sin Andelsskorsten og sin røde Lægebolig, ganske som han de hundrede Gange før havde set den heroppe fra Bakkehældet, og dog saa helt forandret. Der boblede denne Dag ingen lun lille Lykkestemning op i ham ved Synet af Hjemmet. Hans Paradis var sunket i Jorden, og i dets Sted laa denne trøstesløse Samling Huse paa den vindaabne Flade — et Stykke afklædt Virkelighed, saa inderlig trist og forkomment, men ogsaa saa højtideligt stort i sin vilde Nøgenhed.

Udfor den første Gaard i Byen blev Vognen standset af en høj, hvidhaaret Bondemand, der ønskede at tale med ham.

Det var den samme Thorvald Andersen, som Emmy nogle Dage forinden havde set stikke ind til Skolelæreren med et Papir i Haanden. Arnold anede derfor straks, at det var den Adresse, han vilde snakke med ham om.

Manden var ham hengiven, fordi han engang havde hjulpet hans Kone under en farlig Sygdom. Han laa desuden selv i be-

standig Kiv med Lærer Sørensen paa Grund af Skolemulkterne. Alligevel havde han altid været meget betænkelig ved at tage Parti for Arnold imod Skolelæreren. Lærer Sørensen var bondefødt og hørte altsaa til hans egne, og skønt Befolkningen hverken delte hans Gudstro eller politiske Overbevisning, blev han hemmeligt beundret paa Grund af sin store Snuhed og sin Evne til under Venskabs Maske at fingre sig frem til Modpartens ømme Punkter.

Ved at se Bondens Ansigt forstod Arnold straks, at Manden vilde gøre ham en Tilstaaelse, og han maatte næsten le af hans Forlegenhed. Den hele Sag var bleven ham selv saa inderlig ligeegyldig.

Manden begyndte med at gøre en Undskyldning, fordi han opholdt ham, skønt han havde Besøg derhjemme.

„Besøg?“ spurgte Arnold.

Ja, han havde da for lidt siden set Pastor Jørgensens lukkede Vogn køre op gennem Byen.

For ikke at forraade sin Uro trak Arnold sit Lommetørklæde frem og pudsede gentagne Gange sin Næse. I et Par Minutter udholdt han at høre paa Mandens hakkende Forklaring; men saa afbrød han ham brat og gav Kusken Ordre til at køre.

Derhjemme i Dagligstuen traf han ganske rigtig Fremmede. Pastor Jørgensen svansede nynnende om paa Gulvet med flagrende Frakkeskøder. Hans Frue sad med Hatten paa i Sofaen bagved Bordet. Han saae akkurat, at det var dem. Ogsaa over Emmy, der sad i Nærheden af Fruen, fløj hans Øjne uden rigtig at se. Hans Blik søgte rundt efter en, som ikke var der.

Fra det Øjeblik, Emmy hørte ham komme, havde hun siddet paa Vagt for at kunne iagttage hans Ansigtstudtryk, naar han traadte ind. Og det var med Triumf i Sindet, at hun saae Skin-sygen brænde i hans søgende Øjne.

Pastor Jørgensen stillede sig op foran Arnold og greb ham med begge Hænder i Jakkeopslagene, som om han vilde danse med ham. Han var et af disse Mennesker, der selv i fremmede Folks Stuer bestandig maa være paa Vandring og hvert Øjeblik ser forskrækket paa Uret og erklærer, at nu maa de afsted, og

som man dog aldrig bliver af med. Der stod han nu og fortalte Arnold, hvad han allerede to Gange havde forklaret Emmy, at han og hans Kone ønskede at se dem til Middag den næste Søndag sammen med nogle andre af Omegnens Folk. De havde foretrukket, sagde han, selv at bringe dem Indbydelsen, men kunde forresten kun blive et Øjeblik.

Arnold takkede for Indbydelsen paa en Maade, der baade kunde gælde for Ja og Nej.

Der kom nu Vin og Kager ind. Præsten klagede til Arnold over sin Skuldergigt, og Fruen fortalte Emmy om sine Tjenestepiger. Ingen af dem havde endnu med et eneste Ord nævnt deres fremmede Ven.

Arnold sad der stum og kogte af Ophidselse. Hvad han allermost havde frygtet, var altsaa sket. Den Beskæmmelse, der var overgaaet ham og det hele Hjem, havde den Fremmede røbet, og det var af Finfølelse, at Præstens nu slet ikke omtalte hans Besøg.

Han vidste tilsidst ikke, hvor han skulde gøre af sine Øjne. Han frygtede for at møde Emmys. Havde han været ene med hende, vilde han have slaaet hende til Jorden endnu en Gang. Det skreg inden i ham: Dit Navn skandaliseret! Dit Hjem givet til Pris for Folkesnakken! Din Fremtid ødelagt!

Nuvel! Saa kunde Resten gerne ryge med! Nu skulde der snakkes fra Leveren!

For at tvinge Præstens til at tale om den Fremmede, fandt han paa en List. Han førte igen Pastor Jørgensens Skuldergigt paa Tale og sagde, at han rimeligvis havde paadraget sig den paa den Udflugt forleden Dag i det stærke Snefog.

Men Præsten forstod ham ikke. Han havde sandelig ikke været ude i noget Snevejr, forsikrede han.

Arnold smilte mistroisk.

„Hvor kan De nu sige det, Pastor Jørgensen! Jeg veed jo, at De var borte Fastelavnsmandag.“

„Men Kære! Hvad er det for Anklager! Amalie, du er mit Vidne, at jeg ikke var udenfor en Dør i Mandags.“

„Nej, min Mand var virkelig hjemme. Hvem har set ham andre Steder?“

Arnolds hede Øjne løb endnu en lille Tid forskende frem og tilbage imellem dem. Men det var i Længden ikke muligt at tvivle om, at deres Overraskelse var uforstilt. Den forplantede sig derfor til ham selv. Hans Ansigt stivnede til en maabende Maske. Og uvilkaarlig skævede han hen til Emmy.

Hun sad tilbagelænet i Stolen og legede med dens Armfrynser. Samtidig saae hun ud ad Vinduet med et underfundigt Smil.

Arnold maatte nu frem med en Forklaring. Han fortalte om den fremmede Mands Besøg, om hans falske Foregivende, hans Vægring ved at opgive noget Navn, og gav tilsidst en nøjagtig Skildring af hans Ydre. Præstefolkene var begge ganske himmelfaldne. Pastor Jørgensen blev desuden en Smule stødt.

„Kære Doktor Højer — hvor kunde De dog være saa naiv? Efter den Beskrivelse, De har givet af Manden, forstaar jeg ikke, at De for Alvor har kunnet antage ham for en af *mine* Venner!“

Arnold undskyldte sig, saa godt han kunde. Han huskede, sagde han, at Præsten engang havde fortalt om en Ungdomsven, der faldt ned af en Vogn og siden opførte sig noget underlig.

„Aa, den stakkels Marius! Men han er jo død for mangfoldige Aar siden. — Nej, det har været en fræk, en skammelig Bedrager! Aldrig har jeg hørt Mage!“

Emmy havde under dette taget et Hækletøj frem og arbejdede ivrigt, tilsyneladende uden at interessere sig videre for Samtalen.

Hun forstiller sig! — tænkte Arnold, der i det skjulte bevogtede hende. Den Ro er paataget! Jeg kender hende! Hun vil gøre mig tryk!

Præsten svingede rundt paa Gulvet og blev ved at himle op:

„Den frækkeste Bedrager! Jeg vilde i Deres Sted øjeblikkeligt melde Sagen til Politiet. En saadan Plattenslager fortjener at tages ved Vingeбенet og klapses ordenlig af. Har man kendt Mage! De skal se, det har været en af disse paatrængende og ryggesløse Handelsrejsende, disse væmmelige Probenreutere, der

nu ogsaa er begyndt at farte om herude paa Landet. Det kunde rigtig ligne de Fyre!"

Arnold greb straks Tanken for at bruge den som et forgiftet Vaaben. Han sagde, at han hele Tiden havde haft en Mistanke til Fyren. Han havde i første Øjeblik anslaaet ham til at være en forhutlet Skuespiller eller omrejsende Knejsesanger; men han maatte give Præsten Ret i, at han meget snarere havde været en af disse Herrer Rejsende, der tiltrak den tarvelige Smag med en vis overfladisk Politur men var alle virkeligt dannede Menneskers Skræk. Der havde netop været noget over Manden af den forlorne Elegance, der hentedes paa Provins-hoteller og københavnske Varieteer.

Emmy sad der med sit underfundige Smil og fik ganske ondt af ham. Paa en Maade frydede hun sig over disse glubske Anstrengelser for at støde en indbildt Medbejler ned. De onskabsfulde Ord faldt paa hendes Hjærte som hede Elskovstegn. Men hvor lidt han dog forstod hende! Probenreuter! Knejsesanger! Aa, Herregud, det var hende jo ganske ligegyldigt; hun følte ikke mindste Trang til at møde den Mand igen. Det var bare latterligt, naar hun forleden Dag i et Øjebliks Forvirring havde anklaget sig selv for denne gemytlige Tyksaks Skyld. Han vilde i hendes Erindring alene leve som det, han havde udgivet sig for at være: Prins Karneval, som endnu engang havde opladt Eventyrets Rige for hende og kronet hende til dets Dronning for en Aften.

Pastor Jørgensen rev for tiende Gang sit Ur op.

„Amalie — vi maa afsted!"

I det samme kastede han sig ned i en Stol for at fortælle noget mærkeligt, som pludselig faldt ham ind. Han kunde huske, sagde han, at han i sin Barndom havde hørt sine Forældre tale om en ganske lignende Tildragelse hos en Skovrider et Sted oppe i Vendsyssel, hvor en fremmed Mand paa samme Maade under et falskt Foregivende trængte sig ind i Familjens Skød og i flere Dage gjorde sig til gode som dens Gæst.

„Men Begivenheden fik rigtignok der en mere tragisk Udgang," sluttede han. „Den gav — kan jeg huske — Anledning

til en højst sørgelig Familjekatastrofe. Tager jeg ikke fejl, gik Skovrideren endog hen og skød sig.“

Arnold vidste igen ikke, hvor han skulde gøre af sine Øjne. Mens Præsten fortsatte sin Tale, grebes han af dyb Medlidenhed med sig selv. Emmy forstod det straks. Trods sine ned-sænkede Øjelaag gennemskuede hun ham helt og gættede alle hans bedrøvelige Tanker. Og der brød en stormende Længsel frem i hendes Hjærte. Aa, hvor ønskede hun, at disse fremmede Mennesker nu vilde gaa, saa hun kunde blive ene med ham! Hun vilde da gaa lige hen til ham og slaa begge Armene saa fast omkring ham, at han ikke kunde væge sig mod hendes Kys. Og hun skulde ikke slippe ham, før han havde taget alle sine stygge Ord og Tanker i sig igen og rigtig forstaaet, at hun aldrig havde elsket ham højere og mere inderlig taknemligt end netop i disse sidste Dage.

Men Præstens blev der endnu en halv Time; og da de endelig var vel afsted, kom Børnene stormende ind fra Spistestuen og bagefter dem gamle Ane, der gryntede som en Trolld, fordi hun havde maattet vente med Middagsmaden. Den belejlige Stund til en Forsoning blev derved forspildt. Straks efter at de havde spist, gik Arnold ind til sig selv.

Emmy stod helt modfalden, med Taarer i Øjnene, og saae ham lukke Døren til efter sig.

Om Aftenen, da Børnene var kommen i Seng, og der blev stille i Huset, hørte Arnold inde fra sin Stue, at hun satte sig til Klaveret. Hun spillede først et Par Skalaer og andre Fingerøvelser, men pludselig — som med en kæk Beslutning — tog hun fat paa et af de Musikstykker, den Fremmede hin Aften havde spillet, og netop det, han forleden havde overrasket hende i at forsøge at finde frem efter Hukommelsen.

Hvad er Meningen? tænkte han urolig. Han begyndte at blive ængstelig ved hendes fortsatte Trodsen.

Hun spillede dennegang Melodien igennem saa godt som uden Standsninger. Det var næsten, som om hun kunde have øvet sig paa den i de mellemliggende Dage. Og nu begyndte hun saa min Sandten at nynne til. Det var den Sang, som den

Fremmede havde sunget, om Fanden eller hvem det nu var, der en Dag tog sig jordisk Skikkelse paa og i en Nars Lignelse drog omkring mellem Menneskene og gjorde Undergerninger. Han huskede endnu Omkvædet:

„Ja, Livet gaar sin skæve Gang,
gør hvidt til sort,
gør smaat til stort
og krænger om paa ret og vrang.
Tra-Tra! Da kommer Hr. Bajads
og sætter alt paa rette Plads!“

Han blev siddende i Tanker med Haanden under Hovedet, mens hun vedblev at spille og nynne derinde. Det lød som et Forsøg paa Forlokkelse. Lidt efter lidt arbejdede der sig et lille Smil frem omkring hans Skæggemund, et blegt og trist Smil. — Aa ja, hvorfor ikke? Saa fattig han end var bleven, saa ønskede han sig dog ikke sine tidligere, indbildte Rigdomme tilbage. Og han holdt jo i Grunden ikke mindre af Emmy nu end før, omend paa en anden Maade. Han var jo endelig heller ikke selv uden Fejl. Det tjente hende virkelig lidt til Undskyldning, at hun sikkert ikke saa ganske sjelden havde haft Grund til at beklage sig over ham. — I hvert Fald: de kunde jo dog ikke undvære hinanden. Netop nu mere end nogensinde trængte de til hinandens Støtte. Derfor maatte de prøve paa i gensidig Overbærenhed at holde sammen paa Stumperne, at de ikke helt skulde lægge Livet øde for hinanden.

Han rejste sig tilsidst for at gaa ind til hende. Han vilde aabent sige hende, hvad han i disse rolige Besindelsens Øjeblikke havde følt og tænkt. Men straks i Døren standsede han og studsede. Der var halvmørkt derinde. Kun Klaverlysene brændte. Opad Væggene og henad Gulvet til begge Sider aftegnete hendes Silhuett sig taageagtigt i mangeartet Skikkelse. Det var, som om Stuen var befolket af Skygger.

Emmy blev ved at spille; men han kunde se paa hendes Ryg, at hans Komme gjorde hende stærkt nervøs. Han gik varsomt over Gulvet, og da han havde staaet et Øjeblik bag ved hende,

lagde han tavs sine Hænder om hendes Hoved. Uden straks at standse Spillet bøjede hun sig tilbage og saae ham lykkestraalende op i Øjnene.

„Kommer du endelig!“ sagde hun sagte.

Hendes Hænder sank ned. Som et overvældet Barn lagde hun sig ind til ham, mens et Par store Taarer piplede frem under de lukkede Øjenlaag.

VII

Der var forbeholdt Skolelærer Sørensen den store Ærgrelse, at da han endelig efter Aaringers rævesnilde Arbejde havde faaet Arnold Højer forsvarlig indringet og nu skulde rette Dommedagslaget mod hans Avtoritet der paa Egnen med Skolens Spildevandsledning, smilte Arnold ham og hans Sammensvorne op i Ansigtet, og det med en Elskværdighed, en saa indtagende Sagtmodighed, at man maatte hedde Lavst Sørensen og høre til de stærke Jyder for ikke at føle sig flov og skamfuld tilmode.

„Kære Venner!“ sagde han til de to Sendemænd, der Dagen efter Pastor Jørgsens Besøg højtideligt troppede op for at meddele ham Flertallets Beslutning i Sagen. „Lad os ikke tale mere om de Bagateller. Jeg bøjer mig selvfølgelig for Befolkningens Afgørelse.“

Han drev endda sin Elskværdighed saa vidt, at han bød de to Mænd ind til Kaffe og Cigarer. Og Fru Emmy skænkede selv op for dem og gav dem bagefter Appelsiner og Figner med hjem til deres Børn.

Lavst Sørensen fandt dog i alt dette kun en ny Grund til at mistænkeliggøre dem og støde i Gjallarhornet for sin egen Bondedannelse:

„Ja, hvad haar A it' aaltid sagt? Saadan er deher Bymennsker. De slingrer fram og tebaage med Stemningens Luner. A ynker de Folk.“

Hans Dom over dem fik en belejlig Stadfæstelse ved de Ryg-

ter, der efterhaanden sivede ud om Livet i Lægeboligen. Man havde allerede hørt om det sære Fastelavnsgilde, der var bleven holdt der; og Folk, som nu kom der forbi om Aftenen, hørte Musik derindefra og saa Lys i alle Vinduerne, som om der hver Aften var Selskab. Andre havde af Husets Piger hørt, hvordan Doktoren og Fruen den ene Dag kyssedes og gantedes, den næste knap vilde se til hinanden og i det hele igen levede som et Par nygifte.

Nysgerrigheden blev yderligere vakt ved Beretningen om den selvbudne Fastelavns-Gæst og hans Skarnsstreger. Da Doktorens ikke selv gjorde noget for at faa fat i Bedrageren, blev man saa meget ivrigere for paa egen Haand at anstille Efterforskninger. Men i Kroen havde man hverken set Hestene eller Kusken. Heller ikke i Købstaden eller i andre af de omliggende Byer kunde man faa Oplysninger. Ingen her vidste noget om et Kanetøj som det beskrevne. Ingen havde set det. Det var som spørløst forsvundet i Luften.

Under alt dette blev Folk let enige om, at der var foregaaet en beklagelig Forandring med det unge Lægepar. Selv Præstens begyndte at tage Afstand fra dem, efter at Emmy var mødt til Selskabet i Præstegaarden med blottede Skuldre og ved samme Lejlighed havde været mere overstadig og indladende, end det var passende for en gift Kone.

„Jeg forstaar mig ikke længer paa de Mennesker,“ sagde Pastor Jørgensen bekymret. „Det er, som om alle gode Aander paa eengang er flygtet fra det før saa rare og hyggelige Lægehjem. Det er da ogsaa tydeligt, at ingen af dem føler sig rigtig lykkelig mere.“

Dette sidste var paa en Maade rigtigt nok. De venlige smaa buttede Husalfer, der hidtil saa umiskendeligt havde omsvævet enhver i det lille Lægehjem, var for Tiden landflygtige der. Og bag det festlige Optog af Eroter og brunstige Fauner, der nu huserede der, aabenbarede der sig Dag for Dag tydeligere et uhyggeligt Skyggefølge.

Bedst som Emmy gik og nynnede glad i sine Stuer, tumlede med Børnene eller kiggede ud af Vinduet, om ikke Arnold

skulde komme, kunde hun overfaldes af et Mismod, der pludselig gjorde alting ligegyldigt for hende. Til andre Tider kunde den mindste Modgang bringe hende i Graad. Naar Arnold blev hentet ud om Natten, kunde hun ikke sove. Allehaande Skrækbilleder, allehaande Selvanklager holdt hende vaagen. Og Angsten gjorde hende overtroisk. Hun tændte Natlampen og satte sig rystende op i Sengen med Hænderne om de optrukne Knæ. Og hver Lyd, som naaede hende gennem Nattestilheden, blev et lønligt Bud, der sendtes hende fra Aandernes Verden. Undertiden stod hun op og hentede sit Konfirmations-Testamente henne i Skuffen.

Imidlertid skumpledtes Arnold tungt afsted derude i Vinter-sludet. Ogsaa han var lysvaagen. Vemodigt smilende sad han i sin Doktorstol og tænkte paa hende med Hjærtet fuldt af Ømhed og Tilgivelse. Det gik dem igen som i deres Kærligheds første Dage: med hvor megen Bitterhed de end kunde skilles, saasnart de var borte fra hinanden, levede de i en bestandig Længsel. Arnold syntes undertiden, at han rent fysisk kunde fornemme, hvordan Emmys Tanker fulgte ham med Kys eller Taarer. — Men sad de derhjemme hos hinanden, kunde han til Gengæld ofte føle det, som om hundrede Mile skilte dem. Aldrig hændte det mere, naar de holdt Mørkning sammen inde i hans Stue, at de kom til at le, fordi de havde siddet og tænkt nøjagtig paa samme Maade om den samme Ting. Hendes Tanker gik nu saa ofte deres egne Veje, som han ikke kunde følge. End ikke i Hengivelsens Øjeblikke, midt under deres Kærlighedsfesters Fryd, var han altid helt sikker paa hende. — Men hvor elskelig be-drøvet kunde hun alligevel ikke være, naar han vendte sig fra hende med den Ligegyldighed eller Lede, som *hun* ikke kendte. Hvor sødt hun kunde takke for hver Glæde, han skænkede hende! Og hvor hun kunde være rørende ogsaa i den Ensomhedens Angst, hvormed hun en Nat som denne ventede hans Hjemkomst.

Hvad vilde han da i Grunden mere? Hvorfor sukke over den rolige og trygge Besiddelses tabte Paradis, naar han dog ikke følte sig forurettet? Han var tilfreds med sin fredløse Kærlighed. Med sin sørgmodige Lykke. Taknemlig ogsaa for sine en-

some Timer, der havde givet ham Naturen tilbage som Fortrolig og aabnet ham Uendelighedens Drømmedyb bag Nathimlens evighedsforjættende Stjerner. — —

Nu, lidt efter lidt faldt jo begges Sind til Ro. Hverdagens Smaabegivenheder begyndte paany at optage dem. Livsløbet gled tilbage paa de vante Skinneveje. Men hvor meget end Synskresen efterhaanden igen indsnevredes for dem, det kunde dog endnu længe mærkes paa dem, at Eventyret havde gæstet deres Hjem, og Folk følte sig stadig ikke rigtig vel tilpas der. Som Pastor Jørgensen sagde: det var, som om det allevegne trak der i Huset. Man havde altid en Fornemmelse af at sidde for aabne Døre.

Virkelig var der vedblivende en vis Uro og Stundesløshed over deres Færd. Det var, som om Sværmeriet skulde have sin Tid til at udrase og stadig havde Tilbøjelighed til at blusse op ligesom Kakkellovnssnuen og Hundedagsfeberen. Langt hyppigere, end Arnold eller nogen anden anede, kom især Emmys Tanker paa Afveje og stjal sig ind i Eventyrland.

Endnu som aldrende Kone med graanet Haar stod hun mangel Gang i Ensomhed ved Vinduet og stirrede med et drømmefjernt Blik ud mod Solnedgangen og den store Uvejrs Himmel, hvor Kloder af sønderrevne Skyer i ustandseligt Jag sejlede frem fra Vest som et Billede paa det Eviges Hvileløshed.

INDHOLD AF ANDET BIND.

	Side
Det store Spøgelse	5
Minder	29
Nattevagt	107
Den gamle Adam	191
Thora van Deken	269
Borgmester Hoeck og Hustru	353
Den kongelige Gæst	411

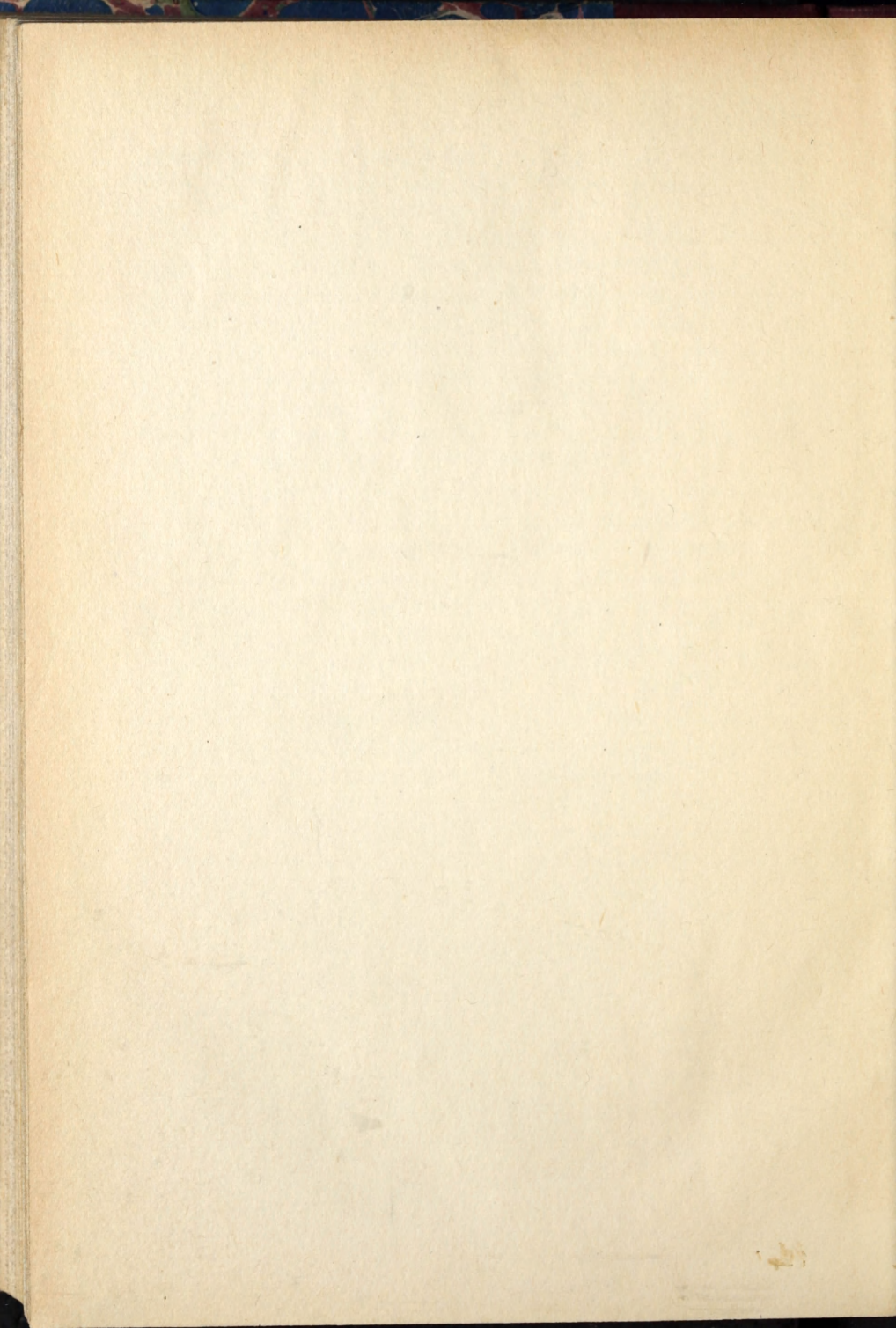
THE HISTORY OF THE UNITED STATES OF AMERICA

THE HISTORY OF THE UNITED STATES OF AMERICA

THE HISTORY OF THE UNITED STATES OF AMERICA

THE HISTORY OF THE UNITED STATES OF AMERICA

THE HISTORY OF THE UNITED STATES OF AMERICA

GYLDENDALSKE
BOGHANDEL

GYLDENDALS FORLAGSTRYKKERI
KØBENHAVN

